

အရှင်နေကာဘိဝံသ

၅

ရတနာဂုဏ်ရည်

အမှတ်ပုဂ္ဂန္တ

အမှတ်ပုဂ္ဂန္တ

အမှတ်ပုဂ္ဂန္တ^၁
မဟာကန္ဒရိ ဓရနေတော်၏
၌ တည်ချက်

ဓရမြတ်စွာ လောင်းလျှောက်နိုးက၊
မနာက်ဆုံးအထိ ပါရမိ၊
ဓရမြတ်စွာ လျှောက်သာရောင့်၊
အသက်ပေးလို့ ပြည့်ဖို့သည်။
ဓရမြတ်စွာ သာသနသာတွက်ပို့၊
ဝါပါအသက် ဆုံးအောင်။
မနာက်မနာတ်ပေါင် စုလိုဏ်းလို့၊
ကုသိဇ်ဇုန် ပြီးအာမည်။
၌ လ ၌ အာမည်။

အရှင်နေကာဘိဝံသ

၅။

ရမာနာဂျာတိရည်

[လက္ခဏာတော်ကြီး ဘုရားရှိနိုး ပါသည်။]

၁၃၅၆ ခုနှစ်၊

၁၉၈၅ ဧပြီ

စာမျခင်းပြုအမှတ်	-	(၄/၉၃) (၅)
မျက်နှာပုံးခွင့်ပြုအမှတ်	-	(၆/၉၃) (၅)
ပုံနှိပ်မှတ်တမ်း	-	(၁၉၉၃)ခုနှစ်
အေးကြပ်စိစဉ်သူ	-	မောင်တင်မြှင့် (မဟာဂန္ဓာရုံ-ကပိုယကာရက)
ထုတ်ဝေသူ	-	ဦးမောင်မောင် (၀၃၂၇၁) မဟာဂန္ဓာရုံစာပေ၊ အမရပူရမြို့။
အတွင်းစာသားပုံနှိပ်သူ	-	ဦးခင်မောင်စိုး (၀၄၅၄၃) နှေ့မြို့င်ပုံနှိပ်တိုက်
မျက်နှာပုံးပုံနှိပ်သူ	-	၁၂၀/၁၂၂၊ လမ်း(၃၀)၊ ရန်ကုန်မြို့။ ဖုန်း-၂၈၄၉၉၈
စောင်ရေ	-	၅၀၀၀
တန်ဘိုး-	-	၁၁၀ - ကျပ်

ဖြန့်ချီရေး

မဟာဂန္ဓာရုံကျောင်းတိုက်ရေပိုင်း၊ အမရပူရမြို့နယ်၊ မန္တလေးတိုင်း။
၁၂၃-၂၊ စမ်းချောင်းလမ်း၊ ရွှင်စောပုရပ်ကွက်၊ စမ်းချောင်းမြို့နယ်၊
ရန်ကုန်တိုင်း။

အရှင် နိဒါနီး

ဦး နမော တေ ဝိဇ္ဇာုံ မေ,
သယတော ဒဒတော ယော।
နွဲထဲ့ သဗ္ဗသာ့,
ကရ မေ သယမဂ္ဂလဲ။

ဗုဒ္ဓဘာသာဝင် ဖြစ်ခွင့်။ ॥သဗ္ဗညျှော့ရားရှင်ကို “ဗုဒ္ဓ” ဟု
ခေါ်၏။

ထိဗုဒ္ဓရှင်တော်မြတ်၏ တရားတော်ကို “ဗုဒ္ဓဘာသာ” ဟု ခေါ်၏။
ထိဗုဒ္ဓရှင်တော်မြတ်၏ တရားတော်အတိုင်း လိုက်နာ နေထိုင်သူကို
“ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်” ဟျှော် ခေါ်၏။ ထိဗုဒ္ဓဘာသာဝင် ဖြစ်လိုသူ သို့မဟုတ်
ဖြစ်နေသူသည် ဗုဒ္ဓ၊ ဓမ္မ၊ သံယ၊ (ဘုရား၊ တရား၊ သံယာ) ရတနာ
မြတ် ၃ ပါး၏ အကြောင်းအရာကို ကောင်းစွာနားလည်ရမည်။ ထိုသို့
နားလည်ပြီးနောက် ထိုရတနာ ၃ ပါးကို မိမိ ယုံကြည်သလား၊
မယုံကြည်ဘူးလားဟု စဉ်းစားထိုက်၏။ မယုံကြည်လျှင် “ဗုဒ္ဓဘာသာ
ဝင်ပါ” ဟု ပြောဆိုနေသော်လည်း “ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်” မဖြစ်နိုင်သေးပါ၊
ယုံကြည်လျှင်ကား “ဗုဒ္ဓ သရဏံ ဂါဌာမီ” စသော သရဏံရုံ ၃ ပါးကို
ဆောက်တည်ရ၏။ ထိုအခါ ဗုဒ္ဓဘာသာဝင် အစစ်ဖြစ်၏။

ပညာ ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်။ ॥ထို ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်တို့သည် ညာက်
နှင့်ယူဉ်၍ နစ်နစ်ကာကာ ယုံကြည်သူကား ဘုရားရှင်ကို ကိုးကွယ်ရာ၌

၁

အချိန်ဒါန်း

သက်တော် ထင်ရှား မြတ်ဘုရားကို စိတ်ထဲ၌ ထင်လာ မြင်လာအောင် ကိုးကွယ်သည့်အပြင် ရပ်ပုံ၊ စေတီတော်များကိုလည်း (ရွှေရှိသည့် ဖြစ်စေ၊ မရှိသည့်ဖြစ်စေ) ကျေကျေနပ်နပ် လေးမြတ်လေ့ ရှိ၏။ တရားကို ကိုးကွယ်ရာ၌လည်း တရားအစစ်အမှန် ကျမ်းကန် ပိဋကန္တင် မဂ်ဖိုလ် နိဗ္ဗာန်တရားကို မှန်းဆ၍ အားရပါးရ ပူဇော်၏။ သံယာကို ကိုးကွယ်ရာ၌လည်း သူပွုံးပန္တတာ စသော ရှုဏ်တို့နှင့် အတော်အတန် ပြည့်စုံသော ပုထော်များကိုလည်းကောင်း၊ အမှန်းအတားအားပြင့် အရှိယာသံယာတော်ကိုလည်းကောင်း ကိုးကွယ်၏။ ထို ရတနာ ၃ပါး အတွက်ဆိုလျှင် အသက်ကိုပင် စွန်းဝံ၏။ ဤသူကား ဥက္ကာနှင့်ယူဉ်သော ပုဒ္ဓဘာသာဝင် ဖြစ်သူပေတည်း။

သဒ္ဓါ ပုဒ္ဓဘာသာဝင်။ ။သူများအပြောကောင်း၍ ယုံကြည် သော သဒ္ဓါဖြင့်၊ သို့မဟုတ် မိရိုးပလာဖြင့် ပုဒ္ဓဘာသာဝင်ဖြစ်နေသူတို့ကား ဘုရားစစ် တရားစစ် သံယာစစ်တို့၌ ထိထိရောက်ရောက် သဒ္ဓါစိတ် ပေါက်သူ နည်းပါး၏။ (လုံးလုံး မရှိဘူးဟု မဆိုလိုပါ) ဘုရားကို ကြည့်ညိုရာ၌ သက်တော်ထင်ရှား မြတ်စွာဘုရားထိအောင် စိတ် မရောက်နိုင်ဘဲ ရပ်ပုံ၊ စေတီတော်လောက်သာ စိတ်ရောက်၏။ ရပ်ပုံ၊ စေတီတော်များတွင်လည်း ဆွေဘုရား မျိုးဘုရား မိမိပူဇော်ထားသော ရပ်ပွားစေတီတော်များကို ပိုမိုရှိ၍ ကြည့်ညိုတတ်ကြ၏။ ရွှေပြောင်ပြောင် စေတီရပ်ပွားကိုလည်း သာ၍ ကြည့်ညိုကြသေး၏။

ထိုကြောင့်ပင် မိမိတို့၏ ရပ်စွာ၌ ရွှေမရှိသော ရပ်ပွားစေတီတော် များကို ပစ်ထားခဲ့၍ မြို့ကြီး ပြကြီးသို့ ဘုရားဖူးသွားကြ၏။ အခါ

အချိန်ဒါန်း

၈

တစ်ပါး၌ တောကမိန်းမတစ်စု မဖွဲ့လေးသို့ သွားခါနီးဝယ် “ဘုရားဖူး
သွားမလို့၊ ဘုရားဖူးသွားမလို့” ဟု ကျယ်လောင် ကျယ်လောင်နှင့်
ပြောဆိုနေကြသည်ကို အတော်နားလည်သော ကျောင်းဒက္ခာကြီးက
“တိုးတိုးပြောကြပါဟရှိ၊ တို့စွာက ကိုယ်တော်မြတ်တွေ ကြားလျင်
အားနာစရာ ဖြစ်နေပါမယ်” ဟု ပြက်ရပါပြုလိုက်သတဲ့၊ ထို သွွှေ့ဖုဒ္ဓ
ဘာသာဝင်တို့သည် ဘုရားကြည်ညိုပုံသာ စည်းကမ်းမကျသည်
မဟုတ်သေး၊ တရား သံယာ ကြည်ညိုကြရာတွင်လည်း စည်းကမ်း
မဲ့လှချေ၏။ ထို စည်းကမ်းမဲ့ပုံတို့ကို တရားဂုဏ်တော်နှင့် သံယာ
ဂုဏ်တော် အဆုံးမှာ ပြထားသည်။

သရဏရုံနှင့် သီလရှိရှုံးအပါယ်မကျ။ ။ “ဆင်းတု၊ စေတီတော်
များကို ဖူးမော်ရသည်မှာ ကုသိုလ်မရ” ဟု မဆိုလိုပါ။ များစွာ
ကုသိုလ်ရပေသည်။ သို့သော ဆင်းတုတော်၊ စေတီတော်များသည်
သက်တော်ထင်ရှား မြတ်စွာဘုရားကို ထင်မြင်လာဖို့ရာ တည်ထား
ကိုးကွယ်အပ်သော အတုအပွားမျှသာ ဖြစ်သောကြောင့် ဘုရားရှင်တိုင်
အောင် အာရုံပြုနိုင်၊ မှန်းဆန်းမှသာ စနစ်ကျေနဲ့ သာ၍အကျိုးရသော
ဖူးမော်ခြင်းဟု ဆိုလိုပါသည်။ ထိုသို့ ဘုရားရှင်၏ ဂုဏ်တော်များနှင့်
တက္က တရား သံယာတော်၏ ဂုဏ်တော်များကို လေးလေးအားအား
အာရုံပြုတတ်၊ ကြည်ညိုတတ်သည့်ပြင် ခုစရိတ်ဆယ်ပါးမှ ရှောင်သော
ကိုယ်ကျင့်တရားနှင့် ပြည့်စုံ လုံခြုံပါမှတ်ား

“လူမ မဟာနာမ ကေဇွာ ပုဂ္ဂလော န ဟေဝ ခေါ ဗုဒ္ဓ
အဝေစွ ပသာဒေန သမန္တာကံတာ ဟောတို့ န ဓမ္မွှေ န သံယာ၊ န ဟာသပသော၊ န ဝဝနပသော၊ န ဝဝနပသော၊ န ဝ ဝမုဒ္ဓိယာ

အချိန်ဒါန်း

သမ္မတကတော့ အပိဓဿသဲ လူမေ ဓမ္မာ ဟောနှီး၊ သန္တိန္တိယံ
ဝိရိယိန္တိယံ သတိန္တိယံ သမာဓိန္တိယံ ပညီန္တိယံ၊ တထာ ဂတေ
စသဲ သန္တိမတ္တာ ဟောတိ ပေမမတ္တာ၊ အယံ ဝိ ခေါ် မဟာနာမ
ပုဂ္ဂလော အက္နာ့ဘ နိရယံ၊ အက္နာ့ဘ တိရွှောနယောနိုံ၊ အက္နာ့ဘ
ပေတ္တိဝိသယံ၊ အက္နာ့ဘ အပါယံ ဒဂ္ဂတ္တိုံ ဝိနိပါတ်” ဟူ၍...

ဟောတော်မှုအပ်သော (မဟာဝရှ၊ သောတာတ္တာ သယ်ယူတ်၊ သရဏာ
နိဝင်း၊ ပထမ သရဏာနိသတ္တာသယ်ယူတ်) ပါ၌တော်နှင့် လျှော်ညီစွာ
အပါယံလေးပါးမှ တစ်ခါတည်း ကင်းလွှတ်သော သောတာပန် အခြေ
သို့ ရောက်လေပြီဟု ယုံကြည် စိတ်ချုထိက်ပေတော့သည်။

ထိစကား မှန်၏။ ပင်ကိုက အောက်အကြေသို့ စီးနေသော
မြစ်ရေအလျှဉ်သည် သမ္မဒရာနှင့် ကြာလေ နီးလေဖြစ်သကဲ့သို့ အနိစ္စ^၁
ခုက္ခ၊ အနတ္တ၊ သဘောကို ထင်မြင်၍ သံသရာ၌ ြိုးငွေးလက်စရိတ်သော
ထို သူတော်စင်၏ စိတ်အစဉ်သည်လည်း နိဗ္ဗာန်သို့ ဉာဏ်ကိုင်းရင်း
ရှိရကား နိဗ္ဗာန်နှင့် ကြာလေ နီးလေပင် ဖြစ်တော့၏။

အရှေ့ဖက်သို့ ကိုင်းဉာဏ်လျက်ရှိသော သစ်ပင်သည် လဲသည်
အခါ အရှေ့ဖက်သို့သာ လဲဖွယ်ရာ ရှိသကဲ့သို့ နိဗ္ဗာန်သို့ ကိုင်းဉာဏ်
နေသော စိတ်အစဉ်သည် ကုသိုလ်ကောင်းမူ ပြုသမျှ၍ နိဗ္ဗာန်ဖက်သို့
သာ ဉာဏ်လျက်ရှိသည်ဖြစ်၍ ထိုသူတော်စင်သည် အဘယ်မှာ အပါယံ
လေးပါးသို့ သွားဖွယ်ရာ ရှိပါတော့အံ့နည်း။

သရဏာရုံ သီလလုံသူ သောတာပန်နှင့်တူ။ ၂၅၁၁ ၂၅၁၁ ၂၅၁၁ ၂၅၁၁
စကား၌ “ကိုယ်ကျင့်လုံခြုံ” ဟူရာဝယ် “ငယ်စဉ်ကစ၍ လုံခြုံမှုသာ

အချိန်ဒါန်း

c

လု၌ရာ ရောက်သည်”ဟု မဆိုလိပါ။ သတိတရားရသည်ကစ၍
စိတ်ချလက်ချ၊ လု၌လျှော့လျှင် လု၌သည်ပင် မည်နိုင်ပါသည်။ ဘုရား
လက်ထက်တော်ဦး “သရဏာန်” မည်သော ဥပါသကာသည် ရတနာ
ဆုံးပါးကို အသည်းစွဲ ကြည်ညိုနေသော်လည်း ငယ်ရွယ်စဉ်ကာလက
ငါးပါးသီလလောက်ဖျူး မလု၌ဖြော ရှိခဲ့ရာ စုတေခါနီးကျမှ သတိရ၍
လူသိက္ခာကို စောင့်ထိန်းလျက် စုတေသည်။ ထိုနောက် ကျွန်ုရ်
သူတို့က ထိုသု၏ လားရာဂတိကို ဘုရားရှင်အား လျောက်ထားကြရာ
ဘုရားရှင်က ထို ဥပါသကာကို အပါယ်လေးပါးမှ လွတ်သော
သောတာ့ပန်ဖြစ်ရကား သုဂတိသို့ ရောက်နေကြောင်းကို မိန့်တော်မှ
ပါသည်။

ကြီးမားဖွယ်။ ॥ထိုကြောင့် မကောင်းသော မြေ ရှေ့နှစ်ကိုပျိုး
လေသမျှ၊ ပျိုးစွေသည် မည်မြှေပင် အောင်မြင်စေကာမှ အကျိုးမပြီး
အချည်းနှီး ပျက်ပြား၊ ဆုံးပါးရသကဲ့သို့ မူလ မူမှုန်သော ဘုရား
တရား၏ အားထား ကိုးကွယ်လေသမျှသည် အချည်းနှီး အကျိုးမဲ့
ဖြစ်ရှုသာမက ထို ဘုရား တရားဖက်၌ အားတက်သရော ဟောပြောမှု
ကြောင့် အထုအထည် ကြီးမားလှသော မကောင်းမှု အကျိုးကိုပင် ခဲ့ရှာ
ရပေါ်းမည်။ ထိုမျှလောက် အပြစ်များ၍ ဆုံးပါးဖွယ်ရှိသော ဘာသာ
တစ်ပါး အယူရှိကြသူများသည် သူတို့၏ ဘုရား တရားကို အားထား
မှုခို့ ကြည်ညို လေးမြှုတ်ကြကုန်သေး၏။

ကောင်းသော ရေမြှုံးကား အားပါးတနိဂုံးမဟုတ်ဘဲ မလိုလဲ
လိုလဲ နိုက်ပျိုးမျှဖြင့် ကြီးမြှင့်ထွားကျိုင်းသော အပင်ကြီးများကို

၈

အချိန်ဒါန်း

ရနိုင်သက္ကသို့ ဘုရား တရား သယာ မှန်တို့၏ ပြစ် အားထုတ်လိုက် သမျှသည် “ဉောင်စွဲကလေးမှ ဉောင်ပင်ကြီးပေါက်သည့်ပမာ” ယုံကြည့်ဖွယ်ရာ မရှိလောက်အောင် မြင့်ခေါင် ကြီးမားသော အကျိုး တရားကို ခံစားရပေမည်။ စိတ်ပါလက်ပါ အားရပါးရ ဂရမိက်၍ ကိုးကွယ်ဆည်းကပ် လိုက်ပါမှုကား တစ်သုသရာလုံး စိတ်ချုလက်ချု နိဗ္ဗာန်တိုင်အောင် အကျိုးကို မှချုရနိုင်သည်ဖြစ်၍ အကြောင်းအကျိုး စိစစ်က အပြစ်ဆိုပွယ်မရှိသော ဗုဒ္ဓဘာသာ အယူကြီးကို လက်ကိုင် ရကြပါလျက် ယုံကြည့်ချက်လျော့၍ အဘယ်မှာ ခပ်ပေါ့ပေါ့ နေထိုက် ပါအောင်ည်း။ နေစဉ် ရက်ဆက် နှစ်သက်ကျေနပ်အောင် အထပ်ထပ် စဉ်းစား၍ တရားတော်အရ ကျကျနှစ် လိုက်နာ နေထိုင်ကြသည် မဟုတ်ပါလော့။

ဤသို့လျှင် ဘုရား တရား သယာ ရတနာသုံးပါးကို လွန်စွာ အားထားလျက် ကိုယ်ကျင့်တရား လုံခြုံပါမှ နောက်သုသရာ ရေးဝယ် စိတ်ချွေယ် နောင်းလှသောကြောင့် ရတနာသုံးပါး၏ ဂဏ်တော်များကို အာရုံပြတတ်၊ မှန်းဆတတ်ရန် ရေးသားပေးဖို့အကြောင်း တောင်းပန် အပ်ပူးလှလေပြီ။ သို့သော် အသိဓမ္မတွေ သုဒ္ဓဟူးကျမ်း၏ အဖွင့်ဖြစ် သော “သုဒ္ဓဟူးသာသုဒ္ဓကာ”ကို ရေးသားဆဲဖြစ်၍ အားလုပ်ခွင့် မရသောကြောင့် ရေးဆရာတော်များ၏ ဂဏ်တော်ဖွင့်ကိုသာ ကြည့်ရှု ကျက်မှတ်ပို့ရန် ညွှန်ပြခဲ့ရပေသည်။

ယခုတစ်ဖန် ရှေးခေတ်က ရှေးစနစ်ဖြင့် ရေးသားအပ်ပြီးသော ဘုရားရှင် ဂဏ်တော်ဖွင့်များတွင် အသိဉာဏ် မသက်ဝင်နိုင်သူတို့က တောင်းပန်ကြပြန့်သောကြောင့် ကျမ်းကန်အဖွင့်လည်း လက်မလွတ်စေရာ

အချိန်ဒါန်း

၂၁

အတ်ကာလနှင့်လည်း လိုက်လျောအောင် ဉာဏ်လျောသော အနက်သွား၊
ထင်ရှားသော အမိဘယ်ဖြင့် ပံ့လွယ်လွယ် ရေးသားဖို့ရန် စိတ်အကြံ
ဖြစ်သည်အားလျော်စွာ ရတနာမြှတ် သုံးပါး၏ ဂုဏ်တော် အရည်
အခြင်းများကို ပဓာနထားပြီးလျင် “ရတနာဂုဏ်ရည်” ဟူသော
အမည်ဖြင့် ရေးသားပါအဲ။

ရေးသားပုံ အစီအစဉ်

ဘုရားဂုဏ်တော် အဖွင့်ကို ရေးသားရှုံး ဘုရား
ရှင်၏ အဖြစ်တော်စဉ်၊ ဘုရား ရှင်၏ ရပ်ပုံတော်၊
ရောင်ခြည်တော် မြောက်သွယ်ဖြင့် သမ္မာယ်တော်မှုပုံ၊ လုံးလ ဝိရိယနှင့်
မဟာကရဏာတော် ကြီးမားသဖြင့် သတ္တဝါတို့၏ အကျိုးစီးပွားကို
အားလပ်ခွင့်မရအောင် ရွက်ဆောင်တော်မှုပုံ၊ ဤ အလုံးစုံကို သိပေပြီးမှ
ဂုဏ်တော်၏ အရည်အခြင်းကို ပြရလျင် သမ္မာယ်သော ရပ်ပုံတော်တွင်
ဂုဏ်တော်များ၊ ထင်မြင်လာမွယ်ရှိသောကြောင့် ရပ်ပုံတော်ဖွင့်၊ ရောင်
ခြည်တော်ဖွင့်၊ စေတိတော်ဖွင့်များကို ရှေးဦးစွာပြရလျက် ဂုဏ်တော်ဖွင့်
ကို ဆက်လက် ရေးသားပါသည်။ [ဘုရား အဖြစ်တော်စဉ်ကိုကား
အနည်းငယ် ရှည်လျားသဖြင့် ဤကျမ်း၏ အဆုံးမှာ ပြထားပါသည်။]

တရားဂုဏ်တော်ဖွင့်ကို ရေးသားရှုံး ပုံသဏ္ဌာန်
မထင်ရှားသော တရားဂုဏ်တော် အစဉ်သည်
စိတ်ထဲ၌ ထင်မြင်နိုင်ရန် ခဲ ယဉ်းသောကြောင့် နက်နဲ့သော တရားဂုဏ်
တော်ကို ဝတ္ထုပုံသက်သေများဖြင့် ထင်ရှားအောင် ရေးသားထားပါသည်။

၁

အချိန်ဒါန်း

သံယူဂုဏ်တော် သံယူဂုဏ်တော် အဖွင့်၌လည်း ယခုကာလ
မျက်မြင် သံယာလောက်တွင် စိတ်ဝင်စားမှုကို
အထူးတားမြစ်၍ ရှုံးရှုံးက အရိယာသံယာတော်များနှင့် ပုထိုံး
သီလရှိသော သံယာတော်များကို ရည်မှန်း၍ အာရုံပြေတတ်ဖို့ရာ
ဝါယွေးများစွာကို အချုပ် အချုပ်မျှ ထုတ်ပြထားပါသည်။

သရဏရုံနှင့် ထို့နောက် ရတနာသုံးပါး၏ ဂုဏ်ရည်ကို ယုံကြည့်
ငါးပါးသီလ ကျေနပ်၍ ဆည်းကပ် ကိုးကွယ်သူသည် “သရဏရုံ
တည်သူ” ဖြစ်ရကား သရဏရုံတည်လျှင် ငါးပါးသီလကိုလည်း
နေ့စဉ်မပြတ် စောင့်ထိန်းမှသာ သူတော်ကောင်းပါသရာ ရောက်သော
ကြောင့် ယခုကာလ အများသုံး “ဉာဏ်သူ”မှ ၈၍ ငါးပါးသီလ
တိုင်အောင် ဖွင့်ပြထားပါသည်။

ရှုစ်ပါးသီလ ထို့နောက် ရုံဖန်ရုံခါ ဥပုသ်စောင့်ရာဝယ် လိုက်နာဖွယ်
ရာ အချက်များနှင့်တကွ စောင့်ထိန်းအပ်သော သီကွား
ပုဒ်များ၏ အကျိုးကို အမျိုးမျိုး ယုတ္တိပြလျက် ခေတ်ကာလ စဉ်းစား
သုတ္တိ၏ ဥပုသ်နှင့် သင့်တင့်အောင် မှန်းထား၍ တခမ်းတနား
ရှေးသားထားပါသည်။

အာမိဝဋ္ဌမကသီလ ထို့နောက် ဗုဒ္ဓဘာသာစစ်စစ် သူတော်ကောင်း
ဖြစ်ရိုးမှန်လျှင် မိမိ၏ အသက်မွေးမှုကို စင်ကြယ်
စေ၍ တရားနည်းလမ်းကျအောင် ပြုထိုက်သောကြောင့် “အာမိဝဋ္ဌ-
မကသီလ”ကိုလည်း ဖွင့်ပြထားပါသည်။

အချိန်ဒါန်း

၆၂

နဝံကိသီလ ထိုနောက် -ယခုအခါ အချို့သူတော်ကောင်းတို့ ဥပါး
၁၀ပါးသီလ ၁၀ ပါးသီလများကို ဆောက်တည်လေ့ရှိသောကြောင့်
ထိုသီလများ ဆောက်တည်ရာဝယ် စောင့်ရှုဗ်ဖွယ် များကို အချုပ်မျှ
ရေးသားထားပါသည်။

ခုစရိတ် ၈၁။ ထိုနောက် ဗုဒ္ဓဘာသာတိုင်း သီဖွယ် ကျင့်ဖွယ်
ဖြစ်သော ခုစရိတ် သုစရိတ် ပုညောင်တွေ့များ
ကို အကျဉ်းအကျယ် ခွဲခြား၍ သီသာရု အချုပ်မျှ ထုတ်ပြထားသည်။

က ကံ၏အကျိုး ထိုနောက် အများမျက်မြင် နေ့စဉ် အကျိုးပေး
ကံ ကံ၏အကျိုး ဟန်ကို ရှေးကံနှင့် ဆက်သွယ်၍ လုပ်ယူများပင်
နားဝင်လောက်အောင် က ကံ၏ အကျိုးကို ယုံကြည်သော သမ္မတဒ္ဒိ
(ကမ္မသကတာဉာဏ်) ဖြစ်ပေါ်စေနိုင်သော ပဋိသ ပါဌိတော်ကြီး
လာ ကမ္မဝိဘ်သုတ်တော်ကို ဘာသာပြန်ထားပါသည်။

က ဉာဏ် ဝိရိယ ထိုနောက် အချို့သော ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်တို့သည်
ရှေးကံကိုသာ တထောစု အားကိုးတတ်ကြလေရာ
ထိုသို့ အားမကိုးဖို့ရန် ဉာဏ်နှင့် ဝိရိယ အချက်များကိုလည်း
အမြှောက်အားဖြင့် ထင်ရှားအောင် ဖော်ပြထားပါသည်။

ဆုတော်းဓန်း ထိုနောက် အများနှင့်ဆိုင်သော ဆုတော်းနည်းကို
ပါရမိပြည့်ဖို့ အရေး၍ လေးလေးပင်ပင် စီစဉ်။

ၛ

အချိန်ဒါန်း

ညွှန်ပြ၍ နေ့စဉ် ဒါနမှုဝယ် အတိုချုပ် ဆူတောင်းဟန်ကိုလည်း စီမံ
ရေးသားထားပါသည်။

နိုင်း ဤမျှလောက်သော အစီအစဉ်ဖြင့် ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်တို့၏ သိမ္မယ်
များ အထိက်အလျောက် လုံလောက်ပြီဖြစ်ရကား ဘုရား
အဖြစ်တော်စဉ်နှင့်ဘက္က စာရွှေသူအများပင် သတိပြုမ္မယ် ကောင်းလှသော
သမုဒ္ဓဝါဏ်တော်တော်ကို အကျဉ်းချုပ်၍ နိဂုံးအပ်လိုက်ပါသည်။

၁၂၉-ခ၊ တပို့တွဲ

အရှင်ဇနကာသီဝံသ

မာတိကာ

အကြောင်းအရာ

စာမျက်နှာ

(က)	ဘုရားဂဏ်တော်ဖွင့်များ	
၁။	ရပ်ပုံတော်ဖွင့်	၁
၂။	ရောင်ခြည်တော်ဖွင့် [ရောင်ခြည်တော် ပြဿနာ ပါသည်။]	၂
၃။	ဇေတ်တော်ဖွင့် [ဘုရား ပုထိုးခေါ်ပုံနှင့် ဘုရား ခြမ်းတော်ကို အာရုံဖြေသင်ပုံ။]	၃၃
၄။	ဘုရားဂဏ်တော်ပြ ပါဋ္ဌာတော်ဖွင့်	၂၅
၅။	အရဟံ ဂဏ်တော်ဖွင့်	၂၆
၆။	သမ္မာသမ္မာဒ္ဓ ဂဏ်တော်ဖွင့်	၂၇
၇။	ဝိမ္မာစရဏသမ္မန္ဒ ဂဏ်တော်ဖွင့်	၂၈
၈။	သုဂ္ဂတ ဂဏ်တော်ဖွင့်	၂၉
၉။	လောကဝိဒ္ဓ ဂဏ်တော်ဖွင့်	၃၀
၁၀။	အနုတ္တရော ပုရိသဒမ္မသာရတီ ဂဏ်တော်ဖွင့်	၄၆
၁၁။	သတ္တာဒေဝမနုသာနံ ဂဏ်တော်ဖွင့်	၄၉
၁၂။	ဗုဒ္ဓဂဏ်တော်ဖွင့်	၅၃
၁၃။	အိမ်သုံးမဂ္ဂင်ရှစ်ပါးနှင့် ဗုဒ္ဓါနသာတီမဂ္ဂင် ရှစ်ပါး	၅၉, ၆၂
၁၄။	ဘဂဝါဂဏ်တော်ဖွင့် [အရပ်တော်အဆုံးအဖြတ်]	၆၆
၁၅။	ဘုရားရှိခိုး ဂါထာဖွင့်	၀၆

၅

မာတိကာ

- ၁၆။ ဂုဏ်တော် ၉ ပါး ဆက်သွယ်နည်း ၈၈
 ၁၇။ ဂုဏ်တော်အကျိုး [မိပုရားစောလုံဝါး] ၉၂

(ခ) တရားဂုဏ်တော်ဖွင့်များ

- ၁။ တရားဂုဏ်တော်ပြ ပါဋ္ဌာတော်အဖွင့် ၉၆
 ၂။ သွားကွားတ ဂုဏ်တော်ဖွင့် ၉၇
 ၃။ သနိုဒ္ဓက ဂုဏ်တော်ဖွင့် ၁၀၅
 ၄။ အကာလိက ဂုဏ်တော်ဖွင့် ၁၀၈
 ၅။ ဧဟိပသိက ဂုဏ်တော်ဖွင့် ၁၀၉
 ၆။ ဉာပနေယျိက ဂုဏ်တော်ဖွင့် ၁၁၄
 ၇။ ပစ္စတ္ထ ဝဒီတဗ္ဗ ဂုဏ်တော်ဖွင့် ၁၁၇
 ၈။ တရားရှိခိုး ဂါထာဖွင့် ၁၁၈
 ၉။ တရားပူဇော်နည်း ၁၂၃

(ဂ) သံယူဂုဏ်တော်ဖွင့်များ

- ၁။ သံယူဂုဏ်တော်ပြ ပါဋ္ဌာတော်အဖွင့် ၁၂၇
 ၂။ သုပ္ပါယံပန္တ ဂုဏ်တော်ဖွင့် ၁၂၈
 ၃။ ဥဇ္ဈိုဇ်ပန္တ ဂုဏ်တော်ဖွင့် ၁၃၁
 ၄။ ဉာယုပ္ပါယံပန္တ ဂုဏ်တော်ဖွင့် ၁၃၄
 ၅။ သာမိစိပ္ပါယံပန္တ ဂုဏ်တော်ဖွင့် ၁၃၇
 ၆။ ပုဂ္ဂသယူဂါနိပါဋ္ဌာ အဖွင့် ၁၄၀
 ၇။ အာယုနောယျ ဂုဏ်တော်ဖွင့် ၁၄၁

မာတိကာ

၃

၈။	ပါဟုနေယျ ဂဏ်တော်ဖွင့်	၁၄၄
၉။	ဒက္ခိကောယျ ဂဏ်တော်ဖွင့်	၁၄၅
၁၀။	အချွဲလိကရဏီယ ဂဏ်တော်ဖွင့်	၁၄၆
၁၁။	အန္တာရပုညခေါ် ဂဏ်တော်ဖွင့်	၁၄၇
၁၂။	သံယူရှိနိုး ဂါထာဖွင့်	၁၄၈
၁၃။	သာသနာတော် ဆောင်ရွက်ခဲ့ပုံ၊ အစဉ်	၁၄၂

(b) သရဏရုံသီလဆောက်တည်ဖွှဲဖွင့် ဆိုင်ရာများ

၁။	သြကာသအဖွင့် [အခါကြီးရက်ကြီးများ၏ ကန်တော့နည်း အမျိုးမျိုးပါသည်။]	၁၆၈
၂။	ငါးပါးသီလ ခံယူကြပုံအစဉ်	၁၈၄
၃။	ငါးပါးသီလတောင်း အဖွင့်	၁၈၉
၄။	သရဏရုံအဖွင့်	၁၉၃
၅။	ငါးပါးသီလ သံကွာဥဒ်များ	၂၀၁
၆။	ပါကာတိပါတအဖွင့်	၂၀၂
၇။	အဒီနာဒါန အဖွင့်	၂၀၇
၈။	ကာမေသုမိစွာစာရ အဖွင့်	၂၁၀
၉။	မှသာဝါဒအဖွင့် [စေတိယာတ်]	၂၁၅
၁၀။	သုရာမေရယ အဖွင့်	၂၂၄

(c) ဥပုသံသီလ ဆိုင်ရာများ

၁။	သီလတောင်းအဖွင့်	၂၃၀
----	-----------------	-----

၂။	ရှစ်ပါးသီလ သိက္ခာပုဒ်များ	J၃၁
၃။	အပြဟွစ်ရိယအဖွင့်	J၃၁
၄။	ကောမာရပြဟွစ်ရိယသီလ ဆောက်တည်ပုံ	J၃၄
၅။	ဝိကာလဘောဇာအဖွင့်	J၃၄
၆။	နှစ် ဂိတ္တနှင့် ဉာဏ်သယန သိက္ခာပုဒ်အဖွင့်	J၃၇
၇။	ဉာဏ်သီလများ၌ စဉ်းစားဖွယ်	J၄၁
၈။	ဉာဏ်အမျိုးမျိုး	J၄၆
၁၀။	အာမိဝ္ဒမကသီလအဖွင့်	J၅၂
၁၁။	နှစ်ဉာဏ်သီလဖွင့်	J၆၀
(၉)	ခုစရိတ် - သုစရိတ်အဖွင့်	J၆၈
(၁၁)	ပုညြိုယဝ္မာအဖွင့်	J၇၁
(၁၂)	ကဲ ကဲ၏ အကျိုးအဖွင့်	J၇၃
(၁၃)	ကဲ ဉာဏ် ဝိရိယအဖွင့်	J၇၉
(၁၅)	ရုတောင်းဓန်းအဖွင့်	J၈၆
(၁၆)	ဘရားအဖြစ်တော်စဉ်နှင့် နိဒါန်း	J၉၇
(၁၇)	လက္ခဏာတော်ကြီးဘရားရှို့	၃၅၀
(၁၈)	လက္ခဏာတော်ထော် (၈၀)	၃၆၆

မာတိကာ ပြီးပြီ။

ရတန္ဒဂုဏ်ရည်

ရုပ်ပုံထော်ဖွင့်

(ကျက်မှတ်ရန်)

ပစ္စီမံ ဖလဒါနေန၊ ဗဟို ပစီတပါရမီ၊

ယသု ဝေသံ သူမာပေါ်၊ ကေနာပါ အသမ် သမဲ။

ဗဟို-ဘြိဒ္ဓဘုရား၊ ဂက္နားချု၍၊ မရနှင့်:လို့၊ အတိုင်းမရှိရလေ
အောင်၊ ပစီတပါရမီ- လေးသချေကိန်း၊ ကပ်တစ်သိန်းက၊ ထိန်းသိမ်း
စုဆောင်း၊ ပါရမိအတော် အပေါင်းတို့သည်၊ ပစ္စီမံ ဖလဒါနေန-
ဖြစ်ပျက်ဖန်ခါ၊ သံသရာဝယ်၊ ခန္ဓာကိုယ်ရေး၊ အဆုံးစွန် အကျိုးပေး
သောအားဖြင့်၊ ယသု ဘဂ်ဝတော်- အကြင် ရွှေဘုန်းတော်သခင်
ရှင်တော်မြတ်ဘုရား၏၊ ဝေသံ-ရွှေမျက်နှာတော်၊ လက်ခြေတော်နှင့်,
ကိုယ်တော်သဏ္ဌာန်၊ ပုံဟန်ထင်ပေါ်၊ အသွင်အပြင်တော်ကို၊ ကေနာပါ-
လူမင်း၊ နတ်မင်း၊ ပြဟွာမင်းဝယ် ဘယ်သူတစ်ယောက်နှင့်မျှ၊ အသမ်-
လက္ခဏာတော် ကြီးငယ်၊ အသွယ်သွယ်ဖြင့်၊ ဘယ်ဝယ်ဘိုင်းကာ၊
မနှင့်သအသည်ဖြစ်၍၊ သမဲ-တစ်ကိုယ်တော်လုံး၊ ရွှေတုံးရွှေနှစ်၊ မူးရာ၍
သိကို၊ နာရဏီမျှ၊ သာကိုဝင်သွေး၊ အယဉ်ကျေးဆုံး ဖြစ်ရလေအောင်၊
သူမာပေါ်- တက်သစ်နေဝန်း၊ ထွန်းသစ်လစ်း၊ ပွင့်သစ်ပန်းသို့၊
ဆန်းအပုံ့၊ စခန်းစုအောင်၊ အစွမ်းကုန် ဖန်ဆင်းလိုက်ကြပေသည်
တကား။

J

ရတန္တဂုဏ်ရည်

ကြည့်ရှုရန် အမိဘာယ်

ဘုရားရှင်၏ ကောင်းမှပါရမိတော်များသည် “ဤ၍ ဤ၍ ရှိ၏”ဟု ဂကန်းချလျက် နှင့်ဆရေွက်၍ မရလောက်အောင် များမြောင်လှပေ၏။ ကမ္မာလောကု၌ ရှိသမျှ သတ္တဝါအပေါင်း၏ ကောင်းမှု ပါရမိတွေကို စုပေါင်း၍ အဆတစ်ရာ ဖြောက်ပြီးလျင် တစ်ဆူသော ဘုရားရှင်၏ ပါရမိကုသိုလ်နှင့် နှင့်ယဉ်သည်ရှိသော် ဘုရားရှင် တစ်ဆူ၏ ကုသိုလ်ကောင်းမှုတော်ကပင် သာလွန်ဖွယ် ရှိသည်ဟု ကျမ်းကိန်များ၌ ဆို၏။ ထိမျှလောက် များပြားသော ပါရမိတော်တို့ကို လေးအသချဲ့နှင့် ကမ္မာတစ်သိန်း ကာလပတ်လုံး စုဆောင်းတော်မှုခဲ့သောကြောင့် “ဤ၍ ဤ၍ မည်၍ မည်၍ ရှိသည်”ဟု ပါရမိတော်များကို ရေတွက်၍ မရနိုင်တော့ပြီ။

အသချဲ့တွက်ပုံ။ ॥ကမ္မာကြီး တည်၍ ပျက်စီးသည့်တိုင် အောင်သော အခါကို “တစ်ကပ်-တစ်ကမ္မာ”ဟု ခေါ်၏။ အလျား အနဲ့ တစ်ယူအနာရှိသော “ဂိုဒေါင်”တိုက်ကြီးအတွင်း၌ မှန်ညွင်းစွေများ ကို သွေးပြီးလျင် အနှစ်တစ်ရာကြာမှ တစ်စွေကျ ယူပစ်ရာ ထိမှန်ညွင်း စွေများ ကုန်သွားသော်လည်း တစ်ကမ္မာမကုန်သေးဟု ဘုရားရှင် မိန့်တော်များသည်။ [နိဒါနဝို့- အနမတဂ္ဂသံယုတ်၊ ကာသပသုတ် ပါဋ္ဌားတော်] ထိမျှကြောသော ကမ္မာပေါင်း မည်မှုရှိပြီဟု ရေတွက်၍ မရလောက်အောင် များမြောင်သော ကမ္မာကို အသချဲ့ဟု ဆိုသည်။ ထိသို့ ရေတွက်၍ မရသောကြောင့် ဘုရားတစ်ဆူနှင့် တစ်ဆူအကြား၌ တစ်အသချဲ့ဟု မှတ်ထားရသော လေးကြိမ်ကို “လေးအသချဲ့”ဟု ဆိုရသည်။

ရတန္တဂုဏ်ရည်

၃

ထိုလေးအသချွဲနှင့် ကမ္မာတစ်သီန်းသည် ဘုရားတစ်ဆုတစ်ဆု၏
ပါရမိဖြည့်ရာ အမြန်ဆုံး အချိန်အခါတည်း။ အချို့ ဘုရားရှင်များမှာ
ပါရမိဖြည့်ဖို့ရာ ရှစ်အသချွဲနှင့် ကမ္မာတစ်သီန်း။ တစ်ဆယ့်ခြာက်
အသချွဲနှင့် ကမ္မာတစ်သီန်း ကြောသည်။

ထို လေးအသချွဲနှင့် ကမ္မာတစ်သီန်းပတ်လုံး စုဆောင်းတော်
မူအပ်ခဲ့သော ပါရမိတော်ထူးသည် အလွန်အလွန် များပြားရကား
အကျိုးပေးခွင့် အလျဉ်းမရာ၊ အကျိုးပေးမည်ဟု တခဲ့ခဲ့ နောက်ကြော
သီဒ္ဓတ်မင်းသား ဘုရားဖြစ်မည့် ဘဝ္မာကား ခန္ဓာကိုယ် အရေးနှင့်စပ်၍
နောက်ထပ် အကျိုးပေးခွင့် မရှိ၊ အဆုံးစွန် အကျိုးပေးရမည့် အခါကြီး
ဖြစ်ပေသည်။

ထိုကြောင့် ထိုပါရမိများသည် ရှင်တော်ဘုရားကို မျက်နှာတော်
ကျက်သရေရှိအောင်လည်းကောင်း၊ လက်တော်ခြေတော် ပြပြစ်
ညက်ညာ့ ချောမောအောင်လည်းကောင်း၊ ကိုယ်လုံးတော်နှင့် အရှုံး
တော် ခန်းညားညီညာတ်အောင်လည်းကောင်း၊ ဤသို့အားဖြင့် တစ်ကိုယ်
လုံး၏ အသွင်အပြင် အရပ်ရပ်၌ ယောက်းမြတ်တို့၏ အမှတ်အသား
ဖြစ်သော လက္ခဏာတော်ကြီး ၃၂ပါး၊ ရှစ်ဆယ့်သော လက္ခဏာ
တော်ငယ်များဖြင့် တံဆါပ်ခတ်လျက် အလွန်တင့်တယ် သပ္ပါယ်စွာ
ဖန်ဆင်းလိုက်ရကား လူမင်း၊ နတ်မင်း၊ ပြဟ္မာမင်းဝယ် ဘယ်သူ
တစ်ယောက်နှင့်မျှ ဦးပြိုင်၍မရာ၊ မဗ္ဗာရာ၏သီရိ နာရဏီ၌
ဖွေနှစ်ကုံးသို့ သာကိုဝင်မင်းမျိုးတွင် အလှပဆုံး အယဉ်ကျေးဆုံး
ဖြစ်ပါပေသည်။

ရတန္တဂုဏ်ရည်

ထိသို့ ဖန်ဆင်းရာ၌ ပါရမိတော်များသည် သူမရ ငါမရ
အလုအယက် အကျိုးပေးကာ လောက၌ ဆန်းလေသူ၌ စခန်းခုံအောင်
အစွမ်းကုန် ဖန်ဆင်းလိုက်သည် အခါကြီးဖြစ်၍ ဘုရားရှင်၏ ပုံဟန်
တော်သည် ဖူးမြော်၍ မဝန်ငြင်အောင် တက်သစ်စနေဝန်း၊ ထွန်းသစ်စ
လစန်းနှင့် ပွင့်ခါစပန်းကဲသို့ လန်းလန်းဆန်းဆန်း နှစ်းခွဲန်းဝေဝေ
အလွန်ကျက်သရေ ရှိတော်မူပါပေသည်။ ဘုရားရှင်သည် ဘုရားဖြစ်
တော်မူပြီး၍ တာဝတ်သာ နတ်ပြည်ဝယ် နတ် ပြဟ္မာတို့၏ အလယ်မှာ
အဘိဓမ္မာတရားကို ဟောတော်မူ၏။ ထိအခါ ထိ နတ် ပြဟ္မာတို့၏
ရုပ်အဆင်းထက် ဘုရားရှင်၏ အဆင်းတော်က သာလွန်၍ တင့်တယ်
တော်မူပါပေသတဲ့။

ထိစကားကို ဆိုသင့်ပါပေ၏။ နတ် ပြဟ္မာတို့သည် အလွန်
လှကြပါပေလိမ့်မည်။ သို့သော သူတို့ကိုယ်တွင်း၌ ရာဂာ၊ ဒေါသ
စသော အညွစ်အကြေး မကင်းပါ။ ဘုရားရှင်ကား အညွစ်အကြေးကင်း၍
သန်ရှင်းသော စိတ်တော်ဝယ် သူဗျာဗျာတော်နှင့် မေတ္တာ
ကရဏာတော် ထုံမွမ်းလျက်ရှိသောကြောင့် သာလွန်နိုင်ပါသည်။

ထိမျှလောက်သွာယ်၍ တင့်တယ်သော ရုပ်ပုံတော်သခင် ဘုရား
ရှင်ကို မျက်မြင်ကိုယ်တွေ့ ဖူးမြော်၍လျင် တရားစစ် တရားမြတ်ကို
အနားဝပ်လျက် မြတ်နီးလွှာ မနာလိုက်ရခြင်းမှာ ယခုခေတ် ဖုဒ္ဓ
ဘာသာဝင်တို့ လွန်စွာ ကံဆိုးလှချေတကား။ သို့သော ဘုရားရှင်၏
ဓမ္မစကြား အနတ္တလက္ခဏသုတော်၊ သတိပဋိဘန်း စသည်ဖြင့် အဖိုးတန်း
တရားတော်ကြီးများ မပျက်မပြား တည်ရှိနေသေးသောကြောင့် ထိ

ရောင်ခြည်တော်ဖွင့်

၅

တရားတော်များကို ကိုယ်တွေ့လိုက်စား၍ တရားထူးရအောင်၊ တရားထူးမရသေးလျှင် နောင်ပွင့်တော်မူလာမည့် အရိုမေတ္တာယျ ဘုရားရှင်ကို
ဖူးမြင်နိုင်အောင် ယခုကပင် ကြီးစားကြပါလေ။

ရောင်ခြည်တော်ဖွင့်

(ကျက်မှတ်ရန်)

နိလာယော နိလွှာနဗုံး,
ပိတာ ဒါထာစ လောဟိတာ၊
တမှာ တမှာ စ မခြို့၍၊
နိကွ္မားသူ ပဘသုရာ။

ယသသ ဘဂဝတော့- အကြင် ရွှေဘုန်းတော်သခင် ရှင်တော်မြတ်
ဘုရား၏၊ နိလွှာနဗုံး- ဆုမှတ်ဆိတ်တော်၊ မျက်နှာတော်မှ၊ စ၍ထိုထို၊
ညိုရောင်ဖိတ်ဖိတ်၊ ကိုယ်အိုးတော် အစိတ်အစိတ်မှ၊ နိလာယော-
နိလွှာနဲ့၊ အအုံနှင့်၊ ကြာသို့ပွင့်ချပ်၊ မြေသိယပ်သို့၊ လျှပ်လျှပ်စိပြာ်၊
ညိုမှာ်သော ရောင်ခြည်တော်တို့သည်၊ နိကွ္မားသူ- ဝန်းကျင်အထက်၊
ဝယာယုက်၍၊ မြန်းထွက် ကွန်မြှုံးတော်မှကြလေကုန်ပြီ။ ပိတာ-
ွှာနဗုံး- ကိုယ်အရေတော်၊ မျက်လုံးတော်မှ၊ စ၍ထွေထွေ၊ ရွှေရောင်
ပိတ်ပိတ်၊ ကိုယ်အိုးတော် အစိတ်အစိတ်မှ၊ ပိတာစ-ရွှေနှစ်သို့၊
ရွှေအထည်နှင့်၊ ရွှေရည်ယဉ်သန်း၊ ရွှေစင်ပန်းသို့၊ လျှမ်းလျှမ်းထိန်းဝေ၊
ဝါရွေသော ရောင်ခြည်တော်တို့သည်လည်း၊ နိကွ္မားသူ-ဝန်းကျင်အထက်၊
ဝယာယုက်၍၊ မြန်းထွက် ကွန်မြှုံးတော်မှကြလေကုန်ပြီ။ ဉာဏ်တွေ့
နှာနဗုံး- အရိုးတော် သွားတော် မျက်ဖြူးတော်မှ၊ စ၍ဖွေးလူ၊

ဖြူရောင်ပိတ်ပိတ်, ကိုယ်အကိုတော် အစိတ်အစိတ်မှ၊ သ္ဒါတာစ-
ငွေလရောင်ခြည်, ငွေအထည်နှင့်, ငွေရည်ယဉ်သန်း၊ ငွေစင်ပန်းသို့,
လျှမ်းလျှမ်းဖွေးလျှေး၊ ဖြူဝင်းသော ရောင်ခြည်တော်တို့သည်လည်း၊
နိဂုံမိုးသု-ဝန်းကျင်အထက်, ဝယာယူက်၍၍၊ မြန်းထွက်ကွန်းမြှုံးတော်
မူကြလေကုန်ပြီ။

လောဟိတ္ထာနမှာ- အသားတော် အသွေးတော်, နှုတ်ခမ်းတော်
မှ, စ၍ ထို့ကြုံ၊ နိရောင်ပိတ်ပိတ်, ကိုယ်အကိုတော် အစိတ်အစိတ်မှ၊
လောဟိတာစ- ကမ္မလာနဲ့, သန္တာနိနှင့်, ကြာနိပွင့်ချပ်, ပဋိမြားယပ်သို့,
လျှပ်လျှေးထိန်ကြည်, နိသောရောင်ခြည်တော်တို့သည်လည်း၊ နိဂုံမိုးသု-
ဝန်းကျင်အထက်, ဝယာယူက်၍၍၊ မြန်းထွက် ကွန်းမြှုံးတော်မူကြလေ
ကုန်ပြီ။ အမှာ တမှာ စ-လက် ခြေဖဝါးတော်, လက်သည်းတော်မှ,
စ၍ခပင်း၊ မကြွင်းထိုထို, ကိုယ်အကိုတော် အစိတ်အစိတ်မှ၊ မည့်ငြာစ-
ထန်းကျင့်နိပဆေး၊ ပန်းရောင်သွေးသို့, နိတွေးလွင်လွင်, ဝါကြင်ကြင်
လောင်း၊ မောင်းသော ရောင်ခြည်တော် အပေါင်းတို့သည်လည်းကောင်း၊
ပဘသာရာစ-နာဘံ အဇူး*, ဝသန္တာဝယ်, သဝါထစ်ချုန်း၊ မိုးရွာတုန်း
၌ဗြို့ရင်းပြက်သန်း၊ လျှပ်စစ်ပန်းသို့, ပုံမြန်းပြီးပြက်, တလက်လက်
ထွက်သော ရောင်ခြည်တော်တို့သည်လည်းကောင်း၊ နိဂုံမိုးသု-ဝန်းကျင်
အထက်, ဝယာယူက်၍၍၊ မြန်းထွက် ကွန်းမြှုံးတော်မူကြလေ ကုန်ပြီ။

* မှတ်ရှုက်။ ။ အထက်ကောင်းကင်ကို “နာဘံ အဇူး” မိုး
အခါကို “ဝသန္တာ”ဟု ခေါ်သည်။ မိုးလအခါ အထက်ကောင်းကင်ဝယ်
မိုးရွာတုန်း၌ဗြို့လျှပ်စစ်ချား ပုံသန်းသလို ဝင်းခန်းလက်ခနဲလည်း ရောင်ခြည်
တော်များ ထွက်တော်မူကြသည်။

ရောင်ခြည်တော်ဖွင့်

?

ကြည့်ရှုရန် အမိဘယ်

နိလရောင်ခြည်တော်။ ။သူရားရှင်၏ ဆံမှတ်ဆီဟ်တော်နှင့်
မျက်လုံးတော်အတွင်းက မျက်နက်ဝန်းတော်တို့သည် အညီရော်
တောက်ပ၍ တင့်တယ်တော်မူကြကုန်၏။ ထိုကဲသို့ ပင်ကိုအားဖြင့်
ညိုမှာင်သော ကိုယ်အကိုက်တော်၏ အစိတ်အပိုင်းမှ နိလရောင်ခြည်
တော်များ ထွက်တော်မူကြသည်။

ဤနိလရောင်ခြည် ထွက်တော်မူသောအခါ လူနှစ်နိုလာကျောက်
ရတနာအဆင်း၊ ချွဲသို့အဆင်း၊ တဖိတ်ပိတ်တောက်သော ပဲပဝါညို
အဆင်း၊ ကြာညိုပွင့်ချပ်အဆင်း၊ မြရတနာဖြင့် ပြအပ်သော ယပ်တောင်
အဆင်း၊ စသည်နှင့် တူစွာ အလွန် ကြည့်နှုံးဖွယ်ကောင်းသော ညိုညို
မှာင်မှာင် အရောင်တို့သည် ရှင်တော်ဘုရား၏ ဝယာပက်နှင့်
အထက်အောက် (ယက်ဝန်းကျင်) အရပ်ပို့ခြုံ အီမံလုံး တောင်လုံးခုနှင့်မျှ
လည်းကောင်း၊ ထိုးထက် ကြီးမားစွာလည်းကောင်း အနဲ့အပြား ပုံသန်း
ကွန်းမြှုံးကာ အထူး ကျက်သရှုပါပေသည်။

ပိတရောင်ခြည်တော်။ ။သူရားရှင်၏ ကိုယ်အရေတော်နှင့်
မျက်လုံးတော် အထက်က မျက်ခွဲတော် စသော အရေတော်တို့သည်
ဝါဝါဝင်းဝင်း ရွှေအဆင်းကဲသို့ လွန်မင်းစွာ တင့်တယ်ကြကုန်၏။
ထိုသို့ ပင်ကိုအားဖြင့် ရွှေအဆင်းရှိနေသော ကိုယ်အကို အစိတ်
အပိုင်းမှ ပိတရောင်ခြည်တော်များ ထွက်တော်မူကြသည်။

ထို ပိတရောင်ခြည် ထွက်တော်မူသောအခါ “သိကိန်က်”ဟု
ခေါ်သော သိကိန်စင် ရွှေနှစ်အဆင်း၊ ရွှေပြား ရွှေထည်အဆင်း။

ရတန္ဒုဂုဏ်ရည်

တသွင်သွင် စီးသွားသော ဇွဲရည်အဆင်း၊ ဇွဲပန်းအဆင်း စသည်နှင့်
တူစွာ အလွန် ကြည်နဲ့ဖွယ်ရှိသော ဝါဇွဲဇွဲအရောင်တော်တို့သည်
ဘုရားရှင်၏ ထက်ဝန်းကျင် အရပ်၌ အမိမိလုံး တောင်လုံးခန့်မျှ လည်း
ကောင်း၊ ထိုထက် ကြီးမားစွာလည်းကောင်း ပျောန်း ဂွန်းမြို့ဗျက်
အထူး ကျက်သရေရှိပါပေသည်။

ဉာဏ်တရောင်ခြည်တော်။ ॥ဘုရားရှင်၏ အသားတော်
အတွင်း၌ရှိရှိသော အရိုးတော် သွားတော် မျက်ဖြူတော် စသည်တို့မှာ
လွန်စွာ ဖြူဝင်း သန့်ရှင်း တင့်တယ်ပါပေကုန်၏။ ထိုသို့ ပင်ကို
အားဖြင့် ဖြူဝင်းသော ကိုယ်အကိုက်တော် အစိတ်အပိုင်းမှ ဉာဏ်တရောင်ခြည်တော်များ ထွက်တော်များကြသည်။

ဤ ဉာဏ်တရောင်ခြည် ထွက်တော်များသောအခါ ငွေအရောင်
တောက်ပသော အရောင်အဆင်း၊ ငွေပြားငွေထည်အဆင်း၊ ကူးသန်း
သွားလာသော ငွေရည်အယဉ် ငွေပန်းအဆင်း စသည်တို့နှင့် တူစွာ
အလွန်ကြည်နဲ့ဖွယ်ရှိသော ဖြူဝင်းသော အရောင်တို့သည် ဘုရားရှင်၏
ထက်ဝန်းကျင် အရပ်တို့၌ အမိမိလုံး တောင်လုံးခန့်မျှ လည်းကောင်း၊
ထိုထက် ကြီးမားစွာလည်းကောင်း အန့်အပြား ပျောန်း ဂွန်းမြို့ဗျက်
အထူး ကျက်သရေရှိပါပေသည်။

လောဟိတရောင်ခြည်တော်။ ॥ဘုရားရှင်၏ အရေတော်
အတွင်းက အသားတော် အသွေးတော်နှင့် နှုတ်ခမ်းတော် စသည်တို့မှာ
လွန်စွာ နိမ်န်းပါပေကုန်၏။ ထိုကဲ့သို့ ပင်ကိုအားဖြင့် နိနိတွေးတွေး
ဟသံပြဒါးသွေးနှင့်တူသော ကိုယ်အကိုက် အစိတ်အပိုင်းမှ လောဟိတ

ရောင်ခြည်တော်ဖွင့်

၉

ရောင်ခြည်များ ထွက်တော်မှုကြသည်။ ဤ လောဟိတရောင်ခြည် ထွက်တော်မှသောအခါ ကမ္မလာနီအဆင်း၊ “သန္တာ”ဟ ခေါ်အပ်သော ရတနာနီအဆင်း၊ ကြာနီပွင့်အဆင်း၊ ပတ္တမြားယပ်အဆင်း စသည် တိန္ဒင့်တူစွာ ကြည်နဲ့ဖွယ်ကောင်းသော အနီရောင်တို့သည် ဘရားရှင်၏ ထက်ဝန်းကျင်အရပ်၌ အိမ်လုံးတောင်လုံးခန်းမျှလည်းကောင်း၊ ထိုထက် ကြီးမားစွာ လည်းကောင်း ပုံသန်း ကွန်းမြှုံးလျှက် အထူး ကျက်သရေ ရှိပါပေသည်။

မဏို့ရောင်ခြည်တော်။ ။မောင်းသော အဆင်းရှိသော မဏို့
ရောင်ခြည်တော်များကား အဝါဖက်လည်းမကျ၊ အနီရင်းပက်လည်းမကျ၊ နီကြင်းကြင် ဝါကြင့်ကြင့်ရှိသော ကိုယ်အကိုတော်၏ ထိုထိအရပ်မှ ထွက်တော်မှုကြသည်။ ဤ မဏို့ရောင်ခြည် ထွက်တော်မှသောအခါ အချို့အရပ်တို့၌ ရှိသော ထန်းကျင့်ပင်၊ သို့မဟုတ် “နိပဆေး”ဟု ခေါ်အပ်သော သစ်ပင်၏ အတွင်းသား အဆင်းကဲသို့ အဝါရင့်၊ ပန်းရောင်အစား၊ အနီနုပုံသဏ္ဌာန် အင်မတန် ကြည်နဲ့ဖွယ်ကောင်းသော ရောင်ခြည်တော်တို့သည် ဘရားရှင်၏ သက်ဝန်းကျင် အရပ်တို့၌ အိမ်လုံး တောင်လုံးခန်းမျှလည်းကောင်း၊ ထိုထက် ကြီးမားစွာ လည်းကောင်း အနဲ့အပြား ကွန်းမြှုံးလျှက် အထူး ကျက်သရေရှိပါပေသည်။

ပဘသုရ ရောင်ခြည်တော်။ ။ပြီးပြီးပြုက ထွက်သော “ပဘသုရ” ရောင်ခြည်တော်၏ အဆင်းကား ရှေးရောင်ခြည်တော် ငါးသွယ်၏ အဆင်းပင် ဖြစ်သည်။ ထွက်တော်မှပုံ ထူးသောကြာ့ ရောင်ခြည်တော်တစ်ပါးဟု ခွဲထားရသည်။ ရှေးရောင်ခြည်တော်များမှာ

ရတန္တဂုဏ်ရည်

အဆက်မပြတ်ဘဲ အီမဲလုံး တောင်လုံးခန့် စသည်ဖြင့် ကြီးကြီးမားမား ကျယ်ဝန်းစွာ ပျုံနှံကွန်းမြှုံးလျက် ထွက်တော်မူကြသည်။

ဥပမာ-ညိုဘော ရောင်ခြည်တော်ဆိုလျှင် လကွယ် သန်းခေါင် အခါ၌ ညိုမှာင်နေသကဲ့သို့ တစ်ဆက်တည်း ညိုမှာင်နေသည်။

ဤ “ပဘသုရ” ရောင်ခြည်တော်ကား တစ်ဆက်တည်းမဟုတ်၊ ကောင်းကင်ဝယ် လျှပ်စစ်ပြက်သလို ပြီးခနဲ ပြက်ခနဲ လက်ခနဲဖြစ် ကာ အရောင်အမျိုးမျိုးဖြာလျက် တစ်မျိုးအားဖြင့် ကျက်သရေရှိအောင် ထွက်တော်မူကြသည်။ ဤကဲ့သို့ လင်းခနဲ လက်ခနဲနှင့် ပြီးပြီးပြက် ပြက် ထွက်တော်မူရာဝယ် “ပိုးစန်းကြူး”ဟု ခေါ်အပ်သော ပိုးကောင် ကလေးများ ညအခါ၌ လက်သလို သေးသေးသိမ်သိမ် မဟုတ်၊ မှန် အပြင် ကြေးမှုအပြင်ပေါ်မှာ လရောင် ဓာတ်မီးရောင် ဟပ်သကဲ့သို့ ကတ်ကတ်သတ်သတ် မထင်မရှားဖြင့် မလင်းတလင်းမျိုးလည်း မဟုတ်၊ ကြီးကြီးမားမား ထင်ရှားစွာ ထွက်တော်မူကြပေသည်။

ရောင်ခြည်တော်ပြသုနာ။ ။ပြခဲသည့်အတိုင်း “ရောင်ခြည် တော်” ဟူသည် ဘုရားရှင်၏ ကိုယ်ခန္ဓာ၍ တည်ရှိသော အဆင်းတော်နှင့်တူစွာ အတွင်းစိတ်တော်၏ ကြည်လင်သန်ရှင်းမှုကြောင့် တန်ခိုးကြွိုပါခိုင်တော် အစွမ်းဖြင့် အဆက်ဆက် ဖြားထွက်သော အရောင်များပင် ဖြစ်သည်။ ယခုအခါ၌ လရောင် ဓာတ်မီးရောင် စသည်တို့ ဟပ်သဖြင့် ဘုရားရှင်နှင့်စပ်သော အရာဝတ္ထုများ၌ တစ်ခုခု အရောင်ကလေး တွေ့လျှင် “တကယ်ရောင်ခြည်တော်ပဲ” ဟု ပြောကုနိကြ ကောလာဟလ ဖြစ်နေကြသည်မှာ ဘာသာခြားလုမျိုးတို့

ရောင်ခြည်တော်ဖွင့်

၁၁

ပြက်ရယ် ပြောင်လျှောင်စရာ ဖြစ်သောကြောင့် အဆင်ခြင်နည်းပါးသူ အချို့လူများအတွက် ဘုရားရှင် ကိုယ်တော်မြတ်မှာ ဂဏ်တော် မတက်ဘဲ ဂဏ်ပျက်ဖွယ်သာ ရှိသဖြင့် ဝမ်းနည်းဖွယ် ကောင်းလျချေ သည်။ မင်းတုန်းမင်းတရားကြီး လက်ထက်က ရွှေသည်များ၏ ပယောဂဖြင့် မစွဲလေး မဟာမြတ်မှန် ရှုပ်ပုံတော်မှ ခဏခဏ ရောင်ခြည်တော် လွှတ်နေကြောင်းကို မင်းတုန်းမင်း တရားကြီးကြားသိတော်မူ၍ “ယနေ့ကစား ဘုရားက ရောင်ခြည်တော် မလွှတ် စွေ့နှင့်”ဟု တားမြစ်ရဖူးသတဲ့။

မိလိဒ္ဓပင်းအား အရှင်နာဂသိန် ဖြေပုံ

[ဤမေရာဝယ် စေတိယပါဋ္ဌဟာရိယ အဓန်း၌ မိလိဒ္ဓပင်းအား
အရှင်နာဂသိန် မိန့်တော်မူပုံကို မှတ်သားသင့်၏]

အရှင်နာဂသိန်။ မဟာရာဇာ၊ အကြောင်း ၃ မျိုးတွင် တစ်မျိုးမျိုး၊ ကြောင့် စေတိတော်မှ ရောင်ခြည်တော် စသော တန်ခိုးများဖြင့် ဖူးမြင်ကြရသည်။

(c) ရဟန်းတစ်ပါးသည် ပရိနိဇာန်စံတော်မပမူမိကပင် လူ နတ် တိုကို သာနားတော်မူသောကြောင့် “ငါ၏ အရိုးစာတ် ဌာပနာရာ စေတိတော်မှ မည်သည့် တန်ခိုးမျိုး ထွက်ပေါ်ရစ်သောတည်း”ဟု အမိန္ဒာန်တော်မူတတ်၏။ ထို အမိန္ဒာန် တော်မူချက်ကြောင့်လည်း စေတိတော်မှ ရောင်ခြည်တော် စသော တန်ခိုးများ ပေါ်ထွက်တတ်ပေသည်။

(j) သာသနာအကျိုးကို များစွာလိုလားသော နတ်တို့သည် “စေတိတော်၌ တန်ခိုးပြရလျှင် သာသနာတော်ကို ပိုမို့၍ ဤည်ညိုကြလိုန့်မည်။ ဤည်ညိုသူတို့မှာ ကုသိတ်တရား တို့များလိုန့်မည်”ဟု ကောင်းမြတ်သောဆန္ဒဖြင့် တန်ခိုးပြတ်တို့ကြ၏။

၁၂

ရတန္ဒဂုဏ်ရည်

ထိသို့ နတ်များ၏ တန်ခိုးပြုမှုကြောင့်လည်း စေတိတော်မှ တန်ခိုးပေါ်ထွက်
တတ်ပေသည်။

(၃) သဒ္ဓါတရား ထက်သန်သော အဖျိုးသား အဖျိုးသမီး လူကြီး
လူကောင်းတိသည် ပန်း နဲ့သာ အဝတ် စသော လျှပ်ယ်ဝဲလျှများကို စေတိ
တော်ထို့ တင်လူလျက် “မည်သည့် တန်ခိုးများ ပြပါစေသား” ဟု အမိန္ဒာန်
တတ်ကြ၏။ ထိသို့ သဒ္ဓါတရားသန်သုတေ၏ ထူးခြားများ အမိန္ဒာန်မှုကြောင့်လည်း
စေတိတော်မှ တန်ခိုးထွက်ပေါ်တတ်ပေသည်။ ဤသို့ မိဟန္ဒမင်းအား အရှင်
နာဂသိန် မိန့်တော်မှုသည်။

ဤ အမိန့်တော်ကို ထောက်ထားလျင် ဘုရားရှင်နှင့် ရဟန္ဒများ၏
အထူးအမိန္ဒာန်ထားချက် မရှိသော စေတိတော်မှ ရောင်ခြည်တော်များ ထွက်ဖို့ရန်
မဖြစ်နိုင်၊ အကယ်၍ ရောင်ခြည်တော် ထွက်ရှိုး မှန်လျင်လည်း ဆိုင်ရာနတ်များက
ဆောင်ပြခြင်းသာ ဖြစ်ရာ၏။ ဘုရားရှင်၏ အမိန္ဒာန်တော်များကြောင့် မဟာ
ဓာတ်ပောင်းလည်းကောင်း၊ အရိုးစာတ်တော်များမှလည်းကောင်း ရောင်ခြည်တော်များ
ခံဗျားစား ကွန်မြို့ဌားကြောင်း၊ သာသနာ ကျယ်ပသောအခါ စာတ်တော်အားလုံး
စုရုံး၍ ဘုရားပွဲနော်များရှာ မူလ မဟာဓာတ်ပောင်းထို့ ကြွတော်များ လျင် ရောင်ခြည်
တော်များ ကွန်မြို့ဌားကြောင်းများသာ ကျော်းကို မြတ် လာသည်။

ထို့ကြောင့် ရပ်များစေတိတော်များမှ ထွက်သော ရောင်ခြည်တော်ကို
ဖူးရသည်ဖြစ်၏၊ မဖူးရသည်ဖြစ်၏ ဤရောင်ခြည်တော်ဖူး ဘုရားရှိနိုးမှာ လာသည့်
အတိုင်း သက်တော်ထင်ရှား ဘုရားရှင်၏ ထက်ဝန်းကျင်ဝယ် အလွန် ကြည့်နှုန်းဖြစ်
ကောင်းသော ရောင်ခြည်တော် ခြောက်သွယ်တို့၏ စံပယ်ကွန်မြို့ဌားနေပုံကို စိတ်ကျိုး
ညာကျိုးဖြင့် ဖုန်းဆျုံ မိမိမှာဖြစ်၏၊ စေတိတော်၊ ဆင်းတုတော် အနီးအပါးမှာ
ဖြစ်၏၊ ဘုရားအာရုံပြရင်း ရောင်ခြည်တော်များ ထွက်တော်များနေပုံကို ထင်ယောင်
မြင်ယောင် ဖြစ်လာအောင် ကြိုးစားကြပါ။ ခုကဗျာ ငါက လုပ်၍ ပြသော အတူ
ရောင်ခြည်များကို ဘုရားရောင်ခြည်တော်ဟု မထင်မှားမိပါစေနောင်။

စေတီတော်ဖွင့်
စေတီတော်ဖွင့်
(ကျက်မှတ်ရန်)

၁၃

စရိယော ယဒီဝါ တိဋ္ဌု,
နိသိန္တာ ဥဇ ဝါ သယံ၊
နိဗ္ဗာယ် ဓာတုဘာဝန်၊
ဟိတ် သတ္တာန် မာစရေ။

ယော ကဂ္ဂါ-အကြောင် ရွှေဘုန်းတော်သခင်၊ ရှင်တော်မြတ်
ဘုရားသည် စရိဝါ-သယာတော်များ၊ ရှေ့တော်ပျားက၊ ကြွေသွားထိုဗျား၊
စက်တော်ချီလျက်လည်းကောင်း၊ ယဒီ ဝါ တိဋ္ဌု- မကြွေမသွား
ရွှေတောင်လားသို့၊ မားမားမတ်မတ်၊ ရပ်တော်မူလျက်လည်းကောင်း၊
နိသန္တာ ဝါ- ပရိသတ်အလယ်၊ ရောင်ခြောက်သွယ်ဖြင့်၊ ထက်ဝယ်
ဖွဲ့ခွဲ၊ ထိုင်နေ့တော်မူလျက်လည်းကောင်း၊ ဥဇဝါသယံ- အမေးပါ့ဗ္ဗာ၊
ပြောရှင်းကာဖြင့်၊ ညွှေ့ခါကျော်းပေါ်၊ လျော်းတော်မူလျက်လည်းကောင်း၊
နိဗ္ဗာယ်- ဝါ လေးဆယ့်ငါး၊ သက်တော်အားဖြင့်၊ ကြီးမားလေဘို့၊
ရှစ်ဆယ်ပြည့်၍၊ ပရိနိဗ္ဗာန်၊ ဝင်စံတော်မူခါနီးသည်ရှိသော်၊ ဓာတု
ဘာဝန်- နောင်ခါစင်စစ်၊ ကိုးကွယ်ရစ်ပို့၊ အနှစ်အမွှေ၊ ဓာတ်တော်
အနေဖြင့်လည်းကောင်း၊ သတ္တာန်- သုံးတိုက်ဝေနေ့၊ ဗိုလ်ခြေများစွာ၊
သတ္တဝါတို့၏၊ ဟိတ်- လူ.ရွာနတ်ဗ္ဗာန်၊ နိဗ္ဗာန်အထိ၊ ချမ်းသာရှိကြောင်း၊
ကောင်းသော အစီးအပွားကို၊ အာစရေ- ရင်သွေးရာဟု၊ ပမာဏလျက်၊
အမူသင့်စွာ၊ ပြုကျင့်ပါပေသည်တကား။

* * * * *

ကြည့်ရှုရန် အမိပ္ပလ္လာ

ဘုရားရင်သည် “သတ္တဝါအများကို သံသရာ ရေအလျှော့မှ
ကယ်တင်တော်မူမည်”ဟု ရည်ရွယ်တော်မူပြီးလျှင် ဘုရားဖြစ်ဖို့ရန်
ပါရမိတော်များကို ဖြည့်ကျင့်တော်မူခဲ့သည့် အားလောက်စွာ ဘုရားဖြစ်
သောအခါ တည်နေရမည့် အသက်တမ်းကလည်း လွန်စွာ တို့လျှေ
သတ္တဝါများ၏ သန္တာန်မှာလည်း တရားကင်းမဲ့လှသဖြင့် လေးဆယ့်
ငါးနှစ်ပတ်လုံး နေစဉ်နှင့်အမျှ အားလပ်ခွင့်ရတော်မူဘဲ သတ္တဝါတို့၏
အကျိုးကို ပြုကျင့်ရင်း အချိန်ကုန်စေတော်မူပါသည်။

နေအရှိန်။ ॥ဆွမ်း ဘုံးပေးတော်မူမှမိ ဆွမ်းခံကြွတော်
မူရင်းလည်း လူအပေါင်းကို သင့်လျှော်အောင် ဟောပြဆုံးမတော်မူရ၏။
ဆွမ်းဘုံးပေးတော်မူပြီး နောက် ရဟန်းသံသာတော်များ ဆည်းကပ်
လာကြသောအခါ ဆုံးမထုဝါဒနှင့် ကမ္မဋ္ဌာန်းတရားကို ပေးတော်မူရ၏။
ထိုနောက် ရဟန်းများ ပြန်ကြကြသဖြင့် ခေတ္တမျှ ကိန်းအောင်းတော်
မူပြီး၍ ထဲတော်မူသောအခါ တစ်လောကလုံးကို သိမ်းကြီးလျက်
ချေချွေတ် သင့်သော သတ္တဝါအများကို ကြည့်ရှုတော်မူရ၏။ ထို့နောက်
ဆိုင်ရာမြို့ရာများမှ ရောက်လာသော လုပ်ရိသတ်ကို တရားဟော
တော်မူရ၏။ ထို့နောက် ညာနောင်း၍ လူအများ ပြန်သွားသောအခါ
ရေသုံးသပ်တော်မူပြီးလျှင် ခေတ္တခဏ နားနေတော်မူစဉ် နေဝင်လေ၏။

ညွှန်အရှိန်။ ॥နေဝင်ပြီးနောက် ညွှန်းယံအခါ၍ ရောက်
လာသော ရဟန်းတော်များတွင် အချို့က ကမ္မဏ္ဍာန်းတောင်း၊ အချို့က
ပုဇွာလျောက်၊ အချို့ကလည်း တရားတောင်းလေရာ အားလုံး၏

စေတီတော်မျင်

၁၅

အလိုဆန္ဒကို ပြည့်ဝစေလျက် ဉာဏ်ပါသည်။
သန်းခေါင်ယံအခါ ရဟန်းတော်များ ပြန်ကြ၍ မကြာမိပင် လူဓမ္မ^၁
တိတ်ချိန်မှာ စကြေဝြောတစ်သောင်းမှ အချို့သော နတ် ပြဟာ
အပေါင်းတို့ လာရောက်၍ ပုစ္ဆာမေးကြ၊ တရားတောင်းပန်ကြပြန်ရာ
ဖြေရှင်းရင်း ဟောပြတော်မူရင်းဖြင့်ပင် သန်းခေါင်ယံအချိန်ကိုကုန်လွန်
တော်မူ၏။

မိုးသောက်ယံအခါကို သုံးပိုင်းပိုင်း၍
ရှေးဦးတစ်ပိုင်း အချိန်၌ စကြေကြတော်မူ၏။ အလယ်ပိုင်း၌ ကျို့စက်
တော်မူပြီးလျှင် အရှင်မတက်ခင် ခပ်စောစော အပိုင်း၌ ရှေးရှေးသော
သာသနာက ပြည့်ကျင့်ခဲ့၍ ကောင်းမှုပါရမဲ့ စုညီပြည့်သဖြင့် ချေချွတ်
သန့်သုတ္တိကို ကြည့်ရှု၍ ဆင်ခြင်တော်မူ၏။ ထိုနောက် အလင်းရောက်၍
အချိန်ကျက် ဆွမ်းခဲကြတော်မူရ၏။ ဤသို့လျှင် ရင်သွေးတော်
ရာဟုလာနှင့် မခြားဘဲ သတ္တဝါအများကို သနားတော်မူသဖြင့် သတ္တဝါ
တို့၏ အကျိုးကို အမြဲ ပြုကျင့်တော်မူပေသည်။

ကြွေချိသော်များ။ အနောက်တော်ပါ သံယာတော်များ၏ ရှေ့တော်က
စက်လက္ခဏာတို့ဖြင့် တင့်တယ်သော ခြေတော်ကို ကြွေချိလျက် ထိုထိ
ဤဤ၍ ဒေသစာရိုး လုညွှတ်တော်မူရင်းလည်း ဝေနေယျတို့၏ အကျိုး
သည်ပါးဆောင်ရွက်တော်မူ၏။ ထို့ကြောင့် ယခုအခါ ကြွေသွားတော်မူပုံ
ရေးသားထုလုပ်ထားအပ်သော ရုပ်ပုံ၊ ရုပ်ပွားဆင်းတုတော်များကို
ဖူးရသည်၍ ရုပ်ပွားတော်လောက်သာ စိတ်မထားဘဲ (မိမိအိမ်၌
မိဘ ဘိုးသွားတို့၏ ဓာတ်ပုံကို မြင်ရလျှင် ဓာတ်ပုံတွင်မက အသက်ရှင်

၁၆

ရတနာဂုဏ်ရည်

တန်းက မိဘဘိုးဘွားကိုပါ တစ်ခါတည်း သတိရလျက် ပြောဆို
ဆုံးမပုံတွေပါ ထင်ယောင်မြင်ယောင် ဖြစ်လာသကဲ့သို့) သက်တော်
ထင်ရှား မြတ်စွာဘုရား၏ ကြွေသွားတော်မူပုံကိုပါ ထင်ယောင် မြင်
ယောင်ဖြစ်လာစေလျက် နှစ်သက်ကြည်နှုံးစွာ ဖူးမြော်ကြပါ။

ရပ်တော်မူပုံ။ ။ကြွေသွားတော်မူသဲ ခွဲတောင်ကြီးအလား
ကဲ့သို့ မူးမူးမတ်မတ် တန်းရပ်တော်မူလျက်လည်း ဝေနေယျတို့၏
အကျိုးစီးပွားကို သည်ပိုးရွက်ဆောင်တော်မူ၏။ ထိုကြောင့် ယခုအခါ
ရပ်တော်မူပုံကို ရေးသားထုလုပ်သော ရုပ်ပုံ ရုပ်ပွား ဆင်းတုတော်မူးကို
ဖူးမြော်ရသည်ရှိသော် သက်တော်ထင်ရှား ဘုရားရှင် ကိုယ်တော်မြတ်က
ရပ်တော်မူလျက် မိမိအား ဆုံးမတော်မူနေပုံကို ထင်ယောင် မြင်ယောင်
ဖြစ်လာအောင် အလွန်ရှိသေစွာ ဖူးမြော်ကြပါ။

ထိုင်နေတော်မူပုံ။ ။ပရိသတ် အလယ်မှာ ရောင်ခြည်တော်
ခြောက်သွယ်ကို တစ်ခါတစ်ရုံ လွှတ်တော်မူပြီးလျှင် ထက်ဝယ်
တင်ပလွှင် ဖွဲ့ခွဲတော်မူလျက်လည်း တရားဟောပြောကာ သတ္တဝါ
အများ၏ အကျိုးကို သည်ပိုးရွက်ဆောင်တော်မူခဲ့ပါသည်။ ထိုကြောင့်
ယခုအခါ တင်ပလွှင်ဖွဲ့ခွဲ ထိုင်နေတော်မူပုံကို ရေးသားထုလုပ်
အပ်သော ရုပ်ပုံ ရုပ်ပွား ဆင်းတုတော်မူးကို ဖူးမြော်ရသည်ရှိသော်
ရုပ်ပွားတော်လောက်တွင်သာ စိတ်မထားဘဲ သက်တော်ထင်ရှား
မြတ်ဘုရား၏ အနီး၌ တရားဓမ္မ ဉာဝါဒတော်ကို နားကြားနေရသကဲ့သို့
ထင်မြင်လာအောင် ဖူးမြော်ကြပါ။

စေတီတော်မျင်

၁၇

လျောင်းတော်မူပုံ။ ။သူ့အခါ ဂန္ဓကုဋိက်တော်ဝယ်
ရုပန်ရခါ လျောင်းတော်မူလျက်လည်း နတ် ဗြဟ္မာများ၏ လျောက်
ထားသမျှ ပုဇွာတိကို ဖြေရှင်း ဟောပြ၍ သွေးတို့၏ အကျိုးကို
ဆောင်တော်မူပါသည်။ ထို့ကြောင့် ယခုအခါ “ရွှေသာလျောင်း”ဟု
ခေါ်အပ်သော လျောင်းတော်မူပုံကို ဖူးမြှုပ်ရသည်၍ သက်တော်
ထင်ရှား မြတ်ဘုရား၏ အမေးပုဇွာများကို ဖြေရှင်း ဟောပြနေပုံကို
ထင်မြှင်လာအောင် ဖူးမြှုပ်ကြပါ။

ဗာတ်မွေတော်များ။ ။ဘုရားရှင်သည် ၂၉၄၌ အရွယ်တော်၌
တော်သွေးတော်မူ၍ ၃၅၄၌ အရွယ်မှာ ဘုရားဖြစ်တော်မူပြီးလျှင်
သက်တော် ၈၀ ပြည့်မှာ ပရိနိဗ္ဗာန်စံတော်မူသောကြောင့် ဘုရားအဖြစ်၌
ဝါတော် ၄၅ ဝါမှုသာ သီတင်းသုံးတော်မူရသည်။ ထို ၄၅ ဝါမှုဖြင့်
ကာလမကြောရကား နောင်အခါ ပုဒ္ဓသာသနာတော်ကို ယုံကြည်သုတိ
ကိုးကွယ်ရစ်ကြပို့ရာ အမွှေအနှစ်ပေးခဲ့သည် အနေအားဖြင့် ရှင်တော်
မြတ်၏ အရိုးဗာတ်တော်များကို အစိတ်စိတ် အမြှာမြှာ ဖြစ်အောင်
အမိန္ဒာန်တော် မူခဲ့ပါသည်။ [သက်တော်ရည်သော ဘုရားရှင်၏
အရိုးဗာတ်တော်ကား အစိတ်စိတ် အမြှာမြှာ မဖြစ်ဘဲ တစ်လုံးတစ်ခဲ
တည်း တည်းရစ်တော်မူ၏။]

ထို့ကြောင့် ဗာတ်တော်များနှင့် ထို့ဗာတ်တော်များကို ဌာပနာ
ထားသော စေတီပုထိုးတော်ကို ဖူးမြှုပ်ရသောအခါ၌ ဗာတ်တော်
စေတီတော်လောက်တွင် စိတ်မထားဘဲ (မိဘ ဘိုးဘွား၏ အရိုးနှင့်,

အရိုးအိုးကို မြင်ရသောအခါ မိဘ ဘိုးဘွားများလည်း ထင်ယောင်မြင် ယောင်ဖြစ်လေသကဲ့သို့) သက်တော်ထင်ရှား မြတ်ဘရားကို ထင်မြင် အောင် ဖူးမြှုပ်ကြပါ။

စေတီထော် ၄ ပါး။။။ လူတို့၏ အမြတ်တိုး ကိုကွယ်ရာ၌ ကို
ပါ့ခိုလို “စေတီယ” မြန်မာလို “စေတီ”ဟု ခေါ်သည်။ ဒိမိတို့ အယုဝါဒ
အားလုံး၌ ကိုကွယ်အပ်သော သစ်ပင်ကြီး၊ တော်ကြီး၊ တောင်ကြီး၊
သဲဗုံ၊ အုတ်ပုံ၊ ရှင်တု ဟူသွေ့တို့ စေတီမည်ကြသည်သာ။ ထိုကြောင့်
ယခုအခါ မြန်မာနိုင်ငြုံ အုတ်ပုံ သပုများကိုသာ စေတီဟု ခေါ်စော်ခြင်းသည်
မစုံလင်သော ခေါ်စော်ခြင်းသာတည်း။ ထိုသို့ စေတီထော် အမျိုးမျိုးရှိသည်တွင်
ဗျွှော့သာဝင်တို့ ကိုကွယ်အပ်သော စေတီသည် ပေါ်စော်၊ ပွဲစော်၊
ဥခ္ခာသော်၊ ပရိဘောဂစော်ဟု ၄ မျိုး ရှိ၏။

တတုစေတီထော်။ ။ဘရားရှင် ပရိနိုဒ္ဓာန် ခဲ့တော်မူပြီးနောက်
ကျွန်ုရှစ်သော အရိုးစာတ်တော်များသည် တတုစေတီမည်၏။ အမွှအနှစ်
အဖြစ်ဖြင့် ဘရားရှင် ထားခဲ့တော်မူသောကြောင့် “မွှတော်” ဟုလည်း
ခေါ်ကြ၏။ အမွှအနှစ်တော်ဟု ဆိုလိုသည်။ ထိုစာတ်တော်များတွင်
အကြီးဆုံးသည် ပနောက်ခြမ်းခန့်ရှိ၏။ အလတ်စား စာတ်တော်များ ဆန်ကျိုး
ဆန်ကွွဲဆန်ရှိ၏။ အငယ်ဆုံး စာတ်တော်ကား မျှန်ညင်းစေခန့် ရှိသည်။

ပွဲစေတီထော်။ ။ဘရားရှင်၏ တရား ပိဋကတ်တော်များသည်
ပွဲစေတီထော် မည်၏။ ထိုပိဋကတ်တော်ဖြစ်သော တရားမွှေများသည်
ရှိသောဖြတ်နီး ရှိနိုး ကိုကွယ်ထားရှုသာမက ထိုတရားတော်အတိုင်း ကျင့်ကြ

စေတိတော်ဖွင့်

၁၉

ရသုဒ္ဓမြို့ပြန်မှုချေသာသာဝင်တို့အဖို့များ လွန်စွာ အားကိုးလောက်သာ စေတိတော်
ပါယတည်း။

ဥန္ဒိသုသေတိတော်။ ၂၃၅၆သုဟ္မာသာ ပါဋ္ဌသည် ရည်ရွှေးပေါ်
ရည်မှန်းအပ်သာ အရာဝဏ္ဏာကို ယောက်။ ထို့ကြောင့် သာက်တော်ထင်ရှား
မြတ်ဘုရားကို ရည်မှန်း၍ ဘုရားရှင် ပုဟန်တော်၏ အတုပြုလုပ်အပ်သာ
ရပ်တော်များ၊ ထိုင်တော်များ၊ လျောင်းတော်များကို ဥန္ဒိသုသေတိတော်ဟု
မှတ်ပါ။ ထို ဥန္ဒိသုသေတိတော်များကို ရှင်ပွားတော်၊ ဆင်းတုတော်ဟူလည်း
အမည်းကြသည်။ ဘုရားရှင်၏ ရပ်ပုံတော်ကို အတုပြုသူ၏ထားသာကြောင့်
“ရှင်ပွားတော်”ဟု လည်းကောင်း၊ ဘုရားရှင်၏ အဆင်းသဏ္ဌာန်တော်ကို
အတုပြုထားသာကြောင့် “ဆင်းတုတော်”ဟု လည်းကောင်း အမည်းခြင်း
တည်း။ ရှင်ပွားတော် ဆင်းတုတော်မပါဘဲ စိတ်ထွှဲ မှန်း၍ အာရုံပြုအပ်သာ
ပုံတော်ကိုလည်း “ဥန္ဒိသုသေတိတော်”ဟု ခေါ်နိုင်ပါသည်။

ပရිဘောဂဇေတိတော်။ ၁၇၈၄ရှင်၏ အသုံးအဆောင်ကို ပါဋ္ဌ
လို “ပရිဘောဂ”၊ ၂၀၀၈၏ ထို့ကြောင့် စာတ်တော်ဌာပနာထားသာ
အုတ်သားဇေတိတော်၊ ရှင်ပွားတော် ကိန်းဝင်ရာပြစ်သာ ပြာသာဒ် သေညီ၊
အောမပင်၊ ဘုရားရှင်၏ အသုံးအဆောင်ဖြစ်သာ သက်နဲ့၊ သပိတ်တော်များ
ကို “ပရිဘောဂဇေတိတော်”ဟု မှတ်ပါ။

ဘုရား-ပုထိုး။ “ဘုရား-ပုထိုး” ဟူသာ အသုံးအနှစ်းကို
ယိုးဒယားမှ ကျေးစက်လာသော အသုံးဟု ကြော်ကြ၏။ ယိုးဒယားလုမျိုး
များက ဆင်းတုဇေတိတော်များကို စာရေးသာအော “ဝရား=ဓမ္မဒ္ဓ”ဟု

ရတန္တဂုဏ်ညွှန်

ရေး၍ စာဖတ်သောအခါ “ဖရား=ဗုတ်ထိုး”ဟု အသွေက်၏။ ထို အသွေက်ကို လိုက်၍ မြန်မာတို့က “ဘုရား=ပုထိုး”ဟု ရေးဟန် တူ၏။

ထို ယိုးဒယားအသုံးဖြစ်သော “ဝရား=ဗုဇ္ဈိုး” ကေားမျှလည်း “ဝရာ=မြတ်သော+ဗုဇ္ဈိုး=ဘုရား၊ မြတ်သောဘုရား=မြတ်စွာဘုရား”ဟု ဆိုလိုသည်။ ထိုကြောင့် “ဝရာ=ဗရား=ဘုရား” ဤ ၃ မျိုး သည် ပါ၌၊ ယိုးဒယား၊ မြန်မာ အသုံးအားဖြင့် ကွဲပြားသော်လည်း “မြတ်”ဟူသော အနက်အားဖြင့် တူဖျော်၏။ “ဗုဇ္ဈိုး=ဗုတ်ထိုး=ပုထိုး” ဤ ၃ မျိုးလည်း ပါ၌၊ ယိုးဒယား၊ မြန်မာ အသုံးအဖြစ် ကွဲပြားသော်လည်း “ဘုရားရှင်”ဟူသော အနက်အားဖြင့် တူဖျော်ဟု မှတ်ပါ။ [ယခကာလ၌ “မုခံဝပါလျှင် စေတီ၊ မုခံဝပါလျှင် ပုထိုး”ဟု ပြောကြသည်မှာ အမြေအမြစ်ကို မစဉ်းစား နိုင်ခြင်းကြောင့် ဖြစ်ရလေသည်။]

ဘုရားပုံတော်ကို အာရုံပြုသင့်ပုံ

ဗုဒ္ဓနနသတီ။ ။ဗုဒ္ဓနသတီ ကမ္မဋ္ဌာန်း စီးဖြန်းဗျားများရာ၌ “ဘုရားရှင်၏ ပုံပြုတော်ကို အာရုံပြု၍ မစီးဖြန်းရ၊ ရှင်တော်ကိုသာ အာရုံပြု၍ စီးဖြန်းရမည်”ဟု ပြောကြသည်။ ဘုရားရှင်၏ ရပ်ပုံတော် သယ္ယာယ်ပုံသည် ဘဂဝါရှင်တော်၌ ပါဝင်သော သီရိဘုန်းတော်ပင် တည်း။ ထိုကြောင့် ရပ်ပုံတော်ဖွင့်၊ ရောင်ခြည်တော်ဖွင့်၊ စေတီတော်ဖွင့် အခန်း ၃ ပိုင်းကို ပြ၍ စဉ်းစားသောအခါ ဗုဒ္ဓရှင်တော်၏ အမျိုး ကေတ်အားဖြင့် ပင်ကိုအတိုင်းပင် အလွန်တင့်တယ်တော်မူပုံ၊ ယိုမျှလောက်

စေတီတော်ပွင့်

၂၁

တင့်တယ် သပ္ပါယ်တော်မူသော ကိုယ်တော်ဖြင့် အားလပ်ခွင့်မရအောင်
သတ္တဝါများ၏ အကျိုးကို ပရိနိဗ္ဗာန် စံတော်မူချိန်အထိ ဆောင်တော်မူပုံ
များကို စိတ်ထဲ၌ ကြည်နှုန်းဖွယ်ရာ ထင်မြင်လာပါလိမ့်မည်။ ထိုသို့
ထင်မြင်လာသော ဘုရားအာရုံကို ပျောက်ကွယ်မသွားစေဘဲ အဖန်တလဲလဲ
ဖွဲ့မြှုံး အာရုံယူနေမှုကို “ဗုဒ္ဓနသိကမ္မာာန်း တစ်မျိုး”ဟု မှတ်
ပါ။ [ဗုဒ္ဓ=ဘုရားကို+အနဲ့=အဖန်ဖန် အထပ်ထပ်+သတိ=အမှတ်
ရနေခြင်း။] ထို အာရုံယူမှု၏ ရှေးသူတော်ကောင်းတို့ ထုံးပောင်းတစ်ခု
ဖြစ်ကောင်းကို မှတ်ထားဖို့ရာ ဗုဒ္ဓအပဒါန် ပါဋ္ဌာန်မှ ထုတ်ပြုးမည်။

၁ကြောမင်း စိတ်ကူးပုံ။ ။ရှေးလွန်လေပြီးသေားအခါ ငါတို့၏
ဘုရားအလောင်းတော်သည် တစ်ခုသောဘဝဝယ် “တိလောက ဝိယော”
မည်သော ၁ကြောမင်း ဖြစ်ခဲ့ပူး၏။ ထိုမင်းသည် သံယာတော် အများနှင့်
တကွ ရှေးရှေးသော ဗုဒ္ဓရှင်တော်မြတ်တို့ကိုလည်းကောင်း၊ ပဇ္ဈက
ဗုဒ္ဓတို့ကိုလည်းကောင်း စိတ်ထဲ၌ ထင်မြင်လာအောင် စိတ်ကူး၏။
စိတ်ကူးသည်အတိုင်း ထင်လာသော ဘုရားရှင်ကို လက်အပ်ချိ၍
ဦးမောင်းသွားတို့ကို နှစ်သက်ကြည်ညို ရှိသေစွာ ရှိခိုး ဦးချု၏။ ထိုမျှ
ဖြင့် အားမရသေးဘဲ ရတနာများဖဲ့ဖြင့် ခြေယ်လှယ်အပ်သော “စေယန္တာ”
မည်သော ရတနာများတို့ကို အထပ်ပေါင်းများစွာ
ဆင့်လျက် စိတ်ကူးဖြင့် ဖန်ဆင်းလျက်ရှိ၏။ ထိုပိမာန်ကြီးဝယ်
တင့်တယ်သားနားသော အခင်းအမျိုးမျိုးကိုလည်း စိတ်ကူးဖြင့်
ခင်းထား၏။ သူနေရာနှင့်သူ ရေပြည့်အိုး၊ ပန်းပြည့်ရေတပေါင်းများ၊
ကိုလည်း တည်ထား၏။ ထိုနောက် ကျယ်ပြန်သော တံခါးကြီးများမှ

၂၂

ရတနာဂုဏ်ရည်

နောက်ပါ သံယာတော်များနှင့်တကွ ဘုရားရှင်များစွာ ပစ္စကဗုဒ္ဓိ
များစွာတို့များ မိမိ၏ ပင့်ဖိတ်ချက်အရ ကြွတော်မူလာကြ၍ ရွှေသား
အတိပြီးသော ပလှင်တော်များဝယ် အသီးအသီး ထိုင်နေတော်မူပုံ
စိတ်ကူးလေသည်။

လူဒါန်း။ ။ထိုနောက် လူပြည် နတ်ပြည်၌ ရှိသုဇ္ဈာ
အထည်ကောင်းတို့ကို စုပေါင်းဆောင်ယူလျက် ထို ဘုရား၊ ပစ္စကဗုဒ္ဓိ၊
ရဟန္တာ၊ သံယာတော်တို့အား ၃ ထည်သော (တိစိဝရိက်) သက်န်းကို
လူဒါန်း၍ မွန်မြတ်သော ခဲဖွယ် ဘောဇ် ချိချုပ် သုတေ အဖြာဖြာ
တို့ဖြင့် သပိတ် အသီးသီးတို့၌ အပြည့်ထည်၍ ဆက်ကပ်နေပုံကို
စိတ်ကူးပြန်လေသည်။ အသီးအသီး ဆွမ်းဘုဉ်းပေးပြီးသောအခါ ဘုရား
ပစ္စကာ အရိယာ သံယာတော်တို့သည် မိမာန်ကြီး၌ အသီးအသီးသော
ရတနာတိုက်ခန်းသို့ ဝင်ကာ ဓာတ္တခဏမျှ ကိန်းအောင်းတော်မူပြီး
နောက် ကိန်းအောင်းရာမှ ထ၍ တချိုက ဓာတ်ဝင်စားနေပုံ၊ တချိုက
ပြဿနာမေးပုံ ပြုပုံများကိုပါ စိတ်ကူးလေသည်။

မွမ်းမဲ့ ပြယ်လှယ်ပုံ။ ။ဘုရား ပစ္စကာ အရိယာ သံယာ
တော်တို့သည် ဓာတ်ဝင်စားမှ စသော အလိုတော်ရှိရာ ကိစ္စဖြင့်
မွှေ့လျှော်တော်မူနေကြစဉ် ထိုအရှင်မြတ်တို့၏ အထက်တွင် ရတနာ
ထိုးဖြူဆောင်းလျက် မွှေ့ကြိုင်သေားပန်းမျက်နှာကြက်တွေ တဝေဝေနှင့်
ထိုးများ၏ ပတ်ဝန်းကျင်ဝယ် နိမြန်းသော ာပန်းတွေ တွဲလျားကျေနေပုံ၊
ရတနာမိမာန်၏ အရပ်လေးမျက်နှာတို့၌ ကြာဖူးငါးပါးပါးဖြင့် တင့်တယ်

စေတီတော်ဖွင့်

၂၃

သော ရေကန်ကြီးများ တည်နေပုံ၊ ပတ်ဝန်းကျင်ဝယ် တည်ရှိနေသော
ပန်းချော်၏ ပန်းပင်များမှ ပန်းဝတ်မှုန်တို့သည် အထက်သို့ လွင့်
တက်ကာ မိမာန်တော်ကြီးကို လွမ်းပုံးနေပုံ၊ ရွှေခုံပေါ်၍ ရောင်စုမိုးတိုင်
များကို စကြဝဲဗာအနဲ့ စိုက်၍ ဉာဏ်ထွန်းထားပုံ၊ သစ်ပင်များနှင့် တောင်
ထိပ်တိုင်း၌ အလုပ်လူလူ စိုက်ထွေထားပုံတို့ကိုပါ စိတ်ကူးလေသည်။

ပရီသတ်များ။ ॥ထိမျှလောက် ကြည့်နှုံးဖွယ်ကောင်းသော
မိမာန်တော်ကြီး၏ အနီးအပါး၌ သီဆိုတတ် ကပြတတ်သူတို့လည်း
မနေ့နိုင် မထိုင်နိုင် ပျော်မြှုံး၍ ကြည့်နှုံးသောစိတ်ဖြင့် ကကြာ သီဆိုကြာ
တီးမှုတ်ကြပုံ၊ လူ နတ် သီကြား နဂါး၊ ဂုဏ် ကုမ္ပဏီ ယက္ခ ဂန္ဓာ
မကျွန်း သူတော်ကောင်းမှန်သမျှလည်း အသီးအသီး လက်အပ်ချိကာ
အရိယာတို့ သီတင်းသုံးရာဖြစ်သော ထိုးမြို့မှာန်အနီးသို့ ချုပ်းကပ်လာ
ကြပုံ၊ ထိုပရီသတ်အား စကြာမင်းကြီးက မိမိဖြေအပ်သော ကုသိုလ်၏
အဖို့ကို အမျှဝေစကား ပြောကြားနေပုံ၊ ဤနေရာသို့ မရောက်လာသေး
သူတို့အား နတ်များကတစ်ဆင့် ပြောပြနေပုံတို့ကိုပါ စိတ်ကူးလေသည်။

အကျိုးရပုံ။ ॥ထိကဲသို့ အလူဒါနကြီးကို စိတ်ကူးဖြင့်
ပေးလူသော စကြာမင်းကြီးသည် နတ်စွာစံ ကံတော်ကုန်သောအခါ
ထိုကောင်းမှုကြာ့နှင့် တာဝတီးသာ၌ ဖြစ်ရလေသည်။ ထိုကောင်းမှု
စေတနာစုကြာ့နှင့် နတ်ပြည်မှ လူပြည်သို့ လည်းကောင်း၊ လူပြည်မှ

နတ်ပြည်သို့ လည်းကောင်း စတေ ချွဲပြောင်း၍ ဖြစ်လေရာ၌ ပညာ
အရည်အချင်း ရပ်အဆင်းအားပြင့် နတ်ချင်းလည်း သာလွန်၊ လူချင်းလည်း
သာလွန်သူသာ ဖြစ်ခဲ့ရလေသည်။ ထိုကြောင့် ယခုအခါ သူတော်ကောင်း
စိတ်ဓာတ် ကိန်းဝပ်တည်ရှိသော အမျိုးသား အမျိုးသမီး လူကြီး သူမ
တို့သည် သန်ရှင်းသော ဘုရားအနီးမှာ ဖြစ်စေ၊ အခြား တစ်နေရာမှာ
ဖြစ်စေ၊ သက်တော်ထင်ရှား ဘုရားရှင်ကို ထင်မြင်လာအောင် စိတ်
ကူးလျက် အထူးကြည်ညိုသော သဒ္ဓါတာရားဖြင့် ဗုဒ္ဓနသုတေ
ကမ္မားနှင့်ဖြစ်အောင် စီးဖြန်း ပွားများ၍ ပန်း၊ ဆီမံး၊ အမွှေးတိုင်
စသော ပူဇော်ဖွေ့ဖွေပိများကို ပူဇော်ကြပါကုန်။

ပုံအတွင်း ရုဏ်သွင်းပါ။ ။သက်တော်ထင်ရှား မြတ်စွာဘုရား
ကို စိတ်၌ ထင်မြင်လာအောင် မှန်းဆနိုင်သူသည် ဘုရားရှင်ကို အထူး
ကြည်ညိုလေးစားသူ ဖြစ်ပောကား ဘုရားရှင်၏ ကိုယ်စား ရပ်ပွား
ဆင်းတုတော်နှင့် ဓာတ်တော် ဌာပနာထားသော စေတိတော်များ
အနီးအပါး၌ မလေးမစား မနေ့ဝံတော့ပါ။ ဘာသာရေး၌ အလွန်
အချိုးကျသော လူကောင်း ရှင်ကောင်း ဖြစ်လောက်ပါပြီ။ သို့ရာဝယ်
လောက်၌ ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦးအပေါ်မှာ ရုဏ်ထူးကို မသိခင်က ကြည်ညိုပြီး
နောက် ရုဏ်ထူးကို သိရပြန်သောအခါ အတိုင်းထက်အလွန် ကြည်ညို
လေးစား အားထား ကိုးကွယ်လိုသောစိတ်များ ဖြစ်ပေါ်လာသကဲ့သို့
ထိုအတူ မြတ်စွာဘုရား၏ ချီးမွမ်း၍ မကုန်နိုင်သော ရုဏ်တော်များတွင်

စေတီတော်ဖွင့်

၂၅

လုချင်း နတ်ချင်း ပြဟ္မာချင်း ပြောကြလျက် တသောသော ခါးမွမ်း
အပ်သော ဂုဏ်တော် ဇ ပါးလောက်ကိုပင် မိမိဉာဏ်မိသမျှ သိရှိကြရ
လျင့် သဒ္ဓါ ပညာတိသည် ရှုံးကထက် တိုးမွားကြပါလိမ့်မည်။

ဆက်ပါဉိုးမည်။ ။မိမိတို့သည် ဘဝများစွာ သံသရာဝယ်
ကျင်လည်ခဲ့ရသော်လည်း စိတ်ထဲ၌ ဤ ဘုရားရှင်ဟူသော အာရုံမျိုးကို
ယူနိုင်ဖို့ရာ ခဲယည်းပါသည်။ ယခုအခါ ကံကောင်းလှသဖြင့် ဘုရားရှင်၏
အကြောင်းအရာနှင့် ဂုဏ်တော်များကို ကြားသိရပါသည်။ ထို့ကြောင့်
အေးအေးအေးဆေး မိမိအိမ်၌ ဘုရားရှင်ကို အာရုံပြုရင်း ရွတ်ဖတ်ရှိခိုး
ကုနို့ရာ မကျော်းမကျယ် အနက်များကို နှုတ်တက်ဆောင်ထား၍
အမို့သမျှပို့သမျှ ကြည့်ရှုမှတ်သားပြီးလျင့် ထင်မြင်လာသော ဘုရားရှင်၏
ပုံတော်အတွင်း၌ ဤ ပြအပ်လတ္တံသော ဂုဏ်တော်များကို သွင်း၍
သန်ရှင်းစင်ကြယ်သော သိလကို ဆောက်တည်ကာ ကြိုးစား၍ အာရုံ
ဖြေကြပါကုန်။

အမှာ။ ။ဂုဏ်တော်အနက်များကို ကျက်သောအခါ အရွတ်
အဖတ်ကောင်းသော ဆရာသမားတို့အထဲ၌ စနစ်တကျ ဖတ်ပြီးမှ
ကျက်ကြပါလေ။ အရွတ်အဖတ်လည်း မမှန်၊ အသံကလည်း မကောင်း
လျင့်ကား အသကျယ်ကျယ် ရှိမခိုးဘဲ ခပ်တိုးတိုးရွတ်ဆို၍ ရှိနိုးပါလေ။
အရမကျက်နိုင်လျင့် ဘုရားစေတီတော်ရှေ့၌ စာအပ်ကြည့်၍ ဖတ်ကြ
ပါလေ။

၂၆

ရတန္တရုပ်ပည်

ဘုရားဂုဏ်တော်ဖွင့်

(ကျက်မှတ်ရန်)

ဂုဏ်တော် ဤ ပါး ပါ့၌တော်

လူတိပိ သော ဘကဝါ အရဟံ၊ သမ္မာသမ္မာဒ္ဓိ၊
 ဝိဇ္ဇာစရဏသမ္မာန္တာ၊ သူဂတော်၊ လောကဝိဒု၊
 အနတ္တရောပုရိသဒမ္မာသာရထိ၊ သတ္တာဒေဝမန္တသာန်း၊
 မုဒ္ဓိ၊ ဘကဝါ။

* * * *

ကြည့်ရွရှိ အမိဘယ်

“လူတိပိ သော ဘကဝါ”၌ “လူတိပိ”သည် မိမိ၏ ဉာဏ်ထဲမှာ
 ထင်လာသော အကြောင်းတစ်ခုခုကြို ဉွှန်ပြအပ်သော ပါ့၌ “သော
 ဘကဝါ”ကား မြတ်စွာဘုရားကို ဉွှန်ပြသော ပါ့၌တည်း။ ထိုကြောင့်
 ထိပါ၌ ၂ ရပ်ကို ဂုဏ်တော် ဤ ပါးလုံးနှင့် တွေစပ်ပါ။

၁။ လူတိပိ သော ဘကဝါ အရဟံ၊

၂။ လူတိပိ သော ဘကဝါ သမ္မာသမ္မာဒ္ဓိ၊

၃။ လူတိပိ သော ဘကဝါ ဝိဇ္ဇာစရဏသမ္မာန္တာ၊

၄။ လူတိပိ သော ဘကဝါ သူဂတော်၊

၅။ လူတိပိ သော ဘကဝါ လောကဝိဒု၊

၆။ လူတိပိ သော ဘကဝါ အနတ္တရောပုရိသဒမ္မာသာရထိ၊

အရဟံရဏ်တော်ဖွင့်

၂၇

- ၇။ လူတိပိ သော ဘဂဝါ သတ္တာဒေဝမနုသာနဲ့,
 ၈။ လူတိပိ သော ဘဂဝါ ဗုဒ္ဓိ,
 ၉။ လူတိပိ သော ဘဂဝါ ဘဂဝါ။

အရဟံရဏ်တော်ဖွင့် (ကျက်မှတ်ရန်)

(၁) သော ဘဂဝါ- ထိန္ဒေဘုန်းတော်သခင်, ရှင်တော်မြတ် ဘုရားသည်၊ လူတိပိ လူမိနာစ ကာရဏောန်- တစ်ထောင့်ငါးရာ, ကိုလေသာတို့, ဝါသနာဓလေ့, အထုတွေ့မျှ, မထွေ့မရှိပ်, ဝင်းဝင်းဖိတ်သို့, ရွှေစိတ်ပျုံသင်း, လွှန်သန်ရှင်း၍, မင်းမင်းပြည်သူ, ကြည့်ဖြူကော်ရော့, အလူတော်မှန်, အပူဇော်ကို ခံတော်မူထိုက်သော ဤအကြောင်းကြောင့် လည်း၊ အရဟံ- အရဟံ ဟူသော ရဏ်တော်ကြီးဖြင့်, အုချိုး၍မကုန်, ပြဟ္မာ့ဘုတိင်အောင်, ပျုံလိုင်ကော်ကြား၊ ထင်ရှားတော်မူပါပေသည် တကား။

* * * * *

ကြည့်ရှုရန် အမိမာယ်

အရဟံ ရဏ်တော်သည်-

၁။ “ကိုလေသာတို့မ ဝေးကွာတော်မူ၏” ဟူသော အနက်၊

၂။ “လူခါန်းပူဇော်သမျှကို ခံယူတော်မူထိုက်၏” ဟူသော အနက်ကို ပြသည်။

တစ်ထောင့်ငါးရာ, ကိုလေသာတို့။ ပုထုဇ္ဈာတို့၏ သစ္စာနှင့် ကိုလေသာသည် အကျဉ်းအားဖြင့် ဆယ်ပါးရှိ၏၊ အကျယ်အားဖြင့် တစ်ထောင့်ငါးရာ ရှိ၏။

[ထိ ၁၅၀၀ တွက်ပုဂ္ဂို အလိုရှိက သြို့ဟင်မူးသူများကို
မေးပါ။ အခြေဖြေသြို့ဟင် သမုဒ္ဓည်းပိုင်းမှာလည်း ပြထားသည်။]

ဝါသနာဇလ္လာ အထုတွေမျှ။ ။သတ္တဝါတို့၏ သန္တာန်း။
အငွေးအသက် ထုလျက်ပါသော ကိုလေသာတို့၏ သတ္တိကို “ဝါသနာ=
အထု” ဟု ခေါ်သည်။ ရဟန္တာများ သန္တာန်း။ ကိုလေသာကုန်သွား
သော်လည်း ဘဝဆက်တိုင်းက ပါလာသော အထုဝါသနာမှာ မကုန်
တတ်ချေ။ ဥပမာ— စုံရသော အရက်ထည့်ရာ ပုလင်းမှ အရက်ကုန်သွား
သော်လည်း အရက်အနဲ့ အထု မပျောက်သကဲ့သို့တည်း။ ဘုရားရှုံး
ကား ထိုကိုလေသာတွေကို အငွေးအသက် အထုဝါသနာပါ ပျောက်ကင်း
အောင် ပယ်တော်မူပြီးဖြစ်၍ စိတ်တော်အစဉ်သည် အမြှားဖြင့်
တဝင်းဝင်း တဖိတ်ဖိတ် အရောင်တော်က်နေသလို ကြည်လင်သန့်ရှင်း
တော်မူပေသည်။

ပူဇော်ထိုက်ပုံ။ ။ထိုကြောင့် အမိုက်သရိုက်ကင်း၍ သန့်ရှင်း
သော ဥယျာဉ်လယ်ယာ၌ စိုက်ပျိုးအပ်သော မျိုးစွေသည် သန်မှာ
ကြိုးမား ထွားကျိုင်း ဖွဲ့ဖြိုး အကျိုးများသောကြောင့် ထိုမြေမျိုးခြားသာ
စိုက်ပျိုး ကြံချေသင့်သကဲ့သို့ ထိုအတူ ကိုလေသာ အနောက်အကျိုး
မရှိသဖြင့် စိတ်တော်အစဉ် ကြည်လင်နေသော ဘုရားရှင်း၌ လူဒါန်း
ပူဇော်ခြင်း ဟူသော မျိုးစွေများကို ကြံချေစိုက်ပျိုးလိုက်လျှင် ရည်ရွယ်
သလောက် အကျိုးရနိုင်သောကြောင့် ရှင်တော်ဘုရားသည် လူဒါန်း
ပူဇော်သမျှကို ကောင်းစွာ ခံယူတော်မူထိုက်ပါပေသည်။

အရဟံဂုဏ်တော်ဖွင့်

၂၉

ဤသို့ အမင်းမင်းတို့၏ ပုဇော်ခြင်းကို ခံယူတော်မှထိုက်သော “အရဟံ”ဂုဏ်တော်ကြောင့် ဘုရားရှင် လက်ထက်တော်အခါ၌ “သဟမ္မတီ” ဖြဟနာမင်းကြီးသည် မြင်းမိုင်တောင်မျှ ပမာဏရှိသော ရတနာပန်းကုံးကြီးဖြင့် ပုဇော်ဖွဲ့လေပြီ။ “ပိမ့်သာရ” မင်းလည်း ဝေမျှဝန် ကျောင်းတိုက်တော်ကြီးဖြင့် ပုဇော်ပွဲလေပြီ။ ပရီနိုဗ္ဗာန် စံတော်မှပြီးမှလည်း “ဓမ္မသောက”မင်းသည် ၉၆ ကုဋ္ဌသော ဥစ္စာ တိုကို (စတေခါနီးမှ ၄ ကုဋ္ဌ ထပ်ဖြည့်၍ ကုဋ္ဌတစ်ရာ) ဥစ္စာတိုကို အကုန်အကျခံလျက် ရှစ်သောင်းလေးထောင်သော ကျောင်းတို့ဖြင့် ရှင်တော်မြတ်ဘုရားကို ရည်မှန်း၍ ပုဇော်ပွဲလေပြီ။

ယခုအခါ ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်တို့၏ အဂ္ဂဒါနပြုမှတို့၌လည်း ဘုရားရှင်ကို ကြည်ညိုမှုက အရင်းခံလျက်ရှိ၏။ ယခုတိုင်အောင် အပုဇော် ခံနေရပါသည် ဟူလို။ ဤသို့လျှင် ဘုရားရှင်၏ “အရဟံ” ဂုဏ်တော် ရန်းသည် လူအဆင့်ဆင့် နတ်အဆင့်ဆင့် သင်းပုံ၊ လျက် ဖြဟနုပြည် တိုင်အောင် ပုံ၊ နှုန်းမွေးကြပါသည်။

ထိုက်တွန်းချက်။ ။ဘုရားရှင်၏ “အရဟံ”ဂုဏ်တော်ကို အောက်မှာ ကြည်ညိုသူသည် ပြအပ်ခဲ့သော ဘုရားရှင်၏ ပုံတော်အတွင်း၌ ရင်ချိုင့်အလယ် နှုလုံးအီမ်းဝယ် ဘုရားရှင် စိတ်တော်၏ ကိုလေသာ အနောက်အကျိုးတို့မှ ကင်းသဖြင့် သန်ရှင်း ကြည်လင်တော်မှုပုံကို ထင်မြင်အောင် အာရုံပြုပါ။ ထိုကြည်လင်သာ စိတ်တော်ကို အတုယူကာ မိမိစိတ်၌လည်း လောဘ၊ ဒေါသ၊ မာန်မာနနှင့် ကူသာ၊ မစ္စရီယ စသော ကိုလေသာ အနောက်အကျိုး ကင်းစင်၍ အမြဲ ကြည်လင် သန်ရှင်းအောင် သတိထားကြပါလေ။ ဤသို့ ဘုရားရှင်၏ ကိုလေသာ

၃၀

ရတနာဂုဏ်ရည်

ကင်း၍ မိတ်တော်သန့်ရှင်းပုံကို အာရုံပြုဖန်များလာလျှင် ထိသန့်ရှင်းမှု သည် မိမိမိတ်၍ ခာတ်သဘောကူးစက်၍ မိမိမှာလည်း သန့်ရှင်းသော မိတ်များ ဖြစ်လာပါလိမ့်မည်။ ဥပမာ - သူတော်ကောင်းနှင့် ပေါင်းသူသည် သူတော်ကောင်း ဖြစ်သကဲ့သို့တည်း။

သမ္မာသမ္မာ၍ ဂုဏ်တော်ဖွဲ့

(ကျက်မှတ်ရန်)

(၂) သော ဘဂဝါ-ထိ ဧရာ့န်းတော်သခင်၊ ရှင်တော်မြတ်ဘုရားသည်၊ လူမိနာစ ကာရဏန်-သမ္မာ၍ညာက်အား၊ စွမ်းပကားဖြင့်၊ များသခိုရှု၊ ဝိကာရနှင့်၊ လက္ခဏပံည်တ်၊ နိမ္မာန်ခာတ်ဟု၊ ငါးရပ်သရန်၊ ဉေယျခမ်ကို၊ ဖောက်ပြန်မရှိ၊ ကိုယ်တော်တိုင် သိတော်မူသော ဤ အကြောင်းကြောင့်လည်း၊ သမ္မာသမ္မာ၍- သမ္မာသမ္မာ၍ ဟူသော ဂုဏ်တော်ကြီးဖြင့်၊ အုချိုး၍မကုန်၊ ပြဟွှေ့ဘုံတိုင်အောင်၊ ပုံလိုင်ကျော်ကြား၊ ထင်ရှားတော်မူပေသည်တကား။

* * * * *

ကြည့်ရှုရန် အမိမာယ်

သမ္မာသမ္မာ၍ ဂုဏ်တော်သည် “အလုံးစုံသော တရားကို ကိုယ်တော်တိုင် သိမြင်တော်မူနိုင်၏” ဟူသော အနက်ကို ပြသည်။ [သမ္မာ+ သ+ ဗုဒ္ဓ-သမ္မာ=မဖောက်မပြန် (အများမရှိအောင်)+ သ= ကိုယ်တော်တိုင် + ဗုဒ္ဓ= သိတော်မူနိုင်သည်။]

သမ္မာသမ္မာဒရဂဏ်တော်ဖွင့်

၃၁

သမ္မာညာဏ်အား၊ ဓမ္မာပကားဖြင့်။ ။ဘုရားရှင်သည်
သမ္မာညာတော်ကို ရရှိရန် လေးအသချွဲဖွင့် ကမ္မာတစ်သိန်းတော်
အောင် ကောင်းမှ ပါရမိတော်များကို ဖြည့်ကျင့်ခဲ့သည် အားလုံးစွာ
ဘဝအဆင့်ဆင့် ရင့်လာသော ပညာသည် ဘုရားဖြစ်သည့်အခါ
သမ္မာညာတော်တော် အဖြစ်သို့ ရောက်၍ လွန်စွာ အစွမ်းသတ္တိ
ထက်မြေက်ပါပေသည်။

ယခုလောက၍ သေးငယ်သောမြှုမှန်ကို လူအပေါင်းတို့ စိုင်း၍
ကြည့်သောအခါ မျက်စီကောင်းသူများသာ မြင်၍ မျက်စီမှန်သူတို့ကား
ဘယ်လိုပင် ကြည့်သော်လည်း မမြင်ရတော့ဘဲ မျက်စီကွယ်နေသူတို့မှာ
ဆိုဖွယ်ရာ မရှိတော့သကဲ့သို့ ထိုအတူ သိဖွယ်အာရုံများကို သတ္တဝါ
ဟူသမျှတို့ သိရှိဖို့ရန် အားထုတ်ကြပါသော်လည်း ပင်ကိုညာက်မျက်စီ
ရှိသောက်သာ သိမြင်နိုင်ကြသည်။ လုံးလုံးညာက်မျက်စီ မရှိသူတို့မှာ
အဆုံး၊ အနောက်၊ တောင်၊ မြောက်နှင့် တင်းတောင်း၊ ပမာဏကိုမျှ
မသိနိုင်ကြပေ။

ဗုဒ္ဓရှင်တော်၏ ညာက်တော်သည်ကား သိသင့် သိဖွယ် အသွယ်
သွယ်ကို မည်သူနှင့်မျှ ယဉ်မရအောင် ရှင်းရှင်းလင်းလင်း သိတော်မူ
ပါသည်။ ထို သိဖွယ်တရားများကို “ဉေယျမာစ်”ဟု ခေါ်၏ [ဉေယျ=
သိသင့် သိထိုက်သာ + မေး= မဗ္ဗာ-တရား။]

ဉေယျမာစ်ကရား ၅ ပါးကား

၁။ သိခိုရာ= စိတ် စေတသိက်ဟူသော နာမ်တရားနှင့် နိပ္ပန္နရပ်များ။

၂။ ဝိကာရာ= ဝိကာရရပ် ငါးပါး။

၃။ လက္ခဏ= လက္ခဏရပ် လေးပါး။

၃၂

ရတန္တဂုဏ်ရည်

၄။ ပညတ် = လူ နတ် ဖြဟာ ဆင် မြင်း ကျွဲ နား တောင် ရေ မြေ စသော ပညတ်များ။

၅။ နိဗ္ဗာန် = ရုပ်နာမ်ပညတ်မှတပါး ဦးမြို့အေးသောဓတ်ကြီးတစ်မျိုး။

[ဤ ငါးမျိုးမှတပါး သိမ္ပယ်ရာ မရှိပြီ။ ဝိကာရန်ုင် လက္ခဏကို ရုပ်ချင်းတူပါလျက် ခွဲထားသည်မှာ ပရမတ်အစစ် မဟုတ်သောကြောင့် တည်း။] ဤ ဥပဒေမြေပစ် ငါးပါးသည် နိဗ္ဗာလက်ဗုဏ်းရှင်းကာ အသာဓာရဏ ကထား၍ ပါသည်။

ဖောက်ပြန်မရှိ၊ ကိုယ်တော်တိုင်သီ။ ။ ဤ ဥပဒေမြေပစ်တရား ငါးပါးကို ဘုရားရှင် သိတော်မူရှာ့၍ ဖောက်ပြန်မှားယဉ်းသွားသည်ဟူ၍ မရှိ၊ နည်းပေးလမ်းပြုမည့် ဆရာလည်း မရှိ၊ ကိုယ်တော်တိုင် သိတော် မူပေသည်။ ဤနေရာဝယ် ရပ်တန်း၍ စာဖတ်သုသည် ဗုဒ္ဓရှင်တော် မြတ်၏ သဗ္ဗာယ်သော ရပ်အဆင်းတော်အတွင်း၌ “အရဟုရှုဏ်တော်” အရ စိတ်တော်၏ ကြည်လင်သန်းရှင်းနေပုံ၊ ထိကြည်လင်နေသော စိတ်တော်အစဉ်ဝယ် အလွန်ထက်မြက်သော ဥက္ကတော်တည်နေပုံကို အာရုံယုကာ ဗုဒ္ဓနသုတိကမ္မားနှုန်း ပွားများကြပါလေ။

တိုက်တွန်းချက်။ အသီ အလိမ္မာ ဥက္ကတော် ပညာ ဟူသည် အလွန်အရေးကြီး၏။ ပညာသင်ရာဝယ် ဆရာတစ်ဦးထံမှာ အတူတူ သင်ယူပါလျက် အတတ်ချင်းကွာခြားနေပုံကို လည်းကောင်း၊ စီးပွား ဥစ္စာ ရှာဖွေရာဝယ် အရင်းအနှံးချင်း တူပါလျက် ဥက္ကတော်ရှိသူမှာ ကြီးပွား၍ ဥက္ကတော်နည်းသူမှာ မကြီးပွားနိုင်ဘဲ ဥက္ကတော်မရှိသူမှာ ဆုံးရှုံးရပုံကိုလည်းကောင်း၊ မြဖချင်း တူပါလျက် အချို့သားသမီးများ လိမ္မာ၍ အချို့ ယုတ်မာပုံကိုလည်းကောင်း၊ ထိုကဲ့သို့ ကွာခြားသည်

ဝိဇ္ဇာစရဏသမ္မန္ဒရဏတော်ဖွင့်

၃၃

အားလျော်စွာ လောကီဆိုင်ရာနှင့် သံသရာရေးတို့၏ ဉာဏ်ရှိသူက
ကြီးကျယ်ထွန်းကား၊ ဉာဏ်မရှိသူက ပျက်ပြားနစ်မွန်း ရပုံကိုလည်း
ကောင်း စဉ်းစား၍ ဤ “သမ္မဘသမ္မန္ဒ” ရဏတော်ကို ဉာဏ်လည်းကော်
မိမိ၏ ပါရမီကို အမြဲတိုးပွားအောင် ကြိုးစားကြပါလေ။

“မရှိတာထက် မသိတာခက်”

ဝိဇ္ဇာစရဏသမ္မန္ဒရဏတော်ဖွင့်

(ကျက်မှတ်ရန်)

(၃) သော ဘဂဝါ-တိရွှေဘုန်းတော်သခင်၊ ရှင်တော်မြတ်
ဘုရားသည်၊ ဗူဗုတိပိုး ဗူဗုမိနာစ ကာရဏောန်- သုံးပါး ရှစ်ပါး၊ ၂ မျိုး
အားဖြင့်၊ ပောထားပညာ၊ ဉာဏ်ဝိဇ္ဇာတ်း၊ နို့မြှာနဓာတ်၊ အမြိုက်ရပ်သို့၊
ဆိုက်ကပ်ရန်ဖြင့်၊ အမှန်သင့်သည်၊ အကျင့်စရဏ၊ ဆယ့်ငါးဝါးဝါး၊
တက္က ဥသုံး၊ ပြည့်စုတော်မူသော ဤအကြောင်းကြောင့်လည်း၊ ဝိဇ္ဇာ
စရဏသမ္မန္ဒာ- ဝိဇ္ဇာစရဏသမ္မန္ဒ ဟူသော ရဏတော်ကြီးဖြင့်၊ အုချိုး၍
မကုန်း၊ ပြဟ္မာ့ဘုံတိုင်အောင်၊ ပျုံလိုင်ကျက်ကြား၊ ထင်ရှားတော်မူ
ပါပေသည် တကား။

* * * * *

ဉာဏ်ရှိရန် အမိမှုယ်

ဝိဇ္ဇာစရဏသမ္မန္ဒရဏတော်သည် “ဝိဇ္ဇာတရား စရဏတရားနှင့်
ပြည့်စုတော်မူ၏” ဟူသော အနက်ကို ပြ၏။ [ဝိဇ္ဇာ=အသိဉာဏ်+
စရဏ=အကျင့်+ သမ္မန္ဒ=ပြည့်စု၏။]

သုံးပါး၊ ရှစ်ပါး-ဉာဏ်စိန္တတည်း။ ။အသိဉာဏ်ပညာ
ဟူသော ဝိဇ္ဇာကို အချို့ သုတ္တန် ဒေသနာတော်၌ ၃ ပါး၊ အချို့ သုတ္တန်
ဒေသနာတော်၌ ၈ ပါးဟု ၂ မျိုးအားဖြင့် ဟောထားတော်မူသောကြောင့်
“စိန္တသုံးပါး၊ ဝိဇ္ဇာရှစ်ပါး” ဟု ကွဲနေသည်။

[အောင်] သုံးပါး ဝိဇ္ဇာ၊ ပု-ဒီ-အာ-နှင့်၊ ဝိဇ္ဇာရှစ်ရပ်၊ ဝိပသ်
စေတောာ၊ မနောမယိုင်၊ ဒီနှင့်လူ့၏၊ ထည့်သိပ်ရေတွက်လေ။

စိန္တသုံးပါး

ပုဇွဲနိဝါသသနသတိဉာဏ်။ ။ရှေးရှေးဘဝ၌ ကြိုတွေ့ခဲ့သမျှ
ကို ပြန်၍ အောက်မူနိုင်သော ဉာဏ်။

ဒီဇွဲစက္ခဉာဏ်။ ။နတ်မျက်စိကဲ့သို့ ဝေးကွာသော အဆင်း၊
သေးငယ်သော အဆင်းကို မြင်နိုင်သော ဉာဏ်။

အသေဝက္ခယဉာဏ်။ ။ကိုလေသာ အသာဝေါတို့ကို ကုန်စေ
နိုင်သော အရဟတ္တမဂ်ဉာဏ်။

ဝိဇ္ဇာရှစ်ပါး

ဝိပသုနာဉာဏ်။ ။“အနိစ္စ ဒက္ခ အနတ္တ”ဟု ရုပ်နာမ်တရား
အားလုံးကို သိမြင်နိုင်သော ဉာဏ်။

စေတေားပို့ယဉာဏ်။ ။သူတစ်ပါး၏ စိတ်ကို သိနိုင်သော
ဉာဏ်။

မနောမယို့ခိုဉာဏ်။ ။မိမိခန္ဓာကိုယ်အတွင်း၌ အလားတူ
ကိုယ်တစ်မျိုးကို စိတ်ဖြင့် ဖန်ဆင်းနိုင်သော ဉာဏ်။

ဝိဇ္ဇာစရဏသမ္မန္ဒဂဏ်တော်ဖွင့်

၃၅

ဒီပွဲသောတညာဏ်။ ။နတ်တို့၏ အားကဲ့သို့ ဝေးသောအသံ၊
သေးငယ်သောအသံကို ကြားနိုင်သော ညာဏ်။

လူနှီးခိုးများပုံးစာည်ဖြင့် တန်ခိုးအမျိုးမျိုးကို
ဖန်ဆင်နိုင်သော ညာဏ်။ ရှု. ၃ ပါးတွင် ဤငါးပါးကို ထည့်လျှင်
ဝိဇ္ဇာရှုစ်ပါး ဖြစ်၏။

နိုဗ္ဗာနာတ်-အကျင့်စရဏ။ ။မပျက်စီးနိုင်သော အရာကို
“အမြိုက်”ဟု ခေါ်၏။ ထိုအမြိုက်နှင့်တူစွဲသော နိုဗ္ဗာနာတ်သို့ ရောက်ဖို့ရန်
ကျင့်သော အကျင့်ကို “စရဏ”ဟု ခေါ်သည်။

စရဏ ၁၅ ပါး

[ဆောင်] သဒ္ဓါ သတိ, ဟိရိဘြေး, ဝိရိယန္တုံး, သုတပညာ,
ခန်းမြား, သဒ္ဓမ္မာဟု ပြု။

ထို သဒ္ဓမ္မာ, ခန်းမြား, အား အ သီ လူနှုန်း, စျော်လေးကြီးမြှော်ထား၊
ဤဆယ့်ငါး၊ မှတ်သား စရဏ။

သဒ္ဓါ - “ကုသိုလ်၊ အကုသိုလ်က ရှိသည်၊ ထိုက်၏ ကောင်းကျိုး
မှကောင်းကျိုး ရှိသည်၊ ရတနာသုံးပါး ရှိသည်၊ နောင်ဘဝ ရှိသည်”
ဟု ယုံကြည်မှု။

သတိ - ကုသိုလ်ကောင်းမှ ဆိုင်ရာ၌ အမှတ်ရမှု။

ဟိရိ - မကောင်းမှ ခုစွဲရိုက်မှ ရှုက်မှု။

ဘြေး - မကောင်းမှ ခုစွဲရိုက်မှ ကြောက်လန်းမှု။

ဝိရိယ - ကုသိုလ်ကောင်းမှု ကိစ္စ၌ အားထုတ်မှု။

သုတ - အကြားအမြင်များမှု။

ပညာ - အရာရှု၏ တတ်သိ လိမ္မာမှု။

[ဤကား “သဒ္ဓု”ဟု ဒေါအပ်လျှော သူတော်ကောင်း တရား ၇
‘ပါးတည်း။ [သူတော် ဥစ္စာ့ချွော့ကား သတိနှင့် ဝိရိယကို နတ်ပြီးလျင် သိလ
(သိလကောင်းမှု)၊ တော် (စွန်ကြလျှော့ခိုးမှု) ထည့်၍ ရောတွက်ရသည်။]

ဘောဓရမဖွေ့ဆုံးတာ။ ॥စားသောက်ရာ၏ မိမိနှင့် သင့်-
မသင့် နှင့်ချင့်၍ အတိုင်းအရှည် သိမှု။

အကရိယသနယောဂါ။ ॥နိုးနိုးကြားကြား အပိုးမှု၊ အအိပ်အနေ
ခုည်းမှု။

သိလ။ ॥ဆိုင်ရာသိလကို နေ့စဉ် စောင့်ထိန်းမှု။

လူနှိမ်ယသဝရာ။ ॥တွေ့မြင် ကြားသိသမျှ၌ လောဘ ဒေါသ
စသည် မဖြစ်စေဘဲ မျက်စိ နား နာ စသော လူနှိများကို
ပြိမ်သက်အောင် စောင့်စည်းမှု။

ပဋိမဓရနှင့်, ဒုတိယဓရနှင့်, တတိယဓရနှင့်, စတုတ္ထဓရနှင့်,

ပေါင်း စရက ၁၅ ပါး ဖြစ်၏။

“ဝိဇ္ဇာ” ဟူသော အသိဉာဏ်ရှိသော်လည်း “စရက” ဟူသော
အကျင့်မရှိက နို့ဗျာန်မရနိုင်။ “စရက” အကျင့်သာ ရှိ၍ “ဝိဇ္ဇာ”
ဟူသော အသိဉာဏ် မရှိလျင် လမ်းမှန်မရောက်ဘဲ အလွှဲကို ကျင့်နေ
သဖြင့် ခရီးမတွင်ဘဲရှိမည်။ ရှင်တော်မြတ်ဘုရားကား အထွတ်အထိပ်
ဖြစ်သော ဝိဇ္ဇာ=ဉာဏ်, စရက=အကျင့်နှင့် ပြည့်စုတော်မှပါပေသည်။

သုဂတရဏ်တော်ဖွင့်

၃၇

တိက်တွန်းချက်။ ။အရာရှိ အသိဉာဏ်ဖြင့် အမှန်ကို
ကျင့်ကြအားထုတ်မှသာ ထမြာက်နိုင်သည်။ ယခုအခါ့်ကား အသိ
ဉာဏ် ရှိပါလျက် သိသလောက် ကျင့်ကြအားထုတ်မှု “စရကာ” မရှိ
သောကြောင့် အောက်ကျ နောက်ကျ ဖြစ်နေသူတွေ များလုံ၏။
ထိုကြောင့် ဘုရားရှင်၏ “ပိဋ္ဌဓရဏသမွန့်” ရှုက်တော်ကို အာရုံ
ဖြုလျက် ကြည့်ညီကြပြီးလျင့် မိမိသန္တာနှင့် အသိရော အကျင့်ပါ၍ ဖြာ
လုံး ပြည့်စုံအောင် ကြိုးစားသင့်ကြသတည်း။

သုဂတရဏ်တော်ဖွင့်

(ကျက်မှတ်ရန်)

(၄) သော ဘဂဝါ- ထို ရွှေဘုန်းတော်သခင်၊ ရှင်တော်မြတ်
ဘုရားသည်၊ ကြတိပို ကြမိနာစ ကာရဏေနာ- ဒီပက်ရာ၊ ထွေတ်ချာသန်း၊
ခြေတောင်ရင်းမှု၊ မှန်ကင်းသိရို၊ ဗောဓိမဏိုင်၊ ခန်းဝါပိုင်အောင်၊
ဆယ်ခိုင်ပါရမီ၊ စုပြည့်ညီလျက်၊ သုံးလီဘဝ၊ များသတ္တာ၏၊ သုခစီးပွား၊
ကျင့်သောအားဖြင့်၊ မြိုက်မှားသာယူ၊ မိဇ္ဈာဟုက၊ ဆုမြို့တစ်စီ၊ မကပ်ငြိုဘဲ၊
သတိသမ္မတော်၊ မပြတ်ယူဉ်လျက်၊ သမ္မတုံ့ဉာဏ်တော်၊ ရကြောင်းရော်၍၊
ကြတော်မှဲသော ဤအကြောင်းကြောင့်လည်း၊ သုဂတော့- သုဂတာ
ဟူသော ရှုက်တော်ကြီးဖြင့်၊ အုချိုး၍မကုန်၊ ပြဟွှာဘုံတိုင်အောင်၊
ပုံလိုင်ကျော်ကြား၊ ထင်ရှားတော်မူပေသည်တကား။

* * * * *

ကြည့်ချေရန် အမိဘယ်

သုဂ္ဂတရှုက်တော်သည် “ကောင်းစွာကြွတော်မူခဲ့၏” ဟူသော
အနက်ကို ပြသည်။ [သု=ကောင်းစွာ+ဂုဏ်=ကြွတော်မူခဲ့သည်။]

ထွေတ်ချေသာနင်း။ ။အထွေတ်အထိပ် အချုပ်အခြား မြင့်မြတ်၊
သော ဘုရားရှင်း။

မှန်ကင်းသိရှိ။ ။ပြာသာဒ် စသည်တို့၏ အထွေတ်၌ တပ်
ထားအပ်သော တိရင် မှန်ကင်းကဲသို့ မိမာက်နေသော မြေပေါ်ဝယ်
ကျက်သရေရှိသော ဗျာမိပင်။

ဗျာမိမဏ္ဍာ့၏။ ။ဗျာမိပင်ပေါက်ရာ မြေအရပ်သည် မွေးခြား
ကျွန်း၏ အလယ်ပဟို မဏ္ဍာ့၌ဖြစ်သောကြောင့် ဗျာမိပင်ကိုလည်း
“မဏ္ဍာ့၏”ဟု ဆိုသည်။ (တစ်နည်း) ဗျာမိပင်ကို သုတေသနတော်၏
ကြည့်လင်ရာဖြစ်၍ ဗျာမိမဏ္ဍာ့၌ဟု ဆိုသည်။ ဤနည်း၌ “ကြည့်လင်
ခြင်း”အနက်ကို ဟောသော “မဏ္ဍာ့”ဟူသော ပါဋ္ဌာ မဏ္ဍာ့၌
ဖြစ်လာသည်ဟု ကြံပါ။]

ခန်းဝါပိုင်အောင်။ ။အရောင်အဝါရှိသော ခန်းဆောင်နေရာကို
“ခန်းဝါ”ဟု ခေါ်သည်။ ဤ၌ ဗျာမိပင်ကို အရောင်အဝါရှိသော
အခန်းဆောင်ကဲသို့ ဥပမာ ပြဿာသည်။ “ရောင်ဝါ” ထိန်လျှမ်းသည့်
အခန်းဆောင်သို့ရောက်လျှင် အင်မတန် အဖိုးတန်သော ရတနာကို
ရသကဲ့သို့ သုတေသနတော် တည်းဟူသော အဖိုးတန် ရတနာကိုလည်း
ဗျာမိမဏ္ဍာ့၌တည်းဟူသော နေရာ၌ ရတော်မူသည် ဟူလို့။

သုဂ္ဂတရုဏ်တော်ဖွင့်

၃၉

ဘုရားရှင်သည် ဘုရားဆဲ ပန်တော်မူရာ ဒီပက်ရာ ထွက်ချာ
သန်း၊ တရားမင်း၏ ခြေတော်ရှင်းမှစ၍ “ဟောမဏ္ဍာင်”တည်းဟုသာ
ခန်းပါဆောင်နန်းကို စိုးပိုင် ခံမြန်းတော်မူလျက် ဘုရားဖြစ်သည့်တိုင်
အောင် (ကာမ, ရုပ, အရုပ အားဖြင့် ဘဝသုံးပါး၌ရှိသော) သွေးဝါ
အများ၏ စီးပွားချို့သာ အလိုင်း ပါရမီဆယ်ပါးကို အစုအညီ
ဖြည့်ကျင့်တော်မူခဲ့ပေသည်။

ထို ဖြည့်ကျင့်စဉ်အခါ၌ မိုက်မှားသော မစွားဒို့ကြီး
များလည်း ကိုယ်တော်၏ သန္တာန်း၌ တစ်ဆဲခြည့်မျှ မြှော်ကလေးမျှ
တစိုးတစိုး မကပ်၌ရအောင် လေးအသချိန် ကဗ္ဗာတစ်သိန်းပတ်လုံး
ဘဝဆက်တိုင်း လွန်ကဲသော သတိ “သမ္မတော်”ဟု ခေါ်အပ်သော
ပညာတရားတို့ကို အမြှော်ကိုင်ထားတော်မူ၍ သဗ္ဗာညျှတာညာတော်
သခင် ဘုရားရှင်အဖြစ်သို့ ရောက်ဖို့ရန်သာ ဖြောင့်ဖြောင့်မှန်မှန်
ကျင့်ကြုံတော်မူခဲ့ပေသည်။ [၅၅]နေရာ၌ ရပ်တန်၍ “ဘုရားရှင်သည်
ပါရမီဖြည့်တော်မူစဉ်က မိဇ္ဈာအယူကို မယူမိအောင် သတိနှင့် ညာ၏
အမြှုပိုပိုကို” အရှုံဖြုံလိုက်ပါ။]

တိုက်တွန်းချက်။ ။သာသနာပ အခါဝယ် မိဇ္ဈာအယူမှားတွေ
လွန်စွာ လွမ်းမိုးလာမည်ဖြစ်၍ ဘုရားရှင်၏ သုဂ္ဂတရုဏ်တော်ကို
ကြည်ညိုပြီးလျှင် မိမိတို့လည်း မိဇ္ဈာအယူဟုသမျှ ဘဝဆက်တိုင်း
မကပ်၌ မယူမိလေအောင် သတိ ပညာ တရားကို သန့်သန့်ကြီး
ထားတတ်ကြဖို့ရန် “ကုသိုလ်က အကုသိုလ်က ရှိ၏။” ထိုက်၏
ကောင်းကျိုး မကောင်းကျိုး ရှိ၏” ဟု ကံနှင့် ကံ၏ အကျိုးကို
နားလည်သော “ကမ္မသုကတာညာတော်”ကို မိမိသန္တာန်း၌ ဖြစ်အောင်
ပထမ ကြိုးစားသင့်၏။

၄၀

ရတနာဂုဏ်ရည်

ထိန္ဒေက် “ဤခန္ဓာကိယ်၌ ရပ်တရား နာမ်တရားသာ ရှိ၏”
ဟု သိအောင် ဆရာသမားအထူ မေးမြန်း၍ ထိ ရပ် နာမ်၏ အနိစ္စ^၁
ခုံ အနတ္ထဖြစ်ပုံကို နားလည်သော ဝိပဿနာဉာဏ်ဖြစ်အောင်
ကြီးဘားပါ။ ထိသိသိလျှင် ပါရမိဖြည့်လိုသော ဆန္ဒ၊ သို့မဟုတ်
ကမ္မားနှင့်အားထုတ်လိုသော ဆန္ဒ ပြင်းပြ၍ မိမ္မာအယူသာမက ရက်
ပကာသန စိတ်တွေပါ ကင်းဝေးသွားပါလိမ့်မည်။

လောကဝိဒု ရက်တော်ဖွင့်

(ကျက်မှတ်ရန်)

(၅) သော ဘဂဝါ- ထိ ရွှေဘုန်းတော်သခင် , ရှင်တော်မြတ်
ဘုရားသည်၊ ဣတိပိ ဣမိနာစ ကာရဏေန- သတ္တာကသ, သီရဟု,
လောကသုံးဘုံ၊ အလုံးခုကို , အာရုံထင်စွာ, ပိုင်းခြားကာဖွင့်, ကောင်း
စွာကုန်စင်, သိမြင်တော်မူသော ဤအကြောင်းကြောင့်လည်း၊ လောက
ဝိဒု-လောကဝိဒု ဟုသော ရက်တော်ကြီးဖွင့်, အုခီး၍ မကုန်, မပျော်
ဘုတိုင်အောင်, ပုံလိုင်ကျော်ကြား, ထင်ရှားတော်မူပေသည်တကား။

* * * * *

ကြည့်ရွှေရန် အမိပ္ပါယ်

လောကဝိဒု ရက်တော်သည် “လောကအားလုံးကို သိမြင်
တော်မူ၏” ဟုသော အနက်ကို ပြသည်။ [လောက=ကမ္မာလောကကြီးကို+
ဝိဒု= သိတော်မူနိုင်သည်။]

လောကဝိဒုဂ္ဂ၏တော်ဖွင့်

၄၁

လောကသုံးပါး။ ။သတ္တာ လောက၊ ဉာဏာသ လောက၊
သခါရ လောကဟု လောကသုံးပါး ရှိ၏။ သက်ရှိသတ္တာဝါ အပေါင်းသည်
သတ္တာလောက မည်၏။ သတ္တာဝါတို့၏ တည်နေရာ ဘုံးဗြာနသည်
လည်းကောင်း၊ ဘုံးမရှိသော နေရာတွေနသည် လည်းကောင်း ဉာဏာသ
မည်၏။ ရှုပ်တရား နာမ်တရားအားလုံးသည် သခါရလောက မည်၏။

သတ္တာလောက သီတော်မူပုံ။ ။“ဤကမ္မာ လောကကြီး၌
အပါယ်လေးပါးတွင် ခြတောင်ပို့ တစ်ခု၌ ခြသတ္တာဝါပေါင်းများစွာ၊
ပုဂ္ဂက်တွင်းတစ်တွင်း၌ ပုဂ္ဂက်သတ္တာဝါပေါင်းများစွာ၊ ငါးဥတစ်ဦး၌
ငါးသတ္တာဝါလေးတွေများစွာ၊ ပြီတွောသတ္တာဝါတွေများစွာ၊ ငါးသတ္တာဝါ
တွေများစွာ၊ လူ နတ် ပြဟ္မာ သတ္တာဝါတွေများစွာရှိသည်” ဟု သီမှုမှာ
ဆန်းကြယ်လှသည် မဟုတ်ပါ။ ဘုရားရှင်ကား ထိုသီမှုမျိုးထက်
လွန်၍ သတ္တာဝါတစ်ယောက်ကို “ဤသုသည် စရိက်အမျိုးမျိုးတွင်
မည်သည့်စရိက်က လွန်ကဲနေ၏။ အနုသယ အမျိုးမျိုးတွင် မည်သည့်
အနုသယက ထက်သန်နေ၏။ ပင်ကိုဆန္ဒ ညွှေ့ဖျင်း၏၊ သို့မဟုတ်
ထက်သန်၏။ သဒ္ဓာ စသော လူမြှေ့ ၅ ပါးတွင် မည်သည့် လူမြှေ့က
ထက်မြေက်၍ မည်သည့် လူမြှေ့က ညွှေ့သေး၏” စသည်ဖြင့် သီတော်
မူပါသည်။

ထိုသို့ သီတော်မူရှုံး အတွေးအဆအားဖြင့် မှန်းဆ၍ သီတော်
မူခြင်းမဟုတ်၊ ဆရာဝန်သည် ပြဒါးတိုင်ဖြင့် သူနာ၏ အပူဒါဂရိကို
ချိန်ကြည့်သောအခါ တက်သော အပူဒါဂရိကို သီနိုင်သကဲ့သို့ ထိုသတ္တာဝါ
၏ အတွင်းမှတ် အခြေအနေအားလုံးကို ကွဲကွဲပြားပြားနှင့် ထင်ရှားစွာ
သီမြင်တော်မှန်းပါသည်။ [စရိက်-အနုသယ-လူမြှေ့တို့၏ အကြောင်း

၄၂

ရတန္တဂုဏ်ရည်

များမှာ အဘိဓမ္မသက်သက်နှင့် ဆိုင်သောကြောင့် မိမိတို့ လေ့လာ နေကျ အဘိဓမ္မကျမ်းစာများ၌ ရှာဖွေ ကြည့်ရှု၍လည်းကောင်း၊ မေးမြန်း၍ လည်းကောင်း သိကြပါလေ။]

ပြကာသလောက သိတော်မူပုံ။ ။သတ္တဝါတို့နေရာ ကဗ္ဗာ လောကကြီး တည်နေပုံကို ပြရာ၌ ကျမ်းကန်အဆိုသည် ယခုခေတ် လောကဓာတ် ဆရာတိ၏ အယုံအဆနှင့် မတူဘဲ ရှိနေ၏။ ကဗ္ဗာ တည်နေဟန်ကို ပါဋ္ဌကျမ်းကန်များ၌ ဆိုပုံကား... ဤမြေကြီးသည် အထူ (အထူ)အားဖြင့် ယူဇားပေါင်း။ ၂ သိန်း ၄ သောင်း ရှိ၏။ အထက် တစ်ဝက်သည် ပကတီ မြေသားဖြစ်၍ အောက်တစ်ဝက်မှာ ကျောက်မြေသား ဖြစ်သတဲ့။ ဤမြေကြီး၏ အောက်၌ ယူဇား လေး သိန်း ရှစ်သောင်း ထူသော ရေပြင်ကြီး တည်ရှိ၏။ “ရေပြင်”ဟု ဆိုသော်လည်း အရည်ဟုတ်ဟန်မတူ အလွန်အေး၍ ခဲ့နေသော ရေခဲတုံးကြီး ဖြစ်ဟန်ရှိ၏။ မြေအထုထက် နှစ်ဆလောက်ထူသော ရေခဲတုံးကြီးက မြေအပြင်ကြီးကို ပင့်မြောက်ခံယူထားနိုင်သည်မှာ အံ့ဩစရာ မရှိတော့ပြီ။ ထိုရေပြင်ကြီးကိုကား ယူဇား ကိုးသိန်း ခြားက်သောင်း ထူသော လေပြင်ကြီးက အောက်မကျအောင် ပင့် မြောက် တိုက်ခတ်လျက်ရှိ၏။ ဤလေပြင်ကြီး အောက်၌လည်း မဆုံးနိုင်အောင် ဟင်းလင်းဟာလာ အာကာသ ကောင်းကင် ရှိလေ သည်။ ဤကား ကဗ္ဗာမြေကြီး၏ အောက်ပိုင်း မြှုပုပုံတည်း။

စကြေဝြားတစ်ခုဟု သတ်မှတ်အပ်သော ဤကဗ္ဗာမြေကြီး၏ အဝန်းယူဇားမှာ သုံးသန်း ခြားက်သိန်း တစ်သောင်း သုံးရှုံးကါးဆယ် ရှိ၏။ ကဗ္ဗာမြေဝန်းကို ကျောက်တောင်ကြီးများက တံတိုင်းခတ်သလို

လောကဝိဒုဂ္ဂဏ်တော်ဖွင့်

၄၃

ရုပတ်နေ၏။ ထို ကျောက်တောင်ကြီးများ ဆက်စပ်၍ ရုပတ်နေသည်ကိုပင် စကြေဝါဌာ မဟာရာမဲ့တံတိုင်းဟု ခေါ်စမှတ်ပြုကြ၏။ ဤကမ္ဘာမြေဝန်း၏ အတွင်းသူကား သမုဒ္ဓရရေပြင်ကြီး ရှိ၏။ ထို ရေပြင်၏ အနက်ဆုံးနေရာသည် ယူဇား ရှစ်သောင်း လေးထောင် နက်၏။ အလယ်ဗဟိုတည်တည်ပြုကား ရေ၏ အထက်၌ ယူဇား ရှစ်သောင်း လေးထောင်၊ ရေ၏ အတွင်း၌ ယူဇား ရှစ်သောင်း လေးထောင်၏၍ ယူဇားပေါင်း တစ်သိန်း ခြောက်သောင်း ရှစ်ထောင် မြင်းသော မြင်းမိုင်းဘာင် တည်ရှိ၏။ ထို မြင်းမိုင်းတောင်၏ ပတ်ဝန်းကျင်၌ “သီဒါ” ခေါ်သော မြစ်တစ်ခု ခြား၍ မြင်းမိုင်းတောင်၏ အောက် တစ်ဝက်လောက်နှစ်မျိုးသော ယုဂ္ဂန္တိရှိတောင် တည်ရှိ၏။ ဤနည်းအတိုင်း “သီဒါမြစ်” တစ်ခု ခြားကာ ခြားကာ တောင်စဉ်ခုနစ်ထပ် မြင်းမိုင်းတောင်ကို ရုပတ်၍ တည်လေသည်။

ထို မြင်းမိုင်းတောင်နှင့် တောင်စဉ်ခုနစ်ထပ်တို့၏ လေးမျက်နှာ အရပ်ရှိ ရေလယ်ခေါင်၌ ကျွန်းကြီး ကျွန်းငယ် အသွယ်သွယ် ပေါ်ထွန်းလျက်ရှိ၏။ ထို ကျွန်းမြေများသည်ပင် လူ စသော သတ္တဝါတို့၏ တည်နေရာ မြို့ ဗျာ တော့ တောင်များ ဖြစ်ကြလေသည်။ အရှေ့ဖက်၌ ပေါ်ထွန်းသော ကျွန်းမြေကို အရှေ့ကျွန်း၊ တောင်ဖက်၊ အနောက်ဖက်၊ မြောက်ဖက်တို့၌ ပေါ်ထွန်းသော ကျွန်းမြေများကို တောင်ကျွန်း၊ အနောက်ကျွန်း၊ မြောက်ကျွန်းဟု ခေါ်သည်။

ထို မြင်းမိုင်းတောင်၏ ထက်ဝက်လောက်၌ ယုဂ္ဂန္တိရှိတောင်ထိပ်နှင့် ညီမျှသော အရပ်ဝယ် စတုမဟာရာမဲ့နတ်ပြည် တည်ရှိ၏။ မြင်းမိုင်းတောင်ထိပ်လောက်၌ တာဝတီသာနတ်ပြည် တည်ရှိ၏။ ဤ

၄၄

ရတန္တဂုဏ်ရည်

နတ်ပြည် နှစ်ထပ်သာလျှင် မြေနှင့် ဆက်စပ်လျက်ရှိသည်။ ယာမာ၊ တုသိတာ၊ နိမ္မာနရတီ၊ ပရနိမ္မာတာ၊ ဝသဝတ္ထီ နတ်ပြည်နှင့် အထက် ပြဟ္မာဘုတ္ထိကား မြေနှင့် မဆက်စပ်ဘဲ ကောင်းကင်အရပ်မှာပင် တည်ရှိကြ၏။ ဤကား ကမ္မာ၏အထက်ပိုင်း မြေပုံတည်း။ [လောက ဓာတ် ဆရာတိ၏ ကမ္မာမြေပုံကို လောကဓာတ်ကျမ်းစာများ၌ ရူပါ။]

ဤဘုံ အမျိုးမျိုးကို တည်နေဟန်နှင့်တကွ နတ် ပြဟ္မာတို့ စဲစားပုံကို ရိုက်နိပ်ပြီး “သြို့ဟုသာသုတ္တကာ” နှင့် ဒုတိယ အကြိမ် ရိုက် “ကိုယ်ကျင့်အဘိဓမ္မ”^၁တို့၏ထည့်သွင်း ပြထားပြီ။ ဤပြခဲ့သော ကမ္မာကုသိုလ် အခြားသော စကြဝဲ့ ကမ္မာကြီးများလည်း မရေတွက် နိုင်အောင် များမြောင်စွာ ရှိသေး၏။ ဘုရားရှင်သည် ထိ ပြအပ်ခဲ့သော စကြဝဲ့ ကမ္မာလောကဓာတ်ကြီးများကိုလည်း အကုန်အစင် သီမြင် တော်မှနိုင်ပေသည်။

သဒ္ဓရလောကကို သီမြင်တော်မှုပုံ။ ။ရပ် နာမ် တရားတွေ ပေါင်းစပ်နေသည်ကို “ပုဂ္ဂိုလ်၊ သတ္တဝါ၊ သူ၊ ငါ၊ ယောက်ဘူး၊ မိန်းမ၊ အထိုး၊ အမ” စသည်ဖြင့် ခေါ်ဝေါ်ကြရသည်။ ထိ ရပ် နာမ်ကို ဖယ်ထားလျှင်၊ သို့မဟုတ် ရပ်နာမ်အားလုံး အဆုံးသတ် ချုပ်သွားလျှင် ပုဂ္ဂိုလ်၊ သတ္တဝါ၊ သူ၊ ငါ ဟူ၍ မရှိတော့ပြီ။ ခန္ဓာကိုယ်၌ မြေဓာတ် ရေဓာတ် လေဓာတ် မီးဓာတ်ဟု အမာခံ ဓာတ်ကြီး င ပါးရှိ၏။ ထိ အမာခံ ဓာတ်ကြီး င ပါးကို မွမ်းမြေယ်လှယ်သော အမွန်းတင် ရပ်များ လည်း ရှိ၏။

ထိ ရပ် အစိတ်အစိတ်ကလေးတွေ ပေါင်းစပ်နေသော အစုအဝေးကို “ရပ်ကလာပ်”ဟုခေါ်၏။ ရပ်ကလာပ်မှုနဲ့ တစ်ခုတစ်ခုသည် ပကတိ

လောကဝိဒုဂ္ဂ၏တော်ဖွင့်

၄၅

မျက်စိတ္ထြဖွင့် မြှုပ်ရလောက်အောင် သိမြေမျှသေးငယ်၏။ “လောက ဓာတ် ဆရာတိသည် သူတိ၏ မှန်ပြောင်းအားဖွင့် အသေးအမွားဆုံး ရပ်မှန်ကလာပ်များကို မြင်နိုင်၏”ဟု ဆိုသော်လည်း ကလာပ်တစ်ခု တည်းကို မြင်ရသည်မဟုတ်။ ကလာပ်မှန်ကလေးတွေ အတော်များများ ပေါင်းစပ်နေသည်ကိုသာ မြင်သည်။ ကလာပ် တစ်ခု တစ်ခု၌ “ပထဝီ အာပါ တော့ ဝါယော ဝဏ္ဏ ဂန္ဓ ရသ ဉာဏ်” ဉြှုရပ် ၈ ခ စပေါင်းနေကြာင်း သိမြိုကား လောကဓာတ် ပညာ၏ အရာမဟုတ် တော့ပြီ။ ဘုရားရှင်ကား ထိကဲ့သို့ အသေးအမွား ရပ်ကလေးများအပြင် ထိ ရပ်ကလေးများ ဖြစ်ပေါ်လာဖို့ အကြောင်းနှင့်တကွ လက္ခဏာ ကိစ္စတိကိုပါ အကုန်အစင် သိမြင်တော်မှုနိုင်ပေသည်။

ထိုပြင် ထိ ရပ်ကလာပ်ကလေးတွေ စပေါင်းတွေ ခဲ့နေသဖြင့် သတ္တဝါဟု ခေါ်သော ဉြှုခန္ဓာကိုယ် အတွင်း၌ စိတ်၊ စေတသိက် ဟုသော နာမ်တရား ရှိသေး၏။ ထိ နာမ်တရား၏ အစွမ်းကြာင့် အဆင်း အသံ အနဲ့ အရသာ အတွေ့နှင့် သိမွှယ်ဟူသမျှကို သိမြင်ကြရပေသည်။ ထိနာမ်တရား၏ အကြောင်းကိုကား လောကဓာတ် ပညာရှိတို့ ထိမိအောင် သိမြို့ကို မဆိုထားဘို့ ဖသူ ဝောနာ သညာ စသော နာမည်မျှကိုပင် မသိမြင်နိုင်ကြတော့ချေ။

ရှင်တော်ဘုရားကား ထိရပ်နာမ်တရားတို့ ဖြစ်ခြင်း၏ အကြောင်း နှင့်တကွ လက္ခဏာ ကိစ္စတိကိုပါ အကုန်အစင် သိမြင်တော်မှုနိုင်ပေ သည်။ ဉြှုသို့ ရှင်တော်ဘုရားသည် သတ္တဝါလောကာ၊ ဉာဏ်သလောကာ၊ သခါရလောကတိကို အကုန်အစင် သိမြင်တော်မှုရကား “အလွန်အလွန် သိနိုင်ပါပေ၏” ဟု ချိုးကျိုးရသော ဗြဟာမင်းတို့ကပင် ဘုရားရှင်ကို

၄၆

ရတန္တဂဏေရည်

“လောကဝိဒု=လောကအားလုံးကို သိမြင်တော်မူသော ဘုရား”ဟု
ဦးထိပ်ပေါ်တွင် မြှောက်တင် ကိုးကွယ်ကြပေသည်။

တိုက်တွန်းချက်။ ၂ဘုရားရှင်၏ လောကသုံးပါး သိတော်
မူရာ၌ သတ္တာလောကကို သိတော်မူခြင်းမှာ သတ္တာဝါကို ချေချာတ်ဖို့အရေး
ဝယ် အလွန်အရာရောက်သော အချက်ပေတည်း။ ဟောပြော ချေချာတ်
တော်မူရာ၌ ထို သတ္တာဝါတို့၏ ပင်ကိုစရိတ် အနဲသယနှင့် လူနှေ့
အနဲအရင့်ကို နှိုင်းချင့်ပြီးမှ သင့်တော်သော တရားရေအေး အမြိုက်ဆေး
ကို တိုက်ကျွေး၍ ချေချာတ်တော်မူပေသည်။ ဥပမာ-ဆေးကု ကျမ်း
ကျင်သော သမားတော်သည် သုနာ၏ ရောဂါကို အခြေအမြစ်နှင့်
တကွ သိပြီးမှ သင့်တော်သော ဆေးကို တိုက်ကျွေးသကဲ့သို့တည်း။
ထို့ကြောင့် ယခု သာသနာတော်တွင်း၌ ဘရားထူး မရကြသေးလျှင်
နောင် ဘုရားရှင်တို့နှင့် တွေ့ကြိုသောအခါ လွယ်ကူစွာ ချေချာတ်
ထိုက်သူဖြစ်အောင် ယခုနယ်က ဆိုးဝါးသော အနဲသယ ကိုလေသာ
ဓာတ်တွေကို ပါးလှပ်သည်ထက် ပါးလှပ်ဖြေးလျှင် သဒ္ဓါ ပညာ
စသော လူနှေ့များ ရင့်သန် ထက်မြေက်ဖို့ရန် ကြိုးစားကြပါကုန်။

ဤနေရာဝယ် စာဖတ်ရင်း ရပ်တန်၍ ဘုရားရှင်၏ သပ္ပါယ်သော
ရပ်ပုံတော်၏ အတွင်း၌ သန့်ရှင်းသော စိတ်တော်မှ ယဉ်နေသော
သဗ္ဗာဗာတော်တွင် လောကအားလုံးကို သိတော်မူပုံ၊ မိမိကိုယ်
တိုင် ဘုရားရှင်ကို ဖူးရလျှင် မိမိစိတ်ကိုကြည့်၍ မိမိနှင့် သင့်တော်သော
တရားကို ဟောတော်မူမည့်ပုံ၊ ထိုတရားတော်နာရင်း တရားထူးရမည့်
ပုံကိုပါ “မစားရ၊ ဝကမန်း” အာရုံပြုလိုက်စစ်းပါ။ လောက၌ နေ
မင်းသာ ပေါ်တွေက်မလာလျှင် ခလုတ် ကန်သင်း ကုန်းကျင်း အရပ်တို့ကို

အနတ္ထရောပုဂ္ဂိသဒမွသာရတိဂဏ်တော်ဖွင့် ၄၇

ခွဲခြား၍ မရနိုင်ဘဲ သွားတိုင်း သွားတိုင်း တိုက်မိ ခိုက်မိ ကျင်းထဲကျဖွယ်
ရှိသကဲ့သို့ ထိုအတူ ဘုရားရှင် နေမင်းသာ ပေါ်ထွက်မလာလျှင်
ကုသိုလ် အကုသိုလ်ကို ခွဲခြား၍ မသိဘဲ အကုသိုလ်တွေကိုသာ
ပြမိကာ သတ္တဝါအများပင် အပါယ်လားဖို့ ရှိတော့သည်။

အနတ္ထရောပုဂ္ဂိသဒမွသာရတိ ဂဏ်တော်ဖွင့်

(ကျက်မှတ်ရန်)

(၆) သော ဘဂဝါ— ထို ဧရာ့ခုန်းတော်သခင်၊ ရှင်တော်မြတ်
ဘုရားသည်၊ ကြတိပို ကြမိနာစ ကာရဏေန-ဆုံးမသင့်ရန်၊ သတ္တဝါ
မှန်သော်၊ ချောက်တန်လျှင် ချောက်၊ မြောက်တန်လျှင် မြောက်၍၊
အောက်အောက်ထက်ရှုဏ်၊ ဆင့်ဆင့်စုဖို့၊ ဖုံ့ဖုံ့သင်ဇား၊ အစဉ်ဖော်လျက်၊
ယဉ်ကျေးလေအောင်၊ သွေးဆောင် ဆုံးမတော်မှတ်တ်သော ဤ
အကြောင်းကြောင့်လည်း၊ အနတ္ထရောပုဂ္ဂိသဒမွသာရတိ-အနတ္ထရော
ပုဂ္ဂိသဒမွသာရတိ ဟုသော ဂဏ်တော်ကြီးဖြင့်၊ အဲချိုး၍ မကုန်၊ မြဟ္မာ
ဘုတိုင်အောင်၊ ပျုံလှိုင်ကျော်ကြား၊ ထင်ရှားတော် မူပေသည်တကား။

* * * * *

ကြည့်ရှုရန် အမိပ္ပါယ်

အနတ္ထရောပုဂ္ဂိသဒမွသာရတိ ဂဏ်တော်သည် “ဆုံးမထိုက်သော
သတ္တဝါ များကို ယဉ်ကျေးအောင် ဆုံးမမှုပြု အတုမရှိ စွမ်းနိုင်ပါလ
သည်”ဟုသော အနက်ကို ပြသည်။ [အနတ္ထရော + ပုဂ္ဂိသဒ + သာရတိ၊
အနတ္ထရော= အတုမရှိမြတ်သည် + ပုဂ္ဂိသ=ယောက်ဘား (သတ္တဝါ) + သဒ=
ဆုံးမထိုက်သူ + သာရတိ=ဆုံးမနိုင်သည်။]

အောက်အောက်ထက်ရှည်။ ။အောက်အောက် သီလဂုဏ်နှင့်
အထက်အထက် စျော်မင်္ဂလာကြေများကို အဆင့်ဆင့် စုလင်အောင်
အပုံဖူးသင်ပေးပြီးလျှင် အဖြည့်မပြတ် ဖေးဖေးမမ စောင့်ရှောက်တော်
မှသည်။

တောဆင်ရှိင်း၊ မြင်းရှိင်းများကို ယဉ်ကျေးအောင် ဆုံးမဖွံ့ဖြိုး
အတုမရှိ ကျမ်းကျင်သော ဆင်ဆရာ မြင်းဆရာတို့သည် အလွန်ရှိင်းပါ
သော ဆင် မြင်းများကို တဖြည့်ဖြည့် ယဉ်ကျေးလာအောင် ဆုံးမ
ပြီးလျင် မင်းတို့၏ စီးတော်ဆင် စီးတော်မြင်းများအဖြစ်သို့ ရောက်စေ
နိုင်သကဲ့သို့ ရှင်တော်မြတ်ဘုရားလည်း “လောကဝိဇ္ဇာ” ဂုဏ်တော်၏
ပြဿနာအတိုင်း သတ္တဝါတို့၏ အတွင်းစိတ်ကို ရှုံးနောက် ကုန်စင်
သိမြင်တော်မူသောကြောင့် ဆုံးမဖို့ရန် သင့်တော်သော သတ္တဝါများကို
တွေ့မြင်တော်မူသောအခါ ချောက်၍ ဆုံးမမှ အကျွတ်တရားရမည့်သူ
ဖြစ်လျင် ချောက်၍ ဆုံးမတော်မှု၏။ မြောက်ပင့်၍ ဆုံးမမှ အကျွတ်
တရား ရမည့်သူဖြစ်လျင် မြောက်ပင့်၍ ဆုံးမတော်မှုသည်။

ထိုသို့ ဆုံးမရာ၍ ပင်ကိုက သီလမရှိသူဖြစ်လျှင် သီလ၌
တည်စေတော်မူ၏။ သီလရှိပြန်လျှင်လည်း အထက်အထက် စျောစ်တရား၊
မဂ်တရားတို့ကို ထိုသူ၏ ပါရမီအားလော်စွာ တိုးတက်၍ရှုရအောင်
ဆုံးမတော်မူ၏။ ထိုဘဝ္ဗုံး မည်သည့် တရားထူးကိုမျှ မရထိက်လျှင်
နောက်နောက်ဘဝ္ဗုံး အထဲပါအောင် ဆုံးမတော်မူ၏။ ဘုရားရှင်၏
အဆုံးအမကို သီးခြားခံယဉ်ရလျှင် မယဉ်ကျေးသူ မရှိ၊ ယဉ်ကျေးသူ
ချည်းသာ ဖြစ်ကြလေသည်။

အနတ္ထရောပုရိသဒမွဲသာရထိဂဏ်တော်ဖွင့် ၄၉

ဉှိနေရာဝယ် ရပ်တန်၍ ဘုရားရှင်၏ စီတ်တော် ကြည်လင်ပုံ၊
ဥာဏ်တော် ထက်မြက်ပုံ၊ ထိဥာဏ်တော်ဖွင့် ဟောပြာ ဆုံးမဖို့ရန်
တရားမျိုးစုကို သိတော်မူပုံ၊ ထိုတရားမျိုးစုမှ သင့်တော်သော တရား
တို့ကို ဧရားချယ်၍ သတ္တဝါတစ်ယောက်အား ဆုံးမတော်မူရင်း တရား
အထူးမပုံကို အာရုံပြကာ ဘုရားရှင်၌ ကြည်ညိုစိတ် တိုးပွားအောင်
ကြိုးစားကြပါလေ။

ထိုက်တွန်းချက်။ ။ဉှိစကား အစဉ်ဖွင့် “ဘုရားရှင်သည်
တွေ့သမျှ သတ္တဝါတိုင်းကို အကျေတ်တရားရအောင် ဆုံးမတော်မူသည်
မဟုတ်၊ အထိုက်အလိုက် တရားထူးရလောက်သော ပါရမိအခဲ ရှိသူ
ကိုသာ ဥာဏ်တော်ဖွင့် ကြည့်ရှု၍ အထူး ဆုံးမတော်မူသည်” ဟု
နားလည်ကြပါ။ ဘုရားရှင်လက်ထက်တော်၌ သာဝါးပြည့်ရှင် ဘုရင်
ကောသလမင်းကြီးနှင့် မိဖုရားခေါင်ကြီး မလျှိုကာတို့သည် ဘုရား
ကျောင်းဒကာ ကျောင်းအမ ဖြစ်၍ ဘုရားကို လွန်စွာ ကြည်ညိုကြာ
တရားကိုလည်း မကြာမကြာ နာရပါလျက် မည်သည့် တရားထူးကိုမျှ
ရကြသည်ဟု ကျမ်းကန်၌ မတွေ့ရပါ။

ယခုကာလည် သဒ္ဓါလွန်၍ ပညာနည်းပါးသူတို့ကား “ဘုရား
နှင့် တွေ့လျှင်ပင် ဇကန် တရားထူးရနိုင်မည်” ဟု မျှော်လင်နေရှိမက
ယခုဘဝါယာပင် အတော်အတာန် တတ်သိနားလည်သူကို ဆည်းကပ်ရ
လျှင် “ထိုသူ၏ တရားတွေ့ မိမိမှာ အလိုလို ကူးစက်လာလိမ့်မည်” ဟု
တွေးဆကြ၏။ ကိုယ်အားထုတ်မှ ကိုယ်ရနိုင်သည်ကိုကား မသိရှာကြ
ကုန်။ ထိုကြောင့် နောင်ပွင့်တော်မူလာမည့် ဘုရားရှင်နှင့် တွေ့ရသော
အခါ်ဗြိုင်လည်း ဆုံးမထိုက်သော ပါရမိအခဲ လုံလောက်ပြီးသူ့ဖြစ်အောင်

၅၀

ရတန္ဒရဏ်ရည်

ယခုလို အတော်အတန် တတ်သီနားလည်သော ဘဝကောင်း၊
ဖြည့်ခွင့်ကြုံသော ပါရမိအားလုံးကို သိမ်းကျိုး၍ ဖြည့်ကျင့်ကြပါကုန်။

သတ္တာဒေဝမနာသာနဲ့ ရုက်တော်ဖွင့်

(ကျက်မှတ်ရန်)

(၇) သော ဘဂဝါ— ထို ဧရာ့န်းတော်သခင်၊ ရှင်တော်မြတ်၊
ဘုရားသည်၊ ဉူတိပိ ဉူမိနာစ ကာရဏေနဲ့ သတ္တာဝါဟော၊ ကုန်သည်
ကျော်သည်၊ ဖော်လျှော်ငယ်သား၊ နောက်ပါများကို၊ ရေရှား ဘေးခဲ့
ကန္တာရမှု၊ အေမမြောင့်၊ ထုတ်ကယ်ယူသို့၊ ထို့တော်မြတ်၊ ခဲယဉ်းဘိသည်
အတိ ရေရှား၊ မရဏာဟု၊ ကန္တာရကြမ်း၊ ခရီးလမ်းမှု၊ ဧရာ့န်းမြောင့်၊
ပြည့်နိမ္ဒာသို့၊ နတ် လူ ပြဟ္မာ၊ သတ္တာဝါကို၊ ကောင်းခွာဆောင်ယူ
ကယ်တင်တော်မူတတ်သော ဤအကြောင်းကြောင့်လည်း၊ သတ္တာဒေဝ
မနာသာနဲ့ သတ္တာဒေဝ မနာသာနဲ့ ဟူသော ရုက်တော်ကြီးဖွင့်၊
အံခီး၍မကုန်၊ ပြဟ္မာဘုံတိုင်အောင်၊ ပုံလိုင်ကျော်ကြား၊ ထင်ရှားတော်
မူပါပေသည်တကား။

* * . * . *

ကြည့်ရန် အမိပ္ပါယ်

သတ္တာဒေဝမနာသာနဲ့ ရုက်တော်သည် “နတ် လူ တို့၏
ဧရာ့ဆောင် ဦးစီး ကုန်သည်ကြီးနှင့် တူတော်မူ၏” ဟူသော အနက်ကို
ပြသည်။

[အဝမနာသာနဲ့=နတ် လူတို့၏+သတ္တာ=(ဆရာဖြစ်၍) ကုန်သည်
ကြီးနှင့် တူတော်မူသည်။]

သတ္တာဒေဝမနသာနိဂုဏ်တော်ဖွင့်

၅၁

သတ္တာဝါဟော၊ ကုန်သည်ကျော်သည်။ ။သတ္တာဝါဟ ဟူသော
ပါဋ္ဌကို “သတ္တာဝါဟော”ဟု စပ်ဆိုသည်။ ကုန်သည်ငယ်များ၏
အကြီးအမှုးဖြစ်၍ ကူးသန်းရောင်းဝယ်မှုမြှု ကျမ်းကျင်နားလည်သော
“ကုန်သည်ကြီး”ဟုလို။

ကန္တာရမှု။ ။ခြေသံ သစ်ကျား ခိုးသား မားပြ ပါများ၍
အစာရေစာ ရှားသော ခရီးကို “ကန္တာရ”ဟု ခေါ်သည်။ အသွားအလာ
ခက်ခဲသောကြောင့် “ခရီးခဲ”ဟုလည်း ခေါ်သည်။ [ခေမမြှင့်=
သေးရန်မရှိသော ကုန်းမြင့်မြေအရပ်။]

အတိဇရာ၊ မရအသဟု။ ။အတိ=ပဋိသင့်နေရမှု၊ ဇရာ=အိရမှု၊
မရဏ=သေရမှုဟူသော ဘေးကြီးတို့ဖြင့် မရောင်သာ မတိမ်းသာအောင်
ကြမ်းတမ်းသော သံသရာခရီး ကန္တာရကြီးမှု။

ဉာဏ်းမြှင့်၊ ပြည်နိုဗ္ဗာသို့။ ။ဉာဏ်း ဉာဏ်း၌ စမြန်းရ
သကဲ့သို့ အေးမြချမ်းသာသော နိုဗ္ဗန်ပြည် တည်းဟူသော မြေအင့်သို့။
ရှုံးအခါ့၌ လှည်းမြင်းများစွာ ငါးရာတစ်ထောင်စသည် စပါင်း
၍ ကုန်များကို တင်ဆောင်လျက် ကူးသန်းရောင်းဝယ်လေ့ ရှိကြ၏။
အကြီးအမှုးဖြစ်သော ကုန်သည်ကြီးလည်း ပါရှိရသည်။ လမ်းစာန်း၌
ခြေသံ၊ သစ်၊ ကျား၊ ဘီလူး၊ ခိုးသူး၊ မားပြ စသော ဘေးတို့ဖြင့်
အဉာဏ်ထိုးပါး၍လည်းကောင်း၊ အစာရေစာ ရှားပါး၍ လည်းကောင်း၊
နေအလွန်ပူသော သံပြင်ကြီးဖြစ်၍လည်းကောင်း၊ အကူးအသန်း အသွား
အလာ ခက်၍ “ကန္တာရ”ခေါ်သော ခရီးဆိုး ခရီးကြမ်းများလည်း
ရှိတတ်လေသည်။

၁၂

ရတန္တရုပ်ရည်

ကုန်သည်မှုးကြီးတို့သည် ထိခရီးဆိုးကြီးမှ လွတ်မြောက်၍
ဘေးမရှိရာသို့ ရောက်အောင် အဖော်ယ်သား ကုန်သည်များကို
ပို့ဆောင်သကဲ့သို့ ဘုရားရှင်ကိုယ်တော်မြတ်လည်း အိရမူ နာရမူ
သေရမူ စိုးရိမ် ပူဇ္ဈား ဗိုကြီး မြည်တမ်း ပင်ပန်း ဆင်းရ တကဲ့တပြား
ဖြစ်ရမူ စသော ဘေး၊ ကုန်တို့ဖြင့် မရောင်သာအောင် ဆိုးသမ်းသော
သံသရာတည်း ဟူသော ကန္တာရကြီးမှ သတ္တဝါအများကို ကယ်တင်၍
နို့ဖွာန်တိုင်အောင် ပို့ဆောင်တော်မူရကား ကုန်သည်ကြီးနှင့် တူတော်မူ
ပါလေသည်။

တိုက်တွန်းချက်။ ။ဘုရား တစ်ခု တစ်ခု ပွင့်တော်မူလာ
သောအခါ များစွာသော သတ္တဝါကို နို့ဖွာန်သို့ ပို့ဆောင်တော်မူပါလျက်
ငါတို့တစ်တွေ မလိုက်ပါနိုင်ဘဲ ကျေန်ရှစ်ခုကြုံရသည်မှာ လွန်စွာ
ဝမ်းနည်းဖွယ် ကောင်းလှဖော်ပြီ။ သို့ပါလျက် ယခုခေတ်၌ သူတော်ကောင်း
အခေါ်ခဲ့ရသူတို့မှာ ကိုယ်တာဝန်ဖြစ်သော တရားအားထုတ်မူ၊ ပါရမိ
ဖြည့်မှုကို မကြီးစားဘဲ “နို့ဖွာန်ကို မြန်မြန်ရလိုပါ၏” ဟု ဆုတောင်း
တုန်းပင်။ ထိုသို့ ဆုတောင်းရင်း ကျေန်ရှစ်ကြုံရသည်ကိုကား သတိရ
ကြဟန် မတူ။ သတိရ၍ ကြီးစားလိုသူ အတွက်မှာမူ ယခုလည်း
အချိန်ရှိပါသေး၏။

ဘုရားရှင် ပရီနို့ဖွာန်စံတော်မူပြီးနောက်မှ သတိရ၍ တရား
တော်လာအတိုင်း ကြီးစားသူတွေ အရှင်မဟိန္ဒတော်၏ သံယမ်္ဂ္ဂာ
ထေရိ စသည်ကဲ့သို့ များစွာ ကျေတ်တမ်းဝင်ခဲ့ကြပါသည်။ ထိုကြောင့်
ဘုရားကို အာရုံပြရင်း ဖြစ်လာသော နှစ်သက်မူ (ပိတိ) စိတ်ကိုပုံင်
အနိစ္စ ခုက္ခ အနတ္တဟု ဝိပသသနာ ကမ္မဋ္ဌာန်းရှုကာ မိမိ၏ ခန္ဓာကိုယ်

ဗုဒ္ဓရှုတ်တော်မြှင့်

၅၃

နှင့်တကွ တစ်လောကလုံးကို ပြီးငွေ့စရာဟု ဆင်ခြင်စမ်းပါလော့။
ပါတီ တစ်ခုကိုပင် အနိစ္စ ဒုက္ခ အန္တာဟု မြင်လာသောအခါ
တစ်ကိုယ်လုံးရှိ ရပ်တရား နာမ်တရားတွေကိုလည်း ကူးစက်၍ အနိစ္စ
ဒုက္ခ အန္တာဟု မြင်လာနိုင်ပါသည်။

ဗုဒ္ဓရှုတ်တော်မြှင့်

(ကျက်မှတ်ရန်)

(၈) လော ဘဂဝါ— ထို ရွှေဘုန်းတော်သခင်၊ ရှင်တော်မြတ်
ဘုရားသည်၊ ဉဲတိပိ ဉဲမိနာစ ကာရဏေန— ဒုက္ခ သမ္မတယ၊ နိရောဓ
နှင့်၊ မဂ္ဂမည်သာ၊ လေးသစ္ာကို၊ ဦးစွာပိုင်ပိုင်၊ သီမြင်နိုင်၍၊ သုံးဆိုင်လင့်၊
များပိုလ်ခြက်၊ မသွေအတူ၊ သိစေတော်မူနိုင်သော ဤ၊ အကြောင်း
ကြောင့်လည်း၊ ဗုဒ္ဓဗုဒ္ဓသော ရှုတ်တော်ကြီးမြှင့်၊ ခီးအံ၍မကုန်၊
ပြဟ္မာဘုတိုင်အောင်၊ ပုံးလိုင်ကျော်ကြား၊ ထင်ရှားတော်မူပေသည်တကား။

* * * * *

ကြည့်ရှုရန် အမိမာယ

ဗုဒ္ဓရှုတ်တော်သည်“ကိုယ်တော်တိုင်သိ၍ သူတစ်ပါးကိုလည်း
သိစေတော်မူနိုင်သည်” ဟူသော အနက်ကို ပြု၏။

(၁) ဒုက္ခသစ္ာ။ ။(ဒုက္ခ=ဆင်းခြောင်း+ သစ္ာ=အမှန်)
ရပ်ခန္ဓာနှင့် စိတ် စေတသိက်ဟူသော နာမ်ခန္ဓာတရားတွေ ပေါင်းစပ်
နေသည်ကို “ခန္ဓာကိုယ်”ဟု ခေါ်၏။ ဤခန္ဓာကိုယ်သည် ဒုက္ခတုံး

ဒုက္ခခဲ့ ဆင်းရဲခြင်းအမှန် ဖြစ်၏။ ဤခန္ဓာကိုယ်ကြီး ရှိလိုသာ စားဖို့
သောက်ပို့ ဝတ်ပို့ နေပို့ ရှာဖွေ သွားလာရ၏။ အိုရ နာရ သေရ^၁
ကြောရ၏။ အရှာအဖွဲ့ အင်နေ မတရားသဖြင့် အပါယ်လေးပါးသို့
ကျေရောက်ကာ ဒုက္ခခံရ၏။ စိုးရိမ် ပူဇွဲး ငိုကြီး မြည်တမ်း ပင်ပန်း
ဆင်းရဲရ၏။ ထောင်တန်းကျသဖြင့် အရှက်တကွဲ အကျိုးနည်းလည်း
ဖြစ်ကြရ၏။ အလွန်အလွန် စီးပွားတွေ စာဆောင်းပြီးမှ စွန်းပစ်ထားခဲ့ရ၏။
မခဲ့ချင်ဘဲနှင့် တကွဲတပြား ဖြစ်ရ၏။ ဓာတ္ထခဏ် ချမ်းသာသလို
ထင်ရသောလည်း အစအဆုံး ကြည့်လိုက်လျှင် ချမ်းသာစင်စစ်ဟူ၍
မဖြင့်ရချေ။

“အလွန်ချမ်းသာသည်” ဟု ဆိုရသော နတ်ပြည် မြဟ္မာပြည်
များသို့လည်း ရောက်ပို့ရန် အားထုတ်ရသော ဒုက္ခ၊ ရောက်ပြီးသည့်
နောက်၌ ပျက်စီးရသောအခါ ဒုက္ခ [နတ်ပြည်၌ “ပျက်စီးလိမ့်မည်”
ဟု စောောက အချို့ သိနှင့်ကြသဖြင့် ဤမျှလောက် ကြီးကျယ်သော
စည်းစီမံကို စွန်းရတော့မှာပါတကား]” ဟု စောချွေးများ ပြန်ပြီးလျှင်
“အလွန်အလွန် ဆင်းရဲရသောသည်”] ဤသို့ ဆင်းရဲဇကန် စင်စစ်
မှန်သောကြောင့် ငါ၏ ခန္ဓာကိုယ်နှင့် သတ္တုဝါအားလုံး၏ ခန္ဓာကိုယ်
သည် ဒုက္ခသစ္ာချည်းပါတကား။

(၂) သမုဒယသစ္ာ။ ။(သမုဒယ= ဒုက္ခဖြစ်ကြောင်း+
သစ္ာ= အမှန်) ထိုဒုက္ခ၏ အကြောင်းရင်းကား “တရာ့သလောဘ”
စောောက နစ်သက် စင်မင် လိုချင်တောင့်တမ္မသည် အကြောင်းအမှန်
ဖြစ်တော့၏။ ဒုက္ခသစ္ာ၌ ပြခဲ့သော ဒုက္ခဟုသမျှသည် ဤ လိုချင်
တောင့်တမ္မကို အကြောင်းပြု၍ ဖြစ်၏။ ထို တောင့်တ လိုချင်မှုကြောင့်

ဗုဒ္ဓရတ်တော်ပွင့်

၁၁

တစ်ခါတစ်ရုံ မတရားပြုမြို့၍ ဤလောက်ပင် မင်းပြစ် မင်းအ၏
နောင်သံသရှိ၍ အပါယ်လေးပါးသို့ ကျေရောက်လျက် အတိုင်းမသိ
ဆင်းရဲ့ဒဏ်ကို ခံရသည်။ သံသရာဝင့်ဆင်းရဲမှ မလွှတ်ဘဲ တဝံ
လည်းလည်းကျင်လည်းရချက်သည် ထိုထိဘဝကို တော်တဲ့လိုချင်သော
လောဘ တက္ကာ၏ စနက်သာတည်း။

တော်တဲ့လိုချင်မှုဟူသော တက္ကာလောဘလည်း တရားသဖြင့်
မချုပ်တည်းနိုင်သူ၏ သူ၊ အလိုအလျောက်သာဖြင့် မည်သည့်အခါမှု
နောက်ဆုတ်လိမ့်မည်မဟုတ်။ “သံပရာသီး ကြီးလေ ချဉ်လေ” ဖြစ်
သကဲ့သို့ လည်းကောင်း၊ “ငယ်စဉ်က ပေါက်သော နှားသီးချို့သည်
ကြီးလေ ရှည်လေ” ဖြစ်သကဲ့သို့လည်းကောင်း၊ “မီးသည် လောင်စာ
များလေ မီးတောက်ကြီးလေ” ဖြစ်သကဲ့သို့လည်းကောင်း၊ ဤ တက္ကာ
လောဘ၏ သဘောသည်လည်း “ရလေ လိုလေ၊ ရဖန်များလေ
လောဘတိုးလာလေပင်” ဖြစ်တော့သည်။ တက္ကာလောဘ ကြီးလာ
သလောက်လည်း ခုက္ခာကြီးကြီး ရောက်ကြမည်သာ။

မန္တဘ်စကြာမင်း ဝတ္ထု။ ၂၅၅ကမ္မာ၏ အစပိုင်းလောက်က
ဘုရားအလောင်းတော်သည် လေးကျွန်းလုံးကို အနိုးရသော မန္တဘ်စကြာ
မင်း ဖြစ်၏။ တစ်နေ့သည် စကြာရတနာဖြင့် ပရိသတ် ခြေရံလျက်
ကောင်းကင်းခရီး၌ လေးကျွန်းလုံး လှည့်လည်စဉ် စတုမဟာရာစ်
နတ်ပြည်၏ ကြီးကျယ် စော်နားကြောင်းကို ကြားရရှိ အမြှေအရုံ
ပရိသတ်များနှင့် တကွေ စတုမဟာရာစ် နတ်ပြည်သို့ ချိတ်က်လေသော်
စတုမဟာရာစ် နတ်မင်းကြီး င့် ပါးက ခရီးသီးကြီးလျက် နတ်ပြည်ကို

၅၆

ရတန္ဒုဂုဏ်ရည်

ဆက်သကြ၏။ ထိအခါ နတ်စည်းစီမံကို ခံစားရသော်လည်း
တာဝတီသာနတ်ပြည်သည် ဤနတ်ပြည်ထက်ပင် အဆတစ်ရာမက
သာဇူနဲ့ ကြီးကျယ်ကြောင်း ကြားပြန်၍ တာဝတီသာသို့ ချိပ်နဲ့
လေသော် စကြာရတနာနှင့် ပရိသတ်တို့ မလိုက်နိုင်ကြဘဲ လမ်းချလပ်မှ
လူပြည်သို့ ပြန်ကြရလေသည်။ ထိအခါ တစ်ကိုယ်တည်း ကြလာ
သော မန္တာတ်မင်းအား သိကြားကိုယ်တိုင် နတ်ပြည်ကို တစ်ဝက်ခွဲ၍
လွှာအပ် ခံစားစေလေသည်။

ထိအခါ လူတို့၏ အသက်တမ်းမှာလည်း အလွန်ရှည်ကြာသော
အသချို့တန်းအခါဖြစ်၍ ပကဗ္ဗာ သိကြားပေါင်း ၃၆ ယောက်
ပြောင်းလဲသည်တိုင်အောင် ထို မန္တာတ်စကြာမင်းသည် စတေတော်
မမှုသေးဘဲ ခံစားမြဲ ခံစားနေပါလျက် နတ်ပြည်တစ်ဝက်မျှ အပ်စီးရရှု
ဖြင့် တင်းတိမ့်တော် မမှုသောကြောင့် ရောက်ခါစ သိကြားသစ်ကို
သတ်ဖြတ်လိုသော အကြံဆိုး ပေါ်ပေါက်လာသုပြင့် ထိုနတ်ပြည်မှ
ကွယ်ပျောက်၍ လူပြည်သို့ အရောက်တွင် စုတေပွဲ ဝင်ရဖူးလေသည်။
[အတက္ကဋ္ဌကထာ၊ တိကန္ဒာပါတ်၊ သက်ပွဲဝင်၊ မန္တာတုံးအတ်]

ဤဝါဘ္မားသိကြားပေါင်း ၃ ကျိုပ် ၆ ယောက် ပြောင်းလဲအောင်
နတ်စည်းစီမံကို စုရပါလျက် အားမရနိုင်သော လောဘ၏ ကြီးကျယ်ပုံ
ကို မှန်းဆသင့်တော့သည်။ ထိုကြောင့် တဏ္ဍာလောဘမည်သည်
တရားဖြင့် မချုပ်တည်းနိုင်သမျှ သူ့အလိုအလျောက် မည်သည့်အခါမှ
နောက်ဆုတ်လိမ့်မည် မဟုတ်။ တဏ္ဍာလောဘ နောက်မဆုတ်သမျှ
လည်း ပြခဲ့သော ဒုက္ခအပေါင်းမှ လွှတ်နိုင်ကြော်းမည်မဟုတ်။ ထို့
ကြောင့် နှစ်သက်ခေါင်မင်း လိုချင်တောင့်တာမှူ ဟူသော တဏ္ဍာလောဘ

ဗုဒ္ဓရှုတ်တော်ဖွင့်

၅၇

သည် အားလုံးသော ဒုက္ခအပေါင်းတို့၏ အကြောင်းရင်းခဲ့ စင်စစ်မှန်သော သမှုဒယသစွာပေတည်း။

(၃) နိဇာဓဓသစွာ။ ॥(နိရောဓ=ဒုက္ခ၏ ချုပ်ဆုံးရာ+
သမှုဒ=အမှန်) ထိုဒုက္ခအားလုံး၏ ချုပ်ဆုံးရာ အမှန်ကား နိဇာဓဓတည်း။ ထိုနိဇာဓဓ၏ ဒုက္ခမရှိပုံ၊ မည်ကဲသို့ ချမ်းသာပုံကိုမူ နိဇာဓဓကို မြင်နိုင်သော ဉာဏ်ရမှသာ ကျနှစွာ သိနိုင်ရာ၏။ သောတာပန်အဖြစ် ရောက်လျင်ပင် နိဇာဓဓ၏ အရသာကို သိမြင်နိုင်ပေပြီ။ သောတာပန်များသည် နိဇာဓဓ၏ အရသာကို ကျနှစွာ သိမြင်ပြီ; ဖြစ်၍ ရဟန္တာအဖြစ်သို့ ရောက်အောင်သာ တိုးတက်အားထုတ်ကြတော့သည်။ ပုထော်အဖြစ်သို့ ဆတ်နစ်ခဲ့သူမရှိ၊ ရဟန္တာဖြစ်၍ ပရီနိဇာဓ ဝင်စခါနီးမှာလည်း ဒုက္ခရပ်နာမ်ကို စွန်းရတော့ မည်ဖြစ်၍ ကြည်လင်ခွင်ပျတော်မူကြသည်။

နိဇာဓဓသည် ယခု ပုထော်တို့ အတွေးမျိုးဖြင့် တွေးကာ ပျင်းစရာ ဖြစ်နေလျှင် နိဇာဓဓဝင်ခါနီး၌ မည်သူမျှ ပျင်းရှိနိုင်မည် မဟုတ်ပါ။ မိမိတို့သွားမည့် နိဇာဓဓ၏ ချမ်းသာပုံကို ထိုပုဂ္ဂိုလ်မြတ်တို့၏ အာရုံး ရှင်းရှင်းလင်းလင်း သိပြီ; ဖြစ်၍သာ ရွင်ပျတော်မူနိုင်ကြပေသည်။ မိတွေးတော်ဂါတမီ ပရီနိဇာဓနဲ့ စခါနီး၌ နတ်ရော လူပါ လွမ်းဆွတ် တသု ငါ့ပဲကြီး ကျင်းပကြသော်လည်း မိတွေးတော်ကား အနည်းငယ်မျှ ဝမ်းနည်းခြင်းမရှိ၊ “သားတော် သမီးတော်များ၊ ဤအခါ မျိုးကား ငါရမည့်အခါမဟုတ်၊ ဝမ်းမြောက်ရမည့်အခါ ဖြစ်သည်”ဟု တရားချလျက် တန်ခိုးပင် ပြခဲ့ပေသေးသည်။

အမျိုးအတ် ဂုဏ်သိရှိ စည်းစီမံအားဖြင့် အထက်တန်းကျ၍ ပါရမီကြီးမားလှသော ရှင်တော်ဘုရားနှင့် သူ့တော်ကောင်းကြီးမား၏

၅၈

ရတန္ဒဂုဏ်ရည်

သွားရာလမ်းကောင်းကို ငါတို့တွေ့ အဘယ်မှာ မလိုက်လိုဘဲ ရှိသင့်
အံနည်း။ တပျော်တပါး မနားမနေ ပါရမိတွေ့ကို ဖြည့်ကာ ဖြည့်ကာ
ကောင်းစွာစိုက်စိုက် လိုက်ကြဖို့ရာ ယခုနယ်က ပြင်ဆင်ထားကြပါကုန်။

(၄) မရွှေသစ္စာ။ ။(မရွှေ=နိုဗာန်ရောက်ကြောင်း လမ်းကောင်း+
သစ္စာ=အမှန်) နိုဗာန်ရောက်ကြောင်း လမ်းကောင်း အမှန်ကား မရွှေ
ရှစ်ပါးတည်း။

မရွှေရှစ်ပါး

သမ္မာဒီပို	= ကောင်းသော အလိမ္မာ ဉာဏ်ပညာ။
သမ္မာသက်ပွ	= ကောင်းသော အကြံအစည်း။
သမ္မာဝါစာ	= ကောင်းသော စကားကို ဆိုခြင်း။
သမ္မာကမ္မာန္တ	= ကောင်းသော အမူကို ပြခြင်း။
သမ္မာအော်ဝို	= ကောင်းသော အသက်မွေးခြင်း။
သမ္မာဝါယာမ	= ကောင်းသော အားထုတ်ခြင်း။
သမ္မာသတိ	= ကောင်းသော အမှတ်ရခြင်း။
သမ္မာသမာနီ	= ကောင်းသော တည်ကြည်ခြင်း။

[အပြစ်ကင်း၍ ကုသိုလ်ကြီယာနှင့် ဆိုင်သမျှကို “အကောင်း”ဟု
ဆိုလိုသည်။]

[အောင်] အလိမ္မာဉာဏ်၊ ကောင်းအောင်ကြ၍၍၊ အမှန်ပြာပြ၊
ပြုသမျှကောင်း၊ သက်မွေးကောင်းပင်၊ ကောင်းကောင်းအားစိုက်၊ စိတ်ချွဲ
ခွဲမှတ်၊ ကောင်းမြတ်တည်ကြည်၊ ကောင်းရှစ်လီသည်၊ ဧည့်နိုဗာန်
ရောက်ကြောင်းတည်း။

ဗုဒ္ဓဂုဏ်တော်ဖွင့်

၅၉

ဘုရားရှင်၏ သန္တာန်တော်၌ “ပုံမွေ အနနသုတေသူ ဓမ္မသူ
စက္ခိ ဥပဒါဒီ၊ ဉာဏ်ဥပဒါဒီ၊ ပညာဥပဒါဒီ၊ ဝိဇ္ဇာဥပဒါဒီ၊
အာလာကော ဥပဒါဒီ”ဟူသော ဓမ္မစကြာနှင့်အညီ ဘုရားမဖြစ်မီ
ရှေးအခါက ကြားမျှ မကြားအပ်ပူးသော ဤ သစ္ာလေးပါး တရားတို့
သိမြင်နိုင်သော ပညာ၊ ဝိဇ္ဇာ အရောင်အလင်းဟူသော ဉာဏ်စရွာသည်
ဘုရားဖြစ်တော် မူခါနီးဝယ် ထင်ရှားစွာ ပေါ်လာ၏။ သစ္ာလေးပါးကို
ကိုယ်တော်တိုင် သိတော်မူပြီးနောက် ဘုသုံးပါး၌ ရှိကြသော ဝေနေယျ
သွားပါတို့ကိုလည်း ကိုယ်တော်ဘုသုံးသို့ သိကြဖို့ရာ ဟောပြဆော်မျှပေသည်။

[ယနေကာလ ဉာဏ်ထက်ဖြက်သူတို့သည် ရှေးက မသိပါးသော
အရာကို စူးစုံစိုက်စိုက် ကြံသောအခါ ထိအရာကို သိရှင်သော ဉာဏ်များ
ထင်ရှားပေါ်လာတတ်ပုံကို သတိထား၍ ဘုရားရှင်၏ သန္တာန်တော်၌လည်း
ရှေးက မရှိသော ဝိဇ္ဇာဉာဏ် ပေါ်လာပုံကို ယုံကြည်ပါကုန်။]

တိုက်တွန်းချက်။ ။ခုက္ခများစွာ သံသရာမှ လွတ်မြောက်၍
နိုဗာန် ရောက်ဖို့ရာ တဏ္ဍာလောဘကို တစ်စတစ်စ ပယ်ရှားလျက်
မရွှင်ရှုပါးတည်းဟူသော လမ်းကောင်းကြီးကိုသာ လိုက်သွားမိအောင်
သတိတရား ကောင်းစွာထား၍ ကြီးစားသင့်ကြသည်။ ထိသုံးကြီးစားရှုံး
တကယ်တမ်း တော့ထွက်၍ အားတက်သရော မလိုက်နိုင်သေးလျှင်
အီမံသုံးမရွှင်များကို ကြီးစားပါ။

အိမ်သုံးမရွှင်ရှုံးပါး

သမ္မာဒို့။ ။ဘယ်ကိစ္စုံမဆို ပြုသမ္မာကောင်းမှ မကောင်းမှ
ကံတွေသည် ငါ၏ သန္တာန်၌ အဖတ်တင်ရစ်သည်။ နောင် အခါအခွင့်

သင့်သလို ကောင်းကျိုး မကောင်းကျိုးကို ဉွှဲကြံရမည်ဟု ကဲနဲ့
ကဲ၏ အကျိုးကို နားလည်သောညာက် ဖြစ်ပါစေ။ တစ်ခါတစ်ရုံးကား
ရပ် နာမ်နှစ်ရပ် ပေါင်းစပ်၍ လူဟု ခေါ်ဆိုအပ်သော ခန္ဓာကိုယ်၏
ခုက္ခများစွာနှင့် မကောင်းပုံကို ဆင်ခြင်၍ ခန္ဓာကိုယ်၌ အပြစ်မြင်အောင်
ဝိပသုနာညာက် ဖြစ်ပါစေ။

သမ္မာသက္ကပါ။ မိမိအတွက်ဖြစ်စေ သူများအတွက်ဖြစ်စေ
စိတ်သဘောကြီးကြီးထားလျက် အပြစ်မရှိဘဲ အကျိုးများမည့် အကြံ
ကိုသာ ကြံပါ။ သူတစ်ပါးကို ပျက်စီးသွားမည့်အကြံ၊ ဆင်းရဲသွားမည့်
အကြံများကို မကြံမိပါစေနှင့်။ မေတ္တာ ကရာဏာထား၍ သနားပါ။
ဆောင့်ရှောက်ပါ။ တစ်ခါတစ်ရုံးကား “လူလုပ်ငန်း ကိစ္စစုကို ဖြတ်၍
သင့်တော်ရာအရပ်၌ (ဥပသုရက်ရည်စောင့်ကာ) ဆိတ်ဆိတ်ဖြိမ်ဖြိမ်
တရားကျင့်မည့်”ဟု ကြံပါ။

သမ္မာဝါစာ။ မိမိများဖြစ်စေ သူများဖြစ်စေ အကျိုးများမည့်
စကားကိုသာ ပြောပါ။ မူသားစကား၊ ကမ်းတမ်းသောစကား၊
အပျက်အချက် အပြောင်အလျောင် စကားနှင့် ရန်တိုက်စကားတို့ကို
မပြောမိပါစေနှင့်။ အပိုရာဝင် အပိုရာထအခါတို့၌ မိမိကျက်မှတုံထား
သော ဘုရားနှုတ်တော်ထွက် တရားစာများကို ရွတ်နိုင်လျှင် သာ၍
ကောင်းပါသည်။

သမ္မာကမ္မန္ဒာ။ မိမိများဖြစ်စေ သူများများဖြစ်စေ အကျိုးရှိသော
အလုပ်များကိုသာ ဤခန္ဓာကိုယ်ဖြင့် ပြုလုပ်မိပါစေ။ သတ်မှု၊ ခိုးမှု
စသော ကိုယ်နှင့်စပ်ဆိုင်ရာ မကောင်းမှုများကို မပြုမိပါစေနှင့်။
အပိုရာဝင် အပိုရာထ၌ ဘုရားကိစ္စ (ရေလဲ၊ ပန်းကပ်) စသည်ကို နေ့စဉ်
ပြုမိပါစေ။

ဗုဒ္ဓဂုဏ်တော်ဖွင့်

၆၁

သမ္မဘအဘဝါဝ။ ။မိမိ၏ အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းအတွက်
ပစ္စည်းရှာဖွေရာ၌ အပြစ်ကင်းပါစေ။ သူတစ်ပါး မျက်ရည်ကျမှ
မိမိဝမ်းဝမည့် အလုပ်ကို တစ်သက်လုံး ရောင်ကြည်ပါ။ စွမ်းနိုင်လျှင်
ရောင်းရေး၊ ဝယ်ရေး၌ ဆင်းရဲသများကို ဉာဏ်နိုင်သမျှ ဉာဏ်ပါ။

သမ္မဘဝါယာမ။ ။အီးပွားရှာရာ၌ ဖြစ်စေ၊ ကုသိုလ်ကိစ္စွဲ
ဖြစ်စေ၊ ဝိရိယ အမြှေရှိပါစေ၊ လောက်အီးပွားရေး ဖြစ်စေ၊ သံသရာ
ကြီးပွားရေး ဖြစ်စေ၊ မင်္ဂလာလ် နိုဗ္ဗာန်ရပါး အရေးဖြစ်စေ၊ “အေးအေး
စက်စက်နှင့် ကံစံမသလို ဖြစ်လိမ့်မည်” ဟု ကံတစ်ခုကို အားကိုးလို့
ရနိုင်ရိုးမရှိပါ။ ရေလာမြောင်းပေး ဆိုသလို ဝိရိယဖွင့် ကုညီပေးမှ
ရှုးကံတွေ အခွင့်သာ၍ သင့်ရာအကျိုးကို ပေးပါသည်။

သမ္မဘသတိ။ ။နေ့စဉ် ပြုစေနေကျဖြစ်သော ကုသိုလ်ကိစ္စွဲကို
မမေ့ပါနှင့် အမြှေသတိရပါစေ။ သေခါနီးတိုင်အောင် ကုသိုလ်ကိစ္စွဲ
သတိရနေလျှင် ဂတိကောင်းကို မူချ ရပါတော့မည်။

သမ္မဘသမာဝါ။ ။စိတ်နောစိတ်ထား တည်ကြည်ပါစေ၊ နှုတ်
အပြောလည်း စဉ်းစဉ်းစားစား သတိထားလျက် တည်ကြည်စွာ
ပြောပါ။ မျက်နှာ အနေအထားနှင့် ကိုယ် အသွားအလာ အနေအထိုင်
ပြုစ်သက် တည်ကြည်နေလျှင် မြင်သူ လူအများက ခန့်ညားကြည်လို့
လျက် (မျက်နှာအနေ မတင်းသည့်အတွက်လည်း) တစ်မျိုး ကျက်သရေ
တိုးကာ ချုပ်ခင်စရာ၊ ဖြစ်လာပါလိမ့်မည်။

ဤသို့လျှင် အီမေမှာပင် နေထိုင်ရင်း ဖြစ်နိုင်သော မဟာကုသိုလ်
အကြမ်းစား အီမေသုံးမဂ္ဂင်ရှုစ်ပါးမှ အဆင့်ဆင့်တာက်၍ ရာန် မင်္ဂလာလ်
မဂ္ဂင်များသို့ ရောက်အောင် သမ္မဘသတိ ကြီးစွာထားလျက် သမ္မဘ

၆၂

ရတန္တဂုဏ်ညွှန်

ဝါယာမဖြင့် ကြီးကြီးသားစား အားထုတ်နေကြသူတို့မှာ အိပ်ရာဝင် အိပ်ရာထုတ် ဘုရားအာရုံပြရင်း၊ ဘုရားရှိခိုးရင်း၊ ရေတော် ပန်းတော် ဆီမံတော်ကပ်ရင်း ဗုဒ္ဓါနသုတေသနမ္မဋ္ဌာန်းဖြစ်၍ ထိုကမ္မဋ္ဌာန်းတွင် မဂ္ဂင်ရှစ်ပါး ပါဝင်နေပုကို ပြပါ၍မည်။

ဗုဒ္ဓါနသုတေသနမ္မဋ္ဌာန်းရှစ်ပါး

“အမျိုးသား အမျိုးသမီး လူကြီး သူမ တစ်ယောက်သည် ဘုရားကို ပန်း ရေချမ်းတို့ဖြင့် ရှင်လန်းကြည်ဖြူ။ ပုဇော်ကန်တော့နေသည်”ဟု ဆိုကြပါစို့။ ထိုအချိန်မှာ ထိုသုတေသနကောင်း၏ စိတ်ဝယ် နိုဗ္ဗာန်ရောက်ကြောင်း လမ်းကောင်း မဂ္ဂင်ရှစ်ပါးလုံး ပါဝင်နေပုကား-
သမ္မတီး၌။ ဘုရားရှင်သည် ငါတို့လို သတ္တဝါတွေအပေါ်မှာ မေတ္တာ ကရဏာ ကြီးမှားတော်မူသောကြောင့် ငွေ ငါ ကာလကာအောင် မနေမနား တရားတော်များကိုလည်း ဟောပြ ဆုံးမတော်မူခဲ့ပေ၏။ ငါသည် ထိုတရားတော်များကို တစ်ဆင့်ကြားနေရသဖြင့် မကောင်းမူ များကို ငြောင်ရှား၍ ကောင်းမူ ကုသိုလ်များကို ပြုတတ်ပေသည်။ ရှုပ်တော်မြတ်ဘုရား၏ တရားတော်များကြောင့် ငါသည် အပါယ် င ပါးမှ လွှတ်၍ ကောင်းရာဘဝန့် နိုဗ္ဗာန်ကို အမှန်ရတော့မည်။ ဘုရားရှင်သည် ငါ၏ ကျေးဇူးတော်ရှင် အစစ်ပေတည်း။ ငါကျေးဇူးရှင်ကို ရည်မှန်း၍ ငါသည် ပန်း ရေချမ်းတို့ကို လူဒါန်းပုဇော်နေပါ တကား။ ဤသို့ စိတ်ထဲ၌ အသိဉာဏ် ဖြစ်နေခြင်းသည် သမ္မတီးမဂ္ဂင် ဖြစ်နေခြင်းပင်တည်း။

ဗုဒ္ဓဂုဏ်တော်ဖွင့်

၆၃

သမ္မာသက်ပွဲ သည်။ ။ပြခဲ့သည့် အတိုင်းပင် ဘုရားရှင်၏
ကျေးဇူးတော်များကို စဉ်းစား ကြံစည်၍ နေခြင်းသည် မိမိ၏စီတို့
သမ္မာသက်ပွဲမရှင် ဖြစ်နေ၏။ ဘုရားဂုဏ်တော်များကို ရွတ်ဆို
ရှိခိုးနေခြင်းသည် သမ္မာဝါစာမရှင် ဖြစ်နေ၏။ ပန်း၊ ရေချမ်း၊ အမွှေး
တိုင်၊ ဆီမိုးတို့ကို သန်ရှင်းအောင် သားနားအောင် လုပေအောင်
ပြုလုပ်နေခြင်းသည် သမ္မာသက်ပွဲမရှင် ဖြစ်နေ၏။ ဘုရားကိစ္စကို
ပြုလုပ်နေချိန်ဝယ် အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းအတွက် မကောင်းသော
စီးပွားရှုရမှု မရှိသောကြောင့် သမ္မာအာမိဝ မရှင်လည်း ဖြစ်နေသည်ဟု
ဆိုသင့်ပေ၏။ ဘုရားကိစ္စကို ပြုလုပ် အားထုတ်နေခြင်းသည်ပင် သမ္မာ
ဝါယာမမရှင် ဖြစ်နေ၏။ ဘုရားရှင်၏ ဂုဏ်တော် ကျေးဇူးတော်များကို
သတိရနေခြင်းသည် (ဗုဒ္ဓနသုတေသနဗုဏ်း ပွားများနေခြင်းသည်)
သမ္မာ သတိမရှင် ဖြစ်နေ၏။ (တဗြားကိစ္စကို အမှတ်မရတော့ဘဲ)
ဘုရားကိစ္စ တစ်ခုဗုံသာ စီတ်တည်နေခြင်းသည် သမ္မာ သမ္မာမရှင်
ပြစ်နေ၏။

ဤသို့လျှင် ဘုရားကို ရှိခိုးကန်တော့နေသောအခါ၊ ပန်း ဆီမိုး
စသည်ဖြင့် ပူတော်နေသောအခါ ဘုရားကို အာရုံပြု၍ ဗုဒ္ဓနသုတေ
ကမ္မာနှုန်း စီးဖြန်း ပွားများလျက် (ပုတိုးစီပိ)နေသောအခါတို့၌ ထို
သူတော်ကောင်း၏ စီတ်တွင် မရှင်ရှစ်ပါး ပါဝင်နေပါသည်။ ထို
မရှင်ရှစ်ပါးကား နိမ္မာန်ကို (မျက်စီဖြင့် မြင်ရသလို)၊ မျက်များကိုပြု
နိုင်ကြောင်း လမ်းကောင်းအမှန်ပင် ဖြစ်၏။ မှန်သောလမ်းကို

၆၄

ရတန္တဂုဏ်ရည်

မှန်မှန်သွားနေသူသည် ထိလမ်းအဆုံးတွင် နိဗ္ဗာန်ကို မြင်ရတော့မည် သာ။ ဤနေရာဝယ် ဘုရားအာရုံပြုသော မရှင်လမ်းဖြင့် နိဗ္ဗာန်မြင်ရသော “ပါသေဒဝ” ရဟန်းတော်၏ ဝတ္ထုကို သတိပြုပါ။

ပါသေဒဝ ဝတ္ထု

ရှေးတုန်းက ရဟန်းတော်တစ်ပါးသည် စေတီအပြင်ကို တဲ့မြက်လှည်းပြီးလျင် သန့်ရှင်းသော စေတီအပြင်ကိုကြည့်ကာ သက်တော်ထင်ရှား မြတ်စွာဘုရားကို အာရုံပြုလျက် နှစ်သက်သော (ပိတိ)စိတ်ဖြစ်နေ၏။ ထိအခါ မာရ်နှစ်သည် နောင့်ယုက်လိုသော သဘောဖြင့် မျောက်ညီကြီးဟန်ဆောင်၍ နွားချေးတွေကို စေတီရင်ပြင်တော်၌ ကြဖြန့်ပြေး၏။ ထိနောင့်ယုက်မူးကြောင့် ထိနေ့၌ တရားထူးရအောင် အာရုံမပြနိုင်တော့ချေး။ ဒုတိယနေ့၌လည်း နွားအိုယောင်ဆောင်၍ နောင့်ယုက်ပြန်၏။

တတိယနေ့ကား အလွန်အရပ်ဆိုးသော ယောကျားယောင်ဆောင်၍ နောင့်ယုက်စဉ် “ဒီလိုလူမျိုး ဒီနယ်မှာ မမြင်ဖူးချေး မာရ်နှစ် ဖြစ်လေသလား”ဟု စဉ်းစား၍ မေးလေရာ “မာရ်နှစ်ဟုတ်ကြောင်း” ဝန်ခံလေသည်။ “မာရ်နှစ်ဖြစ်လျင် ဘုရားရှင်၏ ပုံတော်ကို ဖန်ဆင်းပြစ်းပါ”ဟု တောင်းပန်သောကြောင့် “တကယ်တုအောင်တော့ မဖန်ဆင်းနိုင်ပါ၊ အတုလောက်သာပြပါမည်”ဟု ပြော၍ ဘုရားပုံတော်ကို ဖန်ဆင်းပြလေသည်။

ဗုဒ္ဓရဏ်တော်ပွင့်

၆၅

ထိအခါ “အတုဖြစ်သော ပုံတော်သည်ပင် ဤမျှလောက် သမ္မတယ်တော်မူသေး၏၊ အတွင်းစိတ်တော်၌ ရာဂ ဒေါသ မောဟ စသော အည်စာကြေးကင်း၍၍ သန့်ရှင်းသော ဘုရားအစ်မှာ ဘယ်လောက် သမ္မတယ်တော်မူမည်နည်း” ဟု စိတ်ထဲ၌ တွေးတောကာ လွန်စွာနှစ်သက်ကြည်ညိုသော (ပိတ္တ)စိတ် ဖြစ်လေရာ ထိပိတိစိတ်ကိုပင် စိတ် တစ်ခုပြီးတစ်ခု ပြောင်းလွှဲ၍ ဖြစ်သောကြောင့် မမြှုသော အနိစ္စ တရား၊ စိတ်တစ်ခု တစ်ခု ချုပ်ဆုံးခြင်းသည် (လူတစ်ယောက် သေဆုံးခြင်းကဲသို့) ဆင်းရဲသော ခုက္ခတရား၊ တစ်ခုပြီးတစ်ခု ပျက်နေ သည်အတွက် ခိုင်မြှုစရာ အနှစ်အသား (အသက်)မပါသော အနတ္ထ တရားဟု ပိပသုနာ ကမ္မားနှင့် ရှုလေသည်။

ထိအခါ ပိတိစိတ်တို့ အနိစ္စ ခုက္ခတ အနတ္ထဟု မြင်နေသကဲ့သို့ တစ်ကိုယ်လုံးလည်း အနိစ္စ ခုက္ခတ အနတ္ထဟု ထင်နေရကား ထိအချိန်မှာ အလွန်နက်နဲ့သော အသို့အမြင်မှန် (သမ္မာဒိဋ္ဌမဂ္ဂင်) ဖြစ်နေသောကြောင့် ထိပိတိစိတ်၏ အနိစ္စ ခုက္ခတ အနတ္ထဖြစ်ပုံကို အထပ်ထပ် အမှတ်ရနေသော သမ္မာသတိမဂ္ဂင်နှင့် တည်ကြည်နေသော သမ္မာသမာဓိမဂ္ဂင်ကို လက် မလွှတ်ဘဲ သမ္မာဝါယာမမဂ္ဂင်ဖြင့် အစဉ်တစိုက် ကြိုးစားလေရာ တခကာချင်းဖြင့်ပင် ရဟန္တာဖြစ်၍ နိမ္မာန်ကိုလည်း မျက်မှာက်ပြုနိုင် ပေါ်တော့သည်။ ထိုကြောင့် ယခုအခါ ဤရဟန်းတော်၏ ထုံးကို နှလုံးသွင်းကာ ဗုဒ္ဓနှင့်သတိကမ္မားနှင့် မဂ္ဂင်လမ်းဖြင့် နိမ္မာန်သို့ လျှော့နိုင်အောင် ကြိုးပမ်းကြပါကုန်။ [ပရိဝါအငွကထာ၊ ပက္ခတရိကန်၊ ပခ္ပကဝါရ။]

တိက်တွန်းချက်။ ။ဘုရားကို အာရုံပြု၍ စီဖြန်းရသော
ဗုဒ္ဓါနသုတေ ကမ္မာန်းသည် တရားမပေါက်သေးသော်လည်း မိမိ၏
စိတ်ကို အလွန်ထူးခြားသော ဘုရားအာရုံ၌ ချထားရသောကြောင့်
အမြဲ ဒွှေ့လန်းသော ပိတ်သောမနသုစိတ်၊ အမြဲကြည်လင်သော
သွွှေ့စိတ်များ ဖြစ်ပေါ်နေရကား ထိုသူ၏ မျက်နှာသည် အလွန်
ကြည်လင်၏။ ဤသို့လျင် ဗုဒ္ဓါနသုတေ ကမ္မာန်းသည် ကိုယ်ရော
စိတ်ပါ ချမ်းသာစေနိုင်၏။ ထိုသို့ ချမ်းသာလျင် အလွန်ကောင်းသော
ကျွန်းမာရေးကိုလည်း ရနိုင်သောကြောင့် ဤစာအပ်ကို ကြည့်ရှု၍
ဖြစ်စေ၊ စာအပ်ကို မကြည်ဘဲဖြစ်စေ၊ မကြာခဏ အားလပ်ချိန်
ရသမျှဝယ် မိမိစိတ်ကို ဘုရားအာရုံ၌ ချထားကြပါလေ။

ဘဂဝါ ဂုဏ်တော်ဖွင့်

(ကျက်မှတ်ရန်)

(၉) သော ဘဂဝါ-ထို ရွှေဘုန်းတော်သခင်၊ ရှင်တော်မြတ်
ဘုရားသည်၊ လူတိပို လူမိနာစ ကာရဏေန- အကျမြှုသဖွယ်၊
ပျောက်ကွယ် သိမ်မွှေ့၊ မမြင်တွေ့အောင်၊ ရုပ်ဆောင်ဖန်ဆင်းနိုင်သော
“အဏီမှ” ဘုန်းတော်။

စိတ်၏အလား၊ ကောင်းကင်ဖျား၌၊ ပေါ့ပါးလျင်မြန်၊ စျောန်ပုံ
ကြသွားနိုင်သော “လယိမှ”ဘုန်းတော်။

ဘဂဝါရဏ်တော်ဖွင့်

၆၇

ကိုယ်တော်သူဇ္ဈာန်, ပုံဟန်တိုင်းပြား, မနှိုင်းအားဖို့, ကြီးမားလေအောင်, ရုပ်ဆောင် ဖန်ဆင်နိုင်သော “မဟိုမာ”ဘုန်းတော်၊

ဆီးတားကျယ်ကာ, မရှိပါဘဲ, လိုရာတိုင်းပေါက်, တစ်ခဏေလောက်ဖြင့်, ကြွေရာက်နိုင်သော “ပည္ဗြိ”ဘုန်းတော်၊

အဆင်းအတန်နှင့်, ပုံသူဇ္ဈာန်ကို, စီမံဖန်တီး, တစ်ခဏေတည်းဖြင့် ပြီးစီးနိုင်သော “ပါကမ္မာ”ဘုန်းတော်၊

ကိုယ်တော်မြတ်၏, စိတ်ဓာတ်တော်မှ, စဉ်မကြွင်း, လူနာက်မင်းကို, ပိုင်နှင်းအပ်စိုး, လွမ်းမိုးနိုင်သော “ဤသိတာ” ဘုန်းတော်၊

သမာပတ်ရှာန်, အဘိဉာဏ်ကို, ဝင်စုလိုက, တစ်ခဏေချင်းပိုင်, ဝင်စားနိုင်သော “ဝသိတာ” ဘုန်းတော်၊

ကိစ္စတစ်ခု, ပြုစုတန်းပင်, ပြီးဆုံးချင်သော, ဆောလျင်မသွေ့, ပြီးဆုံးဖော်နိုင်သော “ယတ္ထကာမာဝသာယိတာ” ဘုန်းတော်၊

ရှစ်ဖော်အပြား, ဤသို့အားဖြင့်, ထင်ရှားလေဘီ, “လူသုရိယု” ဘုန်းတော်၊

ကိုလေသာရန်, ပယ်ပျောက်လှန်ဖို့, နိုဗ္ဗာန်ဖို့လ်မက်, ကိုးချက်အပြား, လောကုတ္ထရာ တရားဟူသော “ဓမ္မ” ဘုန်းတော်၊

ဟုတ်တိုင်းမှန့်စွာ, ဖြစ်ပေါ်လာ၍, ကမ္မာတိုက်ပေါင်း, သောင်းလောကဓာတ်, ပုံတင်ထပ်များ, နံစပ်သာတင်း, ကျော်စောခြင်း ဟူသော “ယသ” ဘုန်းတော်၊

ချွေမျက်နှာတော်, လက်ခြေတော်မှ, စဉ်မကြွင်း, ပင်လုံးဝင်းသည်, ပန်းမင်းအနေ, ကျော်သရေမက်လာ, စုဝေးကာဖြင့်, လွန်စွာ တင့်တယ်, သပွာ်ယ်တော်မူသော “သိရိ” ဘုန်းတော်၊

၆၈

‘ဘန္ဒရုပ်တည်’

အလိုတော်အတိုင်း၊ တောင့်တာတိုင်းပင်၊ မဆိုင်းမတွေ၊ ပြီးစီးရသည့် “ကာမ” ဘုန်းတော်

တစ်လောကလုံး၊ ဉာဏ်ရုံးကိုစား၊ အားထားဖို့ရှာ၊ လွန်စွာ ကြိုးကုတ်၊ အားထုတ်တော်မူသော “ပယတ္ထ” ဘုန်းတော်။

ဤခြောက်ဖော်ရုပ်၊ ဘုန်းတော်ဟုနှင့်၊ ပြည့်စုံတော်မူသော ဤအကြောင်းကြောင့်လည်း။

ဘဂဝါ-ဘဂဝါ ဟူသော ရုက်တော်ကြိုးဖြင့်၊ အုချိုး၍မကုန်၊ ပြဟွှေ့သုတိုင်အောင်၊ ပုံလိုင်ကျော်ကြား၊ ထင်ရှားတော်မူပေသည် တကား။

ကြည့်ရှုရန် အမိဘယ်

ဘဂဝါရုက်တော်သည် “ဘုန်းကဲကြိုးတော်မူ၏” ဟူသော အနက်ကို ပြသည်။ [ဘဂဝါ၊ ဘဂ=ဘုန်းက+ဝါ= ရှိသည်၊ ကြိုးသည်။]

အကိုဟ ဘုန်းတော်။ ။ဘုရားရှင်သည် ဖန်ဆင်းတော် မှလိုပါလျှင် ကိုယ်တော်ကို အကျမှုမှုနှင့် အလွန်ငယ်အောင် ဖန်ဆင်းတော်မှပြီးလျှင် ပရိကွဲရာ ရှစ်ပါးကို လွယ်တော်မူ၍ မှန်ညင်းစေ အတွင်း စက်ကြတော်မူ၏။ ထိအခါဝယ် သေးငယ်သော မှန်အတွင်း၌ တိုက်ရိပ်အိမ်ရိပ် ထင်နေသလို ဘုရားရှင်ကို ဖုံးမြင်ကြရ၏။ အနီး အပါး၌ ရှိနေသူတို့ မမြင်ရအောင်လည်း ကိုယ်တော်ကို ကွယ်ဖျောက် တော်မှန်း၏။

ဘဂဝါဂုဏ်တော်မျှင့်

၆၉

ကွယ်ဖျောက်တော်မူသော ဝတ္ထု။ ။ဘုရားရှင် လိုက်ထက်
တော်က “ဗက”မည်သော ပြဟ္မာမင်းကြီးသည် သူ.ကိုယ်သူ “အမြဲ
တည်၍ တန်ခိုးအကြီးဆုံး”ဟု အထင်ကြီးရုံမက “ဤလောကကြီးနှင့်
တက္က သတ္တဝါအပေါင်းကိုပင် သူ ဖန်ဆင်းထားသည်”ဟု အယုရိရှိနေ၏။
လက်အောက်ပြဟ္မာင်ယ်များကလည်း ဤအတိုင်းပင် သူ.အပေါ်မှာ
ထင်နေကြသည်။ ထိုအကြောင်းကို ရှင်တော်မြတ်ဘုရား သိတော်မျှ၍
ပြဟ္မာပြည်သို့ ကြွတော်မူပြီးလျှင် ပြဟ္မာ ပရီသတ်အလယ်တွင် ဗက
ပြဟ္မာကြီးအား “အသင်သည် ရှေ့နောက် အလုံးစုကို အကုန်မသိနိုင်”
စသော ပုပ်နိုင်နိုင်စကားကို မိန့်တော်မူသောအခါ ဖြစ်ဗာကြီး ရှုက်သဖြင့်
ကြံမိကြရာ ကြံပြီးလျှင် “အသင်ရဟန်းကြီးအား ကျွန်ုပ်တန်ခိုး သိရအောင်
ကိုယ်ဖျောက်ပြမည်”ဟု ပြောဆို၍ ကိုယ်ကို ဖျောက်စမ်းသော်လည်း
မပျောက်နိုင်ရကား မိမာန်အတွင်း ဝင်လို ဝင်၊ ပဒေသာပင်အောက်
ပုန်းလို ပုန်း၊ တစ်ကိုယ်လုံး ပုပြီးလျှင် ငတ်စုစု ဆောင်ကြောင့်ထိုင်
သော်လည်း ဘယ်နည်းနှင့်မျှ ပျောက်ကွယ်မသွားသဖြင့် အရှက်ကွဲရ
လေသည်။

ထိုနောက် ဘုရားရှင်က တစ်ပုံ “ကိုယ်တော် ဖျောက်ပြမည်”
ဟု မိန့်တော်မူပြီးလျှင် ထိုနေရာတွင်ပင် ဖျောက်လိုက်ရာ တစ်ခါတည်း
ပျောက်သွားလေသည်။ “တခြားများ ကြွသွားရောသလား” ဟု
ထင်မှတ်မည် စီးသောကြောင့်

“ဘဝ ဝါဟံ ဘယ် ဒီသွား၊ ဘဝ္မာ ဝိဘဝေသိန်း၊

ဘဝ နာဘဝိဝီး ကိုဉိုး၊ နှုန့်စ န ဥပါဒီယိုး”

ဟု ဂါထာကိုပင် ရွတ်ပြတော်မျှ၍ တရားတော်၏ အဆုံး၌

၇၀

ရတန္ဒုဂုဏ်ရည်

ပြဟ္မာတစ်သောင်းမျှ မဂ်ဖိုလ်ရကြလေ၏။ ဤသို့ အနည်းငယ်မျှ
သေးငယ်အောင်လည်းကောင်း၊ လုံးလုံးပျောက်ကွယ်သွားအောင်လည်း
ကောင်း၊ ဖန်ဆင်းနိုင်သော ဘုန်းတော်ကို “အဏီမှ” ဘုန်းတော်ဟု
ခေါ်သည်။

ဂါထာအနက်။ ။အဟံ- သင်လို ထပ်တူ, နတ် လူ ပြဟ္မာ,
သတ္တဝါတို့၏ ဆရာစင်စစ်, ပြစ်တော်မူသော ငါဘုရားသည်။ ဘဝေ-
ဖြစ်လျင် ပျက်မြှု, မလွှဲတံတွာ, သံသရာနောင်အတွင်း, ထောင်
အကျဉ်း၌။ ဘယ်-ခိုနာ သေရေး, ဒုက္ခသေားမှ, စရှုရန်စွယ်, အစ္စရှယ်
ဟု, သေးအစုကို၊ ဒီသွာဓဝ-ကောင်းဇာပိုင်နှင်း, သိမြင်တော်မူခြင်း
ကြောင့်သာလျင်။ ဘဝ္မာ-ကာမရွပ, အရှုပဟု, လောကသုံးဘုံး၊ အလုံးစုံ
ကိုလည်းကောင်း၊ ဝိဘဝေသီနံ- ဘဝကှင်းရာ, ရာကြံပါလည်း, သုံး
ဖြာဘဝံ, ကျင်လည်ရသည့်, များလှသောင်းသောင်း, သတ္တဝါအပေါင်း
ကိုလည်းကောင်း၊ ဒီသွား- ဆုံးစ ကုန်စင်, သိမြင်တော်မူသည်ဖြစ်၍။
ကိုဋ္ဌဘဝံ- လူ.ဘုံးနတ်ဘုံး၊ ပြဟ္မာဘုံးဟု, သုံးဘုံး၌ဗြာနံ, တစ်စုံတစ်ခုသော
ဘဝကို၊ နာဘိဝိုံ- စုံစုံမက်မက်, နစ်သက်ခင်မင်, လိုချင်တောင့်တာ
တော် မမှု၊ နှိုးစံ- လူ.ဘုံးနတ်ဘုံး၊ ပြဟ္မာဘုံးဝယ်, စုံစုံမက်မက်,
နစ်သက်တွယ်တာ, ဘဝတဏ္ဍာကိုလည်း၊ န ဥပါဒီယံး- ခွဲလမ်း
လွတ်ကင်း၊ အမြစ်ရင်းက, အလျင်းပြတ်စေ, ပြတ်တောက်တော်မူခဲ့
ပေသတည်း။ [မူလပလ္လာသု, ရှုံးယမကဝ်, ပြဟ္မာနံမဏ္ဍာနံကသုတ်။]

လယီမာဘုန်းတော်။ ။စိတ်၏ လျင်မြန်ခြင်းကဲသို့ ခန္ဓာ
ကိုယ်တော်ကို ပေါ့ပါ့လျင်မြန်အောင် ဖန်ဆင်းနိုင်သော ဘုန်းတော်
ဖြစ်သည်။ [စရာန်ပုံ၍ ကြတော်မူခြင်းမျိုးတည်း။]

ဘဂဝါရ၏တော်ဖွင့်

၇၁

မဟိုမသဘုန်းတော်။ ။ကိုယ်တော်ကို ပကတီ အနေထက်
ကြီးမားအောင် ဖန်ဆင်းနိုင်သော ဘုန်းတော်ဖြစ်သည်။

ကြီးမားအောင် ဖန်ဆင်းတော်ဖွင့်။ “ရာဟု” ခေါ်သော
အသုရိန်နတ်ကြီးသည် အလျှန်ကြီးမား၏။ အမြင့်အားဖြင့် ယဉ်စာ့
လေးသောင်း ရှစ်ထောင်ရှိသတဲ့။ ထို့ကြောင့် ကြီးမားသော အသုရိန်ကြီး
သည် ဘုရားရှင်၏ ဂုဏ်သတင်းတော်ကို ကြားရသဖြင့် သွား၍
ဖူးမြော်လိုသော်လည်း “လူသားဖြစ်သော ဘုရားကို ငါသွား၍ ဖူးမြော်
ရလျှင် ငုံ၍ပင် ကြည့်ရှုရလိမ့်မည်”ဟု အထင်ရှု၍ မဖူးမြင်ဘဲ နေခဲ့ရာ
ဂုဏ်တော်ကြီးမားလှသဖြင့် သင့်သလိုပင် ဖူးမြော်အဲဟု ကြံပြီးလျှင်
ဘုရားရှင်၏ အထုတော်သို့ ရောက်လာလေသည်။ မြတ်စွာဘုရားက
“မဟိုမ”ဘုန်းတော်ဖွင့် သူ့ထက် ကြီးမားအောင် ဖန်ဆင်းတော်မူလျက်
လောင်း၍ အဖူးမြော်ခဲ့တော်မူရာ လွန်စွာမြင့်မားသော အသုရိန်ကြီး
သည် တအားကုန်ဖော်၍ ဖူးမြော်သော်လည်း ဘုရားရှင်၏ အထက်
ပိုင်းကို မမြတ်နိုင်ရှာချေ။ ဤသို့ ပင်ကိုအနေထက် ကြီးမားအောင်
ဖန်ဆင်းနိုင်သော ဘုန်းတော်ကို “မဟိုမ” ဘုန်းတော်ဟု ခေါ်၏။

[၌] ရာဟု အသုရိန်ကို ပြရာ၌ “မဟိုမ”ဘုန်းတော်မဟုတ်၊
ပါရမိတော် အစွမ်းသာဟု နိုကာမှာပင် အဆိုကွဲ၏။]

ကျွန်ုတ္တော် သာသပဂ္ဂဲ့၊ စက်မတီ ကျွန်ုတ္တော်
ကျွန်ုတ္တော် လောကမာတုမ့်၊ အတွောကဝေန ဆာဒယော။

၇၂

ရတနာဂုဏ်ရည်

ဘဂဝါ- ရွှေဘုန်းတော်သခင်၊ ရှင်တော်မြတ်ဘရားသည်၊
 လူစွဲဖွေ့ဗြာ- သေးငယ်လေဟန်၊ ပုံသဏ္ဌာန်သွင်း၊ ဖန်ဆင်းတော်မူလို
 သည်ရှိသော်၊ သာသပဂက္ဗ္ဗြာ- သေးငယ်သိမ်မွေ့၊ မျှန်ညင်းစေအတွင်း၌၊
 လူတော် စီတော်- တုံ့ပြန် ထိုဗြို့၊ လူညှိလည်တော်မူလျက်လည်း၊
 စက်မတိ- ပရီကွဲရာ ရှစ်တန်၊ ကိုယ်လုံးရှုံး၊ စကြိုတွားတွား၊ ကြွား
 တော်မူနိုင်၏။ လူစွဲဖွေ့ဗြာ- ကြိုးမှားလေဟန်၊ ပုံသဏ္ဌာန်သွင်း၊
 ဖန်ဆင်းတော်မူလိုသည်ရှိသော်၊ လောကဓာတုမြို့- စကြေဝ္မာ၊ ကမ္မာအဆုံး၊
 တစ်ခုလုံး၌၊ အတ္ထဘာဝေနှင့်- ကြိုးမှားမြင့်မော်၊ ရွှေကိုယ်တော်ဖြင့်၊
 ဆာဒေယာ- အကုန် သိမ်းကျိုး၌၊ လွှမ်းဖုံးတော်မူနိုင်သတည်း။

ပကတိ ကိုယ်တော်မှာ အန္တာရာသာ ဟတ္တုဗြို့မြွေ့- တစ်ဆယ့်ရှစ်ဖိုက်
 အဖြင့်တော်ရှိ၍ အတောင်အားဖြင့် ခြောက်တောင်ခန့် ရှိ၏။ “တစ်ဆယ့်
 ရှုံးတောင် ဖြင့်တော်မူသည်”ဟု ဆိုသောစကားကို လူသား ပကတိဖြစ်၍
 အမြား လူများထက် ကြောက်မက်ဖွယ်ကောင်းလောက်အောင် မကွာမြား
 သင့်သောကြောင့် စဉ်းစားရာ၏ ဟု- ပထမ ရိုက်နှစ်အပ်သာ စာအပ်၌
 ကျမ်းကိုနိုက်ဖော်ထုတ်၍ အကျယ်မရေးသားလိုသောကြောင့် အထက်ပါအတိုင်း
 အကျိုးမျှသာ ရေးသားလိုက်သည်အတွက် “အရှိုး ဇြို့စွာတို့၌ ၁၈ တောင်
 ယူသုတိုက တစ်ဖက်၊ ၁၈ ရိုက် ယူသုတိုက တစ်ဖက်ဖြင့် ပြင်းခုန်ချက်
 ရှုန်ဗွား၍ စကားများကြသည်”ဟု ကြားရသောကြောင့် “အကျိုးလိုလို
 ဧည့်ရေလောင်း၊ ပတ်ထမ်း တွေ့”ဆိုသော စကားကုံသို့ “အများ အကျိုး
 ရှိအောင် ရေးသားရာတွင် ထိုသူများအတွက် အကျိုးဖုံးဖြစ်ရလေခြင်း”ဟု
 သံဝေး ဖြစ်ပိုပါသည်။ ယခုအခါ မိမိအယူကို အကျယ်ရေးမှပင် သင့်မည်
 ထင်သောကြောင့် ပါ၌-အန္တကထာ ဆိုစဉ်နှင့်တကွ ဉာဏ်မြင်သမျှ ထုတ်ဖော်
 ရေးပြပါအဲ။

အရပ်တော်အဆုံးအဖြတ်

၇၃

အရပ်တော် အဆုံးအဖြတ်

ဘရားရှင်၏ အရပ်တော်ကို ဗုဒ္ဓဝင်ပါဋ္ဌတော်ကြီး၏ “သောင့်သာ
ဟတ္ထူဗွေမ= ၁၆ တောင်”ဟု ဆို၏။ များစွာသော အန္တကထာတိ၌
“အန္တရသာ ဟတ္ထူဗွေမ= ၁၈ တောင်”ဟု ဆို၏။ သုတ်မဟာဝါဒိကာ၌
“ဒီဒေသ ဟတ္ထူဗွေ= ၁၂ တောင် မြင့်၏” ဟု အပရေဝါဒ ရှိ၏။ ၁၈
တောင် ယဉ်သတ္တိက ဘယ်ဝါဒကို အတည်ပြုကြသနည်း။ ၁၈ တောင်
ဟုသည် တော်တော်မြင့်သော အိမ်၏ ဓါတ်မိုးလောက်ရှိ၏။ ထိုအတိုင်း
မှန်လျှင် ဘရားရှင်ကို ဆွမ်းလောင်းလိုသောအခါ လျေကားထောင်လျက်
အတော် မြင့်အောင်တက်၍ လောင်းကြရပေလိမ့်မည်။ ဘရား အရပ်
တော်ကို စဉ်းစားကြပါလေ။

သီဟိုဇိုဂျာန်းရှိ အချို့ မထောင်တို့သည် “ဟတ္ထသွေး” အတွက်
“မိုက်” ဟူသောအန်ကို ယူ၍ “၁၈ မိုက် (မြောက်တောင်)
ရှိ၏”ဟု ယူကြ၏။ [ပထမရိုက်စာအုပ်၌ ထို သီဟိုဇိုဝါဒအတိုင်း
ရေးခြင်းဖြစ်၏၊ ဤကျမ်းက ဟတ္ထသွေးအတွက် “မိုက်” ဟူသော
အန်ကို ဝန်မခဲ့။]

အော်လက်ကောက် အမည်ရှိသော အမရိုကန်သား ဗုဒ္ဓ
ဘာသာဝင်တစ်ယောက် ရေးသားသော စာအုပ်၌ကား “ကိုတမ^၁
မြတ်ဘရားသည် ပကတိ လူအများထက် ထူးခြားစွာ မမြင့်” ဟု
ယူတို့ပြုလျက် ရေးသားလေသည်။

ထိုးဒယားပြည် သာသနာပိုင် ဆရာတော်လည်း “မြတ်စွာဘရား
အရပ်တော်သည် ပကတိလူများထက် ထူးခြားစွာမမြင့်” ဟု အကျယ်
တဝါး ဆုံးဖြတ်ထား၏။

ဤ “ရတန္ဒဂုဏ်ရည်” ကျမ်းကလည်း သူများယောင်လို့
ယောင်သည်မဟုတ်၊ ဉာဏ်ပြအပ်လတ္ထံသော ကျမ်းကန်ယုဇ္ဈိများအရ
“မြတ်စွာဘုရား အပ်တော်သည် ပကတိလူများထက် ထူးခြားစွာ
မြင့်တော်မှု” ဟုပင် ယူလိပါသည်။ [ကျေးဇူးရှင် ဆရာတော်များလည်း
ဤအတိုင်း ယူကြပါသည်။]

ထောက်ထားချက်

(၁) ဘုရား ပရီနိဗ္ဗာန်စတော်မူသည်မှာ နှစ်ပေါင်း ၂၃၆၇ နှစ်
ကျော်ခဲ့ပြီးဖြစ်၍ ထိုခေတ်က လူများသည် ယခုခေတ် လူများထက်
အနည်းငယ် ကြီးမားချင် ကြီးမားပေလိမ့်မည်။ သို့သော် ယခုကာလ
ထောင်ထောင် မောင်းမောင်း လူများထက် နှစ်တောင် သုံးတောင်
ပိုလွန်အောင်ကား မကွာခြားနိုင်ပါ။

ကျောက်စာဖက်ဌာနနှင့်စပ်၍ ရှေးဟောင်း အသုံးအဆောင်
အရိုးများကို တွေ့ရသို့ကား ဘုရားရှင် သီတင်းသုံးတော်မူပူးသော
ကျောင်းတော်တံခါးပေါက်များမှာ ယခု တံခါးပေါက်များထက် ပို၍
မကျယ်ဝန်းခြင်း၊ ဘုရား လက်ထက်တော်က သပိတ်များကိုလည်း
ငယ်ငယ်ပင်တွေ့ရခြင်း၊ ထို ရှေးက လူရိုးများမှာ ယခုလူရိုးများထက်
မကြီးမားခြင်း၊ ပဋိမသံကိုယနာတင်ရာ စရည်းပင် လိုက်ရအပေါက်၏
(အထက်အောက် အားလုံး) ၆ ပေလောက်သာရှိခြင်းတို့ကို ထောက်၍
“ဘုရားလက်ထက်က လူများသည် ယခု လူတို့ထက် မမြင့်”ဟု အယူ
ရှိကြသည်။

အရပ်တော်အဆုံးအဖြတ်

၇၂

ဘုရားရှင်လည်း ထိုခေတ်က လူအများတွင် မားမားမတ်မတ်
ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ပါးပင်တည်း။ အကယ်၍ မြတ်စွာဘုရားသည် ထိုခေတ်က
လူများထက် ထူးခြားစွာ မြင့်တော်မူအံး။ “မည်းပြာ ချုကြီး၊ နိမ့်မြင့်တဲ့
မှတ်ကုန် ပြစ် ၆ ပါး” ဟူသော အပြစ်တို့တွင် မြင့်လွန်းသော အပြစ်
ရှိရာ၏။ စင်စစ်ကား ဘုရားရှင်၏ အရပ်တော်သည် မနိမ့်မမြင့်
အဆင်သင့်ရုံသာ။

(၂) ဘုရားရှင်သည် နတ်အဖြစ် ပြဟ္မာအဖြစ်ဖြင့် တန်ခိုးပြ၍
တရားဟောမည်ဆိုလွင် ဖြစ်နိမ့်ဖွယ် ရှိပါ၏။ သို့သော် အများက
တအဲတယ့် လိုက်နာကြမည် မဟုတ်ပါ။ “နတ်ဘဲ ဟောနိမ့်မှာဖျိုး၊
ပြဟ္မာဘဲ တန်ခိုးကြီးမှာပေါ့”ဟု ဆိုကြပေလိမ့်မည်။ လူစင်စစ်မှန်း
သိဖို့ရာ မယ်တော် ဓမ္မည်းတော် ဆွဲတော် မျိုးတော်များနှင့်တကွ
သားတော် တစ်ပါး ရသည့်တိုင်အောင် ထိုနှင့်မပြီးမ ဘုရားဖြစ်ဖို့ရာ
တော့ထွက်တော်မူပါသည်။ အကယ်၍ ၁၈ တောင်မျှ အရပ်တော်မြင့်နေ
လွင် “တန်ခိုးကြီးမှာပေါ့ကွာ၊ အရပ်တော်ကြီးကိုက နည်းတာမှ
မဟုတ်ဘဲ၊ လူသားစင်စစ် ဟုတ်ချင်မှုလည်း ဟုတ်မှာ”ဟု ပြောစရာ
ဖြစ်ပေလိမ့်မည်။ [မဟာပဒါနသုတေ နိုင်ကာ]

(၃) ဘုရားရှင်သည် မင်းသားဖြစ်စဉ်က ကြင်ယာတော်
မိဖုရားလောင်း ဧရားချယ်ဖို့ရာ အခွင့်ကြုံလာ၏။ ထိုအခါ ဓမ္မးနား
ကြီးကျယ်သော မဏ္ဍာပိကို ဆောက်လုပ်စေပြီးလွင် သာကိုဝင် မင်းသမီး
များအား မင်းသားကိုယ်တိုင် ဆုလာဘ်ပေးဖို့ရန် ဓမ္မည်းတော်
သူဒွေးဒနမင်းကြီးက စီမံလေသည်။ ထိုမဏ္ဍာပ်အတွင်း၌ မင်းသားမှ
တစ်ပါး အခြားယောကုံး၊ တစ်ယောက်မျှ မှုပိုမေရ။ သို့သော်

၇၆

ရတနာဂုဏ်ရည်

မင်းချင်း ယောက်သူးတို့အား ပြောသမျှ စကားကို ချောင်း၍
နားထောင်ကြဖို့ရာ စေခိုင်းထားလေသည်။

ထိအခါ သာကိုဝင်မင်းသမီးအများပင် တစ်ချိန်တည်း ဆုလာဘ်
တော်များကို လာယုကြသော်လည်း “ယသော်ဓရ” မင်းသမီးကား
သူများနှင့် အတူမလာဘဲ တစ်ယောက်တည်း နောက်ချိန်၍ အများပြန်မှ
မိမိအခြေအရံနှင့် ရောက်လာရာ ဆုလာဘ်တွေ ကုန်သွားပြီး ဖြစ်နေ
သောကြောင့် မင်းသမီးက ပြုကြည်သော မျက်နှာထားပြင့် “ဘယ့်နယ်
လဲ၊ မောင်တော်က နှမတော်ကို မုန်းလို့ ဆုလာဘ်သနားဖို့ စာရင်းထဲ
မသွင်းဘဲ ထားတော်မူပါသလား”

အလောင်းဘူရား။ ။ “မုန်းလို့ မဟုတ်ပါ၊ နောက်ကျ
နေသောကြောင့် မရခြင်း ဖြစ်ပါတယ်”ဟု ပြောပြီးလျှင် သိန်းပေါင်း
များစွာ ထိုက်တန်သော လက်စွပ်ကို ချွေတ်၍ သနားတော်မူသည်။

ယသော်မေး။ ။ “ဒီလက်စွပ်ကို တကယ်ပဲ ယဉ်သွားရမှာပါလား”

အလောင်းဘူရား။ ။ “မောင်တော် တစ်ကိုယ်လုံးမှာ ဝတ်
ဆင်ထားတဲ့ တန်ဆာအားလုံးကိုပင် ယူနိုင်ပါတယ်”

ယသော်မေး။ ။ “နှမတော်က မောင်တော်ကို တန်ဆာမဲ့
ဖြစ်အောင် မလုပ်ရက်ပါ။ တကယ်ဆိုလျှင် နှမတော်က တိုး၍
ဆင်ပေးဖို့ တာဝန်ရှိပါတယ်”ဟု ပြောကာ ပြုးချင်သော မျက်နှာ၊
ကျော်ပြုသော လက္ခဏာဖြင့် ပြန်သွားလေ၏။ [“လလိတိပ္ဇာရ”ခေါ်
မြောက်ပိုင်း ဗုဒ္ဓဘာသာသုတေသန၏]

အရပ်တော်အဆုံးအဖြတ်

၇၇

အကယ်၍ အလောင်းတော်မင်းသားသည် သူများထက် ထူးခြား၍ ၁၈ တောင်တိုင်အောင် မြင့်ပြားအဲ၊ ယသော်စရာ မင်းသမီးသည် ထိုကဲ့သို့သော စကားမျိုးကို မပြောဆုံးတန်ရာ။ သူလို ကိုယ့်လို သက်တွေ့ချယ်မျှ ဖြစ်သောကြောင့်သာ ပြောဆုံးခြင်း ဖြစ်ရာ၏။

ထို့ပြင် အရပ်တော် ၁၈ တောင် ရှိနေလျှင် ကိုယ့်လုံးတော် ပမာဏ၏ ရှုံးပိုင်း ထက်ဝက်မှာပင် ၄ တောင်ခန်းရှိရာ၏။ ထို့မျှ ကြီးကျယ်ခဲ့သော ယခုကာလ မိန့်မများထက် အလွန်မကြီးမှားသော မိပုရားများနှင့်အတူ ထိုးနှစ်းစတော်မူလို့မှ သင့်လျော်ပါမည်လော်။ (ဤအရာ၏ တန်ခိုးတော်ဟု ဆိုကြေးမည်လား။)

(၄) “ဘုရားဖြစ်မှ အရပ်တော် မြင့်သွားသည်၊ လူတုန်းကတော့ သူလို ကိုယ့်လိုပါပဲ” ဟု ဆိုပြန်အဲ၊ ဘုရားဖြစ်ပြီးမှလည်း ထူးခြား၍ မမြင့်ပါ။ ဘုရားဖြစ်ပြီးမှ မကြောမိပင် ဥပကတ္တာဒ္ဓားကြီးနှင့် လမ်းခုံးမှာ တွေ့ဖူး၏။ ဥပက-က သပ္ပါယ်သော ရဟန်းတစ်ပါးဟုသာ မှတ်ထင်လေသည်။ [မဆိုမပဇ္ဈာသ ပါဋ္ဌာတော်၊ ရာဇ်ဝင်၊ ဖောမိရာအကုမာရသုတ်။] .

(၅) ပုဇွားတစ်ယောက်သည် ယမ်းပူဇော်ပြီးနောက် ပုဇွားတို့အား ကြွင်းကျေန်သော ယမ်းစာကို ကျွေးမှု့ရာ လိုက်အရှာတွင် ခေါင်းမြို့ခြို့၍ သစ်ပင်အောက်မှာနေသော ဘုရားရှင်ကို ပုဇွားထင်၍ အနီးသို့ ချဉ်းကပ်လေရာ ခေါင်းမြို့ခြို့ကို ဖွင့်လိုက်မှ ရဟန်းမှန်း သီသဖြင့် ပြန်သွားမည် ပြုလေ၏။ အကယ်၍ ၁၈ တောင်မြင့်အဲ၊ ထိုင်တော် မူနေသော ဘုရားရှင်သည် မစွဲလေးမြို့ မဟာမြတ်မှန် ရပ်ပွားတော်

၇၈

ရတနာဂုဏ်ရည်

လောက် မြင့်ဖွယ်ရှိသောကြောင့် “ပုဂ္ဂိုးလေလား”ဟု အထင် မမှား
ထိုက်။ [သယ်ပါ၌တော်]

(၆) ဘုရားရှင်သည် ကောသ္ခာပြည်မှ “ပါလိုလေယျက”
တောသို့ အကြွောင် တောကျောင်း၌ သီတင်းသုံး နေထိုင်ကြသော
အရှင်နှစ်ယာ၊ အရှင်ကိမ်းလာ၊ အရှင်အနရွှေ့ မထောရုံသုံးပါးတို့အထဲ
ဝင်တော်မူရာ တော့စောင့်ယောကျေားက “ရဟန်းကြီး မဝင်ပါနှင့်၊
အမျိုးကောင်းသားတွေ တရားအားထုတ်နေပါသည်” ဟု တားမြစ်လေ
သည်။ အကယ်၍ ၁၈ တောင်မြင့်ကြားအံ့၊ ထို တော့စောင့်ယောကျေား
သည် ဘုရားရှင်ကို မတားခံရာ။ [ဥပရိပဏ္ဍာသ၊ ဥပဇ္ဈိလေသသုတ်
ပါ၌တော်။]

(၇) ပဏ္ဍာသတိမည်သော ဘုရှင်သည် ဘုရားရှင်ကို မမြင်ဖူးဘဲ
သတင်းကြားဖြင့် ကြည်ညို၍ ရဟန်းပြုပြီးလျှင် ဘုရားရှင်အထဲ လာခဲ့
လေရာ ညျဉ်အခါး အိုးထိန်းသည်စရိတ္တမှာ ဘုရားနှင့် တွေ့သော်လည်း
ဘုရားမှန်း မသိသေး၊ ရဟန်းတစ်ပါးဟုသော အထင်ရှိနေသေး၏။
ထိုနောက် တရားဟောမှ သဘောကျ၍ ဘုရားမှန်း သိလေသည်။
[ဥပရိပဏ္ဍာသ၊ ဓာတုဝိဘာ်သုတ် ပါ၌တော်။]

(၈) မာဂဏ္ဍာမည်သော ပုဂ္ဂိုးသည် သမီးချောအတွက်
သမက်လိုက်ရှာလေရာ ဘုရားရှင်ကို တွေ့လေသည်။ အကယ်၍
သမီးနှင့် အရွယ် အရပ်ချင်း အလွန်အမင်း ကွာခြား၍နေလျှင်
သမက်ဖမ်းဖို့ မမှန်းတန်ရာ။ [မမှုပဒအင့်ကထာ၊ သာမာဝတီဝတ္ထု။]

(၉) ဘုရားရှင်သည် အရှင်မဟာကသုပနှင့် သက်န်းချင်း
လျှော့ ဝတ်တော်မူဖူးပါသည်။ အကယ်၍ ဘုရားရှင်သည် တစ်ဆယ့်

အရပ်တော်အဆုံးအဖြတ်

၇၉

ရှစ်တောင် မြင့်တော်မူပြားအဲ၊ အရှင် မဟာကသုပသည် ဘုရားရှင်၏
သက်နှုန်းတော်ကို ဝတ်၍မဖြစ်ရာ၊ ဘုရားရှင်လည်း အရှင်မဟာကသုပ၏
သက်နှုန်းကို မဝတ်ရုံလောက်ရာ။ [နိဒါနဝိုင်၊ ကသုပသံယုတ်၊
စိဝရသုတ် ပါဋ္ဌီတော်။]

(၁၀) ပုဂ္ဂိုလ်တော်တစ်ယောက်သည် မိမိဝတ်နေကျဖြစ်သော အဝတ်
ကို ဘုရားရှင်အား လူပူး၏။ ဘုရား ဝတ်ရုံလောက်သည်သာ။ [သုတ်
မဟာဝိုင်၊ မဟာပရီနိဗ္ဗာနသုတ် ပါဋ္ဌီတော်။]

(၁၁) ဘုရားရှင်၏ ညီတော် အရင်းဖြစ်သော အရှင်နှုန်း
(နှုန်းမင်းသား)သည် အခါတစ်ပါး၌ ဘုရားရှင်၏ သက်နှုန်းတော်နှင့်
ညီမြှုပ်သော သက်နှုန်းကို ဝတ်ရုံလာ၏။ ထိအခါ ရဟန်းတို့က
အထေးမှလသသည်ကို မြင်ရလျှင် ဘုရားဟု ထင်မှတ်၍ နေရာမှ
ထက်၏။ အနားကျမှ အရှင်နှုန်းဖြစ်ကြောင်းကို သိကြလေ၏။
ဤစကားကိုထောက်လျှင် မြတ်စွာဘုရားသည် အရှင်နှုန်းထက် များစွာ
မဖြင့်ဟု သိသာပြီ။ ထို့ကြောင့် ပါဋ္ဌီတော်၏ “စတုရရှိလောမကော်
အရှင်နှုန်းက ဘုရားအောက် လက် င သစ်သာ ငယ်သည်” ဟု မိန့်
တော်မှသည်။ [ဝိနည်း၊ ပါစိတ်ပါဋ္ဌီတော်၊ ရတန်ဝ်။]

(၁၂) လူဗြိုလောက်၌ ရှိကြသော ခြေရာတို့တွင် ဆင်သတ္တဝါ
၏ ခြေရာကို အကြီးဆုံးဟု ဘုရားရှင် ဟောတော်မှု၏။ အကယ်၍ ၁၈
တောင်မြင့်အဲ၊ ဘုရားရှင်၏ ခြေရာတော်သည် J တောင်ကျော်ကျော်
ရှိမည်ဖြစ်၍ ဆင်၏ ခြေရာထက် ကြီးရာသောကြောင့် “ငါဘုရား၏
ခြေရာသည်သာ အကြီးဆုံး” ဟု ဟောတော်မှသင့်၏။ “မူလပဲဗ္ဗာသာ၊
မဟာဟတ္ထိပဒေါပမသုတ် ပါဋ္ဌီတော်။]

(၁၃) ပရိနိဗ္ဗာန်စံတော်မူခါနီး၌ ကသီနာရုပြည်၏။ ဤ၏
အင်ကြင်းသယျာဉ် အတွင်းဝယ် မလွှာမင်းတို့၏ အသုံးပြုနေကျ
ညောင်စောင်း (ခုတင်ငယ်)ပေါ်မှာပင် လျောင်းတော်မူလေသည်။
အကယ်၍ ၁၈ တောင်မြင့်အဲ၊ ရိုးရိုးလျတို့ အသုံးပြုအပ်သော နေရာမှာ
မနေလောက်ရာ၊ တန်ခိုးတော်အရာလည်း မဟုတ်။ [ပရိနိဗ္ဗာနသုတ်
ပါဋ္ဌာတော်။]

(၁၄) ပရိနိဗ္ဗာန်စံတော်မူခါနီး၌ နတ် ပြဟာအများတို့ အဖူးမြော်
လာကြရာ ရှင်ဥပဝါကာမထောင်က ရှုံးတည့်တည့်မှ ကွယ်နေသော
ကြောင့် ဘုရားမျက်နှာတော်ကို မဖူးကြရသဖြင့် နတ်များက မထောင်ကို
ကဲ့ရဲ့ကြုံ၏။ ၁၈ တောင်မြင့်တော်မူလျှင် ထိုမထောင်က မျက်နှာတော်
ကို မကွယ်နိုင်ရာ။ [ပရိနိဗ္ဗာနသုတ် ပါဋ္ဌာတော်။]

(၁၅) ပရိနိဗ္ဗာန်စံတော်မူပြီးနောက် ဗုဒ္ဓလစစ်သူကြီးကုတော်
မဆိုကာသည် သူဆင်မြန်းနေကျဖြစ်သော “မဟာလတာ” တန်ဆာဖြင့်
အလောင်းတော်ကို ပူဇော်လေရာ ဦးခေါင်းစွဲတော်မှ ခြေဖျားတိုင်အောင်
ပုံးလွှမ်းနိုင်သည်ဟု မဟာပရိနိဗ္ဗာနသုတ် အဋ္ဌကထာ ဆိုသည်။ ၁၈
တောင် မြင့်ရိုးမှန်လျှင်၊ ထိုတန်ဆာသည် အလောင်းတော်၏ တစ်
ကိုယ်လုံးကို မဖုံးနိုင်ရာ။

ဤသို့ စသည်ဖြင့် ပိဋကတော်မှ ကောက်နှုတ်ဖွယ်ရာ များစွာ
ရှိပါသေးသည်။ ကျယ်ဝန်းမည်စိုး၍ လျှစ်လျှောပါတော့သည်။ ဤ၏
ကောက်နှုတ်ချက်များအရ “ဘုရားရှင်သည် ထိုခေတ် လူများထက်
တအုံတည့် ထူးခြားစွာ မြင့်တော်မှု”ဟု အတိအလင်း ယဉ်စိုပါသည်။
ထိုခေတ်က လူအများမှာလည်း ယခုခေတ် ထောင်ထောင်မောင်းမောင်း

အရပ်တော်အဆုံးအဖြတ်

၈၁

ရှိသူများထက် များစွာ မကွာဇားသင့်သောကြောင့် “ဘုရားရှင်၏
အရပ်တော်သည် ၁၈ တောင်မြင့်၏” စသော အယုဝါဒ ယဉ်စွဲယဉ်ဘက္
ရှာကြပါလေ။

ဘုရားရှင်သည် ဝါဝင်းသော အဆင်းတော်ရှိ၏။
ကိုယ်တော်မြတ်၏ ဝါဝင်းသော အရောင်တော်သည် ထက်ဝန်းကျင်နှင့်
တကွ အထက်သို့တက်နေရာ မောင်သောအရပ်၌ ၁၈ တောင်၊ ၁၆
တောင်ခန်း ရှိသည်ဟု ထင်ရပေသည်။ ထို့ကြောင့် ပါဋ္ဌာန်ဖြင့်
အဋ္ဌကထာတိ၌ အထက်သို့ အမြဲတက်နေသော ကိုယ်အရောင်တော်နှင့်
တကွ မှန်းဆရောက်၍ ၁၈ တောင်၊ ၁၆ တောင် မြင့်ကြောင့်ဗို
မိန့်ဆိုကြဟန် တူသည်ဟု မိမိသဘောမှာ ထင်မိပါသတည်။

အရပ်တော် အဆုံးအဖြတ် ပြီး၏။

ပတ္တိဘုန်းတော်။ ။ကြတော်မူလိုရာ အရပ်သို့ ဆီးတား
ကွယ်ကာခြင်း မရှိ၊ တစ်ခဏချင်း ကြရောက်နိုင်သော ဘုန်းတော်ဖြစ်
သည်။ ဘုရားရှင်သည် ချေချွတ်ထိုက်သော သူတ္ထဝါကို မြင်တော်မူလျှင်
နတ်ပြည် ဖြော့ဖြည့်၍ပင် ဖြစ်စေကာမူ ထိုသူ၏ထဲသို့ တစ်ခဏချင်း
အရောက် ကြတော်မူနိုင်သည်။

ပါကမ္မဘုန်းတော်။ ။အဆင်းအမျိုးမျိုး၊ ပုံသဏ္ဌာန် အမျိုးမျိုး
ကို ဖန်ဆင်းတော် မူလိုပါလျှင် တစ်ခဏတည်းဖြင့် ပြီးစေနိုင်သော
ဘုန်းတော်ဖြစ်၏။ ဘုရားရှင်သည် တစ်ခါတစ်ရုံ မြောက်ကျွန်းသို့
၌၌ဦးကိုမူပြီးလျှင် ထိုကျွန်းသားတို့၏ ဘုရှင်သဏ္ဌာန် ဖန်ဆင်းလျက်
ဖောက်သွားမှုသည်။

၈၂

ရတနာဂုဏ်ရည်

ဤသိတာ ဘုန်းတော်။ ။မိမိ၏ စိတ်တော်ကိုလည်းကောင်း၊ များစွာသော သတ္တဝါတွေကိုလည်းကောင်း အပ်စီးနိုင်သော ဘုန်းတော် ပေတည်း။ ဤ ဘုန်းတော်ကြောင့်ပင် ဘုရားရှင်ကို များစွာသော သတ္တဝါတို့က ရှိသေခန်းညားကြရပေသည်။

သိတ္တဘုန်းတော်။ ။စျောန်သမာပတ် အဘိညာဉ်ကို ဝင်စားတော်မူလိုလျင် အဆိုင်းအင့်မရှိဘဲ တစ်ခက္ခချင်းပင် ဝင်စားနိုင်သော ဘုန်းတော်ပေတည်း။

ယတ္တကာမာဝသာယိတာ ဘုန်းတော်။ ။စျောန်ဝင်စားခြင်း၊ ကောင်းကင်ပုံကြခြင်း၊ စသော ကိစ္စတစ်စုတစ်ခုကို ပြုတော်မူစဉ် ပြီးဆုံးစေတော်မူလိုသောအခါ ဆိုင်းင့်တော်မမူဘဲ ပြီးဆုံးစေလိုသည့်နှင့် တစ်ပြိုင်နက် ထိကိစ္စကို ပြီးဆုံးစေနိုင်သော ဘုန်းတော်ပေတည်း။ [ယတ္တကာမ- အလိုရှိရာ ခက်ခဲ့+ အဝသာယိတာ- ပြီးစေနိုင်ခြင်း။]

(က) ဗူးသူရိယုန်းတော်။ ။ဤ ပြခဲ့သော ဘုန်းတော် ရှစ်ပါးသည် အများပြောဆိုအပ်သော ဘုန်းတော်ခြောက်ပါးတွင် “ဗူးသူရိယ” ဘုန်းတော်ချည်းသာတည်း။

(ဂ) ဓမ္မဘုန်းတော်။ ။တစ်ထောင့်ငါးရာ ကိုလေသာ ရန်ဆူး ရန်ပြောင့်တွေကို ပယ်ရှားသုတ်သင်နိုင်သော မက င ပါး ဖိုလ် င ပါး နိုဗ္ဗာန်အားဖြင့် ဥ ပါးသော လောကုတွေရာ တရားတို့ကို “ဓမ္မ” ဘုန်းတော်ဟု ခေါ်သည်။

(ရ) ယသဘုန်းတော်။ ။ပြန်နှုံးကျော်စေသော ဂုဏ်သတင်းတော်ကို “ယသ” ဘုန်းတော်ဟု ခေါ်သည်။ ဘုရားရှင်၏ ဂုဏ်သတင်းတော်သည် သူတကာတို့ကဲ့သို့ အသိုင်းအစိုင်းတို့ဖြင့်

ဘဂဝါဂ၏တော်ဖွင့်

၈၃

မဟုတ်မမှန် လုပ်ကြ၍ ဖြစ်ရခြင်းမျိုး မဟုတ် ဟုတ်မှန်သော ဂ၏တော်ကြောင့် အလိုလို ထင်ပေါ်လျက် လူ.ပြည်လောကထက် နတ်ပြည်လောက၌ သာ၍ နှဲစပ်ကျော်စောပေသည်။ [အခြား စကြေဝါးက နတ်ပြဟာ များလည်း ဤစကြေဝါးသို့ လာနိုင်သဖြင့် နတ် ပြဟာ အချင်းချင်း ရှုတ်သတင်း ဖြန့်သောကြောင့် “စကြေဝါး တစ်သောင်း တိုင်အောင် ပြန့်န့်၏။ လူ.လောက၌ကား ထိမျှလောက် ရှုတ်သတင်း မပျော်နဲ့”ဟု ဆိုလိုပါသည်။]

(၄) သီရိဘုရားတော်။ ၁၅၂မီးအစ၌ ပြခဲ့သည့်အတိုင်း အလွန်ကြီးမှားသော ပါရမိရှင် ဖြစ်ရပေကား ဖူးမြော်၍ မဝန်ငြေအောင် လွန်စွာ သပ္ပါယ်သော ကျက်သရေကို “သီရိ” ဘုရားတော်ဟု ခေါ်သည်။ [ဗုဒ္ဓဘုရားတိကမ္မဋ္ဌာန်း စီးပြန်းသောအခါ ဤ “သီရိ” ဘုရားတော် ဖြစ်သော ရပ်ပုံတော်ကိုလည်း အာရုံပြနိုင်ပါသည်။]

ရှင်တော်ဘုရား၏ မျက်နှာဝယ် ညိုမှာ်သော မျက်ခုံးတော် နှစ်သွယ်၏အကြား၌ “ဥဇ္ဈာလု”ဟု ခေါ်အပ်သော ဆွတ်ဆွတ်ဖြူ။ သော အမွေးတော်သည် ဆန့်ထားလျှင် လက်မောင်းတစ်ဝက်ခန့် ရှည်၍ ပင်ကိုအတိုင်း ထားလျှင် ငွေနှစ်းမွှင်ကို ခွဲထားသကဲ့သို့ လက်ယာရစ်ခွဲလျက် ကျက်သရေ အလွန်ရှိပါပေ၏။ ဝါဝင်းသော အရေပေါ်ဝယ် မျက်ခုံး အမွေးတော်နှစ်ဖက်၏ မည်းနက်သော အရောင် တော်ကြောင့် ဆွတ်ဆွတ်ဖြူသော ဤဥဇ္ဈာလု မွေးရှင်တော်သည် သာ၍ ထင်ပေါ်၍ နေလေတော့၏။ ဥဇ္ဈာလု မွေးရှင်တော်၏ အောက်နားဝယ် ပဲယာ နှစ်ပက်က မျက်တောင်တော်များလည်း

၈၄

ရတန္တဂုဏ်ရည်

အထက်သို့ အဖျားကော့ကာ မွေးရှင်တော်ကို မော်၍ဖူးမြော်သလို
ထင်ရှုပေသည်။

ပဋိမြားလုံး တပ်ထားသကဲ့သို့ ခပ်မို့မို့ ထင်လင်းသည့် မျက်လုံး
တော်အတွင်းဝယ် နှစ်သွယ်သော မျက်ဖြူတော်၏ အလယ်ချက်က
မျက်နက်ဝန်းတော်မှာမူ ကုမ္ပဏီ ကြာဖြူပန်း အတွင်းမှ ပိတုန်းကလေး
များ ထွက်ပြုနေသလို တင့်တယ်ပါပေသည်။ မျက်လုံးတော် နှစ်သွယ်၏
အလယ်မှ အောက်သို့သက်သော နာတ်တော်သည်ကား မပိမပြား
ထင်ရှားပေါ်လွင်၍ မျက်နာတော်ကို တန်ဆာဆင်သလို ရှိပါပေသည်။
နှုတ်ခမ်းတော်အစုမှာ ဟသုပြဒါးရည် ပက်ဖျိန်းသကဲ့သို့ နီမြှုန်းတော်မှ
ပြီးလျင် စိန်အစဉ် စီထားသလို ထင်ရသော သွားတော်အစဉ်၏
ဆွတ်ဆွတ်ဖြူပုံကိုပင် ပြီးတော်မူသောအား ကျက်သရေချင်း ပြိုင်ယူဉ်
မည်ကဲ့သို့ ထင်ရပေသည်။ ဤသို့ အမြှုက်မျှ ပြအပ်သော မျက်နာတော်နှင့်
ကိုယ်တော်၏ ကျက်သရေတော်သည် နတ် လူ ဖြဟနာတို့၏ မျက်လုံး
ကို ဆွဲင်ထားသကဲ့သို့ ဖူးမြော်၍ မဝန်ဆိုင်အောင် ရှိပါပေသတည်။
[၅၂]အကြိမ်ရိုက် စာအပ်၌ ဘုရားရှင်၏ ကျက်သရေတော်ကို ထင်
ပေါ်အောင် ရှုံးဆရာတို့ ဖွဲ့စီအပ်သော လက္ခဏာတော်[၅၃] ဘုရားရှိခိုး
ထည့်ထားပါသည်။]

ချို့သုံးအုံ။ “ကျက်သရေ”ဆိုသည်မှာ အလူကို ဆိုလိုသည်
မဟုတ်။ မလှသောလည်း တချို့မှာ ရပ်အနေအထား အချိုးကျ၍
ဖြစ်စေ အနေအထိုင် အင့်ပြာအဆို အချိုးကျ၍ ဖြစ်စေ “ကျက်သရေ
ရှိပါပေသည်”ဟု ချိုးမှုမ်းခံကြရပေသည်။ ဘုရားရှင်ကား ပုံကို

ဘာဂဝါဂဏ်တော်မူင့်

၁၅

အဆင်းလည်း တင့်တယ်၏။ လူမဲ့ကြွေတော်မူပုံ၊ နှေထိုင်တော်မူပုံ၊
ဟောပြောတော်မူပုံ စသည်တို့မှာလည်း ရှု၍မင်း၊ နာ၍မင်းအောင်
ကျက်သရေကို ဆောင်တော်မူ၏။ ထို့ကြောင့် လူမင်း နတ်မင်း
ပြဟွာမင်းတို့၏ ပရီသတ်အလယ်၌ ထိုင်တော်မူကာ တရား ဓမ္မ^၁
ဟောပြတော်မူသော ဘုရားရှင်သည် ဝင်းစက်ညက်ညာသော အသား
အရည်ပေါ်တွင် ကြည့်လင်ပြတ်သားသော အသံတော်ကို တန်ဆာဆင်
သလို ဖြစ်ရကား၊ များစွာသော မင်းပရီသတ်ထက် ကျက်သရေ
သာလွန် ထူးခွာန် တင့်တယ်တော်မူပေသည်။

သေလသုတ်မှ ကောက်နှုတ်ချက်။ ။လလင်ငယ် သုံးရာ
လောက်ကို စာပြနေနေသော ပြဟွာကောတ်ရှိသူ “သေလ” မည်သော
ကောင်းအပ်ဆရာကြီး တစ်ယောက်သည် အခါတစ်ပါးဝယ်-ဘုရားရှင်
အကြောင်းကို ကြားရှု တပည့်သုံးရာနှင့်အတူ ဘုရားရှင်ထဲသို့
ရောက်လာလေရာ ရှင်တော်ဘုရား၏ ကျက်သရေရှိလှသော ရပ်
အဆင်းတော်ကို မြင်ရရှုဖြင့် “ဤဗျာလောက် ကျက်သရေရှိသော
အရှင့်မှာ ရဟန်းပြနေလို ဘာအကျိုးရှိမှာလဲ၊ လေးကျွန်းလုံးကို လွမ်းခိုး
ရှိ အပ်ပိုးနှင့်သော စကြာမင်းဖြစ်ပို့ရာ ရပ်လုက္ခဏာတွေ ပြည့်စုနေပါ
ကယ်၊ ထို့ကြောင့် ရဟန်းအဖြစ်၌ မနောဘဲ လူ့ဘောင်မှာနေ၍ မင်း
တကာဘတို့ ရှိခိုးဦးခိုက် ပူဇော်ထိုက်သော စကြာမင်းလုပ်တော်မူပါ” ဟု
လျောာက်ထားလေသည်။ [သုတ္တနိပါတ်၊ မဟာဝရ်၊ သေလသုတ်
ပါ့်မြို့တော်။]

ဤမျက်စီဖြင့် အလုအပတွေကို ကြည့်ရှု၍ မကောင်းစီတ်တွေ
တိုးမွား၍ အကျိုးမများသော်လည်း ဘုရားရှင်၏ သွာ်ယ်သော အာရုံကို

၈၆

ရတနာဂုဏ်ရည်

ကြည့်ရှု ဖူးမြို့ရာ၌ကား အကောင်းစိတ်တွေ တိုးများသဖြင့်
အကျိုးများလှပေသည်။ ဤမြှေလောက် ကြီးကျယ်သော ကျက်သရေတော်
အရှင်ကို ငါတို့ မဖူးမြင်လိုက်ရသည့်မှာ များစွာ ဝမ်းနည်းဖွယ်
ကောင်းလှပေသည်တကား။

(၅) ကာမဘုန်းတော်။ ။ရှင်တော်မြတ်၏ အလိုတော်ရှိလေသမျှ
လုံးဝေသုံး အကုန်ပြီးစီးနိုင်ခြင်းကို “ကာမ” ဘုန်းတော်ဟု ခေါ်သည်။
ဘရားရှင်သည် ဘရားဖြစ်၍ သတ္တဝါတို့ကို ချေချာတ်နိုင်ဖို့ရန် တောင့်တ
တော်မှဲခဲ့ရာ ထို တောင့်တတော်မှုသည့်အတိုင်း ပြည့်စုံပေသည်။

(၆) ပယ္တ္တဘုန်းတော်။ ။ကြီးမှားလွှာသော လုံးလ ဝိရိယ
တော်ကို “ပယ္တ္တ”ဘုန်းတော်ဟု ခေါ်သည်။ ဤကျမ်းအစ “စရု
ယော ယဒိဝါ တိဋ္ဌ” ဂါထာ၌ ပြခဲ့သည့်အတိုင်း နေ့ရောညွှေပါ
အားလပ်ခွင့် ရတော်မမှာဘ ဝေနေယျတို့၏ အကျိုးငှာ လွန်စွာ
အားထုတ်တော်မှုပေသည်။

ဘရားရှိခိုး ဂါထာဖွင့်

(ကျက်မှုတ်ရန်)

ဇံ နဝါဟို ဂုဏ်ဟို၊ လောကမို ကိုတွေ့ဗျာပိတာ၊
အတုလဲ ဓမ္မရာဇာန်၊ ဝန္တာမိ တိဟိ သာဒရု။
ဇံ နဝါဟို ဂုဏ်ဟို- ဤ အရဟတာ၊ အစလာသည့်၊
ကိုးဖြေသော ဂုဏ်တော်တို့ဖြင့်၊ လောကမို- ဘဝဂံ့အောင်၊ ဘုံသုံး
ဆောင်၍၊ ကိုတွေ့ဗျာပိတာ- သိမ့်သိမ့်တုန်ခပ်၊ ပုံတင်ထပ်မျှ၊ နှဲစပ်

ဘုရားရှိခိုးဂါတာဖွင့်

၈၇

ကျော်စောတော်မှထသော၊ အတူလဲ- သီလခေါင်ထိ၊ သမာဓိနှင့်၊
ကြီးဘိပညာ၊ လွန်ကဲသာ၍၊ ပြိုင်လာနှိုင်းသူ၊ အတူလည်း ရှိတော်
မမှထသော၊ ဓမ္မရာဇာနဲ့- သုံးဘုံမကိုင့်၊ သုံးထိုက် သရရှု၊ သုံးလူ
သင်းကျွဲ့၊ ဓမ္မရာမြတ်ထား၊ ရှင်တော်မြတ်ဘုရားကို၊ တိဟို-
လက်အပ်အဆွဲလို့၊ နှုတ်သံချိ၍၊ ရွင်ကြည်မနော၊ သုံးပါးသော ဒ္ဓါရ
တိဖြင့်၊ သာဒရဲ့လေးမြတ်ကြည်း၊ ရှိသောခြင်း ရှိသည်ဖြစ်၍၊ ဝန္တမိ-
ဂုဏ်တော် ထုံ့ခွဲ့မှုံး၊ ပုံတော်မှန်းလျက်၊ ချို့မွမ်းထောမနာ၊ ပဏာသွေ့တ်ကျိုး၊
လက်စုံမိုး၍၊ ရှိခိုး ကန်တော့ပါ၏ ဘုရား။

* * * *

ကြည့်ရရန် အမိပ္ပါယ

၁- အရဟံဂုဏ်တော်ကိုပင် သဒ္ဓါနည်းအရ “အရဟတာ”ဟု ဆိုသည်။

၂- “ထောမနာ”ကား ရှိုးမွှေ့ခြင်းကို ဟောသော ပါဋ္ဌာနကား။

၃- ကိုင်းကွွဲတ်ခြင်း= ရှိခိုးခြင်းကို ဟောသော “ပဏာမ” ပါဋ္ဌာနကိုပင်
“ပဏာ”ဟု ဆိုထားသည်။

ဘဝ်ဆုံးအောင်၊ ဘုံသုံးအောင်၌။ ။ဘုံဘဝတို့၏ အထက်
ဆုံးဖြစ်သော “နေဝါသညာ နာသညာယတန်”ဘုံကို “ဘဝ်” ဟု
ခေါ်သည်။ ကာမ၊ ရူပ၊ အရူပ၊ ဘုံသုံးအောင်၏ အဆုံးဘဝ်တိုင်
အောင် ဘုရားရှင်၏ သီလဂုဏ် သမာဓိဂုဏ် ပညာဂုဏ်များသည်
သူတစ်ပါးထက် ထိပ်ခေါင်ထိမျှ လွန်ကဲတော်မူပေသည်။ ထို့ကြောင့်
တို့အများပင် ဘုရားရှင်ကို ပြိုင်လာနှိုင်းလာကြပါကုန်သော်လည်း
သီလ၊ သမာဓိ၊ ပညာဂုဏ်အားဖြင့် တစ်စုံတစ်ယောက်မျှ တူတန်သူ
မရှိခဲ့ကြပေ။

သုံးသုံးမကိုင့်။ ။မင်း၊ မိဖူရားတို့၏ ဦးခေါင်း၌ ဆောင်းအပ်သော အရာကို “မကိုင့်=သရဖူ”ဟု ခေါ်၏။ နယူး၌ ရစ်ပတ်အပ်သော ဈေးမြှားကို “သင်းကျွ်”ဟု ခေါ်၏။ ဘုရားရှင်သည် ဦးထိပ်တင်ကာ ရိုသေရာဖြစ်၍ သုံးသုံးသားတို့၏ မကိုင့် သရဖူ သင်းကျွ်နှင့်တူစွာ တရားမင်းကြီး ဖြစ်ပါပေသည်။

လက်အပ်အားလုံး။ ။လက်အပ်ကို ပါဋ္ဌာလို “အားလုံး”ဟု ခေါ်၏။ ကိုယ်ဖြင့် ရှိခိုးကြောင်းဖြစ်သော ကာယ်ထဲတ်ကို “ကာယွှေ့ရဲ” ဟု ခေါ်၏။ နှုတ်ဖြင့်ခြွှတ်ဆို၍ ရှိခိုးကြောင်း ဝစ်ဝါထဲတ်ကို “ဝစ်ခွှေ့ရဲ” ဟု ခေါ်၏။ ကိုယ်နှုတ်မပါဘဲ ဘာဝနာယားသကဲ့သို့ ဘုရားဂုဏ်တော်ကို အာရုံပြုနေသော ကုသိလ်ဇော စိတ်ကို “မနေ့ခွှေ့ရဲ”ဟု ခေါ်၏။ ဂုဏ်တော် အပေါင်းဖြင့် ထုံးမြှုမ်းအပ်သော သက်တော်ထင်ရှား မြတ် ဘုရား၏ ရှုပ်ပုံတော်ကို စိတ်ဖြင့်မှန်း၍ နှုတ်ဖြင့် ချီးမြှုမ်းပြီးလျင် ကိုယ်ဖြင့် ကိုင်းသွာတ်ကာ ထိသုံးဖြာသော ခွါရတို့ဖြင့် ရှိခိုးပါ၏-ဟူလို့။

ဂုဏ်တော် ၉ ပါးကို ဆက်သွယ်၍

အကျဉ်းချုပ် အာရုံပြုနည်း

ဘုရားရှင်၏ ဂုဏ်တော်များကို အာရုံပြုလျက် ဓမ္မာန်သာတိ ကမ္မဋ္ဌာန်းကို စီးဖြန်းပွားများရာ၌ ရှေးဦး ပင့်မ သမာဓိမရသေးခင် ဂုဏ်တော် တစ်ပါးတည်းကိုသာ စွဲ၍ အထပ်ထပ် အာရုံပြုနေလျင် ပျော်မွေ့ဖွယ် ကောင်းသော်လည်း ကျဉ်းမြောင်းသော ဥယျာဉ်တွင် ကြော်ရည်စာ မကြည့်ချင်သကဲ့သို့ ထိ ဂုဏ်တော်တစ်ပါးတည်း၌ စိတ်

ဂုဏ်တော် ၉-ပါးဆက်သွယ်နည်း

၈၉

အစဉ်မပျော်မွေ့ဘဲ ပုံးလွင်နေတတ်ပါသည်။ ဂုဏ်တော် ၉ ပါးကို
တစ်ပါးနှင့်တစ်ပါး ဆက်သွယ်လျက် လွည့်ကာပတ်ကာ အာရုံပြီနောရ^{၁၁}
သောအခါ သာယာကျယ်ဝန်း၍ ပန်းမျိုးစုံသော ဥယျာဉ်ကြီးတွင်
ပျော်ပြီးရော်ရော် ဖြစ်လာသကဲ့သို့ ဘုရားဂုဏ်တော်ကို အာရုံပြီ
သူ၏ စိတ်ခာက်လည်း မပြတ်ကြည်နဲ့ စွင်မြူးချမ်းမြေးရှုံးသာမက
အတော်ကြာလျင် ဂုဏ်တော် တစ်ပါးပါး၌ သမာဓိ ရုံးနိုက်လာပါ
လိမ့်မည်။

ထိုကြောင့် ဤနည်းအတိုင်းပင် ဘုရားရှင်၏ ဂုဏ်တော်များကို
ဆက်သွယ်၍ အာရုံပြီလိုကြသော အမျိုးသားအမျိုးသမီးတို့သည် ရှုံးစွာ
မိမိ၏ သိလကို ၅ ပါးဖြစ်စေ၊ ၈ ပါးဖြစ်စေ၊ ၁၀ ပါးဖြစ်စေ၊
အထူးလုံခြုံစွာ ရှိစေရမည်။ ထိုနောက် ဆိတ်ဇြမ်သောအရပ်ကို ရစေ
ရမည်။ မိမိအိမ်မှာ ဖြစ်လျင်လည်း အားလုံးတိတ်ဆိတ်သောအား
ဖြစ်စေရမည်။ ရှုပွားတော် စေတိတော် အနီးအပါး ဖြစ်လျင်လည်း
ပွဲလမ်းအခါ မဟုတ်ဘဲ ဆိတ်ဇြမ်သောအခါ ဖြစ်စေရမည်။ သို့သော်
အမျိုးသမီးဖြစ်လျင် မည်သည်နည်းနှင့်မျှ ယုံကြည်စိတ်ချလောက်သော
အဖော်မပါဘဲ စေလို့ ရှုပွားအနှင့်၊ သို့မဟုတ် တေားသာင်ပြော်ပေါင်း
ကမ္မဘာန်းကျောင်းတို့၏ နေထိုင်၍ အာရုံမပြုသင့်ပါ။ အရှပ်ရပ် အပြစ်
ကင်းသော နေရာကောင်းကို ငွေ ချယ်ပြီးနောက် ကကယ့် ယောကိစိတ်ကို
ရောက်စေလျက် မိမိ၍မွှေ့၎ှင့် ဘုရားရှင် ရောက်တော်မူနေသကဲ့သို့
ထင်မြင်စေကာ အောက်ပါအတိုင်း အာရုံပြုပါ။

၁။ ပုံးလွင်နေတော်။ ။ဘုရားရှင်သည် အလောင်းတော်
သုမဓဓဘာဝက ဒီပက်ရာ ဘုရားရှင်ကို ဖူးတွေ့ခါစွဲ သုတ္တပါတို့ကို

၉၀

ရတနာဂုဏ်ရည်

ကယ်ဟင်လိုသော ဆန္ဒတော် ပြင်းပြလှသဖြင့် “ဗုဒ္ဓါ-ကိုယ်တိုင် သီရသောအခါဝယ်၊ ဗောဓေယျံ-သဘွေဝါတို့ကိုလည်း သီစေတော် မူမည်”ဟု အမိဋ္ဌာန်တော်မူ၏။

၂။ သူဂါတ ဂဏ်တော်။ ၂။ထိုသို့ အမိဋ္ဌာန်တော်မူခဲသည် အား လျော်စွာ အသက်ပေါင်းများစွာနှင့် စည်းစီမံပေါင်းများစွာတို့ကို စွန့်တော်မူလျက် သတိတရားကြီးစွာထားပြီးလျင် အမှားမရှိအောင် ဉာဏ်ဖြင့် ရှောင်၍ ပါရမိတော်များကို ဖြည့်ကာ ဖြည့်ကာ ကောင်းစွာ ကြတော် မူခဲသည်။

၃။ ဝိဇ္ဇာစရဏ သမ္မတရဏတော်။ ၃။ထိုကူးသို့ ပါရမိဖြည့်၍ ဘုရားဖြစ်တော်မူမည် ဘဝ၌ သီလတောင့်ခြင်း၊ လူမြှို့ စောင့်စည်းခြင်း စသော ကိုယ်ကျင့်တရား စရဏ ဘျာပါးနှင့် ပြည့်စုတော်မူရကား ဘုရား မဖြစ်မီ ကဆုန်လပြည့် ဉာဏ်ဦးယံဝယ် ရှေးဖြစ်ဟောင်းကို အောက်မေး နိုင်သော ပုံမွေနိုင်ပါသာနှင့် ဉာဏ်တော်သန်းခေါင်ယံဝယ် နတ် ပြဟွာ လောကရှိ သဘွေဝါများနှင့် ငရဲပြီးစွာ သဘွေဝါဟူသမျှကို မြင်နိုင်သော ဒီမွေစက္ခဉာဏ်တော်၊ မိုးသောက်ယံဝယ် ကိုယ်တော်၏ သန္တဘန်၌ ကိုလေသာ ဓာတ်ခါး ဓာတ်ငွေ့များ လုံးဝ ခြောက်ခန်း စေနိုင်သော “အာသဝက္ခယ” ခေါ် အရဟတ္ထမင် ဉာဏ်တော်ဟုသော ဉာဏ်တော်ကြီးများ အဆင့်ဆင့် ပေါ်ပေါက်လာပါသည်။

၄။ အရဟံ ဂဏ်တော်။ ၄။ထိုဉာဏ်တော်များကြောင့် ဘုရားရှင်၏ စိတ်တော်အစဉ်သည် ကိုလေသာ အနောက်အကျော့မှ ကင်းစင်းသဖြင့် အမြှေကြည်လင်တော်မူပါသည်။

ဂဏ်တော်၉-ပါးဆက်သွယ်နည်း

၉၁

၅။ သမ္မာသမ္မာ၍ ဂဏ်တော်။ ။ထိကဲသို့ ကြည်လင်သော
စိတ်တော်အစဉ်ဝယ် တွယ်၍ မကြာမကြာ ဖြစ်ပေါ်လာသော ဉာဏ်
တော်ကား သိမ္မယ်ဟူသမ္မာကို တစ်စွန်းတစ်စွမျှ မကျွန်းအောင် လုံးဝ
ကုန်စင် သိမြင်တော်မူနိုင်ပါသည်။

၆။ လောကဝိဒု ဂဏ်တော်။ ။ထိကဲသို့ ကြီးကျယ်သော
ဉာဏ်တော်ကြီးက စိတ်တော်အစဉ်ဝယ် တွယ်၍ မကြာမကြာ
ပါဝင်သောကြောင့် ရှင်တော်မြတ်ဘရားသည် ကမ္မာလောကဓာတ်
အရပ်ရပ်ကိုလည်းကောင်း၊ သတ္တဝါ အနှစ်ကိုလည်းကောင်း၊ ရပ်နာမ်
ဓမ္မ သခ္၏ရလောကကိုလည်းကောင်း သိမြင်တော်မူပါသည်။

၇။ အနတ္ထရောပုဂ္ဂိုလ် အမ္မသာရထိ ဂဏ်တော်။ ။သတ္တ
လောက (သတ္တဝါဟူသမ္မာ၏) လိုအင်ဆန္ဒနှင့် သဒ္ဒိ ပညာ စသော
ကူးနှေ့တို့၏ အနာအရင့်ကို နှိုင်းချင့် ခွဲခြမ်း သိစွမ်းတော်မူရကား ထို
သတ္တဝါအများ၏ အလိုကျအောင် သင့်လျော်သော တရားတော်ကို
ဟောပြာ ပြသ ဆုံးမတော်မူနိုင်ပါသည်။

၈။ သတ္တာအေဝနာသနာနဲ့ ဂဏ်တော်။ ။ထိကဲသို့ မိမိတို့
အလိုလိုက်၍ အကြိုက်ကျအောင် ဟောပြာဆုံးမတော်မူသော ဘရား
ရှင်ကို ဆရာမတင်လျှင် ဘယ်လို ပုဂ္ဂိုလ်မျိုးကို ဆရာတင်တော့မည်
နည်း။ ဘရားရှင်သည်သာ မိမိတို့၏ ဆရာစင်စစ် ဖြစ်တော်မူပေသည်။

၉။ ဘဂဝါဂဏ်တော်။ ။ထိကဲသို့ လူရော နတ်ပါ
ဖြဟ္မာမလပ် အရပ်ရပ် ဆုံးမ၍ ယဉ်ကျေးကြသော သတ္တဝါတို့၏

တစ်ပါးတည်းသာဖြစ်သော ဆရာသခင် ဘုရားရှင်၏ ဘုန်းတော်၊
ဉာဏ်တော်၊ ကျက်သရေတော်၊ ကန်ခိုးတော်ကြီးမားပို့ကို အာရုံပြု၍
ကန်နိုင်ဖွယ် မရှိတော့ပြီတကား။

အားတက်ဖွယ်။ ॥ထိမျှလောက် ထူးခြားသော ဘုရားရှင်ကို
ကိုးကွယ် ဆည်းကပ်မိကြသည်မှာ မိမိတို့ ရွှေးကဲ ကောင်းလှပပြီ။
ထို ဘုရားရှင်၏ ဂုဏ်တော်များကို အာရုံပြုနေရ၊ အောက်ခံနေရ၊
သည်မှာ စိက်စက် ချမ်းသာလှပပြီ။ ဘုရားရှင်ကို ရည်မှန် သွေကို
လျှော့နိုး ပုံဖော်နေရသည်မှာ အကျိုးကြီးမားလှပပြီ။ ထိုဘုရားရှင်
ဂုဏ်တော်များကို အာရုံပြုလိုက်ရလျှင် မိမိသွေ့နှင့်
အနောက်အကျိုးကင်းဝေးစေလျှက် ကုသိုလ်စိတ်တွေ များလှသောကြောင့်
အထပ်ထပ် အာရုံပြုနေပါမှ ကိုလေသာဆတွေ နည်းပါးသည်ကို
နည်းပါးပေလိမ့်မည်။ ထုံးဝ လွတ်လပ်ခွင့် မရေသေးသော အိမ်ရှင်တို့ကား
အကျင့်ကိစ္စ အားလပ်တိုင်းမှာပင် သန္တုရှင်းသော အဝတ်တို့၊ ဝတ်ဆင်ပြီး
လျှို့ ဘုရားရွှေ့တော်မှာ ဖြို့စွဲ၊ သို့မဟုတ် ဆိတ်ပြိုမြင်သော ပို့မခန်းမှာ
ဖြစ်စေ ပြီ့သက်မွေးမှုလှက် ဘုရား ဂုဏ်တော်ကျော်တို့ အသေသာကို
အာရုံပြုကြပါလေ။ အာရုံမပြုတတ်သေးပါလျှင် အားလပ်ခွင့် ရချိန်မှာ
ဤဂုဏ်တော် ဒဲ ပါးလုံး ဆက်သွယ်၍ အာရုံပြုနည်းကို ကြည့်ရ
ခွတ်ဖတ်နေကြပါကုန်။ လူမှုရေးရာ ကိစ္စ များပြားလျှ၍ အချိန်မရ
လျှင်လည်း ဂုဏ်တော် တစ်ပါးပါးကို စိတ်ထဲမှာစွဲ၍ အလုပ်လုပ်ရင်း
အာရုံပြုနေပါလျှင် လောက သံသရာ နှစ်ဖြာသော အကျိုးများကို
ရနိုင်ပါသည်။

ဂုဏ်တော်၏အကျိုး

၉၃

ဂုဏ်တော်ကို အာရုံပြု၍ အကျိုးရသော
မိဖုရား စောလုံ ဝါး

ပုဂံပြည် “နရသီဟပတေ့”မင်း၏ “စောလုံ” မည်သော
မိဖုရားသည် အပြစ်ကင်း၍ ကောင်းခြင်းအပို့ လက္ခဏာ အသွင်အပြင်
နှင့် ပြည့်စုံသောကြောင့် မိဖုရားအများတွင် ဘရင်အဖြတ်နှင့် ဆုံး
မိဖုရားတစ်ဦးပေတည်း။ ထိမင်းသည် နောက်အခါးမြောင်းမြောင်း
တွင် စုနှစ်းတော်တည်၍ မောင်းမ မိသုသံ အကြွော့အများနှင့်အတူ ရေ
ကဓားတော်မူမြဲ ဖြစ်၏။ အခါတစ်ပါးဘတ် ပိဿာစောလုံကို ကျိစယ်
လိုသဖြင့် မျက်နှာ ဆံပင်ပါမကျိန် တစ်ကိုယ်လုံး၊ ပုံချွေ့ဝေးအင် ရေဖြင့်
ပက်စေတော်မူသည်။

စောလုံ မိဖုရားလည်း ကျိစယ်မာကြုံကို အပြစ်ဟု လင်မှား၍
ရနိုင်းယား၌ ပြီးလျှင် “မိန်းမတို့သွေ့တော် သာမန်အပြစ်မျိုးဖြင့် အငြိုး
ကြီးတတ်သည် အားလော်စွာ”၊ မျှော်းနာသောကြောင့် ဗျာတော်ဖွဲ့
တွင် အဆိပ်ခတ်၍ ဆရိတ်သောကွဲ အားလုံး။ ဘုရင်မင်းလည်း ပွဲတော်
မတည်သေးဘဲ ဇွေးကို စေ့ချွေ့အောင် ဘုရင်တစ်ခုအောင်း ဇွေးလေသာရှိကို
မြင်၍ ပွဲတော်လက်သုကို စေ့လေး အသာအခါး မိဖုရားအော်အပေါ်
ကျော်ရောက်၏။ မိမိ ကို ပြန်လည် ပြန်လည် “မိမိကို ကာင်ကိုယ်လှုံး
စိအောင် ရေပက်စေ ဖျက်” အရှင်၏ချွေးသောကြောင့် မကျော်သည့်
အတွက် အသာ့သော သာ့ အတွက်၏။ ဟာ ခြော်လေသာင်းကောင်း
ခင်းသာအနှင့် သေး၊ ပျော်း၊ ပျော်း၊ မျှော်း၊ မျှော်းအားလုံး၊ အတွက်း
အား ပေါ်း၊ ပေါ်း၊ ပေါ်း၊ ပေါ်း၊ ပေါ်း၊ ပေါ်း၊ အား အဖြတ်နှင့်ဆုံး

မိဖုရားကိုပင် ဆောက်ထားတော်မမူဘဲ ပန်းပဲသမားကိုခေါ်၍ သံကျုပ် စင် (ကျုပ်ခိုးစင်)ကို လုပ်ဖြော်လျှင် “မီးရရဲ့ငြိသော ကျုပ်စင်ပေါ်တင်၍ သတ်စေ” ဟု အမိန့်ချမှတ်လေသည်။

မိဖုရားလည်း ပန်းပဲသမားကို ဧရွာင်များစွာပေး၍ ခုနစ်ရက် ကြာအောင် ကျုပ်စင်ကို ပြုလုပ်ဖြော်လျှင် တရားနာ၍ နေရာညျဉ်ပါ သီလကို ဆောက်တည်လျက် ဂု ရက်လုံး ဘုရားရှုက်တော်၊ တရား ရှုက်တော်၊ သံယူရှုက်တော်များကို ရွတ်ဖတ် အာရုံပြု၍ နေလျက် ဂုရက် စွေသောအခါ ရရဲ့ငြိသော သံကျုပ်စင်ထက်သို့ မကြောက်မရှု၊ တက်လေရာ အလွန်အေးမြ မွှေးကြိုင်လှသော ဂေါသီတ စန္ဒကူးကို ထည့်ခတ်လိုက်သလို တစ်ခါတည်း မီးငြိမ်း၍ သွားလေသည်။

ဤနည်းအတိုင်း ရတနာသုံးပါး၏ ရှုက်တော်များကို အာရုံပြု နေမှုကြောင့် သုံးကြိမ်တိုင်အောင် ထပ်ကာထပ်ကာ မီးငြိမ်းပြီးနောက် “ချမ်းသာခွင့် ရမည်မဟုတ်လျှင် တခကာချင်း လောင်ကျွမ်းစွေတော့” ဟု မိတ်ကို လျှော့ချ အမိန္ဒာန်သည် အခါကျေမှု တစ်ခကာချင်း ကျယ် ပျောက်ရရှာလေ၏။ မိဖုရားမရှိသည့်နောက် ဘုရင်လည်း စက်တော် ခေါ်ရာ၍ ကယောင်ကတမ်းဖြစ်ပြီးလျှင် မိဖုရားကိုတမ်းတ၍ နေရစ် ရှာလေသတည်။ [ဤပတ္တု၌ ရာဇ်ဝင်ဆရာတို့ယူပုန်း အနည်းငယ် ကွဲလွှဲ၏။ တွေ့ဖူးသောစာအတိုင်း ရေးသားလိုက်သည်။]

အထူးသတိပေးချက်။ ။ဤဗြို့ပြဆိုခဲ့ပြီးသော စကားအစဉ်ဖြင့် ဘုရားရှင်နှင့်စပ်၍ တတ်သိနားလည်ထိုက်သော အချက်များကို အထိုက်အလျောက် နားလည်လောက်ပေပြီ။ ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်တို့သည်

ဂုဏ်တော်၏ အကျိုး

၉၅

သက်တော်ထင်ရှား ဘုရားရှင်ကို ရည်မှန်းလျက် ဆွမ်း၊ ရေချမ်း၊ ပန်း၊
ဆီမိုး၊ နဲ့သာတိုင် စသည်တို့ကို ပူဇော်လေ့ရှိကြ၏။ ထိုသို့ ပူဇော်ရာ၌
ဝတ်ကျေ တန်းကျေ အိမ်နီးချင်း ရှိသော် သဘောမထားသဲ ရှုပ်ပုံတော်၊
စေတိတော်ကို ပူဇော်သောအခါ ဘုရားကျောင်းတော်ကို သွား၍
သက်တော်ထင်ရှား ရှင်တော်ဘုရားအား လူဒါန်းပူဇော်ရသကဲ့သို့
စိတ်ထဲ၌ ထင်ယောင် ဖြင်ယောင် ဖြစ်လာအောင် ပူဇော်ရ၏။
ထိုသို့ ပူဇော်ရာဝယ် ဆွမ်းကို နေလွှဲသောအခါ ပူဇော်လျင် အပြစ်
တင်လေ ရှိသကဲ့သို့ ထိုအတူ မဗ္ဗာင်သောအခါ မဗ္ဗာင်သော နေရာ
မဟုတ်ဘဲ “နေ့လယ်ကြောင်တောင်အခါ ဆီမိုးပူဇော်မှုကို ပြုသင့်သည်”
ဟု မှတင်ပေ။

ထိုပြင် ရှုပ်ပွားတော်တည်ရာ ရုလိုက်၊ အာရုံခံရာ တန်ဆောင်း၊
စေတိရင်ပြင်တော် စသည်၌ ဖယောင်းစက်တွေ ဗရပွဲကျအောင်
ပူဇော်မှ၊ ပန်းတွေကို ဖရိုဖရဲ့ ပစ်ထားခဲ့မှာ၊ ရေများကို ပုပ်နံအောင်
ရက်ရည်းလများ ထားမှုကို ယခုအခါ တန်ခိုးကြီးသော ဘုရားတိုင်းမှာ
လိုပင် တွေ့မြင်ရ၏။ ထိုအမှုများကို မိမိတို့ အိမ်မှာပြုလျင် ကျေန်ပိန်း
ကြမည် မဟုတ်ပါဘဲလျက် ဘယ်အတွက် ဘုရားရှင်နှင့် စပ်သော
အဆောက်အအုံမှာ ပြုပိုကြ၊ ပြုရက်ကြပါလိမ့်မည်နည်း။ ထိုကြောင့်
ပန်း၊ ဆီမိုး စသည်ကို ပူဇော်ရာ၌ မိမိတို့၏ ပစ္စည်းဝတ္ထုအတွက်
ဘုရားနှင့်စပ်သော အဆောက်အအုံ၌ မည့်မပေစေဘဲ ပူးမြှင့်သူ
လူများကို သခြား တို့ပွားအောင် သားနားသပ်ရှုပ်စွာ ပူဇော်ကြမှသာ
နောင်သံသရာ၌ အကျိုးပေး စင်ကြယ်နိုင်ပါသည်။

ထိုပြင် ဘရားနှင့်စပ်သော အဆောက်အအုံများ၏လည်း ခမ်းနား
သပ်၍ပုံသဏ္ဌာန် ဝတ္ထုမှုတစ်ပါး တို့လိုမြိုက်စ မလှပသော ပစ္စည်း ဝတ္ထု
မြို့သာ ပို၍ ကျက်သရေရှိရာသောကြောင့် ဝါစံယောက်တည်း
မဟတ်နိုင်လျှင် လူအများ စပါင်း၍ ကြီးကျယ်ခမ်းနားသော ဘုရား
ကျောင်း၊ စေတီတော် စသည်များကိုသာ တည်ထားကိုးကွယ်ခြင်း၊
ကြည်ညိုဖွယ် မဖြစ်လောက်အောင် ပျက်စီးယိုယျင်းနေသော ဘုရား
ကျောင်း စသည်များကို စပါင်းပြုပြင်ခြင်း၊ ရှိပြီးနေရာများ၏ နောက်ထပ်
တည်ထားမည့်အစား မရှိသေးသော နေရာဝယ် တည်ထားကိုးကွယ်ခြင်း
စသည်တို့ဖြင့် အရည်ကို မြင်မြတ်၍ ပုံဇော်ကိုးကွယ် သင့်ကြသည်။

အများ။ ။ယခုအခါ တရာ့၊ ကိုးကွယ်ပုံမှာ မိမိအတွက်
ကုသိုလ်ရမှု တစ်ခုကိုသာ ရည်ရွယ်ဟန်တူ၏။ ဘာသာ၊ သာသန
အသရေရှိမှုကို ရည်ရွယ်ဟန်မတူ။ ထိုကြောင့် ထိုသူ၏ အလှဝတ္ထု
ပူဇော်ကိုးကွယ်မှုအတွက် အမျှေး၊ ဘာသာ၊ သာသနမှာ ဂုဏ်မတက်ဘဲ
ဂုဏ်ပျက်ရလေသည်။ ယခုခေတ်သည် သူတစ်ပါးအလုပ်ကို ဝေဖန်ကြ
သော ခေတ်ဖြစ်၏။ ထိုကြောင့် ပုံစံဘာသာဝင်တို့သည် မိမိတို့၏
ရှင်ပြု ရဟန်းခဲ့ ဘုန်းကြီးပျုံ စသော အလုပ်တို့၏ သူတစ်ပါး၏
ဝေဖန်ခံနိုင်အောင် ပြုပြင်ကြဖို့ရန် ဟိုက်တွန်းလှသည်။

တရားဂဏ်တော်ဖွင့်

၉၇

တရားဂဏ်တော်ဖွင့်

(ကျက်မှတ်ရန် ပါဋ္ဌာန်)

သွာကွာတော့ ဘဂဝတာ မမွှာ၊
 သန္တိန္တိကော့၊ အကာလိကော့၊
 ဟောပသီကော့၊ ဉာပနေယျိကော့၊
 ပစ္စုံ ဝေဒီတဗ္ဗာ ဝိညာ္ပါ။

* * * * *

ကြည့်ရှုရန် အဓိပ္ပာယ်

ဘဂဝတာ မမွှာ— ကား ဂဏ်တော်ကို ပြသော ပါဋ္ဌာန်တိ
 “ဘုရားဟောအပ်သော တရား”ဟု တရားနာမည်တော်ကို ပြသော
 စကားတည်း။ ထိုပြင် “တရား”ဟူသော အသုံးအနှစ်းလည်း ပို့ဆောင်ခြင်း
 အနက်ကို ဟောသော “ဓရ”ဟူသော ပါဋ္ဌာန် ကူးပြောင်းခဲ့ဟန်
 တူသောကြောင့် “တရား”ဟု မရေးဘဲ “ဓရား”ဟု ရေးလျင် သာ၍
 ကောင်းမြတ်ဖွယ်ရှိ၏ဟု ယူဆကြသည်။

တရားဂဏ်တော် ၆ ပါး

၁။ သွာကွာတ	ဂဏ်တော်
၂။ သန္တိန္တိက	။
၃။ အကာလိက	။
၄။ ဟောပသီက	။
၅။ ဉာပနေယျိက	။
၆။ ပစ္စုံ ဝေဒီတဗ္ဗာ ဝိညာ္ပါ	။

၉၈

ရတန္တဂုဏ်ရည်

သွာက္ခာတ၊ ဂဏ်တော်ဖွင့်

(ကျက်မှတ်ရန်)

ဘဂဝတော့—ထို ဧရာ့သန်းတော်သူခင်၊ ရှင်တော်မြတ်ဘုရားသည်၊
ဓမ္မ္မာ—မင်္ဂလာလိနိမ္ဒာန်၊ ဓမ္မကွန်ဟု၊ ဆယ်တန်သော တရားတော်မြတ်ကို၊
သွာက္ခာတော့—ကြားနာရုံပင်၊ အပူစင်၍၊ ကျင့်လျင် ချမ်းသာ၊ ကျင့်ပြီး
ခါလည်း၊ လွန်စွာပြုမ်းချမ်း၊ နိမ္ဒာန်နှင့်နှင့်၊ စခန်းသင့်အောင်၊ မှန်းလင့်
ရည်ရွှေ့၊ ကောင်းစွာဟောတော်မူအပ်ပါပေ၏။

* * * * *

ကြည့်ရှုရန် အမိမ္မယ်

သွာက္ခာတ၊ ဂဏ်တော်သည် “ကောင်းမွန်စွာ ဟောတော်မူအပ်”
ဟုသော အနက်ကို ပြု၏။ [သု+အက္ခာတ၊ သု=ကောင်းစွာ+ အက္ခာတ=
ဟောအပ်၏။]

မင်္ဂလာလိနိမ္ဒာန်၊ ဓမ္မကွန်။ ။မင်္ဂလာလိနိမ္ဒာန်၊ နိမ္ဒာန်
။၊ ဓမ္မကွန်ဘုရား၊ ခေါ်သော ပိဋကတ် ၁၊ ပေါင်း ၁၀ ပါးတည်း။

မင်္ဂလာလိနိမ္ဒာန်

နိမ္ဒာန်၊ ပါး

- (၁) သောတာပတ္တိမင်္ဂလာ
- (၂) သကဒါဂါမိမင်္ဂလာ
- (၃) အနာဂတ်မင်္ဂလာ
- (၄) အရဟတ္တိမင်္ဂလာ

- (၁) သောတာပတ္တိနိမ္ဒာ
- (၂) သကဒါဂါမိနိမ္ဒာ
- (၃) အနာဂတ်မိနိမ္ဒာ
- (၄) အရဟတ္တိမိနိမ္ဒာ

ဤစကားအရ ယခုပြုအပ်လတ္တံ့သော ဂဏ်များနှင့် ပြည့်စုံသော
တရားဟုသည် ဘုရားရှင်ဟောတော်မူအပ်သော ပိဋကတ်ပါဉိုတ်၊
အဋကထာ အစဉ်နှင့် မင်္ဂလာလိနိမ္ဒာန်၊ နိမ္ဒာန်တရား များသာ

သွာက္ခာတရုက်တော်ဖွင့်

၆၉

ဖြစ်သည်ဟု မှတ်ပါ။ စာအပ်ပေစာတို့သည် ထိတရားတော်များကို
မှတ်သားထားရာ “တရားဘဏ္ဍာတိက်”များသာတည်း။ “ဓမ္မစေတီတော်”
ဟူလည်း ခေါ်၏။ ထိတရားတော်များကို ပိုချသော ပုဂ္ဂိုလ်များကား
တရားဘဏ္ဍာတိက်ကို စောင့်သော ဘဏ္ဍာတိုးများ ဖြစ်၏။

ကြားနာရုပင်၊ အပုဒင်၍။ ၁၍၂၈တော်ဘုရား၏ တရားတော်
များသည် ၁- ကြားနာရခြင်း တည်းဟူသော အစ၏ ကောင်းခြင်း၊
၂- ကျင့်ကြ အားထဲတိခြင်း တည်းဟူသော အလယ်၏ ကောင်းခြင်း၊
၃- ကျင့်ပြီးသောအခါ တရားထူးကိုရှု၍ ဒုက္ခခပ်သိမ်း အေးပြီးရာ
နိဗ္ဗာန်ကို မြင်ရခြင်းတည်းဟူသော အဆုံး၏ ကောင်းခြင်းများနှင့်
ပြည့်စုစွဲကား မကျင့်နိုင်သေးစေကာမူ ကြားနာရုပျုဖြင့် ဟုန်းကနဲ့
ထနေသော ကိုလေသာ မီးပါကြီးများကို ပြီးစေနိုင်ပါသည်။

ကိုလေသာမီး ၁၀ ပါး

- ၁။ လောဘ = လိုချင်မူမီး။
- ၂။ ဒေါသ = စိတ်ဆိုးမူမီး။
- ၃။ မောဟ = မသိ မလိမ္မာမူမီး။
- ၄။ မာန = မာနကြီးမူမီး။
- ၅။ ဒီ၌ = အယူမှားမူမီး။
- ၆။ ဝိစိကိစ္စာ = ဘုရား တရား သံယာ ကံ- ကံ၏ အကျိုးများ၏
ယုံမှားမူမီး။
- ၇။ ထိန = အပ်ချင်အားကြီး ထိုင်းမိုင်းမူမီး။

- ၈။ ဥခ္စာ = ပျော်လွင်မူ မတည်ကြည်မှုမီး။
 ၉။ အဟိရိက = အကုသိုလ် ဒစရိက်မှ မရှက်မှုမီး။
 ၁၀။ အနောတ္ထပ် = ဒစရိက်မှ မကြောက်မှုမီး။

ဤကိုလေသာဆယ်ပါး မီးပူကြီးများသည် ငါတို့ ပုဂ္ဂိုဇ်များ၏ သုန္တဘန်၍ လောင်မှန်းမသိ လောင်ကျမ်းလျက်ရှိရာ တစ်ခါ တစ်ခါ သိသိသာသာ အပြင်းအထန် လောင်ကျမ်းကာမှ “**ညှိ တယ်ပုတဲ့ မီးပါတကား**”ဟု အထင်အရှား သိကြရလေသည်။

လေဘမီး လောင်ပုံ။ ॥ဘိက္ခာနှစ်မ တစ်စု သိမ်တွင်းသို့ ဥပုသပြုသွားကြရာ ဘိက္ခာနှစ်မ တစ်ယောက်သည် သိမ်အပေါက်၌ ထားသော လူလန့်ပျိုး၏ ရပ်တုကို မြင်၍ စွဲလမ်းခင်မင့် လေဘမီး ဝင်ရောသောကြောင့် အများပြန်သော်လည်း မပြန်နိုင်သေးဘဲ ကြည့်ရှုမြဲနေလေသော် အဖော်တစ်ယောက်က လာရောက်ခေါ်ငင်သောအခါ မတ်တတ်ရပ်လျက် အသက်မရှိတော့ဘဲ လက်ခွဲ၍အခေါ်တွင် စုန်းခဲ့ လဲကျသွားလေသည်။

ဒေါသမီးလောင်ပုံ။ ॥နတ်ပြည်၌ နတ်တို့သည် မိမိတို့၏ အခြေအရာများနှင့် ဥယျာဉ်သို့ တပျော်တပါး သွားတတ်ကြလေရာ အခါတစ်ပါး၌၌ နတ်သားတစ်ယောက်သည် အခြေအရာများနှင့် ရထားစီး၍ ဥယျာဉ်သို့ သွားနေစဉ် နောက် မလှမ်းမကမ်းမှ လိုက်လာသော နတ်သားမြင်၍ “ရှုံးကသွားနေသောနတ်သားသည် မဖြစ်စလောက သူ့စည်းစီမံကလေးကို ဇရာမ စည်းစီမံကြီးထင်ကာ လွန်စွာ ဟန်ကြီး လေသည်”ဟု ကဲ့ရဲ့သော အသက်ရှုံးကနတ်သား ကြား၍ တစ်ယောက် တစ်ခွန်း စကားများပြီးလျှင် နတ်သမီးတို့က တောင်းပန် တုန်းမှာပင်

သွာက္ခာတရဏ်တော်ဖွင့်

၁၀၁

အလွန်နှစ်ယော နတ်၂ယောက်၏ ဓန္တကိုယ်သည် ဒေါသမီး
အရှင်ကြောင့် မိဝင်နှုပ်ပျောက် ဆုံးခိုးရောက်ကြရ ရှာလေသည်။

အမှာ။ ၁၀၄:နည်းမူ = သောကမီး၊ ငိုကြွေးမူ = ပရီဒေဝမီး၊
ကိုယ်ဆင်းရမူ = ဒုက္ခမီး၊ စိတ်ဆင်းရမူ = ဒေါမနသုမီး၊ ရှိက်ကာင်ကာ
ပြင်းစွာ ပုပန်ရမူ = ဥပါယာသမီးလည်း ဤဒေါသမီး၌ ပါဝင်လေပြီ။

ယခု - လူ.ပြည့်ဦးလည်း တစ်စုံတစ်ခု ပျက်စီးခြင်းကြောင့်
သောက၊ ပရီဒေဝ စသော ဒေါသမီးများ လောင်လျက် စိတ်ကတောက်
ကတက် ဖြစ်ကာ မစားနိုင် မသောက်နိုင် တမိုင်မိုင်နေပြီးလျင် အစ
ဆုံး၍ ဘဝတုံးသူတွေ အများပင် ရှိလေသည်။ ဤကိုလေသာမီးပုဂ္ဂို
တရားတော်က ကြားနာရုံမျှဖြင့် အေးပြီးအောင် ပြီးနိုင်ပါသည်။
ဤကား တရားတော်၏ “ကြားနာမူ” ဟုသော အစ၏ ကောင်းခြင်း
တည်း။

ကျင့်လျှင် ချမ်းသာ။ ၁၅၁:စွာသော လုအပါင်းက “ဘုရား၏
တရားတော် လာသည့်အတိုင်း စောင့်စည်း ကျင့်ကြံနေရလျှင်
စိတ်ကျဉ်းကျပ်၍ ဆင်းရလိမ့်မည်၊ ဘုရားရှင်၏ အလိုတော်နှင့်
ဆန့်ကျင့်သော လောကီအာရုံများကို လိုက်စားနေရမှုသာ ပျော်ရွင်ဖွှုံ
ရှိသည်”ဟု ထင်မှားနေတတ်ကြသည်။ ဥပမာ-ညွှေ့အခါ မီးထွန်း
ထားလျှင် မီးရောင်ကို ရွှေတောင်ထင်၍ ဝင်ရောက်တိုးထွေးသော
ပိုးပရန်ကောင်များနှင့် တူလှချေ၏။

စင်စစ်မှာ ထို ထင်ကြသည့်အတိုင်းမဟုတ်၊ ဘုရားရှင် အလို
တော်နှင့် ဆန့်ကျင့်ဘက်ဖြစ်သော လောကီအာရုံကို လိုက်စားမှုကြောင့်

२०।

ရတန္ဒဂုဏ်ရည်

ယခုဘဝမှာပင် လူချင်းမတဲ့ သူချင်းမမျှ နာလန်မထူးနိုင်အောင် အောက်ကျသွားသူတွေကို မြင်ကြရလေပြီ။ ပါးနပ်လျှော် ဤဘဝ၌ လူတွင်ကျယ် ဖြစ်နေတော့မူ နောင်သံသရာဝယ် လူပါးလူလည်လုပ်၍ ရတော့မည်မဟုတ်၊ မချာ ဆိုးဝါးသော ဒုက္ခကြီးနင့် တွေ့ကြရတော့မည်။

ဘရားရှင်၏ အလိုတော်ကျအောင် တရားကို လိုက်နာကျင့်ကြ၍
နေထိုင်ပါမဲ လွန်စာ ချမ်းသာပေမည်။ သား သမီးနှင့်တကွ တစ်အိမ်
သားလုံး သူတော်ကောင်းချည်းဖြစ်လျင် မည်မျှ ချမ်းသာလိမ့်မည်၊ ထို့
ထက် အလွန် စိတ်တူ သဘောတူ ပါရမီဖြည့်မှုကိုသာ လိုရင်းထားလျက်
တရားသက်လိုက်စား၍ အေးအေးဆေးဆေး နေနိုင်ကြပါလျင် မည်မျှ
ချမ်းသာလိမ့်မည်ကို ဆင်ခြင် တွေးဆ၍ ကြည့်ကြပါကုန်။

ဥဒယဘဒ္ဒမာတ်တော်။ ။ဘရားရှင်နှင့် ယသောဓရ၊
လောင်းလျှော့နှစ်ပါးသည် ဥဒယဘဒ္ဒမင်းသား ဥဒယဘဒ္ဒမင်းသီး
ဟူသော အမည်ဖြင့် “သုရွှေနှစ်” ပြည်ကြီးကို အပ်ချုပ်လျက် မင်း
မိဖုရား ပြုလုပ်ခဲ့ဖူးကြလေသည်။ ပါရမိဖြည့်ဘက်များ ဖြစ်ကြသည်
အားလုံး၏ မည်မျှ ကြင်နာကြမည်ကိုကား စာဖြင့်ရေးသား၏ပုံပို့
ကုန်ဖွယ်ရာမရှိ။ သို့သော ဖတု မိဂုံ မောင်နှစ်မလည်း ဖြစ်ကြ၊ အသိ
အလိမ္မာတွင် အထွတ်အထိပ်ရောက်သော ပါရမိရှင်လည်း ဖြစ်ကြသည်
အတိုင်း မင်းမိဖုရားအဖြစ်ဖြင့် နေကြသော်လည်း လောကို လျှော့ကို
လူအာရုံများ၌ မိတ်စက်မည့်တိကြဘဲ နှစ်းဆောင်တစ်ခန်းတည်းမှာပင်
ဖြေဖြေစစ်စင် စံတော်းကြသော့။ ထို ကဲ့သို့ စံနေစဉ် နောင်ရေးနောင်တာကို
တွေ့၍ တစ်နေ့သုံး “မင်းမိဖုရား နှစ်ပါးတွင် အလျင်နှတ်ရွှေ့သွေ့

ရောက်ရာဘဝမှ လာ၍ ပြောကြစတမ်း”ဟု (အချင်းချင်း မခွဲလို သောကြောင့်) ကတိစကား သစ္စာထားကြသည်။ ထိုသို့ ကတိထား ပြီးနောက် ဘုရင်မင်းမြတ်က ရှေးဦးစွာ နတ်ရွာစုနှင့်၍ တာဝတီသာ နတ်ပြည်ဝယ် သိကြားမင်း ဖြစ်လေသည်။

ထိုနောက် အတော်ကြာမှ သတိရသဖြင့် မိဖူရားအထဲသို့ လာ၍ နတ်ပြည်၌ သိကြားမင်းဖြစ်ကြောင်း ကိုယ် နှုတ် စိတ်များကို စောင့်စည်း၍ စွန်းကြီးလျှော့ဒါန်းနေပါလျှင် အတူတကွ ဖြစ်ဖို့ရန် ရှိပြကြောင်းနှင့်တကွ သံဝေဂ တရားစကားများကို ပြောဆိုဆုံးမ၍ နတ်ပြည်သို့ ပြန်ကြလေသော် မိဖူရားလည်း ဆုံးမသည့်အတိုင်း လိုက်နာ၍ ကဲကုန်သည့်အခါ သိကြားမင်း၏ အထဲတော်၌ မိဖူရားပင် ဖြစ်လေသည်။ ဤကား “ကျင့်ကြမှု” ဟု သော အလယ်၏ ကောင်းခြင်းတည်း။

ကျင့်ပြီးခါလည်း၊ စခန်းသင့်အောင်။ ။အစွမ်းကုန် ကျင့်ပြီး သည့်အခါလည်း ကိုလေသမီးများ တစ်ခါတည်း ချုပ်ပြုမ်းသဖြင့် ထိုးနှစ်းစည်းစိမ်းမက သာလွန် ပြုမ်းချမ်းသော နိဗ္ဗာန်နှစ်းနှင့် စခန်းသင့်အောင် ရွှေ့ကြတော်ပြင့်ခါန်း၍ ဟောတော်မှုထားရကား ဟောတော်မှုသည့်အတိုင်း ကျင့်လျှင် နိဗ္ဗာန်ကို ကောန်ရနိုင်ပေသည်။ ဤကား “ကျင့်ပြီးခြင်း”ဟုသော အဆုံး၏ ကောင်းခြင်းတည်း။

ထိုက်တွန်းချက်။ ။ ယခုအခါ၌ အသိ အလိမ္မာ နောက်ကျ၍ ဥဇ္ဈာစည်းစိမ်း ဂုဏ်သိန် ပျက်စီးကာမှုလည်းကောင်း၊ အကုသိုလ် ခုစရိတ်တွေ တင်းကျပ်အောင် ပြည့်နေမှုလည်းကောင်း နောင်တရာ၍

အထိက်အလိုက် လိမ္မာသူတွေ ရှိကြပါပေ၏။ တကယ်တမ်း ခုက္ခန့်
တွေ.ကြံရသောအခါ ဘယ်လို ဖြေဆောက်ရမှန်း မသိကြ၍ ကြမိကြရာ
စိတ်နောက်ကိုယ်ပါ ကြေလျက် အသက်ဆုံးအောင် စီမံရှာသူတွေကိုလည်း
အများပင် ကြားဖူးလေပြီ။ ထိုသို့ အကြံဆိုးမျိုး ပေါ်လာလျှင်
ဆရာကောင်းထဲ ချဉ်းကပ်၍ တရားကို နာပါတော့လား၊ ဘုရားရှင်၏
တရားတော်သည်ကား သေချာစွာ သဘောကျလျှင် ယခုဘဝ တွေ.ကြံ
ကြရိုး ခုက္ခန့်းကိုလည်း ဌ်မ်းစေနိုင်၊ သံသရာ၌ တွေ.ရမည့် ခုက္ခန့်းကိုလည်း
မူချ ဌ်မ်းစေနိုင်ပါသည်။

ထိုတရားတွေကို နားလည်ဖို့ရာလည်း ရဟန်းတော်များ
စာသင်သလို ၁၀ နှစ်၊ အနှစ် ၂၀ မျှ လေ့လာနေကြရမည် မဟုတ်ပါ။
တရားလမ်းကြောင်း သက်သက်ကို ဟောပြောပြသော ပညာရှိ သူတော်
ကောင်း၊ ယဉ်ကြည် စိတ်ချုပ်သော ဆရာသမား၊ တတ်သိနားလည်သော
မိခင် ဖောင် အီမံရှင် အီမံသူ၏ စကားကို လိုက်နာမှု၊ တရားလမ်းမှန်
ရေးထားသော ပညာရှိတို့၏ စကားများကို စိတ်ပါလက်ပါ ကြည့်ရှုမှုဖြင့်
သူတော်ကောင်း ပညာရှိလေးများ ဖြစ်နိုင်ပါသည်။ ထိုကြောင့် “နိုးကုန်မှ
ထွန်ချွမ်းမှု မျက်စိကန်းမှ ရက်ကန်းသင်ခြင်း၊ နေဝါဒ်မှ စပါးလှန်းခြင်း၊
သူခိုးပြီးမှ ထိုးကွင်းထ၍၊ လူမိုက်နောက်မှ အကြံရခြင်းမျိုး” မဖြစ်စေဘဲ
မှုဒ္ဓဘာသာ တရား၌ သို့ကိုယ်သော လိုရင်းအချက်များကို လက်မလွန်ခင်
စော်ဗောက ကြိုတင်၍ သိရှိနားလည်အောင် ကြိုးစားကြဖို့ရန် အထူး
တိုက်တွန်းပါသည်။

သနိဒ္ဓက ဂုဏ်တော်ဖွင့်

၁၀၅

သနိဒ္ဓက ဂုဏ်တော်ဖွင့်
(ကျက်မှတ်ရန်)

မော်-မင်း ဖိုလ် နိဗ္ဗာန်, ကိုးတန်သော တရားတော်မြတ်သည်:
သနိဒ္ဓကော- ဟောပြသလောက်, ကျင့်တိုင်းပေါက်၍, မင်းရောက်
ဖိုလ်ထိ, ပညာရှိသည့်, များအရိယာ, သူတော်စွာတို့, သူတကာပြာ,
ယုံကြည်သောကြောင့်, သဘောချင်းထပ်, မဆည်းကပ်ဘဲ, တပ်အပ်
ထင်ထင်, ကိုယ်တိုင်လည်း သီမြင်ထိုက်ပါပေ၏။

* * * * *

ကြည့်ရှုရန် အမိဘာယ်

သနိဒ္ဓက ဂုဏ်တော်သည် “ကိုယ်တိုင် သီမြင်တော်မှုထိုက်၏” ဟူသော
အနက်ကို ပြ၏။ “သ=ကိုယ်တိုင်+ဒို့=သီမြင်မြင်း+လူက=ထိုက်သည်။”

ဘုရားရှင် ဟောတော်မူအပ်သော တရားတော်သည် ဟောတော်မူ
ထားသည့်အတိုင်းသာ ကျင့်ကြအားထုတ်ကြသူ့ မင်းဖိုလ်အထိ ပေါက်
ရောက်နိုင်ပေ၏။ မင်းဖိုလ်ရလျှင် နိဗ္ဗာန်ကို ကိုယ်တိုင်သီနိုင်၏။ ထို့
ကြောင့် များစွာသော အရိယာအပေါင်း သူတော်ကောင်းတို့သည်
သူတကာ အပြာကောင်း၍ ယုံကြည် ကျေနပ် သဘောချင်း ထပ်မံ၍
ဆည်းကပ် ကျင့်ကြရသည် မဟုတ်ဘဲ မင်းဖိုလ် နိဗ္ဗာန်ဟူသော လော
ကုစွဲရာတရား ကိုးပါးကို တပ်အပ်ထင်ထင် ကိုယ်တိုင် သီမြင်နိုင်ကြ
ပေသည်။

အမှား မေများတရားတော်များသည် ဘုရားရှင်၏ စကားတော်
အစဉ်သာ ဖြစ်၍ ကိုယ်တိုင် သီရှု မြင်ရှု ကိုယ်သန္တာန်၌ ဖြစ်စေရမည့်
တရား မဟုတ်သောကြောင့် ဤသနိဒ္ဓက ဂုဏ်တော်၌ မပါဝင်ရေး။

၁၀၆

ရတန္ဒဂုဏ်ရည်

တိက်တွန်းချက်။ ။၅။ ဗုဒ္ဓဘာသာ တရားတော်သည်
ကိုယ်တိုင်ဒီဋ္ဌ သိမြင်နိုင်လောက်အောင် ထင်ရှားသာ ဂုဏ်တော်ရှိ၏။
အခြားတရားများတွင် ဟိန္ဒာတရား၌သာ လောက်စုံစွာ အဘိညာဉ်
ရဖော်နိုင်သော အစီအစဉ်ရှိ၏။ လောကမှ လွတ်မြောက်ကြောင်းဖြစ်သော
မဂ်တရား ဖိုလ်တရားတိုကား မရှိချေ။ အခြားသော ဘာသာတို့ကား
စုံစွာ အဘိညာဉ်ကိုမျှ ရရှိနိုင်သော အစီအစဉ်မရှိချေ။ သူတို့တရားတွေကို
မည်မျှလောက် ကျင့်နေသော်လည်း ကိုယ်တိုင် ဒီဋ္ဌ သိမြင်ရမည်
မဟုတ်ချေ။ တရားဟော ဆရာတို့၏ အဟောဖြင့်သာ ကျေနှပ်နေကြ
ပေသည်။

တရားတော်ကို ထားလိုက်ပါဦး၊ ထိုတရားကို ဟောပြ
ပညတ်ခဲ့သော ဘုရားလုပ်သူကိုပင် အချို့ဘာသာတို့၌ အထင်အရှား
ပြနိုင်သောအစွမ်း မရှိကြ။ ကောင်းကင်ဘုံမှာ နေသလိုလို၊ ဟိုမှာလိုလို၊
သည်မှာလိုလိုနှင့် ယိုးတီးယားတားဖြင့်သာ ကျေနှပ်ကြရသည်။ ထိုသူတို့
ဘုရား၌ “ဘုရားဖြစ်ဖို့ရာ မည်သည် ကောင်းမျပါရမိကို ဆည်းပါး
ဖြည့်ကျင့်လျက် မည်သည့်အမျိုးမြတ်၊ အဆွဲမြတ်တွင် ဖြားပြီးလျှင်
မည်ကဲသို့ တရားအားထုတ်၍ မည်သည့်အပ်၍ ဘုရားဖြစ်ပြီးနောက်
မည်မျှလောက် ကြာအောင် တရားဟော၍ မည်မျှ သတ္တဝါတွေကို
အကျေတ်တရား ရဖော်၍”ဟု ကျကျနှစ် ပြစ်ရာ မရှိပါချေ။

ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်တို့၏ ရှင်တော်မြတ်အတွက်ကား ထို အားလုံးကို
စေစေခဲ့ ပြသနိုင်သည်။ လွန်ခဲ့သော နှစ်ပေါင်းနှစ်ထောင့်လေးရာ
ခုနစ်ဆယ်ကျော်လောက်က အိန္ဒိယပြည်ဝံယ် ငါတို့၏ ဘုရားရှင်
ပွင့်ထွန်းတော်မျဲခဲ့ကြောင်းကို ဘုရားရှင်၏ သိတင်းသုံးတော်မူရာအရှင်

သနိဒ္ဓက ဂုဏ်တော်ဖွင့်

၁၀၇

နှင့် အဆောက်အအုံ အစအနများ ယခုတိုင် ထင်ရှား ရှိသေးသဖြင့် မည်သူမျှ ငြင်းဆန်ဖွယ် မရှိပြီ။ သို့ဖြစ်၍ ဗုဒ္ဓဘာသာဘရားသည် “လေဖမ်း ဒန်းစီး ကောင်းကင်မှာ တိက်ကြီးတည်သလို” ယီးတီး ယားတား ဟိုလိုလို သည်လိုလိုနှင့် လျဉ်ပတ်၍ ထားအပ်သော ကလိကမာဘရား မဟုတ်ပါ။ တကယ်ပင် ထင်ရှားရှိခဲ့သော ဘရား ဖြစ်ပါသည်။

ထိဘရားရှင်၏ တရားတော်များလည်း ယခုတိုင် ထင်ရှားရှိကြ သေး၏။ ထိတရားတော်လာသည့်အတိုင်း ကျော်ပါလျင် ကိုယ်တိုင် ဒိဋ္ဌ သီမြင်နိုင်၏။ ကိုယ့်သွေ့နှင့်မှာ မဂ်တရား ဖိုလ်တရား ဖြစ်ပေါ်နေ သည်ကို၊ ကိုယ်တိုင်သီနိုင်၏။ ထိုမဂ်ဖိုလ်ကို ရသောအခါ နိမ္မာန်ကို ကိုယ်တိုင် မြင်နိုင်၏။ ဤသို့ ကိုယ်တိုင် မြင်ရသောတရား ဖြစ်ရကား အခြားသာသာတို့က လောကိုဂုဏ်ကိုပြု၍ မည်မျှပင် သွေးဆောင်ကြ သော်လည်း ကိုယ်ပိုင်ညာက်ကို အသုံးပြု၍လည်းကောင်း၊ အခြားပညာရှင် များနှင့် ဆွေးနွေးသောအားဖြင့် လည်းကောင်း ယုံကြည့်မှ သွေ့အစစ် ဖြစ်ကြပါစေ။

ဆက်ပါဉီးမည်။ ။ဗုဒ္ဓဘာသာ၌ ပဋိစ္စသမ္ပါဒ် (ကြောင်းကျိုး ဆက်စပ်) တရားတော်မြတ်သည် သတ္တဝါတိုင်း၏ ဖြစ်ပျက်ပုံကို စုစုလင်လင် ပြတော်မှု၏။ ထိတရားတော်ကိုလည်း အဘိဓမ္မာ အခြေခံ မရှိသူသည် ပိုင်ပိုင်နိုင်နိုင် နားမလည်စိုး။ ထိတရားတော်ကို နားမလည် သမျှ ဤဘဝ နောက်ဘဝ အရေးကို အမှန်ကျအောင် မတွေ့

၁၀၈

ရတန္ဒဂုဏ်ရည်

နိုင်ပါ။ ထိုကြောင့် အသိဓမ္မဘက် အခြေရအောင် သင်ပြီးမှ ပညာရှိများနှင့်
ဆွေးနွေးကြလျှင် သာ၍ သဘောကျပါလိမ့်မည်။

အကာလိက ဂဏ်တော်ဖွံ့ဗုံ

(ကျက်မှတ်ရန်)

မမွှာ- သောတာပလို, စသည် ဆင့်တက်, လေးချက် အပြား၊
မဂ်တရားသည်၊ အကာလိကော-ငါးရက် ခုနစ်ရက်, စသည်တက်၍၊
င့်လျက် ရှည်ဝေး၊ အကျိုးပေးရာ၊ အခါမင့်၊ အခြားမဲ့ဖိုလ်၊ အကျိုးကိုလည်း
ပေးတော်မှတ်တ်ပါပေ၏။

* * * * *

ကြည့်ရှုရန် အမိဘယ်

အကာလိက ဂဏ်တော်သည် “အကျိုးပေးဖို့ အချိန်ဆွဲ၍ ဖင့်ခွင့်
မရှိ” ဟူသော အန်ကို ပြု၏။ [အ+ ကာလ+ လူက၊ အ=မ+ကာလ=
အချိန်+လူက=ရှိ။]

၌ “အကာလိက” ဂဏ်တော်ကား မဂ် င ပါးနှင့်သာ
ဆိုင်၏။ မဂ်တရားဟူသည် ကုသိုလ်ကံတရားတည်း။ ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦး
သစ္စာနှင့် မဂ်ရအောင် ကမ္မာဌာန်းအားထုတ်၍ မဂ်ကုသိုလ်စိတ်ဖြစ်လျှင်
ချက်ချင်း ဖိုလ်စိတ်တည်းဟူသော အကျိုးပေး တစ်ဆက်တည်း
ပေါ်လာ၏။ “လောကီ ကုသိုလ်ကံများကုသိုလ် ၅ ရက် ၇ ရက် ၁ ဘဝ
၂ ဘဝ စသည်ဖြင့် အချိန်ဆွဲ၍ ဖင့်ခွင့်မရှိ ချက်ချင်း အကျိုးပေးနိုင်သော

ဇဟိပသီက ဂဏ်တော်ဖွင့်

၁၀၉

ဂဏ်ထူးရှိသည်”ဟူလို့။ ဤ “အကာလိက”ဂဏ်တော်ကား အဘိဓမ္မာ
သဘောတရားကို လေ့လာဖူးသူတို့သာ ကျကျနှင့် သဘောကျနိုင်စရာ
ရှိပါသည်။

ဇဟိပသီက ဂဏ်တော်ဖွင့်

(ကျက်မှတ်ရန်)

ဓမ္မာ- မင် ဖိုလ် နိဗ္ဗာန်, ကိုးတန်သော တရားတော်မြတ်သည်၊
ဇဟိပသီကော- ဝေဟောတက်ထွန်း, ယုဂန်စွန်းခြံ, လဝန်းအလား,
ပဋိမြားသဖွယ်, စင်ကြယ်ထင်ရှား, ရှိသည်များကြောင့်, အားရွှေ့လန်း,
လိုက်ခဲ့စမ်းပါ, ရွှေစမ်းပါဟု, သသာချို့မြှု, ဒိတ်ခေါ်ပြု့, မုချွေကန်,
အမှန် သင့်လျှော်, ထိုက်တော်မူပါပေ၏။

* * * * *

ကြည့်ရှုရန် အမိပ္ပါယ်

ဇဟိပသီက ဂဏ်တော်သည် “လိုက်ခဲ့စမ်းပါ၊ ကြည့်ရှုလည်စမ်းပါ”
ဟု ဒိတ်ခေါ်ထိုက်၏ ဟူသော အနက်ကို ပြသည်။ [ဇဟိ+ပသာ+လူကာ၊
ဇဟိ=လိုက်ခဲ့ပါ+ ပသာ=ရှုလည်စမ်းပါ+လူက=ကြုံသို့ ဒိတ်ခေါ်ထိုက်။]
လောက၌ သေတ္တာ စသည်တို့၏ အတွင်းဝယ် ဘာမျှမရှိလျှင်
“လာစမ်းပါ၊ ကြည့်စမ်းပါ”ဟု ခေါ်ယူ ပြသခြင်းရာ မထိုက်။ ရှိပင်
ရှိသော်လည်း ထိုဝတ္ထာက ကြည့်ရှုဖွယ် ကောင်းလောက်အောင် အဖိုးထိုက်
အဖိုးတန် လုပသော အရာဝတ္ထာမျိုး မဟုတ်ဘဲ သာမန်ဝတ္ထာမျိုး

၁၁၀

ရတနာဂုဏ်ရည်

ဖြစ်နေပြန်လျင်လည်း အရေးတကြီး ခေါင် ပြသခြင်းရှာ မထိက်။
 ဘုရားရှင်၏ တရားတော်ကား ဝေဟာသ (ကောင်းကင်) ဗဟိုဝယ်
 ယူဂန္ဓိရှုတောင်စွဲန်းမှ တက်တွန်းလာသော လပြည့်ဝန်းကြီးအလား
 ပတ္တမြားရတနာသဖွယ် အလွန် စင်ကြယ် သန့်ရှင်း၍ အပြစ်ကင်းသည့်
 အပြင် အမှန်ပင် ထင်ရှားရှိသောကြောင့် “လိုက်ခဲ့စမ်းပါ၊ မည်မျှ
 အပိုးတန်၍” အကျိုးများတဲ့ တရားဟု ကိုယ်တိုင် သိရအောင် ကျင့်ကြည့်
 စမ်းပါ”ဟု ခေါင် ပြသ တိုက်တွန်းခြင်းရှာ ထိုက်တန်သော
 ဂုဏ်တော် ရှိပါပေသည်။

တိုက်တွန်းချက်။ ॥ဤရှုဏ်တော်၌ လောကုတွေရာတရား
 ကိုးပါးသာ ကျမ်းကန်တို့ခြုံလာ၏။ သို့သော ဤရှုဏ်တော်ကို အတုလိုက်၍
 စာပေပရိယတ် တရားတော်မြတ်ကိုလည်းကောင်း၊ ကောင်းမွန်စွာ
 ကျင့်ကြုနေသော သံယာတော်များကိုလည်းကောင်း “လိုက်ခဲ့စမ်းပါ၊
 နာကြည့်စမ်းပါ၊ ဖူးမြော်လည့်စမ်းပါ” ဟု မိတ်ကောင်းဆွေကောင်းများကို
 တိုက်တွန်းသင့်ပေသည်။

အလောင်းတော် အေတိပါလနှင့် ယဉ်ကာရ

“သီဒွတ်မင်းသား ဘုရားအမေလာင်း တော့တွေက်တော်မူလာသော
 အခါ ယဉ်ကာရ ပြဟ္မာကြီးက သက်န်း ကပ်လျှော်သည်” ဟု
 ပြောစမုတ် ပြုကြသော ယဉ်ကာရပြဟ္မာ အလောင်းသည် ကသာပဘုရား
 လက်ထက်တော်တွန်းက မျက်မမြင် မိဘတို့ကို ပြုစနေသော ယဉ်ကာရ
 အိုးထိန်းသည် ဖြစ်၏။ ဘုရားရှင်ကို အလွန်ကြည့်ပြုသော သတင်းသည်
 သူတော်ကောင်းကြီးပေတည်း။

ဇဟိပသိက ဂဏ်တော်ဖြင့်

၁၁၁

ငါတိ ဘုရားအလောင်းကား အမျိုးအားဖြင့် အထက်တန်းကျ၍ အလွန်မာနကြီးသော အောတိပါလ လူလင် ဖြစ်လျက် ထိုစဉ်က ဗုဒ္ဓဘာသာ ဟုတ်သေးဘဲ ယနိုကာရှင် အသည်းစွဲ မိတ်ဆွဲ တစ်ယောက် တည်း။ ယနိုကာရသည် ဘုရားရှင်ကို ဖူးမြော်ဖို့ရန် အောတိပါလကို အတန်တန်း တိုက်တွန်း၏။ သို့သော် အမျိုးဂဏ် မာန်တက်၍ ဘုရားကိုပင် အဖက်မထင်သေးချေ။

ယနိုကာရကလည်း “ဘုရားအထံ မရောက်လျှင် မနေ” ဟု အမြိုက်စည်ကာ မြစ်ဆိပ်သို့ ရေချိုးဖို့ရန် ခေါ်သွားပြီးလျှင် “မိတ်ဆွဲ၊ ကသာပ ဘုရားရှင်သည် အနီးမှာပင် သိတင်းသုံးတော်မှုနေ၏၊ ထိုဘုရားရှင်ကို ဖူးမြော်ရခြင်းသည် ကျွန်ုပ်စိတ်၌ အမြတ်ဆုံးဟု ထင်၏၊ လိုက်ခဲ့ပါ၊ ဖူးချေကြဖို့” ဟု သုံးကြမ်းတိုင်အောင် ခေါ်သော်လည်း ရှေးနည်းအတူ ပယ်ရှား၍နေသဖြင့် နောက်ဆုံး၌ “မလိုက်လျှင် မနေရ” ဟု ဆံပင်ကို အတင်းဆွဲ၍ ခေါ်လေသော်.....

“ပြည်းယနိုကာရသည် အမျိုးအားဖြင့် ငါ၏အောက် ကျသူ ဖြစ်ပါလျက် ဆံပင်ကို ဆွဲနိုင်သည်မှာ အံ့ဩစရာကြီး ဖြစ်ပေသည်။ ကေန် အကျိုးရှိ၍သာ မရမက ခေါ်ရှာပေသည်” ဟု သဘောကျ၍ ဘုရားအထံတော်သို့ လိုက်သွားပြီးလျှင် တရားတော်ကို နာရသောအခါ လွှန်စွာ အားရ နှစ်သက်လှသဖြင့် သာသန္တဘောင်သို့ ဝင်လေသည်။ ဤသို့ ဝမ်းမြောက်လောက်အောင် “ဇဟိပသိက” ဂဏ်တော်နှင့် အထိက်အလိုက် ပြည့်စုပါလျှင် ယခုကာလ တရားဟောရာ အရပ်နှင့် သံယာတော်များ အထံသို့လည်း ခေါင် ပြသထိုက်ပေသည်။ [မနှီးမပဏ္ဍာသ၊ ရာဝဝ်၊ ယနိုကာရသုတော်။]

၁၁၂

ရတန္ဒဂုဏ်ရည်

သို့သော စဉ်းစားရန် တစ်ချက်မှာ- ယခုကာလုံး ဘာသာ
အမျိုးမျိုးက မိမိတို့ ဘာသာကိုသာ မှန်ကန်ကြောင်း၊ အခြား ဘာသာ
မှားယွင်းကြောင်းကို ဟောပြောကြ၏။ ဗုဒ္ဓဘာသာတရားတွင်လည်း
“သူတို့ဂိဏ်းက ကောင်းသည်၊ ငါတို့ဂိဏ်းက ကောင်းသည်၊
သူ့ကိုယ်တော်က ကြည်ညီဖွယ်ကောင်း၏၊ ငါ့ကိုယ်တော်က စာတတ်၏၊ တရားဟော ကောင်း၏၊
ကမ္မဇာန်းပေးကောင်း၏၊ ဓာတ်ရိုက်ယဉ်ဆင်ကောင်း၏” စသည်ဖြင့်
“(ဓာတ်) လိုက်ခဲ့စမ်းပါ၊ (ပသု) ဖူးမြှုပ်လှည့်စမ်းပါ” ဟု သွေးဆောင်
ခေါင်ကာ ကိုယ့်ငါးချင်းကိုယ်လှုပ် ရှိကြလေသည်။

ဤမြှေ့လောက် ရွှေပြထွေးသော လောကကြီးဝယ် ကိုယ်ပိုင်ဥာဏ်ကို
အသုံးပြုနိုင်သူကလည်း နည်းပါးလှ၏။ သာသနာတော်ဆိုင်ရာဝယ်
များစွာသော ကိစ္စတို့၌ မာတုဂါမတွေသာ ခေါင်းဆောင်ဖြစ်နေကြ၏။
မာတုဂါမဟုသည် မိမိက သူတစ်ပါးတို့ကို လှည့်ပတ်ရမည့် အရာ၌
လွန်စွာ ဥာဏ်များသလောက်၊ သူတစ်ပါးက မိမိကို ဖြားယောင်းသည်
ကိုလည်း ယုံကြည်လွယ်ရုံမက၊ မပြောပလောက်သော ရှုက်ကလေးထိုစင်
တကယ်ရှုက်ကြီးဟု ထင်တတ်ကြလေသည်။

ထို့ကြောင့် မာတုဂါမတွေ ခေါင်းဆောင်၍နေသော သာသနာကိစ္စ
အဝဝတို့၌ မကျေန မသန်ရှင်းဘဲ ချွှတ်ယွင်းသော အချက်တွေ အလွန်
များနေတော့၏။ အမှန်ကို ဟောပြလိုသူတို့မှာလည် မိုးခါးရေသောက်
ကာလကြီးမ့် မတတ်နိုင်ဘဲ လက်မြှိုင်ချရလေပြီ။ သို့ဖြစ်၍ ယုံကြည်
စိတ်ချရသော ပုဂ္ဂိုလ်များကို ဆည်းကပ်မိဖို့ရန်မှာ ရှေးက် ကောင်းလှမှ
ဖြစ်ရတော့မလောက် ရှိတော့သည်။

ဇဟိပသီက ဂုဏ်တော်ဖွင့်

၁၁၃

အချုပ်ဖွဲ့ သတိပေးရလျှင် ပုဂ္ဂိုလ် တစ်ပါးပါးကို ကိုးကွယ်မိက အသိ အလိမ္မာ ဉာဏ်ပညာနှင့် သူတော်ကောင်းစိတ်များ တိုးပွား မတိုးပွား စဉ်းစားကြပါလေ။ တိုးပွားလျှင် ကိုးကွယ်သူမှာ အမြတ်ရ၏၊ ကုသိုလ် မတိုးပွားဘဲ မိမိတို့နှင့် ဆန်ကျင်ဘက် ပုဂ္ဂိုလ်များကို ပြိုင်ရ ဆိုင်ရ တိုက်ခိုက်ရသဖြင့် မတရားမူ ဒုစရိက်တွေသာ တိုးပွား၍ အကုသိုလ်များနေလျှင် အရင်းပင် ဆုံးရှုံးသေး၏။ တချို့ကား ပြိုင်ရင်း ဆိုင်ရင်း ရန်ခိုက်ဒေါသ ဖြစ်ကြရ၍ ရုံးသို့ ရောက်ရသောကြောင့် ငွေကုန် လူပန်း စိတ်မချမ်းသာစရာတွေလည်း ဖြစ်ကြရရှာသေး၏။ ထို့ကြောင့် “ကိုးကွယ်ရာမှ ဘေးမဖြစ်အောင်” ကြိုးစား၍ သတိ ဆောင်ပါလေ။

ဘုရားချင်းပေါက်။ ။အဝမြို့၌ ရှေးအခါက ရဟန်းတော်နှစ်ပါး ဒက္ခိတေသာခါ ရုပ်တုတော်ကို ကိုးကွယ်ကြပြီးလျှင် ရုပ်တုတော်ချင်း အသွားယ်ပြိုင်စဉ် မခံချင်သဖြင့် “သဇ္ဈိရှိလျှင် ဘုရားချင်းပေါက်ကြစို့” ဟု ပြောဆိုကာ ရုပ်တုတော်ချင်း တစ်ယောက် တစ်လျှည့် ပေါက်ကြဖူး သတဲ့။ ယခုကာလလည်း ဒကာကို ဆရာက ဖြောက်၊ ဆရာကို ဒကာက ဖြောက်၍ ဒကာချင်းပေါက်၊ ဆရာချင်းပေါက်လျက် ကမောက်ကမ ဖြစ်နေကြသည်မှာ ဘာသာစွားတွေကို ရှုက်ဖွယ် ကောင်းလှပေသည်။

ထို့ကြောင့် မိမိတို့ ရပ်စွာ ဖြို့နယ်၍ သံယာချင်း၊ ရပ်စွာသားချင်း ဆန်ကျင်ဘက် မဖြစ်ရအောင် စောင့်ရှောက်နိုင်လျှင် အကောင်းဆုံးဖြစ်၏။ မိမိမှာ ထိုကဲသို့ စောင့်ရှောက်နိုင်လောက်အောင် ဉာဏ်မရှိလျှင်

၁၁၄

ရတန္တရုပ်ရည်

မည်သည့်ဘက်ကိုဖျော်အရေးတဲ့ကြီးအားမပေးဘဲ “ကိုယ့်ဝန် ကိုယ်ထမ်း၍
ကိုယ့်လမ်း ကိုယ်သွားရမည်” ကို နှလုံးသွင်းကာ အေးအေးနေခိုင်ခြင်းသာ
အပြစ်ကင်းပေမည်။မနေသာ၍ ပါဝင်ရလျှင်လည်း အကောင်းဆုံးစိတ်
ထားနိုင်အောင် သတိပြုပါလေ။

ဉာဏ်ယျိက ရုပ်တော်ဖွင့်

(ကျက်မှတ်ရန်)

ဓမ္မာ— မင်း ဖိုလ် နိုဗ္ဗာန်၊ ကိုးတန်သာ တရားတော်မြတ်သည်။
ဉာဏ်ယျိကော်-မိမိစိတ်တွင်၊ တစ်ကြိမ်ထင်က၊ လေးခွင်အပါယ်၊
ဝင်မီးကွယ်သဖြင့်၊ ကိုယ့်ဝယ်ဝတ်နောင်၊ ဆံ့သွေးသွေးကို၊ မိုးလောင်
သော်မြား၊ မြှုပ်မူးအားဘဲ၊ တရားမျက်ရှင်၊ စိတ်ခွဲထင်အောင်၊ ကျင့်ဆောင်
ခြင်းရာ ထိုက်တော်မူပါပေ၏။

* * * * *

ကြည့်ရရန် အမိဘယ်

ဉာဏ်ယျိက ရုပ်တော်သည် “မိမိစိတ်သို့ ကပ်၍ ဆောင်ယူ
ထိုက်၏” ဟူသာ အနက်ကို ပြသည်။ [ဉာဏ်ယျိ+လူက၊ ဥပါ= မိမိစိတ်
သို့ ကပ်၍+ နေယျိ= ဆောင်ခြင်း+ လူော်= ထိုက်သည်။]

မင်း ဖိုလ် နိုဗ္ဗာန် တရားတော်များသည် ပုထုဇ္ဇာတို့ သန္တာန်၌
တစ်ရုံ တစ်ခါမျှ မဖြစ်ဖူးပေ။ မိမိစိတ်တွင် တစ်ကြိမ် တစ်ခါမျှ
အထင်အရှား ပေါ်လာလျှင် [“သောတာပန် ဖြစ်လျှင်” ဟု ဆိုလိုသည်။]

သပနေယဉ်က ရုဏ်တော်ဖွင့်

၁၁၅

အပါယ် င ပါး၌ ခံစားရမည့် ဝင့်ခုက္ခ အပူမိုးတို့ကို တစ်ခါတည်းဖြင့်
ပြုမဲ့ စေနိုင်သော သတ္တု (မည်သည့်အခါဗျာ အပါယ်သို့ မကျအောင်
အောင့်ရောက်နိုင်သော သတ္တု) ရှိသောကြောင့် မဂ်ဖိုလ်ရအောင် ကမ္မာန်းကို
အားထုတ်နေတုန်းပယ် ကိုယ်၌ ဝတ်ဆင်ထားသော အဝတ်ကို၊ သို့မဟုတ်
ဥသျောင် (ဆံထဲး) ကို မီးလောင်စေကာမဲ ထိမိုးကို မြှင့်မဲ့ အားသဲ
ကမ္မာန်းကိုသာ အတွင် ကြီးစား၍ ပတ္တမြားမျက်ရှင်နှင့် အလားတုသော
ထို မဂ်ဖိုလ် တရားတော်များ စိတ်ထွေ့ စွဲလာအောင်၊ ထင်မြင်လာအောင်
(မဂ်ဖိုလ်ရအောင်) အားထုတ်ထိုက်ပါသည်။ အပြင်မီးက မြှင့်မဲ့နိုင်
သော်လည်း တစ်ခါသာ လောင်နိုင်မည်၊ အတွင်းကိုလေသာ မီးတွေကား
မဂ်ဖိုလ် မရသေးလျှင် ဘဝများစွာ လောင်နေကြမည်ဟုလို

တိသေမထောရ်ဝတ္ထု

သာဝတ္ထိပြည့်၌ “တိသေ မည်သော သူကြယ်တစ်ယောက်သည်”
ရဟန်းဘောင်သို့ ဝင်ပြီးလျှင် တောကျောင်း၌ တရားအားထုတ်နေ၏။
ခယ်မဖြစ်သူ (ညီမယား)က ခဲ့အို ရဟန်းတော် လူထွက်လာလျှင်
အမွ ခွဲပေးရမည်နိုးသောကြောင့် လူဆိုးများကို လာသားပေးလျက်
ဖျောက်ဖျောက်ခိုင်းလေသည်။ လူဆိုးများက သွား၍ သတ်မည့်အကြောင်းကို
ပြောပြရာ “ဒီတစ်ည်းမျှ ခွင့်ပေးကြပါ၊ အာမခံပေးပါမည်” ဟု
ပြောလေသည်။ “ကိုယ်တော်ကို အာမခံမည့်သူ အဘယ်မှာရနိုင်မှာလဲ”
ဟု ပြောကြလေသော် ကျောက်ခဲကြီးယုံကာ ခြေနှစ်ဖက်ကို ကိုယ်တိုင်
ပေါက်ချိုး၍ ထွက်မပြီးနိုင်ကြောင်းကို အာမခံပေးလေသည်။ ထိုမောက်

၁၁၆

ရတန္ဒဂုဏ်ရည်

သေလူများပါ: နာကျင်သောခြေကို ဂရမစိက်အားဘဲ တရားကို
အားထုတ်လေရာ အရှင်တက်ချိန်မှာ ရဟန္တဖြစ်ပါသည်။ [ဒီယန်ကာယ်,
မဟာဝရှိ၊ မဟာသတိပဋိဘဒ္ဒနသုတ် အငွေကထာ။]

ထိုက်တွန်းချက်။ ။ ဤဝါဘ္မာ လာသည့်အတိုင်း အရေးကြီးသော
အချက်ဝယ် အသက်ကိုပင် ပဓာနမထားဘဲ ကြီးကြီးစားစား အားထုတ်
ထိုက်အောင် “တရားတော်မှာ ကောင်းသောဂုဏ်တော် ရှိပေသည်”
ဟု တရားတော်၏ ဤ ညြုပနေယျိက ဂုဏ်တော်ကို အာရုပြုကြပြီးလျှင်
မိမိသွေ့နှင့်ပြုလည်း “ဤမင်္ဂလာလိုလ်တရားများကို တဖြည့်ဖြည့်: ဖြစ်ပေါ်
လာအောင် အားထုတ်ထိုက်သည်။ အားထုတ်မှသာ ချမ်းသာခွင့်
ရတော့မည်”ဟု နဲလုံးပြုကာ ရဟန်း သီလရှင် သူတော်စင်တို့ တရား
အားထုတ်ဖြစ်အောင် ကြီးစားသင့်ကြပါသည်။

လူဝတ်ကြောင်များလည်း တစ်သက်သာ တစ်ခဏ္ဍာ အပျော်
အပါးနှင့် မော်ကြားသောက်စားဖို့အတွက် စက်ဆုပ်ဖွယ်ရာ မတရားသော
နည်းတို့ဖြင့် ပစ္စည်းရှာဖွေမှုများကို အရေးတကြီး သတိထားလျက်
ပယ်ရှား ရှောင်ကြည်၍ တရားတော်နည်းလမ်းအရ စည်းကမ်း ကျအောင်
ရှာဖွေစွေးဆောင်းပြီးလျှင် ဆင်ခြင်တိုင်းထွား၍ သုံးစွဲကာ မကြာမကြာ
အိမ်မှ ထွက်၍ ဥပုသံရက်ရှည် စောင့်ရင်း တရားအားထုတ်သင့်ကြ
ပါသည်။

ထို့ပြင် မိမိတို့ ယခုဘဝ္မာ အစွမ်းကုန် ရှာဖွေရသော ဥစ္စာစကား
ယခုဘဝ္မာသာ အကျိုးပေး၏။ ပါရမီစီးပွားမှာ နောင်သံသရာ တစ်
လျောက်လုံး ကောင်းကျိုးပေးလိမ့်မည်။ ထို့ကြောင့် မိမိတို့မှာ ပင်ပန်း
ကြီးစား အားထုတ်ကြရန်း ယခုဘဝ္မာအတွက် စီးပွားစုမှုက များသလား။

ပစ္စတ္ထဝေဒတဗ္ဗာ ရုဏ်တော်ဖွင့်

၁၁၇

တစ်သံသရာလုံးအတွက် ပါရမီကုသိုလ် စီးပွားစုမျက များသလား”ဟု
ကြပ်ကြပ် စဉ်းစားပြီးလျှင် “ကမ္မသုကာ- ကံသာ ကိုယ်ပိုင်ဥစာ”ဟု
သဏ္ဌာပါက်၍ သသရာစီးပွားက ယခုတစ်ဘဝ စီးပွားထက် များအောင်
ကြီးစား၍ ပါရမီ ဖြည့်သင့်ကြပါသည်။ [အဟံ-ငါသည်၊ ကမ္မသုကာ-
ကံသာလျှင် ကိုယ်ပိုင်ဥစာ ရှိသည်၊ အမို-ဖြစ်ပါတာကား။]

ပစ္စတ္ထဝေဒတဗ္ဗာ ရုဏ်တော်

(ကျက်မှတ်ရန်)

ဓမ္မာ-မဂ် ဖိုလ် နိုဗာန်, ကိုးတန်သော တရားတော်မြတ်ကို၊
ဝိညားပို- ပုထုဇ္ဇန်နှင့်, မတန်သင့်စွာ, လေးသစာကို, ကောင်းစွာ
မြင်သီ, ပညာရှိအပေါင်း၊ အရိယာ သူတော်ကောင်းတို့သည်။ ပစ္စတ္ထံ
ဝေဒတဗ္ဗာ- ကိုယ်စီကိုယ်ငဲ, လိုတိုင်းရှုံး၊ နိုဗာန်မာတ်, သမာဟတ်ဖြင့်,
မပြတ်သိပိုင်း၊ ခံစားနိုင်ပါပေ၏။

* * * * *

ကြည့်ရှုရန် အမိပွာယ်

ပစ္စတ္ထံ ဝေဒတဗ္ဗာ ရုဏ်တော်သည် “ကိုယ်စီကိုယ်ငဲ သိအပ် ခံစား
အပ်၏” ဟုသော အနက်ကိုပြ၏။ [ပစ္စတ္ထံ + ဝေဒတဗ္ဗာ၊ ပစ္စတ္ထံ = ကိုယ်စီ
ကိုယ်ငဲ + ဝေဒတဗ္ဗာ = သိနိုင် ခံစားနိုင်သည်။]

၍၍ မဂ် ဖိုလ် နိုဗာန် တရားတော်သည် ပုထုဇ္ဇန် ပုဂ္ဂိုလ်များနှင့်
မတန်မရှာချေ။ သစာလေးပါး သိမြင်၍ အရိယာအဖြစ်သို့ ရောက်ဖြိုး

၁၁၈

ရတန္ဒဂုဏ်ရည်

သော သူတော်ကောင်းကြီးတို့သာ ကိုယ်စိကိုယ်င အလိုဂျိတိုင်း ရ၍
နိဗ္ဗာန်ကို အာရုံပြုကာ ဖလသမာဟတ် ဝင်စားသောအားဖြင့် ခံစားကြရ
ပေသည်။ [အခြားစိတ်တွေ မပါစေဘဲ ဖိုလ်စိတ်ချည်းသာ ဆက်ကာ
ဆက်ကာ ဖြစ်စေမှုကို “ဖလသမာဟတ် ဝင်စားသည်”ဟု ခေါ်၏။]
အရိယာတိသည် ဖလသမာဟတ်ကို ဝင်စား၍ နိဗ္ဗာန်ကို အာရုံပြုလေ့
ရှိကြ၏။ ထိုအခါ ပုထိုးများ စည်းစိမ်ခံစားသလောက်မက လွန်စွာ
ချမ်းသာတော်မှုကြသည်။

တရားရှိနီး ဂါထာဖွင့်

(ကျက်မှတ်ရန်)

ဉာဏ္ဍာဝါ ဆဟိ ရုဏေဟိ, ပါကဋ္ဌ ဒီန ပူမိတဲ့
သမ္မတ္ထိဒါယက် ဓမ္မာ, ဝန္တာမိ တိဟိ သာဒရု။

ဉာဏ္ဍာဝါ ဆဟိ ရုဏေဟိ - ဤသွားကွာတတာ, အစလာသည်,
ခြောက်ဖြာသော ရုဏ်တော်တို့ဖြင့်၊ ပါကဋ္ဌ - တတ္ထိတို့ဘောင်,
လွန်မြားမြားသည်,- ဟန်ဆောင်တရား၊ အစားစားထက်၊ မားမား
စွင့်စွင့်၊ ရုဏ်ရည်တင့်၍, ကြီးမြင့်ထင်ရှားပေထာသော၊ ဒီနပူမိတဲ့-
ကိုယ်တိုင်သို့၊ ကိုယ့်တရားလည်း, ငါးပါးမာရိန္ဒိမ်, မာရမိန်ပင်,
ကြိုင်ကြိုင်လေးမြတ်, မိုးပူဇော်တော်မှုအပ်ထသော၊ သမ္မတ္ထိဒါယက်-
ကျင့်ကြံလိုက်နာ, ဝေနေယာအား, လူ၌ရာနတ်ဌာန်, နိဗ္ဗာန်အထိ,
သမ္မတ္ထိကို, မိမိရရှု, ပေးစွမ်းနိုင်ပေထာသော၊ ဓမ္မာ-မင်း ဖိုလ် နိဗ္ဗာန်,

တရားရှိခါး ဂါထာဖွင့်

၁၁၉

ဓမ္မကွန်ဟု, ဆယ်တန်သော တရားတော်မြတ်ကို၊ တိဟိ- လက်အပ် အဆူလီ, နှဲတ်သံချို့၍, ချင်ကြည်မရော, သုံးပါးသော ဒါရတို့ဖွင့်၊ သာဒရု- လေးမြတ်ကြည်ညီ၊ ရို့သေခြင်းရို့သည်ဖြစ်၍၊ ၎န္ဒာမိ- စိတ်ဖွင့် ဦးတန်း၊ ရှင်တော်မှန်းလျက်, ချိုးမွမ်းထောမရာ, ပကာ ညွတ်ကျိုး၊ လက်ခုံမိုး၍, ရှိခါး ကန်တော်ပါ၏ဘုရား။

[ရှင်တော် ၆ ပါးကို တရားရှင်တော်ဖွင့် အခြေဖြေခဲ့ပြီ။ ဓမ္မရှင်တော်မှာ ပုံသဏ္ဌာန် ထင်ရှားရှိသကဲ့သို့ တရားတော်မှာ ရုပ်ပုံသဏ္ဌာန် အထင်အရှုံး မရှုပါ။ ထို့ကြောင့် “ရှင်တော်ထုံးများ” ပုံတော်မှန်းလျက်”ဟု မဆိုဘဲ “စိတ်ဖြင့်ဦးတန်း၊ ရှင်တော်မှန်းလျက်”ဟု ဆိုလိုက်ပါသည်။

* * * * *

ကြည့်ရှုရန် အမိပ္ပါယ်

တိဇ္ဈိတို့ဘောင်, ဟန်ဆောင် တရား။ “မှုခွဲ ဘာသာမှ တစ်ပါးသော အယူရှိသူကို “တိဇ္ဈိ” ဟု ဆိုလိုပါသည်။ ထိုတိဇ္ဈိတို့ သာသန့်ဘောင်၌ အလွန်များသော ဟန်ဆောင်တရားတွေ ရှိ၏။ ပြောပုံ သောပုံကို ကြားရလျှင် များစွာ အားထား ကိုကွယ် ယုကြည် ဖွယ် ကောင်းလှ၏။ “ကမ္မာလောကကြီးနှင့်တကွ သဏ္ဌဝါတွေကို ပြဟာမင်းကြီးက ဖန်ဆင်းသည်၊ သုခ ခုကွက်လည်း ထိုပြဟာမင်း အလိုအတိုင်း ခံစားကြရသည်”ဟု ယုဆျေး ထိုပြဟာမင်းကြီးကား ဘယ်တော့မှ မသေနိုင်ဘဲ နိုင်မြှုပြုသော “ထာဝရ”ဟု ယုဆေကြသည်။ [သီလက္ခန်ပါဌိုတော်, ပြဟာစာလသုတော်] ဉြှုတရားကို ကြားရသောအခါ ပြဟာမင်းကြီးကို “အလွန် တန်ခိုးကြီးသော ပြဟာမင်းကြီး ဖြစ်ပါ ပေသည်”ဟု ဘုရားကဲ့သို့ အားထားမိကြ၊ ကိုကွယ်မိကြ ရှာဆလိမ့်မည်။

ဤကမ္မာလောကကို မဖန်ဆင်းမဲ့ ထို ထာဝရ ပြဟ္မာမင်းသည်
ဘယ်ဆီမှာ နေသနည်း။ “ကောင်းကင်ဘုံမှာ နေသည်” ဟု ဆိုလျှင်
ထိုကောင်းကင်ကို ဘယ်သူဖန်ဆင်းသလဲ။ ပြဟ္မာမင်း ဖန်ဆင်းလျှင်
ကောင်းကင်ဘုံမျှခင်က ဘယ်မှာ နေသလဲ၊ ဤကမ္မာလောကကြီးကို
ဖန်ဆင်းသည်မှာ ဘယ်မျှ ဤပြီးနည်း။ အဘယ်ကြောင့် ဒါ နာ
သေရေး ကြီးလေးသော ခုက္ခဘားတွေကို ဖန်ဆင်းထားပါလိမ့်မည်နည်း။
မည်သူမျှ မလွတ်နိုင်ပါချေတကား။ ပထမ ကမ္မာစစ်ကြီး အတွင်းက
သတ်ကြ ပြတ်ကြသူတွေမှာ ထာဝရ ပြဟ္မာမင်း၏ တပည့်တွေချည်းသာ
များပါတကား။ ယခုအခါ့၌ အလုပ်လက်မြှဖြစ်၍ အနောက်နိုင်ငံ၌
တော်ပြတ်နေသူတွေကို တပည့်ရင်းများ ဖြစ်ပါလျက် ဘယ်အတွက်
ကြည့်နေရက်ပါသနည်း။ အနှစ် တန်ခိုးတော်ကို ဘယ်လို့နေရာမှာ
အသုံးချထားပါသနည်း။ မိမိကို ကိုးကွယ်သော တပည့်များကိုသာ
သေသာအခါ့ ကယ်တင်၍ အခြားဘာသာဝင်ကိုကား မကယ်တင်နိုင်
ဘူး၊ သို့မဟုတ် မကယ်တင်ချင်ဘူးဟု ဆိုပါလျှင် ထိုပြဟ္မာမင်း၏
ကရာဏာ မေတ္တာသည် မျှမြှတဲ့ လုံလုံလောက်လောက် မရှိပါတကား။

မိဘတို့ အစွမ်းကြောင့် အမိမ်း၌ အတော်ကြာသောင်းအောင်
အောင်းခဲ့ပြီး၍ လက်သည် ဆရာမတို့ ကူညီချက်ပြင့် ထွက်ခဲ့ရသည်ကို
အများအသီ ဖြစ်ပါလျက် ပြဟ္မာမင်း၏ ပယောက်ကို အားကိုးနေရသည်မှာ
သဘာဝကျပါ။ ဖန်ဆင်းသော ပြဟ္မာဟူသည် ဘယ်လို့အရာပါနည်း။
ဤသို့ စသည်ဖြင့် ကြတ်ကြတ်နယ်နယ် သွယ်သွယ်စိုက်စိုက်
ဆင်ခြင်လိုက်သောအခါ့ အကြိတ်အနယ်ကို မခံနိုင်ရကား ဘာသာခြား
တရားသည် မျောက်ကလေးကို ပင်းမင်းပေးသည်နှင့် တူလှချေ၏။

တရားရှိခိုး ဂါထာဖွင့်

၁၂၁

မျောက် ပင်းမင်းပေးသည့်ပုံ။ ။ရှေးက မိန့်မကို အလွန် ကြောက်ရသည့်ပြင် အင်မတန် ချစ်ခင်သော ယောက်ဘူးကို ကိုယ်ဝန် အရင့်အမာရှိသော အိမ်ရှင်မက “ကလေးမျောက်နှုန်းမြင်သောအခါ ကစားဖို့ရာ ဒီမျောက်ကလေးကို ပင်းမင်းဆိုင် အပ်ချေပါ” ဟု ခိုင်း လိုက်သဖြင့် သွား၍ “မျောက်ကလေးကို ပင်းမင်း(ဆေး) ဆိုပေးပါ” ဟု ပြောဆို အပ်နှုန်းလေသည်။ ပင်းမင်းဆရာကာ “ခင်များ၏ မျောက် ကလေးသည် လုအောင် စေးဆိုးခြင်းကိုသာ ခံနိုင်မည်၊ ဖြူအောင် ဖွုပ်လျှော့ဖို့ရာ အထူအရှိက်မခဲ့နိုင်ပါ” ဟု ပြောသဖြင့် ပြန်ယူသွားရသူတဲ့။ ထိုအတူ ဘာသာမြေးတို့၏ တရားတွေသည် အပေါ်ယု နားထောင် ကောင်းသလောက် ကြိတ်ကြိတ်နယ်နယ် စဉ်းစားခြင်းကိုကား မခံနိုင်ပါချေ။

မားမားစွင့်စွင့်၊ ရုဏ်ရည်တင့်၍၊ ကြီးမြင့်ထင်ရှားပေထောက်။ ။ ဘုရားရှင်၏ တရားတော်ကား အမျိုးမျိုးသော ထိုတိဇ္ဈားတို့ တရားထက် ရုဏ်အရည်အချင်း အားဖြင့် မားမားစွင့်စွင့် ကြီးမြင့် ထင်ရှားလှပေသည်။ ဗုဒ္ဓဘာသာ တရားတော်သည် ဉာဏ်ပညာ ကြီးမားသွားတို့၏ ကြိတ်ကြိတ်နယ်နယ် စဉ်းစားမှုကို ခံနိုင်၏။ တကယ် ကြီးမားသွားမှုနှင့်လျင် “ထမင်းအင်တ်ခဲ့၍ ဥပုသ်စောင့်တာ ဘာအကျိုး ရှိသလဲ”၊ “အုတ်ပုံကြီးနှင့် အရပ်တွေကို ကိုးကွယ်နေတာ ဘာကျေးဇူး ရှိသလဲ” ဟု အောက်တန်း တရားကလေးတွေကို ဗုဒ္ဓဘာသာ အသေးစားကလေးများထဲ စုစုမဲ့မနေ့သ တကယ်ပညာရှိ အခေါ်ခံရသော ဆရာတော်များအထဲ ချော်ကပ်၍ အရေးကြီးသော အထက်တန်း

၁၂၂

ရတနာဂုဏ်ရည်

တရားများကို စုစ်မြေပါလော့။ [အုတ်ပုံအတွင်း၌ ဘုရားရှင်၏
အရိုးစာတ်တော်ရှိ၏။ အရပ်မှာ ဘုရားရှင်၏ ပုံတော်ကို တတ်နိုင်သမျှ
ပြုလုပ်အပ်သော ပုံတော်သာဖြစ်သည်။ ထိုပုံတော်များကို ဘုရားအစစ်နှင့်
မတူသော်လည်း မှန်း၍ အာရုံပြနိုင်အောင် ထုလုပ်ကြပါသည်။]

ငါးပါးမာရ်နှစ်၊ မာရ်အိန္ဒြ ။ မာရ်ငါးပါးကို နှစ်နှင့်တော်မှုနိုင်
သော မာရ်ငါးပါးကို အောင်တော်မှုသော ဘုရားရှင်။ [မာရ်-
မာရ်ကို+ အိန္ဒြ (အိန္ဒြ)- အောင်တော်မှုသည်။]

မာရ်ငါးပါး

- ၁။ အေဝယ္ယာမာရ် = မာရ်နှစ်မှင်း
- ၂။ ကိုလေသမာရ် = တစ်ထောင့်ငါးရာ ကိုလေသာ။
- ၃။ ခန္ဓမာရ် = ခန္ဓာကိုယ်။
- ၄။ မစွဲမာရ် = နသခြင်း။
- ၅။ အဘီသခဲ့ရမာရ် = ကုသိုလ် အကုသိုလ်ကံတည်း။

ကြိမ်ကြိမ်လေးမြတ်, ဖို့ပဲ ပုံစံတော်မှုအပ်တဲ့သော။ ။
ဘုရားရှင်သည် ဘုရားဖြစ်တော်မှုပြီးနောက် “လောက္ခာ ရိုသေ
ကိုင်းဆွဲတိဖို့ရာ အကြီးအကဲမရှိဘဲ နေခြင်းသည် မသင့်လျော်ချော်။
ငါသည် ဘယ်သူ့ကို ဆည်းကပ်ရပါမည်နည်း” ဟု ဆင်ခြင်တော်
မူလေရာ ဘုရားရှင်၏ ဆည်းကပ်ရှိသောမှု ခံနိုင်မည့်သူကို မြှင့်တော်မူမှာ။
ထိုအခါ “ကိုယ်တော်တိုင် သိမြင်အပ်သော တရားကိုပင် အကြိမ်ကြိမ်

တရားရှိခိုး ဂါထာဖွင့်

၁၂၃

အထပ်ထပ် ဆင်ခြင်သောအားဖြင့် လေးလေးမြတ်မြတ် ပုဇွန်ရတော့
မည်” ဟု ကြံတော်မူခဲ့ဖူးပါသည်။ [တရားတော်ကို မပြတ်ဆင်ခြင်၍
နေခြင်းကိုပင် “တရား ပုဇွန်သည်” ဟု ဆုံးသည်။]

ကျော်ကြံလိုက်နာ၊ ပေးစွမ်းနိုင်ပေထော်သော်။ ။တရားတော်သည်
ကျော်ကြံလိုက်နာသော ဝေနေယျ အပေါင်းအား လူ နတ်တို့၏
စည်းစီမံချမ်းသာ ဟူသော သမ္မတို့၊ နိမ္မာန်ချမ်းသာဟူသော သမ္မတို့ကို
ပေးစွမ်းနိုင်၏။ တရားတော်ကို သိသော်လည်း မကျင့် မလိုက်နာလျှင်
စည်းစီမံချမ်းသာကို ပေးဖို့ရန် တာဝန်မရှိခဲ့။ “ကိုယ်ကျင့်မှ ကိုယ်မှမည်”
ဟူလို့။ [ကြံ့သော အနေကို အမိဘာယ်များကို ဘုရားရဏ်တော်
အဖွင့်၍ ရေးခဲ့ပြီ။]

တရား ပုဇွန်နည်း။ ။“ဘုရားရှင်နှင့် သံယာတော်သည်
ပုံသဏ္ဌာန် အထင်အရှား ရှိတော်မူသောကြောင့် ပုဇွန်၍ ဖြစ်၏။ တရားတော်ကား ပုံသဏ္ဌာန် မထင်ရှားသောကြောင့် မည်ကဲသို့
ပုဇွန်ရပါအံနည်း” ဟု အကြဖြစ်၍ ပုဇွား တစ်ယောက်သည်
ဘုရားအထဲ လျှောက်ပူးလေ၏။ ဘုရားရှင်ကလည်း “ပုဇွား၊
တရားတော်ကို ပုဇွန်လိုလျှင် တရားတော်ကို များစွာ သိ၍ ပဟုသုတ
ရှိသော ရဟန်းတော်ကို ပုဇွန်လေ” ဟု မိန့်တော်မူသဖြင့် သံယာများအထဲ
ပဟုသုတရှိသော ရဟန်းတော်ကို မေးလျှောက်လေရာ အရှင်အာနနွားကို
ညွှန်ပြက်သဖြင့် တရားတော်ကို ရည်မှန်း၍ တစ်ထောင်တန်
သက်န်းဖြင့် လူ၍၍ ပူးလေသည်။

ထိုကြောင့် ယခုကာလ ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်ဟူသမျှတို့သည်
ကိုယ်စိကိုယ်င ရဟန်းတော်များကို ဆည်းကပ်ကိုးကွယ်ရှုံး ဘုရားရှင်
ဟောပြတော်မူအပ်သော စာပေ ပရီယတ်ကို သုတေသနမြင်း၊ တတ်မြောက်၍
ပို့ချခြင်း၊ ဟောခြင်း၊ ကျမ်းရေးခြင်းတို့ဖြင့် သာသန္ဒတာဝန်ကို
အမြှေထမ်းဆောင်နေသော ပုဂ္ဂိုလ်များကို ဆည်းကပ် ကိုးကွယ်၍
ဆွမ်း၊ သက်န်း၊ ကျောင်း၊ ဆေးတို့ဖြင့် ထောက်ပဲ ပြုစ ဂရိစိက်နေသူ
တို့မှာ “ငါတို့သည် တရားတော်ကိုလည်း အမြှုပူဇော်၍ နေရပေသည်။
ငါတို့သာ မထောက်ပဲလျှင် ငါတို့အရှင်သည် တတ်သိသော ပညာတွေကို
သူတစ်ပါးအား ရေးသား ဝင့် ပို့ချခိုင်မည်မဟုတ်၊ ငါတို့၏ ကူညီမှု
ကြောင့်သာ အဆက်ဆက် တိုးပွားအောင် သာသန္ဒဝန်ကို ဆောင်နိုင်
ပေသည်၊ ငါတို့အရှင် ရွက်ဆောင်သမျှ တာဝန်တွေကို ငါတို့ကလည်း
ကူညီ ထမ်းဆောင်ရာ ရောက်သဖြင့် ငါတို့အရှင်ရသမျှ ပညာပါရမိကို
ငါတို့လည်း မူချရတော့မည်” ဟု ဟုတ်မှန်သည့်အတိုင်း ညက်ကို
ချဲထွင်၍ ဆင်ခြင်စဉ်းအားလုက် အားတက်သရော ရှိသင့်ကြပေသည်။

ထိုကြောင့် သာသနာကို ပြုစနိုင်သော အင်အားရှိသူ ဒကာ
ဒကာမ တို့ကလည်း မိမိတို့ ရပ်စွာ မြို့နယ်၌ စာချုပ်နိုင်မည့် ပုဂ္ဂိုလ်ကို
ရွေးချယ်၍ဖြစ်စေ၊ မြို့ကြီးပြကြီးများမှ ယဉ်ကျည်စိတ်ချရသော စာချုပ်ကိုလဲ
ပင့်၍ ဖြစ်စေ အသီးသီး စာသင်တိုက် တည်လျက် စာသင်သားတွေ
မြို့ကြီးပြကြီးတက်၍ မသင့်ရဘဲ မိဘဆရာတို့ အနီးမှာပင် သင်ကြရ
သဖြင့် ယခုလို အပျက်အစီး မများရကား သာသနာတော်ကြီးသည်
အတော် သန့်ရှင်းလျက် တို့တက်လာပေလိမ့်မည်။ ထိုကြောင့်
ယခုပြုခဲ့သော တရားမူဇော်နည်းကို သတိထား၍ တရားတော်ကို

တရားရှိခါး ဂါထာဖွင့်

၁၂၅

ပူဇော်တတ်သော သာသနူဒါယကာ သာသနူ ဒါယိကာမများ
ဖြစ်ကြပါသေား။

အထူးသတိပေးချက်။ ။ၤ။ ပြခဲ့သော စကားအစဉ်ဖြင့်
တရားစစ် တရားမှန်ကို အတော်အတန် ရိပ်မိလောက်ပေပြီ။ ယခုအခါ
မြန်မာနိုင်ငံ၌ အများအပြား အသုံးပြုနေကြသော အချို့ တရားစာအပ်
နှင့် အချို့သော တရားဟောပုဂ္ဂိုလ်များ၏ ဟောပြချက်တွေကို
“တရားလား မတရားလား” ဟု စဉ်းစားကြဖို့ရန် ထပ်မံ၍ သတိပေး
လိုသည်မှာ-

ဘုရားရှင် ပွင့်တော်မမူမိ ရှေးက ဟိမဝတ္ထာမှ မျော၍ လာသော
ပုစွန်လက်မကြီး တစ်ခုကို “ဒသသာရဟာ” မင်းတို့သည် မင်းလာစည်တော်
အဖြစ်ဖြင့် အသုံးပြုကြလသည်။ ထိုစည်တော်ကြီး၏ အသုံသည် ၁၂
ယုဒ္ဓနတိုင်အောင်ပင် ပုံးနှံပါသတဲ့။ ထိုနောက် တရွေ့တရွေ့ ဆွေးမြှုံး
လာသဖြင့် စည်တော်ကြီး ပေါက်တိုင်း ရွှေပြား ငွေပြားတို့ဖြင့် ဟာထေး
လာခဲ့ရာ အတော်ကြာလျှင် ပုစွန်လက်မ အသားကုန်၍ အဟတွေချည်း
ဖြစ်လေ၏။ တိုးခေါက်သောအခါ ၁၃ ယုဒ္ဓနဘကို မဆိတားဘို့ စည်တော်
ကြီး၏ ထက်ဝန်းကျင် အနီးအပါးမှာပင် ကောင်းစွာမကြားရတော့ချေ။

ထိုအတူ ဘုရားရှင်၏ တရားစစ်တွေကို လက်သစ် ဓမ္မကထိက
တို့က အဆန်းတကြယ် ထည့်သွင်း ဟာထေးမှုကြောင့် အစစ်အမှန်
အရင်းခဲ့ တရားတော်တွေ ကွယ်ပျောက်ရချေပြီ။ ထို ကွယ်ပျောက်
သည့်အတိုင်း စည်ကြီးမှ အသံကောင်းမထွက်သလို ဓမ္မကထိကတွေ
ဟာထေးထားသော တရားအတူမှ မင်းဖို့လ် နို့ဗုံးနှို့ကို

၁၂၆

ရတန္ဒာဂုဏ်ရည်

မဆိုထားဘို့၊ အထိက်အလျောက် လောဘ ဒေါသ နည်းပါး၍ အသိ
အလိမ္မာ တိုးပျားမှ အကျိုးကိမ္မာ မရတော့ဘဲ အသံကျယ်သလောက်
အဆန်မပါသော သကြံနှင့်အမြာက်လို ဖြစ်လတော့သည်။ [နိဒါနဝင်၊
သပမွဲသံယုတ်၊ အဘဏ်သံယုတ်။]

ဒု ဗုဒ္ဓဘာသာဝင် သူတော်စင်အပါင်းတို့၊ ဗုဒ္ဓဘာသာစစ်စစ်
ဖြစ်လိုလျှင် အမြန်ဖြူပြင်ကြလော့၊ ဘုရား တရား သံယာ ကိစ္စများနှင့်
ဆိုင်ရာ၌ မဟာကုသိလ်သောမန်သုဖြင့် ပျော်ရွင်ဖို့သာ ရှိသည်။
တကုံသော လောဘအော တိုက်တွန်းကာ “အသံက သာယာ
လိုက်တာ၊ ဘယ်ဂါထာရွတ်ပုံမှာ တော်မင်းသားတောင် မသာဘူး၊
ဘယ်အချက် စကားသုံးပုံလေးဟာ လွန်စွာထိတာပဲ” စသော ချီးမွမ်း
စကားသည် ပြောသူမရှုက်သော်လည်း ကြားရသူများမှာ နားရက်ဖွယ်
ကောင်းလွှဲချေ၏။

တရားဟောပုဂ္ဂိုလ်ကလည်း တိုကဲ့သို့ ချီးမွမ်းသံကို အရသာ
ခံပြီးလျှင် အသံသာအောင်လည်း ရရှိစိုက်ရှာ၏။ လွမ်းခန်း ဆွေးခန်း
ကိုလည်း မပါ ပါအောင် ထည့်သွင်းရှာ၏။ ဘုရားဟောမဟုတ်၊
ယုဇ္ဇိုလည်း မရှိသော သီဟို၌ကျန်းဖြစ် ဝွေးများစွာနှင့် ငင်းမယ်
ပစ္စာသတို့၌ လာသော ဒဏ္ဍာရီဝွေးတို့ကို များများကြီး အသုံးပြုရရှာ၏။

ခုတံယကမ္မာစစ်ကြီး ပြီးသော ယခြေတ်းကား ကမ္မားတွင်းတရား
တွေပင် အတော်ပေါ်များ၍ လာပြန်၏။ ထိတရားများဖြင့် တရားပေါက်
သည်ဟု ဆိုကြသူများလည်း အတော်များများ ကြားသီရ၏။ ထိသို့
ကြားသီရ၍ အတော် စဉ်းစားဖွယ် ကောင်းသော အချက်တစ်ခုကား
တရားပေါက်သောအခါ ဘုန်းကြီးတွေကို မကြည်ညီနိုင်၊ မလှူဒါန်း

သံယဉ်တော်ဖွင့်

၁၂၇

ခိုင်သော အချက်ပင်တည်း။ တရားအစစ်ပေါက်ပြီး ဖြစ်သော ဝိသာခါလည်း မကောင်းဘုန်းကြီးနှင့် တွေ့သောအခါ “ဒီလို မနေ ပါနှင့်”ဟု ပြော၍ ရဟန်းတော်များကိုကား ကြည်ညီဖြီ ကြည်ညီခဲ့ပါပေသည်။ ထို့ကြောင့် တရားပေါက်ခြင်းနှင့် သံယာမကြည်ညီခြင်းကို စဉ်းစားသင့်ကြသည်။

ယခုအခါ သာသနာတော်ကြီး ဖြစ်နေပုံသည် ရေစုန်လေစုန်မှာ ရွှေက်ကုန်ဆင်ပြီးလျှင် တက်ကုန်နှင့်နေသော လျေ၏ သဘောကူးသို့ ကောင်းကောင်းကြီး ရျောနေတော်၏။ “ဘုရား သိကြား မလို” ငါတို့ လက်ထက်မှာ ပြုပြင်နိုင်သူများ ပေါ်ထွက်ပါစေသတည်း။

တရားရုဏ်တော်ဖွင့် ပြီးပြီး

သံယဉ်တော်ဖွင့်

(ကျော်မှတ်ရန် ပါဂ္ဂိုတ်)

သုပ္ပါဝါပန္နာ ဘဂဝတော သာဝကသံယော-ဥဇ္ဈားပန္နာ ဘဂဝတော သာဝကသံယော သာဝကသံယော-ဥဇ္ဈားပန္နာ ဘဂဝတော သာဝကသံယော - (ယဒီဒံ စတ္တာရိ ပုရိသယဗိုဂါနီ အဋ္ဌပုရိသယဗိုလာ)၊ သေ ဘဂဝတော သာဝကသံယော အာဟုနေယော ပါဟုနေယော ဒက္ခိကေယော အားလီ ကရဏီယော အနတ္တရုပုညကွေတဲ့ လောကသာ။

* * * * *

ကြည့်ရရန် အမိဘယ်

သံယ—ဟူသော ပါဌိစကားကို မြန်မာလို “သံယာ”ဟု ခေါ်၏၊
အနက် အမိဘယ်မှာ “အပေါင်း အရ အသင်း အဖွဲ့” ဟု ဖြစ်၏၊
ထို့ကြောင့် အယူဝါဒ သီက္ခာအားဖြင့် တူကြသော ရဟန်းတော်တို့၏
အပေါင်းအရ အသင်းအဖွဲ့ကို “သံယာ”ဟု မှတ်ပါ။ သံယိက မြောက်အောင်
လျှော့ခို့နှင့် တစ်သင်းလုံး၊ တစ်ဖွဲ့လုံး၊ တစ်သာသနာလုံး ရည်မှန်းရသည်။

သံယာဂုဏ်တော် ၉ ပါး

၁။ သုပ္ပါနိပန္တရုတ်	၅။ အသုဇ္ဇနယျုဂုဏ်
၂။ ဥမ္မာဗိုလ်ပန္တရုတ်	၆။ ပါဟုဇ္ဇနယျုဂုဏ်
၃။ ညာသုပ္ပါနိပန္တရုတ်	၇။ ဒက္ခာတော်ယျုဂုဏ်
၄။ သာမိစိပ္ပါနိပန္တရုတ်	၈။ အခုလိကရဏီယရုတ်
၉။ အန္တရုပ်ယဉ်ကျော်ရုတ်	

သုပ္ပါနိပန္တ ရုတ်တော်ဖွင့်

(ကျက်မှတ်ရန်)

(၁) ဘဂဝတော့— ရွှေဘုန်းတော်သခင်, ရှင်တော်မြတ်ဘရား၏၊
သာဝကသံယာ—ဆုံးမထားဟန်, တရားမှန်ကို, နာခံလိုက်နာ, အရိယာ
ဟု, သချို့ရှစ်ဖော်, သံယာတော်အပေါင်း၊ သူတော်ကောင်းသည်။
သုပ္ပါနိပန္တာ— တရားသဖြင့်, ဆုံးမသင့်ရာ, သာသနာဝယ်, လျှော့စွာ
ထုံးပြု, ဆုံးအမကို, လုံးဝလိုက်နာ, ကောင်းမွန်စွာလည်း ကျင့်တော်မှတ်
ပါပေ၏။

* * * * *

သုပ္ပနီပန္တ ဂဏ်တော်ဖွင့်

၁၂၉

ကြည့်ရန် အမိဘယ်

သုပ္ပနီပန္တဂဏ်တော်သည် “ကောင်းစွာ ကျင့်တော်မှတတ်၏” ဟူသော
အနက်ကို ပြသည်။ [သု=ကောင်းစွာ+ ပဋိပန္တ= ကျင့်သည်။]

အရိယာဟု သံယာတော်အပေါင်း။ ။မဂ်ဖိုလ်၌ တည်သော
(မဂ်ဖိုလ်ရပြီးသော) ပုဂ္ဂိုလ်ကို “အရိယာ”ဟု ခေါ်၏။ [အရိယာ-
မြတ်သူ၊ တစ်နည်း-ဖြူစာင်သူ။]

မထွေ ၄ မျိုး

- ၁။ သောတာပတ္တိမဂ်ရ ပုဂ္ဂိုလ်
- ၂။ သကဒါဂါမိမဂ်ရ ပုဂ္ဂိုလ်
- ၃။ အနာဂါမိမဂ်ရ ပုဂ္ဂိုလ်
- ၄။ အရဟတ္တိမဂ်ရ ပုဂ္ဂိုလ်

မလွှေ ၄ မျိုး

- ၁။ သောတာပတ္တိဖိုလ်ရ ပုဂ္ဂိုလ်
- ၂။ သကဒါဂါမိဖိုလ်ရ ပုဂ္ဂိုလ်
- ၃။ အနာဂါမိဖိုလ်ရ ပုဂ္ဂိုလ်
- ၄။ အရဟတ္တိဖိုလ်ရ ပုဂ္ဂိုလ်

ရှေးခေတ်က အရိယာ သံယာတော်သည် ထောင်သောင်းများစွာ
ရှိကြပါသော်လည်း အမျိုးအားဖြင့် ဤရှိမျိုးတွင် အားလုံးပါဝင်ကြ၏။
ထိုကြောင့် “အရိယာ ရှစ်ယောက်”ဟု ပြောစမှတ် ဖြေကြသော်လည်း
စင်စစ်မှာ ရှစ်ယောက်မဟုတ်၊ ရှစ်မျိုးသာဖြစ်၏။

တရားသဖြင့် ဆုံးမသင့်ရာ။ ။ဘုရားရှင်၏ တပည့်အစစ်
ဖြစ်တော်မှုကြသော အရိယာသံယာ အပေါင်းသည် တရားသဖြင့်
ဆုံးမရာ သာသနာတော်နှင့် သင့်လျော်အောင် ထုံးဟောင်းသက်သော
ပြု၍ ဆုံးမအပ်သော အဆုံးအမတော်ကို လုံးဝေသုံး အကုန်အစင်း

၁၃၀

ရတနာဂုဏ်ရည်

လိုက်နာ၍ ကောင်းမွန်စွာ ကျင့်ကြတော်မူကြပေသည်။ အနည်းငယ် အပြစ်ကိုပင် အလှန်ကြီးသော အပြစ်ဟု ထင်လျက် ရှောင်ကြဉ်တော် မူကြပေသည်။ ထိုသို့ အဆုံးအမကို လိုက်နာသော အရိယာ ပုဂ္ဂိုလ်များလည်း ဘုရားလက်ထက်တော်မှ စ၍ များစွာ ရှိခဲ့ဖူးပါသည်။

အရှင်သာရိပုဇွဲရာ ဝဋ္ဌ

ယခုကာလ ဘုရားပွဲစသည် ကျင်းပသောအခါ ထိုထိနေရာတို့၏
အလှုမဏ္ဍာပ် ဆောက်၍ နေ့ရက်များစွာ စတုဒိသာ ကျွေးသကဲ့သို့
ရှုံးလက်ထက်ကလည်း လူအများစုပေါင်းလျက် ညွှေ့သည်များအတွက်
စတုဒိသာ ကျွေးလေရှိကြသည်။ ထို အပ်၍ အချို့ရဟန်းတော်များ
နေ့စဉ် နေ့စဉ် သွား၍ စားသောက်ကြသည်အတွက် လူတိုက ကဲ့ရဲ့
သောကြာင့် “ယနေ့ကစ၍ တစ်ရက်တည်းသာ စားရမည်” ဟု
ဘုရားရှင် ပညတ်တော်မူသည်။ အရှင်သာရိပုဇွဲရာသည် အသစာရိ
လှည့်လည်ရင်း ထို စတုဒိသာရုံး၏ မကျိန်းမမာဖြစ်နေ၏။ ထိုအခါ
တစ်ရက်စာ ဆွမ်းဘုံးပေးတော်မူပြီးလျှင် နောက်ရက်၌ လူအများက
ကပ်လှုကြ ပါသော်လည်း “ဘုရားရှင် စားမြစ်တော်မူသည်” ဟု
ဘုံးပေးတော်မူသာ ရှောင်လွှာတော်မူကာ ဆွမ်းအပြတ် ခံခဲ့တော်မူခဲ့
ရှာသည်။ ထိုနောက် ဘုရားရှင် သိတော်မူ၍ မကျိန်းမမာလျှင် နေ့စဉ်
စားနိုင်ကြာင့်ကို ထပ်လောင်း ခွင့်ပြုတော်မူရရေးလေသည်။ [ပါစိတ်,
ဘေးနောက်၊ အာဝသထပ်ဖွဲ့သိကွာပုဒ်။]

ဤသို့လျှင် ဘုရားရှင်၏ တပည့်ကောင်းများသည် အဆုံး
အမတော်ကို လုံးဝလိုက်နာလျက် ကျင့်တော်မူကြပေ၏။ နောက်နောက်

၃၄၄ ဥဇ္ဈိုင်ပဋိ ရုဏ်တော်ဖွင့်

၁၃၁

ဆရာအစဉ်အဆက်များလည်း “ကိစ္စတစ်ခု ကြံတွေ.လာလျှင် အသက်ကိုသာ အသေခံပါ၊ သီလ သိက္ခာကိုတော့ မပျက်ပါစေနိုင်” ဟု ဆုံးမတော်မူကြရမက ထိအတိုင်းလည်း လိုက်နာခဲ့ကြပေသည်။

သတိထားဖွယ်။ ။ၤ၈၁ကားစဉ်အရ ယခု ပြအပ်လွှာ.သော ရုဏ်နှင့် ပြည့်စုံသော သံယာဟုသည် မင် ဖိုလ် ရပြီးသော သံယာတော် များသာ ဖြစ်သည်။ မင် ဖိုလ် မရသေးသော်လည်း မင် ဖိုလ် ရအောင် ပါရမိကို ပြည့်ကျင့်နေကြသော သူတော်စင် ရဟန်းတော်များလည်း သောတာပန် အောက်တန်းတွင် ပါဝင်နိုင်ကြသေး၏။ ဘုရားရှင်၏ အဆုံးအမတော်ကို ကောင်းမွန်စွာမလိုက်ဘဲ မေ့မေ့လျှော့လျှော့ ပေါ့ပေါ့သဆ နေထိုင်ကြသော ရဟန်းအပေါင်းကား ယခု ပြအပ်လွှာ. သော သံယာရုဏ်တော်များနှင့် လားလားမျှမဆိုင်။ ထိုကြောင့် သံယာ ရုဏ်တော်ကို အာရုံပြသောအခါ ရှေးရှေးက အဟုတ်အမှန် ကျင့်တော်မူ ကြသော အရိယာ သံယာတော်များနှင့် ယခုကာလ ကောင်းမွန်စွာ နေထိုင်တော်မူကြသော ပုထုဇွဲ၌ သံယာတော်များ၏ ရုဏ်တော်ကိုသာ မှန်းဆ၍ အာရုံပြပါ။

၃၄၅ ဥဇ္ဈိုင်ပဋိ ရုဏ်တော်ဖွင့်

(ကျက်မှတ်ရန်)

(၂) ဘဂဝတော့ ရွှေဘုန်းတော်သခင်, ရှင်တော်မြတ်ဘုရား၏၊ သာဝကသံယာ - ဆုံးမထားဟန်, တရားမှန်ကို, နာခံလိုက်နာ, အရိယာဟု, သချိုရှုစွဲ, သံယာတော်အပေါင်း သူတော်ကောင်းသည်။

၁၃၂

ရတနာဂုဏ်ရည်

ဥဇ္ဈိုင်ပဇ္ဈာ— စဉ်းလဲသမ္မ၊ မယာစဖြင့်၊ ပုဂ္ဂထစ်ထစ်၊ မကောက်ကျစ်ဘဲ၊
စင်စစ်နိဗ္ဗာန်၊ လမ်းပြောင့်မှန်အောင်၊ လျှော်ကန်ချင့်မျှော်၊ ကျင့်ကြီးတော်
မူတတ်ပါပေါ်။

* * * * *

ကြည့်ရှုရန် အမိမာယ်

ဥဇ္ဈိုင်ပဇ္ဈာ ဂုဏ်တော်သည် “ပြောင့်မှန်စွာ ကျင့်တော်မူ၏” ဟူသော
အနက်ကို ပြသည်။ [ဤနှင့်ပြောင့်မှန်စွာ+ ပဋိပဇ္ဇာ= ကျင့်သည်။]

မယာ သာဇွဲယျ။ ॥မိမိမှာ အပြစ်ရှိပါလျက် အပြစ်မရှိသူ
ထင်အောင် ဖုံးကွယ်မှုကို “မယာ” ဟု ခေါ်၏။ ဥပမာ-ယောကျား
မသိအောင် အပြစ်ကျူးလွန်မိသော မိန်းမသည် ထိုအပြစ်ကို မယာဖြင့်
လှည့်ပတ်သကဲ့သို့တည်း။ မိမိမှာ ဥစွာဂုဏ်၊ သိလေဂုဏ်မရှိဘဲ ရှိဟန်
ဆောင်မှုကို “သာဇွဲယျ” ဟု ခေါ်၏။ လူမရှိသောအခါ တော်သလိုနေ၍
လူလာသောအခါ ဟန်ရှုပ်နေသူကဲ့သို့တည်း။

အရိယာ သံယာတော်ကား သူတစ်ပါးတို့ အထင်ကြီးအောင်၊
ပစ္စည်း၊ လာဘ်နှင့် ဒကာ ဒကာမ ပေါများအောင် ဟန်ဆောင်မှု
ပရိယာယ်မယာဘို့ဖြင့် ပုဂ္ဂထစ်ထစ် စဉ်းလဲကောက်ကျစ်ခြင်းမရှိဘဲ
နိဗ္ဗာန်လမ်းနှင့် ပြောင့်တန်းအောင် ရှိုးသားပြောင့်မတ်စွာ ကျင့်တော်မူက
ပေသည်။ ထိုသို့ ပြောင့်မတ်စွာ ကျင့်တော်မူသော အရှင်မြတ်များမှာ
လွန်စွာပေါများခဲ့ပါ၏။ သို့သော် ယုခုအခါ မရှိုးမသား ကျင့်သူများနှင့်
ဝမ်းရေးအတွက် သာသနာတော်ကို ဖျက်သူတွေ အတော်ပေါများနေ
သဖြင့် စဉ်းစားတတ်ကြဖို့ရာ ကျမ်းကန်လာ လှည့်ပတ်ပုံကို ပြပေအဲ။

အိုးစရည်း ရဟန္တာ။ ။ဘန်းကြီး တစ်ပါးသည် မိမိအပေါ်၌
လူအများ အထင်ကြီးစေလိုသောကြာင့် သူနေရာ ကျောင်းခန်း
အတွင်းမှာ လူမမြင်နိုင်အောင် အိုးစရည်းကြီး (အိုးအကြီး)ကို
မြှုပ်ထားလေ၏။ အပြင်က ဒကာ ဒကာမများ လာသံကြားလျှင်
ထိအိုးကြီးအတွင်း၌ ဝင်နေ၏။ လူများက “ဘန်းကြီးဘယ်မှာလ”ဟု
မေးလျှင် တပည့်များက “ကျောင်းတွင်းမှာ” ဟု ပြော၍ အခန်းတွင်းသို့
ဝင်ကြည့်သောအခါ မတွေ့ရသောကြာင့် “မရှိဘူး၊ ဘယ်ကြွေသလ”
ဟု မေးပြန်လျှင် “ယခုတင်ကပဲ အခန်းထဲမှာ ရှိပါသေးတယ်” ဟု
ပြောသဖြင့် ထပ်၍ ကြည့်ကြပြန်လေရာ ညောင်စောင်း (ကုလားထိုင်)
ပေါ်မှာ ထိုင်လျက်နေသည်ကို စွဲကြ၍ “ဘယ်ကြွေနေပါသလဘူး”
ဟု ညျှောက်ထားလျှင် “ရဟန်းဆိတာ ဒီလိုပဲ အလိုဂိုဏာ ကြွောင်ကြတယ်”
ဟု စုရန်အဘိညာဉ်ရသည့် လေသံဖြင့် ပြောပြလေသော် အားလုံးကပင်
“ရဟန္တာ” ဟု အထင်ကြီးကြလေသည်။

တိက်တွန်းချက်။ ။အိုးလူအပေါင်းတို့၊ ဘန်းကြီးဖြစ်စေ၊
လူဖြစ်စေ၊ မဖြူစွင် မဖြောင့်မတ်ခြင်းကား ဆိုးဝါးလု၏။ မရှိသား
မဖြောင့်မတ်သူကို ဘယ်အခါ ယုံကြည်ထိက်တော့မည်နည်း။ သို့ဖြစ်၍
မိမိတို့ ကိုးကွယ်အပ်သော ဘန်းတော်ကြီးများကို စာမတတ်သော်လည်း
အကျင့်သိကွာ လုံလောက်၍ ရှိုးဖြောင့်လျှင် ကိုးကွယ်သင့်လုပေပြီ။
စာမတတ်ဘဲနှင့် တတ်ဟန်ဆောင်သော ပုဂ္ဂိုလ်၊ အကျင့် မကောင်းဘဲနှင့်
ကောင်းဟန်ဆောင်နေသော ပုဂ္ဂိုလ်များကိုကား လုံးလုံး မကိုးကွယ်
ထိက်ပါ။

၁၃၄

ရတနာဂုဏ်ရည်

ယခုအခါး၌ကား “ကြောင်သူတော်”ကဲသို့ အတော်အတန် ပညာရှိပါလျက် အတွင်းစိတ် မဖြောင့်မတ်သူတွေ များလျချေ၏။ ထိုသို့ ပညာရှိ၍ မရှိသားသူတို့ကား သာမန် မရှိသားသူများထက်ပင် ကြောက်မက်ဖွယ် ကောင်းပါသေးသည်။ သို့ဖြစ်၍ အတွင်း အပြင် မသိရဘဲ “ဆေးဝါးစွမ်းသလို၊ စာတတ်သလို၊ လုပ်ရပ်ပေါက်သလို” ညာနေသူများကို ယုံကြည်လွယ်သော မိန့်မသားတွေသာမက ပညာနည်းပါး၍ မစဉ်းစားတတ်သော ယောကျားအများပင် သတိထားထိုက် လှပသည်။

မိမိကိုယ်တိုင်လည်း ရှိုးဖြောင့်စိုး အရေးကြီးလှ၏။ ပစ္စည်းမရှိဘဲ ရှိဟန်ဆောင်မှု၊ သီလမရှိဘဲ ရှိဟန်ဆောင်မှု၊ နားမလည်ဘဲ နားလည် ဟန်ဆောင်မှုတို့မှာ မရှိသားသော သဘောချည်းသာဖြစ်သည်။ သို့ဖြစ်၍ အရိယာ သံယာတော်များ၏ “ဥဇ္ဈိုဇ်ပဋိ” ရုဏ်တော်ကို အာရုံ ဖြေကြပြီးလျင် မိမိတို့ ကိုယ်တိုင်ကလည်း ရှိုးသားသူ ဖြောင့်မတ်သူ ဖြစ်အောင်၊ မိမိနှင့် အဆက်အသွယ် ရှိသူတို့ကိုလည်း ရှိုးသားသူများ ဖြစ်အောင် ညွှန်ပြကြပါ။ မရှိသားသူမှန်လျင် ရဟန်း ရှင် လူ မည်သူမဆို စွမ်းနိုင်သမျှ ရှောင်ကြပါကုန်။ မတတ်သာ၍ ဆက်ဆ ရလျှင်လည်း ကိုယ်ပေါင်း စိတ်ခွာ ဆက်ဆံကြပါကုန်။

ညာယပ္ပါဒိုပဋိ ရုဏ်တော်ယပ္ပါ

(ကျက်မှတ်ရန်)

(၃) ဘဂဝဏာ-ဉွှေဘုန်းတော်သခင်၊ ရှင်တော်မြတ်ဘုရား၏၊ သာဝကသံယော- ဆုံးမထားဟန်၊ တရားမှန်ကို၊ နာခံလိုက်နာ၊

ဉာယပွဲနိပ္ဒီ ရတန်တော်ဖွင့်

၁၃၅

အရိယာဟု၊ သချို့ရှစ်ဖော်၊ သံယာတော်အပေါင်း သူတော်ကောင်းသည်၊
ဉာယပွဲနိပ္ဒီ- ကိုယ်ဝယ် ဝတ်နောင်၊ ဆံဥဏ္ဍာင်ကို၊ မီးလောင်
သော်ဌား၊ မဋ္ဌားအားဘဲ၊ ကြီးမားလောင်မီး၊ ဒုက္ခကြီးတို့၊ အပြီးဇကန်၊
ပြမ်းရာမှန်သည်၊ နိဗ္ဗာန်အလိုဂုံ၊ ကျင့်တော်မူတတ်ပါပေ၏။

* * * * *

အောင်ရန် အမိဘာယ်

ဉာယပွဲနိပ္ဒီ ရတန်တော်သည် “နိဗ္ဗာန်အလိုဂုံ၊ ကျင့်တော်မူ၏”
ဟူသာ အနက်ကို ပြသည်။ [ဉာယ+ ပွဲပ္ဒီ၊ ဉာယ= နိဗ္ဗာန်+
ပွဲပ္ဒီ=ကျင့်သည်။]

အရိယာဖြစ်သော သံယာတော်အပေါင်းသည် အလွန်ကြီးမား
များပြားသော သံသရာဝင်ကြီး ဒုက္ခမီးတွေကို မြင်ကြပြီးပြစ်၍ မိမိကိုယ်၌
ဆင်အပ်သော အဝတ်၊ ဥဏ္ဍာင်(ဆံထုံး)ကို မီးလောင်စေကာမူ
မြှုပ်းအားဘဲ သံသရာဝင်ကြီး ဒုက္ခမီး၏ အပြီး ချုပ်ပြမ်းရာ နိဗ္ဗာန်အလိုဂုံ၊
ကျင့်တော်မူကြပေသည်။ ထို့ကြောင့် အရိယာ ဖြစ်ပြီးသောအခါ
သံသရာထုံးကြောရှုပြစ်စွာ မကျင်လည်ရတော့ဘဲ ကာမဘုံး၌ အကြာဆုံး
ရှုနစ်ဘဝသာ နေပြီးလျှင် ပရီနိဗ္ဗာန် စံဝင်ကြရပေသည်။

ရဟန်းတစ်ပါး ဝတ္ထု။ ။ရဟန်းတစ်ပါးသည် သစ်ပင်ချိုင်
ရာ၌ ဘုမ္မစိုးနတ်သမီး၏ ကလေးငယ်ကို ခုတ်ဖြတ်မိသောကြာင်
နတ်သမီးက ဘုရားထဲ လျောက်ထားသဖြင့် “ယနေ့က စ၍

၁၃၆

ရတန္တရုဏ်ရည်

သာသနဘတ်ထမ်း ရဟန်းမှန်လျင် သစ်ပင်ကို မခုတ်ရ” ဟု
ပညတ်ဘတ်မူသည်။ ဘုရား ပရီနိဗ္ဗာန် စံဘတ်မူပြီးနောက် ရဟန်းဘတ်
တစ်ပါးကို ခိုးသူများက နှယ်ပင်ကလေးဖြင့် တုပ်နောင်၍ တောထွဲ
ထားခဲ့စဉ် တောမီး လောင်လာလေ့သော် နှယ်ပင်ကို ဖြတ်မည်ဆိုလျင်
ဖြတ်နိုင်လောက်သော်လည်း နှယ်ပင်ကို ဖြတ်လျင် ပါစိတ်အာပတ်
သင့်၏။ အာပတ်သင့်လျင် တရားရတော့မည်မဟုတ်။ ထို့ကြောင့်
ပညတ်ဘတ်ကို စောင့်စည်း၍ တရားကို နှလုံးသင်းကာ ရဟန္တာဖြစ်ပြီးမှ
တောမီးလောင်၍ ပရီနိဗ္ဗာန် စံဝင်ဘတ်မူသည်။

ထိုက်တွန်းချက်။ ၂၅၂၍သို့လျင် တစ်ကိုယ်လုံး မီးလောင်
သည်ကို လျှစ်လျှော်၍ နိဗ္ဗာန်အကျိုးရာ ကျင့်ဘတ်မူပုံကို ကြည်ညီလျက်
“အသက်တစ်ရာ မနေရသော်လည်း အမူတစ်ရာ တွေ့နိုင်သည်” ဟု
ဆိုသည့်အတိုင်း မလွှာသာသဖြင့် ခုက္ခာကြိုလာခဲ့သော် “သက်သာရာမှ
ရစေတော့” ဟု ကြော်၍ မကောင်းမှုကို မပြုမိစေဘဲ “ နိဗ္ဗာန်၌ ဤ
ခုက္ခာမျိုး၏ တည်ရာ ရပ်နာမဲ့ ဓနာကိုယ်မရှိ၍ ဤခုနာကိုယ်ရှိနေလို့သာ
သားတွေ သမီးတွေ ခွေးတွေ မျိုးတွေ ရှိရသည်၊ ထိုသို့ ရှိသောကြောင့်
သားခုက္ခာ သမီးခုက္ခာ ခွေးမျိုးခုက္ခာကို တွေ့ရသည်၊ ထိုရပ်နာမရှိသော
နိဗ္ဗာန်သည် ကောင် အေးမြှုပေလိမ့်မည်” ဟု တွေ့တောကာ သူလည်း
မပါ၊ ငါလည်း မရှိ၊ သနံ့သုခုခြင်း အေးမြှုမည့် နိဗ္ဗာန်ကို သိမြင်
နိုင်အောင်သာ ကြီးစားကြုန်း။

သာမဏိပုဂ္ဂိပ္နဲ ဂုဏ်တော်ဖွင့်

၁၃၇

သာမဏိပုဂ္ဂိပ္နဲ ဂုဏ်တော်ဖွင့်

(ကျက်မှတ်ရန်)

(၄) ဘဂဝတော် ရွှေဘုန်းတော်သခင်၊ ရှင်တော်မြတ်ဘုရား၏၊
သာဝကသံယော- ဆုံးမထားဟန်၊ တရားမှန်ကို၊ နာခံလိုက်နာ၊
အရိယာဟု၊ သချို့ရှစ်ဖော်၊ သံယာတော်အပေါင်း သူတော်ကောင်းသည်၊
သာမဏိပုဂ္ဂိပ္နဲနွော- ရိုသေသမ္မာ၊ လူတို့ပြုသည်၊ သာမဏိကံ၊ လျောက်ထိုက်
တန်အောင်၊ ကျင့်ကြတော်မူတတ်ပါပေ၏။

* * * * *

ကျဉ်းရှုရန် အမိဘယ်

သာမဏိပုဂ္ဂိပ္နဲ ဂုဏ်တော်သည် “ရိုသေမူနှင့် လျော်အောင် ကျင့်ပါပေ၏”
ဟုသော အန်ကို ပြသည်။ [သာမဏိ= ရိုသေမူ+ ပဋိပ္နဲ = လျော်အောင်
ကျင့်သည်။]

ဒကာ ဒကာမတို့သည် မိမိတို့ မစားရက် မသောက်ရက် မသုံးရက်
သော အစားအသောက် ကော်မူး အိပ်ရာ နေရာများကို ရိုသေသမ္မာ ပြုစု
လှူဒါန်းကြရ၏။ အရိယာဖြစ်ပြီးသော (အရိယာ ဖြစ်အောင်
အားထုတ်နေသော) သံယာတော်များကလည်း ထိုကဲ့သို့ ရိုသေသမ္မာ
ပြုစု လှူဒါန်းခြင်းနှင့် ထိုက်တန်အောင် ကျင့်ကြ အားထုတ်တော်မူကြ
ပါပေသည်။

အယျမိတ္ထမထောရ် ဝတ္ထု။ ။ရှေးအခါက လိုက်ရုတစ်ခုခြုံနေသော
“အယျမိတ္ထ” မထောရ်ကို ဆွမ်းခံစွာ၍ ဒါယိကာမကြီး တစ်ယောက်က

သားအရင်းအမှတ်ထား၍ လေးစားသမ္မ ပြုစွဲနေ၏။ တစ်နှုန်းသုည့်
လုပ်ငန်းဆောင်တာအတွက် နံနက်စောကာ တောသို့ သွားခါနီးဝယ်
“ချုပ်သမီး၊ မည်သည့်နေရာ၌ နှစ်ချို့ဆန်ကလေးနှင့် နားနှီး ထောပတ်
တင်လဲများ ရှိရစ်တယ်၊ သမီးမောင်တော် လာတဲ့အခါ ဆွမ်းချက်၍
ကပ်ပြီးလျှင် သမီးလည်းစားရစ်နော်” ဟု သမီးကို ပြောဆို မှာထား၏။
“မေမေကော ဘာစားမလဲ”ဟု သမီးက မေးရာ “မေမေတော့
ပုန်းရည်ဟင်းနဲ့ ညာကျေန်တဲ့ ထမင်းကြမ်းကို စားပြီးပြီ” ဟု ပြော
၏။ “နေ့စာကော ဘာစားမလဲ မေမေ”ဟု ထပ်၍ မေးလျှင် “နေ့စာတော့
သမီးရယ်— ဟင်းရွက်ကလေး ရောပြီး ဆန်ကွဲကို ယာရ ကျိုထားလိုက်
ပေါ့” ဟု ပြောဆို မှာထား၍ တောသို့ သွားရှာလေသည်။

ထို သားအမိန့်စောက် ပြောဆိုသံကို အယျမိတ္တမထောရ်
ဆွမ်းခံအလာတွင် ရွာအနီးမှ ကြေား၍ မိမိကို ဆုံးမသည်မှာ “နားထောင်စမ်း
အယျမိတ္တ၊ ဒါယိကာမကြီးမှာ မိမိအတွက် ပုန်းရည်ဟင်း၊ ထမင်းကြမ်းနှင့်
ဟင်းရွက်တွဲသည့် ဆန်ကွဲယာရ စားသောက်လျက် သင့်အတွက်မှာ
နှစ်ချို့ဆန်ကောင်းနှင့် နားနှီး ထောပတ် တင်လဲကို ကပ်ဖို့ရန်
မှာနေရှာသည်၊ သင်၏အပေါ်၌ ဝတ်စားတန်ဆာနှင့် လယ်ယာ
မိုးမြေ ပစ္စည်းတွေကို မျှော်၍ ယခုလောက် ဂရုစိုက်သည်မဟုတ်၊ လူ
နဲတ် နိုဗ္ဗာန်ကို မှန်း၍သာ ဂရုစိုက်ခြင်းဖြစ်သည်၊ သူ ရည်ရွယ်တဲ့
ချမ်းသာကို အသင် ပေးနှင့်ပါမလား၊ ကိုလေသာ အသင်ပေါ်မကုန်သူမျှ
ဒကာမကြီးရဲ့ ဆွမ်းကို အသင် မစားထိုက်” ဟု ဆုံးမပြီးလျှင်
ဆွမ်းခံမဝင်ဘဲ ပြန်၍ တရားကို အားထုတ်လေရာ ပင်ကိုက
စင်ကြယ်သာ သီလနှင့် အားထုတ်၍ အသားကျေနေသာ ကမ္မဋ္ဌာန်း

သာမိန္ဒိယုပ္န္တ ရုက်တော်ဖွင့်

၁၃၉

ဘာဝနာ အစွမ်းကြောင့် သိပ်ကြောကြာ အားမထုတ်ရဘဲ ချက်ချင်းပင် ရဟန္တာ ဖြစ်လေသည်။

ထိုနောက် ဆွမ်းခံပို့ အချိန်ရှိသေး၍ ဆွမ်းခံဝင်လေသာ် စောင့်မျှော်နေသော နှမတော်က ဆွမ်းလောင်းအပြီးတွင် အထူးကြည်လင်သော မျက်နှာကို မြင်လိုက်ရ၍ မိခင်ပြန်လာသောအခါ “မေမေ၊ ယနေ့ မောင်တော်၊ မျက်နှာ လွှန်စွာ ကြည်လင်နေပါတယ” ဟု ပြောဆိုကာ ဝမ်းမြောက်ရှာသတဲ့။ ဒါ ယိကာမကြီးနှင့် သမီးလည်း ရဟန္တာ အရှင်မြတ်ကို ဆွမ်းလှုံရှာ ရောက်ပေါသည်။ [ဒီယန်ကာယ၊ မဟာဝရှု၊ မဟာသတိပဋိနာနသုတ် အဋ္ဌကထာ။]

ထိုက်တွန်းချက်။ ၂၅၇၁။ သို့သို့လျှင် သူတော်စင် သံပောတော် အပေါင်း၏ လွှတို့ ရှိသေးမွှုနှင့် ထိုက်တန်အောင် ကျင့်ကြီးတော် မူကြသည်ကို အာရုံပြောကာ ယခုကာလ ရဟန်းတော် အများလည်း မိမိတို့ဘက်က မလိုရအောင် သတိထားနိုင်မှ တာဝန်ကျေကြပေမည်။ “ငါလျှေ ငါထိုး ပံ့ခိုးရောက်ရောက်” ဆိုတာလို ကိုယ်ထင်ရာ ကြေနေလျှင် နောင်သသရာရေးကို မဆိုထားဘို့ ယခုဘဝ အရေးမှာပင် တဖြည်းဖြည်း မလွယ်ကုသော အခြေအနေကို တွေ့ရတော့မည်။ ယခုအခါ ဘာသာ မရှိဟူသော ဝါဒ၊ ဘာသာ ရှိသော်လည်း အရေးမစိုက်သော ဝါဒများ ဓာတ်စားလာပုံကို ဆင်ခြင်ကာ နောင်ရေး ခက်ကြတော့မည်မှာ ဖောင်မေးစရာ မလိုပါသဖြင့် “ပညာရှိသော်လည်း သတိဖြစ်ခဲရကား” သတိကြီးစွာ ထားကြပါရန် ထပ်မံ၍ သတိပေးပါသည်။

ပုဂ္ဂိသယုဂါနီ ပါဋ္ဌအဖွင့်

(ကျက်မှတ်ရန်)

စတ္တာရိ- မင် ဖိုလ် နှစ်ပါး၊ အစုအားဖြင့်၊ လေးပါးကုန်သော၊
ယဒီဒံ ပုဂ္ဂိသယုဂါနီ- အကြင်ယောကျားအစုတို့သည်၊ အငွေး- အသီး
အခြား၊ ခွဲသောအားဖြင့်၊ ရှစ်ပါးကုန်သော၊ ပုဂ္ဂိသပုဂ္ဂလာ-ပုဂ္ဂိသပုဂ္ဂလာ၊
ခေါက်ထိထိ၊ မြင့်မြတ်သော ပုဂ္ဂိုလ်တိပါလတည်း။

* * * * *

ကြည့်ရှုရန် အမိဘယ်

ဤ “စတ္တာရိ ပုဂ္ဂိသယုဂါနီ” စသော စကားတို့ကို သံယူဂုဏ်
တော်ကို ပြသော စကားမဟုတ်၊ သောတာပတ္တိမင်ကိုရသော ပုဂ္ဂိုလ်နှင့်
သောတာပတ္တိဖိုလ်ကိုရသော ပုဂ္ဂိုလ် နှစ်ပါးတွဲလျှင် တစ်စုံ၊ ဤသို့
စသည်ဖြင့် “မင်ဖိုလ်ကိုရသော ပုဂ္ဂိုလ်နှစ်ပါးကို တစ်စုံစိုး တွဲလျှင်
အရိယာလေးစုံ ဖြစ်၍ အသီးအခြား ခွဲလျှင် ၈ မျိုးဖြစ်၏” ဟု ပြသော
စကားတည်း။ ထိုသို့ ပြခြင်းသည်လည်း မင်ကိုရလျှင် ချက်ချင်း
ပိုလ်ရသောကြောင့် မင်ပုဂ္ဂိုလ်နှင့် ပိုလ်ပုဂ္ဂိုလ်တို့ တစ်ယောက်တည်းသာ
ဖြစ်ကြောင်းကို သိစေတော်မှလိုရင်း ဖြစ်ဟန်တူပါသည်။

အစုလေးပါးကား

၁။ သောတာပတ္တိမင်ရ ပုဂ္ဂိုလ်,	သောတာပတ္တိဖိုလ်ရ ပုဂ္ဂိုလ်။
၂။ သက္ကဇာဂါရိမင်ရ ပုဂ္ဂိုလ်,	သက္ကဇာဂါရိဖိုလ်ရ ပုဂ္ဂိုလ်။
၃။ အနာဂတ်မင်ရ ပုဂ္ဂိုလ်,	အနာဂတ်ဖိုလ်ရ ပုဂ္ဂိုလ်။
၄။ အရဟတ္တ်မင်ရ ပုဂ္ဂိုလ်,	အရဟတ္တ်ဖိုလ်ရ ပုဂ္ဂိုလ်။

အာဟုနေယဉ် ဂုဏ်တော်ဖွင့်

၁၄၁

အာဟုနေယဉ် ဂုဏ်တော်ဖွင့်

(ကျက်မှတ်ရန်)

(၅) ဘဂဝတော်- ရွှေဘုန်းတော်သေခင်၊ ရှင်တော်မြတ်ဘုရား၏၊
သေ စသေ သဘဝကသံပေါ်- အစုလေးပါး၊ သီးခြားရှစ်ဦး၊
သံပေါ်အပေါင်း၊ ဤအရိယာ သူတော်ကောင်းသည်၊ အာဟုနေ-
ယဉ်- တုံ့ပြန်ကြီးလေး၊ အကျိုးပေးသဖြင့်၊ အထေးမှယူ၊ ဆောင်၍
မူလည်း၊ ကြည်ဖြူးလေးမြတ်၊ ပူဇော်အပ်သည့်၊ လာဘ်သပ်ကာ၊
အဖြာဖြာကို၊ ကောင်းစွာ သိမ်းပိုက်၊ ခံယူခြင်းရာလည်း ထိုက်တော်
မူပါပေ၏။

* * * * *

ကြည့်ချေရန် အမိမ္မာယ်

အာဟုနေယဉ် ဂုဏ်တော်သည် “အထေးမှ ယူဆောင်၍ ပူဇော်
အပ်သော ပစ္စည်းကို ခံယူထိုက်၏” ဟူသော အနက်ကို ပြသည်။ [အ+
ဟုနေ+အယျာ၊ အာ= အထေးမှယူဆောင်၍ + ဟုနေ= ပူဇော်အပ်သော ပစ္စည်း+
အယျာ= ခံထိုက်သည်။]

အရိယာ သံပေါ်တော်သည် လူ။ဒါန်းပူဇော်သူတို့အား အတုံ့ပြန်၍
ကြီးကျယ် မြင့်မြတ်သော သံသရာကျိုးကို ပေးစွမ်းနိုင်ကြသဖြင့်
အနီးအပါးကို မဆိုထားဘို့၊ တစ်နယ်တစ်ကျေး ထေးသော မြို့ရွာတို့မှ
သော်လည်း လူ။ဖွယ်များကို တမင်တကာဆောင်ယူ၍ ပေးလှုပူဇော်
ခြင်းရာ ထိုက်တန်တော်မူပေသည်။ ထို့ကြောင့် ရှေးက ဒါနအကျိုး
နားလည်းကြသော သူတော်ကောင်းတို့သည် ထိုသို့ ဆောင်ယူကာ
များစွာ ပူဇော်ဖူးကြလေပြီ။

၁၄၂

ရတန္တဂုဏ်၏

သီကြားမင်းနှင့်
သုဇာမိပုရားတို့၏

နတ်ပြည့်၌ နတ်အများရှိကြလေရာ သာသနာပအခါက
ဖြစ်နှင့်သော နတ်များထက် သာသနာတွင်းကျမှ ဖြစ်ရသော နတ်တို့က
အစစ အရာရာ ခပ်သာသာဖြစ်နေ၏။ အချို့နတ်များကား သီကြားမင်း
ထက်ပင် ကိုယ်ရောင်အဆင်းနှင့် စည်းစိမ် အခြေအရုံ သာလွန်လျက်ရှိ၏။

ထိုကြားင့် အခါတစ်ပါး၌ အရှင်မဟာကဿပမထောရိ နိရောဓ
သမာပတ်မှ ထတော်မူပြီးလျင် ဆင်းရဲသုတိ၏ နေရာ ရပ်ကွက်၌
ဆွမ်းခံဝင်တော်မူလေရာ သီကြားမင်းနှင့် သုဇာ မိပုရားတို့သည်
အိမင်းသော လူဆင်းရဲ ခင်ပွန်းယောင်ဆောင်၍ ထိုရပ်ကွက်၏ အဆုံး၌
အီမံုံးယောင်ကို ဖန်ဆင်းလျက် နေနှင့်လေသည်။ ရဟန္တာ
အရှင်မြတ်လည်း အထူးအထွေး ဆင်ခြင် စဉ်းစားတော်မမူဘဲ အီမံုံးကုပ်
ကလေး၌ အဘိုးအိုနှင့် အမယ်အိုတို့ အလုပ်လုပ်နေကြပုံကို မြင်၍
သနားသဖြင့် ရပ်တော်မူလေသည်။

အဘိုးကြီးသည် မျက်စီများကို ပွတ်ကာ ပွတ်ကာနှင့် “အီမံုံးပေါက်
မှာ ကိုယ်တော်တစ်ပါး ဆွမ်းရပ်နေပါကလား။ ခုက္ခ၊ ခုက္ခ၊ ဘာမှုလည်း
ရှိမယ်မထင်ဘူး” ဟု ညည်းညှုလျက် အနားသို့ လာပြီးလျှင် “ဟင်...
တို့ကိုယ်တော်ကြီးပါတကား၊ ဟေး ရှင်အရှို့၊ ဘာများရှိသေးတဲ့” ဟု
မေးရာ အမယ်အိုကလည်း ထိုတို့၏၏ ရှာဖွေနေဟန်ဖြင့် အတန်ကြာမှ
“ရှိသေးရဲတော်” ဟု ပြောပြောဆိုဆို လာ၍ ဆွမ်းလောင်းလေလျှင်
တစ်ရပ်လုံး မွေးကြိုင်သွားလေသည်။

အာဟုနေ့ယျ ဂုဏ်တော်ဖွင့်

၁၄၃

ထိအခါကျမှ သီကြားမှန်းသိ၍ “ဆင်းရဲ့သူကို ချီးမြောက်လိုသဖြင့် ဆွမ်းခံဝင်ရာ၌ သင့်လို သီကြားက လူဆင်းရဲလုပ်ရသလား” ဟု အပြစ်တင်တော်မူလျှင် “တာပည့်တော်မှာ သာသနာပက ဖြစ်ရတဲ့ သီကြားမို့ စည်းစိမ်းကြီးပါ၊ သာသနာတော်တွင်းမှ ရောက်လာသော နတ်မင်းများလောက် အရှိန်မတော်က်သဖြင့် နတ်ဆင်းရဲပင် ဖြစ်ပါသည်” ဟု လျောက်၍ “အဟော ဒါနံ ပရမ ဒါနံ၊ ကသေပေ သူပွဲတိန္ဒိတော် ဝမ်းမြောက်စရာ အလူၢဒါန၊ အလွန်မြတ်သော အလူၢဒါနသည် အရှင် မဟာကသုပဋ္ဌဌ ကဗျာလျှော့” ဟု ဥဒါန်းကျိုးလျှက် နတ်ပြည်ဆို တက်သွားလေသည်။ ဤသို့လျှင် အရိယာ သံယာတော်များသည် အထောင်မူ ယဉ်ဆောင်၍ ပေးလူၢသမျှ ခံယူထိုက်ကြပေသည်။

တိုက်တွန်းမျက်။ ။ဤဝဘ္ဗာသွားကို ထောက်လျှင် ပညာရှိ မှန်သမျှသည် နတ်စည်းစိမ်ကို စံနေရသော်လည်း ဒါနံအကျိုးကို သီမြင်ကြသဖြင့် ဓားကွာသော နတ်ပြည်ခရီးမှပင် တမင်လာလျက် လူၢဒါန်းကြသောဓားကြား ယခုကာလ စည်းစိမ်ရှင်များလည်း ကုန်းက်၏ အကျိုးကို နားလည်းကြပါမဲ့ ကုသိုလ်ကောင်းမှုများကို ကြီးစား ပြုကျင့်ကြပါတော့။ တစ်သက်လျောမျှ တစ်ဝမ်းဝဖို့ စီးပွားအတွက် ယခုဘဝတွင် ရရှိပြီး အခြေအနေမှ မလျောကျအောင် နေ့စဉ် ကြီးစားသကဲ့သို့ တစ်သံသရာလုံး စီးပွားအတွက် အဆက်ဆက် တန်းမြင့်၍ ပါရမိရင့်အောင် ကြီးစားကြပါ။ ဤလူဘဝသည် မှုဒ္ဒ ဘသာဝင် သူတော်စင်များအတွက် အလိုရှိရာ ရနိုင်သော ဘဝ ပဒသာပင်ကြီး ဖြစ်ပါသည်။

၁၄၄

ရတန္ဒဂုဏ်ရည်

ပါဟုနေယျ ဂဏ်တော်ဖွင့်

(ကျက်မှတ်ရန်)

(၆) ဘဂဝတော- ရွှေဘုန်းတော်သခင်၊ ရှင်တော်မြတ်ဘုရား၏၊
သေ ဒေသာ သာဝကသံယော- အစုံလေးပါး၊ သီးခြားရှစ်ဖော်၊
သံယာတော်အပေါင်း၊ ဤအရိယာ သူတော်ကောင်းသည်၊ ပါဟု
နေယျာ- ဝေးရပ် မျိုးစွယ်၊ များအညွှန်သည့်ဖို့၊ ရည်ရွယ်မှန်းထား၊
ပစ္စည်းများကို၊ ဘုရားတစ်ခု၊ ပွင့်တော်မူမှ၊ ပေါ်လာကြသည်၊ ကမ္မာ
အညွှန်ကောင်း၊ သူတော်ပါ်ပါ်မြို့၊ အကြောင်းထိုက်စွာ၊ လေးလျှောင်းနှာလည်း
ထိုက်တော်မူပါပေ၏။

* * * * *

ကြည့်ရှုရန် အမိမ္မာယ်

ပါဟုနေယျ ဂဏ်တော်သည် “အညွှန်တို့အနိုင် စီမံအပ်သာ
ပစ္စည်းကို ခံယူထိုက်၏” ဟူသော အနက်ကို ပြသည်။ [ပ+အာ+ဟန့်+သယျာ]
ပ= အရပ်တစ်ပါးမှ + အာ = လာသော အညွှန်တို့အား + ဟန့် = ပူဇော်
အပ်သာ ပစ္စည်း+ သယျာ = ခံယူထိုက်သည်။]

ယခုကာလ ရိုးရာ အညွှန်သည်များမှာ တွေ့ကြို့ လွယ်ကူ
ပါ၏။ အညွှန်တို့ပြုလေသည်း လွယ်ကူပါ၏။ အရိယာ သံယာတော်များကား
ဘုရား တစ်ခုတစ်ခုပွင့်တော်မူမှ ပေါ်လာကြသဖြင့် တွေ့ကြို့ခဲသော
ကမ္မာအညွှန်သည့်တော်ကြီးများ ဖြစ်ကြပေသည်။ ထိုအညွှန်တော်များ
သည် ရိုးရာအညွှန်သည်များအတွက် ချက်ပြုတ် စီမံထားအပ်သာ
ပစ္စည်းများကိုလည်း ခံယူထိုက်သည်။

ဒက္ခိနေယဉ် ရုဏ်တော်ဖွင့်

၁၄၅

ဒက္ခိဏေယဉ် ရုဏ်တော်ဖွင့်

(ကျက်မှတ်ရန်)

(၇) ဘဂဝတော် ရွှေဘုန်းတော်သခင်၊ ရှင်တော်မြတ်ဘုရား၏၊
သေ၊ အသေ၊ သာဝကသံယော- အစုလေးပါး၊ သီးခြားရှစ်ဖော်၊
သံယောတော်အပေါင်း၊ ဤအရိယာ သူတော်ကောင်းသည်၊ ဒက္ခိ
ဏေယဉ်- တမလွှန်စခန်း၊ ကြီးပွားလမ်းပို့၊ မျှော်မှန်းရည်ရွယ်၊
ပေးလျှိုဖွယ်ကို၊ ရည်ရွယ်သမျှ၊ အကျိုးရသဖြင့်၊ တစ်စမချွန်၊
အလျှော်ခြင်းနှာလည်း ထိုက်တော်မူပါပေ၏။

* * * * *

ကြည့်ရွယ် အမိမှာယ်

ဒက္ခိဏေယဉ် ရုဏ်တော်သည် “အလျှိုက် ခံထိုက်၏” ဟူသော
အန်က်ကို ပြသည်။ [ဒက္ခိဏာ+ ယဉ်။ ဒက္ခိဏာ = အလျှို (လျှိုဖွယ် ဝတ္ထု)+
ယဉ် = ခံယုံစိုက်သည်။]

နောင်တမလွှန်ဘဝ္မာ ကြီးပွားချမ်းသာဖို့ ရည်မှန်း၍ လျှိုဒါန်း
အပ်သော အလျှိုက် “ဒက္ခိဏာ” ဟု ခေါ်၏။ အရိယာ သံယောတော်များ
သည် ရည်မှန်းတိုင်းသော အကျိုးကို ရအေနိုင်သောကြောင့် ထို ဒက္ခိဏာကို
ခံယုံခြင်းနှာ ထိုက်တန်တော်မူကြပေသည်။ ထို ဒက္ခိဏာသည် မိမိအတွက်
ချမ်းသာဖို့ရန် လျှိုဒါန်းခြင်း တစ်မျိုး၊ သေလွှန်သူ မိဘ ဆွဲမျိုးများ
အတွက် လျှိုဒါန်းခြင်း တစ်မျိုးဟု နှစ်မျိုးရှိ၏။

(၁) မိမိအတွက် အလျှိုသည် အခွင့်သာလျှင် သင့်ရာ ဘဝ္မာ
နိဗ္ဗာန်မရမချင်း အကျိုးပေးမည်။ ယခုအခါ ဗုဒ္ဓဘာသာဝင် မဟုတ်သူတို့
ကောင်းကျိုး ခံစားနေကြရသည်မှာလည်း သူတို့ သန္တာန်မှာ ရှုံးက

၁၄၆

ရတနာဂုဏ်၏

ထိ “ဒက္ခာကာ” အလျေမျိုး ပါရှိခဲ့သောကြောင့် ဖြစ်သည်။ ရှေးက ကုသိလ်ကံဟောင်း၏ ကောင်းကျိုးကို ခံစားနေကြရသည်။ ယခုဘဝ္မာ ပြုမိသော မဟောင်းမူများအတွက် နောက်နောင်ဘဝ္မာ သိသာလွှား။ ဥာ ကဗျာအတွင်းဝယ် မိဇ္ဈာဒိဋ္ဌး ဖြစ်ပါလျက် နတ်ပြည်သို့ ရောက်သူများ တစ်ယောက်သာ ဘုရားရှင် တွေ့မြင်တော်မူပါသတဲ့။ [မိဇ္ဈာဒိဋ္ဌး ဟူရှိခဲ့သူ သူတို့အယုဒ္ဓ စွဲလမ်းသူကိုသာ ဆိုလိုသည်၊ ပုဒ္ဓဘာသာ မဟုတ်ရှုမျှကို မဆိုလို။]

(j) သေလျှန်သူ ဆွေမျိုးများကို မှန်းလျက် လူၢဒါန်းရာၢြကား သေသူက ငရဲကျသော်လည်းကောင်း၊ တိရှာန်အမိဝမ်း၌ ဖြစ်သော လည်းကောင်း၊ အလျှန်ဝေးသော တော့၊ တောင်၊ မြစ်၊ သမုဒ္ဒရာ ကမ်း၌ ပြီတွာ ဖြစ်နေသော်လည်းကောင်း၊ လူၢအမိဝမ်း၌ ဖြစ်ရသော လည်းကောင်း၊ နတ် ပြဟာ ဖြစ်ရသော်လည်းကောင်း၊ ဤက လူၢဒါန်းသော ကုသိလ်ကို သူတို့မသိနိုင်ကြ။ သိနိုင်သော်လည်း သူတို့ မှာ အကျိုးထူးမရကြ။ သို့သော် လူၢဒါန်းသူ ဆွေမျိုးတို့မှာကား ထုံးစ အတိုင်း ဒါနကုသိလ် ဖြစ်ကြပါသည်။

သေလျှန်သူသည် မိမိအိမ် ရွာ မြို့ အနီးအပါး အကြိုအကြား၌ သွားလေလျက် စားရမဲ့ သောက်ရမဲ့ ပြီတွာမျိုး (အမိမ်း တအွေ သရဲ့) ဖြစ်နေလျှင် ကျုန်ရစ်သော ဆွေမျိုးများက ဆွမ်း၊ သက်န်း စသည်ကို လူၢဒါန်း၍ “ဤအလျှေသည် သွားလေသူ အမိ (အဖ၊ ဆွေမျိုး) အတွက် ဖြစ်ပါသောတည်း။ သွားလေသူ အမိ (အဖ၊ ဆွေမျိုး) မည်သူမည်ဝါသည် ချမ်းသာပါသောတည်း။ ထိုကုသိလ်ကို ဝမ်းမြောက်စွာ သာစုစောပါလော့။ အညီအမျှ ကုသိလ်ရအောင် အမျှယူပါလော့။

ဒက္ခိနေယဉ် ဂဏ်တော်ဖွင့်

၁၄၇

အမျှဝေပါ၏” ဟု ပြောဆို၍ အမျှဝေသောအခါ ထို ပြီးတွေ့မြင် ကြားသိလျှင် သာဓမခေါ်၍ အဝတ်အစားတို့ကို နတ်သမီး နတ်သားများကဲ့သို့ပင် ရနိုင်ကြသည်။ မိမိအတွက် လူ၌ဒါန်းနေသော်လည်း မမြင် မကြားရသဖြင့် သာဓမခေါ်နိုင်လျှင် မရကြသေး။ ထို့ကြောင့် သေလွန်သူကို ရည်မှန်း၍ “ဒက္ခိဏာ” ကို ပြုသောအခါ မပြုမိကပင် အချို့အရပ်၌ သုသာန်စသည် သွား၍ “ယနေ့ အလှ၌ဒါန ပြုမှာမို့ လိုက်ခဲ့ပါ” ဟု မိတ်မန်ကာ အိမ်သို့ ခေါ်လာကြသည်။ ထိုကုသိုလ် ကို အလွန်ထေးသော ရှေးရှေးဘဝက ပြီးတွေ့မြှင့်ကြသော ဆွဲမျိုးဟောင်း များလည်း သာဓမခေါ်နိုင်လျှင် အဖို့ရရွင် ရှိပါ၏။ ထို့ကြောင့် တစ်စုံတစ်ယောက် ဆုံးသောအခါ ဆူဆူပူဇ္ဈာန်း ပကာသနအတွက် သုသာန်မှာ လှာခြင်းထက် မိမိအိမ်မှာပင် ဆုံးသည့်နောက စ၍ လှ၌ဒါန်းလျက် အမျှဝေသော နည်းသာ ကောင်းမြတ်ပါ၏။

ရက်လည်ဆွမ်း။ ॥အချို့အရပ် ဆွဲမျိုး တစ်ယောက် အနိစ္စ ရောက်ပြီးသောအခါ ရက်လည်ဆွမ်းကျွေးမှု ပြုကြ၏။ ထိုသို့ ပြုရနှင့် အကြောင်းရင်းကား “လူတစ်ယောက် သေဆုံးသောအခါ ကံပတ်ချုပေါ် ဘဝသို့ ချက်ချင်းမပြောင်းသေး၊ ဘဝဟောင်း၌ ရှိရစ်သော အိမ်နှင့် ဆွဲမျိုးများ၏ အနီးအပါးဝယ် တစ်လည်လည်နှင့် လူညွှေ့လည်ကြည့်ရှု ကာ ခုနစ်ရက်ကြာအောင် နေသည်” ဟု အယူရှိကြ၏။ ထို့ကြောင့် ခုနစ်ရက်ပြည့်သောအခါ “ဘဝတစ်ပါးသို့ အပြောင်းတွင် ဘဝဟောင်းက ဆွဲမျိုးများပြုသော ကုသိုလ်ကို ဝမ်းမြောက်စွာ သာဓမခေါ်ပြီးလျှင် ကောင်းရာဘဝသို့ ရောက်ပါစေတော့” ဟု ရည်ရွှေ့လျက် ၇ ရက်လည်မှ ဆွမ်းသွာ်ကြသည်။

၁၄၈

ရတနာဂုဏ်ရည်

နည်းလမ်းမဟုတ်။ ။စင်စစ်မှာ ထိသို့ မှတ်ထင် ခွဲလမ်းသည်
အတိုင်း ဂ ရက်မျှ မိမိအိမ်၏ အနီးအပါးတွင် စောင့်စား လူညွှန်လည်
နေတော့သည်မဟုတ်ပါ။ ကုစိမ်ရာဘဝသို့ ချက်ချင်းပင် ပြောင်းကြရပါ
သည်။ ငရဲရောက်မည့်သူကို ကုက ဆိုင်းင့် စောင့်စားနေမည်မဟုတ်၊
ချက်ချင်းပစ်ချလိမည်။ နတ်ပြည်ရောက်မည့်သူကလည်း ဆွဲမျိုးဟောင်း
များကို ငဲ့ညာနေမည်မဟုတ်၊ အိမ်အနီးအပါး၌ နေ၍ ဤဘဝ
ဆွဲမျိုးများက ပြုမည့်ကုသိယ်ကို မျှော်လင့်နေသူကား ပြီးစွာဘဝ
ရောက်နေသူသာတည်း။ ထိုကြောင့် ရက်လည်အောင် ဆိုင်းင့်ခြင်းသည်
နည်းလမ်းမဟုတ်ပါ။ ဆုံးသည့်နောကစဉ် တတ်အားသမျှ ကုသိယ်ပြု
အမျှဝေခြင်းသာ နည်းလမ်းကျပါသည်။

ပြီးစွာ ရှစ်သောင်းလေးထောင်း။ ။ဤကဗ္ဗာမှ ပြန်၍ ရေတွက်
သော် ဥရဲ ကမ္မာထက်၌ “ဖုသု” မည်သော ဘုရားရှင် ပွင့်တော်မှုပါသည်။
ထိုဘုရားရှင်၏ ညီတော် မင်းသားသုံးယောက်တို့သည် စည်းစိမ်များကို
ဘဏ္ဍာရေးမင်းကြီးနှင့် အခွန်ဝန်အား လွှဲအပ်၍ အရပ်ရပ်ကိစ္စတိုကို
များထားပြီးလျှင် ကျွန်းတော်ရင်း တစ်ထောင်နှင့် တကွ တစ်ဝါတွင်းလုံး
*ဆယ်ပါးသီလ စောင့်ထိန်းလျက် ကျောင်းတော်မှာ နေကြလေသည်။
လွှဲအပ်ခဲ့သော ဝန်ကြီးများက ဘုရားအမှုးရှိသော သယာတော်များနှင့်
တကွ မင်းသားတို့၏ အခြေအရုံများအတွက်ပါ ချက်ပြုတ်၍ ပြုစကြရ၏။

* ဤစကားကို ထောက်၍ “ရှိရင်း ဈေး ငွေကို တစ်ခါတည်း မပေး မစွန်း၍
သော်လည်း သီလစောင့်ခိုက်၌ မကိုင် မခံလျှင် ဆယ်ပါးသီလကို
စောင့်ကောင်း၏”ဟု သီသာ၏။

ဒက္ခိနေယဉ်တော်ဖွင့်

၁၄၉

ထိအခါ ကိစ္စကြီးငယ် ရွက်ဆောင်ပြလုပ်ချက်ပြတ်ကြသူ ဝန်မင်း
ဆွဲမျိုးတို့သည် ရှစ်သောင်းလေးထောင်ခန့် ရှိသတတ်။ သူတို့သည်
သံယာတော်များအတွက် ချက်ပြတ်ထားသော စားသောက်ဖွယ်မှ
သံယာတော်များ မကပ်ရခင် နေ့စဉ်မပြတ် သားသမီးများကိုလည်း
ကျွေးမွေးကြ၊ မိမိတို့လည်း စားသောက်မိကြသဖြင့် ဤကန္တာ၏
အစလောက်ကပင် အားလုံး ပြီတွောများ ဖြစ်ကြ၍ စားရမဲ့ သောက်ရမဲ့
နေကြရလေသည်။ [ဤဝတ္ထာကို ထောက်၍ သူများ ဒါနပြုရာ၌
မိမိတို့က ဦးဦးများများ မစားမိအောင်၊ ကလေးများကိုလည်း မကျွေးမိ
အောင် သတိပြုကြပါ။]

ထိုနောက် ပွင့်တော်မူလာသော ရှေးဘုရားရှင်များ အထံတော်သို့
ချုံးကပ်လျက် စားသောက်ရမည့် ကာလကို လျှောက်ထားကြရာ
“ဂေါတမဘုရား ပွင့်တော်မူလျှင် သင်တို့၏ ဆွဲမျိုးဖြစ်ခဲ့ပါသော
အခွန်ဝန်သည် မိမိသာရမင်းဖြစ်၍ ဒါနပြုသောအခါ သင်တို့အား
အမျှပေးဝေလိမ့်မည်၊ ထိုအခါ သင်တို့ စားသောက်ကြရပေလိမ့်မည်”
ဟု မိန့်တော်မူခဲ့သဖြင့် အမျှော်ကြီး မျှော်လင့်၍ နေခဲ့ကြလေသည်။

ထိုနောက် ငါတို့ဘုရားရှင် ပွင့်ဟောမူလာ၍ မိမိသာရမင်းသည်
ရှေးဦးစွာ လှူဒါန်း ကျွေးမွေးသောအခါ အမျှမပေမိသဖြင့် အဖို့မရ၍
ညျဉ်အခါ အသပြုလျက် ကိုယ်ထင်ပြကြလေသည်။ မိမိသာရမင်းလည်း
ဘုရားအထံတော်လာ၍ အကြောင်းကို လျှောက်ထားရာ အကြောင်းစုကို
ဟောတော်မူသောကြောင့် နောက်ထပ် သက်န်း၊ ဆွမ်းတိုက် လှူ၍
အမျှပေးမ သာဓရခါးကြသဖြင့် ပြီတွောအဖြစ်မှ လွတ်မြှာက်၍ နတ်အဝတ်
အစားများ ပေါ်ပေါက်ရလေသတဲ့။

၁၅၀

ရတနာဂုဏ်ရည်

သတိထားဖွယ်။ ॥အမျှပေးဝေမှုနှင့် စပ်၍ သတိထားဖွယ်
 တစ်ရပ်ကို ဥပရိပ္ပါဌာသ, ဒက္ခိဏာဝိဘာက်သုတ် အငြကထား၍ တွေ့ရ၏။
 မူဆိုးတစ်ယောက်သည် သေလွန်၍ ပြီတွာဖြစ်နေသော ဆွဲမျိုးကို
 ရည်စုံလျက် သီလသီက္ခာ မရှိသော (ရဟန်းအတု) ကိုယ်တော်အား
 ၂ ကြိမ်တိုင်အောင် အလျော်ပျော် အမျှပေးဝေသော်လည်း အမျှမရဘဲ
 ရှိရာ ၃ ကြိမ်မြောက် ပေးလျှော်ဖြစ်သောအခါ ပြီတွာက “ငါမို့ ဥစ္စာကို
 ခုသီလကြီးက လုယုထားသည်” ဟု အောင်ဟစ်သတဲ့။ [ခုသီလကို
 လှု၍ အမျှပေးဝေသောကြောင့် “ငါမှာ အဖို့မရဘူး” ဟု ဆိုလိုသည်။]

ထိုကြောင့် ဆွဲမျိုး ဟောင်းများကို ရည်မှန်း၍ လျှော်ခါန်းကြရန္တ့
 မိမိကိုယ်တိုင် သီလဆောက်တည်လျက် သီလရှိသူအား လျှော်ခါန်း၍
 အမျှပေးဝေမှ အဖို့ရဖွယ်ရှိကြောင်း ကောင်းကောင်းကြီး သတိပြု
 သင့်ကြပေသည်။ သီလရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်ကို မရွေးချယ်တတ်လျှင်
 လည်းကောင်း၊ ရွေးချယ်ရမှာ အားနာလျှင် လည်းကောင်း၊ သံယာ
 အကုန်ကို ရည်မှန်းလျှော်ခါန်း၍ အမျှဝေသင့်ပါသည်။

“သံယာ” ဟုရာ၌ ရဟန်းတော်အများ စုမိမှ “သံယာ” ဟု
 မမှတ်ရ၊ ရဟန်းတစ်ပါးပင် ဖြစ်သော်လည်း မိမိက “သံယာအား
 လျှော်ပါ၏” ဟု သံယာကို ရည်စုံ၍ ဆွမ်းတစ်ထပ် လျှေးလျှင်လည်း
 သံယိကဒါန ဖြစ်နိုင်ပါ၏။ ရဟန်းတော်များကို ပင်၍ လျှော်မှ
 အထူးပြောဖွယ် မလိုပါ။ ထိုပြင် သေလွန်သူကို အကျိုးရစေလိုသော
 ဆန္ဒနှင့် ကုသိုလ်ပြုရာ၌ မည်သည့်နည်းနှင့်မျှ ဂဏ်ပကာသနတွေ
 မပါရအောင် သတိပြုသင့်ပါသည်။

အားလိုကရဏီယရှင်တော်ဖွင့်

၁၅၁

အားလိုကရဏီယ ရှင်တော်ဖွင့်

(ကျက်မှတ်ရန်)

(ဂ) ဘဂဝတော်- ဧရာ့ခုံးတော်သခင်, ရှင်တော်မြတ်ဘုရား၏၊
သေ အသေ သာဝေသပဲော - အစုံလေးပါး, သီးခြားရှစ်ဖော်,
သပဲဟတော်အပေါင်း, ဤအရိယာ သူတော်ကောင်းသည်၊ အားလို
ကရဏီယော- တစ်လောကလုံး, ကိုင်းညွတ်ရုံးလျက်, ရွင်ပြီးကြည့်ညီး,
ရိုယောမြတ်နိုး, လက်အပ်မိုး၍, ရိုခိုးခြင်းကိုလည်း ထိုက်တော်မှုပါပေ၏။

* * * * *

ကြည့်ရွှေရန် အမိဘယ်

အားလိုကရဏီယ ရှင်တော်သည် “လက်အပ်ရှိမှုပိုကို ပြထိက်၏”
ဟုသေ အနက်ကို ပြသည်။ [အားလိုး = လက်အပ်ရှိမှု + ကရဏီယ =
ပြထိက်သည်။]

အရိယာသပဲဟတော်အပေါင်းသည် တစ်လောကလုံး၍ လူနတ်
ပြဟာ သဇ္ဈဝတို့၏ ကြည့်လင် ရွင်ပုံ မြတ်နိုးလွှာ ကိုင်းညွတ်ရုံးယောမှု
လက်အပ်ကို နဖူးပေါ်ရောက်အောင် နိုးလျက် ရိုခိုးမှုကို ခံထိုက်ပေ၏။
ပုထိုံး သယာတိုကား အရိအသေ ခံထိုက်လောက်အောင် သီလ,
သမာဓိ, ပညာရှင် မရှိပါလျှင် လူတို့က အရိအသေပြုမှုကြောင့်
မိမိတို့အပေါ်၌ ကြီးလေးသေ တာဝန်များ တက်ရောက်လာဖွယ်
ရှိသည်။ ဝိသုဒ္ဓမာဂ်လာ အောက်ပါ ဂါထာသည် အလွန် သော
ပြစ်ဖွယ်ကောင်းသေ ဂါထာပေတည်း။

၁၅၂

ရတန္ဒဂုဏ်ရည်

ပိဋက္ထာပိသု အယောဂုဇ္ဇာ,
 အယောပဋက္ထာဝ စိဝရဲ၊
 ပိဟာရော အယောကုန္တိဝ၊
 သတ္တိဝေဆေဝ အခွဲလို။

အသု- ထို သီလ သိက္ခာ, ကောင်းစွာ မစင်, ပုထုဇ္ဇာဆိုး၊
 ရဟန်းမျိုး၏၊ ပိဋက္ထာပိ- ဒကာ ဒကာမ, သဒ္ဓါကြံ့၍, ထာဝရလှူဒါန်း၊
 ဓားဖွယ် ဆွမ်းသည်လည်း၊ အယောဂုဇ္ဇာဝ- အရှိန်ရဲ၊ မီးလျှော့သည်း၊
 သံခ သ လုံး၊ သံတုံးတွေနှင့် တူလှလေ၏။ စိဝရဲ- ကိုယ်ဝယ်ဆင်မြန်း၊
 ဝတ်သက်န်းသည်း၊ အယောပဏ္ဍာဝ- အရှိန်ကြီးမား၊ မီးလျှော့ဝါးသည်း၊
 သံပြားကြီးနှင့် တူလှလေ၏။ ပိဟာရော- သွား ရပ် ထိုင် လျောင်း၊
 နေရာကျောင်းသည်း၊ အယောကုန္တိဝ- ဝန်းကျင်ကောက်ပြောင်း၊
 ရဲရဲလောင်ညီး၊ သံအိုးကြီးနှင့် တူလှလေ၏။ အခွဲလို- လူသူအားလုံး၊
 များညာတုံးလျက်, ရွင်ပြီးကြည်ညီး၊ ရိုးသေမြတ်နိုး၊ လက်စုမိုး၍၊
 ရိုးကြခြင်းသည်း၊ သတ္တိဝေဆေဝ- အရောင်လက်လက်, မြမြထက်သည်း၊
 လုံခွဲကိုမိုး၊ ပိုင်း၍ ထိုးသည်နှင့် တူလှလေသတည်း။

မိမိ၏ သီလ သိက္ခာ မလုံလောက်လျှင် ရဟန်းအဖြစ်၌
 နေထိုင်ပို့ရန်ပင် မသင့်တေဘာပြီ။ ရဟန်းအဖြစ်ဟူသည် အလွန်ကြီးမားသော
 ဆုတ္တုံးကို ရည်ရွယ်မှန်းထားသော အဂ္ဂသာဝက၊ မဟာသာဝက အလောင်း၊
 ဘုရားအလောင်းများနှင့်သာ၊ သို့မဟုတ် နိဗ္ဗာန်ကို မြန်မြန် ရလို၍
 သံသရာ၌ ပြီးငွေ့သော သူတော်ကောင်းတို့နှင့်သာ ထိုက်တန်၏။
 အမှတ်တမ္မာ နေသူတို့မှာ ဗုဒ္ဓသာသနာတော်နှင့် မတန်မရောကျ။

အခြားလိုကရဏီယရှင်တော်ဖွင့်

၁၅၃

သို့ပါလျက် အမြင်တိသော ဆွဲမျိုးများက “လူသာ၌၌
တေလေ လုပ်နေလျှင် အိမ်မှာ အနှစ်အယ်က ပေးလိမ့်မည်၊ ရာဇ်တုမှု
ကျူးလွန်လျှင် ထောင်ကျျှုံး ဆင်းရုပ်မြိမ်မည်၊ ဘာမှ အလုပ်အကိုင်
မတတ်လျှင် အသက်မွေးမှ ခက်ပိမြိမ်မည်၊ ဘုန်းကြီး လုပ်နေလျှင်ကား
အစားအသောက် အနေအထိုင် မကြောင့်ကြရ၊ ဘာမျှ မလုပ်မကိုင်ဘဲ
ဘုရားထူးခဲ့ ဦးချုခဲ့၍ ဟန်ဟန်ပန်ပန်ကြီး နေနိုင်သည်” ဟု သူတို့
တွက်ကိန်းအရ အိမ်၌ အသုံးကျုပ်မပေါ် သူကို ဘုန်းကြီးလုပ်ဖို့
တိုက်တွန်းလိုက်ကြသောဖြင့် သာသန္တဝါဒကို မဆောင်နိုင်ဘဲ သာသနာ
တော်ကြီးကို “ဖို့” နေသော သာသန္တဝါဒစီးတွေ ပေါ်များ၍ နေသည်မှာ
လွန်စွာ ဝမ်းနည်းဖွယ် ကောင်းလှတော့၏။

လောကကောင်းကြီးကို ဆောင်ရွက်နေသော ပုဂ္ဂိုလ်ကောင်းများနှင့်
ဆက်ဆံခွင့်မရသော ဓာတ်လျင်ပေါ်တာ၌၊ က ထိ သာသန္တဝါဒစီးများကို
ကြည့်၍ ဘာမှာရေးကို ပစ်ပယ်လိုသော စိတ်ထားများလည်း ယခုအခဲ့
ပေါ်ပေါ်လာသဖြင့် သာ၍ ကြောက်ဖွယ်သားကြီးနှင့် ရင်ဆိုင်
ရတော့မလို ဖြစ်နေချေပြီ။ ဝန်ဆောင်ပုဂ္ဂိုလ်များသည် သာသနာ
သန္တရှင်းရေးကို ကြီးစားနိုင်ကြလျှင် ကြီးစားပို့ အချိန်ရောက်နေပါပြီ။
မကြီးစားနိုင်ကြလျှင်ကား တဗြားနိုင်ငံက ဘုန်းကြီးများ၏ အခြေအနေသို့
ရောက်ဖို့ရန် အချိန်ကြောကောင်း ကြောပေလိမြိမ်မည်။ [တဗြားနိုင်ငွေ့
ဘုန်းကြီးအခေါ်ခဲ့ရသူများကို အထက်တန်းမှာ မထားကြ၊ ထိုဘုန်းကြီးများ
လည်း သင့်တော်သလို ရှာဖွေ၍ အသက်မွေးကြရရှာသည်။]

၁၅၄

ရတန္ဒဂုဏ်ညွှန်

အန္တရ ပုညော် ရတန်တော်ဖွံ့ဖြိုး

(ကျက်မှတ်ရန်)

(၉) ဘဂဝတော- ရွှေဘုန်းတော်သခင်, ရှင်စော်မြတ်ဘူရား၏၊
သေ စသေ သာဝကသံပေါ့- အနုတ်လေးပါး, သီးခြား ရှစ်ဖော်,
သံယာတော်အပေါင်း, ဤအရိယာသူတော်ကောင်းသည်၊ လောကသာ-
လူ နတ် ပြဟာ, သတ္တဝါအပေါင်း၏၊ အန္တရံ- အတူမျိုး,
မြတ်ခေါင်ထိသော၊ ပုညော်- ကုသိုလ်ကောင်းမှု, မျိုးစွဲစွဲ၏၊
ကြီးထုမြင်မား, စွင့်စွင့်ကားလျက်, ဖွင့်တွားဖွယ်ရာ, လယ်ယာ
မြေကောင်းအတူ ဖြစ်တော်မူပါပေ၏။

* * * * *

ကြည့်ရန် အဓိပ္ပာယ်

အန္တရပုညော် ရတန်တော်သည် “ကောင်းမှုပျိုးစွဲကို ကြချ
နိက်ပျိုးစွဲရန် မြတ်သေ လယ်ယာနှင့် တူတော်မူ၏” ဟူသေ အနက်ကို
ပြ၏ [အန္တရ= မြတ်သေ+ ပုည်= ကောင်းမှု+ ဆွဲ= လယ်ယာ။]

အရိယာ သံယာတော်သည် လယ်ယာမြေကောင်းနှင့် တူ၏။
ကောင်းမှုရှင်များကား လယ်ယာရှင်နှင့် တူသည်။ ကောင်းမှုရှင်များ
ပြကြသေ လူ၍ဒါန်းမှု၊ ရဟန်းတော်များ၏ အဆုံးအမအတိုင်း သီလ
အောက်တည်မှု၊ ဘဝဝနာကမွှားနှင့် မီးဖြန်းမှုမှာ အောင်အောင်မြင်မြင်
အနှစ်ပြည့်ဝသေ မျိုးစွဲနှင့် တူသည်။

လယ်ယာ နိက်ပျိုးရာ၌ မြေက် သစ်ပင် စသေ အနောင့်အယုက်
ကင်း၍ သန်ရှင်းသေ လယ်ယာ၌ နိက်ပျိုးသေ မျိုးစွဲများသည်

အန္တရုပ္ပညောက်တော်ဖွင့်။

၁၅၅

စည်ပင်ပြန်များ၍ ဖွံ့ထွားကြီးမှားသက္ကာလို့ ကောင်းမှုရှင်များသည်
လူၢဒါန်းမှု အစရှိသော မျိုးစွဲတို့ကို ကိုလေသာ အညစ်အကြော်မှ
ကင်းဝေး စင်ကြယ်ပြီးသော အရိယာသံယာတော်ဖွင့် စိုက်ပျိုးကြချု
လိုက်မှုသာ နောင်အချိန်ကျသောအခါတွင် အလွန်ကြီးမှားသော
အကျိုးများကို ခံစားကြရပါလိမ့်မည်။

ထို့ကြောင့် ယခုနှစ်အခါ အရိယာသံယာဟူ၍ သိသီသာသာ
မထင်ရှားရကား သံယာအများနှင့် စပ်ဆိုင်သော ကထိန်သက်န်း
လူၢဒါန်းမှု၊ နေ့စဉ်ဆွမ်းလောင်းမှု စသော ကိုစွဲ၍ ပရိနိဗ္ဗာန် စံဝင်ပြီးသော
သံယာတော်များနှင့် တစ်သာသနာလုံး သံယာတော်များကို ရည်မှန်း၍
လူၢဒါန်းကြပါ။ တစ်ပါး နှစ်ပါး စသည် လူၢဒါန်းရာခြားကား သိလ,
သမာဓိ၊ ပညာ ကောင်းစွာလုံးလောက်သော ပုဂ္ဂိုလ်များကို ရွှေးချယ်၍
လူၢဒါန်းမှုသာ အကျိုးများများ ရနိုင်ပါမည်။ ပထွောင် သူတော်ကောင်း
များလည်း သောတာပန်လောက် နီးနီး ခရီးရောက်ကြပေသည်။

လာဏ့္တတ်သမီး ဝတ္ထု။ သူရားလက်ထက်တော်က
ဆင်းရဲ့သူ အမျိုးသမီး တစ်ယောက်သည် လယ်တော့အောင့်ရင်း သရေစာ
အဖြစ် စားဖို့ရာ ပေါက်ပေါက်ကလေးများကို လျှော့ထား၏။ အရှင်မဟာ
ကသာပ မထောရှုမြတ်သည် နိရောသသမာပတ်မှ ထလျှင် ဆင်းရဲသူမ
ကလေးကို မြင်သဖြင့် လယ်တော့သို့ ဆွမ်းခံကြတော်မှသည်။
အမျိုးသမီးကလေးသည် မိမိစားဖို့ရာ ပေါက်ပေါက်ကလေးများကို
လာရောက် လူၢဒါန်းပြီးလျှင် ဝမ်းမြောက် ဝမ်းသာ မိမိ၏ အလျှောက်
အောက်မေ့လျက် လယ်အောင့်တဲ့သို့ အပြန်တွင် ကုစင်း (ကန်သင်း)

၁၅၆

ရတနာဂုဏ်ရည်

ရိုးမှ ဓမ္မကိုက်သဖြင့် ချက်ချင်း ဆုံးလေသည်။ ထိုအခါ မိမိကုသိုလ်ကို ဝေးမြောက်သော စိတ်က စွဲနေသဖြင့် အလွန်မဆင်းရဲရဘဲ နတ်ပြည်သို့ ရောက်၍ ပေါက်ပေါက်အတွေ တွေ့ရရှိခွဲနေသော ဘုံး၌ နတ်သမီးဖြစ်ကာ “လာအနတ်သမီး”ဟု ထင်ရှားလေသည်။ [ပေါက်ပေါက်ကို ပါဉ္မံကို “လာအ”ဟု ခေါ်သည်။]

ထို့နောက် အရှင်မဟာ ကသုပ မထောရှုကို ကျေးဇူးတင်လှ၍ တိကြီးဝတ်ငယ် ပြုစုလိုသောကြောင့် အရှင်မဟာကသုပ နေရာ လိုက်ရှုသို့ ဆင်းလာသောအခါ အရှင်မဟာကသုပက အပြုအစု မခံသဖြင့် ငိုင်ရိုရိနှင့် နတ်ပြည်သို့အပြန်တွင် ဘုရားရှင် မြင်တာ့မျှ၍ တရားဟောတော်မူရာ “သောတာပန်” အဖြစ်သို့ ရောက်လေသည်။ ဤသို့လျှင် အရိယာ သံယာတော်သည် ကောင်းမှ တည်းဟုသော မျိုးစွဲကို စိုက်ပျိုးစို့ရာ အတုမရှိသော လယ်ယာ မြေကောင်းနှင့် တုပါပေသည်။ [ဓမ္မပဒ အဋိကထာ၊ ပါပဝ်။]

ဤဝါဘိ၍ အနည်းငယ်သော ပေါက်ပေါက်ကလေးများကို လူ၍ဒါန်းမှုကြောင့် နတ်စည်းစိမ် ရရှိမြှုမက သောတာပန် ဖြစ်သည့် တိုင်အောင် ကြီးကျယ်သော အကျိုးထူးကို ရသည်မှာ ညောင်စွဲကလေး စိုက်ပျိုးလိုက်ရာ ညောင်ပင်ကြီး ပေါက်လာသည်နှင့် တူသောကြောင့် “ညောင်စွဲလောက် လူ၍လိုက်လျှင် ညောင်ပင်ကြီးလောက် ရ၏” ဟု ပြောစမှတ်ဖြူကြသည်။

တိုက်တွန်းချက်။ ။ယခုကာလ မိကောင်းဖကောင်း သား သမီးတို့မှာ ရှေးက ပြုခဲ့သော အကုသိုလ်တွေ ရှိစေကာမူ အကျိုးမပေး

အန္တရုပုညခေတ္တ ဂဏ်တော်ဖွင့်

၁၅၇

ရလျှင် မနေနိုင်လောက်အောင် (အပါယ် င ပါးသို့ မချော်လျှင် မနေနိုင် လောက်အောင်) ကြီးကျယ်သော အကုသိုလ်ကံများကား အကျိုးပေးသင့် သမျှ ပေးပြီးဖြစ်၍ နောက်ထပ် အကျိုးပေးရာ၌ အကုသိုလ်ကံများ မရှိသလောက် နည်းပါးလေပြီ။ ထို့ကြောင့် ယခုဘဝ၌ ကြီးကျယ်သော အကုသိုလ်ကံများကို နောက်ထပ်မဖြစ်ရအောင် စောင့်စည်း၍ ထို့ကြီး စားစား ပါရမိဖြည့်သွားလျှင် ကောင်းသော ဘဝသို့ ရောက်ဖို့ရန်မှာ မလွှဲနိုင်တော့ပြီ။ တကယ်တမ်း လိုချင်ပါမှ နိဗ္ဗာန်နှင့် နီးလှပေပြီ။

ယခုဘဝကား သေရေးရှင်ရေးထက် အရေးကြီးသော ဘဝပေ တည်း။ ယခုဘဝ၌ မေ့မေ့လျှော့လျှော့နှင့် ခပ်ပေါ့ပေါ့ နေသွားကြလျှင် သံသရာမှ ကျော်လွှာတို့အတွက် မျှော်လင့်ချက် ဝေးလှ၏။ ယခုဘဝ၌ အားရပါးရ ကြိုးစားကြလျှင်ကား အထက်တန်းရောက်ဖို့လည်း မခက်၊ သံသရာမှ လွှာတို့လည်း မခက်တော့ပြီ။ သို့အတွက် ကိုယ်စိုက်ယ်င စိတ်ထားမြင့်မြတ်အောင် ပြုပြင်လျက် အကုသိုလ်များကို အထူးဆင်ခြင်ကြပြီးလျှင် ပြခဲ့သောဝဇ္ဈကို ထောက်ထား၍ ကုသိုလ်ကောင်းမှ ကို နေ့စဉ် ကြိုးစားကြပါ။ ထိုကဲ့သို့ ကြိုးစား၍ စိတ်ကောင်းထားသွားသည် ဘဝအဆက်ဆက်၌ သွားတော်ကောင်းနှင့် တွေ့၍ ထိုသွားတော်ကောင်း အထူးမှ ကောင်းသော ထွေဝါဒကို ရရှိပါ၏။ ထိုထွေဝါဒအတိုင်း နေထိုင်လျှင် အပါယ်မကျနိုင်တော့ဘဲ ပါရမိအဆင့်ဆင့် ရရှိပါသည်။

သွားတော်ကောင်းဆိုသည်မှာ- (၁) ငါးပါးသီလကို လုံခြုံသွား
(၂) ငါးပါးသီလ၌ မပါသေးသော ခုစရိတ်များကို ရှောင်လေ့ရှိသွား

၁၅၈

ရတန္ဒရုပ်ရည်

(၃) လူသာ မဖွံ့ဖြိုယ် မဖြစ်အောင် သတိထားသူ၊ (၄) ဒါန စသော
ယဉ်ကြီးယဝါယာ စွမ်းနိုင်သမျှ ပြလေ့ရှိသူသတည်း။

သံယာရှိခိုး ဂါထာဖွင့်

(ကျက်မှတ်ရန်)

ဒံ နဝဟိ ဂဏေဟိ,
လောကမိ ဝိသုတ် ဂဏံ၊
သာသန စိရဓာတာရုံ၊
ဝန္တာမိ တိဟိ သာဒရုံ။

ဒံ နဝဟိ ဂဏေဟိ- ဤသုပ္ပါပန္တာ၊ အစလာသည့်၊
ကိုဖြေသော ဂဏ်တော်အပေါင်းတို့ဖွင့်၊ လောကမိ- ဘဝ်ဆုံးအောင်၊
ဘုံသုံးဆောင်၍၊ ဝိသုတ်- တို့တို့တို့ဘောင်၊ လွန်မြားမြောင်သည့်၊
ဟန်ဆောင်သံယာ၊ အဖြာဖြာထက်၊ အရာရာဖွင့်၊ ဂဏ်ရည်တင့်၍၊
ကြီးမြင့် ထင်ရှားပေထသော၊ သာသန- ကမ္မာကမ္မာ၊ လွန်လပါလည်း
တစ်ခါတစ်ဖန်၊ ကြိုရန်ခဲကပ်၊ အမြတ်ရတနာ၊ ဤသာသနတော်
မြတ်ကြီးကို၊ စိရဓာတာရုံ- ဘုရားလက်ထက်၊ အဆက်ဆက်မှု၊
မပျက်ရအောင်၊ ပိုချသင်ယူ၊ ဆောင်ရွက်တော်မူလာပေထသော၊ ဂဏံ-
အတွင်းစိတ်ဘတ်၊ မြင့်မြတ်ကြည်လင်၊ သူတော်စင်ကောင်း၊
အရိယာသံယာတော်အပေါင်းကို၊ တိဟိ-လက်အုပ်အွှေလီ၊ နှုတ်သံချို့၍၊
နှင်းကြည်မဇား၊ သုံးပါးသော ခွါရတို့ဖွင့်၊ သာဒရုံ- လေးမြတ်ကြည်ညီး၊
ရိုသေခြင်းရှိသည်ဖြစ်၍၊ ဝန္တာမိ- ဂဏ်တော်ထုံးမွမ်းး၊ ပုံတော်မှုန်းလျက်၊

သယာရှိခိုးဂါထာဖွင့်

၁၅၉

ချီးမှမေးထောမနာ၊ ပဏာညွတ်ကျိုး၊ လက်စုံမိုး၍၊ ရှိခိုးကန်တော့ပါ၏
ဘုရား။

* * * * *

[ဂုဏ်တော် ၉ ပါးကို သယူရှုက်တော်ဖွင့် အစဉ် ပြန့်ပြီ။]

ကြည့်ရှုရန် အဓိပ္ပာယ်

တိဋ္ဌ္ဇာတို့ဘာင်၊ ကြီးမြင့်ထင်ရှားပေထော်၊ ॥ဘာသာတိုင်း၌
ဘုရားအပြင် တာညွှေသယာများဟည်း ရိုက်ရိုးပင် ဖြစ်ပေ၏။ တိဋ္ဌ္ဇာတာပည့်
ဟူသမျှတို့ထက် ဘုရားရှင်၏ အရိယာဖြစ်ပြီးသော တပည့်သယာ
တော်များက အရာရှာ၌ ရှုက်အရည်အချင်း သာလွန် ကျော်စောတော်
မှုကြပေသည်။

ရာဇ်ရှိသူတွေးကြီး။ ॥ဘုရားရှင် လက်ထက်တော်အခါ
ရာဇ်ရှိပြည့်၌ သူတွေးတစ်ဦးသည် ရေချိုးရာမှ စန္ဒကူးနှုန်းကို
ရသဖြင့် သပိတ်လုပ်ပြေးလျှင် ယခုကာလည်း ရဟန်ဘတ္ထုအလွန်ပါများ
နေပေသည်၊ “ရဟန်ဘ အစစ်ရှိလျှင် ဤသပိတ်ကို တန်ခိုးဖြင့်
ဆောင်ယူပါလော?” ဟု ကြော်ပြားလျှင် အတောင် ၆၀ မြင့်သော
ဝါးကြီးကို စိုက်ထောင်ကာ သပိတ်ကို ဆွဲထားလေသည်။ ထိုအခါ
တပည့် သယာများနှင့်တကွ တိဋ္ဌ္ဇာရာကြီးများကိုယ်တိုင် လာ၍
ရာန်ပျော်မည့်ဟန်ကို ပြရာ တပည့်များက “အရှင်ဘုရား သပိတ်
ကလေး တစ်လုံးအတွက် အစိုးများစွာ ထိုက်သော တန်ခိုးတော်ကို
ပြတော်မမူပါနှင့် ဘုရား” ဟု ဆွဲကြ ငင်ကြ တောင်းပန်ကြ၍
ဟန်ကိုပြလျက် ပြန်ကြလေသည်။

၁၆၀

ရတနာဂုဏ်ရည်

ဤနည်းအတိုင်း ဟန်ပြလျက် အချိန်ကုန်ပြီးနောက် ၇
ရက်မြောက်ချို့ကား အရှင်မောဂ္ဂလွှာန်၏ တိက်တွန်းချက်အရ အရှင်
ပိဏ္ဍာလ မထောင်သည် သုံးဂါဝတ်လောက်ရှိသော ကျောက်ဖျားကြီးကို
ခြေမဖြင့် တို့ယဉ်၍ ရာဇ်ပြည်ပြည်၏ အထက်ကောင်းကင်၌ ရာန်ပုံ
လေရာ တစ်ပြည်လုံး ဘုန်းအုန်းကျက်ကျက် ရူကာ“ အရှင်ဘုရား၊
သတိထားတော်မူပါ၊ ကျောက်ဖျားကြီး ကျေလာပါလိမ့်မည်၊ သတိ
ထားတော်မူပါ” ဟု လဲက်နှစ်ဖက်ဖြင့် ဦးခေါင်းပေါ်မှာ ကွယ်ကာ
ကြလျက် တောင်းပန်သူက တောင်းပန်၊ ဗန်း ဆန်ကော သသည်ကို
ဦးခေါင်းပေါ်တင်၍ ကွယ်ကာသူက ကာကွယ်၊ အီမံတွင်းမှာ ပုန်းသူက
ပုန်းနှင့် တရာန်းရုန်း လူပ်ရှား နေလေသည်။ [ရာန်အသိသာဉ်၏
တန်ခိုးသည် လေးသောအရာ ပေါ့၊ ပေါ့သောအရာ လေးအောင်
ပြနိုင်သည်။]

ထိုနောက် အတော်ကြာအောင် လူညွှဲပဲပြီးမှ သူငွေးကြီး၏
ပင့်လျောက်ချက်အရ ကျောက်ဖျားကြီးကို သူ့နေရာချုပ် ကောင်းကင်မှ
ဆင်းသက်တော်မူခဲ့သည်။ ဤသို့လျင် ဘုရားရှင်၏ သာဝကဖြစ်သော
သံယာတော်များသည် တိတ္ထိတို့၏ ဟန်းဆောင်သံယာများနှင့်
အနေအထိုင်မှစ၍ ရှုက်အရည်အချင်းအားဖြင့် အရာရာ ကွာခြားလျက်
ကြီးကျယ် ထင်ရှားပါပေသည်။ [စူွေဝရှုပါဉိုတော်၊ ခုဒ္ဓကဝတ္ထု၊ ခန္ဓက။]

သသသနာသုံးရပ်

- (၁) ပရိယတ္ထိသာသနာ= ပါဉိုတော်နှင့် အင့်ကထာကျမ်းစာများ။
- (၂) ပဋိပတ္ထိသာသနာ= တရားတော်အတိုင်း ကျင့်ကြုံအားထုတ်မှု။
- (၃) ပဋိဝေဓသာသနာ= မဂ် ဖိုလ် နိုဗ္ဗန်တရားကို သိကြ ရကြမှု။

သံယာရှိခါးဂါထ္ထဖုန့်

၁၆၁

သံယာတော်သည် သာသနာတော်မဟုတ်၊ သာသနာဝန်ဆောင်
များသာတည်း။ ထိသာသနာဝန်ဆောင်ဖြစ်ကြသော သံယာတော်များ၏
တာဝန်ကား အထက်ပါ သာသနာ သုံးမျိုးကို ကိုယ်တိုင် အားထုတ်ခြင်း၊
သူတစ်ပါးကို နားလည်အောင်ပို့ချဟောပြခြင်း အားဖြင့် ကွယ်ပျောက်
မသွားအောင် စောင့်ရှောက်ရခြင်းတည်း။

ဘုရားလက်ထက် ဆောင်ရွက်တော်များ။ ၂၅၃သာသနာသုံးရပ်ကို
မကွယ်ပအောင် ဘုရားလက်ထက်တော်မှစ၍ ကျမ်းကန်တတ်သီးပညာရှိ
အပေါင်းတို့သည် အဆက်ဆက် ဆောင်ရွက်တော် မူလာခဲ့ကြပေသည်။
အကယ်၍ ရေးရေးက သံယာတော်များသည် ကိုယ်ကျိုးအတွက်
သက်သက်ကြည့်၍ တရားကိုချည်း အားထုတ်နေခဲ့ကြ၍သော်
လည်းကောင်း၊ ရဟန်းသံယာများကို အဆက်ဆက် စာပေမပို့ချသာ
အေးအေးနေခဲ့ကြ၍သော် လည်းကောင်း၊ ဒကာ ဒကာမတွေကိုသာ
ဟောပြ၍ နေခဲ့ကြသော် လည်းကောင်း၊ ၂၅၄သာသနာ သုံးရပ်သည်
ဘုရားရင် ပရိနိဗ္ဗာန် စံတော်မှုပြီးနောက် မကြာခင် ကွယ်ပျောက်ခဲ့ရာ၏။
စာချုပ်ရာတော်တို့၏ အပင်ပန်းခံလျက် ကျမ်းကန်ဖြေခြင်း၊ အဆက်ဆက်
စာပို့ချခြင်းကြောင့်သာ ယခုတိုင်အောင်ပင် ၂၅၅သာသနာတော်ကြီးကို
အားလုံး တွေ့ကြုံရပေသည်။ သာသနာတော် တည်တဲ့ရေးကို သတိပြုမိ
သောအခါ ကျမ်းပြု စာချုပ်ရာတော်များသည် အထူးကြည်ညိုစရာ
ကောင်းလှပါပေသည်။ ထိုကြောင့် ကျမ်းကန်တတ်သီးပညာရှိများကို
“ဘုရားအရာထား၍ ဘုရားရှင်ကိုယ်တော်စား သာသနာပြု ပုဂ္ဂိုလ်များ”
ဟု မြောက်စားကြပေသည်။

၁၆၂

ရတန္တဂုဏ်ရည်

သာသနာဆောင်ရွက်ခဲ့ပုံ အစဉ်

ပွဲမ သက္ကိယနာတင်ခြင်း။ ။သူရားရှင် ပရီနိဗ္ဗာန် စတော် မူပြီးနောက် ၇ ရက်လောက်အကြောမှာ အရှင်မဟာကသုပ ရှေ့တွင် ရဟန်းတစ်ပါးက မဖွယ်ရာ စကားဖြင့် ရှင်တော်ဘုရားကို ထိပါးပါတ်ခတ် ခြင်းကြောင့် ပရီနိဗ္ဗာန်စံပြီး၍ လေးလမြောက်မှာ အရှင်မဟာကသုပ ကိုယ်တိုင် ကြီးကြပ်၍ ပိဋကတ်တော်များကို စီစဉ်ကာ သက္ကိယနာ တင်ခဲ့ရသည်။ [အားလုံးပေါင်း၍ တညိတည့်တွင်တည်း ရွတ်ဆိုကြခြင်းကို “သက္ကိယနာတင်ခြင်း” ဟု ခေါ်ရသည်။ သံ+ဂါယနာ၊ သံ= စပေါင်း၍+ ဂါယနာ= ရွတ်ဆိုခြင်း။]

ဒုတိယ သက္ကိယနာတင်ခြင်း။ ။ထိုနောက် အနှစ်တစ်ရာလောက် ကြာပြန်လျှင် ရဟန်းအချို့ကို ငွေအလုံခံမှုကြောင့် “အရှင်မဟာယသ” တိုက်တွန်းချက်အရ ဒုတိယ သက္ကိယနာ တင်ခဲ့ရပြန်သည်။ [မအပိမရာ ငွေအလုံခံမှုကား သို့ကလောက်ပင် အရေးကြီး၏။]

တတိယသက္ကိယနာတင်ခြင်း။ ။ထိုနောက် ဘုရားရှင်ပရီနိဗ္ဗာန် စံ၍ အနှစ် ၂၃၅ နှစ်မြောက်တွင် ဓမ္မသောကမင်းကြီး၏ လက်ထက်မှာ သာသနာတော်ဝင်၍ တို့တို့ နောင့်ယုက်မှုကြောင့် “အရှင်မောဂ္ဂလိပုတ္တတိသု” အမှုပြုလျက် တတိယသက္ကိယနာ တင်ခဲ့ရပြန်သည်။

၁၈၄ သက္ကိယနာတင်ခြင်း။ ။ထိုစာကိုယနာ တင်ပြီးနောက် သာသနာတော်သည် သီဟိုင်ကျွန်းနှင့်တကွ အရပ်ရပ် ပြန်နှုန်းလေရာ သထုပြည်တိုင်အောင် ရောက်လာလေသည်။ သီဟိုင်ကျွန်း၌ များစွာ စည်ပင်ထွန်းကားစဉ် “ပြဟ္မာကတိသု” သူပုန်ဘားကြီး ဖြစ်ပေါ်လာ၍

သံယာရှိခိုးဂါထာဖွင့်

၁၆၃

ပြည်ရွာ မြို့မြို့သက်ရကား ရဟန်းအများပင် မဆီးမဒေသ အိန္ဒိယဘက်သို့
ကူးသွားကြရလေသည်။

ထိအခဲ့ကျမ်းတတ်အကျော်အချို့ဆရာတော်တို့သည် သီဟိုင်
ကျွန်းမှာ ကျွန်းရှစ်ခဲ့ကြ၍ လူအများလည်း တော့ထွဲ ပုန်းအောင်း
နေရကား ဆွမ်းသော်လိုကို မျှတအောင် မဆိုထားဘို့၊ စားကောင်းရာရာ
သစ်သီးသစ်ရွက်ကိုမျှ မှန်မှန်လှ။နိုင်သူ မရှိသဖြင့် ရုပန်ရဲ့ခဲ့အား
အာဟာရကို မရကြပါ။ သို့သော် နှုတ်တက် ဆောင်ထားသော
ကျမ်းကန်များကို မေးမည်နိုးသောကြောင့် ရော်သော သပြိုင်ပေါ်မှာ
လျောင်းပြီးလျင် ရင်မပူအောင် ရင်ဘတ်ပေါ်မှာ သစိတ်၍ ပိဋကတ်တော်
များကို ရွှေတ်အံ သရဏ္ဌာယ်ကာ ဆောင်ရွက်ခဲ့ရှာကြပေသည်။

[လှုံးလတော်ကြီးမှား၍ သာသနာတော်များ ကျွဲ့မှုံးတော် များကြပါပေစွာ]

ထို့နောက် သပုန်ဘားကြီး ဤမ်းအေးသွားသောအခဲ့အားလုံး
သံယာတော်များ သီဟိုင်ကျွန်းသို့ ပြန်ရောက်ကြသဖြင့် နောက်နောင်အခဲ့
ယခုလိုဘားကြီး ဖြစ်လာခဲ့လျှင် နောင်လာနောက်သားတို့ ပိဋကတ်
တော်ကို နှုတ်တက်ဆောင်နိုင်ရန် ခဲယဉ်းမည်ကို မြင်တော်များကြ၍
ပရိနိဗ္ဗာန် စံတော်မူပြီးနောက် အနှစ် (၄၅၀) လောက်များ ဝင့်ဂါမကို
မင်း၏ လက်ထက်၌ ပိဋကတ်တော်များကို ပေါ်ရေးသားစေ၍
စတုတ္ထသို့ယနာ တင်တော်မူခဲ့ရပြန်သည်။ [စတုတ္ထသို့ယနာ
မတင်မိုက ယခုကာလလို စာဖြင့် ရေးသားမထားဘဲ နှုတ်တက်ရအောင်
ဆောင်ခဲ့ရသည်။]

၁၆၄

ရတန္တဂုဏ်ရည်

ပွဲမသက်ယနာတင်ခြင်း။ ၂စတုတ္ထသက်ယနာ တင်ပြီးအောက်
မြန်မာနိုင်ငံတွင် သထုမှ ပုဂ္ဂသို့ သာသနာဆက်၍ အဝန်ပြည်တော်၌
“ဉာဏ်ကျော်ရှင် နရပတီ” မင်း၏ လက်ထက် ရောက်သောအခါ
“သိဟန်ဘွား” ခေါ် ရှမ်းလူမျိုးက နှောင့်ယှက် အပ်စိုးလာသဖြင့်
သာသနာတော် ကစ်းကရဲဖြစ်ကာ ကျမ်းစာများကို မီးရှီးပြီးလျင်
ရဟန်းတော်အမြောက်အမြားကို သတ်ဖြတ်ကြရာတွင် စာတတ်ပုဂ္ဂိုလ်
ချည်းပင် သုံးရာကျော်လောက် ပါသွားသတဲ့။ ထိုအခါ ကျွန်ုရှစ်သော
ရဟန်းတော်များက စာပေများကို စုဆောင်းရာ၌ ဝိနည်းငါးကျမ်းတွင်
ပရိုဝါ ပါ၌တော်ကို ရှာဖွေမရဘဲ ရှိလေသော် အတော်ကြာအောင်
လိုက်၍ရှာကြမှ နှုတ်လွှတ်ရသော တော့ကျောင်း ဘုန်းတော်ကြီး
“အရှင်ဒီပံ”ကို တွေ့၍ ကူးယူကြရလေသတဲ့။

ထိုသို့ ကြိုးကြိုးစားစားနှင့် မြန်မာဆရာတော်များ ဆောင်ရွက်
လာခဲ့ကြရာ မင်းတုန်းမင်းလက်ထက်မှာ “ပွဲမ သက်ယနာတင်”
အနေသို့ ရောက်အောင် တံဆိပ်ရ ဆရာတော်ကြိုးများ ပြင်ဆင်လျက်
ကျောက်ထက်အကွဲရာ တင်တော်မူခဲ့ကြပေသည်။ ထိုမင်းတရား၏
သာသနာတော်ကို မြှောက်စား ခါးမြှင့်မှုကြောင့် ယခုအခါ မြန်မာနိုင်ငံ
သာသနာတော်သည် အဘိဓမ္မဘာက်နှင့် ဝိနည်းဘက်၌ သိဟိုင့်၊
ယိုးဒယား၊ တိဗက်၊ ဂျပန်၊ တရာ်ပြည်းရှိသော သာသနာထက်
သာလွန် ကောင်းမြတ်လျက် ရှိပေသည်။

ဤသို့ ဘုရားရှင် ပရိုနိုဗ္ဗန် စံလွန်တော်မူသည်မှ စ၍
သာသနာတော်ကြီး ကွယ်လျာက်သင့်ပါလျက် မကွယ်လျာက်ရလေအောင်

သံယာရှိခိုးဂါထာဖွင့်

၁၆၂

ဆောင်တော်မူလာကြသော အရိယာ သံယာတော်များနှင့် ပုထစ်ဦး
ပညာရှိအပေါင်း သူတော်ကောင်းတို့သည် နောင်လာ နောက်သား
မှုဒ္ဓဘာသာဝင်များအဖို့မှာ လွန်စွာ ကျေးဇူးများကြပေသည်။

အထူးသတိပေးချက်။ ။ဉ်ပြခဲ့သော စကားစဉ်အရ သံယာ
ရတနာ၏ အကြောင်းအရာနှင့်တကွ သာသန္တဝန်ဆောင် ပုဂ္ဂိုလ်များကို
ရွှေးချယ်တဲ့လောက်ပါပြီ။ တစ်ရုတ်စ်ခါ သံယာကိုရည်မှန်း၍
လျှော့ဒီန်းရှုံး ပုဂ္ဂိုလ်ကောင်းဆိုးကို ရွှေးချယ်ဖို့ မလိုပါ။ ပုဂ္ဂိုလ်ကို
မမှန်းဘဲ သံယာအားလုံးကို မှန်းနိုင်ပါလျှင် သက်န်းတစ်ထည်လောက်
ဖြင့်လည်း သံယိုကဒါန် မြောက်ပါ၏။

ကျောင်းကန် တိုက်တာ တည်ဆောက် ကိုးကွယ်ကြရနှုန်းကား
အတွင်းအပြင် စိတ်နေသသာယားနှင့်တကွ အနေအထိုင် ပညာ
အရည်အချင်းတို့ကို အတော်ကြောအောင် စုစမ်းပြီးမှ ကိုးကွယ်
သင့်ပါသည်။ မလုံးလောက်သော ပုဂ္ဂိုလ်ကို ကိုးကွယ်မိလျှင် ကျောင်း
ပေါ်က နှင့်ချဖို့လည်း အခက်၊ ဆက်လက်၍ လျှော့ဒီန်းနေဖို့လည်း
စိတ်မပါဘဲ “အေးစေဖို့တရားနား ပုံအစ အကျိုး” ဖြစ်နေတတ်ပါသည်။

ယခုကာလျှော်ကား အပြင်ပန်း အပြောကောင်းကို ရွှေးကာ
အသံသာသာနှင့် ဂါထာကလေး ရွှေတ်တတ်၊ မိမိတို့နှင့် အလိုက်သင့်
ပြောတတ် ဟောတတ်သူကို တကယ် ကျမ်းတတ်ကြီးဟု ထင်လျက်
ဆက်လက်ကိုးကွယ်ကာ ပြင်၍မရအောင် “ဖွဲ့တွေက်လာမှ ဓာောင်ပို့မှန်း”
သိကြရလေသည်။ ဒကာ ဒကာမတွေက အပြောအဟောကောင်းကို
နှစ်သက်မှုကြောင့် ရိုးရိုးကုပ်ကုပ်နှင့် စာပေပို့ချမေသော သာသန္တဝန်

၁၆၆

ရတနာဂုဏ်ရည်

အောင် ပုဂ္ဂိုလ်များမှာ ပစ္စည်းလေးဖြာ နည်းပါးသလောက် ဟောပြာနိုင် အိမ်ပေါက်စွေ လည်နိုင်သော ပုဂ္ဂိုလ်များမှာ ပေါများပိုမောက်လျက် ရှိလေသည်။

ထင်ရှားသော တိုက်တာ၌ စာချေဘုန်းတော်ကြီးဖြစ်ဖို့ရန်မှာ ၁၀ နှစ် ၁၅ နှစ်ခန့်မျှ ပင်ပန်းကြီးစွာ ကြိုးစားရ၏။ ထင်ရှားသော တရားဟော ပုဂ္ဂိုလ် ဖြစ်ဖို့ရာကား ပင်ကိုက အသံကောင်းလျှင် လဆိုင်း အနည်းငယ်မျှဖြင့် လုံလောက်ဖွယ်ရှိ၏။ စာချေဘုန်းကြီး ဖြစ်သည့်တိုင်အောင် ထောက်ပုံမည့် ဒကာ ဒကာမများ ရနိုင်ခဲ့၏။ ယခင် ပုဂ္ဂိုလ်များမှာ ရောက်လေရာ အရပ်တိုင်း၌ ထောက်ပုံမည့်သူ မရှားတော့ ချေ။ ပစ္စည်းလေးပါးချို့တဲ့သော စာချေဘုန်းတော်ကြီးအချို့မှာ ယခင် ပုဂ္ဂိုလ်များ၏ အောက်သို့ ကြိုးကြရ၏။ ထို့ကြောင့် ယခုအခါဝယ် စာပေါ်ချလျက် သာသနာတာဝန်ကို အောင်ချက်နိုင်မည့် ပုဂ္ဂိုလ်များ နည်းပါးရုံသာမက ရှိသူမျှ အချို့မှာလည်း သာသနာတာဝန်ကို ခရိုးတွင် အောင် မအောင်နိုင်တော့ချေ။

ထိုကဲ့သို့ ဖြစ်ရာ၌ ချုတ်ယွင်းချက်မှာ နှစ်ဖက်လုံး၌ပင် မကင်းဟု ထင်၏။ စာချုပုဂ္ဂိုလ်များသည် စာကိုသာ ပို့ချ၍ လုံးဝပင် မဟောလိုကြ။ သာသနာတော်၏ အခြေအမြတ်အမှန်ကို နားလည်သူက မဟောပြလျှင် လူပုရိုးဖော်စို့ သိနိုင်ပါတော့မည်လော့။ ထို့ကြောင့် စာချုပုဂ္ဂိုလ်များ၏ ဟောပြာမှုမရိုးခြင်းသည် သာသနာဝန်အောင်များအတွက် ချုတ်ယွင်းချက် တစ်ပိုင်းပင် ဖြစ်၏။ လူအများကလည်း တရားနာရွှေ အသံကောင်းမှ နာယူလိုကြ၏။ လျှော့ခို့ရာ၌လည်း သာသနာပြုလိုသောစိတ် မရှိကြ။

သံယာရှိခိုးဂဲထာဖွင့်

၁၆၇

သူတို့မှာ ဒါနဖြစ်လျှင် ပြီးရောဟု သဘောထားကြသည်။ သာသနာတော် အကြောင်းကို ဟောပြောသော်လည်း ဂရာတစိက် မနာလိုကြ။ ဘုရား လက်ထက်တော်က နှစ်ယသူငွေး ကျောင်းရေစက်ချုပ် နတ်ပြည်မှာ ဘုံပေါက်ကြောင်းကို နာယူကာ သူတို့၏ တွေ့ကရာ ဆောက်လုပ် လှ။ ဒါန်းသော ကျောင်းအတွက် ဘုံပေါက်လိမ့်မည်ဟု မျှော်လင့်ချက် ထားဟန်တူ၏။ ဤနေရာဝယ် ဘာသာမြားတို့ သာသနာပြုကြပုံကို သတိပြုစေလိုပါသည်။

ဘာသာမြား အလှုံရှင်တို့သည် ငွေစသည်ကို လှုံကြသောအခါ သာသနာကိုသာ လှုံကြ၏၊ ပုဂ္ဂိုလ်ကို မလှုံကြ။ ဘုန်းကြီး၊ သီလရှင် အခေါ်ခံရသူတို့ကလည်း မိမိတို့၏ စားဝတ်နေရေးထက် ပိုမို၍ မတောင့်တာဘဲ ဆိုင်ရာအလုပ်များကိုသာ တာဝန်ပေးသည့်အတိုင်း လုပ်ကြ၏။ ထိုကြောင့် သူတို့၏ သာသနာသည် နေရာအနဲ့ ပြန့် လျက်ရှိ၏။ ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်တို့ကား ပုဂ္ဂိုလ် လှုံကြ၏။ အလှုံပစ္စည်း၏ အသုံးကျေ မကျကို့ကျေ မစဉ်းစားဘဲ အများလှုံနေကျေ ပစ္စည်းကိုသာ လှုံကြ၏။ အလှုံခံဘက်မှာလည်း သာသနာကြီးဗျားရေးအလုပ်ကို လုပ်သော ပုဂ္ဂိုလ်သည် တဖြည့်ဖြည်း နည်းလာ၏။ မိမိ၏ ကြီးဗျားရေးကိုသာ လုပ်သူများကြသည်။ သို့ဖြစ်၍ နောင်လာ မောက်သူး စဉ်းစားတတ်သူများ လက်ထက်၌ နည်းလမ်းကျကျ ဒါနပြုလျက် စည်းကမ်းကျကျ ဟောပြောသည်ကိုသာ ဂရာတစိက် လိုက်နာသော သာသနာပြု ဒကာ ဒကာမများ၊ သာသနာဝန်ဆောင် ဆရာသမားများ ပေါ်ထွန်းပါစေသား။

ဤမြဲလောက် စကားအစဉ်ဖြင့် ဘုရား တရား သံယာ ရတနာ
၃ ပါး ဂဏ်တော်များ၏ အကြောင်းကို ပြဆိုရာအခန်း ပြီးပေပြီ။

ထိုနောက် ဆက်၍ အများမှတ်သားဖွယ်ရာ ဉာဏ်သ-စသာ
ရှိခိုးခန်းနှင့် သရဏရုံ သီလ စသာ အခန်းများ ရှိပေသေး၏။
ထိုအခန်းများကို နားမလည်လျင် ဘာသာရေးဘက်၌ အောက်ကျ
နောက်ကျ ဖြစ်ရလိမ့်မည်။ ထိုကြောင့် ဘာသာရေးဘက်၌ အချက်ကျကျ
နားလည်ဖို့ရာ ထိုအခန်းများကို ဆက်လက် လေ့လာကြပါကုန်လေ့။

ဉာဏ်သ အဖွင့်

(ကျက်မှတ်ရန်)

ဉာဏ်သ ဉာဏ်သ ကာယက် ဝစ်က် မနောက်တည်းဟူသော
သုံးပါးသော ကံတို့တွင် တစ်ပါးပါးသော ကံကို ပြမှားမိသည် ရှိသော
ပျောက်ပါစေခြင်း အကျိုးရာ၊ ပထမ ခုတိယ တတိယ တစ်ကြိမ်
နှစ်ကြိမ် သုံးကြိမ် မြောက်အောင် ဘုရားရတနာ တရားရတနာ သံယာ
ရတနာ ရတနာမှတ်သုံးပါးတိကို ရိုသောမြတ်နီး လက်အပ်မိုး၍ ရှိခိုးပျော်
ပူးမြော်မာန်လျှော့ ကန်တော့ပါ၏။ ကန်တော့ရှိသော အကျိုးအားကြောင့်
အပါယ်လေးပါး ကပ်သုံးပါး ရပ်ပြစ်ရှစ်ပါး ရန်သူမျိုး ငါးပါးတို့မှ
အခါခပ်သိမ်း ကင်းလွတ်ဖြိမ်းသည်ဖြစ်၍ မဂ်တရား ဖိုလ်တရား
နိုဗ္ဗာန်ကရားတော်မြတ်ကို လျင်မြန်စွာ ရပါလို့၏ ဘုရား။

ဉာဏ်သမဂ္ဂ

၁၆၉

ကြည့်ရန် အဓိပ္ပာယ်

ဉာဏ်သမဂ္ဂ။ ပါ၌စကားတည်း။ မြန်မာလို “အခွင့်”
ဟူသော အနက်ကို ဟော၏။ “ရှိခိုးပါရစေ အခွင့်ပြုတော်မူပါ” ဟု
ဆိုလိုရင်းဖြစ်သည်။ ပါ၌တော်များ၌ကား “ဉာဏ် ကရောဟို၊
ဉာဏ်သမဂ္ဂ ဒေတိ” စသည်ဖြင့် လာ၏။ “အခွင့်ပြုတော်မူပါ၊ အခွင့်
ပေးတော်မူပါ၊ မေးလျောက်ပါရစေ” ဟု တစ်စုတော်ခုကို မေးလိုသောအခါ
အသုံးပြုသော ပါ၌ဖြစ်သည်။ သီဟို၌ကျွန်း၌ အခွင့်တောင်းသော
စကားကို “အဝကာသ” ဟု သုံးစွဲကြ၏။ ထိုစကားသည် “ဉာဏ်သ”
ဟူသော ပါ၌နှင့်အတူပင် ဖြစ်သည်။ ထိုကြောင့် ဤရှိခိုးခန်း၌ပါသော
“ဉာဏ်သ” သွေ့သည် “အခွင့်”ဟူသော အနက်ကို “အခွင့်ပေးတော်မူ
ပါ” ဟူသော အနက်ရည်ကို ပြသော ပါ၌စကားတည်း။ အလေးပြုသော
အားဖြင့် “ဉာဏ်သ ဉာဏ်သ” ဟု J ကြိမ် ဆိုခြင်းဖြစ်သည်။
အချို့အရပ်၌ ၃ ကြိမ်တိုင်အောင် ဆိုသေး၏။ အပြစ်မရှိပါ။

ကာယက် ဝစီက် မနောက် ကံတို့တွင်။ ။(ကာယ=ကိုယ်+
က်=အမူ) ကိုယ်ပြုမှုကို “ကာယက်”၊ နှုတ်ပြောမှုကို “ဝစီက်”၊
စိတ်ကြုံမှုကို “မနောက်” ဟု ဆိုသည်။ “ထိုကံသုံးပါးတွင် တစ်ပါး
ပါးသော ကံကို ဘရား တရား သယ်ယူး၌လည်းကောင်း၊ ဆရာသမား
မိဘ ဘိုး ဘွား အစရှိသော လူကြီးသူမများ၌လည်းကောင်း အပြုမှား၊
အပြောမှား၊ အကြုံမှား ဖြစ်လို ရှိလျှင် ထိုအပြစ်များ ကင်းရှင်း
ပြောပျောက်ပါရစေခြင်း အကျိုးရာ ရှိသေစာ ကန်တော့ပါ၏” ဟူလို့။

ပဋိမ ခုတိယ တတိယ။ ॥ပါ၌စကားများပင် ဖြစ်၏။
 တစ်ကြီးမဲ့ နှစ်ကြီးမဲ့ သုံးကြီးမဲ့ ဆိုသော စကားနှင့် သဘောတူပင်ဖြစ်၏။
 တစ်ကြီးက ၂ ကြီး၊ ၂ ကြီးမဲ့ ၃ ကြီးတိုင်အောင် ရှိခိုးကန်တော့
 ခြင်းသည် အထူးလေးစားရာ ရောက်သဖြင့် “သုံးကြီးတိုင်အောင်
 ရှိခိုးကန်တော့ပါ၏”ဟု ဆိုလိုသည်။

ဘုရားရတနာ။ ॥“ရတနာ”သဒ္ဓါလည်း ပါ၌စကားပင်တည်း။
 “နှစ်သက်မွေ့လျှော်ခြင်းကို ဖြစ်စေတတ်၏” ဟူသော အနက်၊
 “အလေးအမြတ်ပြုအပ်” ဟူသော အနက်၊ “အဖိုးများစွာ ထိုက်တန်၏”
 ဟူသောအနက်၊ “အတုမရှိ မြတ်၏” ဟူသောအနက်၊ “အလွန်ရခဲ၏”
 ဟူသောအနက်၊ “မြင့်မြတ်သူ အထက်တန်းလျှတို့၏ အသုံးအဆောင်”
 ဟူသော အနက်များကို ဟော၏။ ထိုကြောင့် လောက၌ စိန် ကျောက်
 စသော အရာဝတ္ထု၊ ဆင်၊ မြင်း စသော အရာဝတ္ထု၊ သားကောင်း
 သမီးကောင်းစသော အရာဝတ္ထုများကို “ရတနာ”ဟု ခေါ်ကြသည်။
 ထိုရတနာကို ရသူတို့မှာ နှစ်သက်မွေ့လျှော် အပျော်ကြီး ပျော်ကြ၏။
 ရပြီးသော ရတနာကိုလည်း လွှန်စွာ လေးမြတ်ကြ၏။ အဖိုးများစွာ
 ထိုက်တန်သည့် အားလျော်စွာ ရရှိရန်လည်း ခဲယဉ်းလှ၏။ ရှေးဘုန်း
 ရှေးက ရှိသူတို့သာ ရရှိနိုင်ကြ၏။ ဘုန်းကံနည်းသူတို့မှာ မရရှိနိုင်ပါ။

ထိုအတူ ဆိုင်ရာ ဂုဏ်တော်များနှင့် ပြည့်စုံကြသော ဘုရားစစ်
 တရားစစ်နှင့် အရိယာ သံယာတော်များသည်လည်း ရတနာပင်
 ဖြစ်တော်မူကြ၏။ ကမ္မာများစွာ လွှန်သော်လည်း တစ်ခါတစ်ရုံ
 တွေ့ကြုံရန် ခဲယဉ်းလှ၏။ တွေ့ကြုံရသောအခါ လွှန်စွာ ကျက်သရေ

သကာသအဖွင့်

၁၇၁

ရှိ၏။ ကိုးကွယ် ဆည်းကပ်ပါန္မာလည်း ထိရတနာ သုံးပါးကြောင့် လွန်စွာ နှစ်သက် ဧမ္မ.လျှော် ခွင့်ပျော်ရှု၏။ အတူအယောင် ရတနာ ရှိသကဲ့သို့ ဟန်ဆောင် ဘုရား တရား သံယာများလည်း အလွန်ပေါများ၏။ မမှန်သော ရတနာကို ကိုးကွယ်မိပြန်လျှင် ဤတစ်ဘဝတွင် ကိစ္စမရှိ လှသော်လည်း နောင်သံသရာအရေးများ ကြောက်ချုံဖွယ် ကောင်းလှ၏။ ထိုကြောင့် ကိုယ်ပိုင်ဥက်ဖြင့် လည်းကောင်း၊ တကယ် နားလည်းသော ပညာရှိများနှင့်လည်းကောင်း တိုင်ပင်၍ ကိုးကွယ်ရာ၏။

“ပညာရှိ” ဟုရှာခြားလည်း လောကိအရာများ ပညာရှိသော်လည်း ကိုးကွယ်ဖို့ အရေး၌ ပညာရှိရှင်မှ ရှိမည်။ ယခုအတွက် အနောက်တိုင်းသား တို့သည် လောကိပညာရှိများ ဟုတ်ကြပေ၏။ ကိုးကွယ်ဆည်းကပ်မှ ပညာရှိကား လွန်စွာ နည်းပါးသည်။ မကြာမိက မြန်မာနိုင်ငြံ၌ ဘုရင်လုပ်သွားသူသည် “မြန်မာများသည် စေတိပုထိုးကိုးကွယ်ရာ၌ ကုသိုလ်ရသည်ဟု အယူရှိကြ၏” စသော စကားကို သူတို့နိုင်ငံမှာ ပြောလေ၏။ မြန်မာတို့သည် စေတိပုထိုးကို ကိုးကွယ်ရာ၌ ဘာကို ရည်ရွယ်၍ ကိုးကွယ်ကြောင်းကို သူတို့ စစ်ဗိုလ် အရာရှိ သချိုင်းသွား၍ အရှိအသေပေးခြင်းနှင့် မိုင်းယုံး၍ မကြည့်မိရှာလေ။

ရှိခိုးပူဇော် ဖူးလွှဲ့မာန်လျှော့ ကန်တော့ပါ၏။ ။လက်အပ်မိုး၍ ရှိခိုးပါ၏။ ပစ္စည်းလေးပါး လူ။သောအားဖြင့် လည်းကောင်း၊ ဟောပြော သမ္မတကို လိုက်နာသောအားဖြင့်လည်းကောင်း ပူဇော်ပါ၏။ ကြည့်ရွယ်မှုးမြတ် ပါ၏။ ရတနာသုံးပါးနှင့်စပ်လျှင် ဟိတ်ဟန်မပြား မာန်မာနလျှော့၍ ကန်တော့ပါ၏။ “အပြစ်ရှိလျှင် ပြောပျောက်ပါရစေသတည်း” ဟူလို့။

၁၇၂

ရတန္ဒဂုဏ်ရည်

အပြစ် ပြု မပြု။ ။ထိကဲသို့ ကန်တော့လျှင် အပြစ်ပြနိုင် မပြနိုင်ကို စဉ်းစားရာ၏။ ဆရာ မိသ ဘိုးဘွား စသည်တို့နှင့် ရတနာ သုံးပါးအပေါ်၌ ပြစ်မှားမိသော သာမန်အပြစ်တွေမှာ ပြစ်မှား ခံရသူ၏ ရှုံးခြုံလည်းကောင်း၊ ထိသူ မရှိတော့လျှင် ထိသူ၏ သခြားသို့ ဘွား၍ လည်းကောင်း၊ ထိသို့ မဘွားနိုင်လျှင် ဘုရားထံ သယာများ အထိုံးလည်းကောင်း အနာင်တရသဖြင့် စိတ်ပါလက်ပါ မာန်မာနလျှော့၍ ကန်တော့ရိုးမှန်လျှင် ပြေပျောက်နိုင်၏။ အင်မတန် ကြီးလေးသော အပြစ်နှင့် သူ့အသက်သတ်ခြင်း၊ သူ့ဥစ္စာ ခိုးယူခြင်း စသော အပြစ် များကား တောင်းပန် ကန်တော့ရုံမျှဖြင့် မပြေမပျောက်နိုင်။ သို့သော် အနာင်တရသဖြင့် ထိ အကုသိုလ်မျိုး ထပ်၍ မဖြစ်နိုင်အောင် ကုသိုလ်ကိုသာ အားထုတ်နေလျှင် အချို့ အကုသိုလ်များ အကျိုးပေးခွင့် မရတော့ဘဲ ပြေပျောက်တတ်ပါသည်။

ကန်တော့ရသော အကျိုးအားကြောင့်။ ။ဤကန်တော့ရသော ကုသိုလ်၏ အကျိုးအား အစွမ်းကြောင့် ပြစ်မှားမိသော အပြစ်များ ပျောက်စေလိုသည့်အပြင် အပါယ်လေးပါးမှ လွတ်ခြင်းစသော အနာက်ထပ် အကျိုးကိုလည်း အလိုရှိ၍ ဆုတောင်းပြန်သော စကား ဖြစ်သည်။

အပါယ်လေးပါး

ငရဲ့။ ။ကုသိုလ်ကောင်းမှု များစွာ ပြုခွင့်မရသော အရပ်ကို ပါဋ္ဌာန် “အပါယ” မြန်မာလို “အပါယ”ဟုခေါ်၏။ အပါယ င ပါးကား ငရဲ့ တိရဇ္ဇာန်၊ ပြီးစွာ အသုရှာကာယ်တည်း။ ထို့တွင် ငရဲသည်

သုကာသအဖွင့်

၁၇၃

ဤကမ္မာမြေကြီး၏ အောက် ယူဇာဌာ တစ်သောင်းငါးထောင် ကျာဝေး
သော အရပ်၌ ဥမ်င်လိုက်ကြီးသဖွယ်ဖြစ်လျက် အစဆုံး သိန္တိုးငရဲ
တည်ရှိ၏။ ထိုအောက် အဆင့်ဆင့် ယူဇာဌာတစ်သောင်းငါးထောင်စိ
ကျာခြားလျက် ကာဇ္ဇာသုတေသနရဲ၊ သံယာတာဝရရဲ၊ ရောရာဝင်ရဲ၊ မဟာရောရာဝ
င်ရဲ၊ တာပန်ဝရဲ၊ မဟာတာပန်ဝရဲ၊ အဝိစိငရဲဟု ငရဲကြီး ရှစ်ထပ်
တည်ရှိသည်။

ထိုင်ရဲကြီးရှစ်ထပ်တွင် တစ်ထပ်တစ်ထပ်၌ ဘင်္ဂပုံငရဲ တစ်ထပ်၊
ပြာပုံငရဲတစ်ထပ်၊ လက်ပဲတောငရဲတစ်ထပ်၊ သန်လျက်ချက်တော
ငရဲတစ်ထပ်၊ ကြေးနိရေတွေးနေသော “ကြိမ်ပိုက်ချောင်း” ခေါ်
ဝေါ်ရဏီငရဲ တစ်ထပ်အားဖြင့် ငရဲထောင်းထပ် တံတိုင်းခတ်သလို
ရုပတ်၍ နေကြလေသတဲ့။ [အကျယ်ကို သြို့ဟု ဘာသာဋီကာ၌
ပြထားသည်။]

တိရှိသာန် ပြီတ္ထာ အသုရကာယ်။ ။ဆင် မြင်း ကျွဲ နား
ခွေး ကြက် ငုက် ငါး လိပ် စသော ကုန်းနေ ရောင့် အမြဲ င ချောင်း
အမြဲ ၂ ချောင်း သတ္တုဝါတိုနှင့် ငမြဲ စသော အမြဲမရှိသော
သတ္တုဝါတွေကို “တိရှိသာန်” ဟု ခေါ်၏။ တေ့အုပ်စာ သရဲသာက်
အစိမ်း ဖုတ်ကောင် ကျေတ်ကောင်များကို “ပြီတ္ထာ” ဟု ခေါ်၏။
အသုရကာယ် ဟူသည်ကား ပြီတ္ထာအကြီးစားငင်တည်း။ ထိုကြောင့်
အချို့ ကျေမ်းစာများ၌ အပါယ် င ပါးဟု မပြုဘဲ “ မုဒ္ဒေပါအေတယော
ပါယာ” ဟု စသည်ဖြင့် အပါယ် ၃ ပါးဟု ပြုလေသည်။ ထိုတိရှိသာန်
ပြီတ္ထာ အသုရကာယ်တို့၏ နေရာဘုံးမှာ သီးမြားမရှိ။ တိရှိသာန် ဘုံး
လု၏ အနီးအပါးနှင့် တော် စသည်၌ နေကြသည်။

၁၇၄

ရတန္တဂုဏ်ရည်

ပြီးစွာတို့ဘင် အခါး၊ ပြီးစွာတို့မှာ သခိုင်းသော အရပ်၊ ရေစကမ်းစ သားငါး၊ ရလောက်သောအရပ်၌ နေ၍ တချို့ကား သစ်ပင်၊ အမိအကြိုအကြား စသည်၌ နေလျက် စိတ်နေစိတ်ထားငယ်သော ယောကျား မိန်းမ ကလေးသူငယ် စသုတို့ကို ချောက်လှန်၊ ပူးကပ်၍ တဖွော ပစ်သောအခါ စားသောက်ကြရ၏။ တချို့ကား လူတို့၏ ထမင်းကျေန် ဟင်းကျေန် တံတွေး အန်ဖတ် အပ်ပ်အစပ်များကို ရှာဖွေ စားသောက်ရ၏။

အသုရကာယ်တို့ကား လူတို့နှင့် အတော်ဝေးကွာသော သမ္မဒုရာ မြစ်ကမ်းစတို့၌ နေတတ်ကြ၏။ ရေနားမှာ နေရသော်လည်း ရေမသောက်ရဲ “ရေသောက်မည်” ဟု သွားလျှင် သူတို့၏ အကုသိုလ် ကံကြောင့် ရေခန်းခြောက်နေသော သဲသောင်ကိုသာ တွေ့ရလေသည်။ တချို့၊ ပြီးစွာ အသုရကာယ်တို့မှာ ဘုရားတစ်ဆူနှင့် တစ်ဆူ အကြား၌ မစားမသောက်ရဘဲ အငတ်ခံ၍ နေရရှုံးသတဲ့။

ကပ်သုံးပါး

ပျက်စီးခြင်းကို ပါ့မြိုလို “ကပ္ပ” မြန်မာလို “ကပ်” ဟု ခေါ်၏။ ထိပျက်ခြင်းသည် ကမ္မာကြီးတစ်ခုလုံး ပြုတ်ပြုတ်ပြန်းအောင် ပျက်စီးခြင်းလည်း ရှိ၏။ ကမ္မာကြီး မပျက်သေးဘဲ အကြားအကြား၌ တရားကင်းမဲ့၍ အသေဆိုး သေရသော ပျက်စီးခြင်းလည်းရှိ၏။ ဤ နေရာ၌ ကမ္မာကြီး မပျက်ခင် အကြား၌ သေခြင်းဆိုးနှင့် သေရခြင်းကို “ကပ်” ဟု ဆိုလိုသည်။ “မည်သည့်မြှေ့၊ မည်သည့်ရွှေ့၌ ကပ်တိက် နေတယ်” ဟု ပြောကြရသော ကပ်မျိုးတည်း။ ထိုကပ်သည် “သတ္တာန္တ၏

သုကာသအဖွင့်

၁၇၅

ကပ်၊ ရောက္ခာရကပ်၊ ဒုက္ခာရကပ်” ဟု ၃ မျိုးရှိ၏။ ထိတွင် တုတ်
ဓား သေနှစ် ဗုံး အမြောက် စသော လက်နက်ဖြင့် ပျက်စီးရခြင်း
သည် သွေ့နှစ်ရကပ် တိုက်ခြင်းပင်တည်း။

ပလိပ်ရောဂါ၊ ကာလရောဂါ၊ ကျောက်ရောဂါ၊ အဖျားရောဂါ
စသည်ဖြင့် မြို့နယ်အနဲ့ဖြစ်၍ ပျက်စီးရခြင်းသည် ရောက္ခာရကပ်
တိုက်ခြင်းတည်း။ မြို့နယ်အနဲ့အပြားတို့၏ အစားအသောက် ပြတ်တတ်၍
(ရှေးကလို သရောကြီးနိုင်း၍) သေရခြင်းသည် ဒုက္ခာရကပ် တိုက်ခြင်း
ပင်တည်း။ ဤကပ်များတွင် ၁၀ နှစ်တမ်း ကျရောက်သောအခါ
ကပ်အမျိုးမျိုး တိုက်မည်ဟု ကျမ်းကန်တို့၏ ဆိုသော်လည်း ယခုအခါမှာပင်
အချို့တိုင်းပြည်များတွင် ထိုကပ် ၃ ပါးတို့ မကြာမကြာ တိုက်လျက်
ရှိသည်။

ရပ်ပြစ် ၁ ပါး

အပြစ်ရှိသော အရပ်ကို မြန်မာတိုက “ရပ်-ပြစ်” ဟု ခေါ်ကြ၏။
အပြစ်ဆိုသော်လည်း ထူးထူးခြားခြား ဆိုးဝါးသော အပြစ်မဟုတ်။
ထိုအရပ်သို့ ရောက်နေလျှင် မဂ်ဖိုလ်ရအောင် တရားအားထုတ်ခွင့်
မရသောကြောင့် မဂ်ဖိုလ်ရခွင့် မရှိခြင်းကို “အပြစ်” ဟု ဆိုသည်။
ထိုကြောင့် ဤရပ်ပြစ်ရှစ်ပါးကို ပါ့မြို့တော်များ၌ “အကွက်” ဟု
မိန့်တော်မှသည်။ [အကွက် = အခွင့်ကောင်း ခဏကောင်းမဟုတ်သော
ကာလဒေသ။] ဤရပ်ပြစ်ရှစ်ပါးကို အမျိုးမျိုး ပြသော်လည်း
သုတေပါထောက်ပါ၌တော်လာ တစ်မျိုးသာ ပြအုံ။

၁၇၆

ရတန္ဒဂုဏ်ရည်

[အောင်] ဘုရားပွင့်ခါ, ပါယ်သုံးရွာနှင့်, ဒီယာယူနှစ်, ဖြစ်လတ်ပစ္စန်, မိဇ္ဇာဉာဏ်ရှိ, ဉာဏ်မရှိသား, ဉာဏ်ရှိပြားလည်း, ဘုရားမဖြစ်, ကျမ်းကန်လှစ်သည်, ရပ်ပြစ်ရှစ်ပါး သရပ်တည်း။

* * * * *

(၁,၂,၃) ဘုရားဖြစ်ခါ, ပါယ်သုံးရွာနှင့်။ ။ဘုရားပွင့်နေဆဲအခါ
ငဲ တိရဇ္ဇာန် ပြီစွာ အပါယ်သုံးဘုံး ဖြစ်ရသူများ။ (အသူရကာယ်ကို
ပြီစွာမျိုးမြှုံး သွင်းယူ။)

(၄) ဒီယာယူနှစ်။ ။အသက်ရှည်သာ နတ်ပြဟ္မာကို
“ဒီယာယူနှစ်” ဟု ဆိုသည်။ ဘုရားပွင့်ဆဲအခါ လွန်စွာ အသက်ရှည်၍
ဘုရားရှင်ကို မဖူးထွေးနိုင်သာ အသည်သတ်ပြဟ္မာများနှင့် အရွပ်ပြဟ္မာ
များတည်း။ [အသည်သတ် ပြဟ္မာများသည် ခန္ဓာကိုယ်သာ ရှိ၍ စိတ်
ဝိညာဉ်မရှိ၊ အရွပ်ပြဟ္မာများကား စိတ်ဝိညာဉ်သာရှိ၍ ခန္ဓာကိုယ်မရှိ။]
ထို့ကြောင့် ထိပြဟ္မာနှစ်မျိုးသည် ဘုရားပွင့်သော်လည်း တရားမနာ
နိုင်ရှာကြပေ။]

(၅) ဖြစ်လတ်ပစ္စန်။ ။ဘုရားရှင်နှင့် ရဟန်းတော်များ
မရောက်နိုင်ရာ အစွန်အဖျား တော့တောင်အကြား (ပစ္စာရာ၏သား)
လူရိုင်းများကို ဆိုသည်။ [ယခုအခါ၌ကား မြန်မာနိုင်ငံသည် ပစ္စာရာ၏
မဟုတ်။]

(၆) မိဇ္ဇာဉာဏ်ရှိ။ ။ဘုရားပွင့်ဆဲအခါ မိဇ္ဇာဒီဇို့ဟာဏ်ရှိသူများ။

ဉာဏ်အဖွင့်

၁၇၇

(၇) ဉာဏ်မရှိသား။ ။ဘရားပွင့်ဆဲအခါ တရားကို နားလည်
လောက်သော ဉာဏ်မရှိသူများ။ [၅၅] ဆိုခဲ့သော ၇ မျိုးသည် ဘရားပွင့်ဆဲ
အခါ၌ ဖြစ်သူများတည်း။]

၈။ ဉာဏ်ရှိပြားလည်း၊ ဘရားမဖြစ်။ ။တတ်သီနားလည်း
လောက်သော ဉာဏ်ရှိသောပြားလည်း ဘရားမပွင့်သောအခါ
လူဖြစ်ရသူများ။

* * * * *

ရန်သူမျိုးငါးပါး။ ။ ၁-ရော ၂-မီး၊ ၃-ခိုးသူ၊ ၄- အမွှံခံ
သားသမီးဆိုး၊ ၅-မင်းဆိုး။ [မချစ်အပ်သောသူကို ရန်သူမျိုး ငါးပါး၌
သွင်းမှားကြော်။ မိမိက မှန်းနေရုံဖွင့် ရန်သူမဟုတ်နိုင်။ အမွှံခံသားဆိုး
သမီးဆိုးသာလျှင် (မိဘကို မကြာခဏ ဒုက္ခပေးတတ်၊ စာဆောင်း
ထားသော ပစ္စည်းများကို ဖြိန်းသုံးပစ်တတ်သောကြာင့် ရန်သူအစစ်
ဖြစ်သည်။)

[ထောင်] ၆၅ မီး သူခိုး၊ မွှံခံဆိုးနှင့်၊ မင်းဆိုးအပြား၊ ရန်မျိုးငါး၊
မှတ်သားလေကွဲ အမှန်တဲ့။

* * * * *

ဝိပတ္တိတရားလေးပါး။ ။ဖောက်ပြန်ချွေတံယွင်း ချက်ကို
“ဝိပတ္တိ”ခေါ်၏။ ဝိပတ္တိတရား လေးပါးကား.....

၁။ ကာလဝိပတ္တိ။ ။မင်းဆိုး မင်းယုတ် အပ်စိုးသောအခါ။

၁၇၈

ရတန္ဒဂုဏ်ရည်

၂။ ဂတိဝိပတ္တီ။ ၁။ အပါယ်လေးပါးတို့၏ ဖြစ်ရခင်းကို
မကောင်းသော ဂတိဖြစ်၍ “ဂတိဝိပတ္တီ” ဟု ဆိုသည်။

၃။ ဥပမာဝိပတ္တီ။ ၁။ ရုပ်အဆင်းအင်္ဂါကို “ဥပမာ” ဟု
ခေါ်သည်။ အင်္ဂါချို့တဲ့ခင်းကို “ဥပမာဝိပတ္တီ” ဟု ဆိုသည်။

၄။ ပယောဂဝိပတ္တီ။ ၁။ ကိုယ်မှူ နှုတ်မှုကို “ပယောဂ” ဟု
ဆို၏။ အသိ အလိမ္မာ မရှိ၊ သတိ ဝိရိယလည်း မရှိဘဲ ပြောမှု ပြောမှု
ကြေစည်မှုကို “ပယောဂဝိပတ္တီ” ဟု ဆိုသည်။

[ထောင်] ဖောက်ပြန်ချွတ်ယွင်း၊ ပျက်စီးခြင်း၊ ခေါ်ယွင်း ဝိပတ္တီ။
ကာလ ဂတိ၊ ဥပမာမှု၊ ပယောဂ၊ လေးဝါ မှတ်လေဘီ။

* * * * *

ဗျာသနတရား ငါးပါး။ ၁။ပျက်စီးခြင်း၊ ဆုံးပါးခြင်းကို
ပါ့မြို့လို “ဗျာသန” ဟု ခေါ်၏။ ဗျာသနတရားငါးပါးကား.....

၁။ ဉာတိဗျာသန= ခွေမျိုးများ ပျက်စီးခြင်း။

၂။ ဘောဂဗျာသန= စည်းစိမ်္မွှာ ပျက်စီးခြင်း။

၃။ ရောဂဗျာသန= အနာရောဂါ ဖြစ်ခြင်း။

၄။ ဒီဇို့ဗျာသန= မိဇ္ဇာအယူကို ယူခြင်း။

၅။ သီလဗျာသန= သီလပျက်ခြင်း။

[ထောင်] ဆုံးရှုံး ပျက်ပြား၊ ပြစ်မှုများ၊ ခေါ်ပြား ဗျာသန။
ဉာတိ ဘောဂ၊ ရောဂါ-ဒီဇို့၊ သီလထည်း၊ ငါးရှိ သရုပ်ပြု။

* * * * *

သကာသအဖွင့်

၁၇၉

အခါခပ်သိမ်း ... ရပါလို၏။ ၂၅၅မကောင်းသော တရားတို့မှ
အခါခပ်သိမ်း ဘဝတိုင်း ကင်းလွတ်ပြီးသည် ဖြစ်၍ “သသရာ၌
ကြာရည် မကျင်လည်ရဘ မင်္ဂလာနိမ္ဒာန်ကို အမြန်ရပါလို၏” ဟု
ဆုတောင်းသည်။ [တောင်းတိုင်း၏ မရကို ဆုပေးအဖွင့်၌ ပြမည်။]

သကာသရှိခိုး အမျိုးမျိုး။ ၂၅၅ “သကာသ” ရှိခိုးပုံသည်
ယခုအခါ မြန်မာနိုင်ငြို့ အမျိုးမျိုး ရှိနေ၏။ စာလာ ပေလာ
မဟုတ်သောကြောင့် “မည်သည့်နည်းက မှန်၍ မည်သည့်နည်းက
မှားသည်” ဟု မဆိုသာ။ အများနှင့် ဆိုင်အောင် ရှေးဆရာကြီးတို့
သင့်လျှော့ရဲ ရေးပေးရာမှ တွင်ကျယ်၍ သုံးစွဲလာဟန် တူသည်။
ယခုအခါ ဘုရားရှိခိုးတိုင်း၊ သီလခံယူတိုင်း၌ ဓမ္မဘာသာ မှန်လျင်
အားလုံးလိပင် သုံးစွဲနေကြ၍သာ အမိဘာယ် ရေးလိုက်ရပါသည်။
ကိုယ်တိုင်က ကျေနပ်လှ၍ ရေးခြင်းမဟုတ်ပါ။

လက်ထက်တော်က ရှိခိုးပုံ။ ၂၇၃ရားလက်ထက်တော်၌ကား
ဘုရားအထံတော်၊ သံယူအထံတော်သို့ ဆည်းကပ်ရှိခိုးလာသောအခါ
ရှိသေစွာ လက်အုပ်ချိပြီးနောက် သင့်ရာအရပ်က ထိုင်လျက် လျောက်ထား
ဖွယ် စကားများကို လျောက်ထားကြရိုး ရှိပါသည်။ ပြန်သောအခါလည်း
ပင်ကိုက ဘုရား တရား သံယာကို ကိုးကွယ်သူမဟုတ်ဘ ယခုမှ
ကြည်ညိုသဖြင့် ကိုးကွယ်မည့်သူဖြစ်လျင် “တပည့်တော်သည် ဘုရား
တရား သံယာများကို ကိုးကွယ် ဆည်းကပ်ပါ၏။ ယနေ့မှ စ၍

၁၈၀

ရတန္ဒဂုဏ်ရည်

ရတနာသုံးပါးကို ဆည်းကပ် ကိုးကွယ်သူ ဥပါသကာ ဟူ၍ မှတ်တော်မှ
ပါ” ဟု လျောက်ထား၍ အရိအသေ ပေးကာ ပြန်သွားလေ့ရှိကြသည်။

ယခုအခါ သကြိန်ဌား၊ ဝါဆိုး စသော နောက်ကြီးများ၏
ဆရာမိဘ ဘိုးဘွား စသူတို့ကို ကန်တော့ကြရာမှာလည်း “ဉာဏာသ
ဉာဏာသ”ကစ၍ တချို့ ကန်တော့ကြ၏။ သူ့နေရာနှင့်သူ မသုံး
တတ်ကြ။ ထို့ကြောင့် အချိန်၏ တန်ဖိုးကို နားလည်ကြသော
အမျိုးသား အမျိုးသမီးတို့သည် “ဉာဏာသ” အစချိသော ရှိခိုးခြင်းကို
နေရာတိုင်း အသုံးမပြုကြဘဲ ရှိသေစွာ အနားသို့ ချဉ်းကပ်ပြီးနောက်
လျောက်ထားဖွယ် နာယူဖွယ်များကို လျောက်ထား နာယူပြီးသွင်း
ရှိခိုးပိုးချ၍ ပြန်ဖို့ရာပင် ဖြစ်သည်။ အထူးရှိသေးလောက်သော ဆရာသမား၊
သံယာများ ရုပ်ပွားစေတိတော် အထံမှ ပြန်သောအခါ ထိုဆရာသမား
စသည်ကို ကျောပေး၍ မပြန်ဘဲ လက်အပ်ချိကာ ခပ်စောင်းစောင်း
ပြန်လာပြီးနောက် သင့်တော်လောက်သော နေရာရောက်မှ ဖြောင့်ဖြောင့်
ပြုလုပ်ကြသွင်း သာ၍ပင် ယဉ်ကျေးရာ ရောက်ပါလိမ့်မည်။

ယခုကာလ များစွာသော နှီးစွာတို့ခြား ရုပ်ပွားတော်၊
ဆရာတော်ကြီး စသော ရှိသေးလောက်သော ဌာနကို ဖူးမြော်ပြီးနောက်
ရုပ်ပွားတော်၊ ဆရာတော်ကြီးတို့၏ ချက်မှာက်မှာပင် ကျောပေး၍
ပြန်သွားတတ်ကြသည်။ ထိုသို့ ပြန်သွားခြင်းကား လူမျိုးခြားတို့၏
သုတို့ဘုရားကို အရိအသေပြုခြင်းနှင့် ကွာခြားလှသဖြင့် အဖက်ဖက်က
လူမျိုး ဘာသာ တန်းမြှင့်လိုသော အမျိုးသမီး အမျိုးသားတို့ ပြုပြင်သင့်
ကြပါသည်။

သကာသအဖွင့်

၁၈၁

အခါကြီး ရက်ကြီးများ၌ ကန်တော့နည်း အမျိုးမျိုး

မိဟကို ကန်တော့ပုံ။ ။မိခင် ဖခင် (မိဘ ၂ ပါး) တို့၏
မွေးကျေးသတ်သင်း ပဲပြင် ဆုံးမ စောင့်ရှောက်ခဲ့သလျ ကျေးဇူးများကို
ရည်ရွှေး၍ ဤရေချမ်းဖြင့် (ဤမှန်ဖြင့်) (ဤပန်းဖြင့်) (ဤဖယာင်း
တိုင်ဖြင့်) ရိုသေလေးမြတ်စွာ ကန်တော့ပါ၏။ ဤကန်တော့ရသော
ကုသိလ်ကောင်းမှုမူကြောင့် ပြစ်မှားမိသော အပြစ် တစ်စုံတစ်ခု ရှိခဲ့သော်
ပြုပျောက်၍ ကိုယ်စိတ် ၂ ဤ ကျန်းမာ ချမ်းသာစွာ နေနိုင်သူ ဖြစ်ရ
ပါလို၏။

မိဘက ဆုံးပေး။ ။ဤကန်တော့ရသော ကောင်းမှုမူကြောင့်
အမေ့သား (သမီး)၊ အဖေ့သား (သမီး) သည် တောင့်စာသော ဆုနှင့်
ပြည့်စုံ၍ မိဘတို့၏ အမျိုးအနွယ်ကို မတိမ်ကောအောင် စောင့်ရှောက်
နိုင်သော အမျိုးကောင်းသား (အမျိုးကောင်းသမီး) ဖြစ်နိုင်ဖို့ရာ
လိမ္မာတတ်သိ ပညာရှိတစ်ယောက် ဖြစ်ပါစေသတည်။

အဘိုးအဘွား ကန်တော့။ အဘိုးကို ကန်တော့လျှင် မိခင်
ဖခင် နေရာ၌ “အဘိုး၏” ဟု ထည့် အဘွားကို ကန်တော့လျှင်
“အဘွား၏”ဟု ထည့်၊ နှစ်ယောက်လုံးကို ကန်တော့လျှင် “အဘိုး
အဘွား၏”ဟု ထည့်၍ မိဘကန်တော့ဘုန်းကအတိုင်း ဆိုပါ။

အဘိုးအဘွားက ဆုံးပေး။ ။ဤကန်တော့ရသော ကုသိလ်
ကောင်းမှုမူကြောင့် အဘိုးရဲ့မြေး (အဘွားရဲ့မြေး) သည် တောင့်တသော
ဆုနှင့် [ပြည့်စုံ၍] အဘိုးအဘွားတို့၏ အမျိုးအနွယ်ကို မဲတိမ်ကောအောင်

၁၈၂

ရတန္ဒဂုဏ်ရည်

စောင့်ရှောက်နိုင်သော အမျိုးကောင်းသား (သမီး) ဖြစ်နိုင်ဖို့ရာ လိမ္မာ
တတ်သိ ပညာရှိတစ်ယောက် ဖြစ်ပါစေသတည်း။

ဆွဲမျိုးများ ကန်တော့။ ။ဦးကြီး၊ ဦးလေး၊ ဘကြီး၊ ဘထွေး၊
အအော်၊ အရိုး၊ အဘွားကြီး၊ အဘွားလေး၊ ဘိုးကြီး၊ ဘိုးလေး စသော
ဆွဲမျိုးများကို ကန်တော့ရာ၌ လည်း ဦးကြီး၏ (ဦးလေး၏) စသည်ဖြင့်
ဆို၍ ကန်တော့ပါ။

ဦးကြီးက ဆုလေး။ ။ဤကန်တော့ရသော ကောင်းမူကြောင့်
ဦးကြီးရဲ တူကြီး (တူမကြီး) သည် တောင့်တသော ဆန့် ပြည့်စုံ၍
ဦးကြီးတိ၏ အမျိုးအနှစ် မတိမ်ကောအောင် စောင့်ရှောက်နိုင်သော
အမျိုးကောင်းသား (အမျိုးကောင်းသမီး) ဖြစ်နိုင်ဖို့ရာ လိမ္မာတတ်သိ
ပညာရှိ တစ်ယောက် ဖြစ်ပါစေသတည်း။ ဦးလေးစသူတို့ကလည်း
ဤအတိုင်း ဆုပေး။]

သက်ကြီးဝါကြီး ကန်တော့။ ။ဆွဲမျိုး မတော်စပ်သော
သက်ကြီးဝါကြီးများကိုလည်း အဘိုးအဘွား ဦးကြီး အအော် စသည်ခေါ်၍
“အဘိုး၏ ကြီးရင့်သော အသက်နှင့် ကိုယ်ကျင့် သိကွာကို ရည်ရွယ်”
(ဤအဝတ်ဖြင့်၊ ဤစားဖွယ် သောက်ဖွယ်တို့ဖြင့် လေးမြတ်စွာ)
ကန်တော့ပါ၏။ ။ဤကန်တော့ရသော ကောင်းမူကြောင့်...စသည်ဆို။

သက်ကြီးဆုလေး။ ။ဤကန်တော့ရသော ကောင်းမူကြောင့်
ငါမြော် (ငါတဲ့) သည် တောင့်တသော ဆန့် ပြည့်စုံ၍ အမျိုး ဘာသာ

သကာသအဖွင့်

၁၈၃

သာသနာအကျိုးကို ဆောင်နိုင်သော အမျိုးကောင်းသား (အမျိုးကောင်းသမီး) ဖြစ်နိုင်ဖို့ရာ လိမ္မာတတ်သိ ပညာရှိတစ်ယောက် ဖြစ်ပါစေသတည်း။

ပညာသင်ဆရာကို ကန်တော့။ ။ ဆရာ၏ သွန်သင်ပြဿ
ခုံးမခဲ့သော ကျေးဇူးများကို ရည်ရွှုး၍ စသည်ဆို။

ဆရာက ဆုပေး။ ။ ဤကန်တော့ရသော ကောင်းမူကြောင့်
ဆရာ၏ တပည့်သည် အမျိုးသာသာ စသည်ဖြင့် သက်ကြီးဆုပေး
အတိုင်းပေးပါ။

ဆရာဘုန်းကြီး ကန်တော့။ ။ ဆရာတော်၏ သီလ သမာဓိ
ပညာ ဂုဏ်ကို ရည်ရွှုး၍ (ဤ လူဖွယ်ဝါယာဖြင့်) ရိုသေလေးမြတ်စွာ
ကန်တော့ပါ၏။ “ဤကန်တော့ရသော ကောင်းမူကြောင့်”
စသည် ဆက်၍ဆို။

ဆရာဘုန်းကြီး ဆုပေး။ ။ ဤကန်တော့ရသော ကောင်းမူ
ကြောင့် တောင့်တအပ်တိုင်း ပြည့်စုံ၍ အမျိုး၊ ဘာသာ၊ သာသနာ၏
အကျိုးကို ထမ်းဆောင်နိုင်သော အမျိုးကောင်းသား (အမျိုးကောင်း
သမီး) ဖြစ်ဖို့ရာ လိမ္မာတတ်သိ ပညာရှိ ဖြစ်ပါစေသတည်း။

လက်ထပ်မဂ်လာ။ ။ လက်ထပ်မဂ်လာ ပြကြရာ၌ လူကြီးမိဘ^၁
တို့ကို ကန်တော့ကြော်။ ထိုအခါ လူကြီးမိဘတို့က ဆုပေးရန်
“နို့ရည်နှင့် ရေကို ရောနေသည့်အခါ ၂ မျိုး ၂ စား မကြေပြားဘဲ
တစ်သားတည်း တည်နေသကဲ့သို့ ငါသား၊ ငါသမီး (ငါမြေး၊ ငါတူ

၁၈၄

ရုတာနှုဂ္ဂ၏ရည်

စသည်) ၂ ဦးတို့လည်း မေတ္တာရေ မကဲ့ပြားဘဲ တစ်သားတည်း
တည်ဖော်လျင် အိမ်ရှင် အိမ်သူတို့၏ ကျင့်ဝတ်များကို မယွင်းချွတ်အောင်
စောင့်ထိန်းလျက် စိတ်ရောက်ထိန်းပါ ချမ်းသာစွာဖြင့် ဥစ္စာစည်းစိမ့်
တိုးတက်အောင် စောင်ရွက်နိုင်ကြပါစေသတည်။”။

ဤသို့စသည်ဖြင့် နေရာမြောနလိုက်၍ ကန်တော့သင့်၊ ဆုပေး
သင့်ကြသည်။ ကုန်းသောင်ရာအင်၌၊ အဆောင်းမင်းတရားကြီးကို
သမီးကညားဆက်၍ မင်းသမီးက ကန်တော့သောခါ “ကန်တော့ရသော
ဤကောင်းမှုကြောင့် ငါမင်းမြတ်နှင့်အတူ တိုင်းသူပြည်သား လူအများ
ကို သနားစောင့်ရောက် ချီးမြောက်နိုင်ပါစေ” ဟူသော အမိပ္ပာယ်မျိုးဖြင့်
ဆုပေးသည်ကို သတိပြုလိုက်ဖူးပါသည်။

ပဇ္ဇကဗုဒ္ဓါ အရှင်မြတ်တို့ကား.....

လုံးစိတ် ပတ္တိစိတ် တုယ့်၊ ခိုပ္ပမေဝ သမီးချွော့

သမ္မပူဇ္ဇန်၍ သက်ပြို့၊ စန္တာ ပန္တရသော ယထာ။

၅ “သင်၏ အလိုရှိအပ် တောင့်တအပ်သော ဆုသည် လျင်မြန်စွာ
ပြီးစီးပါစေ။ တစ်ဆယ့်ငါးရက်လ၏ ပြည့်စုစ်းကဲသုံး ကောင်းသော
အကြံမှန်သွေ့ ပြည့်ဝပါစေ” ဟု ဆုပေးတော်မှုကြသည်။

သုဘသအဖွင့် ပြီး၏။

ငါးပါးသီလ စံယဉ်းအစဉ်

အလှူကိုစွဲ စသည်၌ ရဟန်းတော်တစ်ပါးထဲ (တရားမနာမီ၊
ရေစက်မချမ်း) ငါးပါးသီလကို စောက်တည်တတ်ကြ၏။ ထိုသို့

ငါးပါးသီလ ခံယဉ်ပုံအစဉ်

၁၈၅

ဆောက်တည်ရာဝယ် ရည်ရွယ်ချက်ကား ဒါနပြုရာ၏ အရင်းခဲ့ သီလရှိမှ
သာ၍ အကျိုးပေး စင်ကြယ်သောကြောင် အရင်းခဲ့ သီလရှိသူဖြစ်အောင်
ဆောက်တည်ခြင်း ဖြစ်သည်။ နုတိက သရဏရုံနှင့် သီလရှိသူဖြစ်သူ၏
မဆောက်တည်ရသော်လည်း အကျိုးမယုတ်ပါ။ သို့ရာတွင် မြို့ရာ
သံပတ် ဆိုသလို ထုံးစံအတိုင်း သီလယူကြနိုင်။

လူများ။ ॥“သကာသ သိကာသ” စသည်ဖြင့် ထုံးစံအတိုင်း
ရှိခိုး ဆုတောင်း။

ဘုန်းကြီး။ ॥“ရှိခိုးပူဇော် ဖူးမြော်မဟန်လျော့ ကန်တော့ရသော
ကုသိသုလ်ကဲ စေတနာတို့ကြောင်” စသည်ဖြင့် အလုပ်ရှိရာ
ဆုကိုပေး။

လူများ။ ॥“အဟံ ဘဏ္ဍာ တိသရဏောန သဟ” စသည်ဆို၍
သရဏရုံ သီလတောင်း။ [တရှိနေရာ၏ ဤ အဟံ
ဘဏ္ဍာကို ဘုန်းကြီးက ချပေးသည်။]

ဘုန်းကြီး။ ॥“ယမဟံဝဒါမိ တဲ့ ဝဒေထ”

လူများ။ ॥“အာမဘဏ္ဍာ”

ဘုန်းကြီး။ ॥“နမော တသု ဘဂဝတော အရဟတော” စသည်
တစ်ခေါက်ချုပ်။

လူများ။ ॥“နမော တသု ဘဂဝကော” စသည် ၃ ခေါက်
လိုက်ဆို။

ဘုန်းကြီး။ ॥“ဗုဒ္ဓ သရဏံ ဂုံးမိ” စသည် ချပေး။

လူများ။ ॥လိုက်ဆို။

၁၈၆

ရတန္ဒရုဏ်ရည်

- ဘုန်းကြီး။ ။“ဒုတိယမ္မာ ဗုဒ္ဓ သရဏ ဂုဇ္ဇာမိ” စသည် ချပေး။
- လူများ။ ။လိုက်ဆို။
- ဘုန်းကြီး။ ။“တရာိယမ္မာ ဗုဒ္ဓ သရဏ ဂုဇ္ဇာမိ” စသည် ချပေး။
- လူများ။ ။လိုက်ဆို။
- ဘုန်းကြီး။ ။“သရဏဂမန် ပရီပုဇ္ဇာ”
- လူများ။ ။“အာမ ဘန္တံ”
- ဘုန်းကြီး။ ။“ပါကာတိပါတာ ဝေရမဏီ သိကွာပဒ် သမာဒိ
ယာမိ” ဟု ချပေး။
- လူများ။ ။လိုက်ဆို [အစဉ်အတိုင်း “အဒီန္ဒာဒါနာ” စသည်
ချပေး၊ လိုက်ဆို။]
- ဘုန်းကြီး။ ။“တိသရဏေန သဟ ပဋိသီလ် သာဓာကံ ကတွာ
အပွဲမာဒေန သမွာဒေထ”
- လူများ။ ။“အာမ ဘန္တံ”။

ဆုပေးအဖွင့်

သီလခံယူရှုံး ရှုံးဦးအစ “ဉာဏာသ” စသော ရှိခိုးစဉ်ကို
ဖွင့်ပြခဲ့၍ ထိုဉာဏာသ စသည်ကို ဆိုပြီးနောက် ဘုန်းကြီးက “ရှိခိုးပျော်
ပူးမြော်မာန်လျှော့ ကန်တော့ရသော ကုသိုလ်ကံ စေတနာတို့ကြောင့်”
စသည်ဖြင့် ဆုပေး၏။ ထိုဆုပေးတိုင်း ရ မရရကို ပထမ စဉ်းစားသင့်၏။

ဆုပေးအဖွင့်

၁၈၇

၃၁။ ဝတ္ထုများ၏ ပစ္စကဗုဒ္ဓါ ရဟန္တာ စသော အရှင်များအား တစ်စုံ တစ်ရာ ဝတ္ထုကို လူ။ဒါန်းပြီးနောက် အလျှောင်ကိုယ်တိုင် မိမိလိုရာ ဆုကို တောင်း၏။ ထိုတောင်းသော ဆုများကား သံသရာ၌ ထူးထူးမြား မြား ဖြစ်လိုခြင်း၊ ထိုပစ္စက ဗုဒ္ဓါ ရဟန္တာတိုကဲသို့ သစ္စာ င ပါးကို သီမြှင်လိုခြင်းများတည်း။ အလျှောင်ဖြစ်သော ပစ္စကဗုဒ္ဓါ ရဟန္တာ အရှင်မြတ်တိုကဲလည်း ထို တောင်းသော ဆုကိုပင် “တောင့်တတိုင်း ပြည့်စုံပါစေ” ဟု ပေးတော်မူခဲ့ပါသည်။

ထိုသို့ အလျှော့နှင့် တစ်ခုခုကို ပြု၍ လိုလိုချင်ချင် တောင်းအပ်သော ဆုကား ထိုတောင့်တတိုင်းပင် သင့်လျော်သော ဘဝ၌ အကျိုးပေး တတ်ပါ၏။ ဤကဲ့သို့ အကျိုးပေးရာ၌ ဆုပေးမူကြောင့် အကျိုးရသည် မဟုတ်၊ သူ၏ ကုသိုလ်ကဲကြောင့် အကျိုးရခြင်း ဖြစ်သည်ဟု မှတ်ပါ။

ယခုကာလျှော်ကား “ဉာဏ်သ” စသည်ဖြင့် ရှိခိုးပြီးနောက် “အပါယ် င ပါး ကပ် ၃ ပါး” စသည်မှ လွတ်မြောက်၍ မဂ်ဖိုလ် နိုဗ္ဗာန်ကို လျင်မြန်စွာ ရလိုပါကြောင့် ဆုတောင်းကြ၏။ ဆုပေးသော ဘုန်းကြီးကမူ “အသက်ရှည်ခြင်း၊ အဆင်းလှခြင်း” စသည်ဖြင့် မတောင်းသော ဆုကိုပါ အပိုပေး၏။ ဆုတောင်းတိုင်း၊ ဆုပေးတိုင်း (ကောင်းအောင် မကျင့်ဘဲ) အကျိုးရနိုင် မရနိုင်ကို စဉ်းစားလျင် မရနိုင်ဟုပင် မှတ်ပါ။ မိမိတောင်းသော ဆုနှင့် ထိုက်တန်အောင် (အပါယ်လေးပါး စသည်မှ လွတ်အောင်) ဂုစ်ရိုက်ကို ရောင်ကြည်၍ သုစရိုက်ကုသိုလ် ပုညြကြုယ်ဝတ္ထု ကုသိုလ်များကို ပြုမှသာ

၁၈၈

ရတန္ဒဂုဏ်ရည်

(နိဗ္ဗာန်မြန်မြန်ရအောင် ကမ္မားကို အားထုတ်မှ သို့မဟုတ် ပါရမိကို
ကြီးစားဖြည့်မသာ) ဆုတောင်းအားလျော်စွာ အကျိုးရနိုင်မည်။

အကယ်၍ ဆုတောင်းတိုင်း ဆုပေးတိုင်း ရမည်ဆိုလျှင်
ရှေးရှေးဘဝတို့၌လည်း တောင်းဖူးလှသည်သာမက ယခုဘဝ၌ ယုံကြည်
ရုံးက်သော ဘုရားဒကာ ကျောင်းအမ လူဝင်စားတွေမှာလည်း
လွန်ခဲ့သော ဘဝက အကြိမ်ရာထောင်မက ဆုတောင်းခဲ့လှပြီ ဖြစ်၍
ထိုဆုတောင်းအားလျော်စွာ ယခုဘဝ၌ ဤယ်ဝချမ်းသာသော ရွှေသူငြေး
တွေ ဖြစ်နေဖွယ် ရှိသည်အပြင် ယနေ့ နက်ဖြန် ဆိုသလို မဂ်ဖိုလ်
နိဗ္ဗာန်ကို (အလျင်အမြန်) ရသူတွေ ဖြစ်စေရာ၏။ သို့ရာတွင်
ယခုအခါ့၌ ထိုသို့ ဖြစ်သူကို မတွေ့မြင် မကြားသိရပါတကား။
“နိဗ္ဗာကို မြန်မြန်ရမည်” ဟု ဆိုလျှင်လည်း သူတို့တွေ လိုချင်ကြမည်
မဟုတ်ပါချေ။

ထိုကြောင့် စိတ်မပါတပါနှင့် တောင်းသောဆု၊ ဘုန်းကြီးက
နှုတ်တက် ချုပေးသော ဆုများကို အားကိုးနေကြခြင်းထက် “မိမိတို့
ကိုယ်တိုင် ပိုင်ပိုင်ကြီး အလုပ်လုပ်ခြင်းက အကျိုးရမည်” ဟု မှတ်ပါ။
သို့သော အများနှင့် မဆန့်ကျင်အောင် ထုံးစားတိုင်း “ဉာဏ်သ”
ရှိခိုးပြီးနောက် ဆုတောင်း၍ ဘုန်းကြီးပေးသော ဆုကိုလည်း “အာမ
ဘဇ္ဇာ” လိုက်ကြပါလေတော့။ [အပြစ်မရှိသော ကိစ္စ္စ် အများနှင့်
မဆန့်ကျင်သင့်ပါ။]

ငါးပါးသီလတောင်းအဖွင့်

၁၈၉

သရဏရုနှင့်

ငါးပါးသီလတောင်း အဖွင့်

(ကျက်မှတ်ရန်)

- (၁) အဟံ ဘဏ္ဍာ၊ တိသရဏောန သဟ၊ ပဋိသီလ် ဓမ္မ ယာစာမို့
အနုဂ္ဂဟံ ကတ္ထာ၊ သီလ်ဒေထ မေ ဘဏ္ဍာ။
- (၂) ခုတိယမို့၊ အဟံ ဘဏ္ဍာ မေ ဘဏ္ဍာ။
- (၃) တတိယမို့၊ အဟံ ဘဏ္ဍာ မေ ဘဏ္ဍာ။

* * * * *

ကြည့်ရှုရန် အမိပ္ပါယ

(၁) ဘဏ္ဍာ - အရှင်ဘုရား၊ အဟံ - တပည့်တော် (တပည့်တော်မှ)
သည်၊ တိသရဏောန - သရဏရုနှင့်သုံးပါးနှင့်၊ သဟ - တက္ထ၊ ပဋိသီလ် -
တူးပါးသီလဟူသော၊ ဓမ္မ - သီက္ခာပုဒ် တရားတော်ကို၊ ယာစာမို့ -
ရောင်းပါ၏။ ဘဏ္ဍာ - အရှင်ဘုရား၊ မေ - တပည့်တော် (တပည့်ခတော်မှ)
အား၊ အနုဂ္ဂဟံ - ချိုးမြောက်ခြင်းကို၊ ကတ္ထ - ပြု၍၊ သီလ - သီလကို၊
ဒေထ - ပေးတော်မှပါကုန်ဘုရား။

(၂) ခုတိယမို့ - နှစ်ကြိမ်မြောက်လည်း၊ ဘဏ္ဍာ - အရှင်ဘုရား၊
..... စသည် ရှုအတိုင်းဆို။

(၃) တတိယမို့ - သုံးကြိမ်မြောက်လည်း၊ ဘဏ္ဍာ - အရှင်ဘုရား
..... စသည် ရှုအတိုင်းဆို။

၁၉၀

ရတနာဂုဏ်ရည်

ဤ သီလတောင်းပုဒ် မြန်မာလို ဆိုလိုရင်းမှာ “အရှင်ဘုရား၊ တပည့်တော်သည် သရဏရုံ သုံးပါးနှင့်တကွ ငါးပါးသီလပေးကို တောင်းပါ၏၊ တပည့်တော်အား သနားသဖြင့် သီလပေးတော်မူပါ” ဟု ဆိုလိုရင်းဖြစ်၏။ အလေးပြုရာရောက်အောင် သုံးကြိမ်တောင်းရှိုးပြုကြသည်။ ပါဋ္ဌာလို ရှိုးရှိုးတောင်းလျှင်လည်း ပြီးစီးနိုင်၏။ [ယခုအခါ အချိန်တိတိနှင့် လိုရာကိစွာ၏ ပြီးစီးခြင်းကို လိုလားသောအခါ ဖြစ်ကြောင်းကို သတိပြုသင့်ပြီ။]

လူတို့က သီလတောင်းပြီး အဆုံး၌ သီလပေးကိုယ်တော်က “ယ မဟုတ်ဝေါမီ၊ တဲ့ ဝဒေထ” ဟု ဆိုပြန်၏။ ယဲ - အကြောင်စကားကို၊ အဟုံ - ငါသည်၊ ဝဒေမီ-ဆို၏။ တဲ့ ငါဆိုသွားသော စကားကို၊ ဝဒေထဲ - လိုက်၍ဆိုကြရန်။ “ငါဆိုတာ လိုက်ဆိုကြ” ဟု ဆိုလိုသည်။ ထို့နောက် လူတို့က “အာမ ဘဇ္ဈာ” ဟု လိုက်ကြ၏။ ဘဇ္ဈာ - အရှင်ဘုရား၊ အာမ - အမိန့်တော်အတိုင်းပါ။ “မှန်ပါ၊ အရှင်ဘုရား ဆိုသွားသမျှကို လိုက်ဆိုပါမည်” ဟု ဝန်ခံခြင်းဖြစ်သည်။

ဤစကားဖြင့် “သင်တို့သည် သရဏရုံကိုလည်း ကိုယ့်ဘာသာ မဆောက်တည်တတ်ကြ၊ သီလကိုလည်း မယူတတ်ကြ၊ ထို့ကြောင့် ငါက ရှေ့က ဆိုပေးမည်၊ လိုက်ဆိုကြ” ဟု ဆိုရာရောက်၏။ ဗုဒ္ဓ သာသနာတော် ရောက်စက သရဏရုံ သီလကိုမျှ မဆောက်တည် တတ်၊ မခံယူတတ်၍ နှုတ်ဖြင့် ချေပေးသောအခါမှ ဖြစ်လာခဲ့သော စကားဖြစ်ဟန် တူသည်။ ကိုယ့်ဘာသာကိုယ် ဆိုတတ်လျှင် ယခုလို နှုတ်တက်ချေပေးဖွယ် မလိုပါ။ သီလတောင်းများကိုလည်း ဆိုဖွယ်မလိုပါ။

၏ပါးသီလတောင်းအဖွင့်

၁၉၁

သီလပေးမှု။ ၂ရဟန်း တစ်ပါးပါးက “သီလ ပေးသည်”
ဟူရှု၍ ထိုရဟန်းက မိမိများရှိသော သီလကို “ဝင့်ပေးတဲ့” အပေးမျိုး
မဟုတ်၊ သီလတောင်းပုံကို မဆိတ်တဲ့၍ “ချပေးတဲ့” အပေးမျိုးဖြစ်သည်။
ထိုကြောင့် လူအချင်းချင်းလည်း သီလပေးကောင်း၏။ ကိုယ့်ဘာသာ
ဆိတ်တဲ့လျှင် ရှင်ပွားတော်၊ စေတီတော်အထူး မိမိဘာသာလည်း
သရဏာရုံသီလကို ဆောက်တည်ကြောင်း၏။ ထိုသို့ မိမိဘာသာ သီလယူ
ရှု၍ “ယ မဟု ဝဒါမ တ ဝဒေထ” ဟု မိန့်တော်မမူသောကြောင့်
“အာမ ဘန္တ္တ” လိုက်နေဖွယ် မလို။

ထိုနောက် သီလပေးပုဂ္ဂိုလ်က - “နမေ တသု ဘဂဝတော
အရဟတော သမ္မာသမ္မာခြာသု” ချပေး၍ လူအများက ၃ ခေါက်
လိုက်ဆိုကြပြန်၏။ ၇၌ “နမေ တသု ဘဂဝတော” စသည်ကို
ရှုံးက သူတော်ကောင်းများ ဘရားရှင်ကို သတိရသောအခါ ရွတ်ဆိုလေ့
ရှိသောကြောင့် ယခုကာလ နေရာတိုင်းမှာ မဂ်လာရှိသော စကားတစ်မျိုး
အနေဖြင့် အသုံးပြုကြပေသည်။

နမေ တသု အနက်။ ၂အရဟတော - ပူဇော်သမ္မာကို
ခံယူတော်မှုထိုက်သော၊ သမ္မာသမ္မာခြာသု- အလုံးစုံသော တရားတို့ကို
မဖောက်မပြန် ကိုယ်တော်တိုင် သီတော်မူသော၊ တသု ဘဂဝတော-
ထိုမြတ်စွာဘရားအား၊ နမေ- ရှိခိုးပါ၏။

ရှုံးထုံးကို မပယ်။ ၂“ဉာကသ ဉာကသ”မှ စ၍ “နမေ
တသု” တိုင်အောင် စကားများသည် သရဏာရုံသီလ ဆောက်တည်ရှု
အရေးတွဲး သက်ဆိုင်သော စကားများမဟုတ်၊ ရှုံးဆရာတို့
သိုင်းသိုင်းစိုင်းစိုင်း ရှိအောင် စီစဉ်ခဲ့သော စကားများသာ ဖြစ်၏။

၁၉၂

ရတန္တဂုဏ်ရည်

သို့သော အပြစ်လည်း မရှိ၊ ဉာကာသ စသည်ကို ချတ်ဆိုခိုက်၌
ထိုက်သင့်သမျှ ကုသိုလ်ရဖယ်လည်း ရှိသောကြောင့် ယခုအခါ
စီးအားသာ၏ ရှိသူတို့က (အပိုမှန်း သိပါလျက်) မပယ်ဖျက်ကြဘဲ
ရှုံးအစဉ်အလာအတိုင်း လိုက်နေကြသည်။

ဗုဒ္ဓရိဏ်းနှင့် ဘန်းရိဏ်း

ရှုံးအခါက အောက်နိုင်ငံမှာ အဟံ ဘဏ္ဍာဟု ဘဏ္ဍာက
စသောကြောင့် “ဘန်းရိဏ်း”ဟု လည်းကောင်း၊ ဗုဒ္ဓံ သရဏံဟု
ဗုဒ္ဓံက စသောကြောင့် “ဗုဒ္ဓရိဏ်း”ဟု လည်းကောင်း၊ ၂ ရိဏ်း
မျှဖူးသတဲ့။ သရဏံရုံသီလကို အောက်တည်သောအခါ ဘန်းရိဏ်း
ဝင်သူတိုင်းသည် “အဟံ ဘဏ္ဍာ တိသရဏာန်”က စပြီး ယခုခိုရိုးအတိုင်း
ဆို၍ ဗုဒ္ဓရိဏ်းဝင်သူများက “အဟံ ဘဏ္ဍာ” စသည်ကို မဆိုတော့ဘဲ
“ဗုဒ္ဓံ သရဏံ ကိုယ့်” က စ၍ ဆိုလေရှိကြသတဲ့။ ၅၆၂ ၂ နည်းတွင်
ဗုဒ္ဓရိဏ်းနည်းက လိုရှင်းပြီးအောင် အကျော်ရုံး၍ ဘန်းရိဏ်းနည်းက
ရှုံးစနစ်အတိုင်း လိုက်သောနည်းဖြစ်သည်။

အမှာ။ ၂ အပြစ်မရှိသော ရှုံးနည်းကို လိုက်သင့်ပါ၏။ သို့သော
ဉာဏ်အာဏာနှင့် ပညာရှိသူဖြစ်လျှင် အကျိုးမများတောာ
ရှုံးစနစ်ကို ပြင်ရမည့်သာ။ ထို့သို့ ပြင်သည့်အတွက်
အငြင်းများ၍ ခိုက်ရန်မများအောင် အပ်စိုးနိုင်ဖို့ကား
အရေးကြီး၏။ မအပ်စိုးနိုင်ဘဲ ရှုံးစနစ်ကို ပြင်လျှင်ကား
မိမိလည်းကောင်းမရမရ လုအများလည်း အကုသိုလ်များ၍
အကျိုးမဲ့သာ ဖြစ်ပါလိမ့်မည်။

သရဏာဂုဏ်

၁၉၃

သရဏာဂုဏ်

(ကျက်မှတ်ရန်)

- (၁) ဗုဒ္ဓ-သရဏာ ဂုဏ်မီ, ဓမ္မ-သရဏာ ဂုဏ်မီ, သံယံ-သရဏာ, ဂုဏ်မီ။
- (၂) ဒုတိယမိုး ဗုဒ္ဓ-သရဏာ ဂုဏ်မီ, ဒုတိယမိုး ဂုဏ်မီ။
- (၃) တတိယမိုး ဗုဒ္ဓ-သရဏာ ဂုဏ်မီ, တတိယမိုး ဂုဏ်မီ။

* * * * *

ကြည့်ရန် အမိပွာယ်

(၁) ဗုဒ္ဓ- မြတ်စွာဘုရားကို၊ သရဏာ- ကိုးကွယ် လဲလျောင်း
ပုန်းအောင်းမို့ခိုရာဟူ၍၊ ဂုဏ်မီ- မို့ဝဆည်းကပ်, သိမှတ်ပါ၏။ ဓမ္မ-
တရားတော်မြတ်ကို၊ သရဏာ- ဟူ၍၊ ဂုဏ်မီ- ၏။ သံယံ- အရိယာ
သံယာတော်မြတ်ကို၊ သရဏာ- ဟူ၍၊ ဂုဏ်မီ-၏။

- (၂) ဒုတိယမိုး- နှစ်ကြိမ်မြောက်လည်း ရှုံးအတိုင်းဆို။
(၃) တတိယမိုး- သုံးကြိမ်မြောက်လည်း ရှုံးအတိုင်းဆို။

သရဏာဂုဏ်။ “သရဏာ+ ဂမန” ဟူသော ပါဌိမှ “သရဏာဂုဏ်”
ဟု မြန်မာစကား ဖြစ်လာသည်။ (သရဏာ= ကိုးကွယ်ရာဟူ၍+ ဂမန=
အသိအမှတ်ပြုလျက် ဆည်းကပ်ခြင်း) “ဘုရား တရား အရိယာ
သံယာသည် ကိုးကွယ်ရာ အစစ်ဖြစ်၏” ဟု အသိအမှတ်ပြုလျက်
ရှိသေးလေးမြတ် ဆည်းကပ်လိုသော ကုသိုလ် စေတနာကို “သရဏာဂုဏ်”

၁၉၄

ရတနာဂုဏ်ည်

ဟ၏ ၁။ ၁- ဘရား ကိုးကွယ်မှု၊ ၂-တရားကိုးကွယ်မှု၊ ၃-အရိယာ
သံယာ ကိုးကွယ်မှု အားဖြင့် ၃ ပါးရှိသည်။ “သရဏရုံ ၃ ပါး” ဟု
ယခုကာလ ခေါ်ကြသည်မှာလည်း ဤ။ ၃ ပါးပင်တည်း။ မိမိသွောနှင့်
ထိရတနာသုံးပါးကို ဆည်းကပ်ကိုးကွယ် လိုသော စိုက်စေတနာ
ဖြစ်နေကြောင်း ထင်ရှားပြန့်ရာ “မျိုး သရဏံ ကဗ္ဗာမိ” စသော
ပါ၌စကားကို ဖြစ်စေ၊ “ဘရားကိုးကွယ်ပါ၏” စသော မြန်မာစကားကို
ဖြစ်စေ၊ ရွတ်ဆိုခြင်းသည် သရဏရုံ ဆောက်တည်ခြင်း မည်၏။

ထိသို့ ဆောက်တည်ရာဝယ်

မျိုး။ ၂။မျိုး-အရ ဘရားဟု ဆိုရာ၌ ရပ်ပုံ ရပ်ပွား
ဆင်းတုံးစေတိတော်များလောက်တွင် စိတ်မထားသဲ ဘရား ရှင်တော်ဖွင့်၌
ပြခဲ့သော “ဘရားရှင်”ကို ရည်မှန်း၍ ထားရှု၏။

မြှို့။ ၃။မြှို့- အရ တရားဟု ဆိုရာ၌ ယခုကာလ မွေကတိက
တွေ၊ သံရှည်သံတိဆဲ၍ ယပ်လူ ယပ်ဆောင် တရားများနှင့် စာအုပ်
ပေ့စေတွေ လောက်တွင် စိုက်မထားသဲ မွေစကြား၊ အန္တုလက္ခဏသုတော်၊
မဟာသတိပဋိဘုရား စသော ဘရားဟော ပါ၌တော်၊ အန္တာထား
ကျမ်းစာအစဉ်နှင့် မက် ဖိုလ် နိုဗ္ဗာန် တရားကို ရည်မှန်းထားရှု၏။

သံယာ။ ၄။သံယာ-အရ သံယာဟု ဆိုရာ၌ ယခုကာလ ရဟန်း
သံယာလောက်တွင် စိတ်မထားသဲ သံယာဂုဏ်၌ ပြခဲ့သော အရိယာ
သံယာကို ရည်မှန်းထားရှု၏။ ဤသို့ ရည်မှန်းနိုင်မှသာ “သရဏရုံ”
အစဲအမှန် ရမည်။

သရဏရုံအဖွင့်

၁၉၅

ကိုး ကွယ် လဲလျောင်း ပုန်းအောင်း မြှိနိရာ။ ။ရတနာမြတ်
သုံးပါးသည် အပါယ် ဆင်းရဲ သံသရာဆင်းရဲတို့မှ မကျမရောက်အောင်
ဟောတော်မူသောအားဖြင့် စောင့်ရှောက်တော်မူပေရကား.....

ကိုး =ရတနာ သုံးပါးကို ကိုးစားရာ (အားကိုးစရာ) ဟူ၍
လည်းကောင်း၊

ကွယ် =အေးရန်ပေါ်လာလျှင် ကာကွယ်ဖို့ရာ ဟူ၍ လည်းကောင်း၊

လဲလျောင်း = (မိဘအပေါ်မှာ ယုံကြည်၍ သားသမီးများ
လဲလျောင်း အပိုနေသလို) ရတနာသုံးပါးကို ကောင်းစွာ ယုံကြည်၍
လဲလျောင်းဖို့ရာ ဟူ၍ လည်းကောင်း၊

ပုန်းအောင်း။ ။အပါယ်အေး မရောက်အောင် ပုန်းအောင်း
နေဖို့ရာ ဟူ၍ လည်းကောင်း၊

မြှိနိ = မိဘကို သားသမီးက မြှိနိသက္ကသိုလို မြှိနိရာ ဟူ၍လည်းကောင်း
အသိအမှတ်ပြုလျက် “နှစ်နှစ်သက်သက် မြှိုင် ဆည်းကပ်ပါ၏” ဟု
ဆိုလိုသည်။

တစ်ကြိမ်အောက်တည် တစ်သက်တည်။ ။ဉှုံးလို့ ယုံကြည်
လေးမြတ်စွာ တစ်ကြိမ်လောက် အောက်တည်ထားလျှင် ယုံကြည်
စိတ် မပျက်သမျှ တစ်သက်လုံး “သရဏရုံတည်သူ” မည်တော့၏။
ထပ်ကာထပ်ကာ အောက်တည်နေဖွယ် မလိုပါ။ ခုကာလျှော်ကား

၁၉၆

ရတနာဂုဏ်ရည်

သံလဆောက်တည်တိုင်း ထပ်၍ သရဏရုံ ဆောက်တည်လေ့ရှိကြသည်။
သို့သော အပြစ်မရှိ၍ ထိနည်းကို မပယ်ဖျက်လိုပါ။

သရဏရုံ တင်ကြပုံ။ ။ရတနာသုံးပါးကို မကိုးကွယ်သော
အခါနှင့် အသက်ဆုံးသောအခါ၌ သရဏရုံ ပျက်၏။ ထိုကြောင့်
တစ်စုံတစ်ယောက် အနိစ္စရောက်သောအခါ “ရောက်ရာဘဝက
သတိရနေလျှင် သရဏရုံ ယူပါစေတော့” ဟု ရည်မှန်း၍ အလောင်းကို
သရဏရုံ တင်ရှိုး ပြုကြသည်။ စိတ်မရှိသော အလောင်းအတွက်ကား
သရဏရုံ တင်သော်လည်း သရဏရုံ မရပါ။

သတိပြဖော်။ ။ယခုအခါ သရဏရုံ ဆောက်တည်သူတို့တွင်
တရီးမှာ “ဗုဒ္ဓ သရဏ ဂုဏ္ဍာမိ” စသော ပါဋ္ဌာန် ရွတ်နေသော်လည်း
မြန်မာလို ဘာကို ဆိုလိုကြောင်း မသိကြ။ ဗုဒ္ဓ မဲ့ သံယံဟု နှုတ်က
ရွတ်နေသော်လည်း ဘုရား တရား သံယံအစစ်ကို နားမလည်ကြချေ။
ထိုသို့ နားမလည်သူတို့မှာ ဉာဏ်နှင့်ယူဉ်သော ဉာဏသမ္မယုတ်
မဟာဗုသိုလ် သရဏရုံမရနိုင်၊ အတော်အတန် နားလည်သူ ဘုရား
တရား သံယံကို ကိုးကွယ်လိုစိတ် ရှိသူမျှကား ဉာဏဝိပ္ပယုတ်
သရဏရုံမျှသာ ရဖွယ်ရှိ၏။ လုံးလုံးနားမလည်သူတို့မှာ သရဏရုံကို၏
လုံးလုံးရဖွယ်မရှိ။ သရဏရုံ မတည်လျှင် ဗုဒ္ဓဘာသာဝင် မဟုတ်သေး။
ထိုကြောင့် သရဏရုံ အကြောင်းကို ကောင်းကောင်း နားလည်အောင်
လေ့လာကြပါကုန်။

သရဏ္ဍာဂံအဖွဲ့

၁၉၇

ရတနာသုံးပါးနှင့်စပ်၍ မှတ်ဖွယ်

ဘုရား တရား။ ၂၂၁ ၂၂၃ ၂၂၅ ၂၂၆ ၂၂၈ ၂၂၉ ၂၂၁၁
 “မူခွဲ သရဏ္ဍာ ကြောမီ” စသော သရဏ္ဍာဂံ၌ “သက်တော်ထင်ရှား
 မြတ်စွာဘုရားကို ကိုးကွယ်ရမည်။ စေတီတော်များကား ဘုရားရှင်၏
 အရိုးဇာတ်တော်ကို ဌာပနာထားရာ ဖြစ်၍လည်းကောင်း၊ ရပ်ပဲ
 ဆင်းတုတော်များမှာ ဘုရားရှင်၏ ပုံတော်ကို စွမ်းနိုင်သမျှ အတု
 ပြုလုပ်ထားသော ပုံတော်များ ဖြစ်၍လည်းကောင်း ဘုရားရှင်ကို
 ရည်မှန်း၍ ကိုးကွယ်ရာ၌လည်း “ကိုလေသာ အညစ်အကြော်တို့ကို
 ပယ်ရှားနိုင်သော မဂ်တရား၊ ဖိုလ်တရား၊ နိုဗ္ဗာန်တရားနှင့်
 ဘုရားရှင် ဟောတော်မှုအပ်သော တရားစစ် တရားမှန်များကိုသာ
 ကိုးကွယ်ရမည်”ဟု နားလည်ကြပေပြီ။

သံယာ။ ၂၂၁ ၂၂၃ ၂၂၅ ၂၂၆ ၂၂၈ ၂၂၉ ၂၂၁၁
 ဆောက်တည်ရာ၌ကား စိတ်ထဲမှာ ရဟန်းသံယာအမျိုးမျိုး ပေါ်လာသော
 ကြောင့် ကျေကျေနပ်နပ် ဆည်းကပ် ကိုးကွယ်လိုစိတ် မဖြစ်နိုင်ကြ။
 ထိုသို့ ဖြစ်ရာ၌ ဘုန်းကြီးတို့ ကလေးအရွယ်က စိတ်နေစိတ်ထားကို
 ပြန်၍ သတိရတော့သည်။ ဘုရားရှိခိုးရာ၌ ကလေး၏ စိတ်သည်
 ရှုံးမှုံးရှုံးသော စေတီတော်၊ ဆင်းတုတော်ထက် ပိုလွှန်၍ ဘုရားရှင်
 အစစ်တိုင်အောင် မမှန်းနိုင်ခဲ့ပါ။ အထက်တန်းစာကို သင်ရသောအခါ
 ကျမှ စေတီတော်၊ ဆင်းတုတော်များကို ရှိခိုးတိုင်း ဘုရားရှင်အစစ်
 ရောက်အောင် ထွင်းဖောက်၍ အာရုံပြနိုင်ပါသည်။

၁၉၈

ရတန္ဒဂုဏ်ရည်

ထိုအတူ ပုထော် ရဟန်း သံယာများကို စေတိတော်၊ ဆင်းတုတော် များကဲ့သို့ သဘောထား၍ အရိယာ ဖြစ်ပြီးသော ရဟန်းသံယာများကို ဘုရားအစစ်လို သဘောထားလျက် စဉ်းစားကြည့်သောအခါ အတော် စိတ်ရှင်းသွားပါလိမ့်မည်။ စေတိတော်၊ ဆင်းတုတော်များကို ချွေတိပို့၊ မဟာမြတ်မှန်တဲ့ကဲ့သို့ အလွန် အဆင့်အတန်း မြင့်နေသည်ကိုလည်း ပူးတွေကြရ၏။ ဘုရားဒကာ ဘုရားအမန္ဒင် ကိုးကွယ်သူ ဇာသားတို့ အပြုအပြင် မတတ်မူကြောင့် မသွာ်သော စေတိတော်၊ ဆင်းတုတော် များကိုလည်း (မလွှဲမရှောင်သာ) မြင်ရ တွေ့ရ၏။

သွာ်သော စေတိတော် ဆင်းတုတော်များကို ပူးမြှုံး ရသောအခါ လွန်စွာ အားရှုံး သက်တော်ထင်ရှား ဘုရားကိုလည်း သတိရသကဲ့သို့ အဆင့်အတန်း မြင့်မြင့်နှင့် တရားကျင့်နေသော သာသန္တတာဝန်ကို အားသွန် ကြီးစားနေသော ရဟန်းသံယာတော် များကို ပူးမြှုံးရသောအခါ “သို့ ဘုရားလက်ထက်တော်၌ အရှင်မဟာကသုပ စသော သံယာတော်များသည် ဤသို့ ကျင့်တော် မူကြပေလိမ့်မည်။” အရှင်သာရိပုဇ္ဈာရ၊ အရှင်အောဂ္ဂဇ္ဈာန်၊ အရှင်ဥပါလီ၊ အရှင်အနုရွှေ၊ အရှင်အနန္ဒ၊ အရှင်ရာဟုလာ စသော သံယာတော်များ သည် ဤသို့ပင် သာသန္တတာဝန်ကို အားသွန်ကြီးစားတော် မူကြပေလိမ့်မည်” ဟု အရိယာ သံယာတော်များ၏ ထင်မြင်လာအောင် နှင့်ယက်ခြင်းကို ဆောင်နိုင်ကြပါလိမ့်မည်။ ထိုကဲ့သို့ ထင်လာ မြင်လာအောင်လည်း သတိထားမိကြပါစေ။

မသွာ်သော စေတိ ဆင်းတုတော်များကို တွေ့ရသောအခါ “ဒီရပ်သူ ငယ်သားတွေ အသိ အလိမ္မာ နည်းသေးလို့ ယခုလို စေတိ

သရဏရုံအဖွင့်

၁၉၉

ဆင်းတုတော်များ မသွာယ် မတင့်တယ်ဘဲ ရှိနေကြရသည်၊ ရပ်သူ
နယ်သားတို့ အသိ အလိမ္မာ တိုးပွားလာလျှင် ဤစေတီ ဆင်းတုတော်
များကို သားနားသွာယ်အောင် ခြယ်လှယ်နိုင်ပေလိမ့်မည်” ဟု
ရပ်သူနယ်သားတို့၏ အသိဉာဏ်ကို မြှင့်တင်လိုသော စိတ်ဆန္ဒသာ
ဖြစ်ပေါ်လာ၍ ဆင်းတု စေတီတော်များ၏ မသွာယ်မှုကို အပြစ်
မမြင်နိုင်တော့သကဲ့သို့ ထိုအတူ အဆင့်အတန်း မမြင့် မကြေယ်
မသွာယ်သော ရဟန်း သံယာတော်များကို တွေ့ရပြန်လျှင်လည်း
သာသနားကို ကိုးကွယ်သော လူတစ်စု၏ အသိဉာဏ်နည်းမှုကိုသာ
အပြစ်တင်ကာ မတော်မလျှော် သွားလာ နေထိုင်သူတို့အပေါ်မှာ
အပြစ်မတင်သာဘဲ ရှိပါလိမ့်မည်။

ဘရားမေးသော သရဏရုံ။ ॥ဘရားရှင်သည် “ဆတ္တ”
မည်သော တတ္တသိုလ်ကျောင်းသား တစ်ယောက်အား ဗုဒ္ဓ-ဓမ္မ-
သရဏရုံ ပေးတော်မူပြီးနောက် သံယာသရဏရုံ ပေးတော်မူရာ၌
“အရိယာ သံယာတော်ကို ကိုးကွယ် ဆည်းကပ်လေ့” ဟု မိန့်တော်မူပါ
သည်။ (ဆတ္တမှာဏဝေက ဝိမာနဝတ္ထု) ထိုကြောင့် ယခုအခါ “သံယာ
သရဏံ ဂုဏ္ဍာမီ= သံယာတော်ကို ဆည်းကပ် ကိုးကွယ်ပါ၏” ဟု
သရဏရုံ ဆောက်တည်ရှု၌ အရိယာ သံယာကိုသာ ရည်မှန်း၍
ဆောက်တည်ကြပါလေ။ သံယာနသောတိ ကမ္မဋ္ဌာန်း စီးဖိန်းသော
အလါလည်း “သွေ့ဇူးပန္တတာ” စသော ဂုဏ်တော်များနှင့် ပြည့်စုံပြီးသော
အရှယာ သံယာတော်များကိုသာ အာရုံပြုရပါသည်။ သံယာဂုဏ်တော်
အဖွင့်၌ အရိယာ သံယာတော်များချည်း ပါဝင်ပုံကို ပြန်၍ သတိပြုပါ။

ရတန္ဒသတ်ပရိတ်တော်လာ သံယူဂုဏ်ကို ပြရာ့ချွဲလည်း အရိယာ
သံယာတော်များသာ ဖြစ်ပါသည်။

ပုထိုးသံယာလည်း မလွတ်။ ။သက်တော် ထင်ရှား
ဘုရားမရှိသော ယခုအခါ၌ ဘုရားရှင်ကို လျှော့ခါန်းပူဇော်လိုလျှင်
ဘုရားကို ရည်မှန်း၍ စေတိတော်၊ ဆင်းတုတော်ကိုသာ လျှော့ခါန်းပူဇော်
ရတော့သကဲ့သို့ တို့အတူ အရိယာ သံယာကို ရည်မှန်း၍ လျှော့ခါန်းပူဇော်
လိုလျှင် တွေ့ရာ ကြိုရာ ပုထိုးသံယာကိုလည်း လျှော့ခါန်းပူဇော်
ကြရတော့သည်။ “အနတ္တရ ပုညံခွဲတ္ထ = အရိယာ သံယာတော်သည်
အတူမရှိ ကောင်းသော လယ်ယာမြေပင်တည်း”ဟု မိန့်တော်မှုချက်အရ
ပထမတန်း လယ်ယာမြေကို မရလျှင် ခုတိယတန်း လယ်ယာမြေမှာပင်
စိုက်ပျိုးရသကဲ့သို့ ပထမတန်း သံယာတော်ကို ရှာ၍ ကိုးကွယ်
ဆည်းကပ်ဖို့ တာဝန်မှာ တိုင်းသူပြည်သားတို့ အသိဉာဏ်ပေါ်၍သာ
တည်၏။ အချုပ်မှာ - ပုရှိလ်ကောင်းကို ရွှေးချယ်၍ ကိုးကွယ်နိုင်မှသာ
အကျိုးများများ ရမည်ဟု ဆိုလိုပါသည်။

ခုတိယတန်း လယ်ယာမြေ မရလျှင် တတိယတန်း လယ်ယာမြေ
၌လည်း စိုက်ပျိုးကြရသကဲ့သို့ တို့အတူ တတိယတန်း ပုထိုးသံယာ
များကိုလည်း (သံယာကို ရည်မှန်း၍ လျှော့ခါန်းပူဇော်နိုင်လျှင်) တို့က်သမျှ
အကျိုးရမည့် အကြောင်းကိုလည်း ချွဲထွင် စဉ်းစားကြပါလေ။ သာသန
ဆုတ်ယုတ်သည်ထက် ဆုတ်ယုတ်လာသောအီ “လည်ပင်း၍ သက္ကန်း
ပတ်ထားသော ရဟန်းအတုကိုပင် သံယာမှန်း၍ လျှော့ခါန်းနိုင်လျှင်

ဒါးပါးသီလအဖွဲ့

၂၀၁

မရေမတွက်နိုင်အောင် အကျိုးရနိုင်၏”ဟု ဒက္ခိကဝိဘဂံသုတေသန
ဟောတော်မူပါသည်။

ဤ သရဏရုံကို အောက်တည်ပြီးသည် အဆုံး၌ သီလပေး
ကိုယ်တော်က “သရဏကမန် ပရီပူဇ္ဈာ” ဟု ဆို၏။ သရဏကမန် -
သရဏရုံသည်၊ ပရီပူဇ္ဈာ - သင်တို့ သန္တာန်မှာ ပြည့်စုပြီ။ “သရဏရုံ
တည်ပြီ” ဟု ဆိုလိုသည်။ ထိုနောက် လူများက “အာမ ဘဏ္ဍာ =
မျှန်ပါဘုရား” ဟု လိုက်ကြပြန်၏။ ဘုရားရှုမှာ မိမိဘသာ သရဏရုံကို
အောက်တည်ရှုခြင်းကား ရပ်ပွားတော်က “သရဏကမန် ပရီပူဇ္ဈာ” ဟု
မြန်တော်မမူသောကြောင့် “တတိယမြို့ သယံ သရဏ ဂျာမိ” အဆုံး၌
“အာမဘဏ္ဍာ” ဟု ဆိုပွဲ၍ မလိုတော့ပါ။

ဒါးပါးသီလ

(ကျက်မှတ်ရန် သီက္ခာပုဒ်များ)

- (၁) ပါကာတိပါတာ ဝေရမဏီသီက္ခာပဒ် သမာဒီယာမီ။
- (၂) အဒီန္ဒာဒါနာ ဝေရမဏီသီက္ခာပဒ် သမာဒီယာမီ။
- (၃) ကာမေသုမြို့တာရာ ဝေရမဏီသီက္ခာပဒ် သမာဒီယာမီ။
- (၄) မှသာဝါဒါ ဝေရမဏီသီက္ခာပဒ် သမာဒီယာမီ။
- (၅) သုရာမေရယ မမြှုပ်မာဒ္ဓဘာဗာ ဝေရမဏီသီက္ခာပဒ်
သမာဒီယာမီ။

* * * * *

၂၀၂

ရတနာဂုဏ်ရည်

ကြည့်ရှုရန် အမိဘယ်

ဤ သိက္ခာပုဒ်ငါးပါးကို “ငါးပါးသီလ” ဟူ၍ လည်းကောင်း၊
လူတို့၏ အမြဲစောင့်ထိန်းကြရသောကြောင့် “နိစ္စသီလ” ဟူ၍
လည်းကောင်း၊ တစ်သက်လုံး မကျိုးမပေါ်ကိုရအောင် သူတော်ကောင်းတို့
အလေးပြုရမည့် အကျင့် ဖြစ်သောကြောင့် “ရရှိခွဲမှုသီလ” ဟူ၍
လည်းကောင်း အမျိုးမျိုးပင် ခေါ်ကြပါသည်။ သရကာရုံ တည်သူ
(ရတနာသုံးပါး ဆည်းကပ်ကိုးကွယ်သူ)ကို ဥပါသကာ- ဥပါသကာမဟု
ခေါ်၏။ ထို ဥပါသကာ- ဥပါသကာမ မှန်လျင် ငါးပါးအိုင်ကို လုံခြုံ
စေမှသာ သင့်လျော်ပါသည်။ ထိုကြောင့် သူတော်ကောင်း ပိသအောင်
ငါးပါးသီလကိုလည်း လုံခြုံစေရပါသည်။

၁။ ပါဏာတိပါတာ အဖွင့်

ပါဏာတိပါတာ ဝေရမကိုသိက္ခာပုဒ် သမာဒီယာမိ။

ကြည့်ရှုရန် အနက်နှင့် အမိဘယ်

ပါဏာတိပါတာ- သူတစ်ပါးအသက်ကို သတ်ခြင်းမှ ဝေရမကို
သိက္ခာပုဒ် - ရှောင်ကြိုးရရကြောင်း၊ ကောင်းမြတ်သော သိက္ခာပုဒ်ကို၊
သမာဒီယာမိ- စိတ်၌ ဖြို့သာ၊ ဆောက်တည်ပါ၏။ “ခုံတစ်ပါးအသက်ကို
သတ်ခြင်းမှ ရှောင်ကြိုးပါ၏” ဟူလို့။

သူတစ်ပါးအသက် သတ်ခြင်းမှ ဟုရှာ့၍ လူ၏ အသက်ချည်းသာ
မက မိမိမှ တစ်ပါး အသက်ရှိသော သတ္တဝါအားလုံး၏ အသက်ကို

ပါဏာတိပါတအဖွင့်

၂၀၃

“သူတစ်ပါးအသက်” ဟု ဆိုလိုသည်။ ထို့ကြောင့် သက်ရှိသတ္တဝါ မှန်လျင် တိရဲ့အနောက်အမျိုးမျိုး၊ ကြမ်းပိုး၊ သန်း၊ ခရာ၊ ပေါက်သွား၊ ကျွဲ့၊ နွား၊ စသည်တို့၏ အသက်ဟူသမျှကို မသတ်ရ။

သတ်- ဟူရှုံး တကယ်သေစေလို၍ ကိုယ်တိုင်သော် လည်းကောင်း၊ သူတစ်ပါးကို စေခိုင်း၍ သော်လည်းကောင်း သတ်မှသာ သတ်ရာ ရောက်သည်၊ လမ်းသွားရင်း မတော်ဘသ နှင်းမြို့ သေသွားခြင်း စသည်များမှာ သတ်ရာမရောက်ပါ။

ရှောင်ကြောင်ရကြောင်း၊ ကောင်းမြတ်သော-ဟူရှုံး ဤ သီက္ဂာပုဒ်ကို ဆောက်တည်ထားလျှင် သူ.အသက် သတ်မှုမှ ရှောင်ကြောင် ရသည်။ မရှောင်ကြောင်လျှင် သီက္ဂာပုဒ်ပျက်၏။ ထို့ကြောင့် ဤသီက္ဂာပုဒ် သည် သူ.အသက်ကို သတ်ခြင်းမှ ရှောင်ကြောင်ရခြင်း၏ အကြောင်း ဖြစ်သည်။

သီက္ဂာပုဒ်။ ။ကုသိုလ် အကျင့်ကို “သီက္ဂာ” ဟု ခေါ်သည်။ ပုဒ်-ဟုသည်ကား မြန်မာလို “တည်ရာ” ဟူသောစကားနှင့် အဓိပ္ပာယ် တူသော (ပဒ) ပါ၌ပျက်စကားတည်း။ ထို့ကြောင့် များစွာသော ကုသိုလ်အကျင့်တို့၏ တည်ရာကို “သီက္ဂာပုဒ်”ဟု မှတ်ပါ။ ဤ သီက္ဂာပုဒ် တစ်ပါး လုံခြုံလျှင် ကုသိုလ်အကျင့်တွေ များစွာတိုးတက်၍ ရမည်ဖြစ်သောကြောင့် “များစွာသော ကုသိုလ်တရား၏ တည်ရာ အခြေခံဖြစ်သော အကျင့်သီက္ဂာ”ဟု ဆိုလိုသည်။

ဆောက်တည်ပါ၏။ ၁။ “ဤ သိက္ခာပုဒ်ကို လုပြုအောင်
စောင့်ထိန်းမည်” ဟု (ခိုင်မြို့အောင် အိမ်ကြီး တိုက်ကြီးများကို မြန်
ဆောက်စိုက်တည်ထားသလို) စိတ်ထဲ၌ စွဲစွဲမြှမြေ နဲလုံးသွင်းထားခြင်းကို
ဆောက်တည်” ဟု ခေါ်သည်။ ထို့ကြောင့် သူတစ်ပါးထံသို့ မသွားဘဲလည်း
မိမိဘာသာ “ပါကာတို့၊ အတာ ဝေရမဏီသိက္ခာပုဒ် သမာဒီယာမိ” ဟု
တို့လို ချတ်ဆို၍ ဖြစ်စေ၏ “သူ၊ အသက် သတ်ခြင်းမှ ရှောင်ကြည်ပါ၏”
ဟု မြန်မာလို ချတ်ဆို၍ ဖြစ်စေ ဆောက်တည်နှင့်ကောင်း၏။ [နေက
မင်းသားကလေး ပင်လယ်ကြော၌ မျောနေစဉ် ကိုယ့်ဘာသာ ဆောက်
တည်၍ ၇ ရက်ပတ်လုံး ဥပုသ စောင့်သုံးခဲ့ပါသည်။]

ယခုကာလ၌ကား “ဘုရားရှေ့တော်၊ ရဟန်း သံယာတော်များ
ရှုံး၌ ဆောက်တည်ရမှ သီလရသည်” ဟု ထင်နေကြ၏။ သို့သော်
ဘုရားရှေ့တော် ရဟန်းသံယာ၏ ရှုံး၌ ဆောက်တည်ထားလျှင်
ဘုရားနှင့် သံယာကို ရှိသောသာအားဖြင့် သိက္ခာပုဒ်ကို လုပြုအောင်
အထူးစောင့်ရှောက်ဖွယ် ရှိရကား စေတိတော်၊ ရပ်ပွားတော်နှင့်
သံယာတော်တို့ရှုံး၌ ဆောက်တည်ခြင်းသည် သာ၍ ခိုင်မြှဖွယ်
ရှိသောကြောင့် ယခုကာလ ဆောက်တည်ကြပုံများလည်း အပြစ်မရှိသာဖြင့်
ကောင်းလှပါပေသည်။

မဆောက်တည်သူ လွန်ကျူးမြှုံးဖြစ်။ ၁။ သိက္ခာပုဒ်ကို
မဆောက်တည်ဘဲ သူ၊ အသက်ကို သတ်လျှင် အပြစ်ရှိ မရှိ စဉ်းစားရာ၏။
ငါးပါးသီလခေါ်သော သိက္ခာပုဒ်များသည် ဆောက်တည်သည်ဖြစ်စေ။

ပါဏာတိပါတအဖွင့်

၂၀၅

မဆောက်တည်သည်ဖြစ်စေ လွန်ကျူးလျှင် အပါယ် င ပါးသို့
ကျရောက်စေနိုင်သောကြောင့် မည်သူမဆို အမြဲစောင့်ထိန်းရမည့်
ကိုယ်ကျင့်တရားဖြစ်သည်။ “ဝိကာလဘောဇာန်၊ နစ္စ၊ ဂိတ်” စသော
အခြားသိက္ခာပုဒ်များကိုကား မဆောက်တည်နိုင်လျှင် အပြစ်မကြီးလှု။
အပါယ်သို့ မကျစေနိုင်။ ဆောက်တည်နိုင်လျှင်ကား ဆောက်တည်
ထားသော သိက္ခာပုဒ်ကို အကြောင်းပြု၍ အကုသိုလ်ဖြစ်ခွင့် မရတော့ဘဲ
ကုသိုလ်တရားသာ တိုးပွားဖွယ် ရှိသောကြောင့် မည်သည် သိက္ခာပုဒ်ကို
မဆို ဆောက်တည်နိုင်လျှင် အကျိုးများ၏။ အပြစ်နှင့် အကျိုးကိုပြသော
အောက်ပါဆောင်ပုဒ်ကို နှုတ်တက်ဆောင်ထားပါ။ [နောက် သိက္ခာပုဒ်
များ၌ တူသော ပါ၌များ၏ အဓိပ္ပာယ်ကို မရေးတော့ဘဲ ထူးရာကိုသာ
ရေးတော့မည်။]

[ဆောင်] ပါဏာတိပါတ၊ သူ့သက်သတ်က၊ ချို့တတ်
အင်း၊ မွဲပြောရပ်သွင်၊ အားအင်ချွဲတ်ပွဲင်း၊ လျင်ခြင်းလည်းဝေး၊
ဘေးကို ကြောက်တတ်၊ အသတ်ခံရာ၊ အနာများလျက်၊
ခြောက်၍၊ အသက်တို့လျှော့ပြစ်များစွာသည်..... ရှောင်က အပြန်
အကျိုးတည်း။

ကြည့်ရှုရန် အမိဘာယ်

ပါကာတိပါတပြုလျက် သူ့အသက်ကို သတ်လိုကို.....

- ၁။ မျက်စိုး၊ နား-နား-အင်း ခြေ လက် ချွတ်ယွင်းတတ်ခြင်း။
- ၂။ ဖြစ်ရာဘဝါး အရှင် အသွင် မွဲပြာမြောက်ဆီး၍ စိနိပြည်ပြည် မရှိတတ်ခြင်း။
- ၃။ အားအင် ချွတ်ယွင်းခြင်း(အားနည်းခြင်း)။
- ၄။ လျင်မြန် ပျော်လတ်ခြင်းလည်း ကင်းဝေးခြင်း။
- ၅။ ဘေးရန် ပေါ်ပေါက်လျင် ကြောက်စုံတတ်ခြင်း။
- ၆။ သူများအသတ်ကို ခဲရတတ်ခြင်း၊ ကိုယ့်ကိုယ်တိုင် အဆိပ် စသည်များ စားလျက် သေရတတ်ခြင်း။
- ၇။ အနာရောဂါ များတတ်ခြင်း။
- ၈။ အခြေအရုံ ပျက်စီးတတ်ခြင်း။
- ၉။ အသက်တိတတ်ခြင်း။ ဤသို့ စသည်ဖြင့် အပြစ်တွေ များပြားလှလေ၏။

မူရင်းအပြစ်။ ॥ပြခဲသော အပြစ်တို့မှာ ဝဋ်လိုက်သော အနေအားဖြင့် ဖြစ်လေရာဘဝါး ရတတ်သော အများအနာ အပြစ် များတည်း။ ထိုအပြစ်များအပြင် ငရဲ့၌ ကျေရခြင်း စသော ကြီးလေ.သော အပြစ်လည်း ရှိသေး၏။ ရှေးတုန်းက အိမ့်ရှင်မတဲ့ ယောက်သည် အည့်သည်အတွက် ချက်ပြုတ်ကျွေးဖို့ရာ ဟင်းလျာ မရှိသောကြောင့် အိမ့်မှာရှိသော သိုးမကလေးကို သတ်လျက် ချက်ပြုတ်ကျွေးခဲ့၏။ ထို မကောင်းမှ ပါကာတိပါတ ကံကြောင့် သေသေအခါ သိုးမကလေး၏ အမွှေးအရေအတွက်နှင့်အမျှ နှစ်ပေါင်းကြောအောင် ငရဲ့၌ ကျက်ခဲ့၏။

ပါကာတိပါတအဖွင့်

၂၀၇

ငဲ့မှ လွှတ်သောအခါလည်း ဘဝများစွာ သူတစ်ပါးအသတ် ခံရ၍
သေရလေသည်။

အပြစ်ကြီး အပြစ်ယ်။ ॥အပြစ် အကြီး အင်ယ်မှာ
အသတ်ခံရသော သတ္တဝါ၏ ခန္ဓာကိုယ် ပမာဏနှင့် ဂုဏ်ကိုလိုက်၍
ပြစ်၏။ ခန္ဓာကိုယ်ငယ်လျှင် သတ်ပြတ်ရာ၌ အားစိုက်မှု နည်းသောကြောင့်
လည်းကောင်း၊ ဂုဏ်မရှိလျှင် သူ၏ ဂုဏ်သိက္ခာကို များစွာဖျက်ဆီးရာ
မရောက်သောကြောင့်လည်းကောင်း သတ်ပြတ်သောသူမှာ အပြစ်သက်
သာ၏။ အသတ်ခံရသူက ခန္ဓာကိုယ်ကြီးလျှင် သတ်ပြတ်ရာ၌ လုံလ
များစွာ စိုက်ရသောကြောင့်လည်းကောင်း၊ ဂုဏ်ကြီးလျှင် သူ၏ ဂုဏ်
သိက္ခာအများကို ဖျက်ဆီးရာ ရောက်သောကြောင့်လည်းကောင်း သူ။
အသက် သတ်သူမှာ ကြီးလေးသောအပြစ်ကို ခံရမည်။

ရှောင်က အပြန်အကျိုးတည်း။ ॥ရှောင်ကြောင်လိုရှိက ဤအပြစ်
တွေ့မှ ပြန်၍ ၁-ကိုယ်လက်အကို ပြည့်စုစွင်း၊ ၂-အရုပ်အဆင်း
စိုပြည် လုပ်ခြင်း၊ ၃-လျင်မြန် သွက်လက်ခြင်း၊ ၄-သေးရန်ကို
မကြောက်မဆုံးခြင်း၊ ၅-သူများလက်ချက်ဖြင့် အသက်မသေရခြင်း၊
၆-အနာရောဂါကင်းခြင်း၊ ၇-အခြေအရံမပျက်စီးခြင်း၊ ၈-အသက်
ရည်ခြင်း စသော အကျိုးများကို ရနိုင်ပေသည်။ လူတစ်ယောက်ကို
မြင်လျှင် ဤအကျိုး အပြစ်ရပုံကို ကြည့်၍ ရေးက ပါကာတိပါတကဲ
ရှိ မရှိကို သိနိုင်ပါသည်။ ဤအကျိုးအပြစ်တွေကို ဆင်ခြင်၍ ကြီးစား
ရှောင်ကြောင်ကြပါကုန်။

၂။ အဒီန္ဓာဒါန အဖွင့်

အဒီန္ဓာဒါန၊ ဝေရမကိုသိက္ခာပုံ သမားယာမီ။

ကြည့်ရှုရန် အနက်နှင့် အမိဘယ်

အဒီန္ဒာဒါနာ-မပေးအပ်သော သူ့ဉာဏ်ကို ခိုးယူခြင်းမှာ ဝေရမကို
သိကွာပံ့-ကို၊ သမာဒိယာမိ-ပါ၏။ “သူတစ်ပါး ဉာဏ်ကို ခိုးယူခြင်းမှာ
ရောင်ကြည့်ပါ၏” ဟူလို့။

မိမိမှတစ်ပါး အခြားသော လူနတ် တိရှားနှင့်ဟူသမျှကို သူတစ်
ပါးဟူချည်း မှတ်ပါ။ ထိုသူတစ်ပါးဉာဏ်ကို ခိုးယူခြင်း၊ ဓားပြတိက်ယူခြင်း၊
ညာဖြန်း လှည့်ပတ်ယူခြင်း၊ ကူးသန်းရောင်းဝယ်ရာ၌ တင်းတောင်း၊
ချိန်ခွင်း၊ အလေး စသည်ဖြင့်လည်းကောင်း၊ ရောင်းကုန်တိုးအောင်
ရေတိုးခြင်း စသည်ဖြင့်လည်းကောင်း မရှိးမသားယူခြင်း ဟူသမျှသည်
အဒီန္ဒာဒါနချည်းတည်း။

[ဆောင်] အဒီန္ဒာဒါ၊ ခိုးမိပါမှု၊ ဉာဏ်ည်းမွဲ၊ ဆင်းရဲ့ငတ်ဘိုး၊ လိုရှိ
မရှိ၊ ဘောဂယျက်စီး၊ ရော်မီး-သူခိုး၊ ဓမ္မခံဆိုးနှင့်၊ မင်းဆိုး
မပြေား၊ ရန်ဗျိုး ငါးခြားနှင့်၊ ပျက်ပြားဉာဏ်၊ ပြစ်များစွာသည်၊
ရောင်က အပြန်အကျိုးတည်း။

ကြည့်ရှုရန် အမိဘယ်

- ၁။ အဒီန္ဒာဒါနကို ပြုမိသူသည် မွဲတတ်ခြင်း။
- ၂။ ဆင်းရဲတတ်ခြင်း။
- ၃။ ငတ်မွဲတ်ခြင်း။
- ၄။ အလိုရှိသော အရာကို မရနိုင်ခြင်း။
- ၅။ ကူးသန်းရောင်းဝယ်မှု မတတ်ခြင်း စသည်တို့ကြောင့် စည်းစိမ်
ပျက်စီးတတ်ခြင်း။
- ၆။ ရော်မီး-သူခိုး အမွှံခံသားသမီးဆိုး မင်းဆိုး ဟူသော ရန်ဗျိုး

အဒီန္တဒါနအဖွင့်

၂၀၉

၅ ပါး၏ ဖျက်ဆီးမှုကြောင့် ဥစ္စာပျက်ပြားရခြင်း၊ ဉှိမကောင်းကျိုး
ပျားကို ရတတ်၏။

မူရင်းအပြစ်။ ၁၅။ ပြခဲ့သော အပြစ်တိုကား ဝဋ်လိုက်သော
အားဖြင့် ဖြစ်ရဘာဝ၌ ရတတ်သော အပြစ်များတည်း။ ထိုအပြစ်များထက်
ကြီးလေးစွာ ၁၈။ ပြီးတို့၌လည်း ဖြစ်တတ်သည်သာ။ ရှုံးတုန်းက
ဧေးသည် မိန်းမ ၄ ယောက်တို့သည် အလေးချိန်ခွင့် စဉ်းလဲခြင်းစသည်ဖြင့်
ပစ္စည်းများကို စုဆောင်းပြီးနောက် အရွယ်ကောင်းတုန်းမှာပင် သေကြ၍၍
ပြီးတို့ဖြစ်ကြလေသော မိမိတို့၏ ရှုံးဟောင်း နောင်းဖြစ်တွေကို မြင်
ကြရုံးသာမက ကျော်ရစ်သော ယောက်၍တို့က နောက်မယား ယူကြ၍၍
မိမိတို့ စုဆောင်းထားခဲ့သော ပစ္စည်းတွေ သုံးဖြူန်းနေကြသည်ကို
မြင်ရသဖြင့် မခံနိုင်ကြသောကြောင့် “တရားရော မတရားရော ငါတို့
စုဆောင်းထားခဲ့တဲ့ ပစ္စည်းတွေကို နောက်သား နောက်မယားတွေက
အပင်းဆိုနေကြသဟဲ့ ငါတို့တော့ ဒုက္ခရောက်ကုန်ပြီ” ဟု မြို့ရှိုးပေါ်က
နေပြီး ဟတ်အော်ကြသတဲ့။

ဉှိသိစသည်ဖြင့် အဒီန္တဒါနအတွက် အပြစ်များစွာရှိ၏။ ဥစ္စာရှင်
က ဂဏ်ရှိသလောက် အပြစ်ပို၍ ကြီးလေ၏။ ဥစ္စာ၏ တန်ဖိုးအလိုက်
လည်း အပြစ်အကြီးအင်ယ ကွဲပြားသည်။ ရှောင်ကြော်လျှင် ဉှိအပြစ်
မျိုးမှ လွှတ်ကင်း၍ “ဥစ္စာပေါ်ခြင်း” စသော အပြန်အကျိုး (၆) ပါး
စသည်ကို ရနိုင်၏။ အကျိုးအပြစ်ကို သတိထား၍ ကြီးစားစောင့်ထိန်း
ကြပါကုန်။

၃။ ကာမေသူမိစ္စာစာရာ အဖွင့်
ကာမေသူမိစ္စာစာရာ ဝေရမဏီသိကွာပဒ် သမာဒီယာမီ။

ကြည်ရှုရန် အနက်နှင့် အမိဘာယ်

ကာမေသူမိစ္စာစာရာ-ကာမဂ္ဂဏ်တိ၌ ကဲရဲ့ထိက်စွာ၊ ယုတ်မာ
သောအကျင့်မှု၊ ဝေရမဏီသိကွာပဒ်-ကို၊ သမာဒီယာမီ-ပါ၏။ “သူ၊
မယားကို လွန်ကျူးခြင်း (ကိုယ်လင်မှ တစ်ပါးသော ယောကျားနှင့်
ဖောက်ပြားခြင်းမှ) ရှောင်ကြောပါ၏”ဟူလို့။

ကာမဂ္ဂဏ်။ ။မိန်းမ ယောကျား နှစ်ဦးသားတို့ ပျော်ပါး
ခွင့်မြှုံး၊ ကြည်နဲ့ပေါင်းဖက်ခြင်းကို “ကာမဂ္ဂဏ်”ဟု ဆိုသည်။ ဤသို့
ဆက်ဆံမှုကို မပြုကျင့်ဘဲ ရှောင်ကြော်၍ စင်စင်ကြယ်ကြယ် နေနိုင်က
အကောင်းဆုံးဖြစ်၏။ သွာကွာတရာဏ်တော် အဖွင့်၌ ပြခဲ့သော ဥဒယ
ဘဒ္ဒမင်းသား မင်းသမီးတို့ကို အတုလိုက်၍ ကျင့်ရာ၏။ မရှောင်ကြော်
နိုင်ပါမှ ကိုယ်ပိုင်အိမ်သူ အိမ့်ရှင် (နေးမောင်နှင့်ချင်း) မွေ့လျော်၍
တင်းတိမ်ရောင့်ရဲရာ၏။ တို့သို့ မွေ့လျော်ခြင်းကို လောကာအလိုက်
ပညာရှိတို့ မကဲရဲ့ထိက်ပါ။

ကဲရဲ့ထိက်စွာ ယုတ်မာသော အကျင့်။ ။ကိုယ်ပိုင် နေးး
မောင်နှင့်ချင်းမှ လွန်ကျူးမှုများပိုင် နေးနှင့်လည်းကောင်း၊
ဆွေနိုးမျိုးစပ်တို့ စောင့်ကြပ် ထိန်းသမီးထားသော အမျိုးသမီးများ
နှင့်လည်းကောင်း အချင်းချင်း သဘောတူသည်ဖြစ်စေ၊ မတူသည်ဖြစ်စေ
လွန်ကျူးမှုများသော ယောကျား၏ အကျင့်၊ မိမိကိုပိုင်သော
ယောကျားမှ ဖောက်ပြားလွန်ကျူး၍ တစ်ပါးသော ယောကျားနှင့်

ကာမေသုမိစ္စားရရအဖွင့်

၂၁၁

ပျော်မြူးသော မိန်းမ၏ အကျင့်သည် ကဲရဲဖွယ်ရာ ယုတ်မှသော အကျင့်တည်း။

[ဆောင်] မိစ္စားစာရ ကျူးလွန်ကလည်း၊ မှန်းကြသူများ၊ ရန်သူများ၍၊ ရှားပါးလာသ်တိတ်၊ ချမ်းသာဆိတ်၏၊ ဣဗ္ဗိုးပန္တုက်၊ မျိုးယုတ်ခါခါ၊ မျက်နှာမလူ၊ အရှက် ရလျက်၊ လက္ခဏလ္မား၍၊ ယွင်းဆွဲ ချို့သိမ်၊ စိုးရိုးမဲ့ များစွာ၊ ရှုစ်သူကျားသည်၊.... ရှောင်ခါ အပြန် အကျိုးတည်း။

ကြည့်ရှုရန် အမိဘာယ်

- ၁။ ကာမေသု မိစ္စားစာရအားကြီးသော လူသည် မလို့မှန်းထားသူ ပေါ်များခြင်း။
 - ၂။ မှန်းရုံမက ရန်သူလည်း များခြင်း။
 - ၃။ လာသ်ပစ္စည်းများ ရှားပါးတိတ်ဆိတ်ခြင်း။
 - ၄။ ချမ်းသာမှ ကင်းဆိတ်ခြင်း။
 - ၅။ မိန်းမ ဖြစ်ရခြင်း။
 - ၆။ မိန်းမမဟုတ် ယောကျိုးမဟုတ် ပဏ္ဍာက်ဖြစ်ရခြင်း။
 - ၇။ ယောကျိုးဖြစ်လျင်လည်း အမျိုးယုတ်၌ ဖြစ်ရခြင်း။
 - ၈။ မျက်နှာပျက်၍ အရှက်ကွဲရတာတ်ခြင်း။
 - ၉။ အဂံးလက္ခဏာ ဣဗ္ဗိုးတို့ ယွင်းချို့သေးသိမ်ခြင်း။
 - ၁၀။ စိုးရိုးကြောင့်က အားကြီးရခြင်း။
 - ၁၁။ ချစ်သူနှင့် ကွေကွင်းကွဲကွာရခြင်း။
- မူရင်းအပြစ်။ ။ၤ။ပြခဲ့သော အပြစ်တို့သည် ဝင်လိုက်သော အားဖြင့် ဖြစ်ရဘာဝှုံ တွေ့ကြုရတာတ်သော အပြစ်များသာတည်း။ ထို အပြစ်များအပြင် ငရဲ့လည်း ဖြစ်ကြရသေး၏။ ကာမေသုမိစ္စားစာရ

၂၁၂

ရတန္ဒဂုဏ်ရည်

အားကြီးသော သူငွေးသား လေးယောက်တို့၏ “လောဟကုမ္မာ”ခေါ်
သံရေပူငဲမှ “ခု-သ-န-သော” ဟု ဟစ်အော်ကြပုံကိုလည်း လူအများ
ပင် ကြားဖူးကြလေပြီ။ အထူး ဆင်ခြင်ဖွယ်ကောင်းသော အရှင်အာနနှာ
အလောင်း၏ ဖြစ်ပုံလည်း ရှိသေး၏။ အရှင် အာနနှာအလောင်းသည်
ကမ္မာတစ်သိန်းမျှ ပါရမိဖြည့်ပြီးနောက် ကျတ်တမ်းဝင်တော့မည့် ဤ
ကမ္မာမှာပင် တစ်ခုသောဘဝ္မာ ရွှေပန်းထိမ်သည်သားဖြစ်၏။ ထိုဘဝကား
လူလေ လူလယ်တို့နှင့် ပေါင်းမိ၍ ကာမေသုမိစ္စာစာရ အမှုကို ပြုလေ
သည်။ [လူမိက်နှင့် ပေါင်းခြင်းကား ဤမျှလောက် အပြစ်များ၏။]

ထိုကုသိုလ်ကံကြောင့် ရေရှင်းရဲ့ နှစ်ပါင်းများစွာ ကျက်
ပြီးနောက် လွတ်မြှောက်လာသောအခါ မျောက်ဖြစ်၍ ရှေးစွေကိုက်
ဖောက်ခဲရ၏။ ထို့နောက် တစ်ဘဝ္မာ နားဖြစ်၍ သင်းကွပ် (ရွေးစွေ
အထုတ်) ခဲရ၏။ ထို့နောက် လူဖြစ်သော်လည်း မိန်းမမဟုတ်၊
ယောကျိုးမဟုတ် ပဏ္ဍာက်ဖြစ်ရ၏။ ထို့နောက် ၅ ဘဝမြားက်၌
အကုသိုလ်ကံ အခွင့်ရှုံး နတ်ပြည့်၌ ဖြစ်ရသော်လည်း ထိုကာမေသု
မိစ္စာစာရကံ နောင့်ယုက်မှုကြောင့် နတ်သားမဖြစ်ဘဲ နတ်သမီးချည်း
ငါးဘဝလုံးလုံး ဖြစ်ရသေး၏။ ထိုဘဝတို့နောက်၌ လူပြည့်မှာ ဘုရင့်
သမီး ဖြစ်ရပြန်၏။ ထိုဘဝနောက်မှ ယောကျိုးဘဝကို ပြန်၍ ရလေ
သည်။

ဤသို့လျှင် ကာမေသုမိစ္စာစာရကံအတွက် ပါရမိရှင်ကြီးသော်
မှ ငရဲကျရ၊ ဘဝများစွာပင် အောက်ကျနောက်ကျ ဖြစ်ရသေးသည်ကို
သတိပြုလျက် တစ်သံသရာလုံးက ပါလာခဲ့သော ဝါသနာဆိုးကြီးကို
တရားဖြင့် မထိန်းသမ်းနိုင်လျှင် တကယ်တမ်း ကြည်ဖြာ၍ ချစ်သွေး

ကာမေသုမိန္ဒာစာရအဖွင့်

၂၃၃

တူသော အီမံရှင်အီမံသူချင်းသာ ပေါင်းသင်းမိပိုရာ သတိပြုသင့်လှ
တော့သည်။

အီမံထောင်စု ၄ မျိုး။ ၁-မြင့်မြတ်သော ယောကျားက
သီလလုံ၍ အီမံသူမယားက သီလမဏဲ့ခြေလျှင် နတ်သားလင်နှင့်
သူသေမယားတို့ ပေါင်းသင်းခြင်းနှင့် တူ၏။ [သီလ မရှိသူသည်
အသက်ရှင်နေသော်လည်း သေသူနှင့် မထူးပြီ။] ၂-ယောကျားက
သီလမစင်ကြယ်ဘဲ အီမံရှင်နော်းက သီလ စင်ကြယ်နေလျှင် သူသေလင်
နှင့် အီမံရှင်နတ်သမီးတို့ ပေါင်းသင်းခြင်းနှင့် တူ၏။ ၃-နှစ်ယောက်လုံး
သီလမစင်ကြယ်မှ သူသေချင်း ပေါင်းသင်းရခြင်းနှင့် တူ၏။

၄-နော်မောင်နဲ့ နှစ်ဦးစလုံး သွှဲ့၊ သီလ၊ သူတာ၊ စာဂ၊ ပညာ၊
ဟိရိ၊ ဉာဏ်ပွဲ ဟူသော သူတော်ကောင်းသွား ၇ ပါးနှင့် ပြည့်စုံ၍
စိတ်တူ သဘောတူ ကြည်ကြည်ဖြူဖြူနှင့် နေထိုင်ကြလျှင် ယခုဘဝ္မာ
လည်း စည်းမိမ်သွား အရှိန်အဝါ တိုးတက်လျက် နောင်သံသရာခြားလည်း
ချစ်စည်းမပြောဘဲ ဘုရားအလောင်း ဥဒယဘဒ္ဒမင်းသား မင်းသမီးနှင့်
မဟာကျိုနမင်း အနော်အမိဖူရားတို့ကဲ့သို့ နိဗ္ဗာန်ကိုပင် အတူတကွ
စံမြန်းရလိမ့်မည်ဖြစ်၍ ယခုအခါ နတ်သမီးနတ်သားအသွင် ကြည်လင်
စွင်မြှုံး တစ်ဦးကိုတစ်ဦး လွန်ကျူးးဖောက်ပြားခြင်း မရှိကြပါလျှင်
ပြခဲ့သောအပြစ်မှ ပြောင်းပြန်ပြန်၍ အကျိုးအတန်တန်ကို စံရပေလိမ့်
သတည်း။

(၁) လင်နတ်သားနှင့် မယားသူသေ

မိမိင်းရာဇ်၊ သီလကျင့်ဝတ်၊ ဆွတ်ဆွတ် စင်ဖြူ။ အီမံသူ မယ်လျှေး

၂၁၄

ရတန္ဒဂုဏ်ရည်

သီလမစင်, ဖြစ်ချေလျင်မူ, လင်ကားနတ်သား, မယား သူသေ, မည်
ရှာပေ၏။ [* မိမိင်း=အထွတ်အထိပ်၊ အမြတ်။]

(၂) သူသေလင်နှင့် အိမ်ရှင်နတ်သမီး

ဘုန်းဝေနတ်ရှင်, မစင်သီလ, နှစ်းမနေသူ, ဖြူသည်သီလ,
ဖြစ်ချေကမူ, ဘဝသခင်, သူသေ တွင်လျက်, အိမ်ရှင် နေ့း၊
နတ်သမီးအနေ, တည်ရှာလေ၏။

(၃) သူသေလင်မယား

နှစ်ဆွဲလင်မိတ်, သီလဆိတ်မူ, ကောင်းဟိတ်မဖွေ, သူသေ
ချင်းသာ, မေတ္တာမျှဝေ, ကြည်ရှာလေ၏။

(၄) နတ်သား နတ်သမီး နေ့းမောင်နှင့်

လူမြေရပ်ခွင်, အိမ်ရှင်အိမ်သူ, မြတ်ရည်တူလျက်, ဆုယ့်
ညီမျှ, လူဒါနနှင့်, သီလမယိုင်, သွွဲပြိုင်မူ, ဘုန်းလိုင်ကျော်ကြားး၊
မိုးနတ်သားနှင့်, ဆွဲဝါးနေ့းး၊ နတ်သမီးသို့, ကောင်းချိုး အံရာ, စုစိ
ရှာလျက်, သံသာဇာ်လည်း, ချစ်စည်းမပြု, ရည်ကြာလေ၏။ ဘုန်းဝေ
ပြည့်ရှင်, မောင့်သခင်လည်း, အင်ခွင်မသုံး, တန်ခိုးဂုဏ်နှင့်, သုရွှေနှင့်,
ပြည်လုံးခသည့်, ဥဒုယဘာ်, မင်းမြတ်ထွတ်ချာ, မဟာကပိုန်, နရိန်တို့
လို့, မညိုသွွဲ့, မကွာသီလ, များသုတနှင့်စာကင်စွာ, ပညာမကျေ

မှသာဝါဒအဖွင့်

၂၁၅

အနေတော်သင့်၊ ချစ်ပန်းပွင့်သည်၊ နတ်နှင့် တူစေချင်လှသော်။
[ပဋိဘဝါဒပျို့]

၄။ မှသာဝါဒ အဖွင့်

မှသာဝါဒ၏ ဝေရမဏီ သိက္ခာပဒ် သမာဒီယာမီ။

ကြည့်ရန် အမိဘယ်

မှသာဝါဒ-မဟုတ် မမှန်သောစကားကို ပြောဆိုခြင်းမှာ ဝေရမဏီ သိက္ခာပဒ်-ကို၊ သမာဒီယာမီ-ပါ၏။ “လိမ့်လည်လှည့်ပတ်ခြင်းမှ ရှောင်ကြော်ပါ၏” ဟူလို့။ မဟုတ်မမှန်သောစကား ဟူရှုံး နှုတ်ဖြင့် လည်းကောင်း၊ စာဖြင့်ရေး၍လည်းကောင်း၊ ကိုယ် လက် စသည်ကို လှုပ်ပြု၍လည်းကောင်း လိမ့်သမျှ ညားဖြန်းသမျှ ပါဝင်၏။

သို့သော် သူတစ်ပါးအကျိုး ပျက်သွားအောင် လိမ့်သော မှသား မျိုးသာ အပါယ်ရောက်ကြောင်းဖြစ်၏။ ကိုယ့်ဉာဏ်မပေးလို၍ လိမ့်လည် သော မှသားမျိုး၊ ပြက်ရယ် ပြောင်လျှောင်သော မှသားမျိုး၊ သူတစ်ပါး၏ အကျိုးစီးပွားကို မပျက်စေဘဲ မိမိအပြစ်လွတ်အောင် လိမ့်ရသော မှသားမျိုး၊ မိမိ၏ သားသမီးများ ပွဲလမ်းစသည်သို့ သွားလျှင် အပြစ် ဖြစ်မည်ကို မြင်၍ မသွားချင်အောင် လှည့်ပတ်ပြောဆိုအကျိုးပြုလိုသော မိဘ၏ မှသားမျိုးမှာ ပြောလောက်အောင် အပြစ်မကြီးပါ။ သို့သော် သိက္ခာပုဒ်ကား ပျက်ဖွယ်ရှု၏။

၂၁၆

ရတန္တဂုဏ်ရည်

[အောင်] မှသားစကား၊ ပြောဆိုပြားမှ၊ စကားမဟို၊ ဘွား
မညီတည်း၊ ပုပ်ညီပါးစပ်၊ ခြောက်ကပ် ကိုယ်ရေ့၊
လူဖြောက်၊ ပုယွင်း ဖောက်၏။ မရောက်
ထဲ့၊ နှုတ်လျှော ကြမ်းအောင်၊ လျှောပေါ်လော်လီ၊
စိတ်မတည်သည်... ရှောင်ကြုံ အပြန်အကျိုး
တည်း။

ရှေးက မှသားအားကြီးသူသည်

- ၁။ ယခုဘဝ္မား စကားပိပိသသ မပြောတတ်ခြင်း။
- ၂။ ဘွားများ မညီမည့်တ် ရှိခြင်း။
- ၃။ ခံတွင်း ပါးစပ် ပုပ်ညီခြင်း။
- ၄။ ကိုယ်အရေအသား ပူရှိန်ခြောက်ကပ် နိုစိဖပ်ဖပ်မရှိခြင်း။
- ၅။ မျက်စီ-နား စသော လူဖြောများ ဖောက်ကျူကျူရှိခြင်း။
- ၆။ ပုံဟန်မလာဘ ဆိုးဝါးဆွဲတ်ယွင်း ဖောက်ပြန်ခြင်း။
- ၇။ သူတစ်ပါးအပေါ်၌ သြာအာဏာ မတည်ခြင်း။
- ၈။ အပြောအဆို နှုတ်လျှောများ ထော်လော်ကြမ်းတမ်းခြင်း။
- ၉။ စိတ်မတည်ဘ လျှောပေါ်လော်လိုတတ်ခြင်း။

ဤသို့ စသည်ဖြင့် အပြစ်များ၏။ [မှသားပြောသူသည်
ဘယ်ကိစ္စ္မြှုံး မယုံကြည်ရသောကြောင့် အကြီးအကဲ
မဖြစ်နိုင်။]

မူရင်းအပြစ်။ ။ၤ။ပြုပြုသော အပြစ်တို့ကား ဝဋ်လိုက်သော
ဘားဖြင့် ရောက်လေရာဘဝ္မား ရတတ်သောအပြစ်များတည်း။ တချို့
မှသားစကားမှာ ငရဲရောက်အောင်ပင် အပြစ်ကြီး၏။ အရှင်ဒေဝဒတ်သည်
သံယာအသင်းခွဲရှုံး မှသားပြော၍ ခွဲရ၏။ ထိုမှသားကြောင့် အဝိစိ

မှသာဝါဒအပွင့်

၂၁၇

ငရဲသို့ ရောက်ရလေသည်။ ဤသို့လျင် တချို့မှသားများသည် ငရဲသို့
ပစ်ချိန်လောက်အောင် သတ္တိကြီးမားလေသည်။

စေတိယဇာတ်

ဤကမ္မာ၏ အရှေ့ပိုင်းလောက်က စေတိယတိုင်းပြည်ဝယ်
“ဥပဝရ” ခေါ် စေတိယမင်း၏ မှသားစကားမှာ ဖြုံစင်သော ကောင်း
ကင်း၌ ညိုမြိုင်းသော တိမိတိုက်ပမာ တစ်ကမ္မာလုံး သစ္စာတည်သော
အခါဝယ် ရှေးဦးစွာပေါ်လာသော မှသားဖြစ်၍ နစ်နစ်ကာကာ လွန်စွာ
ဆိုးဝါးလျက် ယခုတိုင်အောင်ပင် ထင်ရှားခဲ့လေသည်။ ထိုမင်းကား
သာမဏ်မဟုတ်။ ကောင်းကင်ပုံနိုင်ခြင်း၊ နတ်သားလေးယောက် သက်
တော်စောင့်ရခြင်း၊ ကိုယ်မှ စန္တကူးနဲ့မွေးခြင်း၊ ခံတွင်းမှလည်း ကြာညိုနဲ့
မွေးခြင်း ဟူသော တန်ခိုး၊ င မျိုးနှင့် ပြည့်စုံသူတည်း။ တက္ကသိုလ်၌
ပညာသင်တုန်းက ပုရောဟိတ်ကြီး၏ ညီဖြစ်သော ကောရကလမ္မသည်
အကျွမ်းတောင် ချစ်ခင်ရင်းနှီးသူဖြစ်၏။ မိမိ ရှင်ဘုရင်ဖြစ်လျက် ကော
ရကလမ္မကိုပင် ပုရောဟိတ်ရာထူး တင်မည်ဟု ဝန်ခံခဲ့၏။ သို့သော်
ရှင်ဘုရင်ဖြစ်သောအခါ၌ကား ပုရောဟိတ်ဟောင်းကို ရာထူးမှ မချိန်း
ပုရောဟိတ်ဟောင်းကမူ သူ၏ ရာထူးကို သားအား လွှဲအပ်၍ ရသူ
ရဟန်း ပြုသွားလေသည်။

ကောရကလမ္မသည် ပုရောဟိတ်ရာထူးကို မရသောကြောင့်
သူ၏ နောင်တော် ပုရောဟိတ်ဟောင်း အပေါ်မှာ ရန်ငြိုးဖွဲ့၏။ ထဲ့စ်
အားဖြင့်လည်း ပုရောဟိတ် ရာထူးမှာ နောင်တော်သာ လက်ကိုင်ဖြစ်၏။
ထိုကြောင့် နောင်တော်က အခွင့်မပြုသဖြင့် ထိုရာထူးကို အတင်း

၂၁

ရတန္တဂုဏ်ရည်

မပြောင်းလွှနိုင်ချေ။ သိဖြစ်၍ ထိရာထူးအတွက် ဘုရင်နှင့် ကောရကလမ္မ
(သူငယ်ချင်း ၂၊ ယောက်တို့မှာ) အခက် ကြိုကြရတော့၏။ တစ်နေ့သုံး
ကား ထိရာထူးအတွက် စဉ်းစားရင်း ဘုရင်က သူ၏ သူငယ်ချင်းကို
ပြောသည်မှာ

ဘုရင် ။ ။ကောရကလမ္မ ရာထူးအတွက် မပူနှင့်၊ ငါကိုယ်တိုင်
ပရီသတ်အလယ်မှာ “သင့်ကို အစ်ကိုကြီး၊ သင်၏နောင်
တော်ကို အငယ်” ဟု မှသားပြောမည်။ သည်လိုဆိုလျှင်
သင်က အကြီးဖြစ်၍ ရာထူးကို ရခွင့်ရှိသည်။

ကောရ။ ။ မင်းမြတ်၊ သည်အကြေဟာ ကောင်းပါ၏။ သို့သော်
နောင်တော်က တန်ခိုးကြီးသူ ဖြစ်၏။ ယခုလို မှသား
ပြောလျှင် နောင်တော်က အရှင်မင်းမြတ်၏ တန်ခိုးတွေကို
(တကယ် မကွယ်ဘဲ) ကွယ်ပျောက်သလို ဖြစ်အောင်
လုပ်ပါလိမ့်မည်။ မြေကြီးထဲသို့ တကယ်မဝင်ဘဲနှင့်
ဝင်သလို ဖြစ်နေအောင် လုပ်ပါလိမ့်မည်။ ထိအခါ၌
အရှင်မင်းမြတ်က မှသားစကားကို မတည်ဘဲ စကား
ပြောင်းလွှားလျှင် အကျိုးမရှိနိုင်ပါ။

[ကြိုကား:-နောင်ဖြစ်ခဲ့လျှင် ဘုရင်စိတ်မပျက်ရအောင်
ကြိုတင်၍ တပ်နောင်သော စကားများတည်း။]

ဘုရင်။ ။ကောရာ သည်လို စကားပြောင်းလိမ့်မည်ဟု မထင်ပါနှင့်
မှသားကို ငါပြောမြဲ ပြောမည်။

ကောရ။ ။ဘယ်အခါ ပြောမည်နည်း။

ဘုရင်။ ။ယနေ့မှ နောက် ၇ ရက်မြောက်၌ ပြောမည်။

မှသာဝါဒအဖွင့်

၂၁၉

ဤသို့ ဘုရင်နှင့် ကောရကလမ္မတိ တိုင်ပင်ကြသောစကားသည်
 တစ်မြို့လုံး ပြန်နှုန်းသွား၏။ ထိုအခါ၌ကား မှသားကို မကြားဖူးကြ။
 အထူး သစ္စာတည်သောအခါ ဖြစ်၍ ဘုရင်ပြောမည့် မှသားဆိတာ
 ဘယ်လိုဟာပါလိမ့်၊ “ဉာဏ်လား-ရွှေရွှေလား” ဟု မှသား၏ အဆင်း
 အရောင် အကောင်အထည်ကိုပင် ကြိုတင်၍ စဉ်းစားကြလေ၏။ ထိုမျှ
 လောက် သတင်းကြီးနေသော မှသားကို ကြည့်၍ ကြားသံလိုကြသော
 မြို့သူမြို့သားတို့သည် ဘုရင် မှသားပြောမည့်ဌာန၏ ခုတင်ကြီးကယ်
 အသွယ်သွယ်ခင်းလျက် အလုအယက် နေရာယဉ်ကာ ၇ ရက်မြောက်
 နေ့ဝါယ် စောစောကပင် ပရိသတ်တွေ ပြည့်ကျပ် ကျိုတ်ခဲနေလေသည်။
 ထိုသို့ ပရိသတ်စုညီဝါယ် အခြေအရုံများနှင့်တကွ ဘုရင်နှင့် ကောရက
 လမ္မတိအပြင် ပုရောဟိတ်ဟောင်း ရသေးလည်း စုနှုန်းအဘိညားဖြင့်
 ကောင်းကင်မှ ဆိုက်ရောက်လာ၏။ ထိုအခါ

- ရသေ့။ ။ မင်းမြတ်၊ အငယ်ကို အကြီး၊ အကြီးကို အငယ်ဟု
 မှသားပြောမည်ဆိတာ မှန်ပါသလား။
- ဘုရင်။ ။မှန်ပါတယ်။
- ရသေ့။ ။ မင်းမြတ်၊ မှသာဝါဒဆိတာ လွန်စွာ အပြစ်ကြီးပါတယ်။
 ရှိသမျှဂုဏ်ကို ဖျက်ဆီးပစ်ရှုမက အပါယ်သို့ပင် ချတတ်
 ပါတယ်။ မှသာဝါဒ ပြောဆိုသူမှန်လျင် မိမိ ကိုယ်ကျင့်
 တရားကို သတ်ပစ်ရာ ရောက်ပါတယ်။ ကိုယ်ကျင့်
 တရားတွေ သတ်ပစ်တဲ့သူဟာ မိမိကိုယ်လည်း မိမိ
 သတ်ရာရောက်ပါတယ်။ မှသားပြောသူကို ကိုယ်စောင့်
 နတ်များလည်း မစောင့်လိုကြပါ။ ခံတွင်းက အပုပ်နဲ့

၂၂၀

ရတန္တဂုဏ်ရည်

များလည်း ထွက်တတ်ပါတယ်။ ရာထူးလည်း ဉောတတ်
ပါတယ်။ [ထိစကားကို ကြားလျင် ဘုရင်သည် ကြောက်
ခဲ့လာ၏။ ထိုကြောင့် သူ၏ သူငယ်ချင်း ကောရက
လမ္မကို (ဘယ့်နှယ်လဲဟု မေးသောသဘောဖြင့်) ကြည့်ရှာ
လေသည်။]

- ကောရ။** ။ မင်းမြတ်၊ အစတုန်းကပင် သည်လိုပြောပါလိမ့်မည်ဟု
တင်ကြီး သံတော်ဦးတင်ခဲ့သည် မဟုတ်ပါလား။
- ဘုရင်။** ။ (အနည်းငယ် ရဲလာ၍ ပုရောဟိတ်ရသောကို ပြောသည်မှာ)
အရင်ရသော၊ အရှင်က အငယ်၊ ကောရကလမ္မက
အကြီးဖြစ်တယ်။

ဤမှသားကား ယခုကမ္မာတွင် ပထမဆုံး မှသားတည်း။ ထိုမှသား
စကားပြောလိုက်သည်နှင့် တစ်ပြိုင်နှင် ဘုရင်ကို စောင့်နေကျဖြစ်သော
သက်တော်စောင့် နှစ် ငဲ ယောက်တို့ သန်လျက်ကို ပစ်ချုပ် ကွယ်
ပျောက်ကြတော့၏။ ဘုရင်၏ ခံတွင်းမှ ကြာညိုနဲ့ ကွယ်ပ၍ ကြက်ဥ္ဓာ
အပုပ်နဲ့ ထွက်လာ၏။ တစ်ကိုယ်လုံးမှာလည်း စန္ဒကူးနဲ့ ကွယ်ပျောက်၍
အိမ်သာနဲ့ကြီး ပေါ်ပေါက်လာလေသည်။ ကောင်းကင်မှာလည်း မသွား
နိုင်တော့ဘဲ မြေပေါ်သို့ ကျရောက်ရှာလေသည်။ ထိုအခါ

- ရသော။** ။ (သနားကြင်နာသော မျက်နှာဖြင့်) မင်းမြတ်၊ မှသား
မပြောပါနေ့၊ အမှန်ကို ပြင်၍ပြောလျင် တန်ခိုးလုဒ္ဓိများ
မူလအတိုင်း ရှိပါလိမ့်မည်။
- ဘုရင်။** ။ “အသင် ရသောတို့က ငါကို တန်ခိုးဖြင့် လုညွှာပတ်ကြ
သည်။ ငါတော့ နောက်ဆုတ်လိမ့်မည် မဟုတ်၊ သင်

မှသာဝါဒအဖွင့်

၂၂၁

- ရသေက အငယ်၊ ကောရကလမ္မကအကြီးပဲ” ဟု မှသား
ပြောပြန်၏။ [၅၅] ခုတိယ မှသားပြောသည်အတွက်
ခြေမျက်စိတိအောင် ခြေ ၂ ချောင်း၊ မြေသို့ ဝင်သွား
လေသည်။ “မြေမျိုးစ ပြုလေပြီ” ဟု ဆိုလိုသည်။]
- ရသေ။ ။ မင်းမြတ်၊ မှသားမပြောပါနေ့၊ မှသားပြောလျှင် မိုးလေ
များလည်း မှမှန်မကန်ဖြစ်ကာ သတ္တုဝါများ ဆင်းရတတ်
ပါသည်။ မှန်မှန်ပြောပါ၊ ဘယ်သူအကြီးပါလဲ။
- ဘရင်။ ။ “ငါနှင့် ငါထိုင် မရှိင် ကျိုးဟာ” ဆိုသော သဘောမျိုး
ဖြင့် “သင်က အငယ်၊ ကောရကလမ္မက အကြီးပဲ” [၅၅]
တတိယ မှသားအပြောတွင် ဒုးဆစ်စိတိအောင် မြေသို့
ဝင်သွားလေသည်။]
- ရသေ။ ။ မင်းမြတ်၊ မှသားပြောသူမှာ မြွှေ့များလို လျှော ၂ ခု
ဖြစ်တတ်ပါတယ်၊ မှန်မှန်ပြင်ပြောကျေင် နိုင်အတိုင်း
ဖြစ်နိုင်ပါသေးတယ်၊ မှန်မှန်ပြောပါ။ ဘယ်သူက အကြီး
ပါလဲ။
- ဘရင်။ ။ “ငါလေ့ ငါထိုး ပဲခိုးရောက်ရောက်” ဆိုတဲ့ သဘော
မျိုးဖြင့် “သင်ရသောက အငယ်၊ ကောရကလမ္မက
အကြီးပဲ”။ [၅၅] စတုတွေ့ မှသားအပြောတွင် ခါးထိအောင်
မြေသို့ ဝင်သွားလေသည်။]
- ရသေ။ ။ မှသားပြောသူတို့မှာ ဖြစ်လေရာဘဝ်၍ စကားပါပီသသ
ဖြစ်အောင် မပြောတတ်ဘဲ စကားထစ် အ သူ ဖြစ်တတ်

JJJ

ရတန္တဂုဏ်ရည်

- ပါတယ်။ မှန်မှန်ပြောပါ။ ကျွန်ုပ်တိ ၂ ယောက်တွင်
ဘယ်သူက အကြီးပါလဲ။
- ဘရင်။ ၁၆၆၈။ “ငါမြင်း ငါစိုင်း စစ်ကိုင်းရောက်ရောက်” ဆိုတဲ့
သဘောဖြင့် “သင်ရသော အငယ်၊ ကောရကလမ္မက
အကြီးပဲ” ဟု ပြောပြန်၏။ [ဉ်၅၃၂] ပဋိမာနာကြိမ် မူသား
အပြောတွင် ချက်ထိအောင် မြှင့်သွားလေသည်။
- ရသော့။ ၁၆၆၉။ မင်းမြတ်၊ မူသားပြောသူတိမှာ ဖြစ်လေရာဘဝ္ဗာ သား
ရတန္တ၊ မထွန်းကားဘဲ သမီးမိန်းမသာ ရတတ်ပါသည်။
မှန်မှန်ပြောလျှင် နိဂုံအတိုင်း ပြန်ဖြစ်နိုင်ပါသေးသည်။
မှန်မှန်ပြောပါ၊ ဘယ်သူအကြီးပါလဲ။
- ဘရင်။ ၁၆၇၀။ “ပေါက်တဲ့မန္တုံး မထူးဘူး” ဆိုတဲ့ သဘောဖြင့် “သင်
ရသော အငယ်၊ ကောရကလမ္မက အကြီး” ဟု ပြော
ပြန်သည်။ [ဉ်၅၃၃] ဆဋ္ဌအကြိမ် မူသားအပြောတွင် သားမြတ်
ထိအောင် မြှင့်သွားလေသည်။
- ရသော့။ ၁၆၇၁။ မင်းမြတ်၊ မူသားပြောသူတိမှာ ဖြစ်လေရာ ဘဝ္ဗာ သား
ရသော်လည်း သားများက ကျေးဇူးမသိတတ်ဘဲ
တော်ရာ အရပ်သို့ ရှောင်လွှဲ၍ နေတတ်ပါသည်။
မှန်မှန်ပြောလျှင် နိဂုံအတိုင်း ဖြစ်နိုင်ပါသေးသည်။
မှန်မှန်ပြောပါ၊ ဘယ်သူ အကြီးပါလဲ။
- ဘရင်။ ၁၆၇၂။ “သန်းခေါင်ထက်ဖြင့် ညွှန်မနက်တော့ဘူး” ဆိုတဲ့
သဘောဖြင့် “သင်ရသော အငယ်၊ ကောရကလမ္မက
အကြီး” ဟု ပြောပြန်၏။ [ဉ်၅၃၄] သတ္တမာအကြိမ် မူသား
အပြောတွင် အပိမိမှ မိုးတောက် မိုးလွှဲတို့က အပိမိတို့င်

မှသာဝါဒအဖွင့်

၂၂၃

အောင် ယဉ်ဆောင်သွားလေသည်။] [အင့်ကနိပါတ်၊
စေတိယမေတ်။]

ဝဇ္ဈာမှတ်ချက်။ ၁၅၂၀ဝဇ္ဈာ၌ မှသာဝါဒ၏ အပြစ်ကား လွန်
လွန်းလှ၏ဟု မှတ်ထင်ကြပေလိမ့်မည်။ မလွန်လွန်းပါ။ ထိုစေတိယ
မင်း၏ မှသားပြောသောအချိန်ကား တစ်စုံတစ်ယောက်မှ မှသားပြောသူ
မရှိသေး။ အားလုံး သစ္စာတည်သောအခါ ဖြစ်သည်။ ညစ်စုတ်
ပေတေနေသော လက်နှီး၌ အိုးမဲထိသော်လည်း မထူး၊ ဖြူစွင်သော
ပဝါ၌ကား မြှေ့မြန်းလောက် အကွက်ကလေးပင် ထင်ရှားသကဲ့သို့
အားလုံး သစ္စာတည်ကြသောကာလ၌ ပထမဖြစ်သော ထိုမှသားသည်
အလွန်ထင်ရှား၍ အပြစ်လည်း ကြီးမားလေသည်။ ယခုခေတ်ကား
အချို့ လူကြီး လူကောင်း ပညာရှိ သူတော်ကောင်းတွေပင် “မှသားမပါ
လက်ာမရော” ဟူသောစကားကို လက်ကိုင်ပြုလျက် မှသားကို ရေလဲနှင့်
သုံးစွဲအန်ကြသော ခေတ်ဖြစ်၏။

သို့ကလောက် မှသားပေါ်သော ခေတ်၌ မှသား ပြောသူတိုင်း
မြေမျိုးရရှုင် မြေကြီးပင် အားလပ်ခွင့်ရတော့မည် မဟုတ်ချေ။ ထို့ပြင်
ကမ္မား၌ မှသားလောက် ကြီးသော အပြစ်များလည်း မရှိသေး။
ယခုခေတ်၌ကား မှသားလောက် အပြစ်မျိုးကို အပြစ်ဟုပင် မဆိုသာ။
ထို့ထက် ဆိုးဝါး သော အပြစ်ကြီးတွေက လွမ်းမိုးနေသဖြင့် မှသားလောက်
အပြစ်မှာ သာမန်အပြစ်မျှ ဖြစ်ရသည်။ သို့ရာဝေယ် ခေတ်အလျောက်
မှသား အပြစ်က မျက်မှောက်ဘဝ၌ အကျိုးမထင်ရှားစေကာမူ သံသရာ၌
ဝင့်လိုက်သောအပြစ်မှာ စေတိယမင်း၏ အဖြစ်မျိုးထက် သက်သာလုမည်
မဟုတ်သည်အပြင် တကယ့်သူတော်စင် ပါရမိရှင်မှန်လျင် သစ္စာ

ပါရမိကို လိုလိချင်ချင် ဖြည့်ရမည် ဖြစ်သောကြောင့် မှသားမှန်သမျှကို
အသေးအဖွဲ့ကစ၍ ရှောင်ကြည်ကာ သစ္ာပါရမိကိုသာ နှစ်နှစ်သက်သက်
ဖြည့်ကျင့်ကြပါလျင် မိမိ၌တည်သော သစ္ာကြောင့် အလိုလိ အရှိန်အဝါ
တက်လာပါလိမ့်သတည်း။

၅။ သုရာမေရယအဖွင့်

သုရာမေရယ မဇ္ဈားမှာဒ္ဓာနာ ဝေရမဏီသိက္ခာပဒ် သမာဒီယာမီ။

ကြည့်ရှုရန် အနက်နှင့် အမိုးယ်

သုရာမေရယ မဇ္ဈားမှာဒ္ဓာနာ - မူးလျော့ ပေါ့ဆခြင်း၏၊
အကြောင်းစင်စစ်၊ မူးယစ်စေတတ်သော သေရည် အရက်ကို သောက်
စားခြင်းမှ၊ ဝေရမဏီ သိက္ခာပဒ်-ကို၊ သမာဒီယာမီ-ပါ၏။ “သေရည်
အရက် သောက်ခြင်းမှ ရှောင်ကြည်ပါ၏” ဟုလို။ [သုရာ = သေရည်+
မေရယ = အရက်+မဇ္ဈားမှုးယစ်စေရာတ် +ပမာဒ် = ကုသိုလ်ကောင်းမှု၌
မူးလျော့ခြင်း၏ + ဒ္ဓာနာ = အကြောင်း။]

သေရည်အရက်။ ။မူးယစ်စေတတ်သော အဆောက်အအိုး
ထည့်ခတ်၍ စီရင်အပ်သော ထန်းရည် ပေရည် ဓန်ရည် စားည်ကို
“သေရည်” ဟု ခေါ်၏။ မူးယစ်အောင် စီရင်အပ်သော ပန်းပွင့်ရည်၊
စပျစ်ရည် စသည်ကို “အရက်” ဟု ခေါ်၏။ သေရည်အရက်သာမက
ယခုကာလ သုံးစွဲနေကြသော ကအော် ဘိန်း ကုတ်ကင်း ဆေးခြားက်၊
မာဒီယား စသော အားလုံးကိုလည်း ဤသိက္ခာပုဒ်၌ ယူကြသည်။

ထိုသေရည်အရက်ကို သောက်စားမိလျင် မူးယစ်၍ တွေးချင်ရာ
တွေးကာ ကုသိုလ်ကောင်းမှန်င့် အလုပ်ကိစ္စတို့၌ မူးလျော့တတ်၏။

ဉာဏ်သယန မဟာသယနအဖွင့်

၂၄၁

ချော၊ ကော်တောနနှင့် စသည်နှင့် ရဟန်းသံယာ ဂုဏ်ပါကြီးသူတို့၏
နေရာ စသည်များကို ဤသိက္ခာပုဒ်အရ “မြတ်သောနေရာ” ဟု
မဆိုထိုက်။

ဥပုသ်သီလများ၌ စဉ်းစားဖွယ်။ ။ ဥပုသ် စောင့်သောအခါ
ရိုးရိုးငါးပါးသီလထက် အပိုယ့်ကာ ကာမေသုမြို့ဘာရ အရာ၌ အပြုဟွှာ
စရိယ်ကို သွင်း၍ ဆောက်တည်ရ၏။ ထိုနောက် ဝိကာလဘောဇား-
နှစ်-ဂိုဏ်-ဉာဏ်သယန သိက္ခာပုဒ်များကို ဆောက်တည်ရ၏။ ဤသိက္ခာ
ပုဒ် င ပါးကို ခြော် စဉ်းစားလျှင် ဥပုသ်စောင့်သောအခါ မဖြစ်အောင်
ထိန်းရမည့် အကုသိုလ်စိတ်များ ထင်ရှားစွာ ပေါ်လာသည်။ ထိုစိတ်များ
ကား ကာမဂုဏ်စိတ် (ကိုလေသာ တဏောစိတ်) ပင်တည်း။ ထင်ရှား
စေအုံ။ ခမ်းနားသော အိပ်ရာ နေရာ၌ အိပ်စက်နေထိုင်ခြင်း၊ ဖြီးလိမ်း
ပန်ဆင်ခြင်း၊ ကပြ သီဆို တီးမှုတ်ခြင်း၊ ညာစာ ထမင်းစားခြင်းတို့သည်
ကိုလေသာ (တဏော လောဘ) စိတ်ကို သွေးဆောင် ခေါ်ယုံသော
အပြုအမူများတည်း။

ထိုကြောင့် တဏော လောဘ ကိုလေသာ ကာမစိတ်ကို ဆိုပိတ်
ဖို့ရာ ဉာဏ်သယန သိက္ခာပုဒ်ဖြင့် ခမ်းနားသော အိပ်ရာ နေရာတို့၌
အိပ်စက် နေထိုင်ခြင်းကို တားမြတ်၏။ နှစ် ဂိုဏ် သိက္ခာပုဒ်ဖြင့် ကပြ
သီဆို တီးမှုတ်မှုနှင့်တကွ ဖြီးလိမ်း ပန်ဆင်မူများကို တားမြတ်၏။
ဝိကာလဘောဇားသိက္ခာပုဒ်ဖြင့် ညာစာ ထမင်းစားမူကို တားမြတ်၏။
ထို သိက္ခာပုဒ်၏ ရပ်ဖြင့် ကာမစိတ်စာတ်ကို တွန်းလှန် ပိတ်ဆိုမှုသာ
အပြုဟွှာစရိယ သိက္ခာပုဒ်တော်အရ မေထုန်အမူမှ ကျကျနားနှင့် ရှောင်ကြုံ
နိုင်မည်။ ထိုကြောင့် ဥပုသ်စောင့်သောအခါ အပြုဟွှာစရိယ စသော

၂၄၂

ရတန္တပုဒ်ရည်

(သိက္ခာပုဒ်တော်များကို ငါးပါးသီလထက် ပို၍) ထိန်းခြင်းသည် အဖဲ့
အဝိတ် ညီညွတ်သော အကျင့်ကောင်း ဖြစ်ပေသတည်း။

ဥပုသ်စောင့်ပုံ အစိအစဉ်

“ဥပုသ်” ဟူသော စကားသည် “ဥပါသထ”
ဟူသော ပါ၌မှ ကုံးစက်လာသော ပါ၌ပျက် စကားတည်း။ “ဥပါ +
ဝသထ” ဟု ပုဒ်ဆဲ။ ဥပါ=ညစာ မစားခြင်း၊ သူ့အသက် မသတ်ခြင်း
စသော အကျင့်ကောင်းနှင့် ပြည့်စုံ၍+ဝသထ=နေခြင်း၊ ညစာမစားခြင်း၊
သူ့အသက်မသတ်ခြင်း စသော အကိုရှစ်ပါးနှင့် ပြည့်စုံသော သီလကို
ခံယူဆောက်တည်၍ ဘုရားဂဏ်တော်၊ တရားဂဏ်တော် စသော အာရုံ
များကို အာရုံပြုကာ (ဘာဝနာများလျက်) အကုသိုလ်စိတ်များ မဖြစ်
စေဘဲ စိတ်စင်ကြယ်အောင် စောင့်စည်းနေထိုင်မှုကို “ဥပုသ်စောင့်”
ဟု ခေါ်သည်။

[စောင်] မီမံထိတ်မှာ, စင်ကြယ်လာအောင်, အကိုရှစ်တန်,
သီလစုံ၊ နှီးမြှု အောင့်အည်း၊ တမြောင့်တည်းဖြင့်,
စောင့်စည်း အားထုတ်, တရားကုတ်, ဥပုသ်စောင့်ဟုမှတ်။

၁။ နက်ဖြန် ဥပုသ်စောင့်မည်ဟု ကြိစည်းသော သူတော်စင်
သည် ဥပုသ်စောင့်သည် အခိုက်၏ အီမှုမှုကိစ္စတွေကို ရွက်ဆောင်ခြင်း
ရှာ မလျော်သောကြောင့် ယနေ့လို အခါကပင် အီမှုမှုကိစ္စများကို
တာဝန်ရှိသမျှ ပြီးစီးအောင် စိမ့်သားရာ၏။

၂။ ချက်ပြုတ် ကျွေးမွေးမည့်သူ အဆင်သုတေသနရှိလျှင် နက်ဖြန်

ဥပုသံစောင့်ပုံအစီအစဉ်

၂၄၃

မိမိစားပို့အတွက် ပြောပြ စီစဉ်ထားရာ၏။ [ဥပုသံစောင့်နိုက် ခါတိုင်းထက် ကောင်းကောင်းစားပို့ကား မစီမံသင့်။]

၃။ ချက်ဖြုတ် ကျွေးမွှေးမည့်သူ မရှိသွေ့ နက်ဖြန့် ကိစ္စနည်းအောင် ပြီးစီးကောင်းသော စားဖွယ် သောက်ဖွယ်များကို ပြီးစီးအောင် စီမံထားရာ၏။

၄။ နက်ဖြန့် နဲ့နက် အရှင်တက်ချိန်ကပင် ကိုယ် လက်များကို စင်ကြယ်အောင် ပြု၍ စိတ်ကြည်လင်ရုံး သန့်ရှင်းသော အဝတ်ကို ဝတ်ဆင်ရာ၏။

၅။ ပန်းပန်းမူး၊ နဲ့သာလိမ်းမူနှင့် အထူးတလည်း ပြင်ဆင်မှုကို မပြုရာ။

၆။ ထိုနောက် ခပ်စောစောကပင် သီလဆောက်တည်ရာ၏။ [သီလဆောက်တည်သောအခါ ပါဋ္ဌလို နားမလည်လျှင် မြှုန်းမာလို စောက်တည်နိုင်ပါသည်။ ရှစ်ပါးသီလ နှုတ်တက်မရလျှင် “ဘုရား ပညတ်တော်မူအပ်သော ဥပုသံသီလကို စောက်တည်ပါ၏”ဟု နှုတ်က မိမိဘာသာ ဆိုရှုလည်း စောက်တည်နိုင်၏။]

၇။ သီလ စောက်တည်ပြီးလျှင် ကျွေးမွှေး လူဒါန်းဖွယ် ကိစ္စ ရှိက ထိုကိစ္စကို ပြုလုပ်၍ မရှိက မိမိအတွက် သင့်တော်ရုံးမျှသာ စီမံ၍ စားသောက်ရာ၏။ [တစ်ထပ်သာမက ညစာမစားဘဲ နေ့နိုင်လောက် အောင်ပင် စားသောက်ခွင့်ရှိ၏။]

၈။ ကျွေးမွှေး စားသောက်မူပြီးလျှင် ကိုယ်လက် မစင်ကြယ်က ရေချိုးရာ၏။ [ကိုယ် စင်ကြယ်မှ စိတ်ကြည်လင်၊ စိတ်ကြည်လင်မှ တရားအာရုံပြု၍ ကောင်းသည်။]

၂၆၄

ရတနာဂုဏ်ရည်

၉။ ထိနောက် မိမိတစ်ကိုယ်တည်း နေသင့်သူဖြစ်လျှင် တစ်ကိုယ်တည်းနေ၍ အဖော်နှင့် နေသင့်သူဖြစ်က သဘောတူ အဖော်နှင့်တကွ သင့်တော်သော ဆိတ်ပြီးရာဌာနခုံ ပြဟ္မာဥပုသံကို စောင့်လိုလျှင် ဘရားဂုဏ်တော်ကို အာရုံပြု၍ နေရာ၏။

၁၀။ တာရှုညွှန်စွာ ဆင်ခြင်၍ မနေနိုင်လျှင် တရားစာကိုလည်း ကြည့်မျှ၍ ရွတ်ပတ်နေရာ၏။ [ထိုင်၍ချဉ်း နေရမည်ဟု မဆိုလို၊ လွှဲကာ စကြိုသွားကာ အမျိုးမျိုးမျှတအောင် နေစေလို၏။]

၁၁။ နည်းလမ်းကျကျ ဟောပြောမည့်ပုဂ္ဂိုလ် ရှိလျှင် တရား နာရာ၏။

၁၂။ အချင်းချင်းလည်း တရားစကား ဆွေးနွေး မေးမြန်း စုစုမ်းရာ၏။

၁၃။ ညွှန်အချိန်သို့ ရောက်သောအခါ မိမိ၏ သီလကို ပြန်၍ ဆင်ခြင်ပြီးလျှင် အရိယာ သူတော်ကောင်း ရဟန္တာ အပေါင်းနှင့် ယနေ့အတွက် မိမိတူမျှပုဂ္ဂိုလ် အောက်မေ့ရာ၏။

အောက်မျှပါ။ “ရဟန္တာအရှင်မြတ်တို့သည် သူ၊ အသက်ကို သတ်ခြင်း၊ သူ့ဥစ္စာကို ခိုးယူခြင်း၊ လောက်အာရုံ ကာမဂုဏ်တို့မှ ရှောင်ကြည်၍ ညွှန်စာ စားမှု၊ ပန်း နဲ့သာ စသည် လိမ်းကျေမျှများကို မပြုသကဲ့သို့ ငါသည်လည်း ယနေ့အဖို့၌ ထိုအမှု အမျိုးမျိုးကို ရှောင်ကြည်သဖြင့် ရဟန္တာ အရှင်မြတ်များနှင့် တူပေသည်တကား” ဟု မိမိကိုယ်ကို အလွန်မြှောက်တင်ကာ ရဟန္တာယောကျား ရဟန္တာ မြန်းမစိတ်ကို ဖြစ်ပေြီးလျှင် ယခုလို အသက်ထက်ဆုံး စောင့်စည်း နေပါလျှင် မကြာခင် ဒုက္ခခံပိုင်သိမ်း ပြီးပေလီမ့်မည်ဟု ဆင်ခြင်ရာ၏။

ဥပုသံစောင့်ပုံအစီအစဉ်

၂၄၅

၁၄။ နံနက် အရုဏ်တက်၌ မိမိရည်မှန်းထားသော အချိန်စွဲ
သောအခါ အလိုအလျောက် ရှစ်ပါးသီလ မရှိတော့ဘဲ ငါးပါးသီလသာ
ကျော်ရစ်တော့သည်။ [ယခုကာလ အချို့ အရပ်မှာလို ငါးပါးသီလ
ယုကာ ဥပုသံချေနေဖွယ် မလိုပါ။] ဤကား ဥပုသံစောင့်ပုံ အစီအစဉ်
တည်း။

ဥပုသံကာလ အပိုင်းအခြား။ ။ ဥပုသံသည် ကာလပိုင်း၍ စောင့်
အပ်သော ဥပုသံအသက်ထက်ဆုံး စောင့်အပ်သော ဥပုသံဟု ၂ မျိုး
ရှိ၏။ ကာလပိုင်း၍ စောင့်အပ်သော ဥပုသံမှာ ၂ ရက် ၃ ရက် စသည်
ဖြစ်စေ၊ တစ်နေ့၊ တစ်ညဌးလုံး ဖြစ်စေ၊ နောက် ညဌးဝက် ဖြစ်စေ၊
တစ်ခကျွဲ (တရားနာခိုက်) ဖြစ်စေ စောင့်ကောင်းပါသည်။ အနာ
ထပ်က်သူငွေး၏ အလုပ်သမား တစ်ယောက်သည် ဥပုသံနေ့၌ လယ်
ထွန်သွားပြီးနောက် ပြန်လာ၍ သူများ ဥပုသံစောင့်ကြောင်း သီရကား
ထမင်းကို မစားတော့ဘဲ နောက်စွဲ ဥပုသံစောင့်စဉ် လေနာထ၍
စတေလေသော် ရှုကွုစိုးနှင်း ဖြစ်ရသည်။ ထိုကြောင့် တစ်သက်လုံး
မစောင့်နိုင်လျှင် လ၊ ရက်၊ အချိန် ပိုင်းခြား၍လည်း စောင့်ကောင်းပါသည်။

သို့သော် ယခုကာလ အချို့တရားပွဲ အရှုံမဏ္ဍာပ် စသည်၌ကား
“မဏ္ဍာပ်က မထွက်ခင် ၈ ပါးသီလ ဆောက်တည်ကြ”ဟု ဆိပြီးလျှင်
ဖြီးလိမ်း ပြင်ဆင်ထားသူတို့ကား မာလာဂန္ဓိ ဝိလေပန် စသော သီက္ခာ
ပုဒ်ကို ဓမ္မကထိကတို့က ချေပေးကြ၏။ “ဥပုသံမစောင့်ခင်က ဖြီးလိမ်းထား
မှုကြောင့် မာလာဂန္ဓိ ဝိလေပန် သီက္ခာပုဒ် မပျက်”ဟုလည်း ပြောဆို
ကြပြန်သေး၏။ ထိုအားလုံးကို နည်းလမ်းကျ မကျ စဉ်းစားကြပါလေ။

၂၄၆

ရတနာဂုဏ်ရည်

ဥပုသံအမျိုးမျိုး။ ။ ဥပုသံသည် အချုပ်အားဖြင့် အရိယ
(မြတ်သော) ဥပုသံ၊ ဂါပါလ (နွားကျောင်းသား စောင့်နည်း) ဥပုသံ
ဟု ၂ မျိုး ရှိ၏။ ထိုတွင် အရိယာဥပုသံသည် ဖြဟ္မာ ဥပုသံ၊ ဓမ္မဥပုသံ
စသည်ဖြင့် အမီးမျိုးရှိ၏။

၁။ ဖြဟ္မာဥပုသံ။ ။ဘုရားရှင်သည် “ဖြဟ္မာ” မည်တော်မှု၏။
ရှစ်ပါးသီလ ယူပြီးလျှင် ထိုဖြဟ္မာမည်သော ဘုရားရှင်ကို အာရုံပြုနေခြင်း
ကို “ဖြဟ္မာဥပုသံ” ဟု ခေါ်၏။ အလွတ်အာရုံ မပြုတတ်လျှင် ဘုရား
ရှင်တော်ဖွင့်ကို ရွတ်ဖတ်ကြည့်ရွှေရာ၏။

၂။ ဓမ္မဥပုသံ။ ။ ဥပုသံ သီလကို ခံယူပြီးလျှင် တရားတော်၏
ရှင်တော်တစ်ပါးပါးကို အာရုံပြု၍လည်းကောင်း၊ တရားရှင်တော်
အဖွင့်ကို ကြည့်ရွှေ ရွတ်ဖတ်၍လည်းကောင်း နေခြင်းကို “ဓမ္မဥပုသံ” ဟု
ခေါ်သည်။

၃။ သံယူဥပုသံ။ ။ ဥပုသံသီလကို ခံယူပြီးလျှင် သံယူ
ရှင်တော် တစ်ပါးပါးကို အာရုံပြု၍လည်းကောင်း၊ သံယူရှင်တော်
အဖွင့်ကို ကြည့်ရွှေ ရွတ်ဖတ်၍လည်းကောင်း နေခြင်းကို “သံယူဥပုသံ”
ဟု ခေါ်သည်။

၄။ သီလဥပုသံ။ ။ သီလယူပြီးလျှင် မိမိသီလ၏ မကျိုးမပေါက်
မပြောက် မကျားပုံကို အာရုံပြု၍ ဝမ်းမြောက်စွာ နေထိုင်ခြင်းကို
“သီလဥပုသံ”ဟု ခေါ်သည်။

မကျိုး + ရှစ်ပါးသော သီကွာဥပုဒ်တို့တွင် အစသီကွာဥပုဒ်သော်
လည်းကောင်း၊ အဆုံးသီကွာဥပုဒ်သော် လည်းကောင်း ပျက်စီးလျှင်
“ဥပုသံကျိုး”သည် မည်၏။ ထိုသို့ မပျက်စီးလျှင် ဥပုသံမကျိုး
မပြတ်သည် မည်၏။

ဥပုသံအမျိုးမျိုး

၂၄၇

[ထောင်] အကိုရှစ်ပါး၊ စွန်အဖျားက၊ တစ်ပါးပါး
ကျိုး၊ ဥပုသံမျိုး “အကျိုးအပြတ်” ခေါ်။

မပေါက် = အဝတ်ပွဲ အလယ်က ပေါက်သကဲ့သို့ သိက္ခာပုဒ်
တို့တွင် အလယ်က တစ်ပါးပါးပျက်လျှင် “ပေါက်
သည်” ဟု ခေါ်၏။ ထိုသို့ မပျက်လျှင် “မပေါက်”
သည်မည်၏။

[ထောင်] အကိုရှစ်ပါး၊ အလယ်ကြားက၊ တစ်ပါး
ပါးပျက်၊ ဥပုသံတွက်၊ “ပေါက်ပျက်”သည်ဟု
ခေါ်။

မပြောက် = ရှစ်ပါးသော သိက္ခာပုဒ်တို့တွင် အလယ်၌ တစ်ပါး
လည်း မက၊ အစဉ်အတိုင်း တစ်ဆက်တည်းလည်း
မဟုတ်ဘဲ နွား၌ “ဝါဇ္ဈ” ပြောက်ကဲ့သို့ အဒီန္ဒာ
ဒါနနှင့် မူသာဝါဒသော်လည်းကောင်း၊ ပြဟွစရိယာ
နှင့် သုရာမေရယာ သော်လည်းကောင်း ဤသို့
ပြောက်ကျားပြောက်ကျား ပျက်သည်ကို “မပြောက်
သည်” ဟု ခေါ်၏။

[ထောင်] အကိုရှစ်ပါး၊ တစ်မျိုးအားဖြင့်၊ ဤးကြား
ပြီးပြောက်၊ ပွဲင်းသွေ့ဖောက်၊ “အပြောက်”
ဥပုသံခေါ်။

မကျား = ရှစ်ပါးသော သိက္ခာပုဒ်တို့တွင် ပါဏာတိပါတနှင့်
အဒီန္ဒာဒါန ဆက်၍လည်းကောင်း၊ အပြဟွစရိယာနှင့်
မူသာဝါဒ ဆက်၍လည်းကောင်း၊ ဤသို့ နှစ်ပါး

၂၄၈

ရတနာဂုဏ်ရည်

သုံးပါး ဆက်၍ ပျက်သည်ကို နွားကြောင် နွားကျားကဲသို့ “အကျားထင်သော ဥပုသ်” ဟု ခေါ်၏။

[ဆောင်] နွားကြောင်နွားကျား၊ ပုံအလားသို့၊
နှစ်ပါးသုံးပါး၊ အများ ဆက်လျက်၊
တရားပျက်，“ကျားကွက်”သည်ဟုခေါ်။

ဤသို့သော နည်းဖြင့် မိမိဥပုသ်၏ မကျိုးမပေါက် မဖြောက် မကျားပုံကို အာရုံပြု၍ ဝမ်းမြောက်ဝမ်းသာ ဖြစ်နေခြင်းကိုပင် “သီလ ဥပုသ်”ဟု ခေါ်သည်။

မှတ်ရျက်။ ။ယခုကာလ သီလဆောက်တည်တုန်းက တစ်ပါးစီ ခွဲ၍ ဆောက်တည်ကြသောကြောင့် ရှုစ်ပါးသီလတွင် တစ်ပါးပါး ပျက်သော်လည်း ကျွန်းသီလအတွက် အကျိုးရှိသေး၏။ တစ်ပါးပျက်ရဲ ဖြင့် အားလုံးပျက်သွားသည်ဟု မမှတ်နှင့်။

၅။ နတ်ဥပုသ်။ ။သီလယူပြီးလျင် နတ်တို့ကို ပမာတင်၍ မိမိ သုတေသန၌ရှိသော သွေး သီလ စသော သူတော်ကောင်း တရားများကို အောက်မေးဆင်ခြင်လျက် ကြည်လင် ဝမ်းမြောက်နေခြင်းကို “နတ်ဥပုသ်” ဟု ခေါ်သည်။

ဆင်ခြင်ပုံ။ ။“နတ်ပြည် ဖြဟ္မာ့ပြည်တို့၌ ရှိကြသော နတ် ဖြဟ္မာတို့သည် လူပြည်တုန်းက သွေး သီလ သုတေသန စာက ပညာ ဟိုရို အဲဇား ဟုသော သူတော်ကောင်းတရားတို့နှင့် ပြည့်စုံကြသောကြောင့် ဘဝအသစ်ကူးသောအခါ နတ်ပြည် ဖြဟ္မာ့ပြည်၌ ချမ်းသာစွာ ဖြစ်က ရသည်။ ထို သူတော်ကောင်း ဥစ္စာများသည် ငါမှာလည်း ရှိ၏။ ဗုဒ္ဓ

၃၄၉

၃၄၉

မြတ်စွာ၏ တရားတော်နှင့်အညီ မိဘဆရာတိ၏ အဆုံးအမကြာင့်
ဤသို့ သူတော်ကောင်းဖြစ်ရခြင်းသည် နောင်ရေးနောင်တာ သံသရာ
အတွက် စိတ်ချဖွယ်ရာ စွဲနှင့်လူပြစ်ကျိုး န်ပါပေစွာတကား” ဟု
ကိုယ်ရုက်တွေကို အာရုံပြေကာ ဝမ်းမြောက်စွာ ဆင်ခြင်ရာ၏။ ။ ရံဖန်ရခါ
ဆင်ခြင်ရုံမျှဖြင့် အားမရသေးဘဲ အလွန်အလွန် ဝမ်းမြောက်လာအောင်
အောက်၌ ပြထားသော ဥဒါန်းဂါထာကို ကျူးရင့်ရာ၏။

ယေဟို သဒ္ဓါဒီရုကောဟို၊ ဒေဝတာ ဒေဝတ္ထာ ဂတာ

မယုံပါ တေ သံဝိဇ္ဇား၊ အဟော မေ ဂုဏ်ဝိုင်တာ။

ဒေဝတာ-စတုမဟာ၊ ဝတီးသနှင့်၊ နတ်စွာခြောက်လို့၊ ပြဟွာ
ပြည်ဝယ်၊ ကိုယ်စိစ်စား၊ နတ်ပြဟွာအများတို့သည်၊ ယေဟို သဒ္ဓါဒီ
ရုကောဟို-သဒ္ဓါ သီလ၊ များသုတနှင့်၊ စာဂ ပညာ၊ စဉ်လာပြည့်စုံ၊
အကြောင် ရှုံးတို့ကြောင့်၊ ဒေဝတ္ထာ-ရောက်မကပ်၊ ဥပဒ် မတွယ်၊ စား
သောက်ဖွယ်ရေး၊ ဝတ်ဆင်ရေးနှင့်၊ မင်းသေးစိုးတာ၊ ကင်းစင် ကွာလတ်၊
ပြဟွာနတ်၏ အဖြစ်သို့၊ ဂတာ-ဤလူ.ပြေမှ၊ စုတေကြလျှင်၊ ခဏ
မနေ၊ ကပ်ရောက်ကြရလေကုန်ပြီ။ တေ ဂုဏ်-နတ်ပြဟွာနန်း၊
ကပ်ခါ မြန်းဖို့၊ အစွမ်းလောက်လုံး၊ ထိုကဲသို့ ရှုံးတို့သည်၊ မယုံပါ-
ဘုရားအကြောက်၊ တရားလိုက်၍၊ အားစိုက်နှစ်လို့၊ ဤငါကိုယ်ခုံးလည်း၊
သံဝိဇ္ဇား-အမြဲမပြတ်၊ သတိချပ်သဖြင့်၊ မလပ်ပုံသေး၊ ရှိကြပေကုန်၏။
မေ-ငါ၏၊ ဂုဏ်ဝိုင်တာ-သဒ္ဓါ သီလ၊ များသုတနှင့်၊ စာဂ ပညာ၊
စဉ်လာလောက်လုံး၊ ရှုံးပေါင်းစုံသုတို့၏ အဖြစ်သည်၊ အဟောဝတာ-
တမလွန် အရေး၊ ကြံတိုင်း အေးဖို့၊ လေးလေးပင်ပင်၊ အစဉ်မျိုးမှန်၊
သော် အဖိုးတန်လေစွာ တကား။

၂၅၀

ရတနာဂုဏ်ရည်

ဤသို့ ဥဒါနီးကျူးကာ နတ်တိုကို သက်သေအရာ၏ ထားလျက်
မိမိ၏ သူတော်ကောင်း ဖြစ်ပဲကို အာရုပြု၍ ဝမ်းမြှောက်နေခြင်းသည်
“နတ်ဥပ္ပသ်” မည်၏။ ဤ ဗြိုဟ်ဥပ္ပသ် စသည်ကို ပုံမှာရုတိက်အမ
ရသာခါအား ဘုရားရှင် ဟောတော်မူသည်။ တို့ တူတူခွန်းတို့
စောင့်ကြသော နိယူဗြိုဟ်ဥပ္ပသ် တစ်မျိုးလည်း ရှိသေး၏။ အများနှင့်
မဆိုင်၍ မရေးတော့။ ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်တို့ စောင့်အပ်သော ဥပ္ပသ်ကား
အရိယာဥပ္ပသ် ဖြစ်လျှင် ဖြစ်၊ မဖြစ်လျှင် ဂေါပါလဥပ္ပသ်သာ ဖြစ်စရာ
ရှိသည်။ [တိက အရှင်တ္ထိရိုး]

ဥပ္ပသ်အကျိုး။ ၁ၤ၂။ ကျုနစ္စာ စောင့်သုံးအပ်သော အရိယ
ဥပ္ပသ်မျိုး၏ အကျိုးမှာ မွှေ့ဒိုပ်တစ်ကျွန်းကို အပ်စီးရသော မင်းမိပ္ပရား
အဖြစ်မျိုးထက် ကြီးကျယ် ခမ်းနားသည်ဟု ဟောတော်မူ၏။ မှန်၏။
မင်းမိပ္ပရားအဖြစ်ဖြင့် မွှေ့ဒိုပ်ကျွန်းကို အပ်စီးရခြင်းမှာ လူစည်းစိမ့်မျှသာ
ဖြစ်၍ နတ်စည်းစိမ့်ကို ထောက်လျှင် အောက်ကျနောက်ကျ သေးနှပ်
လှသေး၏။ ထိုစည်းစိမ့်လည်း တစ်ဘဝသာ။ ကျုနစ္စာ စောင့်ထိန်းအပ်
သော ဥပ္ပသ်၏ အကျိုးကား လူမင်း နတ်မင်း စည်းစိမ့် အကြိမ်အများ
ပင်တည်း။ ထိုကြောင့် ကောင်းမွန်စ္စာ စောင့်ထိန်းအပ်သော ဥပ္ပသ်၏
အကျိုးကို “မွှေ့ဒိုပ် တစ်ကျွန်းလုံး အပ်စီးရခြင်းထက်ပင် သာ၏”ဟု
ဟောတော်မူပေသည်။

ကောင်းစွာစောင့်မှ အကျိုးရ။ ၁ၬ၃။ ဥပ္ပသ်စောင့်ရာ၌ ရှစ်ပါးသီလကို
စောင့်ရုံမှုဖြင့် အကျိုးများသင့်သလောက် မများသေးပါ။ သီလကို
စောင့်ထိန်းပြီးနောက် မိမိစိတ်ကို စင်ကြယ် သန်ရှင်းနေအောင် အား
ထုတ်နိုင်မှသာ အကျိုးရ များပါသည်။ [တိကအရှင်တ္ထိရိုး၊ ဒုတိယပဲ၊

ဥပုသ်အမျိုးမျိုး

၂၃၁

မဟာဝဂ္ဂ နှာ။] ဥပမာ-ဦးခေါင်းကို တန်ဆာဆင်လိုသာ အမျိုးသမီးသည်
ဆံပင်ကို စင်ကြယ်အောင် ခေါင်းလျှော်ရ၏။ ခေါင်းမလျှော်ဘဲ ဖြီးလိမ့်းပြင်
ဆင်လျှင် အနဲ့မကောင်း။ ထိုအတူ သီလတန်ဆာဖြင့် ဆင်ထားသူသည်
မိမိ၏ စိတ်ကို လောဘ (တရာ့ရာဂ) ဒေါသ-မာန်မာန-လူသား-
မစွဲရိုယ် စသော ကိုလေသာ အညွှန်အကြေးတို့မှ စင်ကြယ်အောင်
ပြဟု ဥပုသ်ကို ဖြစ်စေ၊ ဓမ္မဥပုသ် စသည်တို့တွင် တစ်မျိုးမျိုးကို
ဖြစ်စေ စောင့်သုံးနိုင်မှသာ ရသင့်သမျှ အကျိုးကို အပြည့်အစုံ ရနိုင်
ပါသည်။

ထိုကြောင့် နိုင်က လောဘကြီးသူဖြစ်လျှင် ဥပုသ်စောင့်ရင်း
ထိုလောဘကြောင့် ယခုဘဝ တွေ့ခဲ့ (တွေ့တတ်ကြသာ) အပြစ်ကို
လည်းကောင်း၊ နောက်ဘဝ၌ အပါယ်ငရဲအထိ ဖြစ်နိုင်သည့် အပြစ်များ
ကိုလည်းကောင်း ဆင်ခြင်း၍ လောဘနည်းအောင် အထူးကြီးစား၍
ဘုရားဂုဏ်တော် စသည်ကို ဗျားများနေပါလော့။ ထိုသို့ ဥပုသ်စောင့်ဖြီး
နောက် ဥပုသ်တွေက်သောအခါလည်း လောဘကြောင့် အများအယွင်း
မရှိရအောင် နေ့စဉ် သတိထားပါလော့။ ဤသို့ ဤးစားလျင် မကြာခင်
လောဘနည်းသူ (တရာ့ရာဂနည်းသူ) ဖြစ်လာပါလိမ့်ပည်း။ ဒေါသ-
မာန-လူသား-မစွဲရိုယ် အားကြီးသူများလည်း ဤနည်းအတိုင်း ဤးစား
ပါ။

နှားကျောင်းသားဥပုသ်။ ။ထိုကဲ့သို့ ကျော်စွာ မစောင့်နိုင်ဘဲ
“ယနေ့ မည်သည့်နေရာ၌ နှားများ ရေသောက်ကြ၏။ နက်ဖြန်
ပည်သည့်နေရာ ပြက်စား၍ မည်သည့်နေရာ၌ ရေသောက်လိမ့်မည်” ဟု
နှားကျောင်းသား ကြေစည်းခြင်းကဲ့သို့ “ယနေ့ မည်သည့် စားဖွယ်ကို
စား၍ နက်ဖြန် မည်သည့် စားဖွယ် စားသောက်မည်” ဟု အစား
အသောက်နှင့် လောက်ရေးရာကိုသာ ကြေစည်းနေသာ ဥပုသ်သည်

“ဂေါပါလျော်သံ” (နွားကျောင်းသားဥပုသံ) မည်၏။ ဤ
နွားကျောင်းသားဥပုသံကို လုံးလုံး အကျိုးမရှိဟု မဆိုရသော်လည်း
အကျိုးခများလှုဟု ယောက်တွေ့မှုသည်။

သတိပေးရှုကြုံ။ ထို့ကြောင့် နွားကျောင်းသားဥပုသံ မဖြစ်စေဘဲ
အရိယျော်မျိုးဖြစ်အောင် ကြိုးစား၍ စောင့်သုံးမှသာ လောက အကျိုး၊
သံသရာအကျိုး ၂ ပါးနဲ့တို့ဖယ်ရှိ၏။ ယနာခါ့၌ကား ဥပုသံစောင့်ရင်း
စားသောက်ကြုံ၊ ပျော်ရွှေ့ကြုံသဖြင့် စဉ်းစားတတ်သူ အနိမှာ စိတ်ပျက်စရာ
ကောင်းလှသည့်အပြင် ဘာသာမြားတို့က များစွာသော ဖြန့်မာတို့ ဥပုသံ
စောင့်ပုံကို ကြည့်ကာ “ဆင်ခြင်စဉ်းစားသာက် မရှိသော လုပို့” ဟု
အထင်သေးကြပလိမ့်မည်။ ထို့ကြောင့် အမျိုးဘာသာ အဆင့်အတန်း
မြင့်ရေးကို တွေးကာ စည်းကမ်းကျကျ ဥပုသံစောင့်နှင့် သတိပေးပါသည်။

အာမိဝ္ဒမကသီလ အဖွင့်

(ကျက်မှုတ်ရန် ဆောက်တည်ပုံအစဉ်)

အဟံ ဘဇ္ဈာ တိသရဏောန သဟ၊ အာမိဝ္ဒမကသီလ် ဓမ္မံ
ယာစာမိ၊ အနုဂ္ဂဟံ ကတ္တာ၊ သီလ် ဒေထ မ ဘဇ္ဈာ၊ “ခုတိယမို့ အဟံ
ဘဇ္ဈာ” စသည်ဖြင့် ၅ ပါးသီလ တောင်းပုံအတိုင်း “တတ်ယမို့ သယံ
သရက် ဂ္ဗာမို့” တိုင်အောင် ဆိုပါ။

၁။ ပါအာတိပါတာ ဝေရမဏီသီကွာပဒ် သမာဒီယာမိ။

၂။ အဒီန္တာဒါနာ ဝေရမဏီသီကွာပဒ် သမာဒီယာမိ။

၃။ ကာမေသုမိစွာစာရာ ဝေရမဏီသီကွာပဒ် သမာဒီယာမိ။

၄။ မှုအာဝါဒါ ဝေရမဏီသီကွာပဒ် သမာဒီယာမိ။

အာမိဝင်မကသီလအဖွင့်

၂၃၃

- ၅။ ပိသုကာဝါစာ ဝေရမဏီသီက္ခာပဒ် သမာနီယာမီ။
 ၆။ ဖရာသဝါစာ ဝေရမဏီသီက္ခာပဒ် သမာဒီယာမီ။
 ၇။ သမ္မပ္မာလာပဝါစာ ဝေရမဏီသီက္ခာပဒ် သမာဒီယာမီ။
 ၈။ မိဇ္ဈာမီဝါ ဝေရမဏီသီက္ခာပဒ် သမာဒီယာမီ။

* * * *

(ကြည့်ရှရှန် အမိပ္ပါယ်)

ဘန္တ-အရှင်ဘရား၊ အဟံ-တပည့်တော် (တပည့်တော်မ)သည်၊
 တိသရဏေန-သရဏရုံသုံးပါးနှင့်၊ သဟ-တက္ခ၊ အာမိဝင်မကသီလ-
 အာမိဝင်မကသီလဟူသော၊ ဓမ္မ-သီက္ခာပုဒ် အကျင့်ကို၊ ယာစာမိ-
 တောင်းပါ၏။ ဤသို့စသည်ဖြင့် ရှုံးအတိုင်းဆိုပါ။ ပါဏာတိပါတာ
 စသည်၏ အနက်ကိုလည်း ၅ ပါးသီလအတိုင်း ဆိုပါ။ ပိသုကာဝါစာ-
 ပိသုကာဝါစာမှ၊ ဖရာသဝါစာ-ဖရာသဝါစာမှ၊ သမ္မပ္မာလာပါ-သမ္မပ္မာလာပါ၊
 မိဇ္ဈာမီဝါ-ယုတ်မာသော အသက်မွေးမှုမှ၊ ဝေရမဏီသီက္ခာပဒ်-ရှောင်
 ကြည့်ရကြောင်း၊ ကောင်းမြတ်သော သီက္ခာပုဒ်တော်ကို၊ သမာဒီယာမီ-
 စိတ်ခြေခြား၊ ဆောက်တည်ပါ၏။

သတိပြုရန်။ ၁။ရဟန်းများထဲ သီလမတောင်းဘဲ မိမိဘာသာ
 ရုပ်ပ္ပားတော်၊ စေတိတော် ရှုံးဝယ် ဆောက်တည်ကြရှုံး “အဟံ
 ဘန္တ” စသော သီလတောင်းများကို ဆိုဖွယ်မလို။ “ဗုဒ္ဓ-သရဏ
 ဂ္ဇာမီ” က စဉ် “မိဇ္ဈာမီဝါ ဝေရမဏီ” တိုင်းအောင် ဆိုပါလေ။
 ငါးပါးသီလ ရှစ်ပါးသီလ တစ်မျိုးမျိုးကို ပြီးမှ ဤ အာမိဝင်မကသီလကို
 ဆက်၍ ဆောက်တည်ရှုံးကား မှသာဝါဒါ ဝေရမဏီတိုင်အောင်

၂၅၄

ရတန္တဂက်ရည်

ရှေ့သီလများ၌ ပါဝင်ပြီးဖြစ်၍ နောက်ထပ် ဆိုဖွယ်မလို။ “ပိဿာဝါစာ
ဝေရမဏီ” က စဉ် နောက်သိက္ခာပုဒ် ၄ ပါးကိုသာ ဆက်၍ ဆိုရာ၏။

ဤအာမိဝ္ဒမကသီလသည် တစ်ကြိမ်လောက် ဆောက်တည်
ပြီးဖြစ်လျှင် အသက်မွေးစင်ကယ်သမျှ ပိဿာဝါစာ စသည်ကိုမပြော
ဆိုသမျှ သီလမပျက်သောကြောင့် နေ့စဉ် ဆောက်တည်ဖွယ် မလို။
အခြားသော ၅ ပါး ၈ ပါးသီလများလည်း မကျိုးမပျက်သမျှ ထပ်၍
ဆောက်တည်ဖွယ် မလို။ သို့သော ထပ်၍ ဆောက်တည်ခြင်းကြောင့်
ကား အပြစ်မရှိပါ။

အာမိဝ္ဒမက။။။ အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းအတွက် ပစ္စည်းဥစ္စာ
ရှာဖွေရသော အလုပ်အကိုင် အရောင်းအဝယ် ဟူသမျှကို ပါဋ္ဌာလို
“အာမိဝ္ဒ”ဟု ခေါ်၏။ မတရားသော ပစ္စည်းရှာဖွေမှုကို “မိဇ္ဇာမိဝ္ဒ” ဟု
ခေါ်၏။ ထို မိဇ္ဇာမိဝ္ဒမှ ရှောင်ကြည်လျက် တရားသဖြင့် ပစ္စည်းရအောင်
ရှာဖွေမှုကို “သမ္မာအာမိဝ္ဒ” ဟု ခေါ်၏။ ၈ ပါးမြောက် သိက္ခာပုဒ်တော်
ကို ပါဋ္ဌာလို “အင္ဗမ” ဟု ခေါ်၏။ ပါကာတိပါတာ ဝေရမဏီမှ စဉ်
ရေတွက်လျှင် မိဇ္ဇာမိဝ္ဒ ဝေရမဏီသည် ၈ ပါးမြောက် သိက္ခာပုဒ်
တည်း။ ထိုကြောင့် မိဇ္ဇာမိဝ္ဒမှ ရှောင်ကြည်မှုလျှင် ၈ ပါးမြောက်ရှိသော
သီလကို “အာမိဝ္ဒမကသီလ” ဟု ခေါ်သည်။

ဤ အာမိဝ္ဒမကသီလ ဆောက်တည်ပုံကို ပါဋ္ဌာတော်နှင့် အငွေ့
ကထာတို့၌ တိုက်ရိုက်မပြုကြ။ ၈ီးပါးသီလ စသည် ဆောက်တည်
ပုံကို နည်းယူ၍ ရှေးပညာရှိတို့ ဆောက်တည်ပုံကို ပြထားကြသည်။
“ပါကာတိပါတာ ပတိဝိရမာမိ” စသည်ဖြင့်လည်း ဆောက်တည်နိုင်
ပါ၏။ ထိုသိက္ခာပုဒ် ၈ ပါးတွင် ၁ နံပါတ်မှ စဉ် ၇ နံပါတ်အထိ

အာမိဝင်မကသီလအဖွင့်

၂၅၅

သိက္ခာပုဒ်တိမှာ သုစရိက် ၁၀ ပါးတွင် ကာယက် ၃ ပါးနှင့် ဝစိကံ ပါးတည်း။ ထို ၇ ပါး လုံခြုံပြီးသော သူတော်ကောင်း၌ အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းနှင့်ဆိုင်သော အရောင်းအဝယ် အလုပ်အကိုင်များလည်း စင်ကြပ်ပါမှ အာမိဝင်မကသီလ ဆောက်တည်သည်ဖြစ်စေ၊ မဆောက်တည်သည်ဖြစ်စေ အမြဲ လုံခြုံနေပါသည်။ [ထိုသိက္ခာပုဒ်များတွင် ၁-၂-၃-၄ နံပါတ် သိက္ခာပုဒ်များကို ငါးပါးသီလ၌ ဖွင့်ပြခဲ့ပြီ။ ၅-၆-၇ နံပါတ် သိက္ခာပုဒ်များကို ဒုစရိက် သုစရိက် အဖွင့်ကျမှ ပြမည်။]

ငါးပါးသီလကို ဆောက်တည်သည်ဖြစ်စေ၊ မဆောက်တည်သည် ဖြစ်စေ လွန်ကျူးလျင် အပြစ်ရှိသကဲ့သို့ ၌ အာမိဝင်မကသီလကိုလည်း ဆောက်တည်သည်ဖြစ်စေ၊ မဆောက်တည်သည် ဖြစ်စေ လွန်ကျူးမိလျင် အပြစ်ရှိ၏။ ငါးပါးသီလသည် သူတော်ကောင်းတို့ အမြဲ စောင့်ထိန်းရမည့် ကိုယ်ကျင့်သီလ ဖြစ်သီလသီလ ဖြစ်သကဲ့သို့ ၌ အာမိဝင်မကသီလသည်း အထက်တန်း သူတော်စင်တို့ အမြဲထိန်းရမည့် ကိုယ်ကျင့်သီလ ဖြစ်သည်။ ၌ အာမိဝင်မကကို ကျမ်းကိန်း၌ အာဒီပြဟွစ်ရိယသီလ ဟူလည်း ခေါ်သော၏။ [ပြဟွစ်ရိယ = မဂ္ဂ ပြဟွစ်ရိယ၏ + အာဒီ = အဖြစ်သော သီလ။] ၌ အာမိဝင်မကသီလ လုံခြုံမှ မဂ္ဂဖိုလ်ကို ရရှိ၏။ အာမိဝင်မကသီလ မလုံခြုံလျင် မဂ္ဂဖိုလ်မရရှိ၏။ ထိုကြောင့် “၌ အာမိဝင်မကသီလသည် မဂ္ဂဟူသော မြတ်သောအကျင့်၏ အစ အခြေခံသီလ ဖြစ်သည်”ဟု မှတ်ပါ။

အမှား။ ၌ အာမိဝင်မကသီလကို စောင့်ကောင်း မစောင့်ကောင်း ငြင်းခုကြ၏။ မစောင့်ကောင်းစရာ အကြောင်းကိုရှာမရပါ။ ပါ့၌တော်မှာ တိုက်ရိုက်သီလအဖြစ်ဖြင့် မပြသော်လည်း အာမိဝင်ကြပ်

၂၅၆

ရတနာဂုဏ်ရည်

နိုင်းနည်းလမ်းနှင့် အာမိဝစင်ကြယ်ခြင်း၏ (သမ္မာအာမိဝစ်ကြယ်ခြင်း၏) အကျိုးကို များစွာ ပြုရုံမျှမက ဝိသုဒ္ဓါမ် အဋ္ဌကထာ, ဋီကာတို့၏ကား အာမိဝစ်မက သီလကို “ပုံဖွေ ခေါ် ပန်သာ ကာယကမျှ ဝစ်ကဗျာမျှ အာမိဝစ်၏ သုပရိသုခွဲ ဟောတိ” ဟူသော ပါဉ္မံတော်အရ အကျယ် ထုတ်ပြလျက်ရှိ၏။ ထိုကြောင့် အာမိဝစ်မက သီလကို အမြဲလုံခြုံအောင် စောင့်ထိန်းသင့်ကြပါသည်။

မိဇ္ဇာမိဝစ်အဖွင့်

မုဆိုး တံငါး အလုပ်တို့ဖြင့် သူ၊ အသက်ကို သတ်၍ ပစ္စည်းရှာ ဖွေရသော ပါကာတိပါတမ္မာ၊ သူခိုး ဘားပြုလုပ်၍ ပစ္စည်းရှာဖွေရသော အဒီနှာဒါနမ္မာ၊ သူတစ်ပါးက ပစ္စည်းဥစွာ ပေးသဖြင့် ဖျက်ဆီးရသော ကာမမ္မာ၊ မတရားရှေ့နေ မတရားသက်သေလိုက်၍ ဖြစ်စေ၊ လိမ့်လည် လှည့်ပတ် ရောင်းဝယ်၍ဖြစ်စေ၊ ပစ္စည်းရှာရသော မှသာဝါဒမ္မာ၊ ပစ္စည်းရအောင် ရန်တိုက်ပေးရသော ပိသုကာဝါစာမ္မာ၊ ကွက်စိပ် စာပြာဆရာ လူပြောက်အလုပ်တို့ဖြင့် မဟုတ်မမှန် အကျိုးမရှိသော (ကြားရသူတို့ ပျော်ရွင်ရရှု စိတ်လေလွင့်ရသာ ဖြစ်သော) ဒဏ္ဍာရီ အတ်ဝတ္ထုများကို ပြောဆိုသော သမ္မပုလာပမူများသည် မိဇ္ဇာမိဝစ်များတည်း။ ဤမိဇ္ဇာ မိဝစ်မျိုးကို ပါကာတိပါတာ ဝေရမဏီ စသော ရှေ့သိက္ခာပုဒ် ၇ ပါးဖြင့် ရှောင်ကြော်ပြီး ဖြစ်တော့သည်။ သို့သော် “မြို့ရာ သံပတ်” ဆိုသလို ရှေ့သိက္ခာပုဒ်များဖြင့် ရှောင်ကြော်ရာဝယ် သာ၍ ခိုင်မြို့အောင် ဤ မိဇ္ဇာမိဝစ်ဝယ် ဝေရမဏီ သိက္ခာပုဒ်ဖြင့်လည်း ရှောင်ကြော်ရသည်။

မိန္ဒာမီဝအဖွင့်

၂၅၇

ရှုံးသိက္ခာပုဒ် ၇ ပါးဖြင့် မရောင်ကြဉ်ရသေးသော မိန္ဒာမီဝများ
လည်း ရှိသေး၏။ ထိမိန္ဒာမီဝများကား-သတ္တဝါတိန္ဒာ-ဓားလှု သေနတ်
ပိုက်ကွန် စသော လက်နက်ရောင်းမှာ၊ သတ္တဝါတိန္ဒာ-လူသတ္တဝါကို
သွေးဆောင်ခေါ်ယူလျက် သူတစ်ပါးထဲ ကျွန်အဖြစ်ဖြင့် ရောင်းမှာ
(ပြည့်တန်သာများကို မွေး၍ ခေါင်းလုပ်မှုများလည်း ပါဝင်၏။)
မံသတ္တဝါတိန္ဒာ-နှား၊ ကျွဲ့၊ ဝက်၊ ဆီတ်၊ ကြက်၊ ငုက် စသည်တို့ကို
မွေး၍ အသား စားနို့ရာ သတ်ပြတ်သူအား ရောင်းမှာ၊ မစွဲဝါတိန္ဒာ-
ထန်းရည် အရက် ဘိန်းစသည်ကိုရောင်းမှာ (ဘုန်းတည်မှု)၊ ဝိသဝါတိန္ဒာ-
အဆိပ် ရောင်းမှုဟု ကျမ်းကန်၍ ၅မျိုးလာ၏။ ထို ၅ မျိုးကို ရတနာ
သုံးပါးကိုးကွယ်သူ ဥပါသကာ ဥပါသကာမတို့ မပြုရဟုလည်း ဆိုသည်။
ထိုဖြင့် မြှင့်လောင်း နှားလောင်း ကျွဲ့တိုက် ပဲရိုက်၍ ပစ္စည်းရှာမှုများ
လည်း မိန္ဒာမီဝပင်တည်း။ မိမိကိုယ်တိုင် မိန္ဒာမီဝဖြင့် ပစ္စည်းရှာပါ
သော်လည်း စီးပွားတူဖြစ်သော ညီအစ်ကို မောင်နှမတို့၏ မိန္ဒာမီဝကို
ဝမ်းမြှောက် သဘောတူလျှင် မိန္ဒာမီဝပင် ဖြစ်၏။ သဘောမတူလျှင်
မိမိမှာ မိန္ဒာမီဝ မဖြစ်။

မိမိယလဒ္ဒပစ္စည်းနှင့် သမ္မာအာမီဝ။ ။ပြခဲ့သော မိန္ဒာမီဝ
ရောင်ကြဉ်၍ တရားသဖြင့် ရရှိသာ ပစ္စည်းဥစ္စာကို “မိမိယလဒ္ဒ”
ပစ္စည်းဟု ခေါ်သည်။ [မိမိယ = တရားနှင့်လျော်စွာ + လဒ္ဒ = ရအပ်
သောပစ္စည်း။] မိဘ စသူတို့ထဲမှ အမွှအနှစ်စသော ပစ္စည်း၊ ကုလ္ပ်လုပ်၍
စာရေးစာချိုလုပ်၍ ကျောင်းဆရာလုပ်၍ လယ်လုပ်၍ အတိုးအပွားချုပ်၍
ရသော ပစ္စည်းများသည် များသောအားဖြင့် မိမိယလဒ္ဒပစ္စည်းတည်း။
ထိုပစ္စည်းဖြင့် အသက်မွေးသူ၏ သမ္မာအာမီဝဖြစ်ကြောင်းမှာ ဆိုပွဲယ်ရာ
မရှိပြီ။ အချို့ကား နားမလည်ခင် မတရားပစ္စည်းရှာ၍ နားလည်သော

၂၅၈

ရတနာဂုဏ်ရည်

အခါ ထိပစ္စည်းဖြင့် စားသောက်နေထိုင်သောကြောင့် “မိမိ၏ အသက် မွေးမှုသည် သမ္မာအာမိဝ ဖြစ်လေသလား၊ မဖြစ်လေသလား” ဟု စဉ်းစား တတ်ကြပေသည်။

သမ္မာအာမိဝ ၂ မျိုး။ ၂ သမ္မာအာမိဝသည် သုတေသန ပါ၌ တော်၌ လာသော သမ္မာအာမိဝ၊ အဘိဓမ္မပါ၌တော်၌ လာသော သမ္မာ အာမိဝဟု ၂ မျိုးရှိ၏။ ထိတွင် တရားသဖြင့် ရအပ်သော ပစ္စည်း များကို စားသောက်သုံးစွဲခြင်း၊ တရားလမ်းအတိုင်း ပစ္စည်းရှာဖွေခြင်း သည် သုတေသန သမ္မာအာမိဝ မည်၏။ မတရားသဖြင့် ပစ္စည်းရပို့ အခွင့် ကြံလာလျှင် ထိပစ္စည်းရမည့် လုပ်ငန်းကို မလုပ်ဘဲ ရှောင်ကြောင်နေခြင်းသည် အဘိဓမ္မ သမ္မာအာမိဝ မည်၏။ ထိုကြောင့် နားမလည်ခင်က မတရားသဖြင့် ရအပ်သောပစ္စည်း များကို သုံးစွဲနေသော်လည်း နားလည် သောအခါ ထိုကဲသို့ မတရားမှုများကို ရှောင်ကြောင်နေလျှင် အဘိဓမ္မ သမ္မာအာမိဝ ဖြစ်သေး၏။ ဆိုလိုရင်းကား “မတရားသဖြင့် ရရှုံးသော ပစ္စည်းသွားကို သုံးစွဲနေရာ၌ သုတေသနအလို မိဇ္ဈာမိဝဖြစ်သော်လည်း နောက်ထပ် တွေ့ကြံသော မတရားပစ္စည်းရှားမှုကို ရှောင်ကြောင်နိုင်လျှင် အဘိဓမ္မ သမ္မာအာမိဝ ဖြစ်နိုင်ပါသေး၏” ဟု ဆိုလိုသည်။

ထိုကြောင့် သုတေသန သမ္မာအာမိဝဖြစ်အောင် မတတ်နိုင်ပါလျှင် အဘိဓမ္မ သမ္မာအာမိဝဖြစ်နိုင်အောင် နောက်ထပ် မတရားပစ္စည်းရှားမှုမှ ရှောင်ကြောင်၍ ဤ အာမိဝ၌မကသီလကို ထိန်းသိမ်းနိုင်ပါသေး၏။ ဘုရားလက်ထက်တော်တုန်းက “ကုဋ္ဌာန့်မိတ္ထာ” မှဆိုးသည် တစ်သက်လုံး မှဆိုးလုပ်၍ အသက်မွေးခဲ့သောကြောင့် သူ၏ အသက်မွေးမှုမှာ မိဇ္ဈာမိဝပင်တည်း။ သို့သော် ဘုရားနှင့်တွေ့သောအခါ တရားတော်ကို

မိန္ဒာအဖွင့်

၂၅၉

နာရ၍ သား ဂဲ ယောက် ချွေးမ ဂဲ ယောက်တိနှင့်အတူ သောတာပန်
ဖြစ်လေသည်။ ထိုသူတို့သည် ရှေးက မိန္ဒာအိမ်ဖြင့် ရခဲ့သော ပစ္စည်းတွေ
ကို ရှောင်ကြည် စွန့်ပစ်သည်ဟု ကျမ်းကန်တို့၌ မလောကျ။ စွန့်ပစ်မည်
လည်း မဟုတ်။ ထိုကြောင့် တတ်သီ နားလည်သောအခါမှ စ၍
မိန္ဒာအိမ်ကိုရှောင်လျှင် ဤအာမိဝ္ဒမကသီလ လုခြှေနိုင်သည်ဟု ဆိုတိက်
ပေသည်။ သူတော်ကောင်း ဖြစ်လိုသူများ သတိပြုပါလေ။ မိန္ဒာအိမ်ဖြင့်
ရရှိအပ်သော ပစ္စည်းများကို ရှုံးစိန်းရှုံးလည်း အကျိုးမရဟု မမှတ်ရ။
ထိုက်တန်သမျှ အကျိုးရသည်သာ။ သို့သော် ဓမ္မယလဒ္ဒ ပစ္စည်းများ
လောက်ကား အကျိုးပေး မထက်သန့်လှောကျ။

ရဟန်းများ၏ အသိစိုး။ ။ရဟန်းများ၏ကား မတရားသဖြင့်
ရအပ်သော ပစ္စည်းများကို လုံးဝစွန့်ပစ်နိုင်မှသာ သမ္မာအာမိဝ္ဒဖြစ်သည်။
ဆေးကုမ္ပဏီ၊ ဖေဒင်ဟောများ၊ ကြည်ညှိလာအောင် ဟိတ်ဟန်အောင်မှု
စသော မတရားမှုဖြင့် ရအပ်သောပစ္စည်းကို သုံးစွဲနေလျှင် သုံးတိုင်း
သုံးတိုင်း အာပတ်သင့်ရုံမက ထိုပစ္စည်းများကို အခြားရဟန်းတော်များ
သုံးလျှင်လည်း အာပတ်သင့်သည်သာ။ ထိုကြောင့် ရဟန်းတော်များ၏
မိန္ဒာအိဝင်သည် လူတို့၏ မိန္ဒာအိဝင်ထက်သာ၍ အပြစ်ကြီးသည်ဟု မှတ်ပါ။

ထိုကြောင့် တကယ်စင်စစ် သူတော်ကောင်းဖြစ်လိုသူ မှန်လျှင်
လူဖြစ်စေ၊ ရဟန်းဖြစ်စေ မိန္ဒာအိဝင်ကို အထူးရှောင်ကြည်လျက် သမ္မာ
အာမိဝ္ဒအိအောင် အသက်မွေးကာ ဤ အာမိဝ္ဒမကသီလကို အောင့်ထိန်း
မှသာ အစစ်အမှန် သူတော်ကောင်းဟု ဆိုတိက်ရကား သူတစ်ပါးမြင်လို့
ကောင်းရုံကောင်းသော သူတော်ကောင်းမဟုတ်ပါဘဲ အစစ်အမှန် သူတော်
ကောင်းဖြစ်အောင် ကိုယ်တိုင် ကြိုးစားကြပါကုန်။

၂၆၀

ရတန္ဒရဏ်ရည်

နဝံဂီးဉာဏ်သီလအဖွင့်
(ကျက်မှတ်ရန် ဆောက်တည်ပုံ)

အဟဲ ဘဏ္ဍာ၊ တိသရဏေန သဟ၊ နဝံဂီး သမ္မန္ဒာဂတ်၊
 ဉာဏ်သထသီလ မြဲဗုံ ယာစာမိ၊ အနုဂ္ဂဟဲ ကတ္တာ၊ သီလ ဒေထ မေ
 ဘဏ္ဍာ၊ ခုတိယမိ-တာတိယမိ စသည်ကို ဆက်၍ ဉာဏ်သယန မဟာသယန
 တိုင်အောင် ရှစ်ပါးသီလအတိုင်း ဆိုပါ။ ထိုနောက် “ယထာဗလဲ
 မေတ္တာသဟဂတေန စေတသာ သမ္မန္ဒာဝါး လောက် ဖရိတ္တာ ဝိဟရမိ”ဟု
 ဆောက်တည်ရာ၏။

* * * * *

ကြည့်ရှုရန် အနက်နှင့် အမိဘာယ်

“နဝံဂီးသမ္မန္ဒာဂတ်-အကို ၉ ပါးနှင့် ပြည့်စုံသော”ဟု ဆိုပါ။
 ထိုနောက် ရှစ်ပါးသီလအတိုင်း ဆို၍ မေတ္တာအတွက် “ယထာဗလဲ-
 စွမ်းနိုင်သလောက်၊ မေတ္တာသဟဂတေန-မေတ္တာနှင့်တကွ ပြစ်သော
 စေတသာ-စိတ်ပြင့်၊ သမ္မန္ဒာဝါး-အလုံးစုံ သတ္တဝါအပေါင်းရှိသော၊
 လောက်-သတ္တဝါလောကကို၊ ဖရိတ္တာ-ပြန်နှုန်းစေ၍၊ ဝိဟရမိ-နေပါအုံ”
 “စွမ်းနိုင်သမျှ မေတ္တာစိတ်ပြင့် သတ္တဝါတို့အပေါ်၍ ပြန်၍နေပါမည်”
 ဟု ဆိုလိုသည်။

အမှာ။ ။အချို့ကား “မေတ္တာသဟဂတေန စေတသာ သမ္မ
 ပါက ဘူတေသု ဖရိတ္တာ ဝိဟရကဲ သမာဒီယာမိ” ဟု ဆောက်တည်ပုံကို
 ပြကြ၏။ ဤကျမ်းများကား ပါ၌တော်နှင့် ညီနိုင်သမျှ ညီအောင် “သမ္မ
 ဝါး လောက် ဖရိတ္တာ ဝိဟရမိ” ဟု ပြုလိုက်ပါသည်။

နဝံးဉာဏ်သီလအဖွင့်

၂၆၁

နဝံး။ [နဝံ+အဂ်။ နဝံ=၉ ပါး+အဂ်=အစိတ်အပိုင်း၊ အစိတ်အပိုင်းအားဖြင့် ၉ ပါးရှိသော သိက္ခာပုဒ်များ။] ဤအဂ် ၉ ပါးရှိသော ဉာဏ်ကို “နဝံးဉာဏ်” ဟု ခေါ်သည်။ ယခုကာလ အများစောင့်သုံးရှိုး ရှစ်ပါးသီလတွင် မေတ္တာကိုထည့်လျင် ၉ ပါးသီလ “နဝံးဉာဏ်”ဖြစ်၏။ ဤ နဝံးဉာဏ်မှာ နဝံးအပိုင်းဖြစ်၍ ပါ့မြို့တော်၌ တိုက်စိုက်လာ၏။ ဤ နဝံးဉာဏ်၏ မေတ္တာကို ထည့်၍ ဖြင်းမှာလည်း ထိုးဆတ်က ဉာဏ်သည် တို့၏ အလိုက္ခအောင် ထည့်၍ ဖြင်းမြှင့်၍ ဖြစ်သည်။

ငင်းစိုးပါကာတိပါတစ်သော သိက္ခာပုဒ်များကဲ့သို့ မေတ္တာ သည် သိက္ခာပုဒ်တစ်ပါး မဟုတ်ပါ။ “ပါကာတိပါတမှ ရှောင်ကြည် ပါ၏။” ဟု အောက်တည်ရှု့ တစ်နေ့လုံး ရှောင်ကြည်နိုင်သလို “မေတ္တာဖြင့် နေပါမည်” ဟု အောက်တည်သူသည် တစ်နေ့လုံး မေတ္တာစိတ်ဖြင့် မနေနိုင်။ ထို့ကြောင့် မေတ္တာသည် သိက္ခာပုဒ်မဟုတ်။ သို့သော မေတ္တာကို အမွန်းတင်လျက် စောင့်အပ်သော ဉာဏ်သည် ရှိုးရှိုးပုံသဏ္ဌာန် အကျိုးပျားသောကြောင့် မေတ္တာနှင့်တကွေသော နဝံး ဉာဏ်ကို ဘုရားလက်တက်တော်များပင် အရှို့ စောင့်သုံးကြသည်။

စောင့်ထိန်းရရှိ။ ၂၅၅ နဝံးဉာဏ်ကို စောင့်သုံးလိုသူသည် သီလအောက်တည်ပြီးနောက် စားဖွယ်သောက်ဖွယ်ကို စားသောက်ပြီး လျင် ဆိတ်ဖြင်းရာအရပ်၌ မေတ္တာကမ္မာန်းကို စီးဖြန်းပျားများနေမှုသာ နဝံးဉာဏ်ကို ကျေနော် စောင့်သုံးရာရောက်မည်။ ယခုတွေ့ရသောက်ကား နဝံးဉာဏ်ကို ခံပျုံးရောက် အိမ်ရောက်လျင် သားသမီး စသု တိုက်း အုပုကြိမ်းအောင်းလျက် အောင်သွားက်ရ၏။ စီမံနှင့် မတည့်သူ များကို တွေ့ရ မြင်ရှုံး အော်ဖြစ်ရ၏။ “မေတ္တာ”ဆိုသည်ကား အောင်သွားက်နှင့် အုပုကြိမ်းအောင်သွားက်တည်း။ ထို့ကြောင့် အမှတ်တန်း အောင်သွားက်နှင့် အုပုကြိမ်းအောင်သွားက်တည်းမှာ မပျက်ရအောင် “ယထာပလဲ=၉၇းနိုင်သမျှ မေတ္တာဖြင့် နေပါမည်” ဟု ယထာပလဲပုဒ်ကို ထည့်၍ နဝံးဉာဏ်အောက်တည်ပိုကို ပြလိုက်ရပါသည်။

၂၆၂

ရတနာဂုဏ်ရည်

ဆယ်ပါးသီလအဖွင့်
(ကျက်မှတ်ရန် ခံယဉ်ဆောက်တည်ပုံ)

အဟံ ဘဏ္ဍာ တိသရဏေန သဟ၊ ဒသ ဂဟန္တသီလ် ဓမ္မာ
ယာစာမိ၊ အနုဂ္ဗဟံ ကတ္ထာ၊ သီလ် ဒေထ မေ ဘဏ္ဍာ၊ ဒုတိယဓမ္မာ စသည်
ဆက်၍ ဆိပါ။ ဝိကာလဘောဇာတိင်အောင် ရှေ့သီက္ခာပုဒ် ၆ ပါးကို
၈ ပါး သီလအတိုင်း ဆိပါ။

၇။ နှစ် ဂိုတ် ဝါဒိတ ဝိသူက ဒသုနာ ဝေရမဏီသီက္ခာပဒ်
သမာဒိယာမိ။

၈။ မာလာဂန္တ ဝိလေပန ဓာရဏ မဏ္ဍာန် ဝိဘူသနက္ခာနာ
ဝေရမဏီသီက္ခာပဒ် သမာဒိယာမိ။

၉။ ဥစ္စာသယန မဟာသယန၊ ဝေရမဏီသီက္ခာပဒ်
သမာဒိယာမိ။

၁၀။ ဓာတုရုပ ရဇတ် ပဋိဂ္ဂဟဏာ ဝေရမဏီသီက္ခာပဒ်
သမာဒိယာမိ။

ဘဏ္ဍာ-အရှင်ဘုရား၊ အဟံ-သည်၊ တိသရဏေန-နှင့်၊ သဟ-
တက္ထာ ဒသ ဂဟန္တသီလ်-လူတို့၏ ဆယ်ပါးသီလဖြစ်သော၊ ဓမ္မာ-
သီက္ခာပုဒ် တရားတော်ကို၊ ယာစာမိ-တောင်းပါ၏။ နှစ် ဂိုတ် စသည်
တို့၏ အနက်ကို ရှစ်ပါးသီလ၌ ပြခဲ့ပြီ။ ဓာတုရုပ ရဇတ် ပဋိဂ္ဂဟဏာ-
ရွှေ၊ ဓာတ်ကိုင်ခြင်း၊ ခံယဉ်ခြင်း၊ စီမံခြင်းမှာ ဝေရမဏီသီက္ခာပဒ်-ကို၊
သမာဒိယာမိ-ပါ၏။ [ဥစ္စာသယန မဟာသယနအထိ ၈ ပါးသီလ၌
ဖွင့်ပြခဲ့ပြီ။]

၁၀၈ ဘတ္တရပသိက္ခာပုဒ်အဖွင့်

၂၆၃

နှစ် ဂိတ္တနှင့် မာလာကန္တ ချွဲခြင်းအကြောင်း

နှစ် ဂိတ္တ သိက္ခာပုဒ်အရ ကခြင်း၊ သိခိုခြင်း၊ တိုးမှတ်ခြင်း၊
ကြည့်ရှုမားထောင်ခြင်းတို့သည် တစ်ခုနှင့်တစ်ခု သဘောချင်းဆက်သွယ်
နေ၏။ ထိုကြောင့် ထိုအမူများမှ ရှောင်ကြော်ခြင်းကို သိက္ခာပုဒ်တစ်ပါး
အဖြစ်ဖြင့် ထားသည်။ မာလာကန္တ သိက္ခာပုဒ်အရ ပန်းပန်းမှ စသည်တို့
လည်း တစ်ခုနှင့်တစ်ခု သဘောချင်း ဆက်သွယ်လျက်ရှိ၏။ ထိုကြောင့်
ပန်းပန်းမှ စသည်မှ ရှောင်ကြော်ခြင်းကို သိက္ခာပုဒ်တစ်ပါး အဖြစ်ဖြင့်
ထားရသည်။ နှစ် ဂိတ္တ သိက္ခာပုဒ်၌ ပါဝင်သော အမူများနှင့် မာလာ
ကန္တ သိက္ခာပုဒ်၌ ပါဝင်သော အမူများကား တစ်ခုနှင့်တစ်ခု သဘောချင်း
မဆက်သွယ်လှ။ ထိုကြောင့် နှစ် ဂိတ္တနှင့် မာလာကန္တဆိုင်ရာ ခွဲခြား၍
သိက္ခာပုဒ် ၂ ပါး ဖြစ်ရပေသည်။

၈-ပါးသိလျှောက်း နှစ် ဂိတ္တဆိုင်ရာ၊ မာလာကန္တဆိုင်ရာ ၂ ပုံ
လုံးကိုပင် (၈ ပါးဖြစ်အောင်) ပေါင်းစပ်ထားရသည်။ ဆိုလိုရင်းကား
နှစ် ဂိတ္တနှင့် မာလာကန္တကို သိက္ခာပုဒ် ၂ ပါးအဖြစ်ဖြင့် ကေန် ခွဲခြား
သင့်၏။ သို့သော် ၈ ပါးသိလျှောက်း ရှေးရှီးစဉ်လာ ထုံးစားအားဖြင့် ၉
ပါးမဟုတ် ၈ ပါးသာဖြစ်၍ ထို ၈ ပါးတွင် အားလုံးပါဝင်ဖို့ရာ နှစ်
ဂိတ္တနှင့် မာလာကန္တကိုပေါင်း၍ အောက်တည်ရသည်ဟု ဆိုလိုသည်။
ဤကား ဤကျမ်း၏ အကြံတည်း။ သည်ထက် ကောင်းမွန်၍ သေချာ
သော အကြံကိုလည်း ပညာရှိတို့ ကြံစည်ကြပါလေ။

၁၀၈ ဘတ္တရပသိက္ခာပုဒ် အဖွင့်

၁၀၈ ဘတ္တရပ ရှေ့တာ ပဋိဂ္ဂဟတော်။ ။[၁၀၈ ဘတ္တရပ=၅၇+၇၈၈=၆၄+

၂၆၄

ရတနာဂုဏ်ရည်

ပဋိဂ္ဂဘဏ္ဍ = ခံယူခြင်း။] အတရှုပအရ ရွှေတုံး ရွှေခဲသာမက ရွှေဖြင့်
ပြုလုပ်ထားသော လက်ဝတ်တန်ဆာအားလုံးကိုပင် မခံယူရ။ ရတ
အရလည်း ငွေ အသပြာသာမက ရောင်းဝယ်သုံးစွဲရှိး ဖြစ်သော
ငွေစွဲ။ ပိုက်ဆုံးအားလုံးကိုပင် မခံယူရ။ ပဋိဂ္ဂဘဏ္ဍအရ လက်ဖြင့်
ကိုင်ခြင်း၊ ခံယူခြင်းသာမက ရောင်ဗြိုင်ဖွေဗျာ ၅ မျိုးကို ကျမ်းကန်တို့၏
ပြသည်။ ဤနေရာ၌ လွန်စွာထင်ရှားပြတ်သားသော လယ်တိဆရာတော်
ဘုရားကြီး၏ သိလင်နှစ်ယ အခန်းတစ်ခန်းကို ထုတ်ပြပါဒေါ်။

၅၅ ငွေ ရတနာနှင့်စပ်၍ ဝိနည်းတော်နှုန်း ပယ်တော်မှုသော အမှု
၅ ပါးရှိ၏။ ဥရုဟာတစ်ပါး၊ ဥရုဟာပဏာတစ်ပါး၊ ဥပန်းနှီတွေသာဒယန
တစ်ပါး၊ ဒုမ္မာစာရဏတစ်ပါး၊ အာမသနတစ်ပါး။ ထို့ကွင်

၁။ အရှင်မရှိသော ရွှေ၊ ငွေ ရတနာကို တွေ့မြင်၍ ဘိုယ်တိုင် ကိုင်
ယူခြင်းသည် လည်းကောင်း၊ လက်ရောက်လူသည်ကို ကိုယ်တိုင်
ခံယူခြင်းသည်လည်းကောင်း ဥရုဟာမည်၏။ [ဥရုဟာ - ကိုပ်တိုင်
ခံယူခြင်း။]

၂။ အရှင်မရှိသော ရွှေ ငွေ ရတနာကို တွေ့မြင်၍ (သို့မဟုတ်
လာလူ၍) မိမိဖို့ရာ ဘုတ်တစ်ပါးကို အယူခိုင်းခြင်းသည်
လည်းကောင်း၊ မိမိဖို့ရာ သူတစ်ပါးကို အလူခိုင်းခြင်းသည်
လည်းကောင်း ဥရုဟာပဏာမည်၏။ [ဥရုဟာပဏာ = ယူစေခြင်း။]

၃။ ဒါယကာက ရွှေ ငွေ ရတနာကို ယူဆောင်ခဲ့၍ ရဟန်း၏ ရှေ့ခြား
ချထားပြီးလျှင် ဤ ရွှေငွေကို အလိုရှိရာ သုံးဆောင်တော်မှုပါဟု
လည်းကောင်း၊ သက်န်းဖိုးပါ၊ မိနပ်ဖိုးပါ၊ ရထားပါ၊ သဘော

၁၀၈ပသိက္ခာပုဒ်အဖွင့်

၂၆၅

ခပါဟု လည်းကောင်း ရွှေ့က်၍ ရူးသည်ကို ကိုယ်နှုတ်ဖြင့်
မပယ်ဘဲ စိတ်ဖြင့်သာ ခံယူခြင်းသည်လည်းကောင်း၊ ဒါယကာက
ဓမ္မိန် အမိမ်တွင်သော်လည်းကောင်း၊ တစ်ပါးသော ဌာန္မာဌားသော်
လည်းကောင်း ရှိ၍နေသော ရွှေငွေကို ကိုယ်တော် အလိုရှိ
သောအခါ ယူပါ၊ သုံးပါ ဟု၍ ရူးသည်ကို ကိုယ် နှုတ် ဖြင့်
မပယ်ဘဲ စိတ်ဖြင့် သာယာခံယူခြင်းသည်လည်းကောင်း၊
ဥပန်ကိုတွေသာဒယန မည်၏။ [ဥပန်ကိုတွေ=သာ၏စသည်၌
ထားအပ်၊ အနီး၌ ထားအပ်သည်ကို + သာဒယန =
သာယာခြင်း။]

၄။ ကုမ္ပဏီနည်းလမ်းဖြင့် ရှိနေသော (ကုမ္ပဏီထဲ ဝိနည်းတော်နှင့်
အညီ အပ်နိုထားသော) ရွှေငွေကို “ဤရွှေငွေဖြင့် ဘယ်ဟာ
ဝယ်ချေလော့၊ ဘယ်လောက် ပေးလိုက်လော့၊ သေတ္တာထဲမှာ
ထားလိုက်လော့၊ ထုတ်လိုက်လော့၊ ယူလိုက်လော့” အစရှိသည်
ဖြင့် စီမံခြင်းသည် ခုံဗြိစာရက်မည်၏။ [၃ = မကောင်းသော
(ဝိနည်းတော်နှင့် မလျော်သော) + ဝိစာရက် = စီမံခြင်း။]

၅။ သူတစ်ပါးဥစ္စာ ဖြစ်သော ရွှေငွေကိုပင် သာယာသော စိတ်ဖြင့်
ထိပါး သုံးသုံး၊ ဘိုင်ခြင်းသည် အာမသနမည်၏။ (ကိုယ့်ဥစ္စာကို
သုံးသပ်ကိုင်ရော်ကား ပြောဖွယ်မလို့) [အာမသန=သုံးသပ်ထိပါး
ခြင်း၊ မသာယာဘဲ မတော်တဆာ၊ ထိမိလျှင် အပြစ်မရှိပါ။]
ရဟန်း သာမကောတို့မှာ ဤ၅ ပါးစလုံးကို လွှတ်ကင်းစေရမည်။
လူဖြစ်စဉ်က ရှိနေသော ရွှေ ငွေ ရတနာ၊ ကုမ္ပဏီနည်းလမ်းဖြင့်
ရဟန်းဖြစ်မှုရသော ရွှေ ငွေ ရတနာ၊ ဘုံကို ထိအချက်ဝို့မှ လွှတ်ကင်းစေ၍

၂၆၆

ရတနာဂုဏ်ရည်

ကပိုယနည်းလမ်းဖြင့် နေရာတကျ ပြုပြင်ပြီးလျှင် အသက်ထက်ဆုံး
စိတ်ဖြင့် သာယာ၍ ထိ ရွှေငွေမှဖြစ်သော ကပိုယသာန္တာ (အပ်သော
ပစ္စည်း) များကို သုံးဆောင်၍ နောြားသော်လည်း ဝိနည်းတော်နှင့်
အပြစ်ဆိုခွင့်မရှိပြီ။ ဆယ်ပါးသီလ စောင့်ထိန်းကြသူတို့မှာလည်း ထိ
၅ ပါးသောအမှုကို လွှတ်ကင်းစေလျှင် ပြီးတော့သည်။ နရိက ရရှိ၍
နေသော ရွှေ ငွေရတနာတို့ကို စိတ် သက်သက်ဖြင့် အာရုံပြေကာ (ငါ
ရွှေ၊ ငါငွေ) ဟု သာယာသော်လည်း အပြစ်မရှိ၊ သိကွာပုဒ် မပျက်။
ဤကား လယ်တိဆရာတော်ဘုရားကြီး၏ သီလဝိနိစ္စယမှ ထုတ်နှစ်
ဖော်ပြချက်တည်း။

ဤအချက်ကို ထောက်၍ ဆယ်ပါးသီလစောင့်သူ လူတို့သည်
မိမိ၌ရှိသော ရွှေ ငွေကို ယုံကြည်လောက်သူအထံ အပ်၍ ထားရမည်။
ဆယ်ပါးသီလ စောင့်ထိန်းသည် အတောအတွင်းမှာ ထိ ရွှေ ငွေကို
မကိုင်ရ၊ ဘယ်ထားလိုက်ပါ၊ သိမ်းထားလိုက်ပါ ဟုလည်း မပြောရ၊
ထိ ရွှေ ငွေဖြင့် “ဘာဝယ်လိုက်ပါ” စသည်ကိုလည်း မပြောရ။ မိမိ
အသုံးလိုနေသော ပစ္စည်းကိုသာ “ဘာလိုချင်သည်၊ ဘာစားချင်သည်”
စသည်ဖြင့် ပြောဆိုရမည်။ သူတစ်ပါးက ငွေလာပေးခဲ့သော ထိငွေကို
ကိုယ်တိုင်လည်း မယူရ၊ သူများကိုလည်း မခိုင်းရ၊ အားလည်သူ တစ်
ယောက် (သို့မဟုတ် ကပိုယလုပ်သူက) ယူထားလျှင် မိမိမှာ အပြစ်
မရှိပါ။ စာတိုက်မှ မန်းနီးအော်ဒါလာလျှင် ငွေရရှိကြောင်း လက်မှတ်
ထိုးရှုပြင့် အပြစ်မရှိပါ။ လက်မှတ်ထိုးပြီးနောက် စာပိုက ပေးသောငွေ
ကို ကိုယ်တိုင်လည်း မကိုင်ယူပါနှင့်၊ သူများကိုလည်း အယူ မခိုင်းနှင့်။

အတရှုပသီက္ခာပုဒ်အဖွင့်

၂၆၇

နားလည်သူ ကပိုယက ယဉ်ထားလျှင် မိမိမှာ အပြစ်မရှိပါ။ ဆယ်ပါးသီလ စောင့်ထိန်းနေသောအခါ ရွှေငွေသာမက စိန် ကျောက် ပုလ ပစ္စမြား စသော ရတနာများကိုလည်း မကိုင်မခံရခဲ့။

ဤ ဆယ်ပါးသီလနှင့် စပ်၍ စောင့်ကောင်း မစောင့်ကောင်း ဝါဒကွဲပြား၏။ အချို့က သစ်ခေါ်ဟိုးဝတ်၍ အမြဲစောင့်နိုင်မှ စောင့်ကောင်းသည်ဟု ဆိုကြ၏။ အချို့ကလည်း မိမိ၌ ရှိနေသော ရွှေ ငွေ ဥစ္စများကို စွန်ပစ်နိုင်မှ စောင့်ကောင်းသည်ဟု ဆိုကြ၏။ သို့သော် ဒက္ခိကောယျ သံယူရက်တော်၌ ပြခဲ့သော မင်းသားတို့ကား မိမိ၌ ရှိနေသော ရွှေ ငွေ ပစ္စည်းများကို တစ်ခါတည်းပြတ်အောင် သူတစ်ပါးအား အပိုင်မပေးကြဘဲ ကပိုယထဲ အပ်နိတားရုံးဖြင့် (တစ်စုတစ်ခုကိုမျှလည်း မစိမ်တော့ဘဲ) ဆယ်ပါးသီလ စောင့်ကြပေသည်။

ထိုကြောင့် ရွှေ ငွေ ဥစ္စကို လုံးဝမစွန်ပစ်ဘဲ ကပိုယထဲ အပ်နိတားရုံးဖြင့် တစ်နေ့၊ တစ်ရက်ပြစ်စေ ဆယ်ပါးသီလစောင့်ကောင်းကြောင်းကို ဆရာများ ဆုံးဖြတ်ကြသည်။ အဘိဓမ္မာသဘောဖြင့် စဉ်းစားလျှင်လည်း ကုသိလ်စိတ် ပို၍ ဖြစ်ဖွယ်ရာရှိသူဖြင့် မစောင့်ကောင်းစရာ အကြောင်းမမြင်ပါ။ သို့သော် လက်မှာ ရွှေလက်စွပ် စသည်ကို ဝတ်ခြင်း၊ နားများလည်း ပန်ဆင်ခြင်းသည် မာလာစာရဏတွင် ပါဝင်သောကြောင့် ဆယ်ပါးသီလကို မဆိုထားဘို့ ရှစ်ပါးသီလနှင့်ပင် မသင့်လျှော်ခဲ့။

၂၆

ရတန္ဒဂုဏ်ရည်

ခုစရိက် - သုစရိက်အဖွင့်

(ခု=မကောင်းသော+ သု= ကောင်းသော + စရိတ်= စရိက်
(အကျဉ်း)။ ထို ခုစရိက် သုစရိက်ကား ၁၀ ပါးစီ ရှိ၏။ ထိုတွင်-

ခုစရိက် ကာယက ၃ ပါး

- ၁။ ပါကာတိပါတ = သူ.အသက် သတ်မှု။
- ၂။ အဒိန္ဒဒါန = သူ.ဉာဏ်းမှု။
- ၃။ ကာမေသုမိန္ဒာစာရ = ကာမေဂုဏ်တို့၌ ယုတ်ယုတ်
မာမာ ကျဉ်းကြံမှု။

ခုစရိက် ဝမီက ၄ ပါး

- ၄။ မူသာဝါဒ = မူသားပြောဆိုမှု။
- ၅။ ဝိသုတဝါဘာ = ချောပစ်ကုန်းတိုက်မှု။

(ချုစ်သူနှစ်ဦး ကွဲသွားအောင်၊ သို့မဟုတ် မိမိအား ချုစ်ခင်လာ
အောင် ချုစ်သူနှစ်ဦးကို ရန်တိုက်ပေးမှု။)

၆။ ဖရာသဝါဘာ = အယုတ်တမာ ဆဲဆိုမှု။
 ၇။ သမ္မပုလား = ပြန်ဖြင့်သောစကားကို ပြောဆိုမှု။
 စပါးပိန် စပါးဖျင်းသည် အတွင်း၌ အနှစ်အဆန် မရှိသကဲ့သို့
 အနှစ်လည်း မဖက်၊ အန်က်အမိပ္ပါယ်လည်း မဟုတ်မမှန်၊ ဒဏ္ဍာရိဝဏ္ဏ
 သွား “ ဧရွယ်နှင့် ဧရွက္ခားတို့ သက်ငယ်ရိတ်သွားရောတဲ့ ” စသော
 စကားတည်း။ မဟုတ်သော်လည်း ဥပမာသဘာဖြင့် အကျိုးရှိအောင်
 ပြောဆို ရေးသားမှုမျိုးမှာ “ သမ္မပုလာပ ” မဖြစ်ပါ။

၃စရိက်သုစရိက်အဖွင့်

၂၆၉

၈။ အဘိဓာရ = သူတစ်ပါး၏ စည်းစီမံကို “ငါဟာ ဖြစ်လျှင် ကောင်းလေစွာ” ဟု မတရား ကြံစည်ဗုံး (တောင်း၍ ရား၍ ဝယ်၍) ယူမည်ဟု ကြံစည်ဗုံးမှာ အဘိဓာရအပြစ်မရ။

၉။ ဓရဟပါဒ = သေကြပ်ပျက်စီးသွားလျှင် ကောင်းလေစွာ ဟု သူတစ်ပါးကို ပြစ်မှားမှု။

၁၀။ မိဇ္ဈာဒိဋ္ဌ = အယူမှားမှု။ (ကံ-ကံ၏အကျိုးကိုမယုံမှု။)

၌ ဒု ၃စရိက် ၁၀ ပါးကို “အကုသလကမ္မပထ” ၁၀ ပါးဟု လည်း ခေါ်၏။ “အပါယ်ရောက်ကြောင်း မကောင်းသော လမ်းဖြစ်သော အကုသိုလ်များ” ဟုလို။ ထိုဆယ်ပါးကို ၁- ကိုယ်တိုင်ပြုလုပ်ခြင်း “သာဟတ္ထိက”၊ ၂- သူတစ်ပါးကို အပြုခိုင်းခြင်း “အဏတ္ထိက”၊ ၃- ဒု ၃စရိက်ပြုလျှင် ရနိုင်မည့် လောက်ကျိုးကို ပြောပြခြင်း “ဝဇ္ဇာ ဘာသန”၊ ၄- သူတစ်ပါးတို့ အလိုအလျောက် ပြုနေသည်ကို သဘောတူခြင်း “သမန္တည်”၊ ၌ လေးမျိုးဖြင့် မြောက်လျှင် ဒု ၃စရိက် ၄၀ ဖြစ်၏။

(အောင်) ၁။ သက်သတ်ခိုးမှု, ကာမေသု, သုံးခု ကာယက်။

၂။ လျည့်စားရန်တိုက်, မိက်မိုက် ကန်းကန်း, နှုတ် ကြမ်းလေခြင်း, ပြန်ဖျင့်စကား, ပြောဆိုပြား, လေးပါး ဝစ်ကံ။

၃။ သူ့ဉာဏ်မှန်, မတရားကြံ၍, ဖောက်ပြန်သေကြ, ပျက်စေလိုပြား, အယူမှားး, သုံးပါး မနောက်။

၂၇၀

ရတနာဂုဏ်ရည်

သုစရိတ်ကာယက ၃ ပါး

၁။ ပါကာတိပါတစိရတိ = ပါကာတိပါတမှ ရှောင်ကြံ့မှု။

၂။ အဒီန္ဒာဒါနစိရတိ = အဒီန္ဒာဒါနမှ ရှောင်ကြံ့မှု။

၃။ ကာမေသုမြို့စာရဝိရတိ = ကာမေသုမှ ရှောင်ကြံ့မှု။

သုစရိတ် ၁၆က ၄ ပါး

၄။ မူသာဝါဒစိရတိ = မူသာဝါဒမှ ရှောင်ကြံ့မှု။

၅။ ပိသုကဝါစာစိရတိ = ပိသုကဝါစာမှ ရှောင်ကြံ့မှု။

၆။ ဖရာသဝါစာ ပိရတိ = ဖရာသဝါစာမှ ရှောင်ကြံ့မှု။

၇။ သမ္မပ္မလာပစိရတိ = သမ္မပ္မလာပမှ ရှောင်ကြံ့မှု။

သုစရိတ် ၁၇နောက် ၃ ပါး

၈။ အနာဘိဇ္ဇာ = အဘိဇ္ဇာကို မပြုခြင်း။

၉။ အဉာဏ်ပါဒ = အဉာဏ်ပါဒကို မပြုခြင်း။

၁၀။ သမ္မပ္မဒိဋ္ဌ = ကောင်းသော အယူကို ယူခြင်း။

ဤသုစရိတ် ၁၀ ပါးကို “ကုသလကမ္မပထ” ၁၀ ပါးဟုလည်း
 ခေါ်၏။ (ပထ= လူပြည် နတ်ပြည်သို့ ရောက်ကြောင်း။) ၁- ကိုယ်
 တိုင် ပြုခြင်း၊ ၂- သမ္မပ္မားကို ပြုဖို့ရန် စေခိုင်းခြင်း၊ ၃- သုစရိတ်၏
 အကျိုးကို ပြောပြခြင်း၊ ၄- သုတစ်ပါးတို့ အလိုအလျောက် ပြနေသည်ကို
 သဘောတူခြင်း၊ ဤလေးမျိုးပြင့် မြောက်လျှင် ၄၀ ဖြစ်၏။

(ဆောင်) ခုစရိတ်နှင့်, သုစရိတ်ပြိုင်, ဤဆယ်ခိုင်ကို, ကိုယ်တိုင်
 ပြေား, သမ္မပ္မားခိုင်းတဲ့, ရှာတ်ကိုပြောပြ, ဝေးမြောက်ကြပြန်, လေးဆယ်မှန်,
 မြောက်ဟန် သဘောပိုက်။

ယဉ်ယာဝတ္ထုအဖွင့်
ယဉ်ယာဝတ္ထုအဖွင့်

၂၇၁

(ကြိယာ = ပြုထိက်သော + ဝတ္ထု = စီးပွားချမ်းသာ၏ တည်ရာ။)
စီးပွားချမ်းသာ နောင်သသရာ အကျိုး၏ တည်ရာဖြစ်၍
စင်စစ် ပြုထိက်သော ကုသိုလ်ကောင်းမှုများလည်း ၁၀ ပါးပင် ရှိ၏။

- ၁။ ဒါန = စွန်းကြေးကမ်း လူဒါန်းမှု။
- ၂။ သိလ = ဆိုင်ရာ သိလများကို စောင့်ထိန်းမှု။
- ၃။ ဘာဝနာ = ဘုရားဂုဏ်တော် စသည်ကို အာရုံပြုနေမှု။

(ကမ္မဋ္ဌာန်း အားထုတ်မှု)

- ၄။ အပစာယန = ရှိသေထိက်သူကို ရှိသေမှု။
- ၅။ ဝေယျာဝစ္စ = သူတစ်ပါး၏ ကုသိုလ်ကိစ္စ၌ ကူညီမှု။
- ၆။ ပတ္တိဒါန = မိမိကုသိုလ်အဖို့ကို အမျှဝေမှု။
- ၇။ ပတ္တာနမောဒန = သူတစ်ပါးက အမျှပေးဝေသောအခါ
ဝမ်းမြောက်ဝမ်းသာ သာခုခေါ်မှု။
- ၈။ ဓမ္မသယဝန် = တရားစကားကို နားထောင်မှု။
- ၉။ ဓမ္မအသနာ = ပစ္စည်းလာသဲ မင့်သဲ တရားဟောမှု။
- ၁၀။ ဒီဇိုင်းရကမ္မ = အယူကို ဖြောင့်မျှနှစ်ဗျာ ယူမှု။ (က-
က်၏ အကျိုးကို ယုံကြည်မှု။)

အမျှဝေ-သာခုခေါ်။ ပတ္တိဒါန၊ ပတ္တာနမောဒန ဖြစ်ပုံကား...
ကုသိုလ်ကောင်းမှု ပြုရနှင့် မိမိ ကုသိုလ်ရာ့ကဲ့သို့ အခြားလူတို့လည်း

၂၇၂

ရတနာဂုဏ်ရည်

မိမိနှင့် အညီအမျှ ကုသိလ်အဖို့ ရစေရန် ဝင်ခြင်းကို “ပတ္တိဒါန=အမျှဝေခြင်း” ဟု ခေါ်သည်။ ဆိုအမျှဝေသံကို ကြားရသူတို့က ဝမ်းမြောက်ဝမ်းသာ သာဓရခေါ်လျှင် ကောင်းမှုရှင်နှင့် အလားတူစွာ ကုသိလ်အဖို့ ရ၏။ ပြီးလျှောဖြစ်နေသူတို့ သာဓရခေါ်ရှုံးကား ချက်ချင်း အကျိုးခံစားကြရ၏။ ဝမ်းမြောက်ဝမ်းသာ မဟုတ်ဘဲ ဝတ်ကျေ တန်းကျေ ခေါ်လျှင် တော်ရုံသာ အဖို့ရ၏။ သူတစ်ပါး လူဒါန်းနိုင်သည်ကို မနာလိုလျှင် “လူသာ” အကုသိလ်ပင် ဖြစ်သေး၏။

ပြခဲ့သော ပုညကြိယာ ဝတ္ထုဆယ်ပါးကို ကိုယ်တိုင်ပြခြင်း စသော ၄ မျိုးဖြင့် မြောက်လျှင် ၄၀ ဖြစ်၏။ တစ်နည်း:- ၅၅ ၁၀ ပါးကို ပုံမှန်ဖော်တန်း၊ ပုံမှန်ဖော်တန်း၊ အပရဖော်တန်း ဟူသော ဖော်တန်း ၃ တန်ဖြင့် မြောက်လျှင် ပုည ကြိယာဝတ္ထု ၃၀ ဖြစ်၏။ မပြခ်င် ရှုံးအဖို့၌ ဖြစ်သော ဖော်တန်းကို “ပုံမှန်ဖော်တန်း” ဟု ခေါ်၏။ ပြုတုန်း စွန်းလွတ်တုန်း၌ဖြစ်သော ဖော်တန်းကို “မုံမှန်ဖော်တန်း” ဟု ခေါ်၏။ ပြုပြီးနောက်၌ ဝမ်းမြောက်မှုကို “အပရဖော်တန်း” ဟု ခေါ်သည်။

ငါးပါးသီလနှင့် အာဇာဝင်မကသီလကို စောင့်ထိန်း၍ ခုစရိတ် ၁၀ ပါးကို ရှောင်ကြုံပြီးလျှင် သုစရိတ် ၁၀ ပါး၊ ပုညကြိယာဝတ္ထု ၁၀ ပါးကို တွေ့ကြုံရှုံးပြုကျင့် အားထုတ်၍ နေသူသည် အကုန် သူတော်ကောင်း ဖြစ်၍ စင်စစ် သုကာတိဘဝကို ရပေလိမ့်မည်။

**(ဆောင်) ၁။ ဒါန သီလ, ဘာဝနာနှင့်, အပစာယနာ,
ရှိသေစွာ, ဝေယျာဝစ္စဖြင့်။**

က ကံ၏အကျိုးအဖွင့်

၂၇၃

- ၂။ ပတ္တိဒါန, အမျှပေးဝေ, ခေါ်လေသာရ, ပတ္တာ
နှစ်, ဟောလေသဗျာ, နာယူက, ဓမ္မသေဝန်။
- ၃။ ကိုယ်တိုင်ဟောပြ, ဓမ္မဒေသနာ, ဓမ္မာင့်စာ
ယူမှု, ဒီနို ရကမ်, ဤဆယ်တန်, မှတ်ရန်
အဆင့်ဆင့်။

က ကံ၏ အကျိုးအဖွင့်

ဘုရားလက်ထက်တော်တုန်းက “သုဘ”လှလင်သည် လူချင်း
တူပါလျက် တစ်ဦးနှင့်တစ်ဦး အကျိုးပေး ထူးခြားပုံကို မြင်ရသဖြင့်
မရှင်းလင်းသည့် အတွက် မေးလျောက်အပ်သော ပြဿနာ တစ်ဆယ့်
လေးချက်ကို ဘုရားရှင် ဖြေတော်မူပုံမှာ ယခုခေတ် လူတို့ နားလည်ဖို့
ကောင်းလှသောကြောင့် ပါ၌တော် အတိုင်းဝယ် အနည်းငယ်ဖျော်နောက်
ထား၍ အတိုချုပ် ရေးသားပေါ့။

(အောင်) ထောက်မှန်ပေါ်တွင်, ကိုယ့်ရှုပ်သွင်ကို, ဆင်ပြင်
သမှု, နေ့စဉ်ရွှေသို့, ယခုအခန်း, မှန်လိုမှန်း၍, ရွှေစမ်းစေချင်,
စိတ်အစဉ်ကို, ဆင်ပြင်လေကွဲ, နေ့စဉ်တဲ့။

(က) - သုဘလှလင်၏ အမေး

- ၁- လူချင်းတူပါလျက် အဘယ်ကြောင့် အချို့မှာ အသက်တိ၍
၂- အချို့က အသက်ရည်ပါသနည်း။

၂၇၄

ရုပ္ပန္မဂ္ဂဏ်ရည်

သုရားရှင်၏ အဖြေ

၁။ ဤလောက့် အချို့သော မိန်းမ ယောက်ဗျားတို့သည်
သူတွေဝါတို့အပေါ်၌ သနားကြင်နာ ကရဏာကင်းလျက် ရက်စက်
ဆိုးဝါး သူများအသာကို သတ်ဖြတ်လှုရိုက်၏။ ထိုသူမျိုး သေလျှင်
ငရဲသို့ ရောက်ရတတ်၏။ (ရှေ့က ကုသိလ်ကံ ကစ်စုံဘစ်ခု၏၊
ထောက်ပုံမှုကြောင့်) ငရဲသို့ မကျေဘဲ လူပြည်သို့ ရောက်ရလျှင်
ကြာရည်နေစွင့် မရှု အသက်တို့ရလေသည်။

၂။ ဤလောက့် အချို့သော မိန်းမ ယောက်ဗျားတို့ကား
သူတွေဝါတို့အပေါ်၌ သနားကြင်နာ ကရဏာဘားကြီးလျက် သူ့အသက်
သတ်ခြင်းမှ ရှောင်ကြောင်ကြောင်။ ထိုသူမျိုး စတေလျှင် နတ်ပြည်သို့
ရောက်ရတတ်၏။ နတ်ပြည်သို့ ပရောက်ဘဲ လူပြည်သို့ ရောက်ရသွင်လည်း
အသက်ရည်စွာ တည်နေရပေသည်။

(ခ) ၃- အဘယ်ပြောင့် အချို့သာ အနာရောဂါများ၍

၄- အချို့မှာ အနာရောဂါ ကင်းရှင်းပါသနည်း။

၃။ ဤလောက့် အချို့သော မိန်းမ ယောက်ဗျားတို့သည်
ဝါစပါးသော သူတွေဝါကို လက်ဖြင့်သော်လည်းကောင်း၊ ခဲ့တုတ် ဓား
စသော လက်နက်ဖြင့်သော်လည်းကောင်း ညျဉ်းဆဲလေ့ရှိကြ၏။ (သေ
အောင်ကား မသာ၏) ထိုသူမျိုး သေလျှင် ငရဲကျေတတ်၏။ ငရဲမကျေဘဲ
လူပြည်သို့ရောက်လျှင် အရာဂါထူးပြော အနာဂါလေသည်။

၄။ ထိုကဲ့သို့ ညျဉ်းဆဲနိုင်စက်လေ့ မရှိသူသည် စတေလျှော်
နတ်ပြည်သို့ ရောက်ရတတ်၏။ နတ်ပြည်မရောက်ဘဲ လူပြည်ရောက်လျှင်
ကား အနာရောဂါ ကင်းရှင်းရပေသည်။

က ကံ၏အကျိုးအဖွင့်

၂၇၅

(က) ၅- အဘယ့်ကြောင့် အချို့မှာ အရပ်ဆိုး၍

၆- အချို့မှာ အဆင်းလုပါသနည်း။

၅။ ဤလောကြွေ အချို့သော မိန်းမ ယောကျားကိုသည်
အလွန် ဒေါသကြီးကြ၏။ အနည်းငယ် စကားပြောစရာရိလျှင် သူ
တစ်ပါးကို ထိပါးပုတ်ခတ်၍ ပြောလေးရှိကြ၏။ ထိသူမျိုး သေလျှင်
ငရဲကျတတ်၏။ ငရဲမကျဘဲ လူ.ပြည်သို့ ရောက်ရလျှင် မျက်နှာပ်သိုး
အရပ်ဆိုးတတ်လေသည်။

၆။ ငိုက္ခုသို့ ဒေါသမထွက်ဘဲ စိတ်စက်ကြည်လင် အစဉ်အေးမြ
သူသည် နှစ်ပြည်သို့ ရောက်တတ်၏။ နှစ်ပြည်မရောက်ဘဲ
လူ.ပြည်သို့ ရောက်ရလျှင်လည်း ကြည်လင်လှပသော အဆင်းကို ရပေ
သည်။

(ဟ) ၇- အဘယ့်ကြောင့် အချို့မှာ ခြွှေရုံးမို့ တန်ခိုးအာဏာ
နည်းပါး၍

၈- အချို့မှာ ဓာနခိုးအာဏာ ကြီးမားပါသနည်း။

၉။ ဤလောကြွေ အချို့သော မိန်းမ ယောကျားတို့သည်
လူသုတေသနအားကြီးကြ၏။ ထို့ကျမျိုး သေလျှင် ငရဲသို့ ကျတတ်၏။ ငရဲ
မကျဘဲ လူ.ပြည်သို့ ရောက်ရလျှင် ခြွှေရုံးမို့ တန်ခိုးနည်းပါးလေသည်။

၁။ ထို့ကြုံသို့ လူသုတေသနအို့သည် စတေလျှင် နှစ်ပြည်သို့
ရောက်တတ်၏။ နှစ်ပြည်သို့ မရောက်ဘဲ လူ.ပြည်သို့ ရောက်ပြန်လျှင်
နာမည်ကျော်ကြား ခြွှေရုံးမှား၍ တန်ခိုးအာဏာ ပြုကြီးမားလေသည်။

၂။ သူတစ်ပါး၏ က ညာ၏ ဝိရိယ အားလျော်စွာ
စည်းစိမ်းညွှာပေါ်ခြင်း၊ ဂုဏ်သိန်ကြီးမားခြင်း၊ ထင်ရှားကျော်စောခြင်း၊

၂၇၆

ရတန္ဒရဏ်ရည်

တတ်သီလိမ္မာခြင်း စသည်ကို မနာလိမ္မာ၊ စောင်းမြောင်းများ (မျက်စောင်းထိုးကြည့်မှု) ပြုစွမ်း၊ (သည်လိုယူန်တော့ ချုတိင်းရှိရဲ့၊ မီးကွက်လောက်တော့ နှက်တိုင်းလှရဲ့) စသည်ဖြင့် နှုတ်ခမ်းစု၍ ပြောဆိုမှုများသည် အတွင်းက ဉာဏ်သာ၏ အစွမ်းပင်တည်း။

(c) ၉- အဘယ်ကြောင့် အချို့မှာ ဥစ္စာမဲ့မဲ့ ဆင်းရဲ၍

၁၀- အချို့မှာ ဥစ္စာပြည့်စုံ ကုလုံကြွယ်ဝပါသနည်း။

၉။ ဉာဏ်လောက်ခြား အချို့သော မိန်းမ ယောက်ဗျားတို့သည် စွန်ကြေးပေးကမ်း လူဒါန်းလေ့မရှိကြ။ မဇွဲ့ရတရား အလွန်အားကြီးကြော်။ ထိုလုံးမျိုး သေသွင် ငရဲ့မြှင့် ဖြစ်တတ်၏။ ငရဲ့မကျေဘဲ လူပြည်သို့ ရောက်လွှင် ဥစ္စာမဲ့မဲ့ ဆင်းရဲရလေ၏။

၁၀။ ထိုသို့ မဇွဲ့ရမရှိဘဲ စွန်ကြေးပေးကမ်း လူဒါန်းလေ့ရှိရသည် စုတေသွင် နတ်ပြည်သို့ ရောက်တတ်၏။ နတ်ပြည်မရောက်ဘဲ လူပြည် ရောက်ပြန်လွှင်လည်း ဥစ္စာပြည့်စုံ ကုလုံကြွယ်ဝပါသည်။ (မိမိဖို့ရှိသော ပစ္စည်း၊ မိမိနှင့်ဆိုင်သော ပစ္စည်းများကို သူတစ်ပါးနှင့် မဆက်ဆံစေလိမ္မာ၊ မပေးကမ်း မလူဒါန်းလိမ္မာများကို လည်းကောင်း၊ မိမိ၏ စည်းစိမ်းရတန်သိန်မျိုးကို သူတစ်ပါးရမှာ စိုးခြင်းကိုလည်းကောင်း “မဇွဲရ” ဟု ခေါ်သည်။)

(d) ၁၁- အဘယ်ကြောင့် အချို့မှာ အမျိုးယုတ်ရဲ့၊

၁၂- အချို့မှာ အမျိုးမြတ်ပါသနည်း။

၁၃။ ဉာဏ်လောက်ခြား အချို့သော မိန်းမ ယောက်ဗျားတို့သည် အလွန်မာနကြီးကြော်။ (သူတစ်ပါးကို အထင်သေး၏၊ ကိုယ့်ကိုယ်ကိုယ် အထင်ကြီး၏။) ရိုသေလေးစားထိုက်သူကိုမျှ ရိုသေလေးစားရမှန်း

က ကံ၏အကျိုးအဖွင့်

၂၇၇

မသိတတ်။ ထိုလူမျိုးသေလျှင် ငရဲသို့ကျတတ်၏။ ငရဲမကျဘဲ လူ.ပြည်သို့
ရောက်ရလျှင်လည်း အောက်ကျ နောက်ကျနှင့် ယုတ်ည့်သော အမျိုးခြား
ဖြစ်ရတတ်သည်။

၁၂။ ထိုသို့ မာန်မာန မကြီးဘဲ ရိုသေလေးစားထိုက်သုက္ခ
ရိုသေလေးစားလေး ရှိသုသည် နတ်ပြည်သို့ ရောက်ရ၏။ နတ်ပြည်သို့
မရောက်ဘဲ လူ.ပြည်သို့ ရောက်လျှင်လည်း မြင့်မြတ်သော အမျိုးခြား
ဖြစ်ရရှိုး ရှိသည်။

(ဆ) ၁၃- အဘယ်ကြောင့် အချို့မှာ အသိအလိမ္ာ ဉာဏ်
ပညာ နည်းပါး၍

၁၄- အချို့မှာ ဉာဏ်ပညာ ကြီးမားပါသနည်း။

၁၅။ ဤလောကု၌ အချို့သော မိန်းမ ယောက်ဗျားတို့သည်
ပညာရှိအထဲ ချဉ်းကပ်၍ ကုသိုလ် အကုသိုလ်ကိုလည်းကောင်း၊
အပြစ်ရှိ မရှိ မိမိ မိုးဝဲထိုက် မမိုးဝဲထိုက်သောအရာ၊ နောင်သံသရာဝယ်
ရှည်ကြာလေးမြင့် ဖွဲ့ဖွဲ့ဖြိုးဖြိုး အကျိုးပေးမည့် တရားအချက်
တို့ကိုလည်းကောင်း မေးမြန်းလေး မရှိကြ။ ထိုလူမျိုးသည် ထင်မိတင်ရာ
ပြု၍ ခုစာရိုက်များဖြင့် သေလျှင် ငရဲသို့ သွားရတတ်၏။ ငရဲသို့မကျဘဲ
လူ.ပြည်သို့ ရောက်ရလျှင် အသိ လိမ္ာ ဉာဏ်ပညာကင်း လူဖျင်းလူအ
လူမိုက်ဖြစ်ရလေသည်။

၁၆။ လိုကဲသို့သော တရားအချက်ကို နှစ်သက်ကြည်ဖြူ။
နာယူမေးမြန်းလေး ရှိသုတိကား စတေလျှင် နတ်ပြည်သို့ ရောက်ရတတ်
၏။ နတ်ပြည်သို့ မရောက်ဘဲ လူ.ပြည်ရောက်လျှင်လည်း အသိ
အလိမ္ာ ဉာဏ်ပညာ ထက်မြေက်သူ ဖြစ်ရတတ်ပေသည်။

၂၇၈

ရတနာဂုဏ်ညျှောင်

လိုဂင်းအချုပ်များ - “ဘယ်သူမပြ မိမိမှ” ဟူသည်နှင့်အညီရေးက မိမိပြုခဲ့သော ကံအားလျှော်စွာ ကောင်းကျိုး မကောင်းကျိုးကို ရကြပေသည်။ ဤကား အကျိုးမျှသာ ဟောအပ်သော ပါဋ္ဌာတော် အရတည်း။ ဤပြုခဲ့သော အမေးအဖြေများကို စဉ်းစားပြီးလျင် ဆုတောင်းရုံဖြင့် လိုရာအကျိုးကို မရနိုင်သောကြောင့် ဆုတောင်းအားလျှော်စွာ သတိထားလျက် ကြီးစား၍ ပြင်ဆင်ကြပါကုန်။

နံပါဘ်စဉ်အတိုင်း အောင်ပုဒ်များ

- ၁။ သူများအသက်၊ သတ်သည့်တွက်၊ အသက်ကိုယ့်မှာတို့။
- ၂။ မသတ်ရှောင်ရှား၊ ထိုသူများ၊ ရည်လျားအသက်ကို။
- ၃။ နှိပ်စက်ကလူ၊ ညှုံးဆဲသူ၊ ပြောထူးရောဂါဆို။
- ၄။ သနားစိတ်သွင်း၊ မနိမ်နင်း၊ ကင်းရှင်းရောဂါကို။
- ၅။ ထန်ပြင်းဒေါသ၊ ကြီးတတ်က၊ အလုပ်ကုန်မည်ဆို။
- ၆။ ဒေါသကင်းစင်း၊ မဇ္ဈာယ်း၊ ကြည်လင်လှသကို။
- ၇။ မနာလိုပြန်၊ ကူသာထန်း၊ ခြောက်းမည်ဆို။
- ၈။ ကူသာမထား၊ ဝမ်းမြောက်ပြား၊ ပေါ်များခြောက်းမည်ဆို။
- ၉။ မလူမဒါန်း၊ မပေးကမ်း၊ ခြားကိုခန်းသွားဆို။
- ၁၀။ စွန်းကြော့လော့တုံး၊ ပြုပါကုန်၊ ကုလုကြွော်ဝလို့။
- ၁၁။ မာန်မာနကြွော်၊ ထိုသွေးယ်၊ မျိုးနှုံးည့်မည်ဆို။
- ၁၂။ ထိုက်သူရှိကျိုး၊ မာန်ကိုချိုး၊ အမျိုးမြတ်သကို။
- ၁၃။ သိမ္မာယ်ဟူသမျှ၊ မမေးက၊ ဖျင်းအ-ပညာဆို။
- ၁၄။ ကြားမြင်များအောင်၊ မေးလေ့အောင်၊ ခုနာင်တတ်သိလို့။

က ဉာဏ် ဝိရိယအဖွင့်

၂၇၉

က ဉာဏ် ဝိရိယ အဖွင့်

က- က၏ အကျိုးကို ရေးသားပြီးနောက် ဉာဏ် ဝိရိယတို့၏ အကြောင်းကို မရေးသားလျှင် မစုံလင်သေးလောကြောင့် က ဉာဏ် ဝိရိယ သုံးပါးနံပါးလျက် အကျိုးအမြဲက်မျှ ရေးသားသို့အောင်။

ကံအကြောင်း ။ ကမ္မ- ဟူသော ပါ၌စကားကို မြန်မာလို “က” ဟု ခေါ်၏။ ထိုကြောင့် ကိုယ်ဖြင့် ပြုလုပ်မှု၊ နှုတ်ဖြင့် ပြောဆိုမှု၊ စိတ်ဖြင့် ကြံစည်မှုများကို “က” ဟု မှတ်ပါ။ ထိုကံသည် ရှေးရှေးဘဝ္မာ ပြုအပ်ခဲ့သော ကံ၊ ယခုဘဝါမှ ပြုအပ်ခဲ့သော ဘဲဟု ၂ မျိုးရှိ၏။ ထိုနှစ်မျိုးတို့တွင် အကျိုးတစ်ခုကို ပေးရာ၌ ရှေးရှေးကံသည် လိုရင်း အကြောင့်တည်း။ ယနာဘာကံမှာ ယခုဘဝာဘတုက် ရှုံးက အခွင့်ရအောင်၊ သို့မဟုတ် အားရှိအောင် ကူညီထောက်ပံ့ရုံးသာ။ နောက်ဘဝ္မာကား ဆိုင်ရာအကျိုးကို ကိုယ်တိုင်ပေးခွင့် ရှိသည်။

ထိုရှေးကံများသည် အလွန်အားကောင်းသေကံ၊ သာမန်လောက်သာ အားရှိသောကံ ဟု ၂ မျိုး ရှိပြန်၏။ ထိုတွင် ၁ - ကံမျိုး၏ အကျိုးပေးပံ့သည် အလွန်ထင်ရှား၏။ ဥပမာ- ရှင်ဘုရင်၊ သူဇ္ဈားမူးမတ် စသည်ကို ဖြစ်စေနိုင်၏။ ဆင်းရုံသားအမျိုး၌ ဖြစ်စေကာမူ တစ်နည်းနည်းဖြင့် ကြွယ်ဝ ချမ်းသာစေနိုင်၏။ ၂- ကံမျိုး၏ အကျိုးပေးပံ့မှာ မထင်ရှားလှ။ သူများနည်းတဲ့ အကျိုးမျိုးကိုသာ ရင်နိုင်၏။ ထိုကံများသည် ဤလျှော့ပြည်လောက်၌ မိမိတို့ကျည်းသက်သက် အကျိုးပေးဖို့ ခဲယဉ်းသဖြင့် အကျိုးပေးခွင့်ရအောင် ဉာဏ် ဝိရိယနှင့် သတိ ဟူသော ပယေားက ကူညီပေးရသည်။

၂၈၀

ရတနာဂုဏ်ရည်

ဉာဏ်အကြောင်း။ ။အဘိဓမ္မာနည်းအရ အကုသိုလ် အပြစ်
မရှိသော တတ်သိ လိမ္မာမူကိုသာ “ဉာဏ်”ဟု ဆိုရသော်လည်း ကံ
အကျိုးပေးခွင့်သာအောင် ကြံဆောင်ရသည် အရာ၏မူ အပြစ်ရှိသည်
ဖြစ်စေ၊ မရှိသည်ဖြစ်စေ တတ်သိမှု၊ ပါးနပ်၊ ဖျတ်လတ် သွက်လက်
ချက်ချက်ချာချာနှင့် အရာရာ နှဲ့စပ်မူများကို “ဉာဏ်” ဟုပင် ခေါ်ရ^၁
ပေသည်။ ထိုဉာဏ်သည် ၁ - မိမိဘာသာ တတ်သိလိမ္မာသာ “အတိ
ဉာဏ်”၊ ၂ - နောက်မှ ဖြစ်ပေါ်လာသာ “ပဝတ္ထိဉာဏ်” ဟု နှစ်မျိုး
ရှိပြန်သည်။

ထိုနှစ်မျိုးတွင် “အတိဉာဏ်” ရှိသူများ ပြောဖွယ် မလို။
အတိဉာဏ်ကို အခြေခံ၍ ပဝတ္ထိဉာဏ်လည်း တိုးများအောင် ကြီးစား
ပါလျှင် လူတွင်တစ်ယောက် ဆိုရလောက်အောင် ထွန်းတောက်လတ္ထား။
အတိဉာဏ် မရှိသူအတွက်များမှ ကျမ်းစာအမျိုးမျိုးကို ကြည့်ရှုသင်ယူခြင်း၊
မိမိထက် တတ်သိနားလည်းသော ပညာရှိထဲ ဆည်းကပ်ခြင်းတို့ဖြင့်
ပဝတ္ထိဉာဏ် ဖြစ်ပေါ်လာအောင် ကြံဆောင် အားထုတ်ရှု၍ ယခုအခါ
စာသင်ခြင်း၊ ဒေသန္တရ ဗဟိုသုတ ရှာခြင်းတို့ကြောင့် ပဝတ္ထိဉာဏ်
တိုးများလျှက် လောက်ကြီးများရေး၊ သံသရာ ကြီးများရေးတို့၌ ထိပ်တန်း
ရောက်နေသူများကို ကြည့်ပါ။

(နိတိပို့) ကောင်းစွာမရှောင်၊ နားထောင်သူကား၊ အကြားအမြင်၊
မြားမြောင်စင်၏၊ ဂုဏ်အင်ပွား၍၊ ပညာဇွဲ့မှု၊ အောက်မှောက်ဖြင့်၊
ဆင့်ဆင့်မနား၊ ကျိုးစီးပွားကို၊ ထောက်ထားစာနား၊ သိလိမ္မာ၏၊
သိပါသူသည်၊ အရှည်ချမ်းသာ၊ မင်္ဂလာကို၊ အခါလေးမြင့်၊ ဆောင်နိုင်သင့်။

က ဉာဏ် ဝိရိယအဖွင့်

၂၈၁

အသိအလိမ္မာ ဉာဏ်ပညာနှင့် ကုပ္ပါဒေသလည်း လုံလမရိလျှင် မည်သည့်အကျိုးမျှ မပြီးစေနိုင်။ ဟိ- ထိုစကား မှန်ကြောင်းကား၊ သုတ္တသု- အပျင်းအားကြီး၍ တအပိတည်းအပိနေသော၊ သံဃာသု- ခြသော်၏၊ မှုခေါ်- ပါးစပ်ထဲသို့၊ မိဂါ-သမင်တို့သည်။ န ပဝါသနှံ- အလိုအလျောက် မရောက်လာကုန်။ “ထ၍ ဖမ်းမှု လုံလပြုဦးမည်” ဟူလို။ (ဟိတေသပဒေသ)

ဝိရိယအကြောင်း။ ။ကိစ္စတစ်ခု ပေါ်ပေါက်လျှင် မကြောက် မရွှေ့၊ စွန်စွန်စားစား အားထဲတ်မှုကို “ဝိရိယ-လုံလ” ဟု ခေါ်၏။ ဤ ဝိရိယသည် ၁- ပင်ကို “အတိဝိရိယ”၊ ၂- နောက်မှ ဖြစ်ပေါ် လာသော “ပဝတ္တဝိရိယ” ဟု ၂ မျိုး ရှိ၏။ ရှေးရှေးဘဝက ဝိရိယ အထု ပါခဲ့သဖြင့် အတိဝိရိယ ရှိသူမှာ ဉာဏ်ရှိပါလျှင် သူတကာနှင့် မယုဉ်သာအောင် အကျိုးခံစားရမည်။ အတိဝိရိယ မရှိသူကား ပဝတ္တဝိရိယ ရှိအောင် ပြုပြင်ရပေလိမ့်မည်။

(အထောင်) အကျိုးအပြစ်၊ အမျိုးစစ်လျက်၊ ဆိုးညွစ်ရိပျင်း၊ သူကိုကွဲး၍၊ ထန်ပြင်းလုံလ၊ ရှိသူခမ္မ၊ ဝိရိယကေနတိုး မည်တည်း။

- ၁။ လုံလဝိရိယ ရှိလျှင် ရရှိနိုင်မည့်အကျိုး။
- ၂။ လုံလဝိရိယ မရှိလျှင် ဤဘဝ နောက်ဘဝ၌ အောက်ကျ နောက်ကျ ဖြစ်ရမည့်အပြစ်။
- ၃။ ငါတို့အမျိုးသည် အထက်တန်းကျ၍ ထက်မြှက်သော အမျိုးဖြစ်ခဲ့၏။ ငါတို့လက်ထက်ကျမှ အောက်မကျ ထိုက်ဟု အမျိုးအရှိုး စီစစ် ဆင်ခြင်ရသည်။

၂၈၂

ရတန္တရုပ်၏။

- ၄။ ပျင်းရိသဗ္ဗားကို မပေါင်းဘဲ ရှေ့ပောင်ရမည်။ ထိသဗ္ဗားနှင့်
အပေါင်းများလျှင် “တင်နားနီး တင်း” ဟူသကဲ့သို့
အပျင်းဓာတ် ကူးစက်၍ အပျင်းဘက်၌ ပါနေတတ်သည်။
၅။ လုံးပြင်းထန်သူကို ဆည်းကပ် သယခြင်းပြုလျှင် “ဘုရား
ဒကာနားနီး ဘုရားဒကာ” ဟူသကဲ့သို့ ဝိရိယဓာတ်
ကူး၍ အထူး အားတက်တတ်လေသည်။

ငါးသုံးကောင် ဝွေး

မြစ်တစ်စင်း၌ ဘယ့်၊ ဉာဏ်ယုံ၊ ဝိရိယယုံ ငါးသုံးကောင်ရှိရာ
အခါတစ်ပါး၌ တင်းသည်များ ရောက်လာလျှင် ဝိရိယယုံ ငါးသည်
စောစောက တင်ကြော်၍ အဝေးသို့ ရုံးလောက်။ ဉာဏ်ယုံငါးသည်
စောစောက မပြေးဘဲ တင်းသည်များ အဖိတ် သေချင်ဟန်ဆောင်၍
နေပြီးလျှင် “ဘာပြီ” ဟူသော အမှတ်ဖြင့် ကုန်းပေါ်ရေစပ်၌ ပုံးသည်တိ
ချထားသောအခါ ရရနက်ရာသို့ အမြန်ဆင်းမပြေးလောက်။ “ကံရှိသလို
ဖြစ်လိမ့်မည်” ဟု ကံတစ်ခုတည်းကိုသာ ယုံသော ကံ ယုံငါးကား
တင်းသည်ဟို၏ ပြုသန္တကို ခံကား အ အက်ဆူးရှာလေသည်။

ဤ ငါးသုံးကောင်တို့တွင် ဝိရိယယုံ ငါး၌ လွှတ်လောက်သော
ကံ ဟည်း ရှိ၏။ ပြေးလျှင် လွှတ်မည်ဟ ဉာဏ်လည်း ရှိ၏။ ထို့ကြောင့်
ဝိရိယထုတ်၍ ပြေးသည့်အတွက် လွှတ်၏။ ဉာဏ်ယုံငါးမှာလည်း
လွှတ်လောက်သော ကံနှင့် ဉာဏ်သာမက ရေထဲသို့ ဆင်းပြေးမှ
လုံးလကိုလည်း ပြု၏။ ထို့ကြောင့် လွှတ်၏။ ကံယုံငါးမှာ (ကံရှိစောကာမှု)
ဉာဏ်နှင့် လုံးလကို အသုံးမချသောကြောင့် အသက်ဆုံးရှုံးရလေသည်။

က ဘဏ် ဝိရိယအဖွင့်

102

ତ୍ଥିଏକ୍ଷଣ୍ଡ ଗ୍ରହିନୀର ପଦିତାକୁ ଫେରିବାକି ତାଳିଥିଲାଏଇ
କୋଣିଃକୁମ୍ଭିଲାଃର୍ପାତ୍ର ଗ୍ରହନ୍ତିରେ ଯେବାକେନ୍ତାଙ୍କାଣିଃ ଉତ୍ତରିଲାପ୍ରାପ୍ତ ଅଶ୍ୟ
ଆକ୍ରମଣିଃ କିମିଧିଲାପ୍ରାପ୍ତ ଅନ୍ତିଃଶ୍ଵର ଆକ୍ରମଣିଃହୁ ବିଜେବାକୁପ୍ରିଃ
ଲ୍ୟାନ୍ ରୂପାଃଗର୍ଭା ଅଗ୍ରମ୍ଭିଲାଃମୁକ୍ତ ଅଲେଃଗର୍ଭ ମନ୍ତ୍ରପରିଲାଦିତିରେ ଲୋକି
ଲୋକିଲ୍ୟାନ୍ତାଶୀଳିନ୍ଦର୍ପାତ୍ର ଅବି ଅଲିମ୍ବା ଉତ୍ତରପରିବା ତ୍ରିଭୂତାଙ୍କାଣିଃ
କ୍ରିଃତାଃର୍ଗ୍ରୁ କିମିଧିକ୍ରିନ୍ଦିତାନ୍ତିରେ ଲ୍ୟାଲକ୍ଷ ଅଚ୍ଛା-ଅପିମ୍ବା କୃଗର୍ଭବରେ
ମର୍ଗିଲା ଅଲିଅଲ୍ଲୋକି ପେଟିପିକିଲାବିଲିଭୁମନ୍ତିରେ ॥ (ଦୟାକ୍ରମିକ୍ତ-
କ୍ରିଃତାଃଅଃଦ୍ୱାରା ପୁରୁଷାଙ୍କ ପୁରୁଷାଙ୍କ ପୁରୁଷାଙ୍କ ପୁରୁଷାଙ୍କ ॥
ଲକ୍ଷ୍ମୀ- କୃଗର୍ଭବରେ ମର୍ଗିଲାପର୍ବତୀ- ଉତ୍ତରପରିବାଙ୍କ ପରିବାଙ୍କ ॥
ଶିତୋପରେବା ॥)

သတိအကြောင်း။ ။က အကျိုးပေးခွင့်ရအောင် ဉာဏ် ဝိရိယ
သာမက ထိထိကိစ္စူ အမြဲအမှတ်ရသော သတိလည်း အရေးကြီး၏။
ပြုဖွံ့ဖြိုးကိစ္စူကို အမှတ်မရဘဲ မေ့နေလျှင် ဉာဏ်နှင့် ဝိရိယကို အသုံးမပြု
နိုင်တော့။ ထိုကြောင့် ပယောဂသမွဲတ္ထိကို ပြရာ၍ ဉာဏ် ဝိရိယ သတိ
၃ မျိုးလုံးကို ပြသင့်ဂါးဘာည်း။ (ပယောဂ- ကိုယ်မှ နှုတ်မှ စိတ်မှု၏၊
သခွဲတ္ထိ- ပြည့်စုစွဲ၏)။

မယဒေဝလက္ာမှ ထတ်နတ်ချက်

- ၁။ ကဲ့ဟူမူလ, သမ္မဒုတိ, ပောပြသည်မှာ, အရင်:သာရင့်။
 ၂။ ဉာဏ်ဘေး၊ မိမိတန်း, သုခွဲဗျားရန်, ဤလူလုပ်,
 ဉာဏ် ဝိရိယာ, ပေါ်ပေါ်တည်း။

၂၈၄

ရတန္တဂဏ်ရည်

- ၃။ ကာလအေသ, ပုဂ္ဂလကို, နှင့်ဆအပ်တဲ့, ကံကိုယုံ၍,
မီးပုံအတွင်း, မဆင်းထိက်စွာ, ကျားရဲရာလည်း, ကြမ္မာ
အကြောင်း, မရိုးကောင်းဟု, သူဟောင်းရှုံးက, ဆိုကုန်
ကြ၏။
- ၄။ လုံးလမထူ၊ ဉာဏ်မကူဘဲ၊ အယူတစောင်း၊ ကံတစ်
ကြောင်းမျှ၊ မကောင်းလည်း ကံ၊ ကောင်းလည်း ကံဟု,
ကံကို ချည်းသာ, မကိုးရာဘူး။
- ၅။ ပညာဘုရာ်ဖြင့်, သင့်မသင့်ကို, အခွင့်ချွဲ၍, အပြုလုံးလ,
ရှိအပ်စွာတည်း, တင့်လက်တွင်း, ရောက်လျင်းတုံး၊
သုံးကောင်းကို, မှတ်သားဝမ်းထဲ, နည်းယဉ်စွဲလော့။
- ၆။ ကံမဲ့ ဉာဏ်နဲ့, မလုံးမလဲ, နတ်မ မထူး, အလသမျိုး၊
အကျိုးယွင်းယိုး, အလို့ရွှေ့ရည်း, မကျော်ကျည်းနှင့်,
ကိုယ်လည်း လုံးလ, နတ်လည်း မ၍၍, တောင့်တကြံရာ,
မြန်မကြောလျင်း, လွယ်ကာကိုစွဲ, ပြီးနိုင်ကြ၏။
- ၇။ အနဲ့ အလ, လူ.ထိမျှတို့, ကမ္မာဝိရိယ, မယုံကြဘူး, သိဝ
မဟေး, ပရုမဇသွား, ပြဟွာ ဟိသာနိုး, ကမ္မာစိုးနှင့်,
တန်ခိုးကြီးမား၊ နတ် ဘုရားကို, ပေးစားဖန်ဆင်း၊
ဖြစ်တုံလျင်းဟု, ချွဲတုံယွင်းသမျှ, အမှားရှုသည်, တောင်သူ
ယူလေ့ ယူလာတည်း။

ဤခန္ဓာကိုယ်ကြီး၏ အတွင်း၌ ကောင်းမြတ်သောအရာ၊ မြိုခိုင်
သောအရာ ဟူ၍ ဘာတစ်ခုမျှ မရှိပါ။ အလိမ္မာ စသော ဂုဏ်များကား
အလွန်စင်ကြယ်၏။ မစင်ကြယ်သော ခန္ဓာကိုယ်ကြီးဖြင့် စင်ကြယ်သော
ဂုဏ်သတင်းများကို ရအောင် အားထုတ်လိုက်ကြလော့။

ကဲ့ ဉာဏ် ဝိရိယအဖွင့်

၂၈၅

ဂါတိ ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်များသည် မအို မသေ အပြီနေရာ နိဗ္ဗာန်
ကိုပင် မြှုပ်မြင်မှန်းဆုံး၍ မရ ရအောင် အားထုတ်ကြောန်သေး၏။
ယခုဘဝ ကြီးပွားရေး၊ စီးပွားရေး၊ ပညာရေးလေသိပ္ပါဒ် ပစ္စများ
ကြောက်ရမည်နည်း။ လုံးလ ဝိရိယ ကင်း၍ အဖွင့်းဘား အပေါ်း
လုပ်နေသော်လည်း ဤခန္ဓာကိုယ်ကြီး ပို၍ မကျန်းမာ၊ ပို၍ အသက်
မရှည်တော့ပြီ။

စင်စစ်သော်ကား ပျော်နေသည့်အတွက် ခန္ဓာကိုယ်မှ အနိုးအင့်၊
တွေ့ အပြင်သို့ မထွက်ရသောကြောင့် အေးစက်စက်ဖြစ်ကာ ပို၍
မကျန်းမာရ ဖြစ်သေး၏။ ထို မကျန်းမာမှုကြောင့် အပြင်းထူသူမှာ
အသက်တိဖွေယ်သာ များ၏။ ပျော်၍ အလုပ်မလုပ်သူသည် သာ၍
ပျော်စရာ ဖြစ်နေပါလိမ့်မည်။ လုံးလ ဝိရိယ မှန်မှန်ဖြင့် အလုပ်လုပ်နေသောကို
လူတွေ့ကလည်း ကြည့်ညို၊ နတ်တွေ့ကလည်း စောင့်ရှောက်လို၏။
ရှေးကံတွေ့ကလည်း အကျိုးပေးခွင့်သာ၍ လုလှပပ အကျိုးပေးကြသည်။
ထိုကြောင့် လုံးလရှိသူတို့ အဖို့မှာ လောကကြီး၌ ပျော်စရာကိုသာ
တွေ့ရပါလိမ့်မည်။

တစ်နေ့အဖို့၌ ၁- ကုသိုလ်၊ ၂- ဉာဏ်၊ ၃- ကျွန်းမာရေး၊
၄-အတတ်ပညာ၊ ၅-တန်ခိုးဂုဏ်သိန် ဤ ၅ မျိုးတွင် တစ်မျိုးမျိုးမှ
အကျိုးမရာဘဲ ကုန်သွားသောနေ့သည် ဝစ်းနည်းစရာ လွန်စွာ အသုံးမကျ၊
မသေခင်က အသေဖြစ်ရသော နောက်တည်း။

(အောင်) ကုသိုလ်ဉာဏ်၊ ကျွန်းခုသာ၍၊ ပညာတန်ခိုး၊
တစ်မျိုးမျိုးမှု၊ အကျိုးမထွက်၊ ထိုနေ့တွက်၊ သက်သက်
ဝစ်းနည်းဖွေယ်။

၂၈၆

ရတနာဂုဏ်ရည်

ဆုတောင်းခန်းအဖွင့်

ယခုကာလ အမြိုးအမောက် ရှူးနောက်မတည့်ဘဲ ရောက်မိရောက်ရာ ဆုတောင်းရှာကြပုံကို ကြားသိရသပြင့် အများနှင့် သင့်လျော်စွာ သံသရာစခန်းဝယ် နိမ္ဒာန်နှင့် ဖြောင့်တန်းအောင် ဆုတောင်းခန်းထည့်သွင့်း၍ အကျိုးဖြူ ပြပေဆဲ။

(အောင်) ဓာတ်မရိုက်ခင်၊ ကောင်းစွာပြင်မှ၊ ပုံတွင်ကျန်၊ ရပ်သွင်လှသို့၊ မုံချုပ်နွာ၊ သံသရာဟ၊ ကဗ္ဗာရပ်ခွင်၊ ဓာတ်အပြင်ဗြို့၊ စီတ်စဉ်ကျန်၊ ရပ်သွင်လှ၍၊ မေမဇ္ဈိန်း၊ အရောက်မြန်းပို့၊ ပြင်စမ်းစေချင်၊ ဆပန်းစင်ကို၊ ပန်ဆင်လေကွဲ-နှင့်စဉ်တဲ့။

၁။ ပုံညောနောက် စည်နာ၊ သိဝံ ပတ္တေ တအန္တရော

ခီရုံ ပသော သုကေ ခီရုံ၊ ခီရောန် သာမာ သံဝသော။

အနေန် ပုံညောန်- ယခုခက်၊ ပြုစရာသည်း၊ သူခအကျိုး၊ ငကာင်းမှုမျိုးကြောင့်လည်းကောင်း၊ အညောက် ၁- ရှေးရှေးက ပြု- ငကာင်းမှုထိုထို၊ ကုသိုလ်မှုလ၊ ဟူသမျှကြောင့်လည်းကောင်း၊ သိဝံ- အင်ယာအရောင်း၊ သုတေသာကောင်းတို့၊ ပျော်အောင်းရာမှန်၊ အေးနိမ္ဒာန် ဂါး၊ ပတ္တေ၊ ပတ္တေယျာမိ- ရည်ရွယ်လိုအင်၊ ဆုထူးဆင်လျက်၊ အဆာလျင် မြန်စွာ၊ ပန်ထွေ ဆုတောင်းပါ၏။ တအန္တရော- ဆုထူးရုဏ်အင်၊ မစုလင်၍၊ ကြိုတင်ပြန်ရ၊ ဘဝဖန်ခါ၊ သံသရာ၍၊ ဒီရုံ- ရှိုးသား ထက်မြှက်၊ အချက်ချက်၌၊ သွက်လက်ပေါ်ဟောင်း၊ ပညာရိုက္ခတော်ကောင်းကို၊ ပသော၊ ပသောယျာမိ- ထိုကြိုးဘုံးလေ့၊ ကြိုးသမျှပင်၊ တွေ့မြင်ရပါလို၏။ ခီရုံ-ပညာရှိများ၊ ဆိုစကားကို၊ သုကေ၊ သုကေယျာမိ-

ဆတောင်းခန်းအဖွင့်

၂၈၇

နှစ်သက် ကြည်ညို, နှာယူရပါလို၏။ မီရေန- ရှိုးသားထက်မြက်,
အချက်ချက်၌, သွက်လက် ပေတောင်း, ပညာရှိသူတော်ကောင်းနှင့်၊
သဟ သံဝသေ- ရေစက်ဟောင်းချင်း, အကြောင်းရင်းကြောင့်,
ပေါင်းသင်း နေထိုင်ရပါလို၏။

[ပညာရှိ သူတော်ကောင်း၊ ပညာရှိ သူယုတ်မာဟု နှစ်မျိုးရှိရာ
ဤဂါထာဖြင့် (၁) နိဗ္ဗာန်ကို လိုအပ်သော ဆုဖြင့် ရဖို့ရန်း (၂) ပညာရှိ
သူတော်ကောင်းကို တွေ့မြင်ဖို့ရန်၊ (၃) ထိုသူ၏ စကားကို နာယူဖို့
ရန်၊ (၄) ထိုပညာရှိ သူတော်ကောင်းနှင့် ပေါင်းသင်းဆက်ဆံမိဖို့ရန်
ဆုတောင်းသည်။ မရှိုးမသား ဆိုးဝါ-သော ပညာရှိသူများကား
သူယုတ်မာများကောက်ပင် ကြောက်စရာ ကောင်းလှ၏။]

၂။ မီရော အသုံး သယံစာပိ ဒီရော ကုသလ ကရဏေ၊

ဥဇ္ဈာ အမျှစ အခွဲ့- ပဉာသီလောဝ အတိယာ။

သယံစာပိ- မိမိကိုယ်တိုင်ကလည်းမီရော- ရှိုးသားထက်မြက်၊
အချက်ချက်၌, သွက်လက်ပေတောင်း, ပညာရှိသူတော်ကောင်းသည်၊
အသုံး- စင်စင်ခါဂွာ, ဖြစ်ရပါလို၏။ ကုသလ ကရဏေ- ကုသိုလ်ပြရန်,
ပေါ်ပေါ်ကြပြန်သည်ရှိသော်၊ ဒီရော- မကြောက်မရွှေ့၊ နောက်မတွန့်ဘဲ၊
သက်စွန်းကြိုးပမ်း, ခွဲလမ်းသလွှား, လွှဲလရှိသည်ဖြစ်၍၊ အတိယာ-
မီးရွှားသန့်စင်, ဖွားပြင်သြုံးမှစ၍။ အခွဲ့ ပဉာသီလောဝ- ကိုယ်ဝတ်
သဖြတ်, မကွယ်မပ, ငါးဝပဉာသီ, အစဉ်တည်လျက်သာလျှင်၊ ဥဇ္ဈာစံ-
ဂုဏ်သီန်မောက်မိုး, မြင့်မြတ်သော အမျိုးမြှုံးလည်းကောင်း၊ အမျှစ-
ဥဇ္ဈာပြည့်ဖြူး, ကြွယ်ဝသော အမျိုးမြှုံးလည်းကောင်း၊ အသုံး- တမြင့်တည်း
မြင့်, ဆင့်ကဲတင့်၍၊ အသင့်မကွာ, ဖြစ်ရပါလို၏။

၂၈၈

ရတနာဂုဏ်ရည်

[ဤဂါထာဖြင့် (၁) မိမိကိုယ်တိုင်လည်း ပညာရှိ သူတော်ကောင်း
 ဖြစ်ဖို့ရန်၊ (၂) ကုသိလ်ကောင်းမှုပြုစရေး၏ ရဲရဲ့ဖို့ရန်၊ (၃) မြင်မြတ်သော
 အမျိုး၊ (၄) ကြယ်ဝသော အမျိုး၏ ဖြစ်ဖို့ရန်၊ (၅) ဝတ်ဆင်ထားအပ်သော
 အဝတ်ကဲ့သို့ ငယ်စဉ်ကစ၍ ငါးပါးသီလ မြို့ရန် ဆုတောင်းသည်။
 (အမျိုးမသန့်လျင် စိတ်ဓာတ်လည်း ညုံတတ်၏။)]

၃။ ဒေတာ မေ န ခီယေသ, ဒတ္ထနာန တပေယျ.ဟံ။

ဒေး စိတ္တံ့ ပသာဒေယျ, အဒီန္ဒာ န ဗလံ ဟရေ။

မေ- တပည့်တော်၏၊ ဓန- စည်းစိမ်္မွား၊ ရတနာသည်။
 ဒေတာ- စွန်းကြီးပေးကမ်း၊ လူဒါန်းပါသော်လည်း၊ န ခီယေသ-
 မကုန်ခန်းနိုင်ပါသောတည်း။ ဒတ္ထ- စွန်းကြီးပေးကမ်း၊ လူဒါန်းပြီး၍
 လည်း၊ နာန တပေယျ- နောင်တတစ်ဖန်၊ မပူပန်ရပါလို့။ အဟံ-
 တပည့်တော်သည်။ ဒေး- စွန်းကြီးပေးကမ်း၊ လူဒါန်းဆဲအခိုက်မှာလည်း၊
 စိတ္တံ့- မိမိစိတ်ကို၊ ပသာဒေယျ- ကြည်လင် ၉၆၈လန်း၊ ဝမ်းမြောက်
 စေနိုင်ရပါလို၏။ အဒီန္ဒာ- ကိုယ်ထိလက်ရောက်၊ မျက်မှာာက်ကြည်ဖြူ။
 မလူမပေးအပ်သည် ရှိသော်၊ န ဗလံ ဟရေ- အနိုင်အထက်၊ နှိပ်စက်
 ကလူ၊ မယူမယ်၊ မခိုးရက်နိုင်ပါသောတည်း။

[ဤဂါထာဖြင့် (၁) စွန်းကြီးလူဒါန်း၍ မကုန်ခန်းနိုင်ဖို့ရန်၊

(၂) ပေးကမ်းလူဒါန်းပြီးနောက် “လူဒါန်းပေးကမ်းမိတာ မှားလေခြင်း”ဟု
 နောင်တ တစ်ဖန် မပူပန်ဖို့ရန်၊ (၃) လူဒါန်းပေးကမ်းဆဲ အခိုက်မှာလည်း
 ဝမ်းမြောက်ဝမ်းသာ ရှိဖို့ရန်၊ (၄) ကြည်ကြည်ဖြူဖြူ။ မပေးဘဲ ရန်သူ
 များ မဖျက်ဆီးနိုင်ဖို့ရန် ဆုတောင်းသည်။

ဆုတောင်းခန်းအဖွင့်

၂၈၉

၄။ ဖုသံတေ လောကမမွေဟို,
ယထာကမ္မာ ဘဝါဘဝေ
ယေန စီတွေန ကမွှန်း၊
တဲ့ စိတ္တာ န မယီ ဝယေ။

ဘဝါဘဝေ- ဘဝကြီးငယ်၊ အသွယ်သွယ်၌၊ ယထာကမ္မာ-
ရေးရေးကဖန်၊ အကြောင်းက အားလျော့စွာ၊ လောကမမွေဟို- ဖြစ်က
ပျက်တဲ့၊ တွေ့ကြုရနိုး၊ လောကမဲ့ တရားမျိုးတို့သည်၊ ဖူသတေ-
တစ်နေ့မယ်၊ တစ်နေ့ထိဖြင့်၊ တွေ့ထိ နှိပ်စက်အပ်သည့်ရှိသော်၊
ယေန စီတွေန- မတည်တဲ့နိုင်၊ မခုံခိုင်လတ်၊ အကြောင်သို့သော စိတ်
ဓာတ်ကြောင့်၊ ကမွှန်း- တရားမမြင်၊ နားမဝင်ဘဲ၊ အားအင်ရိုက်မဲ့၊
ပင်ပန်းတုန်လူပ်ကြရလေကုန်၏။ တဲ့ စိတ္တာ- ထိုကုံးသို့သော စိတ်မျိုးသည်၊
မယီ-တပည့်တော်၏ သွှေ့သန၌။ န ဝယေ- တစ်ရုတ်တစ်ဆိတ်မျှ မဖြစ်ရ
ပါသေသည်း။

(ဤဂါယာဖြင့် ဆွဲမျိုးညာတိ စည်းစီမံဥစွာတို့၏ ပျက်စီးခြင်း
ဟူသော လောကမ္မာ၌ တွေ့ကြုလှင် မတုန်လူပ်မိပို့ ဆုတောင်းသည်။)

၅။ အဘို့စွာ လူသာ မဇွဲရဲ့၊
မိစွာဒိဋ္ဌာ ပါပတော၊
မာန ကောဇာ ကာမလောလာ၊
ယာပျရောဂါ ဂတော သဒ္ဓါ။

ပါပတော- အပါယ်လေးတန်၊ ရောက်ရန်ညွှန်ကျူး၊ မကောင်းမှု
ဖြစ်သော၊ အဘို့စွာစ- သူများစည်းစီမံကို မတရားလိုချင်တတ်သော
လောဘမှ လည်းကောင်း၊ လူသာစ- သူများဂုဏ်သိန်း၊ သူ့စည်းစီမံကို၊

၂၉၀

ရတနာဂုဏ်ပည့်

မမြန်နိုင်တောင်း၊ အောင်းမြောင်း ပြုစုတတ်သော လူသာမှ လည်းကောင်း၊
မဖွေ့ရ မိဇ္ဈာဒီနိုင်ဘိစ် – ကိုယ့်စည်းစိမ့်ကို၊ ဝန်တိုတတ်ခြင်း၊ များယွင်းသော
အယူတို့မှလည်းကောင်း၊ မာနကောဓာ-မောက်မာ တက်ကြွှေ့၊ မာန်မာန
နှင့်၊ ဒေါသထုန်ပြင်း၊ ကြမ်းတမ်းခြင်းမှလည်းကောင်း၊ ကာမလောလာ-
ကာမရုဏ်ပွက်၊ အာရုံတွက်ကြောင့်၊ ယောက်ယက် ခတ်ပျော်၊ လျှပ်ပေါ်
လော်လီခြင်းမှလည်းကောင်း၊ ယာဉ်ရောဂါ-ကုစားဖေးမ၊ မအေးရအောင်၊
သေးဘယ့်၊ အဖိုဖိုသောရောဂါမျိုးမှ လည်းကောင်း၊ သဒါဂတော-
ဝန်းကြောဖက်ပြင်း၊ ရေမတင်သို့၊ ကင်းစိုင်လွင့်ပျောက်၊ မကပ်ရောက်ပါစေ
သတည်း။

[ဤရှိယာဖြင့် အဘို့ရှာ လူသာ မစွဲရိယ မိဇ္ဈာဒီနိုင် မာန ဒေါသ
တို့နှင့် ကာမရုဏ်အတွက် လျှပ်ပေါ်လော်လီခြင်း၊ အနာရောဂါများခြင်း
မှ ကင်းဖို.ရန် ဆုတောင်းသည်။]

၆။ ပါယေန ပေါရာဏာ သန္တာ

နေကွဲမှာ . ဘိရတာ သဒါ။

တသွာ နေကွဲမွဲ နီနွော . မို့၊

သဒီဋ္ဌာ . ဒီနတေါ် ယရော်။

ပေါရာဏာ-ရှုံးအထက်က ဖြစ်ပေါ်ကြကုန်သော သန္တာ-
ပါရမိနှင့်၊ ညာညီတင့်၍၊ အရင့်အမာ၊ လောင်းလျာရိုက်းဝင်၊
သူတော်စင်တို့သည်။ ပါယေန-တွေ့ကြဆုံးကြ၊ ဘုံဘဝဝယ်၊ ကြိုးရ
လော်း၊ များသောအားဖြင့်၊ သဒါ-ဖြစ်ရဖန်ခါ၊ သံသရာဟု၊ ခန္ဓာ
ဖြင့်ပိုင်း၊ ဘဝတိုင်း၍၊ နေကွဲမှာဘိရတာ-ရွက်ဟောင်းကျကြော်၊ ရွက်သစ်
သေသည်၊ အောင်မြေရရုံ၊ ဂိပ်မြေခင်တန်း၊ ကျောင်းသခံမ်း၍၊ ရွင်လန်း

ဆုတောင်းခန်းအဖွင့်

၂၉၁

မွေးလျှော်, စံပျော်တော် မူကြလေကုန်ပြီ။ တသ္ဌာ-ရှေးသောခါတွင်,
သုတေသနတို့, တောာဝင် အောင်းစီ, ပြဟ္မာစိန်ဖြင့်, အလိုပြည့်၊
ဖြည့်တော်မူကြလေသောကြောင့်၊ ယရေ - စားသောက်နေရေး၊
ဖွေရှာရေးနှင့်, မင်းဘေးစီးတာ, လွန်စွာ မြားမြောင်, လူတို့ဘောင်း၍
သုဒ္ဓာ ဒီနဝါ- ပစ္စည်းဥစွာ, အရာရာဝယ်, မရှာမကောင်း၊
ရှားမကောင်းနှင့်, မစုဆောင်းခက်, စုဆောင်း ခက်သည်,
သက်သက်ဖြစ်ချေ, အပြစ်တွေကို, စစ်လေရိပ်မိ, တွေးတိုင်း သီသည်
ဖြစ်၍၊ နေကွဲမွန်နွော -အခွင့်အခါ, မသင့်ပါလည်း၊ ချင့်စာ ရော်ရမ်း၊
တောကိုမှန်းသည်၊ အမို - စင်စစ်မကွာ, ဖြစ်ရပါလို၏။

[သုတေသနကောင်းတို့သည် လူဘောင်း၍ နေရသော်လည်း
မပျော်မွေးကြ။ ထိုကြောင့် ဤဂါထာဖြင့် တော့ထွက်ခွင့်မရစေကာမူ
ဘဝတိုင်း တော့ထွက်လိုသောစိတ် ဖြစ်ဖို့ရန် ဆုတောင်းသည်။]

၇။ သံသာရမှာ သာမညော်,
န မူဇွေယျ တဟိုး တဟိုး၊
ဂတိုး ဂတိုး ဘဉ�ဇာနတ္တာပိုး၊
ဘဉ�ဇာယသောမိ ပါရမိုး။

တဟိုး ဘဟိုး - တွေ့ကြ ဆုကြ, ဘုဘာဝယ်, ကြိုရလေတောင်း၊
သောင်းပြောင်းအာရုံ, အဖုံ့ဖြုံး၊ သာမညော်- သူများ နည်းတူ, သူမူး
မပျော်, သူ့ထက်မသာ, လိမ္မာဟန်မွှေ့, စ မပြလောက်သေးပါမှာကား၊
သံသာရမှာ- မဟာဗြိဟှေ့, လျှာကုဋ္ဌဖြင့်, ရှာဖွေမှန်းဆ, ဂဏန်းပြု့၊
နှမ်းမျှမလွယ်, တကယ်မှန်စွာ, မကြုံသာသည့်, သံသာရခရီး, ကန္တာရ
ကြီးမှာ၊ န မူဇွေယျ- ဘုန်းစ ဘုန်း, သမ္မာမှန်း၍, တံခါနဆောက်ကိုင်း,

၂၆၂

ရတနာဂုဏ်ညွှန်

အလွန်မြောက်နိုင်သေးရာ၊ အမူတ္ထတ္ထာ—လွတ်ဖို့ဝေးရဲ့၊ မတွေးနဲ့တော့၊
ဘေးတကယ်စုံ၊ အဖို့ဖုံး အတ်ပြား၍၊ ထပ်မနား အပါယ်ခရီး၍၊
ဟလယ်တည်း လယ်နေရမည့်အရေးကြောင့်၊ ဂတ်း ဂတ်း — ၃၀
မန်သေး၊ နိုရယနှင့်၊ ပေတ တိရှေ့သာန်၊ လားရန်အရှိုး၊ ငါးတန်းကတိကို၊
ဘဉာန္တ္ထာပါ—ကောင်းရာ မြန်းလင့်၊ စခန်းတင့်လည်း၊ မြမ်းဖြင့်တက်ပြီး၊
မြမ်းဖျက်နည်းသို့၊ ဖျက်ဆီး လွန်မြောက်၊ နိုဗာန်ရောက်ဖို့အကျိုးဇား
ပါရမိုး — နိုဗာန်နန်းခွင့်၊ စခန်းဝင်ဖို့၊ လမ်းစဉ်အကျေ၊ ဒါနစသည်း၊
ပါရမိအကျိုး၊ ကောင်းမှုမျိုးကို၊ သူ့ယိုသာမိ—တမြင့်တည်းမြင့်၊
ဆင့်ကဲတင့်ဖို့၊ အသင့်မကွား၊ ချင့်စာတိုးမွား၊ တစ်မျိုးအားဖြင့်၊ ကြိုးစား
ဖြည့်ကျင့်ပါတော့မည်ဘူရား။

[ဤဂါထာ၌ သာမည့် အနေမျိုးဖြင့် သံသရာမှ လွတ်မြောက်၍
နိုဗာန်မရောက်နိုင်သောကြောင့် မြမ်းဖြင့် အထက်ရောက်အောင် တက်ပြီး
လျှင် အထက်သို့ရောက်က မြမ်းကိုဖျက်ချလိုက်သကဲ့သို့ အထက်တန်း
ကဟိုကောင်း ဂတိဖြတ်ဖြစ်လျက် ပါရမိကို ဖြည့်ပြီးလျှင် ပါရမိပြည့်က
ဂတိကောင်းမတွေကိုပင် ဖျက်ဆီးကာ နိုဗာန် ရောက်ဖို့ရန် အရာရာ
သတိထားလျက် အများထက်သာအောင်း ပါရမိဖြည့်ပါမည် ဟု ဝန်ခံ
သည်။]

ဤကား ဖြည့်ဖြည့်သက်သာ ဆုတောင်းဖို့ရာ အများနှင့်
ဆက်ဆံသော ဆုတောင်းတည်း။ အိုထိ ကောင်းမှုကို ပြုတုန်းအခါ
ကြည်ညိုလျက် ပရီသတ် အလယ်မှာ ဖြစ်လျှင် တိုးတိုးဆွတ်ဆို၍
ဆုတောင်းရန် အကျိုးချုံးကား

၂၉၃

ဆုတောင်းခန်းအဖွင့်

ဆွမ်းလူသောအခါ ဆုတောင်း

ရသာမွေးကြ။၊ ဆွမ်းဖွေးဖြူကို၊ ပေးလူပါရ၊ ဤပုညီကြောင်၊
ဘဝတိုင်းဝယ်၊ ပညာကြွယ်လျက်၊ မြန်ယ် ရွှေနှင့်၊ အနေတင့်၊
ဆင့်ဆင့် မြင့်ရလို။

ပန်းလူသောအခါ ဆုတောင်း

အနဲ့လည်းသင်း၊ အဆင်းလည်းလှ၊ ပန်းလူရ၍၊ ဘဝတိုင်းဝယ်၊
ပညာကြွယ်လျက်၊ သွယ်သွယ်ရှုက်နှင့်၊ အစုံတင့်၊ ထုံးသင့်ကြိုင်ရလို။

ရေရှ့မ်းလူသောအခါ ဆုတောင်း

ကြည်လင်အေးမြှု၊ ရေလူရ၍၊ ဘဝတိုင်းဝယ်၊ ပညာကြွယ်လျက်၊
ကိုယ်ဝယ်တွင်းပြင်၊ ညစ်ကြေးစင်း၊ ကြည်လင် အေးမြှုလို။

(ကိုလေသာကို “အတွင်းအညွစ်အကြေး”ဟု ဆိုသည်။)

မီးလူသောအခါ ဆုတောင်း

ထွန်းလင်းတောက်ပ၊ မီးလူရ၍၊ ဘဝတိုင်းဝယ်၊ ပညာကြွယ်
လျက်၊ လန့်ယ်နေနှင့်၊ အသရေတင့်၊ ဆင့်ဆင့်ထွန်းတောက်လို။

နှုနာတိုင်လူသောအခါ ဆုတောင်း

သင်းပုံးလွမ်းကြိုင်၊ ဤပန်းတိုင်ကို၊ လှိုင်ပစော်၊ ပူဇော်ပါရ၊
ဤပုညီကြောင်း၊ ဘဝစဉ်လာ၊ မယုဉ်သာအောင်၊ ပညာဆင်းနဲ့၊
သဘင်းနဲ့၊ သင်းပုံးကြိုင်ရလို။

ဆုတောင်းမူ။ ။။၃၇တောင်းဟူသည် မိမိလိုသော အကျိုးကို
စိတ်ဖြင့် မှန်းဆ၍ ဖြစ်စေ၊ နှုတ်ဖြင့် တမ်းလာ၍ ဖြစ်စေ တောင်းဆီခြင်း
ဖြစ်သည်။ ကောင်းမှုကိုလည်း ပြု၊ ဆုကိုလည်း တောင်းလျှင် လိုရာ
အကျိုး ပုံးစီးတဘ်၏။ တောင်းသောဆုနှင့်၊ ထိုက်တန်အောင်ကား

၂၉၄

ရတနာဂဏ်ရည်

ကုသိုလ် ကောင်းမှုကို ပြုကြရပေမည်။ ဘုရားအဖြစ်ကို အလိုရှိလျှင် လေးအသချဲ့နှင့် ကန္တာတစ်သိန်းတိုင်အောင်၊ အရှင်ယာရိပုတ္တရာကဲသို့ အဂ္ဂသာဝကအဖြစ်ကို အလိုရှိလျှင် တစ်အသချဲ့နှင့် ကန္တာတစ်သိန်းတိုင် အောင်၊ မဟာသာသုပ၊ အရှင်အာနနွာ စသည်ကဲသို့ မဟာသာဝက အဖြစ်ကိုလည်းကောင်း၊ မိတ္ထွေးတော် ဂါတမီ၊ ဓာမာ၊ ဥပ္ပလဝက် ထေရိမတိကဲသို့ ထင်ရှားသော ရဟန္တာမိန်းမ အဖြစ်ကိုလည်းကောင်း အလိုရှိလျှင် ကန္တာတစ်သိန်းတိုင်အောင် ပါရမိ ပြည့်ကြရလိမ့်မည်။

အထူးအထွေ ရှုက်ထူးကို မလိုလားဘဲ သာမည် အနေမျိုးဖြင့် နိဗ္ဗာန်ကို အမြန်လိုချင်သူကား ကြီးကြီးဘားစား အားထုတ်ပါမှ ယခု ဘဝမှာပင် ရနိုင်ခွင့် ရှိပါသည်။ မရနိုင်သေးပါလျှင် ဤဘုရားရှင်၏ သာသနာမှာပင် ရခွင့် ရှိပါသည်။ အရိမေတ္တာယျ ဘုရားရှင်၏ လက်ထက်တော်ကျလျှင်ကား မှချ ရနိုင်စရာရှိ၏။ ဆတောင်းသော အခါလည်း မိမိအလိုရှိရာ ဆုကို မိမိဘာသာ တောင်းခြင်းသာလျှင် လမ်းမှန်ကျ၏။ ယခုကာလုပ်ကား ကောင်းမှုပြုရာဝယ် ဘုန်းတော်ကြီးက ရေစက်ချွန်း ဆုတောင်းကို ချပေးသောကြောင့် ဘုန်းကြီးနှစ် တက်ရသော ဆုတောင်းနှင့် အလူရှုံး၏ အလိုမှာ သဘောတူ့ ခဲယဉ်း၏။ စိတ်မပါဘဲ လိုက်ဆိုနေရလျှင်လည်း ပြည့်စိုင်ဖို့ ခဲယဉ်းလှ၏။

အောက်နိုင်ငံ ရှင်ပြု တစ်ခုပုံ တော်တော် နာမည်ကြီးသော ဘုန်းကြီးတစ်ပါ၊ ရေစက်ချေပေးရာဝယ် အဂ္ဂသာဝက မဟာသာဝကကြီးများ ရသမျှ အကျိုးရှုက်များကို အလူ၃ကာ ကာစိုးတည်းက အစုအလင် ရပို့ရန် ရေစက်ချုပ် (ဆုတောင်း) ပေးသောကြောင့် အတော်နားလည်သော ဒကာတစ်ယောက်က “တကယ်ရဟန္တာကြီးများ

ဆုတောင်းခန်းအဖွင့်

၂၅၅

တောင်မှ တစ်မျိုးစီသာ ရနိုင်ကြတဲ့ အကျိုးကို အရှင်ဘုရားအကာမှာ
အားလုံးစုံ ရနိုင်ပါမည်လား ဘုရား”ဟု လျောက်ထားသဖြင့် ထိုဆရာ
တော်မှာ မျက်နှာညို၍ အလိုမကျေဘဲ ရှိဖွံ့သတဲ့။

ရွှေတိဂုံကုန်းတော်ပေါ်ကဲသို့ အချို့သော မြို့ကြီးများ၏ ဘုရား၏
ကား ရေရှာ ပန်းလူသည်အခါမှစ၍ ဆုတောင်းကို ဂေါသည်အား
ငွေပေး ခိုင်းကြသေး၏၊ အားလုံး လုပ်ငန်းများ နည်းလမ်းမကျချေး၊
ရှေးက အလောင်းအလျောတို့ ကောင်းမှုပြုကြရာ၌ ရှေ အဆင်သင့်ရှိလျှင်
ရေစက်သွန်းချ၍ ရေမရှိလျင် ရေစက်ပင်မချေတော့ဘဲ လိုရာဆုကို
အတိချုပ်မျှ တောင်းကြ၏။ ယခုကာလလို “ဘဏ္ဍာ အရှင်ဘုရား၊
မယုံ-အကျွန်းပို့သည်” ဟု ကခမ်းတနား သွယ်စိုက်နေသည်မဟုတ်။
ထိုကြောင့် မိမိဘာသာ လိုရာဆုကို တောင်းခြင်းသာလျင် ရှေးထုံးကျသဖြင့်
ဘုန်းကြီးချေပေးတိုင်း လိုက်ခံ့ရသော ယခုကာလ ဆုတောင်းနည်းကို
ရှောင်ကြည့်သင့်ကြပေသည်။

ရေစက်ချု စဉ်းစားဖွယ်။ - ယောက် အလူဒါနပြုကြသောအခါ
ရေပေလား၊ ရေကရား စသည်၌ ရေကည်၍ အောက်ခံခွက်တစ်ခုပေါ်မှာ
ရေတစ်စက်တစ်စက်ချရင်း၊ ဘုန်းကြီးချေပေးသော “ဘဏ္ဍာ-အရှင်ဘုရား၊
မယုံ-တပည်းတော်တို့သည်၊ သသာရ ဝ၌ ခုက္ခတော-သသရာဝင်ဆင်းရဲ
မှ” စေသာ စာတမ်းကို လိုက်ရှိဆိုကြ၏။ လိုဘို့ ရေတစ်စက်တစ်လော်
ချရင်း ဆိုအေခြင်းကိုပင် “ရေစက်ချု”ဟု ခေါ်တွင်ငော်သည်။ ထိုရေစက်ချု
နည်းကို ဘုန်းကြီး မသက္ကာသလို ဖြစ်နေသောကြောင့် ကျမ်းများကို
ကြည့်ရှုပို့ချရင်း ကျမ်းစာ အသုံးအနှစ်းများကို သတိထားလေ့ရှိရာ....

၂၉၆

ရတနာဂုဏ်ရည်

၁။ ဝေသန္တရာစတ်ဝယ် ဆင်ဖြူတော်လူခန်း၌ “သုကန္တာဒက ပုဂ္ဂိုတ် သုဝဏ္ဏသီကာရု ဂဟတွာ ဟတ္ထိသာတ္ထု အဟတွာ တေသ ဟတ္ထု ထပေတွာ ဥဒက ပါဟတွာ အဒါသီ= နဲ့သာရေဖြင့်ပြည့်သော ဇ္ဈကရားကို ယဉ်၍ ဆင်ဖြူတော်၏နာမောင်းကို ကိုင်ပြီးလျှင် ထိပုဏ္ဏားတို့လက်၌ ထား၍ ရေကို ကျဖော်ကဲ လျှပြီ”ဟု တွေ့ရ၏။ သားတော် သမီးတော် လူခန်း၊ မန္ဒီဓိပုရားကို လူခန်း၌လည်း ဤနည်းပင်တည်း။

၂။ ဒါနည်းမဟာပါ၊ စိဝရက္ခန္တက အဖွင့် ဝိမတိဋ္ဌကာ၌ “ပုံမ် ဥဒက ပါဟတွာ ပစ္စာဒ္ထို=ရေကို ပြုပကျဖော်၍ နေကိုမှ (သက်န်းတို့ကို) လက်ရောက် လူကုန်၏”ဟု လည်းကောင်း၊ ပုံကအပိုစိုးရှိ၊ ပြာဟွာကာဝ် ဋီကာ၌ “ဥဒက ပါတေတွာ ဒ္ထိုတိ-ပြာဟွာကသာ ဟတ္ထု ဥဒက အာသီည္တာ ဒ္ထို=ပုံစွား၏လက်၌ ရေကိုလောင်းထည့်၍ (သတိုသမီးကို) ပေးလူကုန်၏”ဟု လည်းကောင်း တွေ့ရ၏။

ဤအေးလုံးကို ကောက်ချက်ချုလိုက်လျှင် ရှေးအခါက အလူဒါနပြုရာ တိုင်းဝယ် ကြည်လင်အေးမြေသာ လက္ခဏာကို ဖော်ပြန့်ရာ ရေကို အလူခံ ပုဂ္ဂိုလ်၏ လက်၌ လောင်းထည့် သွန်ချု၍ ပေးလူလော်ကြဟန် တူသည်။ ယခုကာလ တစ်စက်တစ်စက် ချမှန်သာ ရေစက်ချသည် ထိုထုံးစက် လိုက်ဟန်နှစ်သို့လည်း ထိုရှေးစနစ်နှင့် မတူချေ။ ထိုကြောင့် ဘာသာရေးကိစ္စာ့ သားဝေကျကျ ပြုပြင်လိုသော အမျိုးသား အမျိုးသမီးတို့သည် ဘုန်းကြီးက ချပေးတိုင်း လိုက်ဆိုရသော ဆတောင်းနှင့် တစ်စက်တစ်စက် ချရသော ရေစက်ချနည်းကို ပြုပြင်၍ ကြည်လင်သော ရေကို အလူခံပုဂ္ဂိုလ်၏ လက်ပေါ်မှာပြစ်စေ မြေပေါ်မှာပြစ်စေ သွန်းလောင်း၍ အလိုဂိုရာဆုကို ကိုယ့်ဘာသာ တောင်းသော ရှေးအကျခုံး မူဟောင်းကိုသာ လိုက်သင့်ကြ ပါသည်။

ဘုရားအဖြစ်တော်စဉ်

၂၃၇

ဘုရား အဖြစ်တော်စဉ်
နိဒါန်း

ဤမျှလောက်သော စကားအစဉ်ဖြင့် ဘုရားဖြစ်တော်မူသော အခါ ရရှိသော ဂဏ်တော်များနှင့် တရား သံယာတော်အပြင် ဗုဒ္ဓဘာသာဂင်တို့၏ ကျင့်စဉ်သီဖွယ် အသွယ်သွယ်သော အချက်များကို ထင်ရှားပြခဲ့ပြီ။ ထိကဲသို့ ဂဏ်ရရှိသော တရား သံယာတော်တို့၏ အရှင် ဗုဒ္ဓဘာသာဝင် အပေါင်းတို့၏ အားထားကိုကွယ်ရာ “မြတ်စွာ ဘုရား” ဟူသည် “လူလော-နတ်လော- ပြဟ္မာလော အဘယ်အရပ်မှာ ဖွားမြင်သော ဘယ်အမျိုးသား ဖြစ်သနည်း၊ ဘုရားဖြစ်ဖို့ရာ အဘယ်မျှ လောက် အချိန်ကစ၍ အဘယ်အရာများကို အားထုတ်တော်မူခဲ့သနည်း၊ ထိုသို့ အားထုတ် ဆည်းပူးတော်မူအပ်သောအရာကို အခြားသော လူ-နတ်- ပြဟ္မာတို့က ထိဘုရားရှင်နှင့် တန်းတုအောင် အားထုတ်နိုင်မည် လော၊ ဘုရားဖြစ်အောင် အားထုတ်တော်မူခြင်းသည် သံသရာမှာ ကြောရည်စွာ နေလို၍ပေလော၊ သို့မဟုတ် ဂဏ်ပကာသန အတွက် သူတစ်ပါးအထက်က သက်သံကိုကွယ်ခဲလို၍ပေလော” ဤသို့သော မေးမြန်းဖွယ်၊ စဉ်းစားဖွယ်အချက်တွေကို ဖြေဆိုရှင်းလင်းပြီး ဖြစ်အောင် ထိ ထိ ကျမ်းကန်တို့မှ ထုတ်ဆောင်၍ “ဘုရားအဖြစ်တော်စဉ်” ကို ပြေားအံ့။

* * * * *

[အရှိုး မကြားနာဖူး ထူးဆန်းသော စကားများကို မြောက်ပိုင်း ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်တို့၏ “လလိတဝိဇ္ဇာရသုတ္တန်စကား” ဟု မှတ်ပါ။]

သူဇွေးသား သုမေဓာ

ဤကမ္မာမှ ပြန်၍ ရေတွက်သည်ရှိသော် လေးအသချဲနှင့် ကမ္မာတစ်သိန်း အထက်၌ “အမရဝတီ” မင်းနေပြည်တော်ဝယ် သူဇွေးမျိုးရှိုး အစဉ်အဆက်မှ ဆင်းသက်လာခဲ့သော သတိသား တစ်ယောက်သည် “သုမေဓာ” ဟူသော အမည်ဖြင့် ထင်ရှားခဲ့လေ၏။ ထိုသတိသား ငယ်စဉ်ကပင် မိဘများ ကွယ်လွန်ကြသဖြင့် ရွှေငွေ စိန် ကျောက် အစရှိသော ရတန္ဒတိက်ပါင်းများစွာကို ဘဏ္ဍာတိန်းအမတ်က ထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက် ထားရလေသည်။

ထိုသတိသား သုမေဓာသည် အတတ်ပညာကို သင်ကြားလေရာ ၁၆ နှစ်အရွယ်မှာပင် ဆိုင်ရာအားလုံးတို့ကို ပြီးဆုံးလုံးလောက် တစ်ဖက် ကမ်းရောက်မျှ တတ်မြောက်ပြီးဖြစ်၍ ပစ္စည်းများကို စာရင်းနှင့်တကွ ပစ္စည်းထိန်းအမတ်က လွှဲအပ်သည်ကို လက်ခံပြီးနောက် ပစ္စည်းရှင် ဖြစ်ကြသော မိဘ ဘိုးဘွားတို့ အဆက်ဆက် ကွယ်လွန်ကြကာ ပစ္စည်းတွေသာ ကျွန်းရှစ်ပုံကို အကြောင်းပြုလျက် ပင်ကိုက ပညာ ပါရမိုးတို့ ရှင်သန်ပြီး အပေါ်ဝယ် သင်ယဉ်တတ်မြောက်ထားသော ကျမ်းစာအသိတို့ကိုပါ ရောစွက်၍ ဆိတ်ပြုခံရာအရပ် အုတ်တိုက်၏ အထက်ထပ်သို့တက်ပြီး ကမ္မာ့ဗုဒ္ဓာန်း အားထုတ်သည်အသွင် တင်ပွဲပွဲ့ခွဲ ထိုင်နေလျက် လေးနက်စွာ စဉ်းစားလေသည်။ [ပင်ကိုဉာဏ်ရှိ၍ ကျမ်းစာ တတ်သိသူ၏ ထူးလူးမြားမြား စဉ်းစားဉာဏ် ပေါ်လာတတ် သည်မှာ ထုံးစုံဖြစ်သည်။ သို့သော် သင်ယဉ်အပ်သော ပညာသည် လမ်းမှန်ကို ညွှန်ပြနိုင်သော ပညာဖြစ်မှ အမှန်ကို စဉ်းစားနိုင်ပေမည်။]

ဘဏ္ဍားအဖြစ်တော်စဉ်

၂၉၉

စဉ်းစားဓတ်များနှင့်

အိကရာ နာရားကရာ မိန်းမောတွေဆလျက် သေကြပ်ပါက်စီးကရာ သေလွန်ပြီးနောက် ပဋိသန္တေ တည်နေကြရသဖြင့် ဤသွေလောက ကြီးသည် သက်သာခွင့် မရလောက်အောင် ဆင်းရလုပါတကား။ ငါ သည်လည်း ဤဆင်းရမျိုးမှ မလွတ်သေး။ ဤဆင်းရမျိုးမှ လွတ်ရာ လွတ်ကြောင်း ဖြစ်၍ ကောင်းမြတ်သော သမာာာတစ်မျိုးကား ကောင်းမြချ ရှိရပေလိမ့်မည်။ အပုဂ္ဂိုလျင် အအေးလည်း ရှိရာ မကောင်းမြနှင့်လျင် ကောင်းမြလည်း ရှိရာ ဆင်းရရှိလျင် ချမ်းသာလည်း ရှိရသကဲ့သို့ အိနာ သေရေး ခုက္ခဘားတို့ဖြင့် ကြီးလေးစွာ ဆင်းရခံနေရသော ဤ ခန္ဓာကိုယ် ရှိလျင် မအိနာ မသေရာဖြစ်သော ဓာတ်တစ်မျိုးလည်း ကောင်းရှိသင့် သေး၏။ ထိုတရားထူးကို မရမနေ ရှာဖွေတော့အံ့။

ထင်ရှားရှိသော တရားကိုမရှာဘဲ နေခြင်းသည် တရား၏ အပြစ် မဟုတ်၊ မရှာသူ၏ အပြစ်သာတည်း။ မိဘ ဘိုးဘွား အဆက်ဆက် ဆွေမျိုးများသည် စီးပွားရောဂါးရှာဖွေစောင်းပြီးလျင် အနည်းငယ်မျှ မယူနိုင်ဘဲ စွန်းခဲ့ကြရကုန်ပြီ၊ ငါ၏ ဆွေမျိုးများသည် ပစ္စည်းကို ရှာသာ ရှာတတ်၍ မယူတတ်ကြပေး။ ငါကား ဤပစ္စည်းရောဂါးတွေကို စွန်းကြပေးကမ်းသောအားဖြင့် ယူသွားတော့အံ့။ ဤသို့ ကြစည်းစဉ်းစားလေသည်။ [“လူဒါန်းပေးကမ်းလျင် မိမိသန္တာန်း၌ ဒါနကုသိုလ် ကျွန်းရှစ်၏၊ ထိုဒါနဖြင့် နောက်နောက်ဘဝ်၌ ဤကဲ့သို့သော ပစ္စည်းများကို ရနိုင်သည်” ဟု ကြံစည်းလိုရင်း ဖြစ်သည်။ ထိုသို့ ကြံစည်းပုံကို ထောက်လျင် “ကမ္မသာကတာ သမ္မဒိန္ဒိုဥက္ကာ” ရနေပြီဟု သံသာ၏။]

တောထွက်၍ ရျာန်အဘိညာဉ် ရတော်မူခန်း

ဤသို့လျှင် သတိသား သုခမိန်သည် မအို မနာ မသေရာကို ရှာလိုသော ဘေးနှင့် ပြင်းထန်ကြီးများလှသောကြောင့် မရေ့မတွက် နိုင်အောင် မြားမြောင်လှသော စည်းစီမံတွေအပေါ်မှာ အနည်းငယ်များ တွယ်တာတော်မူဘဲ ရွှေ ငွေ အန္တာ ရတနာအပြည့် ဖြစ်သော တိုက်ကြီးများကို ဖွင့်လှစ်ကာ “အလိုရှိရာကို ယူရစ်ကြတော့” ဟု စွန့်ကြုတော်မူပြီးနောက် ဝတ်ဆင်မြို့ အဝတ်တစ်စုံမျှဖြင့် ဟိမဝတ္ထာသို့ မြန်းကြပြီးလျှင် ဝိသကြံနတ်သား ဖန်ဆင်း၍ထားနှင့်သော ကျောင်း သခိုးနှင့် ရဟန်းပရိက္ခရာတိုကို တွေ့ပြင်၍ ရသောရဟန်းအသွင်ကို ယူတော်မူလေသည်။

တို့နောက် ကမ္မဋ္ဌာန်းကို အားထုတ်လေရာ ပင်ကိုထက်မြက် သော ဉာဏ်ပါရမိနှင့် သင်ကြားတတ်မြောက်ထားသော ကျမ်းစာတို့၏ အစွမ်းအပြင် ရျာန်အဘိညာဉ်တို့အထက် ဟိုဘက်နိုဗ္ဗာန်ကို ရှာကြလိုသော ဆန္ဒတော်ကြောင့် * လောက်ရျာန် အဘိညာဉ်အတွက်မှာ ရက်များစွာ မကြောဘဲ ခုနစ်ရက်အတွင်းဝယ် အလွယ်တကူ ထမြာက်ဆတော်မူလေ သည်။

* အဘိညာဉ်၏ အစွမ်းကား မြေလျှိုး မိုးပျော် ပုံသဏ္ဌာန် အပျိုးပျိုး ဖန်ဆင်းခြင်းနှင့်တကွ ဝေးဝေးလဲလဲ သေးငယ်သော အသုကို ကြေားနိုင် ခြင်း၊ သေးငယ်သောအဆင်းငရဲ့ရှုံးငရဲ့သား ပြိုတွေ့များနှင့် အထက်နတ်များကို ပြင်နိုင်ခြင်း စသည်တည်း။

ဘုရားအဖြစ်တော်စဉ်

၃၀၁

ထိန္ဒေက် ရအပ်ပြီးသော ဓရန်အဘိညာဉ်ဖြင့် မွေးလျှောကာ
နိဗ္ဗာန်ကို ရှာကြုံသော်လည်း ကောင်းစွာ အထမမြောက်သေးချေ။
သို့သော် ပင်ကို ပညာပါရမိစဲ ရင့်သန်ပြီး ဖြစ်သည့်အပြင် ဓရန်
အဘိညာဉ်တို့အတွက် တိုးတက်လာသော ဘဝနာ ဉာဏ်အစွမ်းကြောင့်
အနည်းငယ်မျှ သလွန်စရလျှင် နိဗ္ဗာန်ကို ဘွားကနဲ့ မြင်နိုင်ဖို့ရာ
ကောင်းကောင်းကြီး လုံလောက်သော အခြေအနေသို့ ရောက်တော့
လေပြီ။

ဘုရားဆု ပန်တော်မူခြင်း

ထိသို့ ဓရန်အဘိညာဉ်ဖြင့် မွေးလျှောကာ တစ်ရုတစ်ခါ ကောင်း
ကင် ခရီးဖြင့် လူညွှန်လည်တော်မူလေရာ နှစ်ပေါင်းအတော်ကြာလျှင်
“ဒီပက်ရာ” ဘုရားရှင်လည်း ပွင့်တော်မူလာသောကြောင့် “ရွှေ”
နေပြည်တော်သားတို့သည် ဘုရားရှင်ကို ပင်ဖိတ်လျက် ကြတော်မူရန်
လမ်းပြင်နေသည်ကို မြင်သဖြင့် ကောင်းကင်မှ ဆင်းသက်၍ ဖေးမြန်း
လေရာ အကြောင်းအရာကို ကောင်းစွာ သိရသည့်အတွက် နှစ်သက်
ဝမ်းမြောက်ခြင်း ပြင်းစွာ ဖြစ်ရကား မိမိလည်း လမ်းပြင်လိုကြောင်း
ခွင့်တောင်းလေသည်။ ထိအခါ “ဤရသေးသည် တန်ခိုးကြီးသူ ဖြစ်၏၊
တန်ခိုးဖြင့် လမ်းကိုပြင်လိမ့်မည်၊ စွဲ.ဉာဏ်ရှိသော နေရာကို ဖေးကြဖို့ရဲ့”
ဟု တိုင်ပင်လျက် အပြုအပြင် ခက်သော နေရာကို ဖေးကြလေသတဲ့။

အရှင်ရသေးသည် တန်ခိုးဖြင့် ပြင်ဆင်သွေ့ လွယ်ကူစွာ ပြီးနိုင်
သော်လည်း ကိုယ်ဖြင့် အပင်ပန်းပြု၍ ပြုမှ သာ၍ အကျိုးများဖွယ်

၃၀၂

ရတန္တဂုဏ်ရည်

ရှိသောကြောင့် သူများနည်းတူ မြေကို ထမ်း၍ ဖွံ့ဖြိုးဖွံ့ဖြိုးကို ပို့နေစဉ် ရဟန္တာလေးသိန်း အခြေအရုံဖြင့် ဘုရားရှင် ကြွတော်မူလာလေသည်။ ထိအခါ ဘုရားရှင်၏ ကျက်သရေတော်ကို ပူးမြှော်ရှုံး လွန်စွာ ဝမ်းမြောက်လှသဖြင့် ယခင်က မပြီးသေးသော ဖွံ့ဖြိုးအပြင်ဝယ် ဘုရားရှင်နှင့်တာကွ နောက်ပါရဟန္တာအပေါင်းကို နင်းတော်မူလော့ မိမိအပေါ်၍ နင်း၍ ကြွတော်မူရန် တံတားအသွင် စင်းလျက် ဝပ်စင်းနေ လေသည်။

သို့နောက် မိမိဦးခေါင်းရင်းသို့ ဘုရားရှင်ရောက်တော်မူလာ သောအခါ ဆင်ခြင် စဉ်းစားတော်မူသည်မှာ “ငါသည် တစ်ကိုယ်ရေး တစ်ကာယဖြင့် နိဗ္ဗာန်ကို အလိုရှိလျှင် ယခုပင် ကိုလေသာ အာသဇာ တို့ကို ကုန်ခန်းစေလျက် ရဟန္တာအဖြစ်သို့ ရောက်နိုင်လောက်ပေပြီ၊ သို့သော် အို နာ သေရေး ဒုက္ခဘေးတို့ဖြင့် နှစ်မွန်းများပါနေကြရရှာသော သတ္တဝါတွေကို ကယ်ဆယ်နိုင်လောက်သော စွမ်းရည်သတ္တိရှိသူ တစ် ယောက်က မကယ်မယူ လျှစ်လျှော်ပစ်ထား၍ ကိုယ်လွှတ် ဤန်းသွားခြင်းကို တရားနည်းလမ်းကျသည်ဟု မဆိုနိုင်ချေ။ ဥပမာ— “လူပေါင်းများစွာ ပင်လယ်ကြောဝယ် မျှေးနေကြရနှုံ ကိုယ်ပိုင်သဘောဖြင့် လာသူက မကယ်ဆယ်ဘဲ ရှောင်လွှာ၍ သွားသကဲ့သို့ ရှိရာ၏” ဟု ကြွတော်မူ၏။ [ဤအကြံသည် သတ္တဝါများအပေါ်၍ ကရဏာအားကြီးသူ မှန်လျှင် ကေန်ဖြစ်ထိုက်သော အကြံတည်း။]

ဤသို့လျှင် အရှင်ရသေးသည် ရှေးတုန်းက မိမိအတွက်သာ နိဗ္ဗာန်ကို ရှာခဲ့ပါသော်လည်း နိဗ္ဗာန်ကို ညွှန်ပြမည့် ဘုရားရှင်နှင့် တွေ့ရသောအခါ သတ္တဝါအပေါင်းကို ကယ်တင်နိုင်လောက်သော

ဘုရားအဖြစ်တော်စဉ်

၃၀၃

ဘုရားရှင်၏ အသရေတော်ကိုလည်း ပူးမြော်ရာ၊ အပါ၏လေးပါး၌ အလွန်အမင်း ဆင်းရဲနေကြရှာ့သော ၁တ္ထာဝါတွေကို အဘို့သာ၌ အစွမ်းပြင့် မျက်ဝါးထင်ထင် လှမ်း၍၍လည်း မြင်ရာ မိမိ၏ စွမ်းရည်ကိုလည်း ယုံကြည်စိတ်ချရသောကြောင့် သတ္တာဝါတို့၌ လွန်မင်းစွာ သနားတော် မူသော မဟာကရာဏာတော်က အားကြီးလှသဖြင့် ဆန္ဒတော် တစ်မျိုး တက်ကာ ကြာပန်း၍ ၅ စည်းကို ဂျုပြီးလျှင် ဘုရားဆုကို ပန်တော်မူလေ သည်။

အမှား။ ၂ဒိပက်ရာဘုရားရှင်ကို ၁။မြော်ကန်တော့ရန် ထွက်လာကြသော အမျိုးသမီးများတွင် “ခုမြိတ္တာ” မည်သော အမျိုးသမီးသည် အလောင်းတော် ရှင်ရသောကို မြင်လျင်မြင်ချင်း ရေစက်မကင်း သည့်အတွက် ထူးခြားသော မေတ္တာစနက်ဖြင့် ချွေထုတ်ဆက်မိလေသည်။ ထိုကြောင့် မိမိမှာပါသော ကြာပန်း၍ ရှစ်စည်းတွင် မိခို့ကြောင့် ၃ စည်းချုပ်ထာ.၍၍ အလောင်းတော် ရှင်ရသောအား ကြာ ၅ စည်းကို ဆက်ကမ်းလေသတဲ့။

ဗျာဒီတ်ရတော်မူခန်း

ဒိပက်ရာဘုရားရှင်သည် အရှင်ရသော၏ ဦးခေါင်းရင်း၌ ရပ်တဲ့ တော်မူပြီးလျှင် နောင်ရေးနာ်တာကို ဆင်ခြင်တော်မူရာ ရသော၏ ဘုရားအလောင်း ဖြစ်ကြောင်းကို မြင်တော်မူသောကြာ့ကြာ့၍ “မိမိကိုယ်တိုင် တံတားလိုခင်းလျက် စက်မြော်သော အကျင့်ဖြင့် တင့်တယ်သော ကြုံရသောကို စေည့်ရှုကြလော့၊ ဤရသောသည် လေးအသချိန့်၏ ကြော

၃၀၄

ရတန္ဒဂုဏ်ရည်

တစ်သိန်း လွန်သောအခါ ငါဘုရားကဲ့သို့ “ဂေါတမဗုဒ္ဓ” ဟူသော အမည်ဖြင့် ဘုရားတစ်ဆု ဖြစ်လိမ့်မည်၊ ဤရသေ့နှင့်အတူ ကြာပန်း ပုဇော်သူ အမျိုးသမီးကား ပါရမိကို ကူညီဖြည့်ဘက် အသက်ပမာ ကြင်ရာတော် ဖြစ်လိမ့်မည်” ဟု ဘုရားတံဆိပ် ဗျာဒိတ်တော်မြတ်ကို ခတ်နိုပ်တော်မူပြီးလျှင် ယခင် ကြာပန်း ရှစ်စည်းဖြင့် ရသောအပေါ် ကြဖြန့်ကာ ရသော၏ နံပါးမှ ရှောင်လွှဲ၍ ကြတော်မူသည်။

ဗျာဒိတ်တော်ပွဲ ရောက်လာကြသော လှရောနတ်ပါ ပြဟ္မာအပေါင်း လည်း ကောင်းချို့ပြုဘာ မင်္ဂလာစကားကို အသီးသီးပြောဆို ချိုးကျူး ရုံသာမက ရှေးရှေးက ဗျာဒိတ်ပွဲကို နွဲလိုက်ပူးသော ပြဟ္မာမင်း တို့ကမူ မိမိတို့ တွေ့ဖူးသော စနည်း တသောင် အထောက်အထားတို့ဖြင့် “ကောန်မှချု ဗုဒ္ဓဖြစ်ပါလိမ့်မည်” ဟု အားပေးကြလေသည်။

ပါရမိတော်များကို ဆင်ခြင်တော်မူခန်း

အလောင်းတော်သည် ဗျာဒိတ်ရတော်မူပြီးနောက် ဉာဏ်ပျောင်းမှ ထတော်မူ၍ တင်ပလွှင်ဖွဲ့ခြေ ထိုင်နေတော်မူကာ စဉ်းစားဆင်ခြင် သည်မှာ “များစွာသော သတ္တဝါအပေါင်းကို ထံသရာရေအလျှော့မှ ကောင်းမှပါရမိဖြင့် ဖြည့်နိုင်သော အဖြစ်မျိုးမဟုတ်၊ ဘုရားဖြစ်ဖို့ အကြောင်းကောင်းမှပါရမိတော်ကား ဘယ်လောက်များပါလိမ့်မည် နည်း” ဤသို့ စဉ်းစား ဆင်ခြင်တော်မူရာ.....

ဒါနဲ့ သိလွှာ နေကွဲမွဲ့၊ ပညာ ဝိရိယ ပွဲမဲ့

ခွဲ့ သစ္ာ အမို့ဗုံး၊ မေတ္တာပေကွာတိမာ ဒသ။

ဘုရားအဖြစ်တော်စဉ်

၃၀၅

ဟူသော ဤပါရမိဆယ်ပါ:ကို အစဉ်အတိုင်း မြင်တော်မူလေသည်။ “ပါရမိ” ဟူသည် မြင့်မြတ်သူ၏ နိဗ္ဗာန်ကို ရည်မှန်း၍ လူဒါန်းမှု၊ သီလစောင့်မှု စသည်တို့သာတည်း။ လောကီ စည်းစီမံချမ်းသာကို ရည်မှန်း၍ လူဒါန်းမှု စသည်ကို ပါရမိကုသိုလ်ဟု မဆိုထိုက်။ ထိုပါရမိများတွင်

- ၁။ ဒါနဟူသည် စွန်းကြီ ပေးကမ်း လူဒါန်းခြင်းတည်း။
- ၂။ သီလဟူသည် ၅ ပါး၊ ၈ ပါး၊ ၁၀ ပါး စသော ဆိုင်ရာ သီလများကို စောင့်ထိန်းမှုတည်း။
- ၃။ နေက္ခမ္မဟူသည် စည်းစီမံကို စွန်းခွာ၍ တော့ဖွှဲ့ကြုံမှုတည်း။
- ၄။ ပညာဟူသည် အရာရာ၏ တတ်သီနားလည်မှုတည်း။
- ၅။ ဝိရိယဟူသည် ကုသိုလ်ကိစ္စတို့၏ မကြောက်မရဲ့ သက်စွန်းကြီးပမ်း အားထုတ်မှုတည်း။
- ၆။ ခန္ဓိဟူသည် သူတစ်ပါးက နိုင်စက်လျှင် သည်းညည်း ခံနိုင်မှုနှင့် အအေး အပူ စသော ဒဏ်ကို ခံနိုင်မှုတည်း။
- ၇။ သစ္စာဟူသည် မှန်ကန်ဖြောင့်မတ်စွာ ပြောဆို လုပ်ကိုင်မှု တည်း။
- ၈။ အမိဋ္ဌန် ဟူသည် မိမိရည်မှန်းအပ်သော ကောင်းသော အလုပ်၌ “မဖြစ်မနေ” ဟု စွဲစွဲမြိမ်းမြိမ်းကောင်းမှုတည်း။
- ၉။ မေတ္တာဟူသည် သတ္တဝါတို့အပေါ်၌ ချစ်ခင်သောအားဖြင့် ကောင်းကျိုးလိုလားမှုတည်း။
- ၁၀။ ဥပေက္ဗာဟူသည် မှန်းအောင် ပြုသည်ကိုလည်း မမှန်း၊ ချစ် အောင်ပြုသည်ကိုလည်း မချစ်ဘဲ လျှစ်လျှော့မှုတည်း။

၃၀၆

ရတနာဂက္ဗရည်

ဉ်ဆယ်ပါး၌ သာမန်ဖြည့်ကျင့်မှုကို “ပါရမီ”ဟု ခေါ်၏။ မျက်စီ နား နား အင်း ခြေ လက်တို့ အပျက်အစီးခံ၍ ဖြည့်ကျင့်မှုကို “ဥပပါရမီ”ဟု ခေါ်၏။ အသက်ကိုပင် မငဲ့ညာဘဲ လွန်စွာ ဖြည့်ကျင့်မှုကို “ပရမတ္ထပါရမီ” ဟု ခေါ်၏။ ယခင် ဆယ်မျိုးကို ၉၂ မျိုးဖြင့် မြောက်လျှင် ပါရမီ ၃၀ ဖြစ်၏။ ထိပါရမီများကို အရေးတကြီး ဖြည့်ကျင့်ထိက်ကြောင်းကို ညာ၏မြင်သည့်အတိုင်း ပြပါ၍မည်။

ဒါနပါရမီ။ ။သတ္တဝါအပေါင်းကို ပိုင်နှင်းအပ်စီး လွမ်းမှုးဆုံးမ လိုလျင် စွန်းကြီး ပေးကမ်း လူဒါန်းမှု၌ အထူးရက်ရောမှ သင့်လျော်၏။ ပေးကမ်းမှုဟုသည် မယဉ်ကျေးသူကို ယဉ်ကျေးစေနိုင်၏။ ရန်သူပင်ဖြစ် သော်လည်းထိက်တန်သော ဝွေးကို ပေးလျှင် မိမိအလိုသို့ ပါလာရ၏။ ပေးကမ်းမှုတစ်ခုဖြင့် များစွာသော အကျိုးကို ပြီးစေနိုင်၏။ အားရပါးရ ပေးကမ်းစွန်းကြီးနေရခြင်းသည် အလွန်ပျော်စရာကောင်း၏။ ပေးသူက လည်း အားရ၊ ရသူကလည်း ရွင်ပျသဖြင့် ၉၅၁၁၈၌ အရှိန်အဝါ သုကာ အာဏာ တိုးတက်လျက် ရှုက်သတင်း ပုံးနှံးနှံး အချက်မှာ ပေးကမ်းမှု ထက် သာသောအရာ မရှိချေး။ သံသရာဝယ် ကြီးကျယ်ခိုးနား ပေါများလေသမှု၌ ၉၅၁၇နှုန်း၏ လက်ရာ ခြေရာတွေသာ များပေသည်။

“အူမ တောင့်မှ သီလ စောင့်နိုင်သည်”ဟု ပြောဆိုရိုးအတိုင်း ဒါနမရှိလျင် သီလပါရမီကိုပင် လုံခြုံအောင် စောင့်ဖို့ခဲယဉ်း၏။ ပညာ ပါရမီ ဖြည့်ဖို့ရာ လုံလောက်သော အထက်တန်းပညာကို ရှာလျှင်လည်း ဒါန ချို့ငဲ့ စစ္ဆေးမဲ့သူမှာ တော်ရာက မျှော်ရာရ၏။ ပစ္စည်းမရှိလျင် သူတစ်ပါးက ရိုးရိုးသားသား ပြောသည်ကိုပင် အလွှာထင်လျက်

ဘရားအဖြစ်တော်စဉ်

၃၀၇

မခံချင်တတ်သဖြင့် ခန္ဓိပါရမီ ပြည့်ဖို့ရန် အနောင့်အယုက် များလှ၏။ “ဥစ္စာမရှိ— ကတိမတည်” ဆိုသည့်အတိုင်း “ကတိသစ္စာ” ခေါ်သော သစ္စာပါရမီ ပြည့်ဖို့အရေးမှာ သာ၍ ဝေးလေတော့၏။ မိမိက အောက်ကျေနောက်ကျ နေပြန်လျှင်လည်း “ကိုယ့်ထက်သာ မနားလို တတ်သည့်အတိုင်း” တွေ့သမျှအပေါ်မှာ မေတ္တာပါရမီရောက်ဖို့ ခဲယဉ်းပြန်၏။ ထို့ကြောင့် “ဒါနပါရမီသည် ပါရမီအားလုံး၏ အခြေခံ” ဟု ဆိုထိုက်ရကား အလောင်းတော် ရှင်ရနားသည် ဖြည့်ကျင့် ဖွယ်အများတွင် ဤဒါနပါရမီကို ပထမ မြင်တော်မူသည်။

သီလပါရမီ။ ။မည်သူမဆို ကောင်းသော သုဂတ္တဘဝသို့ ရောက်ဖို့ရာအတွက် သီလကိုသာ အားထားရ၏။ ဒါနအောက်အခုံ က မည်မျှပင် ကြီးကျယ်နေပါသော်လည်း သီလ မလုံခြုံလျှင် (ဒုစရိက် မလုံခြုံလျှင်) အပါယ်လေးဘုံက တက်နိုင်ဖွယ် မရှိချေ။ အပါယ်လေးပါး၌ ဖြစ်သမျှသည် သီလကော်မှုမျှ၏ လက်ချက်သာတည်း။ မြောက်ကျွန်း သူ ကျွန်းသားတို့သည် ၅ ပါးသီလ အမြဲ လုံခြုံနေကြသောကြောင့် တစ်စုံတစ်ယောက်မျှ အပါယ်သို့ မကျချေ။ သီလအတွက် ဂတိကောင်းသို့ ရောက်ပြီးမှ ဒါနက စည်းစိမ်ဥစ္စာကို ဤယ်ဝ ချမ်းသာစေသည်။ ထို့ကြောင့် မြင့်မြတ်လိုသူမှန်လျှင် ဤသီလ ပါရမီကိုလည်း အရေးတကြီး အားထုတ်ရမည် ဖြစ်သောကြောင့် ဒါန၏ အခြားမြှုံး သီလပါရမီကို ဆက်၍ မြင်နေတော်မူကာ အိုယ် နှုတ် နှုလုံး သုံးပါးလုံးကို ကောင်းစွာ စောင့်သုံးလျက် လုံခြုံသော ကိုယ့်ကျင့်သီလဖြင့် နေထိုင်ဖို့ရာ ဆုံးဖြတ်တော် မူသည်။

နေကွွမ္မပါရမီ။ ။လောကိအာရုံ ကာမဂုဏ် ထူထပ်သော လူတို့၏ အရပ်၌ အလွန်မြင်မြတ်သော အထက်တန်းတရားကိုမရနိုင်။ လူသူ မခို မြှင့်သုတိမဲ့စမ်း တော့တောင်တန်း၌ ပန်းရန်းတကြောကြောကြော သမာဓိကို မွေးဖြူပြီးလျှင် ဖြူစွင်သော သီလဖြင့် တကယ်တမ်း အားထုတ်မှ အထက်တန်းတရားကို ရနိုင်၏။ ထိုကြောင့် “နေကွွမ္မ”ဟု တော့ထွက်မှု ကိုလည်း ကရာတစိုက် ပြုကျင့်ထိုက်သည်ဟု ဆုံးဖြတ်တော်မှုသည်။

ပညာပါရမီ။ ။အသိ အလိမ္မာ ပညာဉာဏ်ရှိမှုသာ ဒါန် သီလ စသော ပါရမိများ၏ အကျိုးကို သိမြင်၍၍ ဖြည့်ကျင့်လိုသော စိတ်များ ဖြစ်ပေါ်နိုင်ပေမည်။ “ပညာရရင့် ပွဲလယ်တင့်” ဆိုသည့်အတိုင်း တကယ်ပညာရှိသုတို့ အလယ်မှာ တကယ်ပညာရှိသုတို့သာ တင့်တယ်နိုင် သည်။ ဗုံးလုံးနားမထွင်း အပျော်း အ-အ ပညာပိုင်းက အောက်တန်း ကျနေလျှင် စည်းစီမံရှင်ပင် ဖြစ်သော်လည်း အထက်တန်းသို့ မတက် လှမ်းနိုင်။ ကမ္မာကို လွမ်းမိုး၍၍ အပ်စိုးနိုင်သော သတ္တိမှာ ဉာဏ်ပညာ သာတည်း။ မြေလျှိုး မိုးပုံနိုင်သော စူာန်အဘိညာ၍ ဟူသည်လည်း ၌၌ဉာဏ်ပင် ဖြစ်၏။

တစ်သံသရာလုံးက ပါလာသော ကိုလေသာအာသဝေါတွေကို ကုန်ခန်းစေနိုင်သော တရားဟူသည်လည်း မင်္ဂလာ ဖိုလ်ပညာဖြစ်၏။ အချုပ်အားဖြင့် ဘုရားအဖြစ်ဟူသည်မှာ သဗ္ဗာဉာဏ်ပညာတော်ကြီးပင် ဖြစ်၏။ ၌၌ပညာပါရမီ ရင့်သန်လာအောင်ကား ထိုထို ကောင်းမှုကို ပြုတိုင်းလည်း မိမိစိတ်က ဉာဏ်ပညာဘက်သို့ ဉွှေတ်ကိုင်း တောင့်တလျှက် ရှိရမည်။ တကယ်ပညာရှိထဲ ချုံးကပ်၍ မပြတ်မလပ် စုစုစ်းမေးမြန်းလေ့ ရှိရမည်။ ထိုကြောင့် အလောင်းတော် အရှင်ရသေ့သည် ၌၌ပညာ

ဘုရားအဖြစ်တော်စဉ်

၃၀၉

ပါရမိကိုလည်း ၄ ကြိမ်မြောက် မြင်တော်မူ၍ ကောင်းစွာ ဖြည့်ကျင့်ဖို့
ဆုံးဖြတ်တော်မူပြန်သည်။

ဝိရိယပါရမီ။ ၁။ပညာက မည်မျှလောက် ရှိနေသော်လည်း
လုံလ ဝိရိယ ကင်းမဲ့ပြန်လျှင် စိတ်ကူးနေရမျှဖြင့် မည်သည့်အကျိုးကိုမျှ
ရလိမ့်မည် မဟုတ်ပါ။ ယခင်က ပညာတွေသည် ဝိရိယအဖော်ကောင်း
မှသာ လိုရာအကျိုးကို ပြီးစေနိုင်ပါသည်။ အထက်တန်းရောက်သူဟုသမျှ
ဝိရိယကင်းသည် အပျော်သမား အပြောသမား မဟုတ်ကြရေး။ ထို့ကြောင့်
ပညာနှင့်အတူ ဝိရိယ ပါရမိကိုလည်း ဖြည့်ကျင့်တော်မူဖို့ရန် ၅ ကြိမ်
မြောက် ဆုံးဖြတ်တော်မူပြန်သည်။

ခွဲ့ပါရမီ။ ၂။မြင့်မြတ်သော အထက်တန်းကို ရည်မှန်းသော
ပုဂ္ဂိုလ်သည် ဆန့်ကျင်ဘက် ရန်သူနှင့် မတွေ့နိုင်ဟု၍ မမှတ်သင့်။
ကိုယ့်ထက်သာလျှင် မနာလိုလေ့ရှိကြသော ဤသံသရာကြီးထဲမှာ
သာ၍ပင် တွေ့ကြတတ်သေး၏။ မိမိ၏ ဆန့်ကျင်ဘက်တွေကို
တို့ပြုနေလျှင်လည်း ခရီးတွင်မည် မဟုတ်ပါ။ မိမိကို မနာလိုသူ
ဟုသမျှ ရန်သူဟု သဘောမထားဘဲ ခွဲ့ပါရမိ ပြည့်အောင် တစ်ဖက်တစ်
လမ်းက ကူညီနေသူဟုသာ သဘောထားလျှင် အလွန် စိတ်သက်သာ
ပါသည်။ ထို့ကြောင့် ခွဲ့ပါရမိကိုလည်း တွေ့ကြရာတိုင်းမှာ
ဖြည့်ကျင့်ဖို့ရန် ၆ ကြိမ်မြောက် ဆုံးဖြတ်တော်မူပြန်သည်။

သစ္ဓာပါရမီ။ ၇။ကြိုလောကဝယ သစ္ဓာမရှိသူလောက်
ကြောက်စရာကောင်းသူ မရှိပါ။ “လူယုံသတ် သေတတ်” ဟုသော
အောားသည် သစ္ဓာမတည်သူများကို စွဲ၍ ဖြစ်လာသော စကားတည်း။

၃၁၀

ရတန္ဒုဂက္ဗည်

သစ္ဓာမရှိသူသည် မည်သည့်အခါဗျာ အထက်တန်းသို့ မရောက်နိုင်။
သစ္ဓာတရားသည် လွန်စွာ အစွမ်းထက်မြက်၏။ လောင်လာသော မီး၊
တိုးလာသော ရေ၊ တက်နေသော အဆိပ်ကိုပင် သစ္ဓာစကားဖြင့်
လျောကျစေနိုင်။ ရပ်တန်းစေနိုင်သည်။ တကယ် မြင့်မြတ်သူမှန်လျင်
စက် သစ္ဓာရှိထိုက်ရကား သစ္ဓာပါရမီ ဖြည့်နိုင်ရန်ကိုလည်း ၇ ကြိမ်
မြောက် ဆုံးဖြတ် ဘာ့မူပြန်သည်။

အမိုးနှင့်ပါရမီ။ ။မြင့်မြတ်သော အကျိုးကို မျှော်ကိုးသူ
သည် တော်တော်တန်တန်နှင့် စိတ်မပျက်ဘဲ စွဲစွဲမြှုမြှု စွဲကောင်းကောင်းနှင့်
အားထုတ်ရ၏။ ထိုသို့ အားထုတ်မှသာ ထိထိရောက်ရောက် ပြီး
မြောက်နိုင်၏။ ထိုကြောင့် ကုသိုလ်ကောင်းမှု၏ စွဲကောင်းဖို့ရန် အမိုးနှင့်
ပါရမီကိုလည်း ရှစ်ကြိမ်မြောက် ဆုံးဖြတ်တော်မူပြန်သည်။

မေတ္တာပါရမီ။ ။မြင့်မြတ်သောအဖြစ်ကိုရလိုပါလျှင် သတ္တဝါ
တိုင်း အပေါ်၌ မေတ္တာကောင်းမဲ့လို့ မတော်ပါ။ အချို့အပေါ်မှာ အကျိုးလိုလား
မေတ္တာပွားလျက် အချို့အတွက်မှာ မေတ္တာကောင်းပြီးလျှင် ကွက်တိဂုက်
ကျား မေတ္တာပွားသူကို မြင့်မြတ်သူဟု မဆိုထိုက်ပါ။ ထိုကြောင့်
အားလုံး သတ္တဝါတို့၏ အကျိုးကို အညီအဆွဲလိုလားသော မေတ္တာပါရမီ
ကိုလည်း ကြီးစားဖြည့်ကျင့်ဖို့ရန် ၉ ကြိမ်မြောက် ဆုံးဖြတ်တော်မူပြန်သည်။

ဥပဇ္ဈာပါရမီ။ ။မြင့်မြတ်သော တရားထူးကို ကြီးစား၍
ရှာဖွေသူသည် မိမိကိုရရှိထိုက်ကာ အရေးပါနေသူများအတွက် နောက်ဆုံး

ဘုရားအဖြစ်တော်စဉ်

၃၁၁

တင်းလျက် မခွာရက်အောင် ဗျာပါရများနေလို့လည်း မဖြစ်၊ မလိုမှန်းထားသူများကိုလည်း ဂရာတစိုက် အရေးမယူလိုက်။ ပန်း နဲ့သာ တင်သျို့နေသော်လည်း ဝေးမသာ၊ မစင်ဘင်ပုပ် စွန့်ချွေားသည်ကိုလည်း အရေးမကြီးသော မဟာပထဝီ မြေကြီးကဲ့သို့ မှန်းချုစ်မပြု လျှစ်လျှော့နှင့်ပေသည်။ ထိုကြောင့် ဥပော်ဘာပါရမိကိုလည်း အခွင့်အားလျော်စွာ ဖြည့်ကျင့်ဖို့ရန် ၁၀ ကြိမ်မြောက် ဆုံးဖြတ်တော်မူပြန်သည်။

အလောင်းဘုရားသည် ဤ ပါရမိတော်များအပြင် ဆင်ခြင် သော်လည်း ဖြည့်စရာ မြင်တော်မူသောကြောင့် ဤပါရမိဆယ်ပါးကို အစကအဆုံး၊ အဆုံးကအစ ထပ်ကာထပ်ကာ ဆင်ခြင်တော်မူပြန်ရာ လွန်စွာ အားရတော်မူလှသဖြင့် ဆင်ခြင်တော်မူသော ဥပော်တော်၏ အစွမ်းကြောင့် ဤမဟာပထဝီမြေကြီးသည် (မြေစောင့်နတ်သည်) ကောင်းချိုးမင်္ဂလာ ပြုဘာပေးသော အနေဖြင့် ယနှစ်ရားစက်ကို လှည့်လိုက်သကဲ့သို့ သွက်သွက်ခါအောင်တုန်လှုပ်ရလေသည်။ အလောင်းဘုရားသည် ထိုပါရမိများကို ဖြည့်ကျင့်ဖို့ရန် ဟိမဝဏ္ဏာသို့ ပြန်ကြတော်မူလေသည်။ ထိုဘဝမှ စုတေသာ် ပြော့ပြည့်သို့ ရောက်၍ ထိုနောက် ကန္တာပေါင်းများစွာ၌ သင့်ရာသင့်ရာ ပါရမိတော်များကိုလည်း ထူးထူးမြားမြား ဖြည့်ကျင့်တော်မူခဲ့ပေသည်။

သိရှိ ကတ်တော်နှင့် ဒါနပါရမီ။ ။အလောင်းဘုရားသည် သိရှိမင်းဘဝ၌ နေ့စဉ်နှင့်အမျှ သိန်းပေါင်းများစွာကို အကုန်ခံ၍ လူနေရသော်လည်း တင်းတိမ်အားရတော် မမှန်းသောကြောင့် “ငါမှာ လူရှိုး လူစဉ် ဒါနှုန်း မလူဖူးတာ မရှိတော့ပြီ၊ ယခုအခါ မျက်လုံးကို

၃၁၂

ရတနာဂုဏ်ရည်

အလူခံလာလျင် လူချင်စမ်းပါဘိတော့” ဟု အကြဖြစ်လေသည်။
 အကြကို သိကြားမင်းသိသဖြင့် မျက်မမြင် ပုဂ္ဂိုးယောင်ဟန်ဆောင်
 ပြီးလျင် မျက်လုံးတစ်ဖက်ကို အလူခံရန် လာလေသော “ငါ၏အကြ
 အထမြာက်တော့မည်” ဟု ဝမ်းမြှောက်တော်မူလျက် သမားတော်ကို
 ခေါ်ဖြော်လျင် မျက်လုံးတစ်ဖက်ကို အလူခံသော်လည်း ၂ ဖက်လုံးကို
 ထုတ်၍ ဆက်သဖို့ရန် အမိန့်ပေးတော်မူသောအခါ

သမားတော်။ ။အရှင်မင်းမြတ်၊ မျက်လုံးတော်ကို မရှုသင့်
 ပါ၊ အမြားသောနည်းဖြင့် ဤပုဂ္ဂိုးကို ချမ်းသာအောင် ထားနိုင်ပါသည်။
 ဘုရင်မင်းမြတ် ဆိုသည်မှာ မျက်လုံးကွယ်နေလို့ မတင့်တယ်ပါ။

မင်းတရား။ ။သမားတော်၊ စကားမများနဲ့ မျက်လုံးကိုသာ
 ထုတ်၍ ဆက်ပါ။ (အမျိုးမျိုးသော နည်းဖြင့် တောင်းပန်သော်လည်း
 မရသောကြောင့် သမားတော်သည် မျက်လုံးအစုံကို ဆေးဖြင့် သတ်
 လိမ်းလိုက်ရာ တစ်ခါတည်းဖြင့် မျက်လုံးများ ရှု၍ လာလေသည်။)

သမားတော်။ ။အရှင်မင်းမြတ်၊ ပင်ကိုအတိုင်းဖြစ်အောင်
 တတ်နိုင်ပါသေးသည်။ စဉ်းစားတော်မူပါ။

မင်းတရား။ ။သမားတော်၊ စကားမများနဲ့ ထုတ်သာ ထုတ်
 လိုက်။ (ထိုနောက် ဆေးဖြင့် ထပ်၍ တို့လိုက်ပြန်ရာ မျက်လုံးတော်နှစ်ဖက်
 အပြင်သို့ ထွက်၍ မျက်ကြောမျှင်များဖြင့် အောက်သို့ ကျေလာလေသည်။)

သမားကော်။ ။အရှင်မင်းမြတ်၊ စဉ်းစားတော်မူပါ၊ ပင်ကို
 အတိုင်း ဖြစ်အောင် တတ်နိုင်ပါသေးသည်။

ဘုရားအဖြစ်တော်စဉ်

၃၁၃

မင်းတရား။ ။(ဆတ်ဆတ်တုန်အောင် နာကျင်သည်ကိုမျှ
ဂရုစိုက်တော်မမှတ်) စကားမများနဲ့ သမားတော်၊ ဖြတ်သာဖြတ်လိုက်ပါ။

ထို့နောက် မည်သည့်နည်းနှင့်မျှ တောင်းပန်၍ မရသောကြောင့်
မျက်ကြောများကို စားဖြင့်ဖြတ်လျက် မျက်လုံးနှစ်ဖက်ကို ဆက်ရရှာ
လေသည်။ ထိုအခါ မင်းတရားသည် မျက်စီမံမြေင်ဘဲလျက် နှစ်သက်ချင်ပျော်
စွာ မျက်လုံးတော်နှစ်ဖက်ကို ပုဇွားလက်သို့ လူတော်မရှာသည်။
(သိရိမင်းကား ဘုရားအလောင်း၊ သမားတော်ကား အရှင်အာနန္ဒ
အလောင်းတည်း။)

ဤသို့လျှင် မျက်လုံးကို ထုတ်၍ ထုတ်၍ လူခဲ့သည်မှာ မိုးပေါ်
က ကြယ်တွေထက်ပင် များပါသေး၏။ အသားတော်ကို လူခဲ့သည်မှာ
ဤမဟာပထဝိမြေကြီးထက်ပင် များပါသေး၏။ အသွေးတော်ကို လူခဲ့
သည်မှာ သမုဒ္ဓရာရေထက်ပင် များပါသေး၏။ ဝေသွှေ့ရာမင်း
အဖြစ်၍ကား ဘုရားရှင်၏ ဒါနတော်ကို ကြည့်သိ၍ အားမရအောင်
ရှိပါတော့သတည်း။

သခံပါလ နာဂါးမင်းနှင့် သီလပါရမီ။ ။ဘုရားအလောင်းတော်
သည် သခံပါလ နာဂါးမင်းဖြစ်စဉ်က “ငါ၏ အရေ အသား အကြော
အရှိုးများကို အလိုရှိသူ ယူစွဲတော့” ဟု မိမိကိုယ်ကို စွန်၍ လုတို့
သွားလာရာ လမ်းအနီး တောင်ပို့ကြီး အပေါ်မှာ သီလဆောက်တည်၍
နေလေသည်။ မုဆိုး၏ သားတို့သည် ထိနာဂါးကိုမြင်လျှင် အနီးသို့
ချဉ်းကပ်၍ အချို့က လုံဖြင့်ထိုး၊ အချို့က စိုဖြင့်နှက်၊ နာခေါင်း

၃၁၄

ရတန္ဒဂုဏ်ရည်

နှစ်ဖက်ကို ထို့၍ နေးကြီးတပ်သူက တပ်ပြီး ဆိုင်းဖြင့် ထမ်းဆောင်သွား
ကြလေရာ ရန်မှလိပါလျင် နာခေါင်းမှလေကို မှတ်လိုက်ရုံမှုဖြင့် တော
တောင်နှင့်တကွ သမ္မဒရာရေအပြင်ကိုပါ မီးဟုန်းဟုန်း ထမီနိုင်ပါသော
လည်း အသက်ကို စွန်း၍ သီလကို တောင့်တော်မူရှာပေသည်။ ဤသို့
သီလပါရမီ ဖြည့်ကျင့်တော်မူရာ အတ်တော်ပေါင်း များစွာကိုလည်း
ကြည်ညို၍ အားမရနိုင်အောင် ရှိပါတော့သတည်း။

မဟာအနုက အတ်တော်ကဲသို့ ထိုးနှစ်းစည်းစိမ်ကြီးကိုပင် စွန်းခွာ
တော်မူလျက် တောသို့ထွက်ကြ၍ နေက္ခမွေပါရမီကို ဖြည့်ကျင့်တော်မူပုံ၊
မဟောသခ အတ်တော်ကဲသို့ ပညာပါရမီတော် အစွမ်းဖြင့် သတ္တဝါများ
ချမ်းသာအောင် ဆောင်ရွက်တော်မူခဲ့ပုံတို့မှာ အားကျဖွယ်ရာ၊ ကြည်ညို
ဖွယ်ရာ ကောင်းလှပါပေသည်။

ဝိရိယပါရမီနှင့် မဟာအနုက။ ॥အလောင်းဘုရားသည်
မဟာအနုက မင်းသားဖြစ်စဉ်က ၁၆ နှစ်အရွယ်၌ ကြီးကျယ်သော
ရွက်သဘောကြီးဖြင့် လူပေါင်း ခုနစ်ရာနှင့်အတူ သမ္မဒရာကို ကူးတော်
မူလေသည်။ ခုနစ်ရှက်လောက် အကြော် လိုင်းလေဟုန်းကြောင့်
ရွက်သဘောကြီး ပျက်သဖြင့် လိုင်းကယက် အလယ်မှာ လူပေါင်းခုနစ်ရာ
လုံး ပြေတ်ပြေတ်ပြန်းလျက် လုံးလုံးကြီး ငါး လိပ်တို့၏ အစာ ဖြစ်ကြလေ
သည်။ ကျယ်ဝန်းသော ရေအပြင်သည် ဉားချင်းချင်းနီဇာ၏။ အလောင်း
တော်ကလေးကား အနည်းငယ်မျှ ကြောက်ခွဲ့တွန်းဆုတ်ခြင်း မရှိဘဲ
ဝိရိယံသန်သန်ဖြင့် မှန်မှန်ကြီး ကူးတော်မူကာ ဝိရိယအစွမ်းကို ပြတော်
မူခဲ့ပါသည်။

ဘုရားအဖြစ်တော်စဉ်

၃၁၅

မွေပါလအတ်တော်နှင့် ခန္ဓိပါရမိ။ ။ဘုရားအလောင်းတော်၏ မွေပါလမင်းသားလေးဘဝတုန်းက ခန္ဓိပါရမိ ပြည့်ကျင့်တော်မူပုံမှာ ကြားရသုတိ၏ စိတ်နှင့်ကို တုန်လှပ်ဖော်သည်။ ခမည်းတော်သည် ဒေဝဒတ်အလောင်းဖြစ်သော မဟာပတာပမင်းဖြစ်၍ မယ်တော်ကား မိထွေးတော် ဂေါတမီအလောင်းဖြစ်သော စန္ဒာအော် မိဖုရားတည်း။

တစ်နေ့သည် မိဖုရားသည် ၇ လ အရွယ်မျှသာ ရှိသေးသော သားတော်ကလေးကို ရော့ချိုးပေးကာ နှဲသာလိမ်းကျုံ၍ အလွန် ပျော်ဆွင်စွာဖြင့် ချော့မြှော်နေတုန်းဝယ် မိမိအဆောင်တော်သို့ မဟာ ပတာပမင်း ရောက်လာသည်ကို ခရီးဦးကြိုမပြုမိချော်။ ထိအခါ၌ “သူ၊ သား ငယ်စဉ်ကပင် ငါကို ရရှုမစိုက်လျင် သူ၊ သား ကြီးရင့်သောအခါ ငါကို လူထင်တော့မှာ မဟုတ်” ဟု မဆိုင်သော သားအပေါ်မှာ ရန်သူ လုပ်လျက် ပြင်းစွာ အမျက်ထွက်၍ မိမိအဆောင်တော်သို့ ပြန်သွားပြီးလျင် သူသတ်ယောက်ရား အာဏာသားတို့ကို ခေါ်၍ သားတော်ကို အယူခိုင်း ပြီးနောက် နှစ်းကြမ်းပြင်မှာ ချထားစေလေသည်။

မိဖုရားသည်လည်း ရှင်သူရင် စိတ်ဆိုးသွားသည်ကို သိ၍ ပြင်းစွာငါးကြွေးလျက် သားတော်ကလေးနောက်မှ လိုက်လာ၍ အမျိုးမျိုး တောင်းပန်တုန်းမှာပင် လက်ကလေးနှင့် ခြေကလေးများကို အဖြတ်ခိုင်း လေ၏။ ထိအခါ မိဖုရားက လက်ပြတ်ခြေပြတ်ကလေးများကို ကောက်ယူ လျက် ရှင်ခွင့်မှာ ထားပြီးလျင် “ကိုင်း.....ယူခုမဖြင့် သားတော်ကလေးက အရှင်မင်းကြီးကို ရန်မပြနိုင်တော့ပါ၊ သည်ကလေးနှင့် တော်ရာကို သွားပြီး လုပ်ကိုင်စားသောက်ပါရစေတော့” ဟု ပြောဆိုကာ သားတော်ကို တောင်းရှာလေသည်။

၃၁၆

ရတနာဂုဏ်ရည်

သားကလေးကား မိမိဖခင် ရှင်ဘုရင့်အပေါ်မှာ စိတ်မျှ မပြစ်မှား၊ လက်ခြေကို ဖြတ်ထားသော်လည်း သနားစဖွယ် မျက်ရည်မျှ မလည် မျှ၍ တင့်တယ်သော မျက်နှာဖြင့် သည်းခဲ့ခြင်း တရားကိုသာ များများ ကြီး အသုံးပြုတော် မူရှာပေသည်။ (ဒု.... အလောင်းတော်ကလေး ဘုရား၊ အားရပါးရ နှိပ်စက်သောဒဏ်ကို သည်းခဲ့၍ နေခြင်းသည် ခန္ဓိပါရမိတစ်မျိုး ပြည့်တာပဲ ဟု စိတ်ထံ့၍ တွေးကာ စိတ်မနာဘ ဝမ်းသာတော်မူပါသလား ဘုရား၊ ဤမျှလောက် ဒုက္ခကြီးကိုပင် ပါရမိ ပြည့်မယ့်အရေးကို တွေးကာ ကျေနပ်တော် မူနေပါသလားဘုရား။)

ထိမျှနှင့် အားမရသေးဘဲ ဦးခေါင်းကို အဖြတ်ခိုင်းပြန်လေရာ မယ်တော်မှာ မခံသာလျှင် “မိမိ၏ ဦးခေါင်းကိုသာ ဖြတ်လိုက်ပါတော့” ဟု အဘဏာသားအထဲ ချဉ်းကပ်ကာ ဦးခေါင်းကို စင်းထားလေ၏။ သို့သော် မိမိရားကို မဖြတ်ဘဲ သားတော်ကလေးကို အဖြတ်လိုက်တွင် မိမိရား အသည်းကွဲ၍ စတေပွဲ ဝင်ရှာလေသည်။ မိမိရားကြီး စတေပြီး နောက် ရှင်ဘုရင်လည်း မနေတတ်မထိုင်တတ်ဖြစ်ကာ ရာပေလွှင်ပေါ်မှ ဆင်း၍ နှစ်းကြမ်းပြင်သို့ လျောက်လေရာ ပျော်ချုပ်တွေကွဲရာမှ မြေသို့ အကျွေတွင် မြေတွင်းသို့ ဝင်ကာ အဝိမိသို့ သွားရလေတော့သည်။

မဟာသုတသောမဏေတိနှင့် သစ္ဓာပါရမီ။ ။အလောင်းတော်၏ မဟာသုတသောမမင်း ဖြစ်စဉ်တုန်းက သစ္ဓာပါရမီကို ဖြည့်ကျင့်တော် မူပုံမှာလည်း အတုယ့်စရာ၊ ကြည်ညိုစရာ ကောင်းလှပေသည်။ ဗြဟ္မာတ် မင်း အဖြစ်ဖြင့် တိုင်းပြည်ကို အပ်ချုပ်နေရာမှ လူသားစားမှုအတွက်

ဘုရားအဖြစ်တော်စဉ်

၃၁၇

တိုင်းပြည်က `နှင့်ထုတ်ခဲ့ရ၍ "ပါရိသာဒ" ဟု ထင်ရှားခဲ့သော နှစ်းကျ
ဘုရင်သည် ပညာင်ပင်အောက်မှာနေလျက် တောသွားတောလာသူ
များကို ဖော်ဖော်ပေးယူစွာသောက်လဲ ရှိ၏။ အခါတမိုးဝယ် အတော်ဝြီးသော
ပုဂ္ဂိုးကို ဖော်ဖော်ပြီးစဉ် ရှားငါတ်တိစ္စားသဖြင့် မသွားနိုင်၍ လူသား
ကို မစားရသောကြောင့် ညာင်ပင်စောင့်နှစ်အား “အရှင်နတ်မင်း၊
ကျွန်ုပ်အနာပျောက်အောင် စောင့်ရှောက်တော်မူပါ။ ၇ ရက်အတွင်း
အနာပျောက်လျင် တစ်ရှာတစ်ယောက်သော မင်းတို့၏ အဆွေးအသားဖြင့်
ယမ်းပူဇော်ပါမည်” ဟု တိုင်ကြားလေသည်။ အစာမစားရသဖြင့် ၇
ရက်အတွင်းမှာ အနာသွေ့ခြောက်၍ အလိုလိုပျောက်သည်ကို ညာင်ပင်
စောင့်နှစ်က ကယ်မသည်ဟု ထင်သဖြင့် မဟာသုတသောမမင်းမှတစ်ပါး
အခြားသော မင်းများကို ဖမ်းယူပြီးလျင် * ယမ်းပူဇော်ရန် ပြင်ဆင်၍
ထားလေသည်။

* ရှင်ဘုရင်များကို ဖမ်းရနှုံးရှေးဘဝက မိတ်ဆွေ ဖြစ်ခဲ့ဖူးသော ဘီလူးထဲမှ
မွန်ဘန်ကို ရ၍ ထိမွန်ဘန်အစွမ်းဖြင့် အလွယ်တကူ ဖမ်းယူနိုင်သည်။
သုတသောမ မင်းကိုကား တူတွေသိလိုပ်ပြည်၌ ပညာသင်စဉ်တုန်းက
မိတ်ဆွေလည်း ပြစ်၊ လက်ထောက်ဆရာလည်း ပြစ်ဖူးသောကြောင့် ဖမ်းယူသူ
ချုပ်ထားလေသည်။

၃၁

ရတနာဂုဏ်ရည်

ထို့နောက် ဉာဏ်ပင်စောင့်နတ်ကလည်း မင်းတို့၏ အသေး အသားများကို ပူဇော်မခံလိုသောကြောင့် သိကြားမင်း၏ အကြံ့ပေးချက် အရ ကိုယ်ထင်ပြလျက် သုတသောမမင်း မပါလျင် သင်၏ အပူဇော် မခံနိုင်ကြောင်းကို ပြောပြလေသာ် ထိုစကားအရ သုတသောမမင်းကို မဖမ်းလျင် မဖြစ်တော့၊ ထိုကြောင့် သုတသောမမင်း ခေါင်းဆေးမင်းလာ ပြုမည့်နေ့၌ မင်းလာကန်တော်အတွင်းဝယ် ပုန်းအောင်းလျက် ရေသုံးသပ် အပြီးတွင် ဖြန်းခနဲထွက်၍ “ငါဟာ - ပေါ်ရိုသာဒတဲ့” ဟု ကျယ်စွာသော အသံကို ပြုလျက် သန်လျက်ကိုဝင်းကာ သုတသောမမင်းကို ထမ်း၍ စစ်တပ်အကြားမှ ထွက်သွားလေသည်။ (ထိုစေတ်က ပေါ်ရိုသာဒဆိုလျင် အားလုံးလိုလို လန့်နေကြသောခေတ်ဖြစ်၍ မည်သူမျှ မလျပ်စုံဘဲ ပြားဝပ်နေကြသတဲ့။)

သုတသောမမင်း ခေါင်းဆေးမင်းလာပြုရန် ထွက်လာစဉ်တုန်းက ပုဂ္ဂိုးတစ်ယောက်သည် တစ်ဂါထာလျင် တစ်ရာတန်သော ဂါထာ ၄ ပုဒ်ကို ရွှေနားတော်သွင်းလိုကြောင်း ခွင့်တောင်းလေသာ် “ခေါင်းဆေးမင်းလာ ပြုပြီး နောက်တစ်ရက်မှ ကြားနာပါမည်” ဟု ဝန်ခံထား၏။ ပေါ်ရိုသာဒ ဖမ်းသွားစဉ် ထိုဝန်ခံချက်ကို သတိရှု၍ ဉာဏ်ပင်အောက်သို့ ရောက်သောအခါ ထိုဂါထာကို နာယူပြီးလျင် ပြန်လာခဲ့ပါမည်ဟု ယုံကြည်လောက်အောင် ပြောပြ၍ ပေါ်ရိုသာဒ ထံမှ ခွင့်ရလေသည်။

ထို့နောက် တိုင်းပြည်သို့ ပြန်သွား၍ ဂါထာများကို နာယူကာ တစ်ဂါထာကို တစ်ထောင်ကျ ဆုတော်များကို ပေးသနားလေသည်။ ထို့နောက် တိုင်းပြည်ကို ခမည်းတော်ထဲ အပ်နို၍ တိုင်းသူပြည်သား

ဘုရားအဖြစ်တော်စဉ်

၃၁၉

လူအများတို့က တားကြသော်လည်း “ပြန်လာပါမည်” ဟုသော
ကတိသစ္စာကို မဖျက်ဘဲ “ဇကန်သတ်မှာပဲ” ဟု သိတော်မူပါလျက်နှင့်
ပေါ်ရှိသာဒထဲ ဆက်ဆက်ကြေး ပြန်လာတော်မူခဲ့လေသည်။ (ဤနေရာ၌
အသက်စွန်း၍ သစ္စာပါရမီ ဖြည့်ပုံကို သတိထားရာ၏။)

ပေါ်ရှိသာဒလည်း မကြောက်မရဲ့ ရုတွေ့စွာ ပြန်လာပုံကို အုပ်၍
“ဘယ့်အတွက် မကြောက်ပါလိမ့်မည်နည်း” ဟု စဉ်းစားရာ ထိနာယူ
ခဲ့သော ဂါထာ၏ တန်ခိုးများပင် ဖြစ်လေရောသလားဟု အောက်မွှေ့၍
ထို ဂါထာများကို နာယူလိုကြောင်း ခွင့်တောင်းလေသည်။ ထို့ဂါထာများကို
နာယူပြီးသောအခါ စိတ်ပြောင်းသွားကာ “ထိုဂါထာများကို ဟောပြော
သည့်အတွက် အလိုရှိရာဆုံးကို ယူပါ” ဟု တောင်းပန်လေသော သတ်
သောမမင်းသည် ဖမ်းထားသောမမင်းအများကို လွတ်ဖို့နှင့်တကွ အခြား
ဆုများကို ထောင်း၏။ ထိုအခါ အစက ငြင်းသော်လည်း တဖြည့်ဖြည့်း
စိတ်ပြောင်းကာ တစ်ရာသော မင်းအပေါင်းကို လွတ်ပြီးနောက် သတ်
သောမမင်း၏ အဆုံးအမကို နာခံ၍ လူသားစားမှုကိုပါ ရှောင်ကြုံလေ
သည်။ ထိုနောက် မူလတိုင်းပြည့်သို့ ပြန်ရောက်၍ မင်းအဖြစ်ကို
ရပြီးနောက် တစ်ရာသော မင်းများလည်း ဆိုင်ရာတိုင်းပြည့်သို့ ပြန်သွား
ကြလေသည်။

အများ။ ။ဤဇတ်၌ အလောင်းတော်၏ သစ္စာပါရမီသည်
အသက်ကိုစွန်း၍ ဖြည့်ကျင့်အပ်သော ပါရမီတော်တည်း။ ထိုပါရမီတော်၏
အစွမ်းကြောင့် အားလုံးသော မင်းများလည်း လွတ်ပောင်ချမ်းသာခွင့်
ရကြလေသည်။

အမိန္ဒာနပါရမိစသည်။ ။အလောင်းတော် တော်မင်းသားဘဝ
တိန်းက တော့ထွက်လိုသော ဆန္ဒတော်ကြောင့် “အ- ယောင်, ဆွဲယောင်,
နားပင်းယောင် ဆောင်မည်” ဟု အမိန္ဒာနပြီးလျင် တစ်ဆယ့်မြောက်နှစ်
တိုင်အောင် စမ်းသပ်မှုအမျိုးမျိုးကို သည်းခံအောင့်အည်းလျက် အမိန္ဒာန
ပါရမိကို ဖြည့်ကျင့်တော်မူပုံမှာလည်း အံ့ဩဖွယ် ကောင်းလုပါသည်။

မေတ္တာပါရမိ၊ ဥပေကွာပါရမိကို ဖြည့်ကျင့်တော်မူခဲ့ရသည်မှာ
လည်း ဘဝပေါင်းများစွာတည်း။ ထိပါရမိ ၁၀ ပါးကို လေးအသချို့
နှင့် ကဗျာတစ်သိန်းတိုင်အောင် ဖြည့်ကျင့်တော်မူပြီးနောက် ဝေသုဒ္ဓရာ
မင်းအဖြစ်သို့ အရောက်မှာ ပြည့်စုလုံလောက်ပြီ ဖြစ်၍ ထိမှတစ်ဖန်
တုသိတာနတ်ပြည့်၍ နတ်မင်းအဖြစ်ဖြင့် စိုးခံတော်မူလေသည်။

ပဋိသော တည်နေတော်မူခန်း။ ။နတ်သက်စွဲသောအခါ
တစ်သောင်းသော စကြေဝါးမှ နတ်ပြဟာ အပေါင်းတို့သည် “လူ.
ပြည့်၍ ပဋိသော တည်နေတော်မူလျက် ဘုရားဖြစ်တော်မူ၍ သတ္တဝါများကို
ကယ်ဆယ်တော်မူပါရန်” တောင်းပန်ကြသဖြင့် ကပါလဝတ်* နေပြည်

* ကပါလဝတ်နေပြည်တော်ကား ယခုအခါ၌ အီနိယမြောက်ဂိုင်း နိပါ
နယ်တွင်းမှာ ရှိရှိ။ ဟိမဝန္တာနှင့် တော်တော်နီးသတဲ့။ ထိုစဉ်က ကပါလဝတ်
နေပြည်ကို သုဇ္ဈာဒိုဒန မဟာရာဇာသည် “မာယာဇာဒီ၊ ဓါတ်ပီ” ဟူသော
ညီမတော် ၂ ပါးကို သိမ်းပိုက်၍ စိုးခံတော်မူလေသည်။ ကဗျာညီးက မင်းမျိုး
အစဉ်အဆက်မှဆင်းသက်လာခဲ့သော သာကိုဝင်မင်းမျိုးဖြစ်၍ အမျိုးအားဖြင့်
အမြတ်ဆုံးဟု ထင်ရှား ကျော်ဖော်လေ၏။ မြန်မာများကလည်း ထိသာကိုဝင်
မင်းမျိုးနှင့် အဆက်အနာက် တူသည်ဟု ရာဇ်ဝင်က ယူရှုသာမက လုပ်ပန်းနှင့်
အချို့စကားလုံးများ ခံပောင်ဆင်ဖြစ်ပုံကို ထောက်၍ ယုံများမရှိသန်။

ဘရားအဖြစ်တော်စဉ်

၃၂၁

တော်ဝယ် “မယ်တော်မှာယာ” မိပါရား၏ ဝမ်းတိုက်ဖြုံး ဖွဲ့စိုက်သန္တေ
တည်တော်မူလေသည်။

မီးရူးသန့်စင်တော်မူခန်း။ ။ဝါဆိုလပြည့်နေ့ဝယ် ပဋိသဇ္ဇာ
နေတော်မူခဲ့၍ ဆယ်လမေရာ ကဆိန်လပြည့်နေ့ဖြုံး မယ်တော်မှာယာသည်
ဆွေတော်မျိုးတော်များ နေထိုင်ရာ ဒေဝဒဟပြည့်သို့ သွားလိုပါကြောင်း
လူဒွေးအနမင်းထဲ ခွင့်တော်၍ မင်းခမ်းမင်းနားခင်းကျင်းလျက် ထွက်
တော်မူခဲ့ပြီးလျင် “လူမိမိ” ခေါ် အင်ကြင်းသယာဦးကော်၏ သာယာပုံကို
မြင်တော်မူသဖြင့် ရှာစားတော်မူရန် အောင် ဝင်ကုန်းမှာပင် ကမ္မဇာလေ
လူပ်ရကား အင်ကြင်းခက်ကို လက်တစ်ဖက်ဖြင့် ကိုင်ကာ ကောင်းမွန်စွာ
ရပ်တော်မူရင်းမှာပင် အလောင်းဘရားကို မီးရူးသန့်စင် ဖွားမြင်တော်
မူလေသည်*။

သန့်စင်သောအခါ သူဒ္ဓါဝါသဘုံသား ရဟန္တာ ပြဟ္မာမင်းများက
အတာဘက်ဖြင့် ခံယူ၍ မယ်တော်ရှုံးခြုံပြကာ “အရှင်မိပါရား၊ ဝမ်းမြောက်
တော်မူပါ၊ သားရတနာကို ဖွားမြင်ပါပြီ” ဟု ပြောဆိုကြလေ၏။ ထို့
နောက် စတုမဟာရာဇ် နတ်မင်းကြီးများက သစ်နှက် သားမွေးထည်ဖြင့်

* အချို့က ဘရားအလောင်းကို နားမှဖွားသည်ဟု ထင်ကြလေသည်။ မြောက်ပိုင်း
ပုံချွေဘာသာကျမ်းစားခြုံကား လက်ယာနဲ့ပါးမှ ဖွားသည်ဟု ဆို၏။ မဟုတ်ပါ။
ထို့အတိုင်းသာတည်း။ ဘရားအလောင်း ဖွားမြင်ပြီးနောက် ၇ ရက်ပြောက်မှာ
မယ်တော်မှာယာ နတ်ရွာစုံ၏။ သို့သော် ဖွားမြင်ရမြင်း ကြောင့် စုရာသည်မဟုတ်။
ကုန်း၍ စုရွင်း ဖြစ်သည်။

၃၂၂

ရတန္တဂုဏ်ရည်

လူမဲးယဉ်၏ လူတို့လက်သို့ လူမဲးလိုက်လေသည်။ ထိုနောက် လူတို့လက်မှ ဆင်းလျက် မြေခွဲ တည်မတ်စွာ ရပ်တော်မျဉ်၍ အရပ်ဆယ်မျက်နှာကို ရွှေ့သော်မူလေရာ အားလုံးသော နတ်ပြဟွာတိုက အရိအသေပေး ကြသဖြင့် ဓမ္မာက်အရပ်သို့ ခုနစ်လှမ်းလောက် ကြွလှမ်းပြီးလျင် “အရွှေ့ပါဟ မသိ လောကသု- တစ်လောက်လုံး၌ ငါသာလျင် အမြတ်ဆုံး” ဟူသော စကားသံကို ခန့်ခန့်သားသား မိန့်မြှက်တော် မူလေသည်။

အကျိုးအားလုံးကို ပြီးစီးစေနိုင်သောကြောင့် အလောင်းဘုရားကို “သီဒ္ဓတ္ထ” ဟု နာမည်တော်တင်သကြလေသည်။ ထိုနောက် ရုပ်လက္ခဏာ ကို ကြည့်ရှုစစ်ဆေးကြသော ပုရောဟိတ် ပုဇွားတို့တွင် ပုဇွား ခုနစ်ယောက်တို့က လက် ၂ ချောင်းထောင်ပြလျက် “လူသာဝ်မှာ နှစ်းစီလျင် စကြာမင်း၊ တောထွက်တော်မူလျင်ကား ဘုရားဖြစ်လိမ့်မည်” ဟု ဟောကြ၍ အညာသိကောဇ္ဈာညမထောင် အလောင်းဖြစ်သော အငယ်ဆုံး ပုဇွားကမူ လက်တစ်ချောင်းသာ ထောင်ပြလျက် “ကေန် မူချ မူခွဲဖြစ်လိမ့်မည်” ဟု ဟောလေသည်။

(ထိုအဟောကို အခြားပုရောဟိတ်တို့ကလည်း သဏ္ဌာတူကြ လေသည်။)

ကြင်ယာတော် ရွှေးချယ်ခန်း

အလောင်းဘုရားသည် ၁၆ နှစ်အရွယ်သို့ ရောက်သောအခါ သာကိုဝင်မင်းမျိုးအားလုံးကပင် တောထွက်သွားမည်ကို စီးရိမ်ကြ၏။ စကြာမင်းစည်းစီမံကြေးဖြင့် လေးကျွန်းလုံးကို အပ်စီးလျက် သာကိုဝင်

ဘုရားအဖြစ်တော်စဉ်

၃၂၃

တစ်မျိုးလုံးက အထက်တန်းက နေလိုကြ၏။ ထိုကြောင့် တစ်နှေ့သွေ့
သူဒွေါဒနမင်းကြီးထံ ညီလာခံရင်း စကားစပ်မိကြသဖြင့် “အလောင်း
ဘုရားကို သင့်လျော်သော ကြင်ယာတော်နှင့် ဖက်စပ်၍ ထိုးနှုန်းကို
အပ်နှင့်မှ သာ၍၌စိတ်ချရမည်၊ သို့မဟုတ်လျှင် တော့ထွက်သွားလိမ့်မည်”
ဟု ပြောဆိုကြရာ သမီးရှင်ဖြစ်ကြသော မင်းကြီးအများကပင် မိမိ၏
သမီးတော်နှင့် သင့်လျော်ကြောင့်ကို အသီးသီး ပြောဆိုကြသတဲ့။

ထိုအခါ သူဒွေါဒနမင်းကြီးက “သားတော်၏ အလိုကို သိမို့ရန်
ခဲယဉ်းပေသည်၊ သားတော်၏ အလိုမကျေလျှင် သင့်လျော်မည် မဟုတ်၊
သားတော်ကို စုစမ်းကြရမည်”ဟု အမိန့်တော်ရှိ၍ အလောင်းဘုရားထံ
စုစမ်းကြလေရာ ရှုံးဦးစွာ “ထိုးနှုန်းမစုလိုကြောင်း” ငြင်းပယ်သော်လည်း
အမျိုးမျိုး တော်းပန်ကြသဖြင့် “ဤရှုတ်အကိုများနှင့် ပြည့်စုသော
ကြင်ယာတော်ကို ရလျှင် ထိုးနှုန်းလက်ခံပါမည်” ဟု မမည်းတော်ထံ
သံတော်ဦးတင်လေသည်။

* * * * *

ကြင်ယာတော်၏ ဂုဏ်အကိုများ

- ၁။ အဆင်းအရွယ် တင့်တယ်လုပ်ခြင်း။
- ၂။ အလုဆုံး ဖြစ်သော်လည်း ရပ်အဆင်းအတွက် မာန်မာန် မတက်ခြင်း။
- ၃။ မိမိအပေါ်များ မိခင်အလား မေတ္တာစိတ်များများဖြင့်
လေးလေးစားစား ယုယတတ်ခြင်း။
- ၄။ စွဲနှုန်းကမ်း လူဒါန်းနေရသည်ကိုပင် အလွန် ပျော်စရာဟု
မှတ်ထင်လေ့ရှိခြင်း။

၃၂၄

ရတနာဂုဏ်ရည်

- ၅။ သူတစ်ပါးကို မထိလေးစား မပြုသည့်အပြင် မာယာ
သာငွေယျ အမှုမှုလည်း ကင်းရှင်းခြင်း၊ (မိမိမှာရှိသော
အပြစ်ကို မရှိဟန်ဆောင်ခြင်းကို “မာယာ” ဟု ခေါ်၍
မရှိသော ဂုဏ်ကို ရှိဟန်ဆောင်ခြင်းကို “သာငွေယျ” ဟု
ခေါ်သည်။)
- ၆။ မာန်မာန မကြီးရသောလည်း သူတစ်ပါး၏ အစေအပါး
ကဲ့သို့ အောက်ကျ နောက်ကျလည်း မရှိရခြင်း၊ (အားလုံး
အပေါ်၌ သဘောထားကြီးကြီးနှင့် ခန့်ခန့်ကြီး နေတတ်
ရမည်ဟုလို့။)
- ၇။ လောက်အာရုံ ကာမဂုဏ်၌ မက်မက်မောမော မရှိရခြင်း၊
- ၈။ မိမိ၏ စီးပွားသွား၊ မိမိ၏ အရှင်သခင်နှင့်သာ တင်းတိမ်
ရခြင်း၊
- ၉။ ယောက်ဗျားတစ်ပါးနှင့်ဆိုလျှင် အပိုမက်ကိုသော်မျှ မမက်စီ
အောင် စောင့်စည်းရခြင်း၊
- ၁၀။ သွားကို ကောင်းစွာရှိ၍ တရားပြည့်ဝခြင်း၊
- ၁၁။ ကိုယ်နှုတ် နှလုံး သုံးပါးလုံး စောင့်စည်းလေ့ရှိရခြင်း၊
၌၍သို့ စသော ဂုဏ်အကိုများတည်း။

ဤဂုဏ်တိနှင့် ပြည့်စုံသော မင်းသမီးကို လျည့်လည်ရှာဖွေစေရာ
သုပ္ပါဒ္ဓမင်း၏ အမိန့်တော်သို့ ရောက်သောအခါ “ယသော်ဓရ”
အမည်ရှိသော မင်းသမီးကို တွေ့လေလျှင် မင်းသမီးက စတင် စုစမ်း
လာသော အမတ်တို့ကို လောက်ပျော်ပြုလျက် “မည်သည့်ကိုစွဲဖြင့်

ဘုရားအဖြစ်တော်စဉ်

၃၂၅

အမိမ်တော်သို့ ကြွောပါသလ”ဟု မေး၍ အကြောင်းခုက္ခာ သိရလေသာ် တော်တော် သွက်လက်သော အာဓာနည် မင်းသမီးဖြစ်သည်အားလော် စွာ ဂုဏ်အကိုတိုက္ခာ တောင်းယူ ကြည့်ရှုပြီးလျှင် “ဤရှင်များနှင့် ပြည့်စုသွေမှာ မိမိတစ်ယောက်သာ ရှိကြောင်းကို မောင်တော်ဘုရားအား သံတော်ဦးတင်လိုက်ပါ၊ မောင်တော်ဘုရားမှာ ဂုဏ်မဲ့သိန်ကင်း ညုံပျင်း ရှိုး အ သော ကြင်ယာနှင့်အတူ ထိုးနှင့် စံနေတာကို မဖြင့်ပါရစေနှင့်” ဟု မှာထား ပြောဆိုလိုက်လေသည်။

မှတ်ချက်။ ။ယသော်ခရာ မင်းသမီးကား သာမည် ပါရမိရင် မဟုတ်ပေါ့။ ဘုရားအလောင်း သူမမောဘဝက ကြာပန်းများကို ဆက်ပြီးလျှင် အတူ ဆုပန်လာခဲ့သော “သုမိတ္ထာ” အမျိုးသမီးပင် ဖြစ်သည်။ လေးအသချိန် ကမ္မာတစ်သိန်းတိုင်အောင် အလောင်းတော် ၏ ပါရမိကို ကူညီခဲ့ရသဖြင့် သူ့အတွက် ပါရမိတွေမှာ ပိုလွန်နေလေပြီ။ ပရီနိဗ္ဗာန် စခါနီး၌ မိန့်မအများတွင် မိမိသည် အလှဆုံး အချောဆုံး ဟု ထုတ်ဖော်၍ ပြောဆိုထားသဖြင့် ရုပ်အဆင်းဘက်က “မိန့်မအားလုံး တို့၏ မျက်နှာဖုံး” ဟု ဆိုရှုပါသည်။

ပါရမိတော် ဖြည့်စုံအခါဝယ် အလောင်းတော်ဘုရား၏ တတ္တတ်တွေတ် သွန်သင် ပြသ ဆုံးမသံတွေကို စိတ်ရောကိုယ်ပါ နာခဲ့ခဲ့ ရလှသဖြင့် လိမ္မာရေးခြား ပါးပါးနပ်နပ် ဖျတ်လတ်သည့်ဘက်ကမူ မည်သူနှင့်မျှေး မတူနိုင်ပါ။ လူ၏ စောင့်စည်းသည့်ဘက်ကဆိုလျှင် အမရာအော်၊ ကိန္ဒိန္ဒိုင်း မခြို့မိဖူရား စသော ဘဝတုန်းကပင် အားရကျေနပ် ဖွယ် ကောင်းလှပြီ ဖြစ်၍ အတွက်အထိပ်ရောက်နေသော ယခုဘဝမှာ

၃၂၆

ရတန္တဂုဏ်ရည်

အပြစ်ရှာသော်လည်း တွေ့ရတော့မည် မဟုတ်ပါ။ အချုပ်အားဖြင့် ဆိုရလျှင် “အမျိုးသမီးအားလုံး၏ တစ်မျိုးစီ တစ်မျိုးစီ အစွမ်းကုန် ရှိမဲ့သော ရှင်အကို တွေ့ကို ယသော်ဓရ၊ တစ်ယောက်တည်း၌ အပြည့်အစုံ မြှုပြု။ ဖြစ်နေသည်” ဟု ဆိုလိုသည်။

ထိုးနှင့်ခံတော်မူစန်း

မမည်းတော် သုဇွဲဒါဒနမင်းသည် ပြခဲ့သော ရှင်အကိုတို့နှင့် ပြည့်စုံသော ယသော်ဓရမင်းသမီးကို သာကိုင်မင်းသမီး လေးသောင်း တို့၏ ထိပ်ထား မိမ့်ရားခေါင်အရာ၌ မြှောက်စား၍ အလောင်းတော် သုရားနှင့်အတူ ဘိသိက်ခံတော်မူပြုးလျှင် ဆောင်းဥတုအခါတွင် စံမြန်း တော်မူရန် “ရမ္မ” မည်သော ၉ ဆင့်တို့က်နှင့်ကိုလည်းကောင်း၊ စွဲ ဥတုအခါတွင် စံမြန်းတော်မူရန် “သုရမ္မ” မည်သော ၅ ဆင့်တို့က် နှင့်ကိုလည်းကောင်း၊ မိုးဥတုအခါတွင် စံမြန်းတော်မူရန် “သုဘ” မည်သော ၇ ဆင့် တို့က်နှင့်ကိုလည်းကောင်း ခမ်းနားစွာ တည်ဆောက် စေတော်မူသည်။ (မိနာလက္ဌာရ နိုကာ။)

ဆောင်းနွေ့မီး ဥတုထုံးပါးအလိုက် သို့က်ဖြုံးကြောက်သော အသုံးအဆောင် ဥယျာဉ် ရေကန် တို့ကို တည်ဖော်ပြီးနောက် ဖွဲ့စည်းရေပြန်တို့မှ ရေပန်းတို့ကို ထွက်ဖြာစေလျက် အထက် ကောင်းကင်း၌လည်း သားရေများ ကြက်ပြီးလျှင် ထိုသားရေ မျက်မှာကြက်တို့အပေါ်၌ မိုးစွာသုံးထင်ရအောင် ကျောက်ခဲ့ကလေးများဖြင့် အသံပေးကာ ဥယျာဉ်၏ အလယ်မှာ စီတ်ဓာတ်ကို လွန်စွာ အေးမြ သေသည့်အပြင် နှင့်တော်၏ အရှေ့ အနောက် ကန်တော်ကြီးတို့၌ ပုံသန်းဖျော်မြှုံးနေကြသော ငါက်တို့၏ အသံက ထပ်မံ့အားမြ သေသည်။

ဘုရားအဖြစ်တော်စဉ်

၃၂၇

အတွက် အထက်နှင်းနှင့်ပြု စမြန်းရသည့်ပမာ လွန်စွာ ချမ်းမေ့ စေ တော်မူပေသည်။

နှင့်းတော်ကြီး၏ အတွင်းမှာလည်း မကင်းစကောင်းသော ဆန္ဒ အမတ် တို့လို အမတ်အချို့မှလွှဲ၍ အားလုံးသော နေရာ၌ တင့်တယ် လူပသော ဘုမျိုးသမီးများကိုသာ အမူတော်ထဲမှာ ဖော်မက “သူအို သူမှာ သူသေ တို့ကို မြင်လျင် တော်ထဲမြို့မည်” ဟု နိမိတ် ဖတ်ထားသဖြင့် ထိ သူအို စသူတို့ကို မမြင်ရအောင် နှင့်းတော်၏အနီး အပါး၌ အစောင့်အကြပ်များ ထားသည့်ပြင် တိတ်တဆိတ် ထွက်သွား မည်နိုင်းသဖြင့် လူတစ်ထောင်ဖွင့်မှ ပွင့်နိုင်မည့် နှို့တံခါးကြီးကိုလည်း လဲလှယ် တပ်ဆင်ထားလေသည်။

သူဇွဲဒနမင်းကြီး၏ စီမံချက်အရ အလောင်းဘုရား၏ ရှေးဘုန်း ရှေးကဲကြောင့် နိုးစံတော်မူရသော စည်းစီမံကြီးကား ကြီးကျယ် လွပ်ပေသည်။ သာကိုဝင်မင်းသမီးအပေါင်းတို့ အလယ်မှာ ယသော်ဓရာ မိပါရား၏ ထူးခြားသောအသရေတွေသည် ကြယ်ပေါင်းတို့ အလယ်၌ လ ရတာနာ တင့်တယ်သလို ရှိပါပေ၏။ ကြီးမှားသော ဖေတွေ့ဖြင့် အရာရာ ယုယလေ့ရှိသော ယသော်ဓရာမိပါရားကြောင့် အလောင်းဘုရား၏ နေကျမွှောတ် မြင့်မြတ်သော စီတ်တော်သည် အိပ်ပျော်သကဲ့သို့ ထင်စရာရှိပေသည်။

သို့သော အလောင်းဘုရားကား ထို့ဖြုန်းနီး လူစည်းစီမံကြီးကို ဘဝပေါင်းများစွာ စွန့်ခဲ့ပေါင်း များပြီဖြစ်၍ ထိုကဲ့သို့ စည်းစီမံကြီးများ ကို စွန့်စွာရှာ၌ လွန်စွာ ကျင့်သားရပြီး ဖြစ်၏။ မူလ ဓာတ်ခံမှာလည်း သတ္တဝါတို့ကို ချမ်းသာအောင် ကယ်တင်လိုသော မဟာကရဏာ

၃၂၁

ရတန္ဒဂုဏ်ရည်

ဓာတ်တော်ကြီးပေတည်း။ ထို မဟာကရာဏာတော် အလိုကျအောင် သွေ့ဝါများကို မကယ်ရသေးသမျှ အေးအေးလူလူ စည်းစီမံခွဲစား နိုင်မည် မဟုတ်ပါ။ အထက်ဖြစ်သောမှ အဟန်ပြင်းစွာ စီးလာသော ရေအလွှာသည် လမ်းတွင် တွေ့သမျှ အရာဝတ္ထုတွေကို တရဟော တိုက်လွန်၍ သမ္မဒရာရောက်အောင် စီးသကဲ့သို့ ဘုရားအြေလောင်း၏ သမ္မဇာုံသွေ့သည် ဘုရားဖြစ်ရန်အကြောင်း စုဆောင်းခဲ့သော ပါရမီ တော်သာရုပ်သည်လည်း ကာမရတ် စည်းစီမံကြီးကို အပြီးသတ် တိုက် လွန်၍ တော့ထွက်ခွင့်ရဖို့ရန် စီမံပါလိမ့်မည်။

* * * * *

သံဝေ ယဉ်ဆောင်မှုမြန်း

အလောင်းဘုရားသည် ပြခဲ့သော ထိုးနှစ်းဇူးစီမံကြီးကို ခံစားတော်မှုစဉ် သက်တော် ၂၉ နှစ် အချယ်သို့ ရောက်သောအခါ များစွာသော အခြေအရုတိဖြင့် ဥယျာဉ်သို့ ထွေက်တော်မှုလေသော် အလောင်းဘုရား၏ တော့ထွက်ဖို့ အခွင့်အခါကို မကြာခဏ ကြည့်ရှု နေကြသော ပြဟ္မာမင်းတို့က သူအို့ သူနား၊ သူသော၊ ရဟန်း ဟု ငါးသော နှီမိတ်ကြီးများကို အစဉ်အတိုင်း ဖန်ဆင်းလျက် အလောင်း ဘုရားနှင့် ရထားထိန်းမြင်ရုံး ပြကြလေသည်။

ထိုအခါ သူအို့၊ သူနား၊ သူသောတို့ကို တစ်ကြိမ်တစ်ခါမြဲ မမြင်ခဲ့ရမှုးသော အလောင်းဘုရားသည် ကိုယ်တော်နှင့်တကွ ဆွေတော် မျိုးတော် အားလုံးပင် အိုရှု နာရှု သေကြရည်းမည့် အချက်ကို ဆက်လက်တွေးဆုံး သံဝေက ဖြစ်တော်မှုတုန်းဝယ် သမွာယ်သော

ဘုရားအဖြစ်တော်စဉ်

၃၂၉

ရဟန်းတော်ကို ဖူးမြို့ရသောအခါ ကဗ္ဗာအဆက်ဆက်က နှစ်သက်
ခဲ့သော အဘွင်္ဂီဒ်ရကား အားရွှေင်လန်းလျက် ရဟန်းပြုဖို့ရန် အမိဋ္ဌနှင့်
ပြုတော်မူလေသည်။ ထို့နောက် ဉာဏ်ချမ်းမြှု ဥယျာဉ်တော် မင်္ဂလာ
ရေကန်မှ ရထားစီး၍ ပြန်တော်မူလေသည်။ ထို့ပြန်ခါနီးမြှု သားတော်
ရတနာ ဖွားမြင်တော်မူကြောင်းကို သံတော်ဦးတင်လာသဖြင့် * “ရာဟု
အတော့— အနောင်အဖွဲ့ ဖြစ်ပါပကာ” ဟု ဉာဏ်းတော်မူလေသည်။

တော်ထွက်သော်မူရန် အစီအစဉ်

အလောင်းဘုရားသည် နန်းတော်သို့ ရောက်တော်မူပြီးနောက်
ကချေသည် မောင်းမတို့ ကြပြ တိုးမူတ်လျက် ဖြဖော်ကြသည်ကို
ရှုံးကလို စိတ်ဝင်စားတော်မူဘဲ သလွန်တော်၌ လျောင်းစက်တော်
မူလေသည်။ ထိုအခါ ကချေသည် မောင်းမအပေါင်းတို့လည်း သီဆို
တိုးမူတ်မူများကို ရပ်တန်၍ အပိုပျော်နေကြစဉ် ဒုးပေါ် ပေါင်ပေါ်
စသည်ဖြင့် မလျော်သော အပိုပျော်နေကြပုံကို အလောင်းဘုရား
စက်တော်ခေါ်ရာမှ အထွေးငြှင် မြင်တော်မူရ၍ ရှုံးကထက် သံဝေါ
ရပြီးလျင် “ယနေ့ညာပင် တော်ထွက်တော့အဲ” ဟု ကြတော်မူကာ
ငယ်ကျွန်တော်ရင်း ဆန္ဒအမတ်မင်းကို နှီးလျက် ကဏ္ဍကမြင်းကို
ဆက်ပို့ရန် အမိန့်ပေးလေသည်။

* ရာဟု အတော့— ဟူသော စကားတော်ကြောင့် သားတော်ကို “ရာဟုလာ”
ဟု မာမည်မျှေးကြလေသည်။

၃၃၀

ရတနာဂုဏ်ရည်

ထိအခါ နှစ်းတော်၏ အတွင်းအပြင်၌ နတ်ပြဟျာအများတို့ ရောက်နေကြ၏။ နှစ်းတော်အတွင်းရှိ လူများနှင့်တကွ တစ်ခြို့လုံး မနီးရလေအောင် နတ်များက ဖိမ့်ထား၏။ ကဏ္ဍကမြင်းတော်ကို ဆက်သိမ့်ရန် ဆန္ဒသည် အတော်ဝန်လေး၏။ တော့ထွက်မည်ကို အမှန်ပင် မလိုလား။ သူ၏သခင် စကြောရင် ဖြစ်သည်ကိုသာ ပြင်လို၏။ သို့သော် အမိန့်တော်ကို မလွန်ဆန်းရုံးသာမက မည်သူမျှလည်း မနီးကြသဖြင့် ကဏ္ဍကမြို့တော်မြင်းကို ပြင်ဆင်ရရှာလေသည်။

အလောင်းဘုရားသည် တော့သို့ ထွက်ခွာတော်မှုခါနီးဝယ် သားတော်ကို ရွှေစားတော်မှုလိုသောကြောင့် ယသော်ခရာ မိပါရား၏ အဆောင်တော်သို့ ကြွတော်မှုလေသည်။ ထိုအခါ အဆောင်တော်အတွင်း ဝယ် နှဲသာတိုင်များကို ထွန်းညိုထား၏။ ယသော်ခရာ မိပါရားသည် မြေးပန်းတို့ဖြင့် ရောပြေးမောင်သာ သလွန်ပေါ်၍ သားတော်ကလေး၏ ဦးခေါင်းပေါ်မှာ ချေလက်တော်တင်လျက် စက်တော်ခေါ်နေ၏။

အလောင်းဘုရားသည် အဆောင်တော်၏ တံခါးခုံအတွင်းသို့ ချင်းနှင်းမိသောအခါ လွန်စွာ ကျက်သရေရှိသော တိုက်ခန်းဝယ် တင့်တယ်သော သလွန်တော်ထက်၌ မြေးပန်းတို့၏ အလယ်တွင် ရင်သွေးတော် ရတနာနှင့် ကြုံင်ယာတော်မိပါရား စက်တော်ခေါ်မောင်ပို့ကို ရွှေစားတော်မှုရသောအခါ တော်တော်တန်တန် ပါရမိရှင်ဆိုလျင် ထိနေရာ တစ်ချက်နှင့် တော့ထွက်ဖို့ အထမြာက်တော့မည် မဟုတ်ပါချေ။

မိပါရားကား ရှိရှိသူမျှ အမျိုးသမီးတို့တွင် အသာဆုံးဖြစ်ရုံးသာ မက လေးအသချိန့် ကမ္မာတစ်သိန်းထက်ကပင် ၈၅။ ပါရမိကို ကုည်းလာခဲ့ရှာသူ ဖြစ်သည်ပြင် မီးရှုံးသန့်စင် ပြီးခါးစ အားတော်ခေါ်၌

ဘုရားအဖြစ်တော်စဉ်

၃၃၁

နဲ့ဖြင့် သားတော်ကလေးအပေါ် လက်တော်တင်လျက် တော့ထွက်မည့်
အကြောင်းကို လုံးလုံး မသိရှာဘဲ စက်တော်ခေါ်နေ၏။ သားတော်ကလေး
ကား ရင်သွေးတော်ရတနာနာ စကြာမင်းလောင်းလျာကလေး ဖြစ်ရုံသာမက
တစ်ခါမျှလည်း အားရ ပါးရ ရွှေးတော်မမူရသေး။ ရင်သွေးတော်
ရတနာကို အားရပါးရ ဈွှေးယူတော်မူလုံးသော်လည်း မိမိရားနိုးတော်မူလျင်
ထွက်နိုင်ဖို့ လမ်းမမြင်သောကြောင့် “ဘုရားဖြစ်မှ သားချစ်ကို ရွှေတော့
အဲ” ဟု အာရုံတော် ရပ်သိမ်း၍ အဆောင်တော်မှ ထွက်ခွာပြီးလျင်
မင်္ဂလာမြင်းတော်ထက်သို့ ရွှေစက်တော် တင်ရလေသည်။

တော့ထွက်တော်မူစန်း

မင်္ဂလာ မြင်းတော်ထက်သို့ ရောက်ပြီးနောက် ဝါဆိုလပြည့်
သန်းခေါင်ယံအချိန်မှာ နတ် ပြဟ္မာများ ခြုံလျက် ဖွားသာက်တော်
ဆန္ဒအမတ်အား မြင်းမြို့ကို ကိုင်ဆွဲစေပြီးလျင် ခြုံတော် တံခါးအနီးသို့
ရောက်သောအခါ ခြုံတံခါးစောင့်နတ်များက အဆင်သင့် တံခါးကို
ဖွင့်ကြလေသည်။ ထိုအခါ မာရ်နတ်မင်းက “အသင် မင်းသား၊
တော့ထွက်ဖို့ မလိုပါ၊ မကြာခင် ၇ ရက်မြောက်၌ စကြာရတနာ
ဆိုက်ရောက်ပါလိမ့်မည်” ဟု ပြော၍ တားမြစ်သော်လည်း ဂရမပြု၊
စကြာမင်းစည်းမြစ်ကိုပင် လျှို့လျှော့တော်မူလျက် မင်္ဂလာတံခါးမှ
ထွက်တော်မူလေသည်။

ထိုအခါ အချို့ နတ်ပြဟ္မာတို့သည် မီးရောင်စုံများကို ကျွဲ့နောက်
ပဲ ယာ ညိုတွေ့န်းလျက် အချို့က ပန်းနဲ့သာများကို ကြေဖြန့်ပူဇော်ပြီးလျင်

၃၃၂

ရတန္ဒဂုဏ်၏

အချိုက ဘန်းတော်သွဲ၊ သီချင်းနှင့် တူရိယာမျိုးစုတိကိုတီးမှုတ်သီဆိုကာ
လွန်စွာ ကြည့်နှုံးဖွယ် ကောင်းပါသည်။

ရဟန်းပြတော်မှုဓန်း

ထိအစီအစဉ်ဖြင့် ထွက်တော်မူလာရာ အနော်မာမြစ်ကမ်းသို့
ရောက်တော်မူလျှင် မြင်းတော်ကို အချက်ပေး၍ ရှစ်ဦးသာလောက်
ဝေးသော ဟိုဘက်ကမ်းသို့ ပျောန်းစေပြီးနောက် ထိဖက်ကမ်းအရောက်
တွင် စွဲသားအဆင်းရှိသော သဲသောင်ပြင်ဝယ် ထိုင်တော်မူ၍ သန်လျက်
ဖြင့် ဆံတော်ကို ကိုယ်တိုင် ပယ်တော်မူလေသည်။ ထို့နောက် ဆံတော်
ကို ကောင်းကင်သို့ မြောက်လိုက်သောအခါ သီကြားမင်း ခံယူ၍
တာဝတီးသာ နတ်ပြည့်၌ “ဇူးမဏီစေတီ” တည်ထားလေသည်။
ထို့နောက် ယဋိကာရ ပြဟ္မာမင်းက ကပ်လူအပ်သော ရဟန်းပရိက္ခရာ
တို့ကို ဆင်မြန်းတော်မူပြီးလျှင် ဝက်လဲတော်ကို ကောင်းကင်သို့
မြောက်ပြန်ရာ ယဋိကာရ ပြဟ္မာမင်း ခံယူ၍ ပြဟ္မာပြည့်၌ “ခုသေစေတီ”
တည်ထား ကိုးကွယ်လေသည်။

အလောင်းဘရားသည် ရဟန်းပြတော်မူပြီးနောက် ဆန္ဒအား
တိုင်းပြည့်သို့ ပြန်ဖို့ရန် အမိန့်ပေးသံကို ကဏ္ဍကမြင်းတော် ကြားရသဖြင့်
မိမိ၏သခင်နှင့် ခွဲခွဲရမည့် အချက်ကြောင့် မိတ်မသက်မသာ နှလုံးနာ
သဖြင့် စုတေရာ့ပြီးနောက် တာဝတီးသာနတ်ပြည့်သို့ ရောက်လေ၏။
ဆန္ဒအမတ်လည်း မိမိသခင်ကို ခွဲရမှာက တစ်ဖက်၊ မြင်းတော် စုတေ
သည်က တစ်ဖက်နှင့် အက်ကြံကာ တိုင်းပြည့်သို့ မပြန်လိုပါသော်လည်း
အရှင်၏ အာဏာကို မလွန်ဆန်းသောကြောင့်သာလျှင် တိုင်းပြည့်သို့
ပြန်ရရှာလေသည်။

ဘုရားအဖြစ်တော်စဉ်

၃၃၃

နှင့်ထဲသို့ ပြစ်ပျက်ပဲ

အလောင်းဘုရား တော်ထွက်သွား တော်မူပြီး နောက် အလင်းသို့
ရောက်သောအခါ အလောင်းဘုရားကို မထွေ့မြင်ရ၍ ယနောက်စရာဖို့ရား
ရုတ်ခနဲ တသို့ကြေးလိုက်သောအသံကို မောင်းမအများကြားရသဖြင့်
ဆင့်ကာဆင့်ကာ ထိုကြေးကြလေရာ အလောင်းဘုရား၏ တစ်နှစ်းတော်
လုံး ဆည်သွားလေသည်။ အလောင်းဘုရား၏ စံနှစ်းက ဆည်သံကို
ခမည်းတော်မင်းကြီးကြားသဖြင့် ချက်ချင်းစေလွတ်၍ မေးမြန်းလေရာ
အလောင်းဘုရား မရှိကြောင်းကို ကြားတော်မူရလျှင် ခြုံတဲ့ခါးကို
အပိတ်ခိုင်း၍ လိုက်လဲရှာဖွေကြစဉ် မိတ္ထေးတော် ဂေါတမီသည်
လူးကာ လိုမြှင့်ကာနှင့် သားတော်ကို ရှာပေးရန် သုဇွဲဒါဒန် မင်းကြီးထဲ
ပုဆာလေသည်။ သုဇွဲဒါဒန်မင်းကြီးလည်း မိဖုရားကြီး ပုဆာသည်က
တစ်တန်း၊ ယနောက်စရာ စုဖုရားတို့ လိုက်လိုက်လုံလုံ ထိသံကတစ်ဖက်၊
သားတော်ထွက်သွား၍ ရတက်မထော်သည်က တစ်ပုံနှင့် စိုင်းအု၍၍
နေသော ခုက္ခတွေအကြားဝယ် မြင်းလျင်တော်များကို ဆင့်ခေါ်၍
သားတော်ကို မထွေ့ထွေ့အောင် ရှာဖို့ရန် အမြန်စေခိုင်းတော်မူရ
လေသည်။

မြင်းလျင်တော်များသည် မဂ္ဂလာတဲ့ခါး အထွက်တွင် ညွှေ့က
ပူဇော်ကြသော ပန်းတွေကို မြင်၍ လမ်းစဉ်အတိုင်း လိုက်သွားကြရာ
ပြန်လာသော ဆန္ဒအမတ်နှင့် ထွေ့ကြသဖြင့် အကြောင်းဖိုကို သိကြရသော
ကြောင့် အတင်းပင့်သော်လည်း လိုက်တော့မည်မဟုတ်ဟု ဆန္ဒ၏
ပြောပြချက်အရ တိုင်းပြည်သို့ ပြန်ခဲ့ကြရလေသည်။ ဆန္ဒ ဥယျာဉ်တော်
သို့ ရောက်လျှင် သုဇွဲဒါဒန်မင်းကြီးနှင့် ထွေ့၍ အလောင်းတော်ဘုရားက

၃၃၄

ရတနာဂုဏ်ရည်

ခမည်းတော် မယ်တော်များထံ မှာလိုက်ဆုံးစကားနှင့် အဖြစ်အပျက်ကို
သံတော်ဦးတင်ပြီးနောက် အလွန်ပူဇ္ဈိုးနေသော ယသော်ဓရာကို
သက်သာနိုင်သူမျှ သက်သာစေဖို့ရာ ယသော်ဓရာ စန်းသို့ ဆက်လက်
သွားလေသည်။

ယသော်ဓရာ တမ်းတစ်း

အလောင်းဘုရား တော်ထွက်သွားသော်လည်း ယသော်ဓရာ
မိပုရား၏ စိတ်ခြား “သုဒ္ဓိဒနမင်းကြီး အရှာခိုင်းလိုက်သော မြင်းလျင်
တော်များနှင့်အတူ ဆန္ဒရော အလောင်းတော်ဘုရားပါ ပြန်ပါလာ
လိမ့်မည်” ဟု မျှော်လင့်ချက်ဖြင့် စိတ်သက်သာခွင့် ရရှာပေသေး၏။
ထိုကဲ့သို့ မျှော်လင့်ချက်ဖြင့် အလောင်းဘုရား ပြန်လာမည် လမ်းသို့
စိတ်အားထက်သန့်စွာ မျှော်နေစဉ် ဆန္ဒတစ်ယောက်တည်း ပြန်လာ
သည်ကို မြင်ရလျှင်ပင် ရွှေရင်မှာ အပူဇ္ဈိုးသဖြင့် မျောမှု၍ သွားရှာ
တော့သည်။ ရုပွဲတော်များက နာတော်ဆက်သူ၍ သတိရသောအခါ
အလောင်းဘုရား၏ ဂုဏ်ကို ဖွဲ့စွဲကာ ပြင်းစွာ ငိုကြွေးလျက် “ညွှေ့
အခါတုန်းက မောင်တော်ဘုရား တော်ထွက်တော့မည်ဟု မြင်းတော်ကို
တောင်းတဲ့အခါ အနှီးတော် မဆက်ကောင်းလား”ဟု ဆန္ဒကို အပြစ်
တင်လေသော်—

ဆန္ဒအမတ် သံတော်ဦးတင်သည်မှာ သခင်မဘုရား ညွှေ့အခါ၌
ဖြစ်ပျက်ခဲ့ရပုံကို အလုံးစုံ သံတော်ဦးတင်ပါမည်၊ ရွှေနားဆင်တော်များပါ။
သန်းခေါင်ယံ အချိန်လောက်တွင် အားလုံးသော ရုပွဲတော်များ
အပိုပျော်နေစဉ်ဝယ် ဘုရားကျွန်ုတ်ကို ခေါ်တော်မှု၍ “ကဏ္ဍာကမြင်းတော်ကို
ဆက်ရမည်” ဟု အမိန့်ပေးပါသည်။ ထိုအခါတုန်းက သလွန်ပေါ်မှာ

ဘုရားအဖြစ်တော်စဉ်

၃၃၅

စက်တော်ခေါ်နေသာ သခင်မဘုရားကို ဘုရားကျွန် အမှန်ပင် အနီး
တော်ဆက်ပါသည်။ သို့ရာဝယ် နတ်အများက ပိတ်ချုပ်ထားသဖြင့်
မည်သူတစ်ယောက်မျှ မနီးကြပါ။ သခင်မဘုရား၊ ငိုကြွေးခြင်းဖြင့်
အကျိုးမရှိတော့ပါ။ ‘အဖြစ်ဆုံးဘုရားအဖြစ်ကို မကြာခင် ရပါတော့မည်၊
ထိုဘုရားအဖြစ်ကျမှ အားရပါးရ ဖူးမြော်ဖို့ရာ ဤရွှေနှင့်တော်ကနေ၍၍
မြော်လင့်တော်မှပါ’” ဟု သံတော်ဦးတင်လေသည်။

လလိတိတိတ္ထာရကျမ်းလာ ယသော်ဓရာ တမ်းတပု

ယာ မယု ပိတိဇ္ဈနာ၊ ဟာ မမ နရပုဂံဝါ၊

ဟာ မမ သူရွှေပ ရူပါ၊ ဟာ မမ ဝရလက္ခဏာ။

မယု- မနီးအဖြစ်၊ မောင့်ကိုချုပ်၍၊ တော်ပြစ်ကိုခဲ့၊ တော့မှာ စလျက်၊
တော့ဒ်ပြင့်ပျော်၊ နှမတော်၏၊ ပိတိဇ္ဈနာ- အသုံးယဉ်ယဉ်၊
မမှန်းချင်အောင်၊ ပြီးရွင်စေတတ်၊ အို မောင်တော်မြတ်ဘုရား၊
ဟာ- ယခုမှုပင်၊ မပျော်ရွင်အောင်၊ တမင်ရှောင်လျက်၊
တော့တော်သာခန်း၊ မောင်တော်လုမ်း၍၊ မြန်းရက်လေခြင်း
ဘုရား။

မမ- ကိုနှုန်ဘဝတုန်းက၊ ချုံးချုံးကျလျက်၊ တမ်းတ နှောင့်နှေး၊
မောင့်အရေးကြောင့်၊ တွေးကာတွေးကာ၊ ငိုကြွေးရပါသာ
နှမတော်၏၊ နရပုဂံဝါ- လူနတ်ကောင်းအောင်၊ သောင်း
အထောင်၏၊ ခေါင်းဆောင် ရှေ့သွား၊ အို... မောင်တော်မြတ်
ဘုရား၊ ဟာ- တစ်ဖန် ယခု၊ ငိုအောင်ပြုလျက်，စုစုကိုရှောင်၊
တော့တော်သာခန်း၊ မောင်တော်လုမ်း၍၊ မြန်းရက်လေခြင်း
ဘုရား။

၃၃၆

ရတန္တဂုဏ်ရည်

- မမ- အမရာမည်, အခါဆိဝယ်, သာကြည်ရွင်ပျော်, အရှင် ကျော်
အောင်, ထင်ပေါ်စေမှု, ကူညီ၍ ပြခဲ့ရသော နှမတော်၏၊
သုရွပ ရွှေပါ- ပန်းတော်အင်ကြင်း, ပင်လုံးဝင်းမျှ, ပွင့်လင်း
ယျက်ဝေ, ကျက်သရေမှုလာ, စေးကာဖြင့်, လွန်စွာရွှေမျှော်,
အို မောင်တော်မြတ်ဘုရား၊ ဟာ- သွေးတော်နှစ်, သားရွှေမျှော်,
မရှိနိုင်အောင်, တမင်ရှောင်လျက်, တော့တောင်သာခန်း၊
မောင်တော်လုမ်း၍, မြန်းရက်လေခြင်းဘုရား။
- မမ- လေးသချိထက်, ဟိုဟိုဘက်က, မပျက်နှစ်ကိုယ်, မောင်တော်
ကိုပြု, မောင်တော်ရှုလျက်, ယခုယသော်, နှမတော်၏။ ၀၈
လကွဲတာ- ယောက်ဘူးမြတ်၏, အမှတ်တဲ့ဆိပ်ဖြင့်, ခတ်နိပ်
စုံလင်း, ဂုဏ်အင်ပြည့်မော်, အိုမောင်တော်မြတ်ဘုရား။
ဟာ- တရားအသစ်, ဘုရားဖြစ်မှု, သားချစ်နှင့်အတူ,
နာယူမည် မှန်းဆလျက်, တမ်းတကာ တစ်ကိုယ်ရေးဖြင့်,
ငိုကြား၍ ကျန်စုံရချေပေါ့ဘုရား။
- အမှာ။ ။ကျမ်းရင်းက မဖွင့်သော်လည်း တမ်းတပုံ
သရှုပ်ပေါ်အောင် အမရာ, ကိန္ဒရှိ, မနှီဘဝနှင့် ယသော်ဓရာ
ဘဝတို့ကို တန်ဆာဆင်လျက် အနက်ပေးထားသည်။
- ထိုနောက် ယသော်ဓရာ မိဖုရားသည် အလောင်းဘုရား ဝတ်စား
နေထိုင်တော်မူပုံကို မေးလေရာ ညျဉ်စာမစား၊ ပန်းနှုန်းသာမဆင်၊
ခမ်းနားသော အိပ်ရာတွင် မအိပ်ကြောင်းကို ကြားရသောကြောင့်
အလောင်းဘုရားကို အတူလိုက်ပြီးလျင် ညျဉ်စာအတွက် ပွဲတော်တည်မှု၊
ပန်းနှုန်းသာ လိမ်းကျုမှု၊ ကြီးကျယ်ခမ်းနားသော အိပ်ရာ နေရာ၌

ဘုရားအဖြစ်တော်စဉ်

၃၃၇

စက်တော်ခေါ်မှု ဟူသော ဝိကာလဘေးနဲ့၊ နွှေ့၊ ဂိုတာ၊ ဥဇ္ဈာသယန် မဟာသယန် သိက္ခာပုဒ်တော်များကို စောင့်ထိန်းကာ ၂၉ နှစ် အရွယ် တော်မှာပင် ဥပုသနည်ကလေး ဖြစ်၍ နေရစ်ရှာလေသတည်။

* ခုံဗုံရုရံရိယာ ကျင့်တော်မူခန်း

ဘုရားအလောင်းတော်သည် ရဟန်းပြုပြီးနောက် အသစာရှိ လှည့်လည်တော်မူစဉ် အာဇာရန်င့် ဥဒက ရဆုံးတိုးထဲ ဝင်၍ တရားထူးကို စုစုံစုံတော်မူရာ လောက်ချုပ်လောက်ကိုသာ ထိုရေ့သူတို့ အထုမှ ရရှိ သဖြင့် တင်းတိမ်အားရတော် မမူသေးသောကြောင့် ဥရုဝေးတော်သို့ ကြော် ခုံဗုံရုရံရိယာ အကျင့်ကို ကျင့်တော်မူသည်။

* ခုံဗုံ = ပြနိုင်ခဲသော အကျင့်ကို+စုံရိယာ = ပြကျင့်ခြင်း၊ အမြားသူတို့ ပြကျင့်နိုင်ခဲသော အကျင့်ကို ကျင့်တော်မူခြင်းသည် “ခုံဗုံရုရံရိယာ” ဖည် ၏ “ခုံဗုံစုံရိယာ” ဟု ပြောကြသည့်မှာ ကျိုးကန်လာ မဟုတ်ပါ။

အလောင်းတော် ၆ နှစ်ပုံ ဓမ္မဘကိုယ်ကို အလှန်ပင်ပန်းဆေလျက် ကျင့်တော်မူခြင်းသည် စင်စစ် လမ်းမှန်ကျသော အကျင့် မဟုတ်ပါ။ ထိုစဉ် က ဓမ္မဘကိုယ် ပင်ပန်းခံနိုင်သော (အတွက်လမထ) အကျင့်ပြင် အသားယဉ်၍ ဘုရားတစ်ဆူ လုပ်နေကြသော ဓာတ်ကြောင်းများ အလောင်းတော်လည်း ဆေတိပါလဘဝက ကသာပဘုရားရှင်အား “ဓာတ်ညာဏ်နှင့် ဓားပါသေးရှု” ဟု နှုတ်ကြွေးတော် ဝစ်ပြစ်ကြောင့် ထိုအတွက်လမထ အကျင့်မှားကိုပင် ကျင့်စိမော်မူလေသည်။ အေတိပါလေ၊ ဖြစ်စဉ်ကလျင်၊ ကသာပဘုန်းရှိ၊ အေမှန်ကို၊ ဓာတ်ညာဏ်ရေး၊ အလွန်ဓားဟု၊ နှုတ်ကြွေးတင်လစ်၊ ဝစ်ပြစ် ကြောင့်၊ ဓမ္မက်နှစ် ခုံဗုံရု၊ ကျင့်လွှဲရေး။

၃၃၈

ရတနာဂုဏ်ရည်

ကျင့်တော်မူပုံ အစိအစဉ်မှာ - ရှေးဦးစွာ “သေန” မည်သော နိုင်းသို့ ဆွမ်းခံဝင်ကာ ဆွမ်းဘုံးပေးတော်မူပြီးလျှင် မေတ္တာဘာဝနာကို ပွားများလျက် ထိနေကာလကို လွန်စေတော်မူသည်။ ထိုနောက် ဆွမ်းအာဟာရကို သုံးဆောင်တော်မူတော့သဲ အလိုအလျောက် ကြွေကျ လာသော သစ်သီးကိုသာ ကောက်ယူ၍ ဘုံးပေးတော်မူ၏။ ထိုနောက် ထိုထိုဗြို့ သစ်ပင်အောက် လှည့်လည်ကောက်ယူ၍ စားနေခြင်းကိုပင် အလုပ်ပျက်သည်ဟု အယူရှိသဖြင့် ကိုယ်တော်မြတ်နေရာ သစ်ပင်အောက် ၌သာ ကြွေကျသော သစ်သီးများဖြင့် မြှုတော်မူလေသည်။

ထိုနောက် အစာအာဟာရ စားသောက်နေခြင်းကိုပင် အလုပ်ပျက် သည်ဟု ထင်တော်မူ၍ လုံးလုံး အစာမစားဖို့ရန် ကြံစည်သော်လည်း “အစာမစားဘဲနေလျှင် နတ်သုတေသန်းပေးမည်” ဟု နတ်တိုက လျောက်ထားကြသဖြင့် နတ်သုတေသန်းပေးမည်း မခံလိုသောကြောင့် လက်တစ်ခုပ်လောက် ပဲရည်၊ ဆီးသီးကလေးမျှကို ဘုံးပေးတော်မူ လေသည်။

ထိုသို့ အာဟာရလည်း ဆုတ်ယုတ်၊ တရားကိုလည်း အားထုတ် မူကြောင့် အလောင်းဘုရား၏ ရွှေအဆင်းသို့ ဝါဝင်းပြည့်ဖြီးသော ကိုယ်တော်သည် ညိုမည်းမြောက်ကပ်၍ နေလေတော့၏။ သွေးသားဟူ၍ မရှိတော့သဲ အရှိုးနှင့်အရေသာ ကျော်လေတော့သည်။ ထိုကဲ့သို့ မြောက် ကပ်မူကြောင့် ဝစ္စမက် (စအို) သည် အတွင်းသို့ တွန်နေရကား ကျင်ကြီး စွန်လိုသောအခါ မစွန်နိုင်ဘဲ မူးမြိုက်၍ ထိုင်နေရာမှာပင် လဲရှာလေသည်။

ဤသို့သော နည်းများဖြင့် ၆ နှစ်ခန်းကြာအောင် ခုက္ခရရာရိယာ ကျင့်တော်မူသော်လည်း တရားထူးကို မရနိုင်သောကြောင့် အတိုင်းထက်

ဘုရားအဖြစ်တော်စဉ်

၃၃၉

အလွန် ခန္ဓာကိုယ်ကို အပင်ပန်းခံခြင်းသည် သမာဓါ ရရှိရန် နည်းလမ်း
မဟုတ်သေးသဖြင့် နောက်တစ်ဖန် သေနနိဂုံး၌ ဆွမ်းခံ၍ အာဟာရကို
မိုးပြန်ရာ မကြောခင် အားအင် တိုးပွား၍ ပင်ကိုက အရေအသားများ
ဖြစ်ပေါ်လာလေသည်။

မာရ်နှစ်ကို အောင်မြင်တော်မူခန်း

ဘုရားအလောင်းတော်သည် ၂၉ နှစ်အရွယ်တွင် တောထွက်တော်
မျှ၍ ၆ နှစ်ပတ်လုံး ဒုက္ခရစရိယာကို ကျင့်တော်မူပြီး နောက် ၃၅ နှစ်
အရွယ်တော်သို့ ရောက်တော်မူရာ ကဆုန်လပြည့်နေ့ဝယ် သေနနိဂုံးသူ
သူငြေးကတော်ကလေး သုဇာတာ* ၇၈ နိုယ်နာဆွမ်းကို ရွှေခွက်ပါ
ခံယူတော်မျှ၍ နေရွှေရာ မြစ်ကမ်း၌ ၄၉ လုတ်၏ ဘု၏ပေးတော်မူ
ပြီးလျှင် “ယနေ့ ဘုရားဖြစ်မည် မှန်လျင် ဤရွှေခွက်သည် ရော်သို့
ဆန်တက်စေသား” ဟု အမိန္ဒမြို့၍ မြောလိုက်ရာ ရွှေခွက်လည်း
ဝမ်းဘဲအလား ရော်သို့ ဆန်သွား၍ ကာဇ်နားမင်းမင်း ပိမာန်တွင်းသို့
သက်ဆင်းနစ်မြှုပ်လျှက် ရှေးဘုရားရှင်တို့ ရွှေခွက်အောက်၌ တည်လေ
သတဲ့။

* သုဇာတာသည် အပိုဘဝတုန်းက “အပိုးတူ သူငြေးသားနှင့် ရ၍ သားဦး
ပွားအောင် အောင်မလျှင် အရှင်နတ်မင်းအား နှစ်စဉ်ပူဇော်ပါမည်” ဟု ဝန်ခဲ့
ခဲ့၍ သူတော်နတ်တိုင်း အကျိုးရသောကြောင့် လျှောင်ပင်အောင့်နတ်က ၁၁
သည်ထင်၍ နှစ်စဉ် လျှောင်ပင်ကို ပူဇော်၏၊ ထို့စွဲ ဘုရားအလောင်းနှင့်တွေ့၍
လျှောင်ပင်အောင့်နတ်ဟုပင် မှတ်ထင်၍ နိုယ်နာကို ရွှေခွက်ပါ ပူဇော်သွား
လေသည်။

၃၄၀

ရတန္ဒဂုဏ်ရည်

ထိုအောက် ဘုရားအလောင်းသည် နေရာဇာ မြစ်ကမ်းဝယ်
 အင်ကြင်းဥယျာဉ်၌ နေအပို သီတင်းသုံး၍ ဉာဏ်ချိန်၌ ဟောမိပင်သို့
 ကြွတော်မူစဉ် လမ်းခရီးအကြား၌ မြက်ရိတ်သမား ပုဂ္ဂိုးအဲထံ၌
 မြက်ဆုပ်ကို အလူခဲလျက် ဟောမိညာင်ပင်အောက်သို့ ရောက်သောအခါ
 ထိုမြက်များကိုပင်* ငင်းဆောင်ရွက်သော ထက်ဝယ်ဖွဲ့စွဲ ထိုင်နေတော်မူသည်။
 ထိုကဲ့သို့ နွေကာလဝယ် စိမ်းနိသော မြက်ခင်းပေါ်မှာ အေးမြသာယာသော
 ဟောမိညာင်ပင်ရိပ်၌ “ဘုရားမဖြစ်သမျှ ဤထက်ဝယ် တင်ပလွင်ကို
 မဖျက်တော့အဲ”ဟု အမိဋ္ဌနှင့် စံနေသောအခါ သီကြားမင်းသည်
 “ဝိယူဇူးရ” မည်သော ခရာသင်းကြီးကို မူတ်လျက် အောင်သံပေးနေ၏။
 ပုံသံခ နတ်သားက “အောင်” မည်သော အောင်းကြီးကို တိုးလျက်နေ၏။
 သုယာမ နတ်မင်းနှင့် သန္တုသီတ နတ်မင်းတို့ကမဲ သားမြီးယပ်နှင့်
 ပတ္တမြားယပ်များကို တပြုဖြန့်ဖြန့်ခတ်၍နေ၏။ သဟမှတ် ပြဟာမင်းမှာ
 တိုးပြုတော်ကို အောင်းမြီးနေ၏။ ကာဇ်နားမင်း၏ ကိုယ်ရုတော်
 နားမြီးမလေးများက ဘုန်းတော်ဘွဲ့များကို သာယာစွာ ရွတ်ဆိုနေကြ၏။ အခြားသော နတ်ပြဟာအပေါင်းတို့သည် ပန်းနှုန်းသာ အမျိုးမျိုးဖြင့်
 ပုံစံကာ ကောင်းချိုးပေးကြလေသည်။

* ဤအာမြို့ “မြက်ရှစ်ဆုပ်ကို ပြန်ခင်းသောအခါ ၁၄ တောင် မြင်သော
 ပလွင်ဓာတ် ပါးပါက်လသာည်ဟု လည်းကောင်း၊ ၁၅ တောင် ပြန်ကျယ်သော
 ပလွင် မြစ်နေသည်ဟု လည်းကောင်း” ပါဒကျော်မြားလျက် ရှိသည်။
 အမြင့်မဟတ်၊ အကျယ်မြစ်ကြောင်းကို သီလက္န် နိုကာသစ်၊ ပြဟွှဲလသုတ်
 အဖွင့်၌ ဆုံးပြတ်၏။

ဘရားအဖြစ်တော်စဉ်

၃၄၁

ထိကဲသို့ အခြင်းအရာကို မှာရိနတ်မင်း မြင်လျှင် မြင်ချင်း နတ်ပြည်တက်၍ မိမိစစ်သည် တပ်သားများကို စုရုံလျက် မိမိကိုယ်တိုင်က လက်နက်အမျိုးမျိုး စွဲကိုင်သော် လက်ရုံးတစ်ထောင် ဖန်ဆင်းပြီးလျှင် “ဂိုဏ်မေးလာ” မည်သော ဆွင်ပြောင်ကြီးကို စီးနင်းကာ ဗောဓိပင်သို့ ရှေ့ချွဲလာ၍ မိမိစစ်သည်များကို “တက်ကြလေ့၊ လက်ရာမဲ့ကြလေ့” ဟု တိက်တွန်း ဆော်သူလေသည်။ သို့သော် ဗောဓိပင်နားသို့ မကပိုင် ကြ။ အဝေးကနေ၍သာ အမျိုးမျိုးသော လက်နက်များဖြင့် ပစ်ခတ်ကြ လေသည်။

မှာရိနတ်စစ်သည်များ တက်လာခါစကပင် ပြဟာ သီကြား စသည်တို့လည်း ဝေးရာအရပ်မှာ ရှောင်လွှဲ၍ အောင်ပွဲကို ကြည့်ရွှေ့ကြ၏။ ဘုရားအလောင်းတော်မှာ တစ်ပါးတည်း ကျွန်ုရစ်တော်မှုသော လည်း အနည်းငယ်မျှ စိုးချွဲတော်မှုဘဲ “သားသည်မိခင်သာည် ရင်ခွင့် ထဲမှာနေသော သားငယ်က ဆံပင်ကိုခွဲ၊ မျက်နှာကိုကျုပ်၊ ပါးကိုပုတ် လျက်၊ တလျပ်လွပ် နှိပ်စက်သော်လည်း မပျက်နိုင်သော အချစ်မျိုးဖြင့် တို့၍သာ ဖွေ့ပိုက် သကဲ့သို့” ထိုအတူ မှာရိနတ်ကို မေတ္တာမကင်းဘဲ သနားသော ကြည့်ခြင်းဖြင့် ကြည့်တော်မှုလျက် နှစ်သက်ဖွယ် စကား များကို တွဲပြန် ပြောဆိုတော်မှုပြီးလျှင် “ဤပလွင်နေရာကို ရရှိအတွက် မရောမတွက် နိုင်သော ကာလတုန်းက စွန်းလွတ်ခဲ့ရသည်ကို ထားလိုက် ပါ၍ဦးတော့၊ နောက်ဆုံးဖြစ်သော ဝေသုတေသနရာ ဘဝဝယ် ကြင်ယာတော် မြောက်သား မရှိမိဖုရားကို လူတုန်းက ဤ မဟာပထဝိမြေကြီးသည် ပုံတင်ဟည်းလျက် ရိုက်တီး ဆော်ခတ် အသိအမှတ် ပြုခဲ့ပူးလေပြီ”ဟု မိန့်တော်မှုလျက် လက်တော်ဖြင့် မြေကို သုံးသပ်တော်မှုသောအခါ

၃၄၂

ရတန္ဒရဏ်ရည်

ယန္တရားစက်ခလုတ်ကို ဖြေတိလိုက်သည့်ပမာ ပြင်းစွာ တုန်လှပ်လေသည်။ (ဤနေရာဝယ် လလိတ်တိတ္ထာရသုတ္ထန်က “မြေဆောင့်နတ်သားသည် ကိုယ်တစ်ဝက်မျှ ဖော်ထွက်ပြ၍ သက်သေခံသည်”ဟု ဆို၏။ ထိုအဆို အတိုင်းပင် ဘုရားပရိဂုဏ်အတွင်း၌ “ဝသုန္တအရပ်” လုပ်ထားကြလေ သည်။)

မဟာပထဝီ မြေကြီး၏ တုန်လှပ်သံမှာ ပဲတင်ထပ်မျှ တောသံ တောင်သံတို့ ပြင်းစွာ ဆူညံသည်အပြင် ကောင်းကင်တပြင်လုံးလည်း တရုံးရုံး ထစ်ကြီးလျက် မိုးကြီးများ ကျရောက်လေ၏။ ထိုသို့ တစ်ပြိုင်နတ် အကြီးအကျယ် ကြောက်မက်ဖွယ်ရာများ ဖြစ်ပေါ်သောအခါ “ဂိရိ မေခလာ” ဆင်ပြောင်ကြီးသော့မှ မကြည့်ရှုအားတော့ဘဲ လက်ရုံးပေါင်း တစ်ထောင်ကို ဖယ်ရှား၍ မာရ်နတ်ကြီး ထွက်ပြီးလေရာ နောက်လိုက် နောက်ပါ စစ်သည်တော်အားလုံးသည် အစအရုံး ပျက်ပြား၍ ဝသဝတ္ထိ နတ်ပြည်သို့ ထွက်ပြီးကြလေသော သီကြား ပြဟာဌတိ၏ အောင်သံဖြင့် ဆူညံ၍ သွားလေသတည်း။

ဘုရားဖြစ်တော်မူခန်း

အလောင်းဘုရားသည် “ဒေဝပ္ပါယာရု” ဟု ခေါ်အပ်သော မာရ်နတ်၏ ရန်ကို နေမဝင်စီ အောင်မြင်တော်မူ၍ တရားတော်ကို အားထဲတ်တော်မူရာ ညျှော်းယံ အချိန်ပွဲ ရှုံးဖြစ်ဟောင်းကို အောက်မေ့နိုင်သော ပုံမြေနိုင်သာနသုတိဉာဏ်ကို ရတော်မူ၏။ ထို့နောက် သန်းခေါင်ယံ အချိန်ဝယ် တစ်လောကလုံး၌ရှိရှိသော သတ္တဝါ အပေါင်း တို့ကို မျက်ဝါးထင်ထင် သီမြင်နိုင်သော ဒီမြွှေ့ကွာဥာဏ်ကို ရတော်မူ၏။

ဘုရားအဖြစ်တော်စဉ်

၃၄၃

ထို့အက် အတွင်းသန္တာန်၌ တစ်ထောင့်ငါးရာ ကိုလေသာမာရိ သူပုန် ရန်ကို အနည်းငယ်မျှ မကျွန်ရအောင် ဖြေဖျက်နိုင်ဖို့ရာ သဒ္ဓါ, ပညာ, ဝိရိယ, သမာဓိ, သတိ ဟူသော တရား ၅ ဦးကို ဗိုလ်မူးတင်၍ မဂ် လေးပါး တည်းဟူသော စက်အမြာက်များကို အသုံးပြုလျက် ဖြေဖျက် တော်မူလေရာ အရှင်တက်မည့်ဆဲဆဲ အချိန်မှာ ကိုလေသာအားလုံး ပြုတ်ပြုတ်ပြန်သဖြင့် သုံးလောက ခပင်း အမင်းမင်းတို့၏ ဝပ်စင်းပူဇော်ရာ သဗ္ဗည်းတော်မူသော ထို့အက် အဖြစ်တော်ကို စိုက်ထဲဆင်နှံ၍ အောင်ပွဲဆင်တော်မူသတည်း။

မှတ်ရှင်။ ။ဘုရားဖြစ်တော်မူပြီးအောက် နတ် ပြဟ္မာတို့ ပူဇော်ရာတွင် “အချို့က မြေပြင်ကို ကောင်းစွာရှင်းလင်း၍ နဲ့သာရေဖြင့် သွန်းပျော်လျက် ပန်းများဖြင့် ပူဇော်ကြသည်။ အချို့က အောင်ပိန့်တာဂျွေ ဘုရားရှင်ကို ရေသဗ္ဗယ်ကြ၍ ဘုရားရှင်မှ ကျေလာသောရေဖြင့် မိမိတို့ ကိုယ်ကို သုတ်လိမ့်ကြသည်” ဟု လလိတ်ထွားရ-က ဆို၏။ ထိုအဆိုကို လိုက်၍ ယခုအခါ သကြံနှင့် ရေသဗ္ဗယ်ကြခင်း၊ ကဆုန်သောင်ရေသွေ့နှင့်ခြင်းကို ပြုကြဟန်တူသည်။

ဥုံး နမာ တေ ဝိဇ္ဇား မေ, ယေတော ဒဒတော ယော၊
နှုံထဗ္ဗံး သဗ္ဗသွှေး, ကရ မေ ယေမဂ်လုံး။

ဥုံး- အန္တာရာယ်ကင်း၊ ရန်စွာယ်ရှင်း၍, ကောင်းခြင်းဆင်ကာ, မယုဉ်သာအောင်, မဂ်လာကြီး ဖြစ်ပါစေသတည်း။ နှုံထဗ္ဗံး- ထောက်ပုံ မည့်ရူး, ကူညီမည့်နတ်, ရပ်တ် ပယာ, ပြဟ္မာလည်း မရှိပါဘဲ၊ သဗ္ဗ

၃၄၄

ရတန္ဒဂုဏ်ရည်

သန္တံ- ကိုယ်နေရှိန်မပျက်, တစ်သိန်ထွက်ဖို့, ပြမ်းသက် ဖွေးဖြူ။
 အေးအေးလှလှ သာလျှင်၊ ဖော်တော်မူပေထော်၊
 ချက်ကျုံမလွှဲ, ပွဲတိုင်းမရောင်, နွဲတိုင်းပင် အောင်တော်မူပေထော်၊
 ယော ဒေတော်- အောင်ရာစည်းကမ်း၊ အောင်နည်းလမ်းဦး, မှိုပြမ်းမလမ်း,
 အသစ်အဆန်း၊ တစ်ခါးက, မှန်းဆရှုးမျှော်, ပန်းရအောင်လည်း
 လမ်းပြ ပေးသမားတော်မူပေထော်၊ တေ တဝါ- မကိုင်ရောင်လွှဲ,
 ဥဿာရှင်ပျုမှာ, အောင်လံစွင့်စွင့်, လွင့်တရှုလှ, အောင်တော်မူ မြတ်
 ဘုရားအား၊ မေ- မအောင်သေးခင်, အောင်ကြွေးတင်ရှု, အောင်မြင်
 ရန်မျှော်, တပည့်တော်၏၊ ဝိဇ္ဇာ်- မရောင်ခပင်း၊ အခေါင်နှင်းရှုံး,
 အောင်မြင်းကြီး အောင်ပါရမြင်း အကျိုးရာ၊ နမာ- အောင်ခဲ့သည့်
 တန်ခိုးရှုကို, အမျိုးစုံ မှန်းဆရှုး, တမ်းတ ရှိခိုးပါ၏ဘုရား။ မေ-
 မအောင်သေးခင်, အောင်ကြွေးတင်ရှု, အောင်မြင်ရန်မျှော်, ထပည့်တော်
 အား၊ ယောမင်္ဂလာ- အောင်ရန်အတိတ်, အောင်နိမိတ်ဖြင့်, အောင်သိသိက်
 သွင်း၊ အောင်ဟိတ်ကျင်းရှုံး, အောင်မြင်းဆင်ကာ, မင်္ဂလာကို၊ ကရ-
 သပြုအနဲ့, ငြေခုပြင့်, သေယတုပုံး, မေရတုန်အောင်, အဖို့ဖို့ အမှုအေးပို့
 ပြုပေးတော်မူပါ အောင်တော်မူအရှင်မြတ်ဘုရား။

အမှား။ ပါဋ္ဌာရာ အနက်ပါ ဤဂါထာကို ကောင်းစွာ နှုတ်
 တက် အရကျက်ရှုံး ဘုရားရှင်၏ အောင်မြင်တော်မူပုံကို အာရုံပြုကာ
 အိပ်ရာဝင် အိပ်ရာထ ရွတ်ဆိုကြပါလေ။

ဘုရားအဖြစ်တော်စဉ် ပြီး၏။

ကျမ်းပြီးနိဂုံး

၃၄၅

ကျမ်းပြီးနိဂုံး

ယခုအခါ ဗုဒ္ဓဘာသာဝင် ဟူသမျှတို့ မသိလျှင် မတော်၊ သိမှ
သာ လျော်မည်ဖြစ်သော ဘာသာရေးနှင့် ဆိုင်ရာတို့ကို လုံလောက်စွာ
စိစဉ်ပြီးပေပြီ။ ဤကျမ်း၏ ဉာဏ်ပြချက်များကို လိုက်နာမှု မလိုက်နာမှုများ
ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်တို့၏ တာဝန်သာ ဖြစ်၏။ ဒု..... ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်
အပေါင်းတို့၊ ငါတို့ လေးမြတ် ကိုးကွယ်အပ်သော ဗုဒ္ဓရှင်တော်ဘုရား
ဟူသည် ဘာသာခြား ဘုရားကဲ့သို့ အရေးပေါ်မှ ကိုယ်တော်တိုင်
ကယ်ဆယ်မည်ဟု တာဝန်ခံထားသော ဘုရားမဟုတ်၊ စောစေားစီးက
ကိုယ်စီကိုယ်င ကျင့်ကြဖို့ရန် လမ်းမှန် ကမ်းမှန် ဉာဏ်ပြတော်မှုသော
ဘုရားဖြစ်သည်၊ ထိုသို့ ဉာဏ်ပြတော်မှုသာဖြင့် အားရသင့်သော အချက်ကို
အမြှက်မျှ ပြုးအဲ”

သမုဒ္ဓဝါဏ် ၁၁

ရှုံးတုန်းက ကုန်သည်တစ်ထောင်ကို ခေါင်းဆောင်နှစ်ယောက်
ခွဲ၍ ငါးရာစီ အပ်ချုပ်ပြီးလျှင် သမုဒ္ဓရာအလယ် ကျွန်းငပ်တစ်ခုကို
တွေ့၍ ပျော်မွေ့စွာနေထိုင်စဉ် အတော်ကြာလျှင် ကျွန်းပေါ်မှာ အညွှန်
အကြေးတွေ ပြန်နှုန်းလျက် မသန့်မရှင်း နေထိုင်ကြခင်းကြောင့် ကျွန်းစောင့်
နတ်တို့ အမျက်တွက်သဖြင့် စည်းဝေးတိုင်ပင်သောအခါ ပင်လယ်ရေကို
လွမ်းမြို့စေပြီးလျှင် တစ်ကျွန်းလုံး ဆေးကြာလျက် လူတွေကို မျှော်စို့
ဆုံးပြုတော်ကြလေသည်။

ထို့ကြောင့် တရားစောင့်သော မမှနတ်သားက မြောက်ဘက်
ကောင်းကင်မှ ကိုယ်ထင်ပြု၍ “နောက် ၁၅ ရက်လောက်ကြာလျှင်
ပင်လယ်ရေ လွမ်းသဖြင့် နစ်မှန်းသမျာပါကုန်လိမ့်မည်၊ စောစောက

၃၄၆

ရတနာဂတ်ရည်

တင်ကြံလျက် လျေများ တက်များကို အဆင်သင့်ပြင်ထားကြကုန်လေ့”
ဟု ပြောဆို၍ ကွယ်သွားပြီးနောက် လူအများလည်း ဉားငယ်စွာ ကျိန်ရစ်ကြလေသည်။

ထို့နောက် အဓမ္မနတ်သားက တောင်အရပ်၌ ကိုယ်ထင်ပြ၍
“ယခင်နတ်သား ပြောသွားတဲ့ စကားဟာ မဟုတ်ဘူး၊ အသင်တို့
ပျော်ပျော်ပါးပါး နေမြိတ်ငါးသာ နေကြပါ” ဟု ပြောဆိုပြီးနောက်
ကွယ်ပျောက်သွားလေသော် ခေါင်းဆောင်လှကြီး၊ ၂ ယောက်တွင်
တစ်ယောက်က “ပထမနတ်သားသည် ငါတို့ကို သက်သက်လာ၍
ခြောက်လှန်မြင်း ဖြစ်သည်၊ သင်တို့ ပျော်ပျော်ပါးပါးသာ နေကြ” ဟု
ပြောဆိုလျက် မည်သည့်ကိစ္စကိုမျှ မဆောင်ရွက်ဘဲ နောက်လိုက်
ငါးရာနှင့်အတူ နေမြိတ်ငါး နေလေသည်။

ခေါင်းဆောင်တစ်ယောက်ကမူ မိမိနောက်လိုက်များကို ပြောဆို
သည်မှာ “အမောင်တို့၊ လျေများ တက်များကို အဆင်သင့် ရှာထားကြစိုး
ရဲ့၊ ဒုတိယ နတ်သား၏ စကားက မှန်လျင်လည်း လျေတက်များကို
ရှာရသည့်အတွက် ငါတို့မှာ တာဝန်မတက်လှပါ၊ အလိုက့်သောအခါ
အသုံးချုစရာ ဖြစ်ပါလိမ့်မည်၊ ပထမ နတ်သား၏ စကားမှန်လျင်
ပြင်ဆင်ထားသော လျေတက်များဖြင့် အဆင်သင့် ထွက်သွားကြရ
ပါလိမ့်မည်”

ဤသို့ ပြောဆိုပြီးလျှင် လပြည့်နေ့အချိန်ဝယ် ခါတိုင်းထက်ပို၍
ရေတက်လာကတည်းက အသင့်ရှာထားသော လျေပေါ်သို့ တက်ကြ
ပြီးလျှင် ရေဓမ္မး၍အလာတွင် လွတ်ရာသို့ ထွက်သွားကြလေသည်။
အခြားခေါင်းဆောင်နှင့် နောက်လိုက် ငါးရာတို့ကား ရေပို၍ တက်အလာ

ကျမ်းပြီးနိဂုံး

၃၆၇

တွင် မျက်လုံးများပြုးကာ ကိုးကွယ်ရာမရဘဲ သမုဒ္ဒရာထဲသို့ များရှာကြ
လေသည်။

ဤအတ်တော်၌ ဓမ္မနတ်သားက လမ်းမှန်ကို ဉာဏ်ပြုမှုအတွက်
မည်မျှ ချမ်းသာခွင့်ရှုံး အဓမ္မနတ်သား၏ လမ်းမှားဉာဏ်ပြုမှုအတွက်
မည်မျှအသက်ဆုံးရုံးရပုံကို စဉ်းစားပြီးလျှင် ဘာသာခြားတို့ ဘုရားက
“ကယ်တင်မည်” ဟု ဝန်ခံရာ ဝန်ခံသည့်အတိုင်း ကယ်တင်မည်
မှန်ပါလျှင် တော်တန်ဖို့ ရှိပါသေး၏။ အချက်ကျမှ မကယ်တင်နိုင်လျှင်
အားလုံးပင် ခက်ရှာကြတော့မည်။

ငါတို့ဘုရားကား “ကယ်တင်မည်” ဟု ဝန်မခံပေ။ ကိုယ်တိုင်
ကျင့်လျှင် ရနိုင်သော အကျိုးများကို အဆင့်ဆင့် ဉာဏ်ပြတော်မှု၏။
လူချမ်းသာ၊ နတ်ချမ်းသာ၊ ပြဟ္မာချမ်းသာတို့အပြင် နိုဗာန်ကိုပင် လို
ချင်သော ဆုတုးဖြင့် ရနိုင်သော လမ်းစဉ်ကို ဉာဏ်ပြတော်မှုသည်။
အပါယ်လေးပါး သွားရမည့် လမ်းဆိုးများကိုလည်း မသွားမီအောင်
ဉာဏ်ပြတော်မှု၏။ ကယ်တင်မည်ဟု ဝန်ခံထားအပ်သော ဘုရားက
ကယ်တင်နိုင်တယ်ပဲ ဆိုပါဦးတော့၊ သူနှင့်အလားတူ ဖြစ်အောင်
ဘယ်တော့မှ မကယ်၊ သူအောက်ရောက်ရုံသာ ကယ်တင်မည်။ ငါတို့
ဘုရားကား တကယ်ကျင့်နိုင်လျှင် ကိုယ်တော်နှင့် အလားတူ ဘုရား
တစ်ဆူဖြစ်အောင်ပင် ဉာဏ်ပြတော်မှု၏။ ထိမျှလောက် အဆိုးအကောင်း
အကျိုးအကြောင်းကို စုစုဖြင့် ဉာဏ်ပြတော်မှုမြင်းထက် သာလွန်
လုံလောက်သောအချက် ရှိပါဦးမည်လော့။

ယခုကာလုံး သေမည့်အေးမှ တစ်ခါလောက် ကယ်ဆယ့်ဖူးလျှင်
“အင်မတန့် အသက်သခင် ကျေးဇူးရှင်ကြီးပေ” ဟု ပြောဆိုကာ လွန်စွာ

၃၄၈

ရတန္တရက်ရည်

အားထားကြ၊ မြတ်နိုင်၊ အသက်ကိုပင် အပ်နိုင်ကော်။ ဘုရားရှင်ကား
တစ်သက် တစ်ဘဝလောက်ကိုသာ ကယ်ဆယ်သည် မဟုတ်သေး၊
ဘဝပေါင်းများစွာ တစ်သံသရာလုံး ကယ်မ၍ နိဗ္ဗာန်ရသည့် ဘဝတိုင်
အောင် အောင်ရှောက်ရာကျသဖြင့် အသက်ပေါင်းများစွာ၏ ကျေးဇူးရှင်ကြီး
ပေတဲ့။

ဤနေရာ၌ “ကယ်တင်မည်”ဟူသော စကားနှင့် “ကိုယ်တိုင်
ကျော်”ဟူသော စကားနှစ်ရပ်ကို လေးနက်စွာစဉ်းစားပြန်လျှင် ကယ်တင်
မည်ဆိုသောစကားက အဓမ္မနတ်သား၏ “အေးအေးနေကြ” ဟူသော
စကားမျိုးဖြစ်၍ “ကိုယ်တိုင်ကျော်”ဟူသော စကားက ဓမ္မနတ်သား၏
စကားမျိုးဖြစ်၏။ ကိုယ်တိုင်ကျော်ခြင်းသည် လျှေ တက်များကို အဆင်သင့်
ရှာထားခြင်းနှင့် တူ၏၊ ထိကဲ့သို့ ကိုယ်တိုင် ကျော်ရသည့်အတွက်
တာဝန်လည်း မတက်လျပါ။

လျှေတက်များကို ရှာကြရသကဲ့သို့ မကောင်းမူတို့မှ ရှောင်ရ၊
ကောင်းမူတို့ကို ပြုကျင့်နေရသောကြောင့် အနည်းငယ် တာဝန်တက်
သည်မှာ မှန်ပါ၏။ သို့သော် ထိတာဝန်တက်မူသည်ကား ဤဘဝအတွက်
လျှေကောင်း သူကောင်း ဖြစ်ပါ၍ အချက်သာဖြစ်၍ အချည်းနှီး အကျိုးမဲ့
မဖြစ်ဘဲ ကောင်းကျိုးရဖို့အကြောင်းသာ ဖြစ်ပါပေသည်။ ထိုကြောင့်
ဘုရားရှင်၏ အလိုတော်ကျ ဤကျမ်း၏ ညွှန်ပြချက်ကို ဦးထိပ်ချက်
ပန်ဆင်ကာ မိမိလိုရာ ဆုတုံဖြင့် နိဗ္ဗာန်ကူးလိုလျှင် ကယ်တင်မည့်သူကို
အားမကိုးဘဲ အဖိုးတန်ပါရမိတရား သော် လျှေ တက်များကိုသာ
သားနား သည်တက် သားနားအောင် အပြီးအစီး တည်နေထာ်ထားနှင့်
ကြစေခလို့။

နိဂုံးချုပ်လက္ဍ

၃၄၉

နိဂုံးချုပ် လက္ဍ

ကျမ်းပြီး မှတ်ထဲး၊ ကမွတ်ဖုံး၍၊ နိဂုံးအရာ၊ အကျဉ်းမှာပိမ့်၊
မြန်မာတို့ဆွေ၊ မြန်တို့တွေကား၊ တို့မြော်နဲ့၊ နေပါပြီးလည်း၊ မဆီမဆိုင်၊
မသီနိုင်ဘဲ၊ ဤတိုင်အောက်ကျ၊ ဖြစ်ကုန်ရှုံး၊ အသာဘာသာ၊ သာသနာ
လည်း၊ အအဏာတန်ခိုး၊ ညိုးကြီး ညိုးခဲ့။

လူမျိုးကွယ်ပျောက်၊ အပါယ်ရောက်ဖို့၊ အနောက်တိုင်းသား၊
ဘာသာများကား၊ ထိပါးထိုဣ်၊ လွမ်းမိုးပြီးမြို့၊ ကိုယ်စီဆောင်စွမ်း၊
တာဝန်လမ်းကို၊ ထမ်းမှုသင့်မည်၊ ထင်မိသည်ကြောင့်၊ တိုင်းပြည်အတွက်၊
ဘာသာဘာက်က၊ ရာသက်ပန်မှု၊ ကောင်းအောင်ပြဖို့၊ ဂရာတနိက်၊
ရေးသားလိုက်၏။

သိထိုက် သိရာ၊ သိပြီးခါဝယ်၊ စဉ်လာထင်မြင်၊ ပြင်ကာဆင်၍၊
စည်ပင်သာယာ၊ သာသနာနှင့်၊ ဘာသာအမျိုး၊ တိုးကြီး တိုးဖို့၊
ကိုယ်ကျိုးလည်းအောင်၊ သူ့ကျိုးဆောင်လျက်၊ နောက်နောင်ကတိ၊
ကောင်းစေဘီလေ့။

မရှိမခက်၊ မသီခက်မို့၊ သိချက်ဖွယ်ဖွယ်၊ ဖွင့်သွယ်သွယ်ကို၊
ဘယ်ဝယ်မလပ်၊ စဉ်တိုင်းလုပ်၍၊ လက်ထပ်ပြီးစ၊ နှိုးလှသို့၊ ကျော်စွဲ့၊
တွေ့တိုင်းရှာက၊ သိမှုကုန်စင်၊ ခန်းတိုင်းမြင်မည်..... ဤတွင်မှာတမ်း
နိဂုံးတည်း။

ရတနာဂုဏ်ရည် ပြီးပြီး

၃၅၀

လက္ခဏာတော်ကြီး ဘရားရှိခိုး နိဒါန်း

လက္ခဏာ။ ။ “လက္ခဏာ” ဟူသော ပါ၌စကားသည် မြန်မာလို “အမှတ်အသား” ဟု အဓိပ္ပာယ် ထွက်၏။ ထိုအမှတ်အသားသည် ရှုံးဘဝကံနှင့် ဆိုင်၏။ မျက်လုံး၊ မျက်ခုံး၊ လက်၊ ခြေ စသော ကိုယ်ခန္ဓာ အစိတ်အပိုင်းနှင့် တစ်ကိုယ်လုံး ပုံသဏ္ဌာန်တို့ဝယ် ရှုံးက အားလုံးစွာ ကောင်း မကောင်း အမှတ်အသားများ ပါရှိ၏။ ထို အမှတ်အသားကို ကြည့်၍ ဝေဒသိမှင် ဇောပညာရှင်တို့သည် ယောကျားမြတ်- ယောကျားယုတ်၊ မိန်းမမြတ်- မိန်းမယုတ် ဟု အတတ်ဟောနိုင်ကြကုန်၏။ (ယခုအခါ လက် ခြေကိုသာ ကြည့်၍ ဟောခြင်းမှာ မပြည့်စုံသေးပါ။)

ဗုဒ္ဓလက္ခဏာ။ ။ ဝေဒကျိုးတို့၏ ဗုဒ္ဓဖြစ်ထိုက်သော (သို့မဟုတ် စကြာမင်းဖြစ်ထိုက်သော) ယောကျားမြတ်၏ လက္ခဏာများကို ဖော်ပြ ထားပါသည်။ ထိုကြား ဗုဒ္ဓမြတ်စွာကို ဖူးမြင်ရသော သေလမည် သော ဇောပညာရှိသည် ဗုဒ္ဓကို မြင်သောအခါ “စကြာမင်း ဖြစ်ထိုက်သော ပုဂ္ဂိုလ်ပါတကား၊ စကြာမင်း လုပ်တော်များပါ” ဟု ဆျောက်ထားလေသည်။

သဟာယ်ခြင်း၏ အကြောင်း။ ။ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ၏ သဟာယ်တော် မူခြင်းသည် ယခု ပြအပ်လတ္တံ့သော လက္ခဏာတော်ကြီး၊ လက္ခဏာ တော်ငယ်များကြောင့်သာ ဖြစ်ရကား ထိုလက္ခဏာတော်များ အကြောင်း အရာတို့ကို ကောင်းကောင်းသိလေ၊ “ငါတို့ဘရား” ဟု အားရ ပါးရ

လက္ခဏာတော်ကြီးဘရားရှိခိုး ၃၅၁

ကိုဂျယ်၍ကောင်းလေ ဖြစ်ရုသာမက ဗုဒ္ဓါနသုတေသာဝနာကမွှေ့ဗုဒ္ဓန်း
ကို ကြီးပိုးသော ယောကိပ္ပါလ်အတွက်လည်း ဗုဒ္ဓမြတ်စွာကို အာရုံပြု၍
အလွန်ထင်လွယ်သောကြောင့် သယာကျော်မြတ်၏ ၃၂ ပါးသော
အထိမ်းအမှတ် လက္ခဏာတော်များကို ဘရားရှိခိုးအဖြစ်ဖြင့် ရှုံးဆရာတို့
ရေးသားစေတော်မူခဲ့ကြပါသည်။

ဗုဒ္ဓါနသုတေသာဝနာ။ ။ထိုလက္ခဏာတော်ကြီး ဘရားရှိခိုးကို
ရွတ်ဆို၍ ဘရားရှိခိုးသောအခါ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ၏ ထူးခြားသော လက္ခဏာ
တော်ကို စိတ်ထဲ၌ အလွန် ထင်မြင်လာပါလိမ့်မည်။ ထိုသို့ ထင်မြင်
လာသော အာရုံကို အာရုံပြုနေခြင်းသည် ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ၏ သီရိဘုန်း
တော်ကို အာရုံပြုခြင်း ဖြစ်သောကြောင့် အလွန်လွယ်ကွွာဖြင့် ဗုဒ္ဓါနသုတေ
သာဝနာကို ပွားများရာလည်း ရောက်ပါသည်။ ထိုကြောင့် ဤလက္ခဏာ
တော်ကြီး ဘရားရှိခိုးကို နှုတ်တက်ရအောင် မကျက်နိုင်သေးလျှင်
စာအပ်ကို ကြည့်၍ ရွတ်ဆို ရှိခိုးကြပါလေ။

နှိရာကျေးဇူးနှင့်။ ။ရှုံးဆရာတော်ကြီးများသည် ဤလက္ခဏာတော်
ကြီး ဘရားရှိခိုးကို ရေးသားခဲ့ရာ သုတ်မဟာဝု, မဟာပဒါနသုတ်
ပါ၌တော်နှင့် အငွကထာတိကိုလည်းကောင်း၊ သုတ်ပါထောယျ, လက္ခဏာ
သုတ် ပါ၌ဝော်နှင့် အငွကထာတိကိုလည်းကောင်း အမူပြုခဲ့ကြ
ပါသည်။ ထိုကြောင့် ဤဘရားရှိခိုးသည် အလွန် အမြေခံကောင်းရကား
မိမိငယ်စဉ်က သင်ခဲ့ရသည်ကို ကျေးဇူးဆပ်သောအားဖြင့် အကျောင်း
များ၍ များနေသော အချို့ကို ပြင်ဆင်၍လည်းကောင်း၊ ဘရားရှိခိုးများကို
အစိုးယ်ပေါ်လှပ်သောင် တန်ဆာဆင်၍ လည်းကောင်း စိစဉ်ထားသဖြင့်
သုတော်ကောင်းများကို အားရ နှစ်သက်စေပါလိမ့်မည်။

၃၅၂

လက္ခဏာတော်ကြီး ဘုရားရှိစိုး
သုပ္ပတိနှိတ် ပါဒတာ လက္ခဏာတော်

၁။ ပုံ့ ပုံညေသ သမ္မတွေ့၊ သမာဒါနန ဒင့်တော်၊
သုပ္ပတိနှိတ် ပါဒေါစ၊ အက္ခိုမိယာစ တ နမေ။

ယော သမ္မတွေ့- အကြင် မြတ်စွာဘုရားသည်၊ ပုံ့-
ဘဝများစွာ၊ ရှေးရှေးအခါ့ဗြဲ၊ ပုံညေသ- ဒါန သီလ၊ စသည်ပေါင်းစုံ၊
ကုသိုလ်ကောင်းမှုတို့ဗြဲ၊ ဒင့်တော်-မတွန်ဆတ်ဘဲ၊ နိုင်မြတ်သာအားဖြင့်၊
သမာဒါနန- အားရွှေ့ငြော့၊ ဆောက်တည်တော်မူ့ခြင်းကြောင်း၊
သုပ္ပတိနှိတ်ပါဒေါစ- ခြေတော်ချေရာ၊ ရပ်တိုင်းမှာဝယ်၊ ကောင်းစွာအညီ၊
တည်သော ခြေတော် ရှိသည်လည်းကောင်း၊ အက္ခိုမိယာစ- ရလတ္တံ့၊
ရှိုး၊ ကျိုးသီးသီးဝယ်၊ ဘယ်ရန်သူမျှ၊ စွာ၍မချိန်သည်လည်းကောင်း၊
ဟောတိ- အကြောင်းအလိုက်၊ အကျိုးဆိုက်၍၊ သိုက်မြှိုက်ထင်ပေါ်၊
ဖြစ်ထွန်းတော်မူ၏၊ တ သမ္မတ္မာ့- သုပ္ပတိနှိတ်၊ ပါဒတာခေါ်၊ လက္ခဏာ
တော်ကြီးနှင့် ပြည့်စုတော်မူသော ထိုမြတ်စွာဘုရားကို၊ အဟံ- ဘုရား
တပည့်တော် (တပည့်တော်မ) သည်၊ နမေ နမာမိ- ယုံကြည်မြတ်နိုး၊
လက်စုမိုး၍၊ ရှိခိုးကန်တော့ပါ၏ဘုရား။

* * * * *

အကြောင်းကောင်းမှု။ ၁၉၇၆မြတ်စွာသည် အလောင်းအလွှာ
ဖြစ်ခဲ့သော ဘဝများစွာတို့ဗြဲ ကုသိုလ်ကောင်းမှ ကိစ္စရုက် ပြုလုပ်ရာဝယ်
လွှာနှုန်းမှုပိုင်မြတ်တော်မူ၏။ ဒီပိုင်နေသော ကောင်းမှုကို အမြားသုတ္တိက
မောက်ဆတ်အောင် ပြောကြသည်လည်း မည်သည့်အကြော် တွန်ဆတ်ခြင်း
မရှိခဲ့။ ဤသို့ ကုသိုလ်ကောင်းမှ ကိစ္စရုက် နောက်မဆတ်ဘဲ နိုင်မြှော်တော်

လက္ခဏာတော်ကြီးဘရားရှိခိုး

၃၅၃

မျှမြင်းသည် ဓဒ္ဓမြတ်စွာ၏ ရှုံးရှုံးအကြောင်း ကောင်းမှုတော် ထစ်ပါး
ဖြစ်ပါသည်။

အကျိုးလက္ခဏာတော်၊ ထိုကုသို့ ကုသိုလ်ကောင်းမှ ကိစ္စစ် ၌
နိုင်ပြီး ဆောက်တည်အဲမြင်းကြောင့် ဘရားမြတ်တော်မှုမည် မောက်ဆုံးဘဝ္မ္မ်
ခြေထော်၏ နိုင်ပြီး ဟူသော (သုပ္ပတီနိုတ ပါဒတာ လက္ခဏာ
တော်) အကျိုးကို ရတော်မှုသည်။ မြတ်စွာဘရား၏ ခြေထော်သည်
မည်သည့်အရပ်၌မဆုံးတော်မှုသောအခါ ဖနောင့်တော်ဘက်ကလည်း
အလျင်မကျ၊ ခြေဖျားတော်ဘက်ကလည်း အလျင်မကျ၊ ခြေဖျားတော်
ဘက်ကလည်း အလျင်မကျ၊ ခြေဖဝါးတစ်ပြင်လုံး တစ်ပြိုင်နှင်းကျ၍
တည်ရာအရပ်၌ ဖဝါးတစ်ပြင်လုံး ထိုတော်မှု၏၊ ယခုလူများ၏ ခြေဖဝါး
ကုသို့ အလယ်၌ ဟာ၍ ဟိုက်၍ မင်း (သုပ္ပတီနိုတ- ကောင်းရှာတည်သော
ပါဒတာ- ခြေထော်ရှိခြင်း။)

လက္ခဏာတော်၏ အကျိုးဆက်၊ ပြအပ်ပြီးသော လက္ခဏာ
တော်သည် ရှုံးကုံအတွက် ရအပ်သော အကျိုးရင်းတည်း၊ ထိုလက္ခဏာ
တော်ကို ရတော်မှုမြင်း၏ အကျိုးဆက်မှာ အကျိုးဆုံးရန် ရှုံးရွှေနေသာ
အကျိုးကို မာရ်နတ်၊ တိဇ္ဈာနရာကြီး စသော မည်သည့်ရန်သူ၏
မတားမြစ်နိုင်ခြင်း၊ သုံးအပ်ပြီးသော အကျိုးကိုလည်း မည်သည့်ရန်သူ၏
ဖယ်၍ ခွာ၍ မရနိုင်ခြင်းတည်း။

တိုက်တွန်းရှုက်၊ ဤသို့ အကြောင်းကုသိုလ်၊ အကျိုးလက္ခဏာ၊
လက္ခဏာတော်အတွက် အကျိုးဆက်၊ ဤသို့ချုက်ကို စဉ်းစားကာ ဓဒ္ဓ
မြတ်စွာ၏ သုပ္ပတီနိုတပါဒတာ လက္ခဏာတော်ကို အာရုံပြု၍ ဓဒ္ဓနယ်တိ
ဘဝ္မ္မ်ကို ပျားများပြီးလျင် မိမိတို့လည်း ကုသိုလ် ကောင်းမှ ကိစ္စစ်ဝယ်
ပြန့်ရန် အချင်ရောက်လာလျင် မောက်မဆုတ်ဘဲ နိုင်ပြဆောင် ဉားစားကြ
ပါလေ။

၃၅၄

လက္ခဏာတော်ကြီးဘရားရှိခိုး

စဉ်နက်တပါဒတာ လက္ခဏာတော်

၂။ သပရိဝရက ဒါနေန၊ တထာဂတော့ ပုရေ ဘဝေ၊

စဉ်န.ကိုတပါဒေါစ၊ ပရိဝရောစ တ နမေ။

ယော တထာဂတော့ - အကြင်မြတ်စွာဘရားသည်၊ ပုရေဘဝေ-
 ဘဝများစွာ၊ ရွှေးရွှေးအခါး၏ သပရိဝရက ဒါနေန- ဆိုင်ရာမချိန်၊
 အခြေအရှုန်းတကွ၊ ပြုအပ်သော အလူဒါနကြောင့်၊ စဉ်န- တစ်ရှာ
 ရှုစွဲကျက်၊ ခြေတော်စက်ဖြင့်၊ အကိုတပါဒေါစ- အမှတ်တံဆိပ်၊
 ခတ်နှုပ်အပ်သော ခြေတော်ရှိသည်လည်းကောင်း၊ ပရိဝရောစ- ပြဟ္မာ
 လူနတ်၊ ပရိသတ်တို့၊ မပြတ်မှန်မှန်၊ အခြားရှိသည်လည်းကောင်း၊
 ဟောတိ- အကြောင်းအလိုက်၊ အကျိုးဆိုက်၍၊ ဆိုက်မြိုက်ထင်ပေါ်၊
 ဖြစ်ထွန်းတော်မူ၏။ တ တထာဂတ်- စဉ်နက်တိ ပါဒတာခေါ်၊
 လက္ခဏာတော်နှင့် ပြည့်စုတော်မူသော ထိုမြတ်စွာဘရားကို၊ အဟံ-
 ဘရားတပည့်တော် (တပည့်တော်မ) သည်၊ နမေ နမာမီ- ယုံကြည်
 မြတ်နီး၊ လက်စုံမိုး၍၊ ရှိခိုးကန်တော့ပါ၏ ဘရား။

* * * * *

အကြောင်းကုသိုလ်ကောင်းမှု၊ မှုခွဲမြတ်စွာသည် ကမ္မာများစွာ
 ဖြစ်ခဲရာ၌ များစွာသော ဘဝတို့ဝယ် အလူဒါန ပြသောအခါ မူလဒါနက
 အခြေအရာအဖြစ်ဖြင့် ဆိုင်ရာပစ္စည်းကိုပါ ထည့်၍ လူလေ့ ရှိတော်မူ၏။
 ဥပမာ- သက်နိုင်းလူသောအခါ အခြေအရာအဖြစ်ဖြင့် ဆွမ်းကို ထည့်၍ လူခြင်း
 ကျောင်းလူသောအခါ ကျောင်းအသုံးအဆောင်ကိုပါ ထည့်၍ လူခြင်းတည်း။
 အကျိုးလက္ခဏာတော်။ ထိုကဲ့သို့ အခြေအရှုန်းတကွ လေးလူ
 လေရှိခြင်းကြောင့် ဘရားဖြစ်တော်မူမည့် နောက်ဆုံးဘဝ၌ ခြေပေါ်း
 တော်အပြင်ဝယ် ခြေတော်၏ အခြေအရာအဖြစ်ဖြင့် စက်လက္ခဏာ တော်မူး

လက္ခဏာတော်ကြီးဘုရားရှိခိုး

၃၅၅

ပေါ်ထင်၍လာခြင်း တည်းဟူသော အကျိုးရတော်မှုသည်။ မြတ်စွာဘုရား၏ ခြေဖဝါး၊ အပြင်တော်၌ စက်ရိုင်းပုံသဏ္ဌာန်ပါသော အရှင်ဝယ် အရှုံးရှုံးသော အရှင်များ၊ ပေါ်လွှာထင်ရှားနေသည်၌ စဉ်လက္ခဏာ (စက်လက္ခဏာ)ဟု ဆောင်။ ထိုစက်လက္ခဏာသည် လူအများ၏ ခြေဖဝါး၌ ပေါ်သော ဘုရား အလောင်း၊ စကြာမင်းလောင်းတို့၏သာ ပါနိုင်သော ထူးခြားသော လက္ခဏာ စော်တည်း။ (စကျေနဲ့ စက်လက္ခဏာဖြင့်+ အကိုတပါဒတာ- အမှတ်တဆိပ် ခတ်နိုပ်အပ်သော ခြေတော်ရှိခြင်း။)

လက္ခဏာတော်၏ အကျိုးဆက်။ ၂၅၅။ ပြအပ်ပြီးသော လက္ခဏာတော်သည် ရှူးကံအတွက် ရအပ်သော အကျိုးရှုံးတည်း။ ထိုလက္ခဏာတော်ကို ရတော်မှုခြင်း၏ အကျိုးဆက်မှာ လူအဖြစ်၌ များစွာသော လူအမြှုအစုစုတို့၌ ရခြင်း၊ မှုဒ္ဓဖြစ်သောအခါ့်လည်း မြေဟွာ နတ် လူ၊ ဘိက္ခာ ဘိက္ခာနှင့် ပရိသတ် ဟွာသော များသော အခြေအရုတို့ကို ရတော်မှုခြင်းတည်း။

တိုက်တွန်းရှုက်။ ၂၅၆။ သို့ အကြောင်း ကုသိုလ်ကောင်းမှု၊ အကျိုးလက္ခဏာ တော်၊ လက္ခဏာတော်၏ အကျိုးဆက်၊ ၂၅၇။ ၃ ရှုက် ကို စွဲးသားကာ မှုဒ္ဓမြတ်စွာ၏ စက်လက္ခဏာတော်ကို အာရုံပြု၍ မှုဒ္ဓနသိဘာဝနာကို ပွားများပြီးလျင် ဖိမ့်တို့လည်း ကုသိုလ်ပြရာအခါ့် ကုသိုလ်ဒါန အမြှု အရုပ်အောင် သတိပြုကြပါလေ။

နတ်ရှုက်။ ၂၅၈။ စက်လက္ခဏာတို့ပါသော ခြေတော်ရာသည် နင်းတော် မူရာအရပ်တိုင်း၌ ထင်တော်မှု၊ ဘုရားရှင် ထင်ဆတော်မှုလိုမှုသာ ထင်ပါ သည်။ ထိုသို့ စက်လက္ခဏာ၊ အပြည့်အစုံ ထင်တော်မှုခြင်းမှုလည်း သူမှတို့နှင့်တပါဒတာ လက္ခဏာတော်အတွက် ခြေချေတော်မှုရာအရပ်၌ ခြေဖဝါး၊ အပြင်တော်၏ အညီအမျှ ထိတော်မှုခြင်းကြောင်းသာ ဖြစ်ပါသည်။ ယရ လူတို့ကဲ့သို့ အလယ်၌ ဟာနေလျင် စက်လက္ခဏာများ ထင်နိုင်မည် မဟုတ်ပါ။ ၂၅၉။ သို့ လက္ခဏာတော် ၂ ရပ် ဆက်စပ်နေပုံကို သတိပြုပါ။

၃၅၆

လက္ခဏာတော်ကြီးဘုရားရှိခိုး

ဒီယပဏိတာ၊ အသယတရိလိတာ，

မြှုပူရှင်တွော လက္ခဏာတော် ၃ ပါး

၃။ ပါကယာတ ဝိရတိယာ၊ ဒီယပဏိ ယတရိလိုး

ဗုဒ္ဓါ မြှုပူရှင်တွောစ၊ ဒီယာယုဂောစ တ နမေ။

ယော ဗုဒ္ဓါ- အကြင်မြတ်စွာဘုရားသည်၊ (ပုဂ္ဂိုလ်-
ဘဝများစွာ၊ ရှေးရှေးအခါ်၍) ပါကယာတဝိရတိယာ- သူ၊ အသက်ကို
သတ်ခြင်းမှ ရှောင်ကြုံခဲ့ခြင်းကြောင့်၊ ဒီယပဏိစ- ရည်သော ဖနောင့်
တော် ရှိသည်လည်းကောင်း၊ အသယတရိလိုစ- ရည်သွယ်သော
လက်ချောင်းတော် ရှိသည်လည်းကောင်း၊ မြှုပူရှင်တွောစ-မြှုပူရှင်းလို့၊
ဖြောင့်မတ်သော ကိုယ်တော် ရှိသည်လည်းကောင်း၊ ဒီယာယုဂောစ-
ရည်သော အသက်တော်ရှိသည်လည်းကောင်း၊ ဟောတိ- အကြောင်း
အလိုက်၊ အကျိုးဆိုက်၍၊ ဆိုက်မြှုက်ထင်ပေါ်၊ ဖြစ်ထွန်းတော်မျာ်၏၊
တ ဗုဒ္ဓါ- ဒီယပဏိတာ၊ အစဖြာသည့်၊ လက္ခဏာ သုံးဖော်၊ ပြည့်စုံ
တော်များသော ထို မြတ်စွာဘုရားကို၊ အဟံ- ဘုရားတပည့်တော်
(တပည့်တော်မ) သည်၊ နမ နမာမိ- ယုံကြည်မြတ်နိုး၊ လက်စုံမိုး၍၊
ရှိခိုးကန်တော့ပါ၏ ဘုရား။

* * * * *

အကြောင်းကောင်းမျှ၊ မှုဒ္ဓမြတ်စွာသည် ကမ္မာများစွာ ဖြစ်ခဲ့ရာ၌
များစွာသော ဘဝတို့ဝယ် ပါကာတိပါတမု ရှောင်ကြုံတော်မျာ်။ [ဘဝ
တိုင်းရှောင်ကြုံတော်များသည်ဟု မဆိုလိုသော်လည်း များစွာသော ဘဝတို့၌
ရှောင်တော်များသည်ဟု ဆိုလိုပါသည်။] ဤသို့ ပါကာတိပါတမု ရှောင်တော်
မှုခြင်းကြောင့် မှုဒ္ဓမြတ်စွာ၏ ရှေးရှေးအကြောင်း ကောင်းမှုတော်တစ်ပါး
ဖြစ်၏။

လက္ခဏာတော်ကြီးဘုရားရှိခိုး

၃၅၇

အကျိုးလက္ခဏာတော်၏ ထိနိုင် ပါကာတိပါတမ ရှုပ်တော်မူ
ခဲ့ခြင်းကြောင့် ဘရရာ:ဖြစ်တော်မူမည့် ဇန်နဝါရီ:ဘဝါဒ (၁) ဖနောင့်တော်
ရှည်ခြင်း ဟူသော ဒီယပတိတာ လက္ခဏာတော်၊ (၂) ရှည်သွယ်သော
လက်ရောင်းရှိခြင်း ဟူသော အာယတရှိလိုတာ လက္ခဏာတော်၊ (၃)
ဖြောင့်မတ်သော ကိုယ်ရှိခြင်းဟူသော ဖြော်ရှုဂတ္တာ လက္ခဏာတော်၊
ဦးလက္ခဏာတော် ၃ ပါးကို ရတော်မူသည်။

ဖနောင့်တော်ရှည်ပုံ၊ ပါကာတိပါတကို ပြုသိနိုင်သည် အောင်း၍
သူတစ်ပါးကို သတ်သောအခါ ခြေသံကြားမည် ဒီးသောကြောင့် ခြေဖျား
ထောက်၍ သွားရတတ်၏။ ထိနိုင် ခြေဖျားထောက်သောအခါ ခြုံတို့သည်
ကောက်၍သော်လည်း နေတတ်၏။ ဖနောင့်တို့၍သော်လည်း နေတတ်၏။
ဗျာမြိုတ်စွာ အလောင်းတော်သည် ထိကုံးသို့ ခြေဖျား ထောက်၍ သွားလျက်
သူတစ်ပါးကို မသတ်ခဲ့ကြောင့် ထင်ရှားအောင် ခြေဖနောင့်တော်သည်
ရှည်တော်မူ၏။ ဖနောင့်တော် အဖွဲ့ဗုဏ်းသည် လုံးဝန်းသော ပုံသဏ္ဌာန်ဖြင့်
လွှာမြှုပ်နှံတို့တယ်တော်မူ၏။ (ခြေတော်ကို င့် နိုခွဲလျှင် ဇန်နဝါရီတစို့သည်
ဖနောင့်တော်ဖြစ်၏။ ဒုတိယတစို့သည် ခြေသလုံး ပေါ်စွာကိုနှိုး နေရာဖြစ်၏။
၆၅ ၂ ဒို့သည် ခြေသလုံးနေရာ၏ ရှေ့ဘက်ဖြစ်၏။)

လက်ရောင်းများ ရှည်သွယ်ပုံ၊ ပါကာတိပါတကို ပြုသော
အခါ လက်နက်ကို ဆုပ်ကိုင်ရ၏။ ထိနိုင် ဆုပ်ကိုင်ရသာဖြင့် လက်ရောင်းတို့
သည် ထိုသကုံသို့ ဖြစ်ကုန်၏။ ဗျာမြိုတ်စွာ အလောင်းတော်ကား ထိကုံးသို့
လက်နက်ကို ဆုပ်ကိုင်၍ မသတ်ခဲ့ကြောင့် ထင်ရှားအောင် လက်ရောင်းတို့
သည် အများလုတ္တိ၏ လက်ရောင်းတို့ထက် ရှည်လည်း ရှည်၍ အရင်းမှ
အဖျားတိုင်အောင် သွယ်လည်း သွယ်တော်မူသည်။

ပြောင့်မတ်သော ကိုယ်တော်ပုံပုံ၊ ပါကာတိပါတ ပြုခို့ရန်
သွားသောအခါ သူတစ်ပါး မြင်မည်နိုးသောကြောင့် ကိုယ်ကို မတ်မတ်
ပထားသော ပုံအောင် နိမ့်အောင်လုပ်၍ ကောက်လျက် ကျေးလျက် သွားရ၏။
ဗျာမြိုတ်စွာ အလောင်းတော်သည် ထိကုံးသို့ ပုံအောင် နိမ့်အောင် လုပ်၍

၃၅၈ လက္ခဏာတော်၌။ဘုရားရှိခိုး
မသွားနဲ့ရကြောင်း ထင်ရှုံးစို့ရာ ကိုယ်အပ်တော်သည် ဇာဂ်ဇူး၌မနေဘဲ
ပြဟာမင်း၏ ကိုယ်ကဲ့သို့ ဖြောင့်ဖြောင့်စင်းစင်း မားမားမတ်မတ် ထောင်ထောင်
အောင်းမောင်း ရှိထော်မျှရကား လွန်စွာ တင့်တယ် သပ္ပါယ်တော်မှုသည်။

လက္ခဏာတော်၏ အကျိုးဆက်။ ၂။ပြခဲ့သော လက္ခဏာတော်
၃ ပါး သည် ရှုံးကဲအတွက် ရအပ်သော အကျိုးရင်းတည်း။ ထိုလက္ခဏာတော်
၃ ပါးအတွက် အကျိုးဆက်မှာ အသက်တော်ရှုံးမြင်း ဟူသော အကျိုးတည်း။
(ပုဒ္ဓမြတ်စွာ ကိုယ်တော်တိုင် ချွတ်ထိုက်သော ထနေယဉ်သတ္တဝါရိသေးလျှင်
သက်တော် ၁၀ ကျော်သည်အပြင် အသယ်ကပ်ကုန်အောင်ပင် တည်နိုင်ပါ၏။
ထိုသော ဘုရားရွတ်မှ ကျွတ်မည့် ထနေယဉ်များ ပြည့်စုံပြစ်သောကြောင့်
သက်တော် ၁၀ ပြည့်ရုံမျှပြင် ပရိနိဗ္ဗာန် စံတော်များပါသည်။)

ထိုက်တွန်းရှုက်။ ၂။၌။ အကြောင်းဇာ်မှာ အကျိုး
လက္ခဏာ၊ လက္ခဏာတော်၏ အကျိုးဆက်၊ ၇၅၂ ၃ ချက်ကို စဉ်းစားကာ
စုံပြတ်စွာ၏ လက္ခဏာတော် ၃ ပါးကို အာရုံပြု၍ ပုဒ္ဓနသုတေ
ဘာဝနာကို ပွားများကြပြီးလျှင် မိမိတို့လည်း သန်း၏၊ ကြမ်းပို့ဥ်၊ ပို့ဗွား
ကလေးများကို ပါကာတိပါတအော် မပြုမိအောင် ရှောင်ကြပါလေ။

ဆက်ပါရီးမည်။ ပါကာတိပါတ အမှုကို ပြုရနှုံး အသက်လွှားမှာ
ရောင်လည်အောင် ပြုခြင်း၊ အမြားနည်းပြင် အသက်လွှားစရာ မရှိ၍၍
ပရှောင်သာသောကြောင့်ပြုရခြင်း၊ သက်သက်နိမ့်ကိုလိုသောကြောင့် ပြုခြင်းဟု
၃ မျိုးရှိ၏။ ထို ၃ မျိုးတွင် မည်သည်ပါကာတိပါတမဆို ငရာတိချိုင်၏။
ပြုစွာလည်း ဖြစ်စေနိုင်၏။ ထိုကြောင့် ဘုရားအလောင်းသည် မည်သည်
အကြောင်းကြောင့်လွှာ ဘဝများစွာဝယ် ပါကာတိပါတကို မပြုခဲ့ပါ။

သတ္တဝါသုဒတာ လက္ခဏာတော်
၄။ ဝရဘောနောဒါနောန၊ မူဒွေ့ ပုရိမောတိယ်၊
ဟောတိ သတ္တဝါသော စော၊ ဝရဘောဒီစ တံ နမော။

လက္ခဏာတော်ကြီးဘုရားရှိခိုး

၃၅၉

ယော ဗုဒ္ဓါ- အကြင်မြတ်စွာဘုရားသည်၊ ပုဂ္ဂိမေတိယ-
ဘဝများစွာ၊ ရှေးရှေးအခါ့၌၊ ဝရဘောဇ္ဈာဒါနေန- စားဖွယ်ခဲ့ဖွယ်,
လျက်ဖွယ်နှင့်၊ သောက်ဖွယ်ဖြာဖြာ၊ ပေးလူရာဝယ်၊ ဉာဏ်ပြည့်ဝ၊
မွန်မြတ်သော အာဟာရကို ပေးလူခဲ့ခြင်းကြောင့်၊ သတ္တုသုဒေါ
စော- လက်ဖမိုးတော် ၂ ဘက်၊ ခြေဖမိုးတော် ၂ ဘက်၊ ပန့်တော်
၂ ဘက်၊ လည်ကုပ်တော်အားဖြင့်၊ ခုနှစ်ပါးသော အရပ်တို့၌ ပြည့်၍
သော အသားတော် ရှိသည်လည်းကောင်း၊ ဝရဘောဇ္ဈာဒါ- ခဲ့ဖွယ်ဘောဇ္ဈာဒါ၊
ချိချုပ်ရသာ၊ မွန်မြတ်သော အစာကို ရတော်မူသည်လည်းကောင်း၊
ဟောတိ- အကြောင်းအလိုက်၊ အကျိုးဆိုက်၍၊ သိုက်မြိုက်ထင်ပေါ်၊
ဖြစ်ထွန်းတော်မူ၏။ တဲ့ ဗုဒ္ဓါ- သတ္တုသုဒောတာ၊ လက္ခဏာနှင့်၊
ကောင်းစွာကုလုပ်၊ ပြည့်စုတော်မူသော ထိုမြတ်စွာဘုရားကို၊ အဟံ-
ဘုရားတပည့်တော် (တပည့်တော်မ) သည်၊ နမေ နမာမိ- ယုကြည်
မြတ်နိုး၊ လက်စုမိုး၍၊ ရှိခိုးကန်တော့ပါ၏ ဘုရား။

* * * * *

အကြောင်းကောင်းမှု၊ မှုဒ္ဒမြတ်စွာသည် ကမ္မာများစွာ ဖြစ်ခဲ့
ရှုံး များစွာသော ဘဝတို့ဝယ် စားဖွယ် မှန်ခဲ့ဖွယ် သောက်ဖွယ် လျှောဖြင့်
လျက်ဖွယ်ဖြစ်သော အစာအာဟာရတို့ကို ပေးလူသောအခါ ဖိမိ တတ်နိုင်
ပါလျှင် အသီပြုစာ အရသာရှိသော အစာအာဟာရတို့ကိုသာ ပေးလူတော်
မူ၏။ အသီပြုစာ ခြောက်ခန်းသော အာဟာရတို့ကို မပေး မလျှေ့ချေး။
(အကောင်းမလျှေ့ပိုင်သောအခါ့ကာ တို့နဲ့သို့ အညှိနိုင်ည်း လူရုပ်ပေါ်မည်)
ဤသို့ မှန်မြတ်သော အာဟာရတို့ကို ပေးလူတော်မှုခြင်းသည် မှုဒ္ဒမြတ်စွာ၏
ရှေးရှေးအကြောင်း ကောင်းမှုတော်တစ်ပါးဖြစ်သည်။

၃၆၀

လက္ခဏာတော်ကြီးဘုရားရှိခိုး

အကျိုးလက္ခဏာတော်။ မထိသို့ ဘဝများစွာ၌ အဆိုပြုစာ
အရသာရှိသော အစာ အသာကျရတိုက် ပေးလျှေတော် မူခဲ့သောကြောင့်
ဘုရားပြစ်တော်မှမည် ဘဝ၌ သတ္တုသုဒတာ လက္ခဏာတော်ကို
ရတော်မှုပေါ်။ မွှေ့မြတ်စွာ၏ လက်ဖမ့်တော် ၂ ဖက်သည် ပြား
ချုပ်ချုပ်မနေဘဲ အသားအရည်ပြည့်၍ မိမိမောက်မောက် ရှိတော်မှု၏။
မြေဖမ့်တော် ၂ ဖက်လည်း ရိပ်ပြားပြားမနေဘဲ အသားအရည် ပြည့်ဖြိုး၍
မိသောက်တော်မှု၏။ ပန့်တော် ၂ ဖက်လည်း ချိုင်လျှေက်မနေဘဲ အသားအရည်
ပြည့်ဖြိုးတော်မှု၏။ လည်ကုပ်တော်လည်း အရိုး မထင်ပေါ်ဘဲ အသားအရည်
ပြည့်ဖြိုးတော်မှု၏။ ဤသို့လျင် ၇ ပါးသော အရပ်တို့၌ သတ္တုသုဒတာ
လက္ခဏာတော်ဟု ခေါ်သည်။ [သတ္တု-၇ ပါးသော အရပ်တို့၌ သတ္တုသုဒတာ-
အသားတို့၏ များသည်၏ အဖြစ် (ပြည့်ဖြိုးမြင်း)။]

လက္ခဏာတော်၏ အကျိုးဆက်။ ပြအပ်ပြီးသော သတ္တုသုဒတာ
လက္ခဏာတော်သည် ရှေ့က်အတွက် ရာခ်သော အကျိုးရင်းပင်တည်း။
ထိုလက္ခဏာတော်အတွက် မွန်မြတ်သော အဆိုပြုစာ အရသာရှိသော
ဓားဖွယ် ခဲဖွယ် သောက်ဖွယ် လျက်ဖွယ် ဟုသော အကျိုးဆက်ကိုလည်း
ရတော်မှုပေသည်။

ထိုက်တွန်းချက်။ ဤသို့ အကြောင်းကုသိုလ်၊ အကျိုးလက္ခဏာ
တော်၊ လက္ခဏာတော်၏ အကျိုးဆက်၊ ဤ ၃ ချက်ကို စဉ်းစားကာ
မွှေ့မြတ်စွာ၏ သတ္တုသုဒတာ လက္ခဏာတော်ကို အာရုံပြု၍
မွှေ့နှုန်းတိဘဝနာကို ပျားများပြီးလျင် မိမိတို့လည်း တတ်နိုင်ပါမှု
အဆိုပြုစာရှိသော မွန်မြတ်သော အသာကျရတိုက်သာ စွားကြီးပေးက်း
လှုအိန်းကြပါလေ။

လက္ခဏာတော်ကြီးဘုရားရှိခိုး
မှုစုတလုကာ ဟတ္ထပါဒတာနှင့်
အလဟတ္ထပါဒတာ လက္ခဏာတော် ၂ ပါး

၃၆၁

၅။ အနသဂ္ဗဟတော့ ပုံဖွေ၊ မုဒ္ဒဟတ္ထပဒေါ မိန္ဒာ၊
အလဟတ္ထပဒေါ စော၊ သုသဂ္ဗဟမန္ဒာ နမေ။

ယော မိန္ဒာ- အကြောင်မြတ်စွာဘုရားသည်၊ ပုံဖွေ- ဘဝများစွာ၊
ရေးရေးအခါ့်၊ အနသဂ္ဗဟတော့- သဂ္ဗဟ င ပါးဖြင့်၊ လူအများကို
ချိုးမြှောက်ခဲ့ခြင်းကြောင့်၊ မုဒ္ဒဟတ္ထပဒေါစော- နပျိုးသော လက်ခြေ
တော်ရှိသည်လည်းကောင်း၊ အလဟတ္ထပဒေါစော- အကွန်ယက်ပမာ၊
ညီစွာတည်သော လက်ချောင်း ခြေချောင်းတော် ရှိသည်လည်းကောင်း၊
သုသဂ္ဗဟမန္ဒာစ- မခွဲမဆွာ၊ အမြိုပါအောင်၊ ကောင်းစွာ သိမ်းသွင်း
အပ်သော အခြေအစိုးလည်လည်းကောင်း၊ ဟောတိ- အကြောင်းအလိုက်၊
အကျိုးဆိုက်၍၊ သိုက်မြိုက်ထင်ပေါ်၊ ဖြစ်ထွန်းတော်မှု၏။ တ မိန့်-
မုဒ္ဒအလာ၊ ဟတ္ထပါဒတာ၊ လက္ခဏာတော် ၂ ပါးနှင့် ပြည့်စုံတော်မှုသော
ထိမြတ်စွာဘုရားကို၊ အဟံ- ဘုရားတပည့်တော် (တပည့်တော်မ)
သည်၊ နမေ နမာမိ- ယုံကြည်မြတ်နိုး၊ လက်စုံမို့၍၊ ရှိခိုးကန်တော့ပါ၏
ဘုရား။

* * * * *

အကြောင်းကောင်းမှု၊ မှုခွဲမြတ်စွာသည် ကမ္မာများစွာ ပြစ်ခဲ့
ရှုံး များစွာသော ဘဝတို့ဝယ် လူတို့ကို သို့ဟ င ပါးဖြင့် မျိုးမြှောက်
နဲ့ပေသည်။ ရှိုးမြှောက်သည်ဟု ဆိုသော်လည်း မိမိကို မယ့်နဲ့အောင်
ချုပ်စောင်အောင် သိမ်းသွင်းခြင်းပင်တည်း၊ ထိုသိမ်းသွင်းနည်းသည် င မျိုးရှိ၏။
ထို င မျိုးကား ဒါနံ-ဝိယဝါစာ-အတ္ထာစိုးယ-သမာနတ္ထတာတည်း။ ဤ
င မျိုးကိုပင် သို့ဟဝါ့ င ပါးဟုလည်း အော်သည်။

၃၆၂

လက္ခဏာတော်ကြီးဘုရားရှိခိုး

ဒါနပြဋ္ဌီန် သိမ်းသွင်းပဲ။ ॥အချို့လူများသည် ပစ္စည်းဉာဏ်မရှိ
ဆင်းရှုကြမ်းပါး၏။ ထိုလုတ္တိသည် ပေးကမ်းခြင်းကို သောာကျ၏။
ထိုလုတ္တိအား ဘုရားအလောင်းသည် စွန်ကြပေးကမ်းခြင်းဖြင့် မိမိကို
မမှန်းအောင် ချစ်ခင်အောင် သိမ်းသွင်းခဲ့ပါသည်။

ဂိယဝါစာပြဋ္ဌီန် သိမ်းသွင်းပဲ။ ॥အချို့လုတ္တိသည် အထိက်
အလျောက် ပြည့်စုံရကား စွန်ကြီးပေးကမ်းမှုကို မဖျော်လင့်ကြီး ချစ်ခင်
ဖွံ့ဖြိုးရာ ချို့သာသော စကားဖြင့် ပြောဆိုဆက်လုပ္ပါကိုသာ အလိုကြုံကြ၏။
ဘုရားအလောင်းတော်သည် ထိုသုတ္တိကို သင့်တော်သော စကား အသုံးအနှစ်း
ဖြင့် ချို့သာသာသုတ္တိ မိမိကို မမှန်းအောင် ချစ်ခင်အောင် သိမ်းသွင်းခဲ့ပါသည်။

အဇ္ဈာနစိယာပြဋ္ဌီန် သိမ်းသွင်းပဲ။ ॥[အဇ္ဈာနစိယာ = အကျိုးစီးပွား
စီးပွားတက်အောင် + စိယာ = ပြုကျင့်ခြင်း။] အချို့လုတ္တိသည် စွန်ကြီး
ပေးကမ်းခြင်းကိုလည်း မလိုလား၊ ဂိယဝါစာပြဋ္ဌီန် ပြောဆိုခြင်းကိုလည်း
အရေးတကြီးပူ သောာမထား၊ လောကကြီးပွားရေး၊ နောင်တမလွန်
ချမ်းသာရေးကိုသာ နည်းပေးလမ်းပြ ဉွှေနှင့် ပြောဆိုခြင်းကို အလိုကြုံကြ၏။
ဘုရားအလောင်းတော်သည် ထိုသုတ္တိကို ပစ္စည်းကြီးပွားရေး၊ တမလွန်
ချမ်းသာရေးတို့ကို နည်းပေးလမ်းပြုသောအားဖြင့် သိမ်းသွင်းခဲ့ပါသည်။

သမ္မတနတ္တတာပြဋ္ဌီန် သိမ်းသွင်းပဲ။ ॥[သမ္မတ = မိမိနှင့် တန်းတူသော
+ အတ္တာ = သောာရှိသူ၏ အဖြစ်။] အချို့လုတ္တိသည် စွန်ကြပေးကမ်းခြင်း
ကိုလည်း မတောင့်တာ၊ ဂိယဝါစာကိုလည်း မတောင့်တာ၊ အဇ္ဈာနစိယာကိုလည်း
ဉွှေနှင့်ပြုဖယ်မလို့၊ ခုံလို့ဘာသာ ပြည့်စုံပြီး ပြစ်ကြသည်။ ထိုသုတ္တိသည်
အတူသွား၊ အတူလာ အတူနေ အတူစားခြင်း စသည်ဖြင့် ခုံတစ်ပါးကို
မနှစ်ချွဲ တန်းတူထား၍ ဆက်ဆံခြင်းကို အလိုကြုံကြ၏။ ဘုရားအလောင်း
တော်သည် ထိုသုတ္တိကို အရာရှုပြ တန်းတူထား၍ သိမ်းသွင်းခဲ့ပါသည်။

အကျိုးလက္ခဏာတော်။ ॥[ပြုအပ်ခဲ့သည်အတိုင်း သုတစ်ပါး
စိတ်ချမ်းသာအောင်၊ စိတ်နည့်အောင် အမျိုးမျိုးသော နည်းလမ်းပြင့် နှီးမြှောက်

လက္ခဏာတော်ကြီးဘရားရှိခါး

၃၆၃

သိမ်းသွင်းခဲ့သောကြောင့် ဘရားဖြစ်တော်မျမည်ဘဝ်။ မုဒ္ဒတလုဏာဟ္တ္းပါဒတာ နှင့် အလဟတ္ထပါဒတာ လက္ခဏာတော် ၂ ပါးကို ရတော်မူသည်။

မုဒ္ဒတလုဏာဟ္တ္းပါဒတာ ဖြစ်ပုံး မြတ်စွာဘရား၏ လက်တော်ခြေတော်တို့သည် များစွာသော လုတ္တိ၏ လက်ခြေကဲ့သို့ မကြမ်းတမ်းဘဲ (မုဒ္ဒ) နှစ်ညွှန် ရှိတော်များ။ သက်တော် ရွယ်တော် ကြီးရှင်းလော်လည်း နပါးတော်များ။ ဤသို့ လက်တော် ခြေတော်၏ နပါးခြင်းကို မုဒ္ဒတလုဏာဟ္တ္းပါဒတာဟု ခေါ်သည်။ [မုဒ္ဒ = နှစ်သော + တလုဏာ = နပါးသော + ဟ္တ္းပါဒတာ = လက် ခြေတော်ရှိခြင်း။]

အလဟတ္ထပါဒတာ ဖြစ်ပုံး မြတ်စွာဘရား၏ လက်မ ခြေမမှ တစ်ပါးသော လက်ရွောင်းခြေရွောင်းတော်တို့သည် အရှည်ပမာဏ အားဖြင့် ညီမြှောက်ကုန်၏။ အလွန်ဂျာမ်းကျင်သော လက်သမားသည် လေသာပြတင်း ပါက်ခြုံ အကွန်ယက်တပ်သောအခါ အဖျားညီညွှေ့ စီရရှိရှိအောင် တပ်၏။ ထိုကြောင့် မြတ်စွာဘရား၏ လက်ရွောင်းခြေရွောင်းတော် ညီပိုကို လေသာပြတင်းဝယ် အကွန်ယက်နှင့် တွေ့၏ ဟု ဥပမားမြှောက်သည်။

လက္ခဏာတော်၏ အကျိုးဆက်း မြတ်စွာဘရား၏ မုဒ္ဒတလုဏာဟ္တ္းပါဒတာ လက္ခဏာ၊ အလဟတ္ထပါဒတာ လက္ခဏာတော် ၂ ပါးသည် ရှုံးကဲကြောင့် ရအပ်သော အကျိုးရင်းတည်း။ ထိုလက္ခဏာတော် ၂ ပါး အတွက် ရအပ်သော အကျိုးဆက်ကား မခွဲမခွာ အမြိုပါအောင် ကောင်းစွာ သိမ်းသွင်းအပ်ပြီးသော ပရိသတ် အမြှုအရ ရှိခြင်းတည်း။

ထိုက်တွန်းမျက်း ဤသို့ အကြောင်းကောင်းမှု အကျိုးလက္ခဏာ၊ လက္ခဏာတော်အတွက် အကျိုးဆက်း၊ ဤ သုံးချက်ကို စဉ်းစားကာ မြတ်စွာဘရား၏ လက္ခဏာတော် ၂ ပါးကို အားဖြုတ် ဗုဒ္ဓိနသတိဘာဝနာကို ပွားများပြီးသွင်းခိုင်းတို့လည်း မိမိဆိုင်ရာသူအများကို သားဟ ၄ ပါးဖြင့် ချီးမြှောက်နိုင်၊ သိမ်းသွင်းနိုင်အောင် အမြှုသတိထား၍ ကြိုးစားကြပါလေ။

၃၆၄

လက္ခဏာတော်ကြီးဘုရားရှိခိုး

ဥသုခံပါဒတာ, ဥခွဲ့လောမတာ

လက္ခဏာတော် ၂ ပါး

၆။ ဗုဒ္ဓါ ဥရုတဝါစာယ, ဘာသတုသုခံ ပါဒကော

ဥခွဲ့လောမကောစော, လောကရှိစာပိ တ နမော

ယော ဗုဒ္ဓါ- အကြင် မြတ်စွာဘုရားသည်၊ ပုဂ္ဂမဓာတိယ-
 ဘဝများစွာ, ရှေးရှေးအခါ၌၊ ဥရုတဝါစာယ- လူအများတို့, စီးပွား
 မြင့်လျက်, တို့တက်ကြောင်း တရားစကားကို၊ ဘာသတော်- ဟောပြော
 တော်မှုခြင်းကြောင့်၊ ဥသုခံပါဒကောစ- အောက်သို့မသက်, အထက်
 တက်သည့်, ဖမျက်အနေ, ခြေတော်ရှိသည်လည်းကောင်း၊ ဥခွဲ့လောမ
 ကောစော- ရှေးမျက်နှာတော်, ဖွံ့ဖြိုးလိုက်, မော်၍ကြည့်သို့, အဖျား
 လှည့်မော်, မွေးညွင်းတော် ရှိသည်လည်းကောင်း၊ လောကရှိစာပိ-
 သတ္တုလောက, ဟုသမျှဝယ်, အစစအရာရာ, အသာဆုံး အမြတ်ဆုံး
 သည်လည်းကောင်း၊ ဟောတိ- အကြောင်းအလိုက်, အကျိုးဆိုက်၍,
 သိုက်မြိုက်ထင်ပေါ်, ဖြစ်ထွန်းတော်မှု၏။ တ ဗုဒ္ဓါ- ဥသုခံပါဒ,
 ဥခွဲ့လောမတာ, လက္ခဏာတော် ၂ ပါးနှင့် ပြည့်စုတော်မှသော
 ထိုမြတ်စွာဘုရားကို၊ အဟံ- ဘုရားတပည့်တော်(တပည့်တော်မ) သည်၊
 နမော နမာမိ- ယုံကြည်မြတ်နိုး၊ လက်စုမိုး၍, ရှိခိုးကန်တော့ပါ၏
 ဘုရား။

* * *

အကြောင်းကောင်းမျှ၊ မှုခွဲမြတ်စွာသည် ကဗျာများစွာ ဖြစ်ခဲ့
 ရာ၌ များစွာသော ဘဝတို့ဝယ် ဆရာတိဘအဖြစ် ပိတ်ဆွေအဖြစ်ဖြင့်
 တပည့် သားသမီးတို့နှင့် ပိတ်ဆွေတို့အား ဤဘဝ နောက်ဘဝ၌ ကြိုးမြင့်

၃၆၅

လက္ခဏာတော်ကြီးဘုရားရှိခိုး
ကြောင်းကောင်းသော တရားစကားကိုသာ ပောဆါး ပြောလဲ ရှိခိုးလေသည်။
ဤကား ရှုံးရှုံး ကောင်းမွှေတော် တစ်ပါး ဖြစ်သည်။

အကျိုးလက္ခဏာတော်၊ ထိနိုင်ခိုးပြုပြတ်သော တရားစကားကို
ပြောဟောတော်မှာခြင်းကြောင့် ဘုရားဖြစ်တော်မှုမည် နောက်ဆုံးဘဝ၌
သယ်စိပါဒတာနှင့် ဥဇ္ဈာဒလောမတာ၊ လက္ခဏာတော် ၂ ပါးကို ရတတ်မှသည်။
၁၁= အထက်သို့ မြင့်တက်သော+ သစ်တာ= ဖမျက်တော် ရှိခြင်း၊ ဥဇ္ဈာဒ=
အထက်သို့ အဖျားလှည့်သော၊ လောမတာ= မွှေးညှင်းတော်ရှိခြင်း။]

မြင့်သော ဖမျက်တော်ရှိခိုး၊ မှုပါးစွာသော လူတို့၏ ဓမ္မမျက်စီ
ဟု ၈၇အပ်သော ဖမျက်သည် ဓမ္မဖိုးနှင့် နီးကပ်၍ အနည်းငယ်
အောက်ကျေလျက်ရှိ၏။ ဥဇ္ဈာဒတော်၏ ဖမျက်တော်သည်ကား ဓမ္မဖိုး
အထက်၍ လက် ၂ သစ် (လက် ၄ သစ်) လောက် မြင့်တက်နေ၏။ ထိုသို့
မြင့်တက်နေသော်လည်း ဘုဉားအဖြစ်ဖြင့် ထင်ရှား၍မျှမနေ၊ မသိမသာ
ပြုနေသည်။

မွှေးညှင်းတော်၏ အထက်သို့ အဖျားလှည့်ဟု။ မှုပါးစွာသော
လူတို့၏ ဓမ္မးညှင်းတို့သည် အောက်ဖက်သို့ အဖျားလှည့်ကုန်၏။ ဥဇ္ဈာဒ
မြတ်စွာ၏ ဓမ္မးညှင်းတော်များကား မျက်မှာတော်ကို သာ၍ ကြည့်သက္ကသို့
အထက်သို့ အဖျားလှည့်၍ နေကုန်၏။

လက္ခဏာတော် ၂ ပါး၏ အကျိုးဆက်။ ပြုခဲ့သော လက္ခဏာ
တော် ၂ ပါးသည် ရှေးကဲအတွက် ရအပ်သော အကျိုးရင်းတည်း။ ထို
လက္ခဏာတော် ၂ ပါးအတွက် ရအပ်သော အကျိုးဆက်မှာ လူနတ် ပြဟာ
သစ္စဝါဟူသမ္မတက် အသာဆုံး အမြတ်ဆုံး ဖြစ်ခြင်းတည်း။

ထိုက်တွန်းရှုက်။ ဤသို့ အကြောင်းကောင်းမှာ၊ အကျိုး
လက္ခဏာ၊ လက္ခဏာတော်အတွက် အကျိုးဆက်၊ ဤ ၃ ချက်ကို
စဉ်းစားကာ ဥဇ္ဈာဒတော်၏ အထက်သို့ မြင့်တက်သော ဖမျက်တော်နှင့်
အထက်သို့ အဖျားလှည့်သော မွှေးညှင်းတော်ဟူသော လက္ခဏာတော် ၂

၃၆၆

လက္ခဏာတော်ကြီးဘုရားရှိခိုး

ပါးကို အာရုံပြု၍ ဓမ္မနိဒဿနတိဘဝနှင့် မွားပြီးလျင် မိမိတို့လည်း
လက်အောက်ထော်သားတို့အား မြင့်မြတ်သော ဉာဝါဒကားကို ဖြောကြ
ပါလေ။

ဇနီးယော်တာ လက္ခဏာတော်

၇။ သတ္တုစွဲ သိပါဝါစေတာ၊ တေနေကိုယ် လက္ခဏာ၊
အနှစ်ဝိကလာသောစ၊ သမ္မတွေ့ ဟောတိ တဲ့ နမေ။
ယော သမ္မတွေ့- အကြင် မြတ်စွာဘုရားသည်၊ ပုရိမဇာတိယံ-
ဘဝများစွာ၊ ရှူးရှေးအခါ၍၊ သတ္တုစွဲ- တပည့်အပေါင်း၊ ကြာမလျှင်းဘဲ၊
နည်းကောင်းခြယ်လှယ်၊ တတ်သိလွယ်မှု၊ ကောင်းစွာပြု၍၊ သိပ္ပါးဝိဇ္ဇာ
သိပ္ပါး၊ စရာနှင့်၊ ကမ္မသာကတာ၊ ဉာဏ်ပညာအထိ၊ သိဖုယ်
တတ်ဖုယ်၊ ကျင့်ဖုယ်အပေါင်း၊ အတတ်ကောင်းကို၊ ဝါ စေတာ-
မေတ္တာ ကရာဏာ၊ ရှေးရွှေကာဖြင့်၊ ဆရာအနေ၊ ပိုချုခဲ့ပေ၏။ တေန-
ထိုသို့ လေးလေးအားလုံး၊ အတတ်များကို၊ သင်ကြားပြသ၊ ပိုချုခဲ့ခြင်း
ကြောင့်၊ ဇနီးယော် လက္ခဏာစ- ဇနီးမည်သော သားကောင်၏
သလုံးအသွင်၊ အစဉ်အဆက်၊ လုံး၍တက်သော ခြေသလုံးတော်
ရှိသည်လည်းကောင်း၊ အနှစ်ဝိကလာသောစ- ရဟန်းတော်နှင့်၊ သင့်
လျှော့လျှောက်ပတ်၊ ကောင်းသော လာဘ်ရှိတော်မှသည်လည်းကောင်း၊
ဟောတိ- အကြောင်းအလိုက်၊ အကျိုးဆိုက်၍၊ သိုက်ဖြိုက်ထင်ပေါ်၊
ဖြစ်ထုန်းတော်မူ၏။ တဲ့ သမ္မတွဲ- ဇနီးယော်တာ၊ လက္ခဏာတော်နှင့်၊
ပြည့်စုံတော်မူသော ထို မြတ်စွာဘုရားကို । အဟံ- ဘုရားတပည့်တော်

လက္ခဏာတော်ကြီးဘရားရှိခိုး
၃၆၇
(တပည့်တော်မ) သည်၊ နမေ နမာမိ- ယုကြည်မြတ်နိုး၊ လက်စုမိုး၍၊
ရှိခိုးကန်တော့ပါ၏ဘရား။

* * * * *

အကြောင်းကောင်းမျှ။ မှုဒ္ဓမြတ်စွာသည် ကမ္မာများစွာ ဖြစ်ခဲ့ရှုံး
များစွာသော ဘဝတိဝိယ် ဆရာသမားအဖြစ်ဖြင့် အတတ်ပညာကို
သင်ပေးသောအခါ မိမိတပည့်အပေါင်းကို ချုံတုပြခြင်းအားဖြင့်
လည်းကောင်း၊ အစေအပါး၊ နိုင်းခြင်းအားဖြင့် လည်းကောင်း၊ ချုံတုကို
ညျှောင်းစွဲ၍ ကြောည့်စွာ မသင်ရှုံး တတ်လွယ်အောင် နည်းကောင်း
လမ်းကောင်း စည်းမျဉ်းကောင်းတို့ကို ဈာန်ပြလျက် သင်ပေးနိုင်။ ဤသို့
တတ်လွယ်အောင် သင်ပေးတော်မူခဲ့ခြင်းသည် ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ၏ ရှေးရှေး
ကောင်းများတော် တစ်ပါးဖြစ်သည်။

အကျိုးလက္ခဏာတော်။ ထိုသို့ အတတ်ပညာတတ်လွယ်အောင်
သင်ပေးနဲ့သော ကောင်းများကြောင့် ဘရားဖြစ်တော်မူမည့် နောက်ဆုံးဘဝို့
ကော်များကို ရတော်မူ၏။ [ကော်များကို ရတော်မူသော သားကောင်၏ ခြေသလုံးနှင့်တွေသာ ခြေသလုံးတော်။]

သလုံးမြင်းခေါင်း၏ တင့်တယ်ပုံး။ များစွာသော လွှဲတို့၏
ခြေသလုံးသည် နောက်ပက်က ဆန်အိတ်ကလေးကဲ့သို့ တွဲ၍ ရှုံဖက်၌
အရှိုးရွောင်းရွောင်း ပေါ်ထင်နေ၏။ ဘရားရှင်သည်ကား ထိုခြေသလုံးကို
မညှောင်းအောင် အတတ်ပညာ သင်ပြခဲ့သော ကောင်းများကြောင့် ရှုံရေး
နောက်ပါ အသားမျှလျက် တခဲ့နော် လုံးဝန်း၍နေ၏။ ထိုကဲ့သို့ လုံးဝန်း၍
နေပုံကို ကော်များကို တော့ဆိတ်နေ၏ ခြေသလုံးနှင့် ဥပမာပြုကြသည်။

လက္ခဏာတော်၏ အကျိုးအကိုး ပြခဲ့ပြီးသော လက္ခဏာတော်
သည် ရှေးကဲ့အတွက် ရအပ်သော အကျိုးရင်းတည်း။ ထိုလက္ခဏာတော်
အတွက် အကျိုးအကိုးကား မင်းဖြစ်လျှင် မင်းနှင့်ထိုက်တန်သော အသုံးအဆောင်
ကို ရတော်မူခြင်းတည်း။

၃၆၈

လက္ခဏာတော်ကြီးဘုရားရှိခိုး

တိတ်တွန်းရှက်၊ အျို့သို့ အကြောင်းကုသိလ်၊ အကျိုးလက္ခဏာ၊
လက္ခဏာတော်အတွက် အကျိုးဆက်၊ ဤ ၃ ချက်ကို စဉ်းစားကာ ဗုဒ္ဓ
မြတ်စွာ၏ ထို အကျိုးတော် လက္ခဏာတော်ကို အာရုံပြု၍ ဖုဒ္ဓနသတ်
ဘဝမှာကို ပူးများပြီးလျင် ဖိမိတို့လည်း ဆရာဖြစ်သောအခါ တပည့်တို့အား
တတ်လွယ်အောင် သင်ပြကြပါလေ။

သုခုမစ္စဝိတာ လက္ခဏာတော်

၈။ ပရိပုစ္စနတော် ပုဇွဲ၊ ပဏီတံ့ ကုသလာဒိက်၊

သုခုမစ္စဝိကော် ပုဇွဲ၍၊ မဟာပညာစ တံ နမေ။

ယော ပုဇွဲ- အကြောင်းမြတ်စွာဘုရားသည်၊ ပရိမဓာတိယံ-
ဘဝများစွာ၊ ရှေးရှေးအခါ၍၊ ပဏီတံ- လောကဓမ္မ၊ ၂ ဌာန၍၊
ကျော်မြင်သီ၊ ပညာရှိ ပုဂ္ဂိုလ်ကို၊ ကုသလာဒိက်- ကုသိလ် အကုသိလ်၊
ထိုထိုများစွာ၊ အကြောင်းအရာကို၊ ပရိပုစ္စနတော်- အမှန်သီရေး၊
အဖန်ဖန်မေးခြင်းကြောင့်၊ သုခုမစ္စဝိကော်- နည်းသိမ့်မွေးသော အသား
အရေတော် ရှိသည်လည်းကောင်း၊ မဟာပညာစ- ကြီးကျယ်သော
ပညာတော် ရှိသည်လည်းကောင်း၊ ဟောတံ- အကြောင်း အလိုက်၊
အကျိုးဆိုက်၍၊ သိုက်မြိုက်ထင်ပေါ်၊ ဖြစ်တွန်းတော်မူ၏။ တံ ဗုဒ္ဓ-
သုခုမစ္စဝိတာ၊ လက္ခဏာတော်နှင့်၊ ပြည့်စုတော်မူသော ထိုမြတ်စွာဘုရား
ကို၊ အဟံ- ဘုရားတပည့်တော် (တပည့်တော်မ) သည်၊ နမေ နမာမိ-
ယုကြည်မြတ်နိုး၊ လက်စုမိုး၍၊ ရှိခိုးကန်တော့ပါ၏ ဘုရား။

* * * * *

လက္ခဏာတော်ကြီးဘုရားရှိခိုး

၃၆၉

အပြန်းကောင်းမှာ၊ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာသည် ကဗျာများစွာ ဖြစ်ခဲ့ရှုံး
များစွာသော ဘဝတိုင်ယ် ပညာရှိပုဂ္ဂိုလ်အထူ ချဉ်းကပ်၍ “ကုသိဇ်
တရားဟူသည် အဘယ်ပါနည်း၊ အကြောင်းကုံးကို ရှုံးကပ်၍ “ကုသိဇ်
နည်း၊ အဘယ်တရားကို ပြုကျင့်လျှင် မကောင်းကုံးကို ရှုံး အဘယ်
တရားကို ပြုကျင့်လျှင် ကောင်းကုံးကို ရပါသနည်း”ဟု သိမ်းမျှသော
အကြောင်းအရာတို့ကို ဖော်မြန်းလှ ရှိ၏။ ထိုသို့ လေးမြန်းခြင်းသည်
ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ၏ ရှုံးရှုံးအကြောင်း ကောင်းမှုတော် တစ်ပါးဖြစ်သည်။

အကျိုး လက္ခဏာတော်။ ထိုကဲ့သို့ ဒီမိတက် တတ်သိသော
ပညာရှိအတွက် သိမ်းမျှသော အကြောင်းအရာ တရားစကားကို ဖော်မြန်း
မြန်းကြောင့် ဘုရားဖြစ်မည် နောက်ဆုံးဘဝတွေ သုခုမစွဲရတာ (သိမ်းမျှ
သော အသားအရေတော် ရှိခြင်းဟူသော) လက္ခဏာတော်ကို ရတော်မှ
သောည်။ [သုခုမူး သိမ်းမျှသော နည်းသော ဆဝိတာ— အသားပေါ်က
အရေတော်ရှိခြင်း။]

သိမ်းမျှသော အစောင့်တို့၏ များစွာသော ဂျုတို့၏ အသားအရေ
သည် သိမ်းမျှ၊ နည်းမြင်း မရှိလှု။ တရားမှာ ကြပ်းရှုံးပင် နေသေး၏
စိနိပျိုပျိုလည်း မရှိ။ မြဲလောက်လောက် ဖြစ်နေတတ်၏။ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ၏
အသားအရေတော်ကား သိမ်းမျှသော အကြောင်းအရာကို ဖော်မြန်း၍
ကျင့်ခဲ့သော ကုသိဇ်ကိုကြောင့် သိမ်းမျှနည်းတော်မှုသောည်။

လက္ခဏာတော်၏ အကျိုးဆက်။ ပြုခဲ့သော လက္ခဏာတော်သည်
ရှုံးကိုအတွက် ရအပ်သော အကျိုးရင်းတည်း။ ထိုလက္ခဏာတော်အတွက်
အကျိုးဆက်ကား အရာရှုံး သုတစ်ပါးထက် သာအောင် ကြီးကျယ်သော
ဥပဒေပညာ ရှိတော်မှုခြင်းတည်း။

တိက်တွေ့မျက်။ အျော်သို့ အကြောင်းကုသိဇ်၊ အကျိုးလက္ခဏာ၊
လက္ခဏာတော်အတွက် အကျိုးဆက်၊ ဤ ၃ ချက်ကို စဉ်းစားကာ ဗုဒ္ဓ
မြတ်စွာ၏ ထို သုခုမစွဲရတာ လက္ခဏာတော်ကို အေးပြု၍ ဗုဒ္ဓနသာတိ
ဘဝနာကို ပွားများပြီးလျှင် ဒီမိတို့လည်း ပညာရှိများထံ ချဉ်းကပ်၍

၃၇၀

လက္ခဏာတော်ကြီးဘုရားရှိခိုး

ကုသိုလ် အကုသိုလ်ကုန် ထိုက်၏ အကျိုးရပုံကို မေးမြန်းကြပါလဲ။

ကုန် က်၏ အကျိုးအဖွင့် အောက်ပါလက္ခဏာကို ဆိုခဲ့ပါသည်။

၁။ သီရရန်ပုန်သူမျှ၊ မမေးက၊ ပျော်၊ အ ပညာဆို။

၂။ ကြားမြင်များအောင်၊ မေးလေ့ဆောင်၊ ခု ငန် တတ်သိလို့။

သုဝဏ္ဏဝဏ္ဏတာ လက္ခဏာတော်

၉။ သုခရမဝဏ္ဏဒါနေန၊ အကြောစေန ပုရေ ဘဝေ။

ဟေမဝဏ္ဏာ မီနော လာဘီ၊ မှုဒုဝဏ္ဏနှင့် တံ နမေ။

ယော မီနော- အကြောင် မြတ်စွာဘုရားသည်။ ပုရေဘဝေ-
ဘဝများစွာ၊ ရှေးရှေးအခါ့၍ သုခရမဝဏ္ဏဒါနေန- သီမြေမွှေနည့်သော
အဝတ်အရုံ၊ အခြာအခင်းတိုကို ပေးလှုခဲ့ခြင်းကြောင့်လည်းကောင်း၊
အကြောစေန- အမျက်ဒေါသ၊ မှတ်က်ရအောင်၊ နိစ္စချုပ်တည်း၊
အောင်စည်းခဲ့ခြင်းကြောင့် လည်းကောင်း၊ ဟေမဝဏ္ဏာ- ရွှေအဆင်း
ကဲ့သို့၊ ဂါဝင်းသော အဆင်းတော်ရှိသည်လည်းကောင်း၊ မှုဒုဝဏ္ဏနှင့်-
နည့်သောအဝတ်အရုံ၊ အခြာအခင်းတိုကို လာဘီစ- ခြင်းရှိတော်မူသည်
လည်းကောင်း၊ ဟောတိ- အကြောင်းအလိုက်၊ အကျိုးဆိုက်၍၊ သိုက်
မြိုက်ထင်ပေါ်၊ ဖြစ်တွန်းတော်မူ၏။ တံ မီန်- သုဝဏ္ဏဝဏ္ဏတာ၊
လက္ခဏာတော်နှင့် ပြည့်စုတော်မူသော ထိုမြတ်စွာဘုရားကို၊ အဟံ-
ဘုရားတပည့်တော် (တပည့်တော်မ) သည်။ နမေ နမာမိ- ယုံကြည်
မြတ်နီး၊ လက်စုံမိုး၍၊ ရှိခိုးကန်တော့ပါ၏။ အရှင်ဘုရား။

* * * * *

လက္ခဏာတော်ကြီးဘုရားရှိခိုး

၃၇၁

အကြောင်းကောင်းမျှ၊ ယူဒြှုတ်စွာသည် ကမ္မာများစွာ ဖြစ်ခဲ့ရပါ၍
များစွာသော ဘဝတိုင်ယ် အဝတ်ကိုရွှေသောအခါ လျှပိုရန်အဆင်သင့်
ရှိလျင် နည်သော အဝတ်အရု ခြေထည် အင်းတိုကို ပေးလျှော်ရှိ၏။
(တို့သို့ အနာအညွှာ မရှိလျင်ကား ကြိုးသော အဝတ်တိုကိုလည်း ပေးလျှော်
ပလိန်မည်။) တို့ပြင် များစွာသော ဘဝတိုင်း အမျက်အောင်ကို ဖြစ်အောင်၊
ဖြစ်ပြန်လျင်လည်း အပြင်မထွက်အောင် အောင်စည်း ချုပ်တည်းလေ့
ရှိခဲ့လေသည်။ ဤသို့ နည်သော အဝတ်တိုကို ပေးလျှော်ခြင်းနှင့် အမျက်
အောင်မပြစ်အောင်၊ ဖြစ်ပြန်လျင်လည်း အပြင်မထွက်ရအောင် အောင်စည်း
ချုပ်တည်းခဲ့ခြင်းသည် ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ၏ ရှုံးရှုံး အရကြောင်း ကောင်းမှုတော်
တစ်ပါး ဖြစ်သည်။

အကျိုး လက္ခဏာတော်။ ထိုကဲ့သို့သော ကောင်းမှုကြောင့်
ဘုရားဖြစ်တော်မှုမည် နောက်ဆုံးဘဝ၌ သုဝဏ္ဏဝဏ္ဏတာ လက္ခဏာတော်ကို
ရတော်မှုသည်။ များစွာသော လူတို့၏ အရေအဆင်းသည် အမျိုးမျိုးရှိကြ
သော်လည်း ဧည့်အဆင်းရှိသူကား နည်းပါးလှ၏။ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ၏ အရေအဆင်း
တော်သည် မွေးရာစွဲ သိုံးရွှေ နာရဏိဧည့် အဆင်းတို့ကဲ့သို့ ဝင်းဝင်းဝါဝါ
လွန်စွာ တင့်တယ်တော်မှုသည်။

အများ။ ဧည့်းစသော အာမိသ အကောင်းအမွန်ကို ပေးလျှော်
ခြင်း၊ ဘုရားတန်အောင်းအတွင်း ကျော်းမိုင်းအတွင်းတို့၌ ဖြစ်စေ၊ လူအများ
သွားလာရာလမ်းပြုဖြစ်စေ သန့်သန့်ရှင်းရှင်းဖြစ်အောင် တံမြက်လျည်းလေ့
ရှိခြင်းကြောင့်လည်း ထိုကဲ့သို့ ဧည့်အဆင်းရှိသူများ ဖြစ်တတ်ပါသည်။

လက္ခဏာတော်၏ အကျိုးဆက်။ ပြန့်သော လက္ခဏာတော်သည်
ရှုံးကိုအတွက် ရအပ်သော အကျိုးရင်းတည်း။ ထို လက္ခဏာတော်အတွက်
အကျိုးဆက်ကား နည်းသိမ်မွေးသော အဝတ်အရု၊ အခြားအင်း တို့ကို
ရတော်မှုခြင်းတည်း။

ထိုက်တွန်းရှုက်။ ဤသို့ အကြောင်းကျသိတ်၊ အကျိုးလက္ခဏာ၊
လက္ခဏာတော်အတွက် အကျိုးဆက်၊ ဤ ၃ ရှုက်ကို စဉ်းစားကာ ဗုဒ္ဓ

၃၇၂

လက္ခဏာတော်ကြီးဘုရားရှိခိုး

မြတ်စွာ၏ ဓာတ်ဆင်:ကဲ့သို့ ဝါဝင်:သော ကိုယ်တော်ရှိပုဂ္ဂို အာရုံပြု၍
ဓဒ္ဒါနသုတေ ဘာဝနာကို ပွားများပြီးလျှင် မိမိလည်း ကုသိတ်ပြုရာ အဓိပ္ပာဒ
နည့်သော အဝတ်အုရေ အခြားအင်:တို့ကို ပေးလျှိုင်အောင် ကြီးစားကြပါလေ။
ထိုသို့ ပေးလျှော့၍ ဓာတ်ဆင်း ရရှိ အရေးကို ထွေးတော်၍ ခုမတော်းမိစေသူ
နိဗ္ဗာန်ကိုသာ ရည်ရွှေ့ကြပါလေ။

ကောသောဟိတဝတ္ထုရယ်တာ လက္ခဏာတော်

၁၀။ ဉာဏ်မိတ္ထော သမာနေတာ၊ ပုဇွဲ တေန တထာဂတော်

ကောသောဟိတ ဝတ္ထုရယ်၊ ဗဟိုပုဇွဲ့သ တံ နမေ။

ယော တထာဂတော်- အကြင် မြတ်စွာ ဘုရားသည်၊ ပုဇွဲ-
ဘဝများစွာ၊ ရှေးရှေးအခါ့၍၊ ဉာဏ်မိတ္ထော- အမိတ္ထား၊ သားတစ်ခြားသို့၊
ကွပြား၍နေ၊ ဆွေမျိုးမိတ်ဆွေတို့ကို၊ သမာနေတာ- ပြန်၍ပေါင်းဆုံး၊
တွေ့ကြိုမိအောင်၊ ပို့ဆောင်တော်မူ၏။ တေန- ထိုသို့ ပြန်၍တွေ့အောင်
ပို့ဆောင်ခဲ့ခြင်းကြောင့်၊ ကောသောဟိတဝတ္ထုရယ်- ဥသာ နားမြတ်၊
အကိုးဇာတ်သို့ အအိမ်ဖြင့်ဖုံးအပ်သော အကိုးဇာတ်တော် ရှိသည် လည်း
ကောင်း၊ ဗဟိုပုဇွဲ့သ- များသော သားတော်ရှိသည် လည်းကောင်း၊
ဟောတိ- အကြောင်းအလိုက်၊ အကျိုးဆိုက်၍၊ သို့ကိုဖြိုက်ထင်ပေါ်၊
ဖြစ်ထွန်းတော်မူ၏။ တံ တထာဂတံ- ကောသော ဟိတ်၊ ဝတ္ထုများတာ၊
လက္ခဏာတော်နှင့်၊ ပြည့်စုတော်မူသော ထိုမြတ်စွာဘုရားကို၊ အဟံ-
ဘုရားတပည့်တော် (တပည့်တော်မ) သည်။ နမေ နမာမိ-
ယုံကြည်မြတ်နီး၊ လက်စုမိုး၍၊ ရှိခိုးကန်တော့ပါ၏ဘုရား။

* * * * *

လက္ခဏာတော်ကြီးဘုရားရှိခိုး

၃၇၃

အကြောင်းကောင်းမျှ။ မွှေ့မြတ်စွာသည် ကဗ္ဗာများစွာ ပြစ်ခဲ့ရနှုန့်
များစွာသော ဘဝတိဝယ် မီဘနှင့်ကွဲနေသော သားသမီးတို့ကို လည်းကောင်း၊
သားသမီးနှင့် ကွဲနေသော မီဘတို့ကိုလည်းကောင်း၊ ကွဲနေသော ဆွဲမျိုး
တို့ကိုလည်းကောင်း၊ အချင်းချင်း ပြန်၍ထွေ့အောင် ကိုယ်တိုင်လည်း ဂို
ဆောင်ခဲ့၏။ ရှင်ဘုရင် စသည် ပြစ်သောအောက် ကွဲနေသူတို့ကို ပြန်၍ထွေ့အောင်
ဆောင်ရွက်ပေးစို့ရာ ဖြို့တဲ့ခါးပါက်စသော အရှင်တို့၏ မင်းချင်းယောက်၍
အစေအပါးတို့ကို ထားပေးခဲ့၏။ ဤကား မွှေ့မြတ်စွာ၏ ရှေ့ကောင်းမှုတော်း။

အကျိုးလက္ခဏာတော်။ ထိုကုသိလ်ကောင်းမှုကြောင့် မွှေ့မြတ်မည်
နောက်ဆုံးဘဝ၌ နွားလားသော၏ အဂါးအတ်ကဲသို့ အသိမြှင့် ဖုံးအပ်သော
အဂါးအတ်တော်ရှိခြင်းဟုသော လက္ခဏာတော်ကို ရာတော်မှုသည်။ အကိုးအုံ
သားသမီးနှင့် မီဘ ဆွဲမျိုး အချင်းချင်းတို့သည် တစ်ယောက်အပြစ်ကို
တစ်ယောက် ကာကွယ်ဖုံးထားလေ့ရှိ၏။ ထိုကြောင့် ဆွဲမျိုးအချင်းချင်း
ပါးပါးမီအောင် ဆောင်တော်မှုမြင်းသည် အပြစ်ကို ကာကွယ်နိုင်ခြင်း၏
အကြောင်းကို ပြရာရောက်၏။ လူတို့ အဂါးအတ်လည်း မမြင်အပ်သော
အပြစ်တစ်မျိုးပင်တည်း။ ထိုအဂါးအတ်ကို တို့လိုတွဲလ မဇော်ဆော် နွားလား
သော၏ အဂါးအတ်ကဲသို့ အသိမြှင့် ဖုံးထားမြင်းသည် အပြစ်ကို
ဖုံးကွယ်ရာ ရောက်၏။ ထိုကြောင့် ဤ လက္ခဏာတော်သည် အများယောက်၍
တို့ထက် အူးမြားသော လက္ခဏာတော် ပြစ်ရပေသည်။ [ကောသ=
အဖိမ်၍၊ ပြုဟိတ= ထားအပ်သော၊ ဝတ္ထုရုပု= အဂါးအတ်။]

လက္ခဏာတော်၏ အကျိုးဆက်း ဤပြုအပ်ပြီးသော လက္ခဏာ
တော်သည် ရှေ့ကံအတွက် ရအပ်သော အကျိုးရင်းတည်း။ ထိုလက္ခဏာ
တော်အတွက် အကျိုးဆက်မှာ သားရတနာများစွာနှင့် ပြည့်စုမြင်းတည်း။
မှန်၏။ လူမင်းဖြစ်လျှင် တစ်ဖက်စစ်တပ်ကို အလွယ်တက္က နိမ့်နှင့်
နိုင်သော သားပေါင်းတစ်ယောင်နှင့် ပြည့်စုမြင်း၏။ မွှေ့မြတ်စွာ ပြစ်သော
အခါ အရှင်သာရီပုဂ္ဂိုရာ အစိန်သာ သားရတနာများစွာနှင့် ပြည့်စု
တော်မှုသည်။

၃၇၄

လက္ခဏာတော်ကြီးဘုရားရှိခိုး

တိုက်ထွန်းချုက်။ အူးသို့ အကြောင်းကုန်းလဲ၊ အကျိုးလက္ခဏာ၊
လက္ခဏာတော်အတွက် အကျိုးဆက်၊ ဤ ၃ ချုက်ကို စဉ်စားကာ ဗုဒ္ဓ
မြတ်စွာ၏ ကောသောဟိတဝတ္ထုပုဂ္ဂတာ လက္ခဏာတော်ကို အာရုံပြု၍
ဗုဒ္ဓိနာသတိဘာဝန်ကို ပွားပြီးလျင် ပိဋက္ခတိလည်း ဆွဲမျိုးချင်း သားအမိ
သားအဖချင်း၊ သမီးခင်ပွန်းချင်း ကွဲနေသည်ကို မြင်ရသောအောင် ပြန်၍
ပါင်းမိအောင် စွမ်းနိုင်သမျှ အောင်ရှုက်ကြပါလေ။

နိပြောစ ပရီမဏ္ဍာလ၊ အဏုပရာမသန လက္ခဏာတော် ၂ ပါး

၁၁။ ရှာဏာနှုပ် ကာရတော်၊ နိပြောစ ပရီမဏ္ဍာလော်၊
ဦးတောဝါမသန္တာ အဏု၊ မဟာဒ္ဓနောစ တဲ့ နမော။
ယော တထာဂတော်- အကြောင်းမြတ်စွာ ဘုရားသည်၊ ပုဇ္ဈာ-
ဘဝများစွာ၊ ရှေးရှေးအခါ်၍ ရှာဏာနှုပ် ကာရတော်- သူ၏ရှုက်နှင့်၊
လျှောကန်သင့်အောင်၊ ချိုးမြှင့်မှုကို၊ ပြုခဲ့ခြင်းကြောင့်၊ နိပြောစ
ပရီမဏ္ဍာလော်- ဝန်းရိုင်းသော ပညာင်ပင်ကဲသို့၊ ကိုယ်တော်နှင့်အလဲ၊
လျှောကန်ညီညီ၊ ဝန်းရိုင်းတော်မှသည်လည်းကောင်း၊ ဦးတောဝါ- မကိုင်း
မည့်တဲ့၊ မတ်မတ် ရပ်တော်မှလျှောက်သာလျှင်၊ အဏု- ပုဆစ်ခုးဝန်း
၂ ဖက်တို့ကို၊ အာမသန္တာ- သုံးသပ်တော်မှုနိုင်သည် လည်းကောင်း၊
မဟာဒ္ဓနောစ- ပြည့်စုံရှုံးချုံး၊ မကတိုးပွား၊ အလွန်များသော၊ လောကီ
လောကုစွာရာ ဥစ္စရှိသည်လည်းကောင်း၊ ဟောဘို့- အကြောင်း
အလိုက်၊ အကျိုးဆိုက်၍၊ သို့က်ဖြောက်ထင်ပေါ်၊ ဖြစ်ထွန်းတော်မှု၏။

လက္ခဏာတော်ကြီးဘရားရှိခိုး

၃၇၅

တ တထာဂတ် - နိဗ္ဗာပပရိမဏ္ဍလတာ၊ အထူပရာမသန၊
လက္ခဏာတော် ၂ ပါးနင့် ပြည့်စုတော်များသော ထိမြတ်စွာဘရားကို
အဟံ - ဘရားတပည့်တော် (တပည့်တော်မ) သည်၊ နမေ နမာမိ-
ယုံကြည်မြတ်နိုး၊ လက်စုမိုး၍၊ ရှိခိုးကန်တော့ပါ၏ ဘရား။

* * * * *

အကြောင်းကောင်းမှု ။ မှုဒ္ဓမြတ်စွာသည် ကဲ့သွားရွာ ပြစ်ခဲ့
ရှုံး များရွာသော ဘဝတို့ဝယ် ခုတင်ပါး၏ ရုတ်ကို အမှန်အထိုင်း
သိတော်များကား ရုတ်ရှိသွေးကို ရုတ်ထူးအလိုက် ပေးကမ်း ရှိုးမြှောက်
ခဲ့၏။ လျှော့၍လည်း မရှိုးမြှောက်၊ ရှုံးလည်း မရှိုးမြှောက်ပါ။ ဥမ္မာ-
တစ်ကျပ်တန်သူအား ငါးမွှဲးလည်း မပေး၊ ၂ ကျပ်လည်းမပေး၊ တစ်ကျပ်သာ
ပေးသက္ကသိုလ်ည်း ၍ ဤသို့ သု၏ ရုတ်အားလုံးရွာ ရှိုးမြှောက်ခြင်းသည်
မှုဒ္ဓမြတ်စွာ၏ ရှေးရှေးအကြောင်း ကောင်းမှုတော်တစ်ပါး ပြစ်သည်။

အကြိုးလက္ခဏာတော် ၂ ပါး ။ ထိုအကြောင်း ကောင်းမှုမြှောင့်
မှုဒ္ဓဖြစ်မည် များကို ဘဝတွေ့ နိဗ္ဗာပပရိမဏ္ဍလ လက္ခဏာနှင့် အထူပရာ
မသန လက္ခဏာတော် ၂ ပါးကို ရတော်များ၏။ အရပ်တော် င့် တောင်ရှိလျှင်
လက်နှစ်ဖက် အလုတော်လည်း ကိုယ်လုံးနှင့်တကွ င့် တောင်ပင် ရှိ၏။
ဤသို့ အရပ်တော်နှင့် အလုတော် လျှော့ပြင်းကို အဝန်းလျှော့သော ပညာ့်ပင်နှင့်
တူသောကြောင့် “နိဗ္ဗာပပရိမဏ္ဍလ လက္ခဏာ” ဟု ခေါ်၏။ (ပညာ့်
ပင်သည် အမြင့် အတောင် ငါးဆယ် ရှိလျှင် ဘားပတ်ဝန်းကျင် အပြန်
လည်း အတောင် ငါးဆယ်ပင် ရှိ၏။) ထိုပြင် မှုဒ္ဓမြတ်စွာသည် မကိုင်းမည့်တ်
မတ်မတ်ရပ်တော်များကို ပုံဆစ်ခုံးဝန်း ၂ ဖက်တို့ကို လက်တော် ၂ ဖက်
ဖြင့် ထိအောင် သုံးသပ်တော်မှုနိုင်၏။

လက္ခဏာတော်၏ အကြိုးဆက်။ ပြုအပ်ပြီးသော လက္ခဏာ
တော် ၂ ပါးသည် ရှေးကဲအတွက် ရအပ်သော အကြိုးရင်းတည်း။ ထို
လက္ခဏာတော် ၂ ပါးအတွက် အကြိုးဆက်မှာ လုမောင်းဖြစ်လျှင် လောက်ဥစ္စာ

၃၇၆

လက္ခဏာတော်ကြီးဘရားရှိခိုး

ရတနာတိန့်နှင့် ပြည့်စုစွင်း၊ တရားမင်း ဘရားပြစ်ဆွင် သဒ္ဓါ သီလ စသာ
လောကုတွေရာ ရတနာတိန့်နှင့် ပြည့်စုစွင်းတည်း။

တိတ်တွေးမျက်း။ ဤသို့ အကြောင်းကုသိယ်၊ အကျိုးလက္ခဏာ
လက္ခဏာတော်ထွက် အကျိုးဆက်၊ ဤ ၃ ချက်ကို ဇုံးစားကာ ဖွဲ့
ပြတ်စွာ၏ လက္ခဏာတော် ၂ ပါးကို အာရုံပြု၍ ဖွဲ့နည်တိဘဝနာကို
မွှားမှုံးပြီးလျင် ခီမိတ္ထိလည်း ကိုယ့်အောက် ငယ်သားတို့ကို ဂုဏ်အားလျှော်စွာ
ရှိုးမြှောက်တတ်ကြပါ၏။

ဝတ္ထုကွဲနွော၊ စိတ္ထုရတာ၊
သီဟာပုံဗွဲကာယာတာ လက္ခဏာတော် ၃ ပါး

၁၂။ မဟာဒနတွေကာမေန၊ ဝတ္ထုကွဲနွော စိတ္ထုရော၊

သီဟာပုံဗွဲကာယာစ၊ အဟာနိယောစ တံ နမေ။

ယော တထာဂတော့ အကြောင်းမြတ်စွာဘရားသည်၊ ပုရောဆေ-
ဘဝများစွာ၊ ရှေးရှေးအခါ်၍မဟာဒနတွေကာမေန- သံတ္ထဝါအပေါင်း၊
ကြီးမွားကြောင်းကို၊ ဋီစောင်းလိုလား၊ ကြိုးစားတော်မူခဲ့ခြင်းကြောင့်၊
ဝတ္ထုကွဲနွောစ- ခွောရိုးစည်ကဲ့သို့၊ အညီပတ်ဝင်း၊ လုံးသော လည်ပင်း
တော်ရှိသည်လည်းကောင်း၊ စိတ္ထုရောစ- လက်ပြင်ရှိုး ၂ ဖက်အကြော်ဗြို့
စိုးထားသကဲ့သို့ ပြည့်သောအသားတော် ရှိသည်လည်းကောင်း၊ သီဟာ
ပုံဗွဲကာယာစ- ခြေသံဗောင်း၏ ရှေးထက်ဝက် ကိုယ်ကဲ့သို့ အထက်
အောက် ၂ ဌာနှင့် ပြည့်စသော ကိုယ်တော်ရှိသည် လည်းကောင်း၊
အဟာနိယာစ- သဒ္ဓါစသည်း၊ အထိလိုနှင့်၊ လောက်ခန်၊ ဟူသမျှ
လည်း၊ လျှောကျဆုတ်ယုတ်ခြင်း မရှိသည်လည်းကောင်း၊ ဟောတိ-

လက္ခဏာတော်ကြီးဘုရားရှိခိုး

၃၇၇

အကြောင်းအလိုက်၊ အကျိုးဆိုက်၍၊ သိက်မြိုက်ထင်ပါ။ ဖြစ်ထွန်းတော်မျိုး။ တဲ့ တထာဂတ်- ဝတ္ထာက္ခာနဲ့၊ စိတ္တရနှင့် သီဟပုဇ္ဈာဒကာယာ၊ ၃ ဖြာသော လက္ခဏာတော်နှင့် ပြည့်စုံတော်မျိုးတော်မျိုးတော်မျိုး၏ အဟံ- ဘုရားတပည့်တော် (တပည့်တော်မ) သည်။ နမေ နမာမိ- ယုံကြည်မြတ်နိုး၊ လက်စုံမိုး၍၊ ရှိခိုးကန်တော့မူမိ၏ ဘုရား။

* * * * *

အကြောင်းကောင်းမှု။ မှုဒ္ဒမြတ်စွာသည် ကန္တာများစွာ ဖြစ်ခဲ့ရှု၍ များစွာသော ဘဝတိဝယ် သတ္တာဝါများ၏ ကြီးများချမှုးသာအကြောင်း ကို အလိုရှိတော်မျိုးကား ပြုလေသည့် ကိစ္စအဝဝတို့၌ ပရဲဟိတ် အမူကိုသာ ပြုကျင့်တော်မျိုးပေသည်။ လောက ကြီးများရေးသာမက သူ၏ သီလ သုတ စသော သူတော်ကောင်းဥစ္စတို့၏ တိုးများရေးကိုလည်း ဆူးတွေ့၍ ပောကြာပြုသ ဆုံးမတော် မူခဲ့ပေသည်။ ဤကား မှုဒ္ဒမြတ်စွာ၏ ရွှေးကျေးအကြောင်း ကောင်းမှုတော် တပစိုးဖြစ်သည်။

စိုးယာ ၂ ပါး။ မှုဒ္ဒမြတ်စွာ၏ စိုးယာ ၃ ပါးတွင် အလောင်းအလျောာဝတိန်းက ဥာဏ္ဍာဏ္ဍာရိယာ- ဆွေ့ဖိုးတို့၏ စီးများကို ကျင့်ခြင်း၊ လောက္ခာရိယာ- ဆွေ့ဖိုးဟု မခွဲမြေားဘဲ သတ္တာဝါအများ၏ စီးများကို ကျင့်ခြင်း၊ ဤ၂ ပါးကို များစွာသော ဘဝတို့၌ ပရဲဟိတ် အကျိုးရာ ကျင့်တော်မျိုးပါသည်။

အကျိုးလက္ခဏာတော် ၃ ပါး။ ထိုအကြောင်း ကောင်းမှုကြောင့် မှုဒ္ဒဖြစ်မည့် မောက်ဆုံးဘဝပွဲ ဝတ္ထာက္ခာတာ လက္ခဏာ၊ စိတ္တရတာ လက္ခဏာ၊ သီဟပုဇ္ဈာဒကာယတာ လက္ခဏာ အားဖြင့် လက္ခဏာ ၃ ပါးကို ရတော်များသည်။ [ဝတ္ထာ-လုံးသော၊ ဓန္တာ- လည်ပင်းတော်ရှိခြင်း၊ စိတ္တ- အသားတွေကို စိထားသကဲ့လို့ ပြည့်သောအသားရှိသော၊ အန္တရတာ- လက်ပြင်နိုး၊ ၂ ဖက်၏ အကြေားရှိခြင်း၊ (လက်ပြင်တော် ၂ ဖက်၏

၃၇၈

လက္ခဏာတော်ကြီးဘရားရှိခိုး

အကြား၌ အသားတော်ပြည့်ခြင်း)၊ သိဟပ္ပဒ္ဒ-ခြဿမ်း၏ ရွှေထက်ဝက် ကိုယ်ကဲသို့ အထက်ပိုင်း အောက်ပိုင်း ၂ ပိုင်းလုံး ပြည့်ဖြီးသော ကိုယ်တော်ရှိခြင်း။]

လုံသော လည်ပ်းတော်ရှိခြင်း။ အချို့ဘုရို့၏ လည်ပ်းသည် ကြီးကြာ (ရှိုးဂရာ) လည်ပ်းကဲသို့ ရည်ရွယ်နေတတ်၏ အချို့လည်ပ်းကား ရှိုင်း၏ လည်ပ်းကဲသို့ ကောက်၍နေတတ်၏ အချို့လည်ပ်းမှာ ထောဝက်၏ လည်ပ်းကဲသို့ ပြန်ကျယ်၍ နေတတ်၏ ဘရားအလောင်း၏ လည်ပ်းသည် လည်ကုပ်တော် လူပရကား ကောင်းစွာ လုံးအပ်သော ဓရမှန်းစည်ကဲသို့ တင်တယ်တော်များ။ စကားပြောသောအခါ လည်ပ်းအကြားများ မထင်ရှားဘဲ မိုးမြိမ်းသကဲသို့ အသံတော်လည်း ဟိန်း၍ နေပါသည်။

လက်ပြင်နဲ့ ၂ စက်အကြား၌ အသားပြည့်ပဲ့။ နောက်ကျောပြင် ဝယ် လည်ကုပ်၏ အောက်၌ ပေါ်ထွက်၍နေသော အရိုး၂ ဖက် ရှို၏။ လက်ပြင်နဲ့ပဲ ခေါ်၏။ များစွာသော လွတ်ဗျာ၏ လက်ပြင်နဲ့ ၂ ဖက် အကြား၌ များသောအားပြန့် အသားမပြည့်နေ။ ဘရားအလောင်းမှာ ခါးမှာအထက် ပစ်းတိုင်အောင် အသားလွှာ ပြည့်နေသောကြောင့် ထိုလက်ပြင် ၂ ဖက် အကြား၌လည်း ဧရာဝတီပြားကဲသို့ အသားပြည့်လျက် ရှိုပေသည်။

ခြဿမ်း၏ ကိုယ်နှင့်တွေ့ပဲ့။ ခြဿမ်း၏ ရွှေ့ပိုင်း ကိုယ်သာ တုတ်ခိုင်၏။ နောက်ပိုင်း ကိုယ်ကား သေးငယ်သည်။ လူခြမ်းပြောကား အထက်ပိုင်း အောက်ပိုင်း ၂ ပိုင်းလုံးမှာပင် တုတ်တုတ်ခိုင်ခိုင် ရှိုတော်များ၏။ (“တုတ်တုတ်ခိုင်ခိုင်” ဟု ဆိုသော်လည်း ကြည့်ရှု၍ မလုပအောင် ၁၀ ခိုင်ခိုင် ဘတ်တိုင်းတိုင်း မဟုတ်ပါ။ ပြည့်ပြည့်ဖြီးဖြီး ပြောပြေပြစ်ပြစ် သွက်သွက်လက်လက်သာတည်း။)

လက္ခဏာတော်၏ အကျိုးဆက်။ ပြအပ်ပြီးသော လက္ခဏာတော် ၃ ပါးသည် ရှုံးကဲအတွက် ရအပ်သော အကျိုးရှင်းတည်း။ လက္ခဏာတော် ၃ ပါးအတွက် အကျိုးဆက်မှာ လူဖြစ်လျှင် ပြည့်စုံပြီးသော

လက္ခဏာတော်ကြီးဘုရားရှိခိုး

၃၇၉

၅၆၄ စသာ ရတနာတိမှ မဆတ်ယတ်ခြင်း၊ တရားမင်း ဖြစ်သာအခါ
သဒ္ဒိ စသာ ဥစ္စာတိမှ ယတ်လျော့၍ မသွားခြင်းတည်း။

တိက်တွန်းမျက်။ ဤသို့ အကြောင်းကုသိလ်၊ အကျိုးလက္ခဏာ၊
လက္ခဏာတော်အတွက် အကျိုးဆင်း၊ ဤ၏ ၃ ချက်ကို စဉ်းစားကာ ဗုဒ္ဓ
မြတ်စွာ၏ လက္ခဏာတော် ၃ ပါးကို အရှုံပြု၍ ဗုဒ္ဓနသာတိ ဘာဝနာကို
မွားများပြီးလျင် မိမိတို့လည်း လူအများ၏ အကျိုးမွားကို လိုလိုလားလား
ဆောင်ရွက်ကြပါလဲ။

ရသဂသရှိတ လက္ခဏာတော်

၁၃။ အဝိဟောင်တော် ပုံမွေ၊ ပါကီန် ပါကီအာဒိနာ။

မိန္ဒာ ရသဂသရှိစ်၊ အပွဲ့ဗာဇာစ တဲ့ နမေး။

ယော မိန္ဒာ - အကြောင်းမြတ်စွာဘုရားသည်။ ပုံမွေ-ဘာဝများစွာ၊
ရှေးရှေးအခါ၍။ ပါကီန် - သတ္တဝါတို့ကို၊ ပါကီအာဒိနာ - လက်
အစိုးာည်ဖြင့်၊ အဝိဟောင်တော် - မည်ည်းဆဲခဲ့ခြင်းကြောင့်၊ ရသဂသရှိစ် -
အရသာကို ဆောင်ယူနိုင်သော အကြောတိတွင် အမြတ်ဆုံး ဖြစ်သော
ခုနစ်ဆောင်သော အကြောတော် ရှိသည်လည်းကောင်း၊ အပွဲ့ဗာဇာစ -
အနာရောဂါ၊ များစွာလှတ်ကင်း၊ ကျော်းမာခြင်းရှိသည်လည်းကောင်း၊
ဟောတိ - အကြောင်း အလိုက်၊ အကျိုးဆိုက်၍၊ သိုက်နှိုက်ထင်ပေါ်၊
ဖြစ်ထွန်းတော်မျှ၏။ တဲ့ မိန် - ရသဂသရှိတာ လက္ခဏာတော်နှင့်
ပြည့်စုတော်မျှသော ထိ မြတ်စွာဘုရားကို၊ အဟံ - ဘုရားတပည့်တော်
(တပည့်တော်မ) သည်။ နမေးနမာမိုး - ယုံကြည်မြတ်နိုး၊ လက်စုမိုး၍၊
ရှိခိုးကန်တော့ပါ၏ ဘုရား။

* * * * *

လက္ခဏာတော်ကြီးဘုရားရှိခိုး

အကြောင်းကောင်းမျှ၊ ဖုဒ္ဓမြတ်စွာသည် ကန္တာများစွာ ပြစ်နဲ့ရှုံး
များစွာသော ဘဝတိုင်ယ် လက်ဖြင့်လည်းကောင်း၊ လက်နက်တစ်ခုဗုံ
ဖြင့်လည်းကောင်း သတ္တဝါတို့ကို မည်။ဆဲမိ၊ မနိုပ်စက်ပိုအောင်
ရှုံးကြောင်းတော်မူ၏။ ဉာဏ်းဆိုပ်စက်လျင် ဉာဏ်းဆဲရသူ၏ အကြောင်း
သည် ပျက်စီးကုန်၏။ အကြောတွေ ပျက်စီးလျင် စားအပ်သမျှ အစာ
တို့၏ အရသာကို ကောင်းစွာ မခဲ့ယူနိုင်။ မနိုပ်စက် မည်။ဆဲမြင်းကြောင့်
ကား ထိုအကြောင်းတို့ကို မပျက်စီးစေ၊ အကြောများ မပျက်စီးလျင် စားလိုက်သမျှ
အစာတို့၏ အရသာကိုလည်း ခဲ့ယူနိုင်၏။ ဤကား ဖုဒ္ဓမြတ်စွာ၏
ရှုံးရှုံးအကြောင်း ကောင်းမျှတော်တည်း။

အကျိုးလက္ခဏာတော်။ ထိုအကြောင်းကောင်းမျှကြောင့်
ဖုဒ္ဓမြတ်ပည့် နောက်ဆုံးဘဝ၌ စားအပ်သမျှ အစာတို့၏ အရသာကို
ကောင်းစွာဆောင်ယူနိုင်သော အကြောပေါင်း ရန်စောင်သည် အထက်
ဆုံး အဖျားလျည်၍ လည်ပင်းမှာ ဗျိုလ်ထားသက္ကာသို့ တည်ကုန်၏။ ထို့
အကြောပေါင်း ရန်စောင်ကြောင့် နှစ်းတစ်စွဲလောက်သော အာဟာရဂို့
လျှောများ၌ တင်၍ ဝါးလိုက်လျင် အရသာ၏ အဆိုပြုစာသည် တစ်ကိုယ်လုံး
နှင့်အောင် ပြန့်နိုင်ပါသတဲ့။ ထိုကြောင့် ဒုက္ခရရစိုးယာ ကျော်တော်မူသောအော်၌
သစ်သီးတစ်လုံး၊ ပဲပြောတော် တစ်ခွက် စသော အာဟာရပြင့် ဖူးတော်
မူနိုင်ပါသည်။ (ရသ-အရသာကို၊ ကသ- ဆောင်နိုင်သော အကြောတို့တွင်၊
အရွ- မြတ်သောအကြောတော်မူး၏။)

လက္ခဏာတော်၏ အကျိုးဆက်။ ပြအပ်ပြီးသော လက္ခဏာ
တော်သည် ရှုံးကဲအတွက် ရအပ်သော အကျိုးရင်းတည်း။ ထိုလက္ခဏာ
တော်အတွက် အကျိုးဆက်မှာ အနာရောက်ကင်း၍ ကျော်မာမြင်းတည်း။

ဖုတ်ချက်။ ယောက်အောင် များစွာသော လွှတ်၏ အသီးအရှက်
အစာ၌ ချက်ရှိုးချက်စဉ်အားပြင့် အရသာမရှိသောကြောင့် အရသာရှိအောင်
သားဝါးတို့ကို များစွာထည့်၍ ချက်ကြရ၏။ ထိုကဲသို့ ချက်ပါလျက်လည်း
အရသာမရှိ။ ထိုသို့ အရသာမရှိပြင်းသည် အစာကြောင့်ရှုည်း မဟုတ်ပါ။

လက္ခဏာတော်ကြီးဘုရားရှိခိုး

၃၈၁

အစာကလည်း ရှုံးကလောက် အဆီအရသာ ဖို့ပြင်း၊ ပိမိမှာရှိသော အကြောများကလည်း ချွဲတ်ယွင်းခြင်း၊ ဤနှစ်မျိုးကြောင့် ဖြစ်ရသည်ဟု မှတ်။

တိုက်တွန်းမျက်။ ဤသို့ အကြောင်းကုသိုလ်၊ အကျိုးလက္ခဏာ၊ လက္ခဏာတော်အတွက် အကျိုးသက်၊ ဤ ၃ ချက်ကို စဉ်းစားကာ ထူး မြတ်စွာ၏ လက္ခဏာတော်ကို အာရုပြု၍ ဗုဒ္ဓနသော ဘာဝနာကို ပွားများ ပြီးလျင် ပိမိတို့လည်း သတ္တဝါတို့ကို မည်။ဆုံးအင် သတိထားကြပါ။

အသိနိလနေတ္တာ၊ ဂေါပခုမတာ လက္ခဏာတော် ၂ ပါး

၁၄။ ဉာဏ်ရောကနေန သတ္တာနဲ့၊ ပိယကိုနာ နိုလက္ခိုကာ၊ ဗုဒ္ဓိ ဂေါပခုမော စော၊ ပိယဒသောစ တဲ့ နမော၊ ဟော ဗုဒ္ဓိ- အကြောင် မြတ်စွာဘုရားသည်၊ ပုရောကဝေ- ဘဝများစွာ၊ ရှုံးရှုံးအခါ့၍ သတ္တာနဲ့- တွေ့ရှုမြင်ရာ၊ သတ္တဝါတို့ကို၊ ပိယကိုနာ- ချိစွဲယော မျက်လုံးတော်ဖြင့်၊ ဉာဏ်ရောကနေန- မေတ္တာအပြည့်၊ ကြည့်တော်မူခဲ့ခြင်းကြောင့်၊ နိုလက္ခိုကာစ- အောင်မ ညိုပွင့်၊ နမဲးကြတ်ပွင့်သို့၊ ညိုသင့်ထိတို့၊ ရွမ်းရွမ်းစို့အျော်၊ ညိုသော မျက်လုံးတော် ရှိသည်လည်းကောင်း၊ ဂေါပခုမောစော- မွှေးစအရွယ်၊ နွားနိုင်ယို့၏၊ တင့်တယ်ကြည့်အေး၊ မျက်လုံးကလေးသို့၊ မျက်မွှေးစိရရှိ၊ အလွန်ကြည်သော မျက်လုံးတော်ရှိသည်လည်းကောင်း၊ ပိယဒသောစ- ချိခေါင်ကြည်နဲ့၊ ဖူးရှုံးမဝေ၊ လုပ်တင့်တယ်၊ အလွန်သွားယို့သည် လည်းကောင်း၊ ဟောတိ- အကြောင်းအလိုက်၊ အကျိုးဆိုက်၍၊

၃၈၂

လက္ခဏာတော်ကြီးဘုရားရှိခိုး

သိုက်မြိုက်ထင်ပေါ်၊ ဖြစ်ထွန်းတော်မူ၏။ တဲ့ ဗုဒ္ဓံ - နိလဇ္ဈာဌ္ဇာ၊ ဂေါပခုမတာ လက္ခဏာတော် ၂ပါးနှင့် ပြည့်စုတော်မူသော ထို မြတ်စွာဘုရားကို၊ အဟံ - တပည့်တော် (တပည့်တော်မ) သည်၊ နမေ နမာမိ - ယုံကြည်မြတ်နိုး၊ လက်စုမိုး၍၊ ရှိခိုးကန်တော့ပါ၏ ဘုရား။

* * * * *

အကြောင်းကောင်းမှု၊ ယွဲမြတ်စွာသည် ကမ္မာဗျားမှု ဖြစ်ခဲ့ရှုံး
များစွာသော ဘဝဝိုဝင်ယ် တွေ့ရှုကြိုရာ သွေးဝါတိုက် ကြည့်သောအခါ
မေတ္တာအပြည့် ချံစွဲယ်သော မျက်စီဖြင့် ကြည့်လေ့ရှုတော်မူ၏။ ဤသို့
ကြည့်တော်မူမြင်းကား ယွဲမြတ်စွာ၏ ရှေးရှေးအကြောင်း ငောင်းမှုတော်
တစ်ပါးတည်း။

အကျိုးလက္ခဏာတော် ၂ပါး။ ထိုအကြောင်း ငောင်းမှုကြောင့်
ယွဲဖြစ်မည် နောက်ဆုံးဘဝ၌ မျက်လုံးတော်၏ ဉိုသင့်ရာအရပ်ဝယ်
အောက်မြို့ပန်း နှစ်းကြတ်ပန်း အသွေးကုသို့ ဉိုသော မျက်လုံးတော်
လည်း ရှုတော်မူ၏။ မွေးဖွားခါဝ နားနိုင်ယ်၏ မျက်လုံးကုသို့ မျက်တောင်
ဓမ္မး စီရရှိဖြင့် အလွန်ကြည့်လင်သော မျက်လုံးတော်လည်း ရှုတော်မူ၏။
(အဘိနိလ - ဉိုသင့်ရာအရပ်၌ အလွန်ဉိုသော နေတ္တာတာ - မျက်လုံး
တော်ရှိမြင်း၊ ဂေါပခုမတာ - မွေးဖွားခါဝ နားနိုင်ယ်၏ မျက်တောင်ဓမ္မးနှင့်
ရှုသော မျက်တောင်ဓမ္မးတော် ရှိမြင်း။)

လက္ခဏာတော်၏ အကျိုးဆက်။ ပြအပ်ပြီးသော လက္ခဏာ
တော် ၂ ပါးသည် ရှေးကံအတွက် ရအပ်သော အကျိုးရင်းတည်း။ ထို
လက္ခဏာတော် ၂ ပါးအတွက် အကျိုးဆက်မှာ ဖူးမြင်၍မဝအောင် လှပ
တင့်တယ် သဗ္ဗာယ်တော်မူမြင်းတည်း။

တိုက်ထွန်းချုက်။ ဤသို့ အကြောင်းကုသိုလ်၊ အကျိုးလက္ခဏာ၊
လက္ခဏာတော်အတွက် အကျိုးဆက်၊ ဤ ၃ ချက်ကို စဉ်းစားကာ ယွဲ
ဖြတ်စွာ၏ လက္ခဏာတော် ၂ ပါးကို အစုံပြု၍ ယွဲပါနသိ ဘာဝနာကို

၃၈၃

လက္ခဏာတော်ကြီးဘုရားရှိခိုး
ပွဲများပြီးလျင် မိမိတို့လည်း ချစ်ဖွယ်သော မျက်လုံးဖြင့် သုတစ်ပါးကို
ကြည့်ခိုးအောင် မေတ္တာဘဝနှာ အလုပ်ကို အားထုတ်ကြပါလေ။

ဆက်ပါဌီးမည်။ သေတ္တာ၊ အများကို ချမ်းသာစေနိုင်
နေ့စဉ်မှန်မှန် မေတ္တာပို့နေ၊ မေတ္တာဘဝနှာ ပွဲများနေပါလျင် ရှုံးဦးစွာ
ပိမိနိတ် ကြည်လင်၏။ စိတ်ကြည်လင်သောအခါ စိတ်ကြောင့် ဖြစ်သော
ရုပ်လည်း ကြည်လင်၏။ ဤနည်းအားဖြင့် မျက်နှာတစ်ရုပ်လုံး ကြည်လင်
ရှား၊ သုတစ်ပါးကို ကြည်လင်သော စက္ခဖြင့်သာ ကြည့်ရှုလေ ရှိပါ
တော့သည်။

ဥက္ကာသီသတာ လက္ခဏာတော်

၁၅။ ဒါနာဒီ ပုညာကမွှာသု၊ ပုံဗို့မော တထာဂတောာ
တော့ ဥက္ကာသီသောစ၊ နောနှင့်တို့စ တဲ့ နမေ။
ယော တထာဂတောာ- အကြောင် မြတ်စွာဘုရားသည်၊ ပုရောဝေ-
ဘဝများစွာ၊ ရှုံးရှုံးအခါ့၍ ဒါနာဒီ ပုညာကမွှာသု- ဒါနာစသည်၊
အလိုလိသော ကုသိုလ်ကောင်းမူတို့၍ ပုံဗို့မော- တက်တက်ကြွားကြား၊
ရှုံးကုသို့၍၊ အများလိုက်အောင်၊ ခေါင်းဆောင်တော်မူ၏။ တော့-
ထိကုသိုလ်ကောင်းမူ၊ ကိစ္စစ်း၊ လူထုပါအောင်၊ ခေါင်းဆောင်တော်မူခဲ့
ခြင်းကြောင့်၊ ဥက္ကာသီသောစ- သင်းကျေစအပြား၊ ဖွဲ့ပတ်ထားသို့၊
သီးမြားဆန်းထူး၊ မဟာနှုံးကြောင့်၊ ဖူးရွှေ့ပျော်၊ လုံးသော်းခေါင်းတော်
ရှိသည်လည်းကောင်း၊ နောနှင့်တို့စ- လူ နတ် ဖြဟာ၊ သတ္တာပို့တို့၊
နောက်မှာ စိုက်စိုက်၊ လိုက်ပါခြင်း ရှိသည်လည်းကောင်း၊ ဟောတိ-
အကြောင်းအလိုက်၊ အကျိုးဆိုက်၍၊ သိုက်မြိုက်ထင်ပေါ်၊ ဖြစ်တွန်း
တော်မူ၏။ တဲ့ တထာဂတဲ့- ဥက္ကာသီသတာ လက္ခဏာနှင့်

၃၈၄

လက္ခဏာတော်ကြီးဘုရားရှိခိုး

ပြည့်စုတော်မူသော ထိမြတ်စွာဘုရားကို၊ အဟံ- ဘုရားတပည့်တော်
(တပည့်တော်မ) သည်၊ နမေ နမာမိ- ယဉ်ကြည်မြတ်နှီး၊ လက်စုမိုး၍၊
ရှိခိုးကန်တော့ပါ၏ ဘုရား။

* * * * *

အကြောင်းကောင်းမှု။ ၂၇၁မြတ်စွာသည် ကန္တာများစွာ
ဖြစ်ခဲ့ရန် များစွာသော ဘဝတို့ဝယ် ဒါနအကိုယ် ကုသိလ်ကောင်းမှုကို
ပြသောအခါ ခေါင်းဆောင်၍ ပြလေ့ရှု၏။ ကောင်းသော အလုပ်ဝယ်
ရှုံးသွားခေါင်းဆောင် ပြစ်သောကြောင့်လည်း ပရိသတ်အပေါင်းဝယ်
ဦးခေါင်းတည်ဆောင်နှင့် ပျော်ပျော်ကြီး လျည်လည်နိုင်ခဲ့၏။ ဤကား
ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ၏ ရှုံးရှုံးအကြောင်း ကောင်းမှုတော် တစ်ပါး ဖြစ်သည်။

အကျိုးလက္ခဏာတော် ၂ ပါး။ ထိုအကြောင်း ကောင်းမှုကြောင့်
ဦးခေါင်းတော်၏ လုပတ်စာတယ်နှုရာ နှုံးတော် အပြင်ဝယ် သင်ကျစ်
ပြား ဖွံ့ပတ်ထားသက္ကသိုလ် လွှန်စွာတင်တယ်တော်များ။ ထင်ရှားဆော်။
လက်ယာနားအဖွဲ့မှ စ၍ တက်သော အသားလွှာသည် အထက်သို့
တက်ပြီးလျှင် နှုံးတော်အပြင်ကို ပြည့်ဆလျက် လက်ပံ့နားအဖွဲ့ တိုင်အောင်
တည်တော်များ။ ထိုကြောင့် ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ၏ နှုံးတော်သည် လွှန်စွာ
တင်တယ်တော်များ။ ထိုတင်တယ်ပုဂ္ဂို အတုပြု၍ ယခုအခါ အချို့
ဆင်းတုတော်၏ နှုံးတော်၌လည်းကောင်း၊ ရှင်ဘုရင်တို့၏ နှုံး၌
လည်းကောင်း၊ သင်ကျစ်အပြားကို ဖွံ့တပ်ထားကြသည်။ နှုံး၌သာမက
ထိနှုံးတော်ကို အကြောင်းပြု၍ ဦးခေါင်းတော် တစ်ရပ်လုံး ပွဲတောက်
အပျားဖြင့် လျည်ပတ်၍ ပွဲတ်ခံထားသက္ကသိုလ် ရေပွဲက်လုံး ကလေးပမာ
လွှန်စွာလုံးဝန်းတော်များသည်။

လက္ခဏာတော်၏ အကျိုးဆက်။ ၂၉၁အပ်ပြီးသော လက္ခဏာ
တော်သည် ရှုံးက်အတွက် ရအပ်သော အကျိုးရင်းတည်း။ ထို လက္ခဏာ

လက္ခဏာတော်ကြီးဘုရားရှိခိုး
၃၈၅
တော်အတွက် အကျိုးဆက်မှု လူ နတ် ဖြဟန္တ သတ္တဝါတိုင် နာက်တော်ပါး
က ဓားမက္ခ လိုက်ပါရခြင်းတည်း။

တိုက်တွန်းရှုက်။ ဤသို့ အကြောင်းကုသိယ်၊ အကျိုးလက္ခဏာ၊
လက္ခဏာတော်အတွက် အကျိုးဆက်။ ၂ ရှုက်ကို စဉ်းစားကာ ဗုဒ္ဓ
မြတ်စွာ၏ ဥက္ကာသီသတာ လက္ခဏာတော်ကို အာရုံပြု၍ ဗုဒ္ဓနသုတေ
ဘာဝနာကို ပွားများပြီးလျှင် မိမိတို့လည်း ကုသိယ်ကောင်းမှ ကိစ္စစွဲ
ခေါင်းဆောင်နိုင်လျှင် ခေါင်းဆောင်၍ ခေါင်းမဆောင်နိုင်လျှင် မနိမကပဲဘဲ
တက်တက်ဖြေဖြေ ဖြေးစားကြပါလေ။

ကောကလောမတာ၊ ဥက္ကလောမတာ လက္ခဏာတော် ၂ ပါး

၁၆။ မုသာဝါဒဝိရတိယာ၊ ဗုဒ္ဓိ ကောကလောမကော်
သောဒါတ ဥက္ကလောမောစ၊ ဒေါ်ပဝတ္ထိ တဲ့ နမေး။
ယော ဗုဒ္ဓိ- အကြောင်းမြတ်စွာဘုရားသည်၊ ပုမ္ပါ-ဘာဝများစွာ၊
ရှေးရေးအခါ်၍ မုသာဝါဒဝိရတိယာ- မဟုတ်မတရား၊ မုသားပြောခြင်းမှ
ရှောင်တော်မူခဲ့ခြင်းကြောင့်၊ ကောကလောမကော်- မွေးတွင်းတစ်တွင်း
လျှင်၊ တစ်ပင်စီ တစ်ပင်စီသော အမွှေးတော်ရှိသည်လည်းကောင်း။
သောဒါတ ဥက္ကလောမောစ- မျက်ခုံးတော် ၂ ပါး၊ အလယ်ကြား၌,
ထူးခြားပေါ်လွှင်၊ အလွန်ဖြူစွင်သော မွေးရှင်တော် ရှိသည်လည်းကောင်း။
ဒေါ်ပဝတ္ထိ- လူအများပင်၊ ဘုရားရှင်၏၊ အစဉ်လိုသဲ့မွှေ့၊ လိုက်ပါ
ခြင်း ရှိသည်လည်းကောင်း၊ ဟောတိ- အကြောင်း အလိုက်၊ အကျိုး
ဆိုက်၍၊ သိုက်ဖြိုက်ထင်ပေါ်၊ ဖြစ်တွန်းတော်မူ၏။ တဲ့ ဗုဒ္ဓိ- ကောက

၃၈၆

လက္ခဏာတော်ကြီးဘုရားရှိခိုး

လောမ၊ ဥက္ကလောမတာ၊ လက္ခဏာတော်ပါးနှင့် ပြည့်စံတော်မူသော
ထို မြတ်စွာဘုရားကို၊ အဟံ- တပည့်တော် (တပည့်တော်မ)သည်၊
နမ နမာမိ- ယဉ်ကျည်မြတ်နှင့်၊ လက်စံမိုး၍၊ ရှိခိုးကန်တော့ပါ၏
ဘုရား။

* * * * *

အကြောင်းကောင်းမှု။ ॥မှုဒ္ဓမြတ်စွာသည် ကုဋ္ဌများစွာ
ဖြစ်ခဲ့ရှု၍ များစွာသော ဘဝတို့ဝယ် မှသာဝါဒမှ ရှောင်ကြိုးတော်မျှ၍
မှန်ကန်သော သစာစကားကို ပြောဆိုတော်မူခဲ့သည်။ ဟိုတစ်မျိုး၊ ဒီ
တစ်မျိုး စကား J မျိုးကို ပြောလေ့မရှိခဲ့ပါ။ ဤသို့ မှသာဝါဒမှ ရှောင်ခြင်း
သည် မှုဒ္ဓမြတ်စွာ၏ ရှေးရှေးအကြောင်း ကောင်းမှုတော် တစ်ပါးတည်း။
အကျိုးလက္ခဏာတော်။ ထိုအကြောင်း ကောင်းမှုကြောင့် ဘုရား
ဖြစ်တော်မူမည့် ဘဝ၌ မွေးညွှန်းတော်တို့သည် မွေးညွှန်းတာစ်စွဲ့၏လျင်
တစ်ပင်စီသာ ပါက်ခြင်းဟူသော အကောကလော့တာ လက္ခဏာတော်ကို
လည်းကောင်း၊ ဥက္ကလုံး မွေးရှင်တော်ဟူသော ဥက္ကလောမတာ လက္ခဏာ
တော်ကိုလည်းကောင်း ရတော်မူသည်။

ဥက္ကလုံးရှင်တော်။ ဥက္ကလောမဟူသော ပါဌိုကို မြန်မာလို
“ဥက္ကလုံ” ဟု ပြန်ဆိုကြသည်။ ထိုအမွေးတော်သည် မျက်နှားတော် J
သွယ်၏ အလယ်ဗဟိုဝယ် နာခေါင်းတော်၏အဆုံးအထက်၌ ပါက်
တော်မျြှေးလျင် အထက်သို့တက်၍ နှုံးအလယ်မှာ လဲ ဝါဂ္ဂံးအစု ကဲသို့
အဖွန်မွေးမွေးပြုလျက် တင့်တယ်တော်မှု၏။ ဆွဲ၍သန့်လိုက်သော အခါ
လက်ယာရစ်လည်၍ လုံးသွားပြီးလျင် အထက်သို့ အဖျားလှည့်လျက်
တည်တော်မူသာကြောင့် အသက်ရှင်နေသကဲ့သို့ ထင်ရှု၏။ ထိုကြောင့်
“ဥက္ကလုံးရှင်တော်” ဟု ခေါ်စမှတ် ပြုကြသည်။ ရွှေအဆင်းရှိသော
နှုံးတော် အပြင်၌ တည်ရကား နံနက် အောအောအခါ အရုဏ်ရောင်
ဖြာခိုက်ဝယ် သာကြာကြယ်ကဲသို့ လွန်စွာ တင့်တယ်တော်မူပါသတဲ့။

လက္ခဏာတော်ကြီးဘုရားရှိခိုး

၃၈၇

လက္ခဏာတော်၏ အကျိုးဆက်၊ မြို့ပြအပ်ပြီးသော လက္ခဏာ
တော်သည် ရှုံးကဲအတွက် ရအပ်သော အကျိုးရင်းတည်း။ ထို လက္ခဏာ
တော်၏ အကျိုးဆက်မှာ နောက်တော်ပါးက စေားမကာ လိုက်ပါသူ
ဟူသဖူတို့၏ ဘုရားအလိုတော်ကျေအောင် နေကြ ကျင့်ကြခြင်းတည်း။

တိုက်တွန်းဆက်။ မြို့သို့ အကြောင်းကောင်းမှု အကျိုးလက္ခဏာ
လက္ခဏာတော်အတွက် အကျိုးဆက်၊ ဤ ၃ ချက်ကို စဉ်းစားကာ ဗုဒ္ဓ
မြတ်စွာ၏ လက္ခဏာတော် ၂ ပါးကို အာရုံပြု၍ ဗုဒ္ဓနသိဘဝနာကို
မှားမှားပြီးလျင် မိမိတို့လည်း မှသားမှ ရှေ့ကြည့်၍ စကား ၂ ခု
မပြောမိကြသ သစ္ာစကားကိုသာ ပြောမိအောင် သတိပြုကြပါလေ။

စတ္တာလိုသဒ္ဓတာ၊ အဝိရှုံးသဒ္ဓတာ

လက္ခဏာတော် ၂ ပါး

၁၇။ ပေသည့် ဝိရမဏေတော့၊ သမစတ္တာလိုသဒ္ဓဘ

မိနော အဝိရှုံးသဒ္ဓဘ၊ အဘဇ္ဇာပရိသော နမေ။

ယော မိနော- အကြင် မြတ်စွာဘုရားသည်၊ ပုဂ္ဂိုလ်-
ဘဝများစွာ၊ ရှုံးရှုံးအခါ့၍ ပေသည့်ဝိရမဏေတော့- ချစ်ခင်သူများ၊
ကွဲ့၍သွားလျက်၊ ကိုယ့်အားချစ်အောင်၊ ချောပစ် ကုန်းတိုက်မြင်းမှ
ရှေ့ကြတော်မျှခြင်းကြောင့်၊ သမစတ္တာလိုသဒ္ဓဘ- အမျှလေးဆယ်၊
လွန်တင့်တယ်သော၊ သွားတော်ရှိသည်လည်းကောင်း၊ အဝိရှုံးသဒ္ဓဘ-
ရွှေပြားအပြင်၊ ဝရမိန့်တင်သို့၊ အစဉ်မကွဲ၊ မကျွေသော သွားတော်
ရှိသည်လည်းကောင်း၊ အဘဇ္ဇာပရိသော- မပျက်မကွဲ၊ သဖြင့်တွေသို့၊
တစ်ခဲနက်လုံး၊ စည်းရုံးသော ပရိသုတ် ရှိသည်လည်းကောင်း၊ ဟောတိ-

၃၈၈

လက္ခဏာတော်ကြီးဘုရားရှိခိုး

အကြောင်း အလိုက်၊ အကျိုးဆိုက်၍၊ သိက်မြိုက်ထင်ပေါ်၊ ဖြစ်ထွန်း
တော်မူ၏။ တဲ့ ဒိန်- သမစတ္တာလိုသော၏၊ အဝိရှုံး ဒွဲတာ
လက္ခဏာတော် ၂ ပါးနှင့် ပြည့်စုတော်မူသော ထို မြတ်စွာဘုရားကို၊
အဟံ- ဘုရားတပည့်တော် (တပည့်တော်မ) သည်၊ နမေ နမာမိ-
ယုံကြည်မြတ်နိုး၊ လက်စုံမိုး၍၊ ရှိခိုး ကန်တော့ပါ၏ဘုရား။

* * * * *

အကြောင်းကောင်းမှု။ ၁ၗ၌မြတ်စွာသည် ကမ္မာများစွာ ဖြစ်ခဲ့
ရှုံး များစွာသော ဘဝတိုင်ယ ချုစ်သူနှစ်ယောက် ကွဲအောင် လည်းကော်း။
ထိုသို့ ကွဲပြီးနောက် ဓမ္မိကို ချုစ်အောင်လည်းကောင်း ကုန်းတိုက်ခြင်း
ဟုသော ပိဿာတော်မူ၍ ရှောင်တော်မူ၍ သုတစ်ပါးတို့ ညီညီမျှ
ချုစ်ခင်နေသည်ကို မြင်လျင် ဝမ်းမြောက် နှစ်သက်ခဲ့၏။ ချုစ်ခင် နေသူ
များကို ကွဲ၍မသွားသေသည့်ပြင် စည်းလုံးညီညွတ်ခြင်း၏ အကျိုးကိုသာ
ဟောပြောလေ ရှိ၏။ ဤသို့ ပိဿာတော်မူ ရှောင်ကြည်တော်မူနဲ့ခြင်းသည်
ၑ၇၃မြတ်စွာ၏ ရှုံးရှုံးအကြောင်း ကောင်းမှုတော် တစ်ပါးတည်း။

အကျိုးလက္ခဏာတော်။ ၂။ပိဿာတော်မ ချုစ်သူတွေ
စည်းစည်းလုံးလုံးလုံး မနေ့နိုင်အောင် ကုန်းတိုက်ခဲ့သူတို့၏ သွားလို့သည်
မပြည့်မစုံ ဖြစ်ရသာမက ကျိုးတိုးကျေတဲ့လည်း ဖြစ်တတ်၏။များစွာသော
လူတို့၏ သွားသည် အများဆုံးအားဖြင့် ၃၂ ချောင်းသာ ရှိ၏။ ၑ၇၄
မြတ်စွာသည်ကား ပါရမိဖြည့်စဉ်အခါဝယ် သုတစ်ပါးကို ကွဲပြားအောင်
ကုန်းတိုက်စကားကို မပြောဆိုဘဲ အချောင်းချင်းညီညွတ်အောင် ပြောဆိုခဲ့ခြင်း
ကြောင့် ၑ၇၅မြတ်မည့်ဘဝ၍ သွားတော် ၄၀ တိတိ ပြည့်ပြည့်စုံစုံရှိ၏
ဟုသော သမစတ္တာလိုသော၏၊ သွားအကြော်တိုင်း၌ မကျွေသော အခိုရှုံး
ဒွဲတာ လက္ခဏာတော် ၂ ပါးကို ရတော်မူသည်။ (ဤနေရာ၏ သမ
သွေ့သည် ၄၀ အတိအကျ အပြည့်ဟုသော အနက်ကို ဟော၏။
သံ့ဗြို့ဟုလာသော သမဝိသတိ မရှိစွာနို့ သမသွေ့ကဲသို့တည်း)

ଲକ୍ଷ୍ମୀନାର୍ଦ୍ଦ୍ର ପାତ୍ର : ୨୧୯

လက္ခဏာတော်၏ အကျိုးဆင်း။ ပြုခဲ့သော လက္ခဏာတော်၊
သည် ရှေးကံအတွက် ရာပ်သော အကျိုးရှင်းတည်း။ ထို လက္ခဏာတော်
၂ ပါးအတွက် အကျိုးသက်ကား အခြေအနေ ပစိသတ်တို့ မကျမပြားဘဲ
တစ်သေားတည်း စည်းစမ်းလုံးလုံး ရိုက်ခိုင်းတည်း။

ଦ୍ୱାର୍କାର୍ଥିତ୍ୱରେ ଶୁଣ୍ଟି ॥ ପ୍ରମାଣ ଅନ୍ତର୍ଗତରେ ହୁଏ ଆଗ୍ରହୀ ଲଗ୍ନକାରୀ
ଲଗ୍ନକାରୀରେ ଅତ୍ୱା ଆଗ୍ରହୀରେ । ପ୍ରମାଣ ଦ୍ୱାର୍କାର୍ଥିତ୍ୱରେ ହୁଏ ଭାବରେ ଏହା ଯୁଦ୍ଧ
ପ୍ରତିଷ୍ଠାନରେ ଲଗ୍ନକାରୀରେ ଜ ପିଃନ୍ତି ଆଗ୍ରହୀରେ ଯୁଦ୍ଧକାରୀରେ ହୁଏ ଭାବରେ
ଯୁଦ୍ଧକାରୀରେ ଲଗ୍ନକାରୀରେ ଯୁଦ୍ଧକାରୀରେ ହୁଏ ଭାବରେ ଏହା ଯୁଦ୍ଧକାରୀରେ
ଆପି ଯାତିପ୍ରିକଳିଲେ ॥

ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତକିମ୍ବା, ପ୍ରଥମରେ
ଲଗ୍ନକାରୀ । ପି:

၁၈။ ဖရာသဝိစာ ပိုဂတိယာ, ပုဇွဲ ပဟ္မတမိဂဒေသ

ପ୍ରଭୁବୁବୁରୋଟ ବାଜୁଣ୍ଡେ, ଆମେ ଯୁଗଂଠନେ ଫଳେ॥

၃၉၀

လက္ခဏာတော်ကြီးဘရားရှိခိုး

သိက်ဖြိုက်ထင်ပေါ်၊ ဖြစ်ထွန်းတော်မူ၏။ တဲ့ သမ္မာ့ခွဲ့ – ပဟ္ဂတမိဂ္ဂ၊
ပြဟ္ဂသုရတာ၊ လက္ခဏာတော် ၂ ပါးနှင့် ပြည့်စုံတော်မူသော ထို
မြတ်စွာဘရားကို၊ အသံ – ဘရားတပည့်တော် (ပပည့်တော်မ) သည်၊
နမေ နမာမိ – ယုံကြည်မြတ်နိုး၊ လက်စုံမိုး၍၊ ရှိခိုး ကန်တော့ပါ၏
ဘရား။

* * * * *

အကြောင်းကောင်းမျှ မှုဒ္ဓမြတ်စွာသည် ကဗျာများစွာ ဖြစ်ခဲ့ရနှင့်
များစွာသော ဘဝတိုင်ယ် သုတစ်ပါးတို့စိတ်ကို ထိခိုက်ဆောင် ဆဲလို့
ငဲ့ကြောင်း ကြမ်းတမ်းသော ဖရာသဝိစာမှ ရောင်တော်မျှ၍ ကြားရသုတို့
ချမ်းသာများယ်ရာ နည့်သော စကားကိုသာ ပြောဆိုတော်မျှ၏။ ဤသို့
ဖရာသဝိစာမှ ရောင်တော်မျှမြင်းဖြင်းသည် မှုဒ္ဓမြတ်စွာ၏ ရှေးရေးအကြောင်း
ကောင်းမျှတော်တစ်ပါးပေတည်း။

အကျိုးလက္ခဏာတော်။ ဖရာသဝိစာမှ မရောင်းဘဲ ဆဲဆိုခဲ့သူ
တို့၏ လျှောသည် တစ်စုတစ်ခုဖြင့် ဖြူထားသကဲ့သို့ လေးတွေတွေ ဖြစ်နေ၏။
အချို့လျှောကား တိုင်သကဲ့သို့ ဖြစ်နေ၏။ အချို့မှာ စကားပြောရနှင့် လျှော
တွေတ်ဆွဲလှုံးမန်စွဲသကဲ့သို့ ဖြစ်နေ၏။ မှုဒ္ဓမြတ်စွာသည်ကား ဖရာသဝိစာမှ
ရောင်ကြည့်၍ နည့်သော စကားကို ပြောဆိုခဲ့သောကြောင့် ဘရားဖြစ်မည့်
ဘဝ္မာ လျှောတော်၏ နန်းည့် ပြန်ပြန်၊ ကျယ်ကျယ် ရှိတော်မျှမြင်းဟန်သော
ယဉ်တစိုင်တာ လက္ခဏာတော်နှင့် နည့်သော စကားကို ပြောဆိုခဲ့မြင်းကြောင့်
သာယာသော အသံတော် ရှိမြင်း ဟန်သော ပြဟ္ဂသုရတာ လက္ခဏာတော်
၂ ပါးကို ရတော်များသည်။ (သာယာနာပျော်သော အသံကို “ပြဟ္ဂာမင်း၏
အသံနှင့် တူသောအသံ” ဟု ပြောစမှတ်ပြုကြသည်။)

အကြောင်းအတော်၏ အကျိုးသက်။ ပြုခြိုးသော လက္ခဏာတော်
၂ ပါးသည် အူရှုက်အတွက် ရအပ်သော အကျိုးရင်းတည်း။ ထို လက္ခဏာတော်

လက္ခဏာတော်ကြီးဘုရားရှိခိုး

၃၉၁

၂၁။ ပါးအတွက် အကျိုးဆက်မှာ ပြောဟနာသူ၏ ယဉ်ကြည်ထိုက်သော
စကားတော် ရှိခြင်းတည်း။

ထို့နောက်နှစ်နှစ်၊ အဗျားအကြောင်းကုသိလ်၊ အကျိုးလက္ခဏာ၊
လက္ခဏာတော်အတွက် အကျိုးဆက်၊ ဤ ၃ ချက်ကို စဉ်းစားကာ ဗုဒ္ဓ
ပြတ်စွာ၏ လက္ခဏာတော် ၂ ပါးကို အာရုပြု၍ ဗုဒ္ဓနသုတေဘဝနာကို
မွားမှားပြီးလျင် မိမိတို့လည်း ဖော်သာဝါစာမှ ရှေ့ပြောင်းရန် အမြဲ
သတိပြုကြပါလေ။

ဆင်ဦးအဲ။ ဖော်သာဝါစာသည် ဝစ်ခုစရိတ် ၄ ပါးတွင်
အောင် အင်းခံ၍ ဖြစ်ရသော ဒုစ္ဆိုက်တေပါးတည်း။ နကိုက အောင်
တော်ခံရိုသော ပုဂ္ဂိုလ်သည် အောင်ဖြစ်စရာကိစ္စ ဖြောင်းလိုင်း ဖော်သာဝါစာဖြင့်
ပြောဆိုတော်ရှုကား နောက်နောင်သာဝ် အောင်နည်းအောင် ယနာဝေက
အတွောက် လေ့လာကြပါလေ။

သီဟ ဟန်တာ လက္ခဏာတော်

၁၉။ သမ္မပ္ပလာပဝိရတော်၊ ပုရေ့ တော့ တထာဂတော်
မိဂိန္ဒဟနုရုပါစ၊ အခံသီယာစ တဲ့ နမေ။

ယော တထာဂတော်— အကြင် မြတ်စွာဘုရားသည်။ ပုရောဘေး
ဘဝများစွာ၊ ရှေးရှေးအခါ်၍၊ သမ္မပ္ပလာပဝိရတော်— သုခမဖက်၊
စီးပွားပျက်ဖို့၊ သက်သက်အဖျော်၊ ပျက်ချော်ပြောင်ရော်၊ ပြန်ဖျင့်သော
စကားကို ရှောင်တော်မှု၏။ တော့— ထိုသို့ ပြန်ဖျင့်သော စကားကို
ရှောင်တော်မှုခဲ့ခြင်းကြောင့်၊ မိဂိန္ဒဟနုရုပါစ— ခြေသီးမင်း၏၊ အောက်လေး
အလား၊ ထက်အောက်အားဖြင့်၊ ၂ပါး ထင်ပါ့၊ ပြည့်ဝသော မေးတော်
ရှိသည်လည်းကောင်း၊ အခံသီယာစ— ရပြီး ရာထူး၊ ဂုဏ်အတုးမှု၊

၃၉၂

လက္ခဏာတော်ကြီးဘုရားရှိခိုး

တစ်ဦးတစ်ယောက်မျှ၊ မဖယ်ချ မဖျက်ဆီးနိုင်သည်လည်းကောင်း၊
ဟောတိ- အကြောင်းအလိုက်၊ အကျိုးဆိုက်ချုံ၊ သိုက်ခြိုက်ထင်ပေါ့၊
ဖြစ်ထွန်းတော်မူ၏။ တဲ့ တထာဂါတ်- သိဟ ဟန်တာ လက္ခဏာတော်နှင့်
ပြည့်စုတ်တော်မူသော ထိုမြတ်စွာဘုရားကို၊ အဟံ- ဘုရားတပည့်တော်
(ထပည့်တော်မ) သည်။ နမေးမှာမိ- ယဉ်ကြည်မြတ်နိုး၊ လက်စုံမိုး၍၊
ရှိခိုး ကန်တော့ပါ၏ ဘုရား။

* * * * *

အကြောင်းကောင်းမှာ၊ မှုဒ္ဓမြတ်စွာသည် ကမ္မာဓားစွာ ဖြစ်စုံရှုခြုံ
များစွာသော ဘဝတို့ရယ် သမ္မတလာပမဲ ရှောင်တော်မူ၏။ (အကျိုးလည်း
မရှိ၊ မှန်လည်း မယ်နောက်ရရှိ ရယ်မောရရှိသော ဖြစ်သော အယ်ကို
အချောင်းကေား၊ အပြောင်အလျောင်စကားကို ပြောဆိုခြင်းကို “သမ္မတလာပ”
ဟု ခေါ်သည်) ဤသို့သော သမ္မတလာပမဲ ရှောင်ကြည်တော် မူခြင်းသည်
မှုဒ္ဓမြတ်စွာ၏ ရှေးရှေးအကြောင်း ကောင်းမှုတော် တစ်ပါး ဖြစ်သည်။

အကျိုးလက္ခဏာတော်။ သမ္မတလာပမဲ မရှောင်ဘဲ ဖော်
ကလေး လျှပ်ကာလျှပ်ကာ အယ်အရှုံး ပြောဆိုစုံသွေး၏။ မေးသည်
အတွင်းသို့ ပုဂ္ဂိုလ်သည်း ဝင်နေတတ်၏။ ကောက်၍သော်လည်း
နေတတ်၏။ အတွင်းသို့ ချိုင့်၍သော်လည်း နေတတ်၏။ မှုဒ္ဓမြတ်စွာ
သည်ကား ထိုသမ္မတလာပမဲ ရှောင်တော်မူခြင်းကြောင့် ခြေဆိုမင်း၏။
မေးနှင့်တွေ့ဗြာ ပြည့်သောမေး ရှိမေတ်မူ၏။ ဆက်ဦးအုံ။ ခြေသံးမင်း၏။
မေးသည် အောက်ဖက်၍သာ ပြည့်၏။ ဘုရားရှင်၏ မေးတော်ကား
အောက်ဖက် အထက်ဖက် ပြည့်၍မော်ကြောင့် လဆန်း (၁၂) ရက်
ညွှန်အကြိုး ထွက်ပေါ်လာသော လနှင့် တွေ့တော်မူ၏။ ထို့ကြောင့် ခြေသံးမင်း
မေးထက်ပင် သာ၍ တန်တယ်တော်မူပါသည်။

လက္ခဏာတော်ကြီးဘုရားရှိခိုး ၃၉၃

လက္ခဏာတော်၏ အကျိုးဆင်း မြှုပ်ပြီးသော လက္ခဏာ
တော် ၂ ပါးသည် ရွှေးကံအတွက် ရအပ်သော အကျိုးရင်းတည်းဗီ
လက္ခဏာတော်အတွက် အကျိုးဆက်မှာ ရအပ်ပြီးသော ရှစ်သိန်း၊
ရအပ်ပြီးသော ၆၁၄၌၅၈ ရာထူးကို မည်သည့်ရန်သူမျှ မပျက်ဆီးနိုင်ခြင်း
တည်း။

တိုက်တွန်းရှုက်။ ၅၅၇။ အပြောင်းကုသိယ်၊ အကျိုးလက္ခဏာ၊
လက္ခဏာတော်အတွက် အကျိုးဆက်၊ ၅၅၇ ၃ ချက်ကို စဉ်းစားကာ ဖုဒ္ဓ
မြတ်စွာ၏ (၁၂) ရက်ညွှန်းတွက်သော လက္ခဏာ ပြည့်ဝသော မေးတော်ကို
အာရုံပြု၍ ဖုဒ္ဓနသုတေသနအနာကို ဗျားများပြီးလျင် ပီပါတီလည်း
အကျိုးမရှိသော အပျက်အဇူး အပြောင်အလောင် စကားကို ရှောင်ကြည့်
ပါအောင် သတိထော်ကြပါလေ။

ဆက်ညီးအဲ။ အတွင်း၌ အနှစ်အဆန်မပါသော စပါးခွဲကို "ဖွဲ့
အန်း၊ အဖွဲ့၊ အဖျင်း"ဟု ခေါ်၏။ ထိုအတွက် ပြောအပ်သော စကား၌
အကျိုးမရှိ အနက်မမှန်ဘဲ ပြောင်လျောင်သော စကားကိုလည်း "ပြိုနှင့်ဖျင့်
သေား"ဟု ခေါ်သည်။ ဝစ်ခုစရိတ်က် တစ်ပါးပင်တည်း။

သမဒ္ဒါတာ၊ သုသုတ္ထဒ္ဒါဋ္ဌတာ
လက္ခဏာတော် ၂ ပါး

၂၀။ မိန္ဒာနိုင် ဝိရတိယာ၊ သမဒ္ဒါတ္ထဘာ၊ တထာဂတောာ
ဟောတိ သုသုတ္ထဒ္ဒါဋ္ဌဗြား၊ ဝိသုဒ္ဓပရီယာ နမေား
ယာ တထာဂတောား- အကြောင်မြတ်စွာဘုရားသည်၊ ပုရောဝေ-

၃၉၄

လက္ခဏာတော်ကြီးဘုရားရှိခိုး

ဘဝများစွာ၊ ရှေးရှေးအခါ့ဗျာ၊ မိဇ္ဇာနိဝိရတိယာ- ကိုယ်နှစ်ဖောက်ပြား၊ ဒုစရိဂ်များဖြင့်၊ မှားမှားယွင်းယွင်း၊ အသက်မွေးခြင်းတို့မှ ရှောင်တော်မှ ခဲ့ခြင်းကြောင့်၊ သမဒဇွဲ့ဘာ- ဝရနိုင်များ၊ မီ၍ထားသို့၊ ထက်ပျားစီရရှိ၊ ညီသော သွားတော်ရှိသာသည်လည်းကောင်း၊ သုသုဇ္ဈာဒါဇွဲ့ဘာ- သောကြာ ကြယ်ဝန်း၊ ထွန်းသည့်အသွင်၊ အလွန်ဖြူစင်သော စွယ်တော်ရှိသည် လည်းကောင်း၊ ဝိသုဒ္ဓရိသော- စင်ကြယ်သပ်ရပ်၊ လွန်စွာမြတ်သည့်၊ ပရိယတ်အမြိအရိရှိသည့် လည်းကောင်း၊ ဟောတိ- အကြောင်းအလိုက်၊ အကျိုးဆိုက်၍၊ သိုက်ခြိုက်ထင်ပါ၊ ဖြစ်ထွန်းတော်များ၏။ တဲ့ တထာဂတ်- သမဒဇွဲ့ဘာ၊ သုသုဇ္ဈာဒါဇွဲ့ဘာ၊ လက္ခဏာတော် ၂ ပါးနှင့် ပြည့်စုတော် မူသော ထိုမြတ်စွာဘုရားကို၊ အဟံ- ဘုရားတပည့်တော် (တပည့်တော်မ) သည်။ နမေ နမာမီ- ယုံကြည်မြတ်နိုး၊ လက်စုမိုး၍၊ ရှိခိုးကန်တော့ပါ၏ ဘုရား။

* * * * *

အကြောင်းကောင်းများ၊ အဗွဲမြတ်စွာသည် ကဗျာများစွာ ဖြစ်ခဲ့ရနှင့် များစွာသော ဘဝတို့ဝယ် မိဇ္ဇာနိဝိရတိတော်များ၏။ (ပါကာတိ ပါတ စသော ကာယရုစရိဂ် ၃ ပါး တစ်ပါးပါးဖြင့် ဖြစ်စေ၊ စသာဝါဒ စသော ဝိဒုဇရိဂ် ၄ ပါး တစ်ပါးပါးဖြင့် ဖြစ်စေ ပစ္စည်းကွဲ့ရှုံး အသက်မွေးမှုကို မိဇ္ဇာနိဝိရတိ ခေါ်သည်။) ဤသို့သော ဒုစရိဂ်တို့မှ ရှောင်ကြည်တော်များ လယ်ယာလုပ်ကိုင်ခြင်း၊ တရားသဖြင့် ကူးသန်း ရောင်းဝယ်ခြင်း၊ ကိုယ်အတွက် ချုံအတွက် မျှတအောင် အတိုးအပွား ချေထားခြင်း ဟုသော သမ္မာအာမိဝိမြို့အသက်မွေးခြင်းသည် အဗွဲမြတ်စွာ၏ ရှေးရှေးအကြောင်း ကောင်းမှုတော် တစ်ပါးဖြစ်သည်။

လက္ခဏာတော်ကြီးသုရားရှိခိုး

၃၉၅

အကျိုးလက္ခဏာတော်၊ မိန္ဒာစိဝြင် အသက်မွေးသူတို့သည်
 ညစ်နှစ်းသော အသက်မွေးမှုကို ပြရာရောက်၏၊ သူ.အတွက် ကိုယ့်
 အတွက် မည်ဖျော်သော အသက်မွေးရာကိုလည်း ရောက်၏၊ ထိုကဲ့သို့
 အသက်မွေးနဲ့သူတို့၏ သူးသည် အတိအရည် အနိမ့်အမြင် ပြစ်နေတတ်၏၊
 ဖြူဖြူစင်စင်လည်း မရှိဘဲ ညစ်ပုပ်ပုပ် ပြစ်နေတတ်၏၊ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ
 သည်ကား သန့်ရှင်းစင်ကြယ်စွာ သူ.နှိုက်ယုံဖို့မျှအောင် အသက်မွေးနဲ့ခြင်း
 ကြောင့် သူးတော် စွယ်တော်တို့သည် ဉာဏ်အင်းပျော်ပါဝယ် ဝရမိန့်တင်၍
 နိထားသကဲ့သို့ နိမြန်းသော သူးဖူးတော်ဝယ် ဖွေးဖွေးညီညီ ပိရရှိ
 ရှိတော်မှု၏၊

လက္ခဏာတော်၏ အကျိုးဆက်၊ မပြောသော လက္ခဏာတော်
 သည် ရှေးကဲအတွက် ရအပ်သော အကျိုးရင်းတည်း၊ ထို လက္ခဏာတော်
 အတွက် အကျိုးဆက်မှာ သန့်ရှင်းစင်ကြယ်သော ရဟန်းတော် ပနိသတ်
 ဥပါသကာ၊ ဥပါသကာမ ပရိသတ် ရှိတော်နဲ့ခြင်းတည်း၊

တိုင်းစွာနှစ်းရှုန်း မျှော်ဦး အကြောင်းကုသိုလ်၊ အကျိုးလက္ခဏာ၊
 လက္ခဏာတော်၏ အကျိုးဆက်၊ ဤ၏ ၂ ခုက်ကို စဉ်းစားကာ ဗုဒ္ဓ
 မြတ်စွာ၏ ဖွေးဖွေးညီညီ ပိရရှိရှိသော သူးတော် စွယ်တော်များကို
 အာရုံပြု၍ ဗုဒ္ဓနသာတိဘာနာကို ပျားဆြီးလျှင် မိမိတို့လည်း မတရားသာဖြင့်
 အသက်မွေးခြင်း၊ ဟူသော မိန္ဒာစိဝြင်ကို ရှောင်ကာ တရားသာဖြင့် အသက်
 မွေးခြင်းဟူသော သမ္မာအနိဝါဖြင့်သာ အသက်မွေးကြပါလော်။

လက္ခဏာတော်ကြီး သုရားရှိခိုး ပြီးပြီး

၃၉၆

လက္ခဏာတော်ငယ် (၈၀)
(၈၀) သာ လက္ခဏာတော်ငယ်

- အများ၊ မိန္ဒာလက္ခာရရှိကာ ဝိဇာတမဂ်လာအဖွင့်၌ တွေ့ရသော
ဗုဒ္ဓမြတ်စာ၏ လက္ခဏာတော်ငယ် (၈၀) တိုကို ပြပါဉီးမည်။
- ၁။ စိတ်ရုံလိတာ- စိ၍ ထားအပ်သကဲ့သို့ လက်ချောင်း ခြေချောင်း
တော်များ၏ တင့်တယ်တော်မျှခြင်း။
- ၂။ အနုပ္ပါဒ်လိတာ- တစ်ချောင်းစီ တစ်ချောင်းစီမှာလည်း အရင်း
ကစ၍ အစဉ်အတိုင်း သွယ်လျက် တင့်တယ်သော လက်ချောင်း
ခြေချောင်းတော် ရှိခြင်း။
- ၃။ ဝွေ့ရုံလိတာ - (လူအများ၏ လက်ချောင်း ခြေချောင်းများ၊
ကဲ့သို့ ခပ်ပြားပြား မနေဘဲ) လုံးသော လက်ချောင်း ခြေ
ချောင်းတော်ရှိခြင်း။ ဤကား လက်ချောင်း ခြေချောင်းတော်၏
လက္ခဏာတော်ငယ် (၃) ပါးတည်း။
- ၄။ တမ္မနခတာ- နိသော လက်သည်း ခြေသည်းတော် ရှိခြင်း။
(လက်သည်း ခြေသည်းတော် အတွင်းက အသားတော်များသည်
နိ၍နေသောကြောင့် ထိအရောင်ဟပ်သဖြင့် ခြေသည်း လက်
သည်းတော်များလည်း နိရောင်သန်းလျက် ရှိရပေသည်။)
- ၅။ တိုက်နခတာ- ရည်သော လက်သည်းတော်များ ရှိခြင်း (များ
စွာသော လွှဲတို့၏ လက်သည်းသည် များစွာမရည်လှ) တရီး၊
လက်သည်းများလည်း တိ၍၍ပင် နေသေး၏။ ဗုဒ္ဓမြတ်စာ၏
လက်သည်းတော်ကား တင့်တင့်တယ် သွားယုံရှုံးရည်
တော်မူသည်။ ထိလက်သည်းရည်ခြင်းကို သဘောကျိုး အချို့

လက္ခဏာတော်ငယ် (၈၀)

၃၉၇

- သော အမျိုးသမီးများသည်လည်း လက်သည်း ခြေသည်း
မဖြတ်ဘဲနှင့် ရှည်အောင် ထားတတ်ကြပါသေးသည်။
- ၆။ သိနိဒ္ဓခတာ - ဉာက်ဉာက်သောသော ချောမောသော လက်
သည်း ခြေသည်းတော်ရှိခြင်း။ (များစွာသောလူတို့၏ လက်သည်း
ခြေသည်းသည် ချောချောမောမော မရှိသည့်ပြင် ခပ်ကြမ်းကြမ်း
ဖြစ်နေပါသေးသည်။) ဤကား လက်သည်း ခြေသည်းတော်
အတွက် လက္ခဏာတော်ငယ် (၃) ပါးတည်း။
- ၇။ နိဂုံးပါပဗေတာ - (များစွာသော လူတို့၏ ဖမျက်ကဲသို့
ထင်ထင်ရှားရှား ပေါ်ထွက်မနေဘဲ) အသားတော်အတွင်းဝယ်
မြှုပ်လျက် မထင်ရှားသောဖမျက်တော်ရှိခြင်း။ ဤကား ဖမျက်
တော်အတွက် လက္ခဏာတော်ငယ် တစ်ပါးတည်း။
- ၈။ သမပါဒတာ - ညီညီရှု လှပသော ခြေတော် ရှိခြင်း။
(လူအများ၏ ခြေကဲသို့ အလယ်၌ ဟိုက်မနေဘဲ ညီရှုနေသည်ကို
ဆိုလိုဟန် တုပါသည်။ အလဟတ္ထပါဒတာ လက္ခဏာတော်နှင့်
ယုံကြည့်ပါ။) ဤကား ခြေ၏ပုံသဏ္ဌာန် လက္ခဏာတော်ငယ်
တစ်ပါးတည်း။
- ၉။ ဂဇေသမာနက္ခမတာ - ဆင်၏ ခြေလျမ်းပုံနှင့် တူစွာ ညင်ညင်
သာသာခြေလျမ်းတော်ရှိခြင်း။ (ခြေသမကြားရ ဟုလို့။)
- ၁၀။ သီဟသမာနက္ခမတာ - ခြေသံမင်း၏ ခြေလျမ်းပုံနှင့် တူစွာ
လူနှုန်းရရှု လျမ်းကြေတော်မှုခြင်း။
- ၁၁။ ဟံသသမာနက္ခမတာ - ဟသံမင်း လျမ်းပုံကဲသို့ မကျွမ်းစိပ်သော
ခြေလျမ်းတော် ရှိခြင်း။

၃၉၈

လက္ခဏာတော်ငယ် (၈၀)

- ၁၂။ ဥသဘသမာနဂ္ဗာတာ- နွားလားဥသဘ၏ ခြေလှမ်းပုံကဲသို့
ခြေအချင်းချင်းမထိမိဘဲ ရှင်းလင်းသော ခြေလှမ်းတော်ရှိခြင်း။
- ၁၃။ ဒက္ခဏာဝဋ္ဌဂတိယာ- လက်ယာရစ်လည်သည့်ပမာ ပက်ယာ
ခြေတော်ကို စ၍ ကြွေတော်မူခြင်း။ ဤကား ခြေလှမ်းခြင်းနှင့်
စပ် ၍ လက္ခဏာတော်ငယ် (၅) ပါးတည်း။
- ၁၄။ သမန္တတော့စာရှုစာဏုမဏ္ဍာလတာ- ပုဆစ်ခူးဝန်း၏ ဝန်းကျင်
အရပ်ဝယ် တင့်တယ် ဝန်းဂိုင်းတော်မူခြင်း။ ဤကား ပုဆစ်
ခူးဝန်းအတွက် လက္ခဏာတော်ငယ် တစ်ပါးတည်း။
- ၁၅။ ပရီပုဇွဲပုရီသဗ္ဗွဲနတာ - ယောက်၍ အကိုးအတ်၏
အောင်မြင် ပြည့်ဝ လှပတော်မူခြင်း။ ဤကား အကိုးအတ်
နေတော်အတွက် လက္ခဏာတော်ငယ် တစ်ပါးတည်း။
- ၁၆။ အဗြိုဒ္ဓနာဘိတာ- ချက်တော်၌ အလောက်မရှိခြင်း။
- ၁၇။ ဂန္ဓိရနာဘိတာ- (အပေါ်သို့ စု၍မထွက်) နက်သောချက်
တော် ရှိခြင်း။
- ၁၈။ ဒက္ခဏာဝဏ္ဏဘိတာ- လက်ယာရစ်လည်သော ချက်တော်
ရှိခြင်း။ ဤကား ချက်တော်၏ လက္ခဏာတော်ငယ် (၃) ပါး
တည်း။
- ၁၉။ ဒ္ဓရဒ ကရ သဒီသ ဦးရ ဘုဇာတာ- ဆင်၏ အရင်း၌ တုတ်၍
အဖျားသေးသော နာမောင်းသဖွယ် သွယ်တန်းသော ပါ့င်တော်
လက်မောင်းတော် ရှိခြင်း။ ဤကား ပါ့င်တော် လက်မောင်း
တော်၏ လက္ခဏာတော်ငယ် တစ်ပါးတည်း။ (ဒ္ဓ+ရဒ= ဂ^၂
ချောင်းသော အစွယ်ရှိသော ဆင်၊ ကရ=လက်၊ ဝါ=နာမောင်း။)

လက္ခဏာတော်ငယ် (၈၀)

၃၉၉

- ၂၀။ သူဝိဘတ္ထာဂတ္ထာတာ- ဆိုင်ရာ ကိုယ်အကိုဘို့တို့၏သူ၊ အပိုင်းနှင့်သူ ကောင်းစွာ ဝေဖန်အပ်သော ကိုယ်တော်ရှိခြင်း။
- ၂၁။ အနပုဇ္ဈာဂတ္ထာတာ- ဦးခေါင်းနှင့် လည်ပင်းတော် လိုက်လျောခြင်း၊ လည်ပင်းတော်နှင့် ပခဲ့တော် လိုက်လျောခြင်း စသည်ဖြင့် ကိုယ်အကို အစီတ်အပိုင်းတို့ လိုက်လျောသော ကိုယ်တော်ရှိခြင်း။ [ပုဇ္ဈ=ရှုံးအကိုအား (အထက်အကိုအား)+ အနဲ့= လိုက်လျော သော နောက် (အောက်) အကိုတော် ရှိခြင်း။]
- ၂၂။ မဋ္ဌဂတ္ထာတာ- အကိုအစီတ်အပိုင်းတိုင်းမှာပင် ပြပြစ်သော ချောမျာသောကိုယ်တော်ရှိခြင်း။ (ဤကဲ့သို့သော ပရိုလ်မျိုးကို “လူချောကြီး” ဟု ခေါ်ကြသည်။)
- ၂၃။ အနသုတ္တာနာနသုတ္တာန္တဂတ္ထာတာ- တစ်ကိုယ်လုံးဝယ် အသားနည်း သင့်ရာ ဗြာနှုန်းနည်း၍ များသင့်ရာ ဗြာနှုန်းများသောကိုယ်တော် ရှိခြင်း။ (များမှ ကြည့်ကောင်းမည့် နေရာ၌ အသားများ၍ နည်းမှ ကြည့်ကောင်းမည့် နေရာ၌ အသားနည်းခြင်း- ဟူလို့။)
- ၂၄။ အလီနာဂတ္ထာတာ- လူအများ စွေးမိရာဝယ် တိမ်မြှုပ် ငပ်၍ မနေ့သ ပေါ်လွင်ထင်ရှားသော ကိုယ်တော်ရှိခြင်း။ (လူအများ စွေးမိရာဝယ် ဤကဲ့သို့သော ကိုယ်မျိုးကိုသာ ပထမဆုံး မြင်ကြရသည်။)
- ၂၅။ တိလကာဒီဝိရဟိတဂတ္ထာတာ- မှုံပြောက် တင်းတိပ် ဝက်ခြီးအစ ရှိသော အညွစ်အကြော်တို့မှာကင်း၍ သန့်ရှင်းသောကိုယ်တော် ရှိခြင်း။

၄၀၀ လက္ခဏာတော်ငယ် (၈၀)

- ၂၆။ အနပုဇ္ဈိရဂုဏ်တာ- ကိုယ်အကိုင်းဝယ် ရှေ့နောက်
လိုက်လျောတင့်တယ်သော ကိုယ်တော်ရှိခြင်း။

၂၇။ ဝိသုဒ္ဓဂုဏ်တာ- အလွန်ဖြူစင်သော ကိုယ်တော်ရှိခြင်း။ ဤကား
ကိုယ်တော်နှင့် တိုက်ရိုက် သက်ဆိုင်သော လက္ခဏာတော်ငယ်
(၉) ပါးတည်း။

၂၈။ ကောင့် သဟသု ဟတ္ထီဗလ ဓာရဏတာ- ကုဋ္ဌတစ်ထောင်
ရှိသော အာဇာဝက ဆင်ပြောင်အားကို ဆောင်သော ခွဲန်အား
ရှိခြင်း။ (ယခေတ်၌ အနမြှုတိ၏အားကို သိကြရသကဲ့သို့
ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ၌လည်း သာမန်လှတိထက် ထူးခြားသော ဓာတ်အား
တော်ရှိပြောင်းကို သိနိုင်ပါသည်။) ဤကား ကာယ်လလ
အားတော်အတွက် လက္ခဏာတော်ငယ် တစ်ပါးတည်း။

၂၉။ တုဂ္ဂနာသတာ- အချို့ရှုတိ၏ နာတံသည် နိမ့်၍လည်းကောင်း၊
အပျော်ဗြို့ပျော်ဗြို့လည်းကောင်း နေတတ်သော်လည်း ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ၏
နာတံတော်ကား ထိုသို့ မနိမ့်မပေါ့ မြင့်မြင့်မားမား ရည်လျား
တော်မှုခြင်း၊ ထိုကဲ့သို့ မြင့်ခြင်းကို ဆင်ထိန်းသော ခွဲန်းနှင့်
တူသောကြောင့် “နာသာပောမကျိုးသော- မပိမပြား၊ ဧည့်ချွှန်းလား
သို့” ဟု အလက်ဘက်၌ ဆိုသည်။ ဤကား နာတံတော်အတွက်
လက္ခဏာတော်ငယ် တစ်ပါးတည်း။

၃၀။ သရတ္တဒီမေသတာ- အလွန်နိသော သွားဖူးတော် ရှိခြင်း။
ဤကား သွားဖူးတော်အတွက် လက္ခဏာတော်ငယ် တစ်ပါး
တည်း။ (ဒီမေသာ- သွား၏အသား၊ ဝါ-သွားဖူး။)

၃၁။ သုဒ္ဓဒွှေ့တာ- င်ကြယ်သော သွားတော်ရှိခြင်း။

လက္ခဏာတော်ငယ် (၈၀)

၄၀၁

- ၃၂။ သိနိဒ္ဓဘိုးတာ- ဉာဏ်ပြောဆောင်သော သွားတော်ရှိခြင်း။
ဉှုကား သွားတော်၏ လက္ခဏာတော်ငယ် (၂) ပါးတည်း။
- ၃၃။ ဝိသွေ့လျှို့ယတာ- မျက်စီး နား နာခေါင်း လျာ ဟူသော
လူမြှေ့တို့၏ သန်ရှင်းစင်ကြယ်ခြင်း။ (ကာယို့အတွက်မှာ
ရှုံး “ဂုဇ္ဇာ” ဟူသော နာသည်ဖြင့် ဆိုခဲ့ပြီ။)
- ၃၄။ ဝဋ္ဌဒါဒ္ဓတာ- လုံးသော စွယ်တော်ရှိခြင်း။ (“လုံး” ဟူရနှုန်း
မြတ်လေးပန်းငါးကဲ့သို့ လုံးခြင်းဟု မှတ်ပါ။) ဉှုကား စွယ်တော်
အတွက် လက္ခဏာတော်ငယ် တစ်ပါးတည်း။
- ၃၅။ ရှုံးပြုခြင်းတာ- နိမြန်းသော နှုတ်ခမ်းတော်ရှိခြင်း။ (ဉှုကား
နှုတ်ခမ်းတော်အတွက် လက္ခဏာတော်ငယ် တစ်ပါးတည်း။
“အဓရောရှိတာရရတော့ နှုတ်ခမ်းအစုံသည် ဆေးမဆိုးရဘဲ
အရှင်ရောင် အသွေးကဲ့သို့ နိတွေးတော်မှုသည်” ဟု သုတေသန
လက်ရကျမ်း၌ ဆိုသည်။ ဉှုစကားအရ ဆေးဆိုးထားသဖြင့်
ရုန်အောင် နိသော အနိမြုးမဟုတ်ဟု မှတ်ပါ။)
- ၃၆။ အသတဝ်နတာ- ရှုံးလျား၍ ကျယ်ပြန့်သော ခံတွင်း
တော်ရှိခြင်း။ ဉှုကား ခံတွင်းတော်အတွက် လက္ခဏာတော်ငယ်
တစ်ပါးတည်း။
- ၃၇။ ဂုဏ်ရပါကိုလေခတာ- လက်၌ အရေးအသားတို့၏ နက်ခြင်း။
(လက္ခဏာဟု ခေါ်အပ်သော အရေးအသားတို့သည် အချို့
လူများ၌ မထင်ရှုံးဘဲ တိမ်၌ နေတတ်၏။ ဘုရားရှင်၏
လက် အရေးအကြောင်းတို့ကား ထိုသို့ တိမ်၌မနေဘဲ နက်သည်-
ဟူလို့။)

၄၀၂ လက္ခဏာတော်ငယ် (၈၀)

- ၃၈။ အာယတန လေခတာ- ရှည်သော လက်အရေးအကြောင်း
ရှိတော်မူခြင်း။ (လက္ခဏာဟု ခေါ်သော အရေးအသား အချို့
ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ ခပ်တိုတိနှင့် ပြတ်၍ နေတတ်၏။)
- ၃၉။ ဥဇဗ္ဗလေခတာ- မြောင့်မတ်သော အရေးအကြောင်းရှိခြင်း။
- ၄၀။ သုရှစ်ရသူလွှာနလေခတာ- လက္ခဏာအရေးအကြောင်းတို၏
အလွန်တင့်တယ်သော ပုံသဏ္ဌာန်ရှိခြင်း။ ဤကား လက္ခဏာဟု
ခေါ်ရသော အရေးအကြောင်းတို၏ လက္ခဏာတော်ငယ် (၄)
ပါးတည်း။
- ၄၁။ ပရီမဏ္ဍလကာယ ပဘာဝန္တတာ- ကိုယ်တော်၏ ပတ်ဝန်းကျင်၌
တစ်လံမျှလောက် အရောင်အဝန်းရှိခြင်း။ ဤကား ကိုယ်တော်
အရောင်၏ လက္ခဏာတော်ငယ် တစ်ပါးတည်း။
- ၄၂။ ပရီပဏ္ဍကပါလတာ- ပြည့်ဖြီးသော ပါးစောင်တော်ရှိခြင်း။
ဤကား ပါးစောင်တော် အတွက် လက္ခဏာတော်ငယ်တစ်ပါး
တည်း။ (အချို့လူတို၏ ပါးစောင်သည် မိမိမောက်မောက်
မရှိဘဲ ပြားချပ်ချပ် နေတတ်၏။)
- ၄၃။ အာယတဝိသံလနေတွား- ရှည်လည်း ရှည်၊ ကျယ်လည်း
ကျယ်သော မျက်လုံးတော်ရှိခြင်း။
- ၄၄။ ပဋိမသာဝန္တနေတွား- အကြည်ဓာတ် ၅ မျိုးပါသော မျက်လုံး
တော် ရှိခြင်း။ (ရောင်ခြည်တော်ဖွင့် ဂါထာ၌ ပြခဲသည့်အတိုင်း
နိုလ ပိုက လောဟိုက ဉာဒါက မဆိုင် အရောင် ၅ မျိုးပါ
သည်ကို ဆိုလိုဟန် တုပါသည်။) ဤကား မျက်လုံးတော်
အတွက် လက္ခဏာတော်ငယ် (၂) ပါးတည်း။

လက္ခဏာတော်ငယ် (၈၀)

၄၀၃

- ၄၅။ အာကုန္တတရာပခမတာ- ကော်၍ အထက်သို့ အဖျားလှည့်သော မျက်တောင်မွေးတော်ရှိခြင်း။ ဤကား မျက်တောင်မွေးတော် အတွက် လက္ခဏာတော်ငယ် တစ်ပါးတည်း။
- ၄၆။ မှုစတန်ကရွှေ့စိရတာ- နှလည်းနှ ပါးလည်းပါး၊ နှလည်းနီသော လွှာတော်ရှိခြင်း။ ဤကား လွှာတော်၏ လက္ခဏာတော်ငယ် တစ်ပါးတည်း။
- ၄၇။ အာယတရှိရကရွှေ့တာ- ရှည်သော တင့်တယ်သော နှဲးရှက် တော်ရှိခြင်း။ ဤကား နားရှက်တော်အတွက် လက္ခဏာ တော်ငယ် တစ်ပါးတည်း။ (“ရှည်”ဟု ဆိုထားသောလည်း အချို့ဆင်းတူတော်များ၌ ထူထားသကဲ့သို့ ပခုံးတော်ထောက် အောင် ရှည်လျားသည်မဟုတ်ပါ။ ကျိုး၍မသွားအောင် ရပ်တု တော် ပြုလုပ်သောဆရာတို့က ထောက်ထားဟန်တုပါသည်။)
- ၄၈။ နိဂုံးသီရတာ- အဖုအထစ်မရှိသော အကြောတော်ရှိခြင်း။
- ၄၉။ နိဂုံးသီရတာ- အသားအထက်၌ အပေါ်တက်၍ မဇေား အသားအတွင်း၌ မြှုပ်နေသော အကြောတော်ရှိခြင်း။ (များစွာသော လူတို့၏ အကြောကား ပေါ်ထင်နေသည်။)
- ၅၀။ ဝဋ္ဌဆွေ့နိတာရာသီသတာ- လုံးရိုင်းသော ထီးကဲ့သို့ အရောင် ဖြင့် တင့်တယ်သော ဦးခေါင်းတော်ရှိခြင်း= ဦးခေါင်းတော်၌ ထီးရိုင်းကဲ့သို့သော အရောင်ရိုင်း ရှိတော်မူခြင်း။ (သီဟိုင်းရေး ရပ်တုတော်များ၌ ဤကဲ့သို့သော အရောင်ရိုင်း ပုံသဏ္ဌာန် ဦးခေါင်းတော်၌ ပါရှိသည်။) ဤကား ဦးခေါင်း တော်၏ လက္ခဏာတော်ငယ် တစ်ပါးတည်း။

၄၀၄

လက္ခဏာတော်ငယ် (၈၀)

- ၅၁။ အာယတပုထိနဲ့လာဇူသောဘတာ- ရည်လျား ပြန့်ကျယ်သော နှုံးတော်ဖြင့် တင့်တယ်တော်မူခြင်း။ ဤကား နှုံးတော်၏ လက္ခဏာတော်ငယ် တစ်ပါးတည်း။
- ၅၂။ သုသဏ္ဌာနာမှုကတာ- ကောင်းသော ပုသဏ္ဌာန်ရှိသော မျက်ခုံးတော်ရှိခြင်း။ [သုသေသာမာလက်းရကျမ်း၌ “သမာနတာ ဘာမုစာယ်၊ ဒီနာ နဝါတွေတာ တဝ (အို မြတ်စွာဘုရား) ရှင်တော်ဘုရား၏ မျက်ခုံးတော်သည် မဆွဲမင်းအပ်ပါဘဲ လ၏ အရေးကဲ့သို့ ကွေး၍ နေပါသည်ဘုရား”ဟု ဆိုသည်။]
- ၅၃။ သဏ္ဌာနာမှုကတာ- သီမံဓမ္မးသော မျက်ခုံးတော်ရှိခြင်း။ မျက်ခုံး ဓမ္မးများ မကြမ်းတမ်းဘဲ သီမံဓမ္မးသော မျက်ခုံးတော်ရှိခြင်း။
- ၅၄။ အနဲ့လောမဘာမှုကတာ- အရှင်းအဖျား လျှော်သော မျက်ခုံး တော်ရှိခြင်း။
- ၅၅။ မဟန္တာမှုကတာ- ကြီးသော မျက်ခုံးတော်ရှိခြင်း။
- ၅၆။ အာယတဘာမှုကတာ- ရည်သော မျက်ခုံးတော်ရှိခြင်း။ ဤကား မျက်ခုံးတော်၏ လက္ခဏာတော်ငယ် (၅) ပါးတည်း။
- ၅၇။ သုခမာလ ဂုဏ္ဍာ- ကိုယ်တော်၏ အလွန်နပါ်ခြင်း။
(သက်တော်ကြီးစေကာမူ အိရုပ်ပုသဏ္ဌာန်မပေါ်၊ နပြီသော ပုသဏ္ဌာန် ရှိတော်မူခြင်း။)
- ၅၈။ အတိဝိယ သောမွှေဂုဏ္ဍာတာ- အလွန်အေးမြှေသော ကိုယ်တော် ရှိခြင်း။
- ၅၉။ အတိဝိယ ဥဇ္ဈိလိတ ဂုဏ္ဍာတာ- ဉိုးဉိုးမိုးမိုး မဟုတ်ဘဲ အလွန် တောက်ပသော ကိုယ်တော်ရှိခြင်း။

လက္ခဏာတော်ငယ် (၈၀)

၄၀၅

- ၆၀။ ဒိမလဂ္ဗ္ဗတာ- ဉာစကြေးမတင် သန့်စင်သော ကိုယ်တော်ရှိခြင်း။
- ၆၁။ ကောမလဂ္ဗ္ဗတာ- နည့်သော ကိုယ်တော်ရှိခြင်း။
("ပါဒေ တုမှု နမသာမိ၊ ဒုဝေ ကမလ ကောမလေ- အရှင် ဘုရားတို့၏ ကြောပဒ္ဓမာကဲသို့ နည့်သော ခြေထော်တို့ကို ရှိခိုး ပါ၏" ဟု ရှေးပညာရှိတို့ စပ်ဆိုကြသည်။)
- ၆၂။ သီနိုဒ် ဂ္ဗ္ဗတာ- ပြေပြစ် ဉာက်ညာ ချောမောသော ကိုယ်တော်ရှိခြင်း။
- ၆၃။ သုဂန္ဓတန်တာ - ကောင်းသောအန့်ရှိသော် ကိုယ်တော်ရှိခြင်း။
(ဤကား ကိုယ်တော်၏ ဂုဏ်နှင့် စပ်၍ လက္ခဏာတော်ငယ် (၇) ပါးတည်း။ ရှေ့ခြား ကိုယ်ဖြပ်နှင့် စပ်၍ လက္ခဏာတော်ငယ် (၈) ပါးကို ပြခဲ့သည်။)
- ၆၄။ သမလောမတာ- အနိမ့်အမြင့် ဉာမျှသော ဇူးညွှဲတော်ရှိခြင်း။
(များစွာသော လူတို့၏ မွေးညွှဲးများသည် အနိမ့်အမြင့် မဉာမျှချော်။)
- ၆၅။ ကောမလ လောမတာ- နည့်သော အမွေးတော်ရှိခြင်း။
(တချို့လူများ၏ အမွေးသည် ကြမ်းနေ၏။)
- ၆၆။ ဒက္ခာကာဝဋ္ဌလောမတာ- လက်ယာရစ်လည်သော အမွေးတော်ရှိခြင်း။
- ၆၇။ သီနိုဒ်သဒီသ နိုလလောမတာ- ကွဲသော မျက်စဉ်းကျောက် အဆင်းနှင့်တူသော ဉိုးသော အမွေးတော်ရှိခြင်း။
- ၆၈။ ဝဋ္ဌလောမတာ- လုံးသော အမွေးတော်ရှိခြင်း။

၄၀၆

လက္ခဏာတော်ငယ် (၈၀)

- ၆၉။ သိနိဒ္ဓလောမတာ- ဉာက်ညာသော မွေးညှင်းတော် ရှိခြင်း။
 (ဉှုံကား မွေးညှင်းတော်၏ လက္ခဏာတော်ငယ်(၆) ပါးတည်း။)
- ၇၀။ အတိသုခုမအသုသု- ပသုသုပရာရဏတာ- အလွန်သိမ့်မွေး
 သော ထွက်သက် ဝင်သက်ကို ဆောင်တော်မူခြင်း။ “အသက်
 အရှု အရှိက် မကြမ်း” ဟူလို့ ဉှုံကား အသုသု ပသုသု
 ၏ လက္ခဏာတော်ငယ် တစ်ပါးတည်း။
 မှတ်ရှုက်။ ॥အာနာပါနကမွှေ့တွန်းအားထုတ်သော ပုဂ္ဂိုလ်များ၏
 ထွက်သက်ဝင်သက်များလည်း တဖြည်းဖြည်း ဌီမြဲသက်၍
 ကမွှေ့တွန်းအသုသုအခါ ရွှေမှန်း ရှိက်မှန်း မသိရလောက်
 အောင် ဌီမြဲသက်ကြပေသည်။
- ၇၁။ သုဂ္ဂန္တမှုတာ- ကောင်းသော အနဲ့ရှိသော ခံတွင်းတော်
 ရှိခြင်း။ ဉှုံကား ခံတွင်းတော်၏ လက္ခဏာတော်ငယ်
 တစ်ပါးတည်း။ (သဒ္ဓမ္မဒေသနာကာလေ၊ သာရု သာရုတိ
 ဘာသတော်၊ မှတော် အယတေ ဂန္ဓာ၊ ဉာဏ်လုံး ယထော
 ဒကေ- သုတော်ကောင်းတရားကို ဟောတော်မူသောအခါ
 “သာရု” ခေါ်သော ကောင်းမွှေ့သည် နောက်ဘဝဝယ် အာခံတွင်းမှ
 ကြောညိုပန်းနဲ့ သင်းပါသတဲ့။)
- ၇၂။ သုဂ္ဂန္တမှုတာ- ဦးထိပ်တော်၏ မွေးကြိုင်သော အနဲ့ရှိခြင်း။
 ဉှုံကား ဦးထိပ်တော်၏ လက္ခဏာတော်ငယ် တစ်ပါးတည်း။
- ၇၃။ သုနိလကေသတာ- အလွန် ညိုသော ဆံတော်ရှိခြင်း။
- ၇၄။ ဒက္ခဏာဝှကေသတာ- လက်ယာရှစ်လည်သော ဆံတော်ရှိခြင်း။

လက္ခဏာတော်ငယ် (၈၀)

၄၀၇

- ၇၅။ သုသဇ္ဈာနကေသတာ- ကောင်းသော ပုံသဇ္ဈာန်ရှိသော ဆံတော်ရှိခြင်း။
- ၇၆။ သီနိဒ္ဓသဏ္ဌကေသတာ- ဉာက်ညာ သီမံမွှေ့သော ဆံတော် ရှိခြင်း။ (စာအုပ်တို့၏ “သီနိဒ္ဓကေသတာ, သဏ္ဌကေသတာ” ဟု ၂ ပုဒ်ခွဲလျက် ရှိသည်။)
- ၇၇။ အလူဗို့တကေသတာ- မရွှေ့ပေါ်သော ဆံတော်ရှိခြင်း။
- ၇၈။ သမကေသတာ- အနိမ့်အမြင့် ညီမျှသော ဆံတော်ရှိခြင်း။
- ၇၉။ ကောမလကေသတာ- နည့်သော ဆံတော်ရှိခြင်း။ ဤကား ဆံတော်၏ လက္ခဏာတော်ငယ် (၇) ပါးတည်း။
- ၈၀။ ကေတုမာလာရတနိစိတ္တတာ- “ကေတုမာလာ”ဟု ခေါ်အပ် သော ရတနာရောင်ဖြင့် လွန်စွာသပ္ပါယ်ဆန်းကြယ်တော်ရှိခြင်း။ မှတ်ချက်။ ။ ဦးခေါင်းတော်မှ ထွက်၍ အထက်ဦးထိပ်၌ အစုဖြစ်လျက် ထင်လင်းနေသော အရောင်ကို “ကေတုမာလာ ရောင်” ဟု ခေါ်ကြ၏။ ထိုအရောင်တော်ကို ပုံသဇ္ဈာန် ပေါ်အောင် ယခုအောက် ဆင်းတုတော်များ၏ ဦးထိပ်တော်၌ စုနေသော အရောင်ပုံကို ထဲလုပ်ကြ၏။ သို့သော ထိုအရောင်ပုံ သည် များသောအားဖြင့် ဆံပင်တော်အရောင်ကဲသို့ ညိုမျှင် နေရကား တရုပ်က “သျောင်ပုံ- သျောင်ထုံးပုံ”ဟု ထင်မှား ကြလေသည်။ ထိုသို့ မထင်မှားရအောင် ဦးထိပ်တော်၌ အရောင်အဝါ စုနေပုံကို ပြနိုင်လျင် သာ၍ သဘာဝကျပ် လိမ့်မည်။

လက္ခဏာတော်ငယ် (၈၀) ပြီးပြီး

၄၀၈

လက္ခဏာတော်ငယ် (၈၀)

တိက်တွန်းချက်။ ။ဉြုလက္ခဏာတော်ငယ်များကိုလည်း တစ်ပါးစီ၊
တစ်ပါးစီ စဉ်းစား၍ ဗုဒ္ဓနှင့်သိဘာဝနာကိုလည်း ဗျားများကြပါလေ။
ဉြုနေရာဝယ် ရတနာဂုဏ်ရည်၏ အစွဲ ပြအပ်ခဲ့သော အောက်ပါ
ဂါထာကိုလည်း အနက်နှင့်တကွ ဘုရားအာရုံရအောင် ရွတ်ကြ ဖတ်ကြ
ပါလေ။

ပစ္စီမံ ဖလဒါနေနဲ့၊ ဗဟို ပစိတပါရမီ၊

ယသု ဝေသု သူမှာပေစ္စီး၊ ကေနာပါ အသမ် သမ်။

ဗဟို- ဉြု၍ ဉြု၍၊ ဂတန်းချု၍၊ မရနိုင်းသိုး၊ အတိုင်းမရှိ
ရလေအောင်၊ ပစိတပါရမီ-လေးသချိုကိန်း၊ ကပ်တစ်သိန်းက၊ ထိန်း
သိမ်း စုဆောင်း၊ ပါရမိတော် အပေါင်းတို့သည်။ ပစ္စီမံ ဖလဒါနေနဲ့
ဖြစ်ပျက်ဖန်ခဲ့၊ သံသရာဝယ်၊ ခန္ဓာကိုယ်ရေး၊ ဆုံးစွန် အကျိုးပေးသော
အားဖြင့်။ တသု ဘဂဝတော်- ထိုချွေဘုန်းတော်သခင်၊ ရှင်တော်မြတ်
ဘုရား၏။ ဝေသု- ရွှေမျက်နှာတော်၊ လက်ခြေတော်နှင့်၊ ကိုယ်တော်
သလ္ာာန်၊ ပုံဟန်ထင်ပေါ်၊ အသွင်အပြင်တော်ကို၊ ကေနာပါ- လူမင်း၊
နတ်မင်း၊ ဖြဟာမင်းစိုး၊ ဘယ်သူတစ်ယောက်နှင့်မျှုံး၊ အသမ်-
လက္ခဏာတော် ကြီးငယ်း၊ အသွယ်သွယ်ဖြင့်၊ ဘယ်ဝယ်တိုင်းကာ၊
မနိုင်းသာသည် ဖြစ်၍။ သမ်- တစ်ကိုယ်တော်လုံး၊ ရွှေတုံးရွှေနှစ်း၊
မွေးရှာ်သီး၊ နာရကီမျှုံး၊ သာကိုဝင်သွေး၊ အယဉ်ကျေးဆုံး ဖြစ်ရလေ
အောင်၊ သူမှာပေစ္စီး- တက်သစ်နေဝန်း၊ ထွန်းသစ်လစန်း၊ ပွင့်သစ်ပန်း
သိုး၊ ဆန်းအပုံ့ဖုံ့၊ စခန်းစုံအောင်၊ အစွမ်းကုန် ဖန်ဆင်း လိုက်ကြပေသည်
တကေား.....။